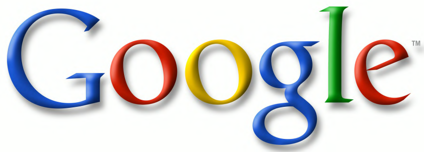
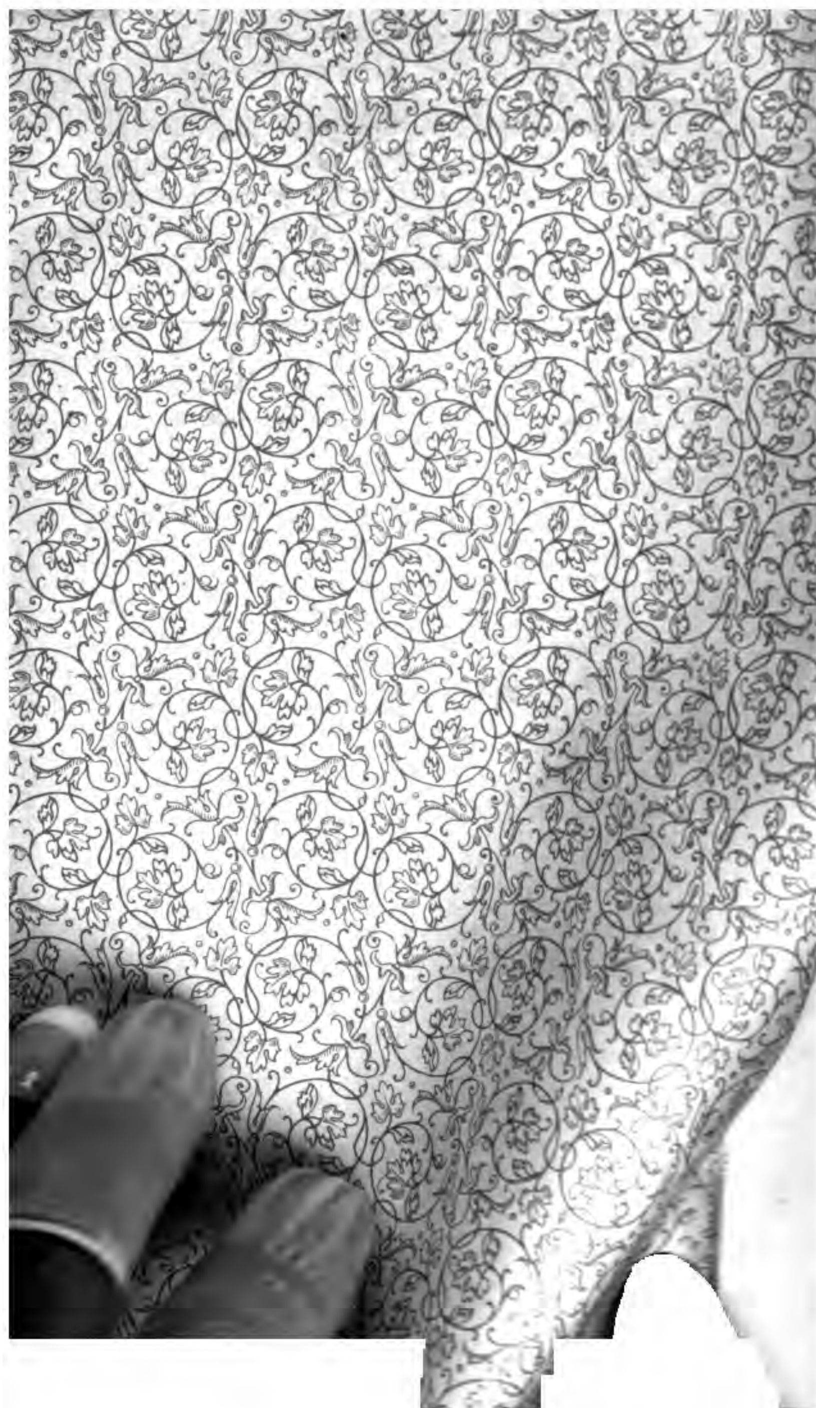

Google

THUCYDIDIS
DE
BELLO PELOPONNESIACO
LIBRI OCTO.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS
EXPLANAVIT
ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

EDITIO ALTERA, QUAM AUXIT ET EMENDAVIT
IOANNES MATTHIAS STAHL.

VOL. III. SECT. I.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXIX.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

IOANNIS MATTHIAE STAHLII.

Serius quam volebam mihi contigit, ut quod susceperam retractandae huius editionis munus persequerer. Post quadriennium igitur ad id reversus consilio non mutato institutam rationem tenui scriptoris interpretandi et ubi opus esset pro virili parte emendandi. Quanquam enim nuper fuit qui praematuram hanc omnem emendandi Thucydidis operam iudicaret, quod accurata demum quae nondum parata esset eius recensione emendatio niti posset, non ab omni quidem parte infructuosum fore puto, si quis potiores Thucydidis libros manu scriptos denuo perscrutatus sit, sed hac opera futurum esse ut aliud emendationi fundamentum constituatur confidenter nego. Nam Bekker minutias quidem orthographicas vel manifesta calami vitia ad unum omnia non ea cura enotavit, quae hodie plerisque necessaria videtur; sed, si orthographica praetermittis, eas scripturas, quarum ad cognoscenda et eruenda ipsius scriptoris verba ratio aliqua habenda esset, tam accurate enotavit, ut in paucissimis et levissimis tantum aliquid ab illo praetermissum aut erratum sit. Quae talia invenientur, eorum ad emendandum Thucydidem aut nullus usus erit aut valde exiguus. Rectam autem scribendi rationem codicum memoria plerumque non tam demonstrat quam aliunde cognitam confirmat. Maxime adhuc desideratur plena atque exacta libri Laurentiani collatio, sed cum ei similis sit et satis notus Monacensis 228, ne ex hac quidem quicquam proditurum esse credo quo aliam atque nunc emendandi viam sequi cogamur.

Cum interpretis vero munere emendandi studium necessitate quadam coniunctum est, si quidem ratione ac via usus interpretationem ad sententiarum cohaerentiam, sermonis leges rerumque veritatem componere debet. Cui necessitati cum mihi quoque parendum esset, imprimis haud neglectis aliorum iudiciis ea diligenter examinavi,

quae in editione Tauchnitziana statueram, et ubi priorem sententiam causis, non opinionibus improbatam vidi, libenter mutavi. Sedulo enim cavere volui, ne mihi mea magis placerent, quod mea quam quod vera essent.

Quod ad libros attinet, ad quos in rebus explicandis eos qui plura cuperent et Poppo et ego delegavimus, nunc tertia usus sum Schoemanni Antiquitatum Graecarum editione, quarum antea prima adhibita est, itemque quartae Historiae Graecae ab Ernesto Curtio conscriptae; Hermanni Antiquitatum antea usus eram quam ipse paravit editione eaque primi voluminis postrema, nunc novissimam a Baehrio et Starkio curatam consului.

Postremo hic liceat aliquot errores in l. IV eiusque commentariis a typothetis commissos, quae me, cum plagulas corrigerem, aliis negotiis occupatum et amicorum officio atque auxilio destitutum effugerunt, breviter notare.

In Thucydidis verbis lege:

12, 3	*ἀμύνεσθαι*	pro	*ἀνύνεσθαι*
29, 2	*Δημοσθένη*	„	*Λημοσθένη*
29, 3	*ἀπροσδοκήτως*	„	*ἀπροδοκήτως*
32, 3	*διακοσίους*	„	*διακασίους*
32, 3	*ἀπορία*	„	*ἀπορίᾳ*
33, 1	*Ἐπιτάδαν*	„	*Ἐλπιτάδαν*
63, 2	*τύχοιμεν*	„	*τύχομεν*
102, 4	*τοῦ*	. „	*τοὺ*,

in adnotationibus

p. 34 col. dextr. v. 23 prout pro ut

p. 204 „ sinistr. v. 17 quin „ quia;

praeterea p. 169 col. sinistr. v. 11 uno praeter hunc loco (V 69, 1) pro hoc uno loco et p. 187 col. sinistr. v. 26. 27 esse pro fore scribere debebam.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ε.

4) *Μαντινῆς πρῶτοι τοῖς Ἀργείοις προσχωροῦσι. τότε δὲ καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος διαθορυβεῖται καὶ πρὸς τούτους ῥέπει. κθ'.*

5) *Λακεδαιμόνιοι Κορινθίοις ἄλλως παρακελεύονται ἐσιέναι ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. λ'.*

6) *Καὶ μὴν Ἠλεῖοι Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου διαφερόμενοι Ἀργείων γίγνονται ξύμμαχοι. τούτοις δὲ ἕπονται Κορίνθιοι καὶ Χαλκιδῆς. λα'.*

7) *Ἀθηναῖοι Σκιώνην μὲν αἱροῦσι, Δηλίους δὲ κατάγουσι. πόλεμος Λοκρῶν καὶ Φωκέων. λβ'. § α'. β'.*

8) *Κορίνθιοι οὔτε Τεγεάτας οὔτε Βοιωτοὺς οἷοί τέ εἰσιν ἐς τὴν Ἀργείων ξυμμαχίαν ἐσάγειν. λβ'. § γ'—θ'.*

9) *Λακεδαιμονίων στρατεία ἐς Παρρασίους, οὓς ἐλευθεροῦσι. λγ'.*

10) *Τρόπος ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι τούς τε μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους καὶ τοὺς ἐκ Σφακτηρίας αἰχμαλώτους διατιθέασι. λδ'.*

11) *Θυσσὸς αἱρεῖται. λε'. § α'.*

12) *Ὑποψίαι καὶ διαφοραὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. διαμένει γε μέντοι ἡ ἡσυχία, καὶ οἱ ἐκ Πύλου Εἵλωτες ἐξάγονται. λε'. § β'—η'.*

B. *Χειμών. Κεφ. λϛ'—λθ'.*

1) *Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης πειρῶνται τὰς σπονδὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων διαλῦσαι. λϛ'—λη'.*

2) *Μηκύβερνα αἱρεῖται. λθ'. § α'.*

3) *Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιοῦνται, καὶ Πάνακτον καθαιρεῖται. λθ'. § β'. γ'.*

XII. *Δωδέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. μ'—να'.*

A. *Θέρος. Κεφ. μ'—ν'.*

1) *Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς λόγους ξυνέρχονται. μ'. μα'.*

2) *Ἀθηναῖοι τῇ Πανάκτου καθαιρέσει καὶ τῇ ἰδίᾳ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυμμαχίᾳ ἀγανακτοῦσιν. μβ'.*

3) *Ὑπὸ Ἀλκιβιάδου πεισθέντες Ἀθηναῖοι Ἀργείοις καὶ τοῖς τούτων ξυμμάχοις Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις ξυμμαχίαν ποιοῦνται. μγ'—μζ'.*

Ἡ ξυμμαχία αὐτή. μζ'.

4) *Αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων σπονδαὶ ἔτι διαμένουσιν. οἱ Κορίνθιοι πρὸς ἐκείνους πάλιν τὴν γνώμην ἔχουσι. μη'.*

5) *Λακεδαιμονίους Ἠλεῖοι τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἱεροῦ εἴργουσιν. ἀμφιλογίαι αὐτῶν περὶ καταδίκης. Λίχας. μθ'. ν'. § α'—δ'.*

6) *Κορινθίοις λόγοι προσφέρονται. ν'. § ε'.*

B. *Χειμών. Κεφ. να'.*

Ἡρακλεῶται οἱ ἐν Τραχῖνι ἡσσῶνται Αἰνιάνων καὶ ἄλλων προσχώρων. να'.

XIII. *Τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. νβ'—νϛ'.*

A. *Θέρος. Κεφ. νβ'—νε'.*

1) *Ἡράκλειαν Βοιωτοὶ παραλαμβάνουσιν. νβ'.* § α'.

2) *Ἀλκιβιάδης ἐς Πελοπόννησον στρατεύσας τείχη οἰκοδομεῖ. νβ'.* § β'.

3) *Πόλεμος Ἐπιδαυρίων καὶ Ἀργείων. νγ'—νε'.*

B. *Χειμών. Κεφ. νϛ'.*

Λακεδαιμονίων φρουροὺς ἐς Ἐπίδαυρον ἐσπεμψάντων Ἀθηναῖοι τοὺς Εἵλωτας ἐς Πύλον ἀνακομίζουσιν. Ἐπιδαύρου Ἀργεῖοι ἀποπειρῶσι.

XIV. *Τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. νζ'—πα'.*

A. *Θέρος. Κεφ. νζ'—οε'. Πόλεμος Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων.*

1) *Πρώτη στρατεία Λακεδαιμονίων Ἄγιδος ἡγουμένου ἐπὶ Ἄργος. τετράμηνοι σπονδαί. νζ'—ξ'.*

2) *Αἱ σπονδαὶ λύονται. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ὀρχομενὸν μὲν αἱροῦσι, παρασκευάζονται δὲ καὶ ὡς ἐπὶ Τεγέαν. ξα'. ξβ'.*

3) *Δευτέρα στρατεία Ἄγιδος ἐπὶ Ἄργος. ξγ'—οε'.*

α) *Πορεῖαι καὶ ἀντιστρατοπεδεύσεις ἑκατέρων. ξγ'—ξε'.*

β) *Μάχη μεγίστη μεταξὺ Μαντινείας καὶ Τεγέας, ἐν ᾗ ἡσσῶνται Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. ξϛ'—οδ'.*

γ) *Λακεδαιμόνιοι οὐ χρῶνται τῇ νίκῃ. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἄρχονται Ἐπίδαυρον τειχίζειν. οε'.*

B. *Χειμών. Κεφ. οϛ'—πα'.*

1) *Σπονδαὶ καὶ ξυμμαχία γίγνονται Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων. οϛ'—οθ'.*

Αἱ σπονδαὶ αὗται. οζ'.

Ἡ ξυμμαχία αὐτή. οθ'.

2) *Ἀθηναῖοι κελεύονται τῆς Πελοποννήσου ἐξελθεῖν. Περδίκκας καὶ οἱ Χαλκιδῆς ξυνομνύασι Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις. Δημοσθένους δόλος. Ἐπιδαυρίοις τὸ τείχισμα ἀποδίδοται. π'.*

3) *Μαντινῆς ξυμβαίνουσι Λακεδαιμονίοις. ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Ἄργει ὀλιγαρχία καθίσταται. πα'.*

XV. *Πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. πβ'. πγ'.*

A. *Θέρος. πβ'.*

1) *Περὶ Διέων καὶ Ἀχαΐας.* § α'.

2) *Ἀργείων ὁ δῆμος τῶν ὀλίγων, οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλουσι βοηθεῖν, ἐπικρατεῖ καὶ Ἀθηναίοις πάλιν σπεισάμενος μακρὰ τείχη τειχίζει.* § β'—ϛ'.

B. *Χειμών.* πγ'.

1) *Λακεδαιμονίων στρατεία, ἐν ᾗ τὰ Ἀργείων τείχη καὶ Ὑσιὰς λαμβάνουσιν.* § α'. β'.

2) *Ἀργείων στρατεία ἐς τὴν Φλειασίαν.* § γ'.

3) *Περδίκκας κατακλῄεται.* § δ'.

XVI. *Ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ.* πδ'—*Βιβλ.* Ζ. *κεφ.* ζ'.

A. *Θέρος. Κεφ.* πδ'—ριε'.

1) *Μηλίων πολιορκία.* πδ'—ριδ'.

Διάλογος Μηλίων καὶ Ἀθηναίων. πε'—ριγ'.

2) *Ἀργείων δευτέρα ἐσβολὴ ἐς τὴν Φλειασίαν. Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων λῃστεῖαι. πόλεμος Κορινθίων καὶ Ἀθηναίων.* ριε'. § α'—γ'.

3) *Μηλίων ἐπέξοδος.* § δ'.

B. *Χειμών. Κεφ.* ρις'—*Βιβλ.* Ζ. *κεφ.* ζ'.

1) *Λακεδαιμόνιοι μέλλουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν.* ρις'. § α'.

2) *Μηλίων μετὰ δευτέραν ἐπέξοδον ἅλωσις καὶ ὠμοτάτη τιμωρία.* § β'—δ'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ε.

---

1. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων. καὶ ἐν*

Ἐκεχειρία γίγνεται, ἐν ᾗ Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν.

Cap. 1. **αἱ μὲν ... Πυθίων** antehac sic explicaverunt: indutiae annuae solutae erant (et bellum renovatum est) usque ad Pythia, i. e. usquedum Pythia novas indutias novamque belli cessationem effecerunt. Sed hanc interpretationem, quam primus improbavit Mueller-Struebing. Aristoph. p. 387 sqq., reiciendam esse apparet. Nam temere addita sunt verba et bellum renovatum est, quoniam, cum non semper et ubique indutiarum exitum continuo bellum sequatur (nempe possunt etiam finitis indutiis aliquantum temporis arma quiescere), nulla eius supplementi est necessitas. Neque haec erat feriarum Pythicarum vis, ut earum tempore omne bellum prorsus intermitteretur, sed propter eas pacabatur Delphica tantum terra et tutus commeatus ludos adeuntibus dabatur. Cf. quae de Olympiis exponit Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 46 sq. Potest autem ipsum **διελέλυντο** ita cum verbis **μέχρι Πυθίων** iungi, ut sana sententia evadat. Cum enim plusquamperfectum rei statum significet, **αἱ ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων** idem valet quod **τῶν ἐνιαυσίων σπονδῶν διάλυσις ἦν μέχρι Πυθίων** pariter atque IV 16, 2 **ἐσπεῖσθαι αὐτὰς μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν** nihil aliud est quam **εἶναι δὲ τὰς σπονδὰς μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν.** Est autem **διάλυσις τῶν σπονδῶν** is rerum status, quo foedus exiit necdum bellum renovatum est, qui medius inter bellum et pacem status deinde **ἐκεχειρία** dicitur. Huic autem tempori, per quod post indutias armorum quies erat, 2, 1 belli initium ita opponitur, ut liberius post interpositam narrationem **καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ ... ὥρμητο** verborum collocatio instituatur. Accuratius enim ad **αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων** referretur **μετὰ δὲ τὴν ἐκεχειρίαν Κλέων ... ἐξέπλευσε.** „Pythia tertio cuiusque Olympiadis anno facta esse non solum perspicuo Pausaniae (X 7, 3) testimonio demonstratur, sed quaecunque Pythiorum ludicra peracta in historia commemorantur, in tertium cuiusque Olympiadis annum ... incidisse inveniuntur.“ Arn. Cuius rei locupletissimus testis praeter Clintonem (Fast.

τῇ ἐκεχειρίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι, καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι Ἀτραμύττειον Φαρνάκου δόντος αὐτοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ᾤκησαν οὕτως ὡς ἕκαστος ὥρμητο.

Κλέων στρατεύει ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης

2. Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴ- 1
κης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων

Cap. 1. οἱ ante Ἀθηναῖοι habet Vat. Ἀτραμύττιον It. E. Vind. K. m. Ar. Chr. Dan. Bekk. In C. D. I. Ἀτραμύτιον. Vulgo Ἀτραμύττειον. Bas. Ἀτραμύτειον. Pal. Ἀδραμύντειον vel Ἀδραμύττειον. Ἀτραμύττειον] Ὥρου· Ἀδραμύττειον Εὔπολις, Ἀτραμύττειον Θουκυδίδης. Schol. Cf. etiam Suid. Phav. Adramytteum Liv. XXXVII 19, Adramytteos Plin. V 32, 122. In nummis Ἀδραμύτιον (Eckhel. Doctr. num. II p. 448). Cf. praeterea de variis nominis formis Steph. Byz. s. v.

Hell. I p. 209 ed. Krueg.) est Boeckhius ad Pind. II 2 p. 206 sqq. et Inscr. I p. 814. Quo autem anni tempore commissa essent postquam diu inter viros doctos dissensio fuit, Delphorum mensem Bucatium, quo ea celebrata esse ex Corp. inscr. n. 1688 discimus, cum Atheniensium mense Metagitnione convenire Kirchhoffius in Relat. menstr. acad. Berol. 1864 p. 129 sqq. demonstravit. Itaque cum annuae indutiae Elaphebolionis die XIV finitae essent (cf. IV 118, 12), quinque fere mensium spatio illa διάλυσις τῶν σπονδῶν sive ἐκεχειρία continebatur. — οἱ Ἀθηναῖοι ... ἀνέστησαν. De re vid. Diod. XII 73 et Paus. IV 27, 5, de verbo II 27, 1. adn. IV 54, 3. — κατὰ παλαιὰν ... οὐ καθαροὺς ὄντας. Piaculi enim crimine polluti erant, quod mortuos in sacra insula sepeliverant. Vid. III 104. — ἱερῶσθαι, deo consecratos esse. — τοῦτο τῆς καθάρσεως, hoc genus purgationis. — ᾗ. „Casus pendet ex participio et ad ποιῆσαι supplendum αὐτήν. Cf. Krueg. ad Dion. p. 119.“ Goell. Add. adn. I 1, 2. Praeter necessitatem Reisk. ἥν, Benedict. et Dobr. ᾗ coniecerunt. — πρότερον. Vid. I 8 et III 104. — Ἀτραμύττειον. De nomine cf. sd., de urbe ipsa Strab. p. 613 sq. et Prokesch. It. per As. et Aegypt. III p. 282 sq. — Φαρνάκου. Cf. VIII 6. 58. — ᾤκησαν, sedes collocaverunt. De re cf. VIII 108, 4. — ὡς ἕκαστος ὥρμητο, ut quisque cupiebat. Cf. adn. II 59, 2. IV 48, 6. 74, 1. Frustra Meinek. in Herm. III p. 367 ὤργητο. Significatur Delios non colonorum more et legibus cunctos una profectos Atramyttii consedisse, sed singulos ut cuique libuisset.

Cap. 2. Cf. Diod. XII 73. — § 1. μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, post exactam armorum quietem. Cf. adn. III 68, 1. Itaque mense Augusto ineunte. Cf. adn. c. 1. — Ἀθηναίων cet. Lectos fuisse milites videbimus 8, 2.

μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς
2 δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κωφὸν λιμένα, τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως.
3 ἐκ δ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὔτε Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα ⟨ἐς⟩ τὸν λιμένα
4 περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον, καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

καὶ Τορώνῃ Βρασίδου ἀπόντος προσβάλλει

Cap. 2. § 2. *Κολοφωνίων* codd. Cf. adn.
§ 3. *οὔτε Βρασίδας* Bekk. ex Popponis coniectura. Vulgo male *οὐδὲ Βρ.*
ἐς interposuit Bekk. Naves enim non, ut portum Torones, sed ut promunturium inter Cophum portum et illum interiacens circumveherentur, missae sunt. Quo facto in illum pervenerunt. Vide 3, 1 atque cf. *περιπλεῦσαι ἐς τὸν λιμένα* III 81, 2 et ibi adn.

§ 2. *ἔτι πολιορκουμένην.* Respicitur ad IV 131. 132. 133, 4. — *ἐς τὸν Κωφὸν λιμένα.* Colophoniorum portus, quem codd. habent, hic nullus potest fuisse. Diversum esse quem hic Th. memoravit portum a portu Torones inde colligitur, quod postea decem naves ex illo in hunc circumnavigaverunt. Quare ab aliquot editoribus falso post *Τορωναίων* distinctum est. *Κωφῶν* coniecit Leakius Graec. sept. III p. 119, quia hodie esset portus Kufó (*Κωφός*) inter Derrhim promunturium (nunc Drepanon) et Toronen. Sed is portus a Strab. p. 331, fragm. 32 et Mel. II 3, 1 non *Κωφῶν*, sed *Κωφὸς λιμήν* dicitur, quem ipsum scriptori hoc loco reddidit Pluygersius in Cobeti Nov. lect. p. 381.

§ 3. *αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων.* „*Ἀπ' αὐτομόλων?*" Krueg. *Ὑπό* defenditur verbis Soph. Ai. 1320 *οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους, ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως*; (cf. Matth. Gr. § 373, 3), etsi ibi *κλύειν* non est certiorem fieri, ut hic *αἰσθάνεσθαι.* Cf. adn. I 8, 2. 130, 1.

§ 4. *προσπεριέβαλε τῇ πόλει...*] *βουλόμενος ἐντὸς τοῦ τείχους ποιῆσαι τὸ τῶν Τορωναίων προάστειον, τοῦ παλαιοῦ τείχους μέρος διακόψας, καθ' ὃ ἦν τὸ προάστειον, ἕτερον τεῖχος καινὸν προσῳκοδόμησεν, ᾧ περιέβαλε τὸ πρότερον, καὶ συνῆψε κατὰ τὴν διαίρεσιν [τὸ καινὸν] πρὸς τὸ παλαιόν, ὥστε ἓν τὸ πᾶν γενέσθαι.* Schol. — *διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους,* rescissa veteris muri parte. Cf. adn. II 75, 6. Totum membrum *καὶ . . ἐποίησε πόλιν* priori *ὃ προσπεριέβαλε τῇ*

Ἡ Τορώνη ἁλίσκεται. τὰ τοῖς ἐμφρουροῦσι ξυμβάντα. αἱρεῖται καὶ Πάνακτον.

3. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ⟨αἱ⟩ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρῆμον τὴν πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. 1
2 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημένον τείχους τοῦ παλαιοῦ ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα.
3 Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών.
4 ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαν-

πόλει ex aequo adiunctum est, quanquam ad relativum ὅ non item refertur. Cf. 5, 1. adn. VI 11, 1.

Cap. 3. § 1. αὐτό, τὸ περιτείχισμα. — Πασιτελίδας. Cf. IV 132, 3. — αἱ recte addidit Haack., cum verbis quae sequuntur accuratius definiantur decem naves modo (2, 3) memoratae. — τοῦ τειχίσματος, i. e. τοῦ περιτειχίσματος, τοῦ καινοῦ τείχους. Deinde ἐγκαταληφθῇ est ἐν αὐτῷ καταληφθῇ.

§ 2. αὐτοβοεί cum ἐπισπόμενος verbo iungit Goeller, quod minus recte fieri videri, cum αὐτοβοεί non esset simpliciter illico, sed primo clamore atque impetu (cf. adn. II 81, 4), respondimus in ed. mai. suppl. Add. Krueg. in Comment. antiqu. stud. a. 1842 p. 106, qui hac voce rem celeriter effectam (*ein schnell erlangtes Ergebnisz*) exprimi docet. Ipse igitur Krueger cum superiore ἑλόντες, quod mente repeti vult, necti iubet. Sed ne transpositio verborum durior oriatur, nescio an Haackius rectius αὐτοβοεί cum ξυνεσπεσών participio iunxerit.

§ 3. ἐβοήθει de consilio et conatu opitulandi dictum esse perspicuum est. Cf. adn. I 134, 1. Frustra ἐπεβοήθει Meinek. in Herm. III p. 368. — ἀποσχὼν . . . ἐλθών, cum . . . stadia afuisset, quo minus adventu suo praeveniret urbis occupationem.

§ 4. ἠνδραπόδισαν. Cf. Diod. XII 73. — ξύμπαντας.

τας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας·
καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς
γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκο-
μίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς.
5 εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις
τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ.
6 καὶ ὁ μὲν Κλέων φυλακὴν καταστησάμενος τῆς
Τορώνης ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὡς ἐπὶ τὴν
Ἀμφίπολιν.

1 4. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς
Ἀθηναίων πεμπόντων ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ
Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξ-
2 έπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων
ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν πολίτας τε ἐπ-
εγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει
3 ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρα-

στάσεις τῶ Λεοντίνων οὓς Φαίαξ πέμπεται π ριποιήσων τῶ δὲ ἐν Γ λᾳ οὐ προ χωροῦντος τοῦ πράγμα τος πάλιν ἀποπλεῖ.

Cap. 3. § 6. περιέπλει. Aug. Cl. Ven. (Pal.?) Vat. H. G. K. M. περιπλεῖ, quod vix aptum est; nam ad haec c. 6 referuntur verba ὁ δὲ Κλέων ὡς ... περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, atque imperfecto res incohata significatur, aoristo c. 6 perfecta. Cf. adn. II 25, 4.

De articulo non addito cf. adn. IV 129, 3. — αὐτοῖς. „Hoc exemplo norma usus dativi [commodi et incommodi atque ethici] explanandi III 98, 1 proposita insigni modo illustratur. Sine αὐτοῖς hoc enuntiato simpliciter, quid captivis factum sit, exponeretur; cum illo factum ad Athenienses refertur, ita ut haec fere sit sententia: eos postea amiserunt, alteros pace, alteros ..." Arn. — τὸ Πελοποννήσιον, i. e. οἱ Πελοποννήσιοι. Cf. Bernh. Synt. p. 431 et adn. II 45, 1. — ἐν ταῖς ... σπονδαῖς. Vid. 18, 7. — ἀνὴρ ... λυθείς. Similiter II 103, 1. De syntaxi cf. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 1.

§ 5. Πάνακτον. Thucydidi neutrum esse adnotant veteres lexicographi. Cf. 39, 3. Situm si distinctius quam ex verbis Thucydidis cognoscere cupis, cf. Leak. Graec. sept. II p. 370 et de Pag. Attic. p. 131 ed. Westerm.

§ 6. καὶ ὁ μέν cet. Cf. Diod. l. d. — περιέπλει. Cf. adn. crit. — ὡς ... Ἀμφίπολιν, ut Amphipolim peteret, Amphipolim versus.

Cap. 4. § 1. Φαίαξ. De hoc vid. Aristoph. Equ. 1377. Plut. Nic. c. 13 et Alcib. c. 13.

§ 2. ἀπελθόντων ... ξύμβασιν. Vid. IV 65, unde τὴν ξύμβασιν apparet esse „τὴν κοινὴν τῶν Σικελιωτῶν" (schol.). — πολίτας ἐπεγράψαντο] ... ἑτέρους ἐπὶ τοῖς οὖσιν ἐνεγράψαντο εἰς τὴν πολιτείαν. Schol. Similiter Latini dicunt adscribere in civitatem, civitati. — καὶ ὁ δῆμος ... ἀναδάσασθαι. „Ita, cum Cyrenis novos cives pristinis adscribi opus esset, coloni ex omnibus partibus Graeciae invitati sunt

Ἡ Τορώνη ἁλίσκεται. τὰ τοῖς ἐμφρουροῦσι ξυμβάντα. αἱρεῖται καὶ Πάνακτον.

3. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ⟨αἱ⟩ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρῆμον τὴν πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. 1
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημένον τεῖχους τοῦ παλαιοῦ ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. 2
Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. 3
ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαν- 4

πόλει ex aequo adiunctum est, quanqnam ad relativum ὅ non item refertur. Cf. 5, 1. adn. VI 11, 1.

Cap. 3. § 1. αὐτό, τὸ περιτείχισμα. — Πασιτελίδας. Cf. IV 132, 3. — αἱ recte addidit Haack., cum verbis quae sequuntur accuratius definiantur decem naves modo (2, 3) memoratae. — τοῦ τειχίσματος, i. e. τοῦ περιτειχίσματος, τοῦ καινοῦ τείχους. Deinde ἐγκαταληφθῇ est ἐν αὐτῷ καταληφθῇ.

§ 2. αὐτοβοεί cum ἐπισπόμενος verbo iungit Goeller, quod minus recte fieri videri, cum αὐτοβοεί non esset simpliciter illico, sed primo clamore atque impetu (cf. adn. II 81, 4), respondimus in ed. mai. suppl. Add. Krueg. in Comment. antiqu. stud. a. 1842 p. 106, qui hac voce rem celeriter effectam (*ein schnell erlangtes Ergebnisz*) exprimi docet. Ipse igitur Krueger cum superiore ἑλόντες, quod mente repeti vult, necti iubet. Sed ne transpositio verborum durior oriatur, nescio an Haackius rectius αὐτοβοεί cum ξυνεσπεσών participio iunxerit.

§ 3. ἐβοήθει de consilio et conatu opitulandi dictum esse perspicuum est. Cf. adn. I 134, 1. Frustra ἐπεβοήθει Meinek. in Herm. III p. 368. — ἀποσχὼν . . . ἐλθών, cum . . . stadia afuisset, quo minus adventu suo praeveniret urbis occupationem.

§ 4. ἠνδραπόδισαν. Cf. Diod. XII 73. — ξύμπαντας.

τας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς.
5 εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ.
6 καὶ ὁ μὲν Κλέων φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

1 4. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς Ἀθηναίων πεμπόντων ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε.
2 Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει
3 ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρα-

στάσεις τῶν Λεοντίνων, οὓς Φαίαξ πέμπεται περιποιήσων· τῷ δὲ ἐν Γελᾳ οὐ προχωροῦντος τοῦ πράγματος πάλιν ἀποπλεῖ.

Cap. 3. § 6. περιέπλει. Aug. Cl. Ven. (Pal.?) Vat. H. G. K. M. περιπλεῖ, quod vix aptum est; nam ad haec c. 6 referuntur verba ὁ δὲ Κλέων ὡς ... περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, atque imperfecto res incohata significatur, aoristo c. 6 perfecta. Cf. adn. II 25, 4.

De articulo non addito cf. adn. IV 129, 3. — αὐτοῖς. „Hoc exemplo norma usus dativi [commodi et incommodi atque ethici] explanandi III 98, 1 proposita insigni modo illustratur. Sine αὐτοῖς hoc enuntiato simpliciter, quid captivis factum sit, exponeretur; cum illo factum ad Athenienses refertur, ita ut haec fere sit sententia: eos postea amiserunt, alteros pace, alteros ..." Arn. — τὸ Πελοποννήσιον, i. e. οἱ Πελοποννήσιοι. Cf. Bernh. Synt. p. 431 et adn. II 45, 1. — ἐν ταῖς ... σπονδαῖς. Vid. 18, 7. — ἀνὴρ ... λυθείς. Similiter II 103, 1. De syntaxi cf. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 1.

§ 5. Πάνακτον. Thucydidi neutrum esse adnotant veteres lexicographi. Cf. 39, 3. Situm si distinctius quam ex verbis Thucydidis cognoscere cupis, cf. Leak. Graec. sept. II p. 370 et de Pag. Attic. p. 131 ed. Westerm.

§ 6. καὶ ὁ μέν cet. Cf. Diod. l. d. — περιέπλει. Cf. adn. crit. — ὡς ... Ἀμφίπολιν, ut Amphipolim peteret, Amphipolim versus.

Cap. 4. § 1. Φαίαξ. De hoc vid. Aristoph. Equ. 1377. Plut. Nic. c. 13 et Alcib. c. 13.

§ 2. ἀπελθόντων ... ξύμβασιν. Vid. IV 65, unde τὴν ξύμβασιν apparet esse „τὴν κοινὴν τῶν Σικελιωτῶν" (schol.). — πολίτας ἐπεγράψαντο] ... ἑτέρους ἐπὶ τοῖς οὖσιν ἐνεγράψαντο εἰς τὴν πολιτείαν. Schol. Similiter Latini dicunt adscribere in civitatem, civitati. — καὶ ὁ δῆμος ... ἀναδάσασθαι. „Ita, cum Cyrenis novos cives pristinis adscribi opus esset, coloni ex omnibus partibus Graeciae invitati sunt

κοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον.
καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνα-
τοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις καὶ τὴν πόλιν ἐκ-
λιπόντες καὶ ἐρημώσαντες Συρακούσας ἐπὶ πολι-
τείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινες διὰ 4
τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακου-
σῶν Φωκαίας τε, τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων
χωρίον καλούμενον, καταλαμβάνουσι καὶ Βρικιν-
νίας, ὅν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δή-
μου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς,
καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυν- 5

Cap. 4. § 3. Συρακούσας. „Urbem Συρακούσσας vocant antiquissimi codd., nec tamen sibi constant." Bekk. ad III 86. Eandem nominis scripturam agnoscit Herodian. II p. 2. Sed iam in marmore Pario (Boeckh. Corp. inscr. Gr. n. 2374) Συρακούσαις (l. 52) Συρακουσῶν (l. 71. 77).

§ 4. Φωκαίας. Utrum in paenultima ε melius sit an αι, nos ignoramus. Ven. Φωκεάς, Φωκέας Pal. Aug. m. M. Φωκέας] οἱ μὲν ἐκτεταμένως ἀναγιγνώσκουσιν, ὡς Πρασίας, οἱ δὲ συνεσταλμένως. Schol.

ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ Herodot. IV 159." Arn., qui de agro publico viritim dividendo intellegendum esse praeterea docet.

§ 3. ὡς ἕκαστοι. Cf. adn. I 3, 4. — ἐκλιπόντες καὶ ex interpretamento ortum esse falso suspicatur Meinek. in Herm. III p. 368. Nam Th. post nobilium emigrationem (ἐκλιπόντες) nullos iam relictos esse incolas (ἐρημώσαντες) declarat. — Σ. ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν, Syracusis ea condicione ut cives fierent (adn. III 114, 3) sedes collocaverunt (adn. V 1).

§ 4. αὐτῶν τινες. Reliqui quando in patriam redierint, disces e Xen. Hist. Gr. II 3, 5. — ἀρέσκεσθαι, acquiescere, contentum esse, sine complemento iterum 37, 4 legitur, id quod Bloomfieldii causa adnotandum est. — ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Σ. Cf. adn. 80, 3. III 10, 2. — τῆς πόλεως . . . χωρίον καλούμενον. Cum ἡ πόλις ἡ Λεοντίνων a τῇ Λεοντίνῃ distinguatur, χωρίον in urbe ipsa quaerendum eiusque locus (cf. adn. I 63, 1. III 97, 2) et fortasse regio (*ein Viertel*) existimanda est. Fallitur igitur Mannert. Geogr. IX 2 p. 301. — Βρικιννίας, castellum prope Leontinos. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 9. — ὅν. Cf. Bernh. Synt. p. 337. Krueg. Gr. § 63, 6. — τότε respicit ad § 3. Cf. adn. III 69, 1. — καταστάντες . . . ἐπολέμουν. „Phrasis καταστάντες ἐπολέμουν hic fortassis non aliam significationem habet quam II 1 καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν." Duk. At ibi ex superioribus ἄρχεται πόλεμος ἐν ᾧ facile repetas ἐς αὐτόν. „Hic sign. cum ibi constitissent, *Posto gefasst hatten.* [Ita Bloomf.] Unde enim sumptum repetas vel suppleas ἐς τὸν πόλεμον? Et vero hoc iam antea factum erat." Bau. Cf. adn. I 59, 2. — ἐκ τῶν τειχῶν, ex munimentis. — ἐπολέμουν] πρὸς τοὺς Συρακουσίους. Schol.

θανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν,
εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμ-
μάχους καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, Σικελιώ-
τας κοινῇ, ὡς Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμέ-
νων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν
6 Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Κα-
μαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους, ἐν δὲ Γέλᾳ
ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος οὐκέτι ἐπὶ τοὺς
ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐ-
τούς, ἀλλ᾽ ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κα-
τάνην καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιν-
νίας ἐλθὼν καὶ παραθαρσύνας ἀπέπλει.

1 5. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν
καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλε-
σιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ
Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκ-
πεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν
στασιασάντων Μεσσηνίων καὶ ἐπαγαγομένων τῶν
ἑτέρων Λοκροὺς ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν, καὶ ἐγέ-
2 νετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινα χρόνον. τούτοις οὖν
ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν [τοῖς κομιζομένοις] οὐκ ἠδίκη-

ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ Λοκροῖς ἐντυχών, οὓς δι᾽ ὁμολογίαν γεγενημένην οὐκ ἀδικεῖ, πάλιν ἐς Ἀθήνας ἀφικνεῖται.

Cap. 5. § 1. Σικελιωτῶν. Vulgo et Bekk. τῶν Σικελιωτῶν, sed τῶν om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. H. F. Gr. Lugd. Laur. M. alii. Cfr. I 93, 8 μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν, IV 109, 1 μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν et ed. mai. adn. ad. I 12.

§ 2. [τοῖς κομιζομένοις]. Aug. corr. προσκομιζομένοις.

§ 5. τοὺς ... ξυμμάχους. Urbes Chalcidicas et Camarinaeos, id quod e III 86 al. notum est. — τοὺς ἄλλους, e quibus paulo post Agrigentini et Gelenses nominantur. — ὡς ... περιποιουμένων, causa ab Atheniensibus prolata. Cf. adn. IV 123, 4.

§ 6. ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, cum ei res non successisset. Cf. 38, 4. ἀντιστατοῦντος τοῦ πράγματος Procop. p. 129. 200. — αἰσθόμενος ... πείθειν. Cf. Matth. Gr. §. 549 adn. 2. Krueg. Gr. § 56, 7 adn. 9. infra VI 59, 3. — διὰ τῶν Σικελῶν. Terrestri igitur itinere. Simul tamen naves quoque Catanam misisse existimandus est.

Cap. 5. § 1. ἐχρημάτισε] λόγους προσήνεγκε. Schol. Cf. adn. I 87, 5 et V 61, 1. — φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις. Cf. Krueg. Gr. § 48, 12 adn. 4 et adn. I 73, 1. — Λοκρῶν, τῶν Ἐπιζεφυρίων. — ἐποίκοις. Cf. adn. II 27, 1. De verborum τοῖς ... ἐκπεπτωκόσιν collocatione cf. adn. I 90, 1. — ὁμολογίαν, ξύμβασιν 4, 2, ubi vid. — καὶ ἐγένετο. Cf. adn. 2, 4.

§ 2. [τοῖς κομιζομένοις]

σεν· ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμο-
λογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι
γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο,
οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις, οὐδ᾽ ἂν τότε, εἰ μὴ 3
αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἱππωνιάτας καὶ Μεδ-
μαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους.
καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον
ἀφίκετο.

περὶ τὴν Ἀμφίπολιν Κλέων μὲν Γαληψὸν ἑλὼν ἐν Ἠιόνι αὐλίζεται, Βρασίδας δὲ ἐπὶ Κερδυλίῳ ἀντικαθήμενος παρασκευάζεται στρατόν.

6. Ὁ δὲ Κλέων ὡς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε 1
περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ
τῆς Ἠιόνος Σταγίρῳ μὲν προσβάλλει Ἀνδρίων
ἀποικίᾳ καὶ οὐχ εἷλε, Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων
ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς 2
Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ
κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους

„Immo ἀποκομιξ." Bekk., τότε κομ. Meinek. in Herm. III p. 368. Cf. adn.

§ 3. Ἰτωνέας καὶ Μελαίους codd. Cf. adn.

Cap. 6. § 1. Σταγείρῳ codd. In veteribus titulis Atticis omnibus locis est Σταγιρῖται. Cf. indicem Inscript. Att. I s. v. Verae scripturae mentionem facit Herodian. II p. 449 κατὰ δὲ τὴν παράδοσιν διὰ τοῦ ῑ γράφεται.

Articulus nulla ratione potest defendi. Nam aliter comparata sunt exempla a Krueg. Gr. 50, 11 adn. 21 allata. Auctore Class. haec verba nunc a librario addita esse putamus, qui iis significare voluerit τούτοις non ad proximum Λοκρῶν referri, sed ad Locros Messana expulsos domum redeuntes. — ἐγεγένητο... Ἀθηναίοις, Locris enim cum ipso convenerat de compositione cum Atheniensibus facienda. Attende ὁμολογίας vocabulum, quod plerumque, ut § 1. IV 54, 3. 132, 1 al., idem valet atque ξύμβασις, hic ab eo nomine distingui ipsam actionem τοῦ ὁμολογεῖν sive pacis (ξυμβάσεως) condiciones inter Locros et Phaeacem convenisse significans. Iisdem verbis ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι utitur scriptor quidam apud Suid. in vv. Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου. Similiter interdum ὁμολογίαι atque ξυνθῆκαι discernuntur.

§ 3. οὐδ᾽ ἂν τότε scil. ἐσπείσαντο. — Ἰτωνέας καὶ Μελαίους, qui in codd. sunt, nullos in Italia inferione invenimus. Neque enim huc referri potest ignota urbs Itone in Italia sita, quam Steph. Byz. memorat; nam ὁ πολίτης Ἰτώνιος. Quare recipienda erat Weidneri (Mus. Rhen. XIX p. 141) coniectura confirmata verbis Strab. p. 256 Ἱππώνιον Λοκρῶν κτίσμα . . . Μέδμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν et situ oppidorum.

Cap. 6. § 1. τότε respicit ad 3, 6. Cf. adn. 4, 4. — ὁρμώμενος. Cf. adn. I 64, 2. — Σταγίρῳ. Cf. IV 88, 2. — Γαληψόν. Cf. IV 107, 3.

§ 2. κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. De vocabulo vid. adn. II

παρὰ Πολλῆν τῶν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντας μισθοῦ Θρᾷκας ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περι-
3 μένων ἐν τῇ Ἠιόνι. Βρασίδας δὲ πυνθανόμενος ταῦτα ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ· ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων ἐπὶ μετεώρου πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως, καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν, ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν [αὐτόθεν] ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν αὐτόν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος τῇ παρ-
4 ούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρ-

§ 2. Πολλῆν Aug. Ven. It. Bekk. M. marg. Vind. tacitusque Pal. apud Bekk., ut sit nomen contractum. Vulgo Πόλλην. Cass. Πολλ. abrasis ceteris. Cl. et Gr. Πολλήν. Laur. corr. Πόλλυν. Vind. et m. Πολῦν. E. Πολυν, accentum tacuit Gail. Mosqu. Πόλυν. Ex quibus Πόλτυν eruit Dind. in Steph. Thes. K. corr. Πόλιν. Πόλλιν coniecit Reisk. Deinde τόν pro vulg. τῶν Pal. M. deterioresque aliquot.

ἄξαντα Pal. M., reliquorum plurimi et optimi ἄξοντα. Cf. adn.

§ 3. αὐτόθεν om. C. D. I. Valla, et ex superioribus temere iteratum videtur. Nam si cum ἔλαθεν iungatur, supervacaneum esse, sin cum ὁρμώμενος participio, de alio loco intellegendum esse

22, 3, de re IV 132, 1. — Ὀδομάντων. Cf. II 102, 3 et ibi adn. — ἄξοντας. Non ipse rex Thraces adducturus erat (id enim si sua sponte facturus fuisset, non opus erat legatis ad eum mittendis), sed legati ut Perdiccae ex societate sic illi mercede persuasuri erant, ut copias mitteret. Quare nunc recepimus Linwoodii emendationem (Annal. phil. 1862 p. 200). — μισθοῦ. Cf. adn. IV 124, 4.

§ 3. ἀντεκάθητο καὶ αὐτός, et ipse contra hostes (s. castris hosti oppositis) considebat. Similiter IV 124, 2. Καὶ αὐτός ad solam considendi notionem, non simul ad verba ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ referuntur. „Et ipse Brasidas sedem cepit, ut Cleon (sedem ceperat), nempe ad Cerdylium.“ Bau. — Κερδυλίῳ. Proxime dextram Strymonis ripam in Arn. tab. Amphip. et Leak. Graec. sept. III p. 194, id quod verbis πέραν ... αὐτόθεν et 8, 1 narratis confirmatur. Cousineryo est vicus Kutschuk-Orschova Maced. I p. 132 sqq. „Coniunctio cum Amphipoli per eum pontem, qui IV 103 commemoratus est, efficiebatur.“ Bloomf., qui nihil nisi collem fuisse dicens proximis verbis ἔστι δὲ τὸ χωρίον ... ἐπὶ μετεώρου refellitur. — Ἀργιλίων. De his vid. IV 103. — πέραν τοῦ ποτ. Si ab Amphipoli proficiscimur, quam ad sinistram ripam Strymonis fuisse ex IV 103 constat. — ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν ... ἀναβήσεσθαι. Ἐπὶ τὴν Ἀμφ. cohaerent cum ἀναβήσεσθαι, et de toto enuntiato epexegesin continenti cf. Matth. Gr. § 476. Krueg. Gr. § 57, 10 adn. 8. Kuehn. Gr. max. § 562, 2. Πλῆθος hic ἐπ' ὀλίγων dicitur, ut IV 10, 5, ubi cf. adn.

§ 4. παρεσκευάζετο obiecto caret ut II 11, 5. III 46, 2.

εσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους καὶ τοὺς Ἠδῶνας πάντας παρακαλῶν, πελταστὰς καὶ ἱππέας· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη δισχίλιοι μάλιστα καὶ ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο.

πειτα Κλέων πρὸς τὴν Ἀμφίπολιν γει καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς θεᾶται.

7. Ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα 1
ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο.
τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀνα- 2
λογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνεξῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ

quam prius αὐτόθεν, id quod tolerabile non sit, denique exiguo intervallo bis positum displicere recte docet Haas. Lucubr. Thuc. p. 99, qui probat αὐτόν, quod in Cam. et Gr. legitur.

§ 4. Ἠδῶνας Cl. Reg. Ar. Chr. Ald. Flor. Bas. Vulgo et Bekk. Ἤδωνας. Cf. ad. IV 102, 3.

Cap. 7. § 1. ποιῆσαι om. It., quod probat Herwerd. Stud. Thuc. p. 68. Sed ex ipso ποιῆσαι ad προσεδέχετο cogitandum est ποιήσειν. Cf. 6, 3.

§ 2. ξυνῆλθον codd. Cf. adn.

Nam Θρᾷκάς τε . . . καὶ τοὺς Ἠδῶνας ad solum παρακαλῶν pertinet. — Ἠδῶνας πάντας. Horum alii prope Amphipolim (cf. I 100, 3), alii in Acte (cf. IV 109, 4) habitabant. — Μυρκινίων. Hi omnium quidem Edonum numero videantur comprehendi, cum Myrcinus IV 107, 3 Edonica urbs appellata sit; sed ex iis, quae ibidem adiecta sunt, cur ab Edonibus hic separentur, intellegitur. Cf. paulo post adn.

§ 5. ἱππῆς Ἕλληνες, i. e. non Edonici. Hos Chalcidenses fuisse et Myrcinios (Myrcinus enim Thasiorum erat colonia. Cf. IV 107, 3) ex 10, 9 cognoscimus. — ἐτετάχατο. Cf. adn. III 13, 3.

Cap. 7. § 2. τῇ ἕδρᾳ] τῇ προσμονῇ, τῇ διατριβῇ καὶ τῇ ἀργίᾳ. Schol. — πρὸς οἵαν . . . μετὰ οἵας. Cf. Krueg. Gr. § 51, 14 adn. 1. Kuehn. Gr. max. § 587, 7. Monk. ad Eur. Alc. 146. — ξυνεξῆλθον rescripsit Dobr., cui propter ἐξῆλθε 8, 2 assentitur Haas. Lucubr. p. 99. Cf. L. Dindorf. praefat. ad Diod. III p. XI. Requiritur notio proficiscendi, non eundi. De collocatione ὡς particulae cf. adn. III 88, 3. IV 4, 1. — καὶ οὐ βουλόμενος, quanquam invitus. Cf. Hom. Od. II 110. Il. IV

βουλόμενος, αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημέ-
3 νους βαρύνεσθαι ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ᾧπερ· καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν· ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ' ὡς κύκλῳ περιστὰς
4 βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως [ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ] ὡς ἔχοι,

300. — αὐτούς iunge cum ἀναλαβὼν ἦγε. Hac obiecti collocatione efficitur, ut διὰ τὸ ... βαρύνεσθαι non ad βουλόμενος, sed ad ἀναλαβὼν ἦγε referre cogamur. — διὰ τὸ ... βαρύνεσθαι. Cf. IV 18, 4 διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, IV 35, 1 διὰ τὸ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι. Cf. adn. IV 63, 1. — ἀναλαβὼν ἦγε, assumptos ducebat, i. e. motis castris (copias Amphipolim versus) ducebat. Cf. de ἄγειν Matth. Gr. § 495, 1, ut de Lat. ducere Krueg. Gr. Lat. § 303 adn. 3, 1.

§ 3. τῷ τρόπῳ. Significetne hoc vocabulum hic rationem (*das Verfahren*) an ingenium et mores Cleonis, dubitant interpretes. Illud verum. Nam missa quiete similiter atque apud Pylum factum est (cf. IV 29, 2. 30) subsidia oppertus urbem vi capere volebat. — ἐς τὴν Πύλον, adversus Pylum vel respectu Pyli (cf. Eur. Or. 542). Significatur Sphacteriae expugnatio. Cf. V 14, 2. VII 71, 7. — ἐπίστευσέ τι φρονεῖν, aliquid se sapere fiduciam cepit. — κατὰ θέαν ... τοῦ χωρίου, ut situm loci viseret (specularetur). Redeunt verba κατὰ θέαν 9, 3. 10, 2. VI 31, 1. Cf. Matth. Gr. § 581b, ε'. — οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, non ut tuto praesidio (cf. VI 55, 3), si in necessitatem adduceretur, superior evaderet (cf. VIII 105, 1). Ad ἢν ἀναγκάζηται solent μάχεσθαι vel πολεμεῖν subaudire, quod unde adscisci possit haud in promptu est videre. Facilius est ex initio enuntiati ἐς μάχην repetere (cf. I 23, 6), sed cum hoc quoque molestius sit, nihil supplere praestat et verbum eadem ratione accipere qua usurpatum est VII 62, 4. Xen. Cyrop. II 4, 10. Hier. 9, 2. Praesidia Cleo oppertus est, non ut necessitate coactus iis uteretur, sed ut ultro vim inferret. Ita optime carebimus Herwerdeni coniectura, qui in Stud. Thuc. p. 68 ἀγωνίζεσθαι excidisse opinatus est. — κύκλῳ περιστάς, undique circumstans, i. e. urbem undique copiis circumdans et aggrediens.

§ 4. τε, igitur narrationem persequitur. Cf. I 12, 4. 13, 5. — τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος. Cf. adn. IV 108, 1. — ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ. „Haec quanquam in confiniis vel in vicinia Thraciae sonent, tamen

ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ 5
γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς
οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει, κεκλῃμέναι τε ἦσαν πᾶσαι.
ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐκ ἀνῆλθεν ἔχων, ἁμαρ-
τεῖν ἐδόκει· ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ ἐρῆμον.

παρασκευαὶ Βρασίδου.

8. Ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους 1
τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
Κερδυλίου ἐσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπ- 2

§ 5. οὐ κατῆλθεν plurimi et optimi codd., Gr. K. Ar. Chr. οὐκ ἀπῆλθεν. „Quo nihil proficias. Cum Eione, quae urbs in litore sita erat, Amphipolin et in collem quendam progrederetur Cleo, ἀνῆλθεν potius quam κατῆλθεν dicendum videtur. Cf. [supra 6, 3. 7, 3 et] 9, 3 ἀναβῆναι πρὸς τὸ χωρίον.“ Haack. Οὐκ ἀνῆλθεν iure etiam Bekker mavult. De vulgata cf. adn.

magis consentaneum est significare adversus Thraciam, seu Thraciae imminentem.“ Arn. Qui ideo scripturam ἐπὶ τὴν Θρᾴκην invitis membranis retineri cupiens sententiam hanc esse addit, Cleonem, cui Eione iter facienti situm Amphipolis in mare versus bene cognitum fuisse oporteat, tunc eius situm ad lacum et continentem sive, quibus verbis Thucydides expresserit, ad Thraciam versus contemplatum esse. Sed non iusta est haec oppositio, quoniam Amphipolis continentem versus non magis ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ sita est quam mare versus. Hofmanus sententiam hanc esse dicit: et cum urbs in confiniis Thraciae sita esset, quales hac parte belli commoditates afferret. Strymon autem tunc Thraces a Macedonia et Chalcidice disiungebat. Cf. II 97. 99. Sed de commoditatibus nihil dixit Th., neque quales hac parte cogitari possint commoditates facile cognoscitur. Non magis placet Classeni interpretatio: *im Verhältnisz zu der umliegenden thrakischen Landschaft.* Nam hanc vim ἐπί c. dat. non habet. Th. ipse vix aliud hic significasse potest quam universum Amphipolis situm, qualem IV 102, 4 descripsit. Itaque nunc ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ interpreti tribuimus.

§ 5. ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους. Ita orsus, ut si in altero membro novum verbum non additurus esset, posito ἐξῄει ordinem verborum institutum servavit, de qua synchysi cf. adn. III 96, 3. — οὐκ ἀνῆλθεν necessarium est, quod, cum Cleo in colle constitisset, quo descenderit cogitari omnino nequeat. Refertur autem ἀνῆλθεν eodem modo quo ἀναβαίνειν 6, 3. 7, 3. 9, 3 ad iter ab ora maris in interiorem terram factum. Μηχανάς, quo vocabulo hic scalae potissimum significantur (cf. adn. VI 102, 2) ob maximum pondus, quod habet, ab initio collocatum est (cf. adn. I 10, 2).

Cap. 8. § 1. ὁ δὲ Βρασίδας cet. „Brasidae ratio in hoc splendidi eius curriculi fine a Frontin. Strateg. I 5, 23 et Polyaen. I 38 [cuius narratio diversa est] bene describitur.“ Bloomf. — κινουμένους, *sich in Bewegung setzen.* Cf. 10, 5. Krueg. Gr. § 52, 6 adn. 1. — καταβὰς καὶ αὐτός. „Verba καὶ αὐτός non [necessario] significant Athenienses de aliquo loco descendisse, sed ad solam profectionem eorum (ὡς εἶδε κινου-

ἔξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς
Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευὴν καὶ
νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει (ἀν-
τίπαλα γάρ πως ἦν), ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι (τῶν γὰρ
Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ
Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον), τέχνῃ δὲ
3 παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς
ἐναντίοις τό τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν
οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον
περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν καὶ μὴ
4 ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν
αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας καὶ τοὺς
ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν

Cap. 8. § 3. *δείξειε . . . ἑαυτοῦ*. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. M. *δείξοιεν*, (Gr. *δείξοιε*, H. *δείξοι*) et Aug. It. Vat. H. *ἑαυτῶν*. Qui plurales forsitan ita alicui probandi videantur, ut transitus factus sit a Brasida solo ad milites. Cf. sd. III 51, 4. Sed de militibus aptius *τὴν ἑαυτῶν* quam *τῶν μεθ' ἑαυτῶν* diceretur.

μένους τοὺς Ἀθην.) referuntur." Arn. Cf. paulo ante adn.

§ 2. *ὑποδεεστέρους εἶναι*] *τοὺς ἑαυτοῦ δηλονότι*. Schol. Haec notio ex collectivo *τὴν αὑτοῦ παρασκευήν* repetenda est. Cf. Matth. Gr. § 434, 2. Krueg. Gr. § 58, 4. adn. 1. Cum satis appareat de Brasidae militibus sermonem esse, nulla verborum est ambiguitas et Porti coniectura *ὑποδεέστερος* facile supersedemus. — *ἀντίπαλα . . . ἦν*. Scholiastes simul audit *ἑκάτερα τὰ στρατεύματα τῶν ἐναντίων*; sed *ἀντίπαλα* substantive dictum videtur. Cf. IV 117, 2. VII 13, 2 et ibi adn. — *τῷ ἀξιώματι*, dignitate. Brasidae milites magna ex parte Helotas et mercennarios fuisse ex IV 80 novimus. — *καθαρόν*, *οὐχὶ συγκλύδων οὐδὲ ἐπικούρων ἀλλ' αὐτῶν τῶν πολιτῶν*. Schol. Cf. *χρηστοῖς καταλόγοις ἐκκριθέντα* VI 31, 3. Atheniensium copias apud Amphipolim *ἐξ ἐπιλέκτων ἀνδρῶν* constitisse testatur etiam Athen. p. 215d.

§ 3. *ἀναγκαίαν*] *εὐτελῆ καὶ οὐκ ἐκ παρασκευῆς*. Schol. Ergo urgente necessitate factam, vix necessitati suffecturam, *nothdürftig*. Cf. VI 37, 2. — *ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως*, quam si non fuisset earum rerum (militum paucitatis et vilis armaturae) antea conspectus (Atheniensibus) neque eius quod revera esset (ipsis) contemptio. De *μὴ ἀπό* idem quod *ἄνευ* significante cf. adn. IV 130, 6, de vi condicionali *ἄνευ* praepositionis II 87, 4. VII 49, 2 et *μὴ ἀπό* locutionis *μὴ μεθ' ὑμῶν* VI 86, 3, de toto loco Symb. philol. Bonnens. p. 387 sq.

§ 4. *Κλεαρίδᾳ προστάξας*] *μετὰ Κλεαρίδου τάξας*. Schol. Est igitur *προστάσσειν* addere, committere. Cf. VI

αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι ἔλεγε τοιάδε.

παρακέλευσις Βρασίδου.

9. „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώ- 1
ρας ἥκομεν, ὅτι ἀεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας,
καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώ-
θατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλω-
μένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι 2
ποιεῖσθαι διδάξω, ἵνα μή τῳ τὸ κατ' ὀλίγον καὶ
μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον ἀτολ-
μίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω κατα- 3
φρονήσει τε ἡμῶν καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν

Cap. 9. § 2. ὅτῳ τρόπῳ M. Cf. adn. μή τῷ τε It. Vat. Pal. Aug. M. Cass. Gr.; reliqui μὴ τό τε, nisi quod τε om. Ar. Chr. K., τὸ om. Vind. D. I. Cf. adn.

42, 1. — οὐκ ἂν . . . μεμονωμένους, quod existimaret illos non pariter (sociorum auxiliis) nudatos iterum a se interceptum iri. Cf. VI 49, 3. — ἡ βοήθεια. Cf. 6, 2.

Cap. 9. § 1. ὅτι . . . ἐλευθέρας explicandi causa ad ἀπὸ . . . ἥκομεν appositum est et concise dictum pro ὅτι ἀπὸ . . . ἐλευθέρας ἥκομεν. — ὧν . . . εἶναι. Cf. adn. I 124, 1 et interpr. Herodot. III 56. — ἀρκείτω . . . δεδηλωμένον. Participium proprie valet si declaratum est. Ceterum cf. Matth. Gr. § 555 adn. 2 et § 297 p. 757 atque verba Plauti satis sum semel deceptus Capt. III 5, 99. Infinitivo usus est in similibus verbis Ios. A. I. VII 1, 5 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν βραχέσιν ἀρκεῖ δεδηλῶσθαι.

§ 2. ᾧ. Cf. Kuehn. Gr. max. § 562, 4. VIII 50, 5 adn. I 136, 3. — ἵνα μή τῳ τὸ κατ' ὀλίγον κ. τ. λ. Optimorum librorum scriptura τῷ τε explicari nequit, nisi pro subiecto τὸ τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ex superioribus repetamus et τέ transpositum esse statuamus, ita ut iungendum sit κατ' ὀλίγον τε καὶ μὴ ἅπαντας. Eadem τὲ . . καὶ iuncturae explicatio est, si recepta deteriore lectione τό τε proprium verbo παράσχῃ subiectum adiungimus. Sed quanquam similes notiones a Th. saepius hoc modo copulantur (cf. ad. IV 41, 2), nullam tamen apud eum huius iuncturae exstat exemplum, ubi eadem notio dupliciter et ipsa affirmanda et contraria neganda efferatur (cf. III 40, 3. IV 108, 5. V 60, 1. 86. VII 44, 6. 49, 2). Noluimus tamen cum paucis neque iis satis bonis libris τε omittere, quoniam sanae rationi convenientius est optimorum codd. lectionem leni mutatione emendare. Emendationem in priore huius libri editione propositam, nunc receptam comprobavit Class.

§ 3. καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαν-

ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμ-
4 μένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν
5 ὀρθοῖτο· καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας
6 τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ πρὶν ξυνταθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων

§ 6. ξυνταχθῆναι codd. Cf. adn.

τας ὡς . . . ἐς μάχην, et quod non videntur suspicati esse quenquam iis proditurum esse ad pugnam. Ita intellegendum est οὐκ ἂν ἐλπίσαντας, ut dictum sit pro ὅτι οὐκ ἂν ἤλπισαν (cf. Plat. Apol. 18c ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε ibique Cron. et Kuehn. Gr. max. § 392a, 4); ἂν ἐπεξέλθοι autem vim futuri habet (cf. adn. III 38, 2). Ad ἐλπίσαντας ὡς cf. VIII 54, 1. — κατὰ θέαν. Cf. adn. 7, 3. De τραπέσθαι κατά τι cf. 10, 10. — ὀλιγωρεῖν, securos esse.

§ 4. κάλλιστα, optime, ut VI 33, 3. — καὶ ἅμα, *auch zugleich*. Cf. adn. III 61, 1. — πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, pro viribus suis, i. e. rationem habens copiarum suarum, respiciens earum naturam. Cf. adn. III 37, 3. — μὴ ἀπὸ τοῦ . . . ἀντιπαραταχθέντος, non ex aperto magis et acie adversum instructa. Cf. de talibus formulis adn. I 35, 4.

§ 5. τὰ κλέμματα] τὰ στρατηγήματα. Schol. Latini quoque furta belli vocant. — ἃ . . . ἀπατήσας. Cf. Matth. Gr. § 421 adn. 3. Krueg. Gr. § 46, 5. § 51, 9 adn. 2. Non iteratio est hic ἂν particulae, ut I 36, 3. IV 114, 4, sed prius ἂν ad ἀπατήσας, alterum ad ὠφελήσειεν pertinet. Nempe non solum verbum quod dicitur finitum, sed etiam participium condicioni subiectum est. Sententia enim haec est: ea furta pulcherrimam laudem habent, quae si quis adhibeat hostem maxime fallat, amicis plurimum prosit. Cf. VI 18, 2. Xen. Cyr. I 3, 11. Sufficere tamen in talibus sententiis et potest et solet ἂν semel verbo primario additum. Similiter interpretanda erat altera parenthesis IV 18, 4.

§ 6. τοῦ μένοντος. Cf. Matth. Gr. § 570. Kuehn. Gr. max. § 403a, γ. — φαίνονται. Ad subiectum, ut saepe Graeci δοκοῦσιν, ἐοίκασι, rettulit, ubi nos impersonaliter loquimur. Cf. infra 75, 3. 113. Krueg. Gr. § 55, 4 adn. 3. Pflugk. ad Eur. Med. 337, de Latinis Krebs. Antibarb. s. v. videri. — ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, dum sunt remissis animis, Port. — πρὶν . . . τὴν δόξαν,

*τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ καὶ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσ-
πεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ* 7
*δέ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσ-
κείμενον καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτούς,
τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς
ἄλλους ξυμμάχους ἄγων αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοί-
ξας ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι.
ἐλπὶς γὰρ μάλιστ' ἂν αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι·* 8
*τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις
τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ* 9
*ἀγαθὸς γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην,
καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀν-
δρείως καὶ νομίσατε* ⟨*τρία*⟩ *εἶναι τοῦ καλῶς πο-
λεμεῖν, τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ* ⟨*τὸ*⟩
*τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι, καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ
ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ
Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων*

§ 8. Quanquam excusationem habet tradita scriptura *μάλιστα* (cf. VI 87, 4), tamen probabilius videtur Th. *μάλιστ' ἂν* scripsisse, quo clarius indicaret *οὕτω* idem quod *ἢν τοῦτο γένηται* valere. Cf. Stahl. Quaest gram. p. 7.

§ 9. Stob. Flor. II p. 326 (ed. Meinek.) *νομίσατε τρία εἶναι*; schol. *ὅτι ἐκ τριῶν γίνεται τὸ καλῶς πολεμεῖν*. Haec veram suppeditare scripturam ostendunt I 33, 3. 74, 1. 122, 4. III 40, 2. IV 64, 5. Verborum concinnitas postulat, ut tertio quoque infinitivo argitur. Cf. I 13, 1. — *ἐπεκθεῖν*. Cf. Matth. Gr. § 546a. Krueg. Gr. § 55, 1 adn. 5.

priusquam consilium eorum magis intentum vel confirmatum fuerit. Quod in codd. est *ξυνταχθῆναι* neque cum *δόξαν* similibusque alibi consociatur neque vim habet *τῷ ἀνειμένῳ* contrariam. Quare nunc recepimus Kruegeri emendationem. Cf. Xen. Oec. 2, 18 *συντεταμένῃ γνώμῃ*.

§ 7. *τούς τ' Ἀμφιπολίτας*. Cum ex 6, 5 et 8, 4 inter se collatis appareat *τοὺς μετὰ σεαυτοῦ* Peloponnesios esse gravis armaturae milites, Ullrich. Symb. IV p. 25 sqq. *καὶ τούς τ' Ἀ.* coniecit. Sed sublata post *σεαυτοῦ* et *ξυμμάχους* interpunctione per *τέ* particulam alterum superiori membrum adiun-

§ 8. *τὸ ἐπιὸν ... μαχομένου*. De neutris cf. adn. II 45, 1.

§ 9. *σὲ εἰκός*. Suppl. *γίγνεσθαι*. — *εἶναι ... πολεμεῖν*. Cf. Matth. Gr. § 316a. Krueg. § 47, 6 adn. 9. — *τὸ ἐθέλειν* (*πολεμεῖν*), animo prompto esse, alacritatem. — *αἰσχύνεσθαι*. Cf. I 84, 3 et ibi adn. — *ὑπάρχειν*, obvenire, paratam esse. Subiecta autem huius infinitivi praeter *ἐλευθερίαν* sunt *κεκλῆσθαι* et *γενέσθαι*. — *κεκλῆσθαι*. Cf. adn. III 82, 7. — *ἢ Ἀθηναίων τε*. Huic *τὲ* proximum *δέ* respondet,

τε δούλοις, ἣν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε, τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν, ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν."

1 10. Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἰπὼν τήν τε
ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ
τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥσπερ εἴρητο ἐπεξίοιεν.
2 τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
Κερδυλίου καταβάντος καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ

Κλέωνος ἤδη ἀναχωροῦντος Βρασίδας τε καὶ Κλεαρίδας ἐπεξέρχονται· καὶ μάχης γενομένης οἱ Ἀθηναῖοι ἡσ-

ticulus addatur, quod suadet Krueg. Et habent eum Stobaei codd. A. B. et Thucydidis D., qui tamen τοῖς om.

de qua iunctura cf. adn. III 52, 2. — δούλοις ... ἀνδραποδισμοῦ. Distinguuntur enim δουλοῦσθαι et ἀνδραποδίζεσθαι. Nam hoc fit, si incolae in servitutem abducuntur vel veneunt (VI 62, 3), qua de causa cum δῆσαι iungitur III 28, 1, et ubi mares puberes interficiuntur, ibi mulieres et pueri ἀνδραποδίζονται. Cf. V 32, 1. 116, 4. Illo autem significatur e liberis factos aliquos esse imperio subiectos (ὑπηκόους) et tributarios (φόρου ὑποτελεῖς). Cf. I 98, 4. — ἣν τὰ ἄριστα ... πράξητε, si optime vobiscum actum fuerit. Notus est hic usus verbi πράσσειν cum adverbio iuncti, pro quo adverbio hic legimus τὰ ἄριστα. Cf. adn. I 19 et Krueg. Gr. § 46, 5 adn. 11. — καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ad δούλοις pertinet: (Atheniensium servos appellari) idque (scil. servos) graviore servitute (quam antea habebatis). Cf. 34, 2. Plat. de Rep. 579d δοῦλος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας, Krueg. Gr. § 46, 4 adn. 6.

§ 10. μαλακισθῆτε. Cf. adn. II 43, 6.

Cap. 10. Ad hoc caput penitus intellegendum Amphipolis situm bene exploratum habeamus oportet, de quo cf. Arn. Exc. vol. II. Leak. Graec. sept. III c. 25. Cousin. Maced. I p. 122 sqq. Kutzen. de Athen. imper. p. 18 sqq. Weissenborn. Hellen. p. 153 sqq.

§ 1. ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας ... τῶν πυλῶν. „Portae Thraciae patebant in viam hodie Dramam et in loca planitiei ad orientem a lacu Strymonio vergentia ferentem, et idcirco inter septentriones et orientem veteris situs spectabant ad ipsum initium descensus in lacum versus." Leak. l. d. p. 194. Cf. Kutz. p. 28. — ὥσπερ εἴρητο 9, 7. — ὅπως ἐπεξίοιεν, ut post eum exirent. Cf. ἐπεκθεῖν 9, 7. adn. III 108, 3.

§ 2. φανεροῦ γενομένου. Hinc pendent participia καταβάντος, ὁρωμένου, πράσσοντος. Cf. Krueg. Gr. § 56, 4 adn. 7. — φανεροῦ ... ἔξωθεν. Hinc apparere Amphipolim tunc non

σῶνται, καὶ Κλέων ἀποθνήσκει· τελευτᾷ δὲ καὶ Βρασίδας.

οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηναίας θυομένου καὶ τοιαῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προυκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώ-

Cap. **10.** § 2. Ἀθηνᾶς codd. Quanquam Athenis in antiquo monumento privato nuper reperta est forma Ἀθηνᾶ (cf. Inscr. Att. Suppl. n. 373w) et confirmatum (ibidem in addendis ad n. 298) eandem in tabulis curatorum operum publicorum ante Euclidem archontem factis uno loco exstare, tam frequens ceteroqui in titulis eius aetatis est forma Ἀθηναία (cf. indicem Inscr. Att. I), ut hanc tum sollemnem et communem, illam vulgari usu receptam fuisse appareat. Neque breviorem formam poëtae scaenici habent, nisi quod uno loco apud Aristoph. (Pac. 218) in vulgari iurandi formula est νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, ubi tamen Meinek. Ἀθηναίαν correxit. Ex reliqua autem Th. elocutione vulgarem dicendi consuetudinem aspernantis certum est eum vulgari forma non usum esse. Cf. sd. IV 116, 2. ταῦτα codd. Cf. adn.

usque ad verticem eius collis, in quo sita fuerit, pertinuisse docet Arn. Videri tumulum Amphipolitanum non prorsus in coni formam assurgere, sed superficiem inaequalem atque duos vertices, inferiorem et superiorem, cavo alterum ab altero seiunctos habuisse. Urbis moenia iuxta inferiorem verticem pertinuisse, Cleonis exercitum in superiore consedisse. De Cerdylio cf. 6, 5. 8, 1. — **θυομένου.** De medio sacra significante, quae ominis causa ante pugnam vel in confinio terrae hostilis fiunt, cf. IV 92, 7. V 54, 2. Matth. Gr. § 496 p. 1111. — **τοιαῦτα.** Pronomen ταῦτα, quod codd. praebent, neque ad proximum θυομένου cum idonea sententia referri potest neque ad superius τὴν ἔξοδον παρεσκευάζετο. Illa enim interpretatione mera ταυτολογία efficitur neque quicquam ad hanc evitandam valet quod ταῦτα πράσσοντος ad caerimoniarum apparatum vel Brasidae in sacris faciendis sedulitatem atque industriam, qua eius consilium patefactum sit, spectare volunt. Neque enim licet veram verborum vim hoc modo in maius augere. Ad exitum autem, quem Brasidas parabat, ea de causa ταῦτα non convenit, quod hoc ipsum postea demum cognitum est, cum totum exercitum in urbe esse et ad portas equorum hominumque concursum fieri animadvertissent. Sed etsi rem ipsam antea non cognoverunt, tamen t a l i a a g i t a r i vel ex sacrificii ritu patescebat. Hoc igitur Th. dicentem fecimus rescripto τοιαῦτα, scil. οἷον τὸ τὴν ἔξοδον παρασκευάζεσθαι. — **προυκεχωρήκει . . . θέαν.** Cf. 7, 4. 5 et ibi adn. — **ὑπὸ τὰς πύλας . . . ὑποφαίνονται.** Sonantne p r o x i m e p o r t a s o b s c u r e c e r n i, an s u b p o r t i s a p p a r e r e? Alterum solet probari. Nonnulli igitur Cleonis milites tam prope ad moenia accesserant, ut sub portis pedes hostium cernerent. Quod ideo fieri potuisse, quia milites non essent in muris (cf. 7, 5), et viam tam cavam videri factam esse, ut foramen nonnullorum digitorum sub portis relinqueret, docet Arn. De ὑπό praepositione cum accusativo iuncta, ubi quis dativum exspectet,

3 πων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ ἀκούσας
ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ δι-
αγωνίσασθαι πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν καὶ
οἰόμενος φθήσεσθαι ἀπελθών, σημαίνειν τε ἅμα
ἐκέλευεν ἀναχώρησιν καὶ παρήγγειλε [τοῖς] ἀπιοῦ-
σιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ'
4 ἦν, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠιόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει
σχολῇ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν καὶ
τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς ἀπῆγε τὴν

§ 3. *παρήγγειλε* It. Vat. Aug. M. Cass. Mosq. Ven., reliqui *παρήγγελλε*, quod praeferendum esse putavit Class.

§ 4. *σχολῇ* Ar., *σχολῇ* Pal., *ἡ σχολὴ* M., *σχολὴ* reliqui. Sententia postulat: cum lentius ei fieri videretur; *σχολήν τινι γίγνεσθαι* significat aliquem otium nancisci.

cf. Matth. Gr. § 593 c. p. 1396. — *ὡς ἐξιόντων*, tanquam exituri essent.

§ 3. *ἐπῆλθε*. Eo, unde nuntius ei allatus erat. — *τοὺς βοηθούς*. Cf. 6, 2. — *σημαίνειν . . . ἀναχώρησιν*, signum receptui dari. — *καὶ παρήγγειλε . . . Ἠιόνος*, praecepit, ut in sinistrum cornu vel sinistrorsum abeuntes, qua sola ratione fieri poterat Eionem paulatim se reciperent. „Exercitus adversus urbem aciem instruxerat . . . Qualis exercitus si in alterutrum cornu se recepturus est, acies in ordinem agminis [*Marschkolonne*, *ὀρθίους λόχους*, quibus factis exercitus *ἐπὶ κέρως* seu *κατὰ κέρας ἰέναι* dicitur] mutatur cunctis aut dextrorsum aut sinistrorsum se convertentibus . . . Tunc solum sinistrorsum abire potuerunt; nam haec via Eionem ferebat." Bloomf. Eionem in eadem ripa Strymonis in qua Amphipolim sitam fuisse hinc et ex § 10 liquet. Cf. Kutz. l. d. p. 3 sq. De *ὑπάγειν* verbo vid. adn. IV 126, 6. Articulum *τοῖς* Krueger deleri recte iubet. Nam inepte Cleo narratur militibus iam abeuntibus vel abituris praecepisse, ut sinistrorsum se subducerent, cum hoc praeceptum non, postquam receptui cecinit, datum sit, sed eodem tempore (*ἅμα*). Novam articuli vim sibi excogitavit Class., qui eum paulatim atque deinceps factam *ἀναχώρησιν* designare dicit. Cf. adn. IV 46, 4. V 5, 2. Ortus esse potest articulus ex adscripto *αὐτοῖς*.

§ 4. *ἐπιστρέψας τὸ δεξιόν*. *Ἐπιστρέφειν* proprium hac de re verbum est. Cf. II 90, 4. „Conversio contraria a Cleone iussae in Polyb. XI 22, 11 appellatur *ἐπιστρέφειν ἐπὶ δόρυ*. Et apud Aelianum et apud Arrian. Tact. saepe nomen *ἐπιστροφή* legitur, nunc *δεξιὰ ἐπιστροφή*, nunc *ἐς ἀριστερὰν ἐπιστροφή*." Bloomf. Haec, de qua hic explicatur, etiam *ἐπ' ἀσπίδα ἐπιστροφή* potest vocari. Ceterum tunc „dextrum cornu locum suum tenere et frontem hosti obvertere debebat pergere, ne is, antequam altera pars exercitus iter Eionem versus bene ingressa esset, persequeretur. Sed Cleo cum [sinistro cornu lentius imperatum faciente] impressioni hostis diutius obnoxius esset, dextrum cornu praepropere iussit abire, qua re dextra latera adversariis in itinere offerret necesse fuit." Arn. — *τὰ γυμνά*. Cf. adn. III 23, 4.

στρατιάν. κἂν τούτῳ Βρασίδας ὡς ὁρᾷ τὸν και- 5
ρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅτι „Οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν· οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες.“ καὶ ὁ μὲν 6
κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις, πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει.
καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς 7
Θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο.

§ 5. ὅτι. Cf. adn. I 137, 4. — μένουσι. Kruegeriano μενοῦσι opus esse non videtur. Iam enim cedere incipiunt. — ἃς εἴρηται. Suppl. ἀνοίγειν. Brasidam autem se per τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας erumpere velle antea significasse hinc cognoscimus.

§ 6. κατὰ τὰς ... πύλας. „Σταυρώματος seu valli, de quo Thuc. loquitur, situs certo constitui non quit.“ Arn. Neque enim id ex his efficitur, quod ex iis colligit Leak. l. d. p. 197. Ipsis verbis significantur portae ad vallum ferentes. Cf. IV 118, 4. — καὶ τὰς πρώτας. Hanc portam a superiore diversam fuisse ex articulo iterato satis liquet. De portis urbis cf. Kutz. et Weissenborn. Hellen. p. 156 sq. et de hoc loco id. p. 165 et 289. — τοῦ μακροῦ τείχους. Cf. IV 102, 4 et ibi adn. — τότε ὄντος. Cf. adn. IV 103, 5. — κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου. „His ego maxime arduam collis partem designari puto.“ Arn., qui arbitratur esse ascensum ad summum culmen eius collis, in quo Athenienses constiterint. Et de loco natura munito illius tractus iam Haack. acceperat hanc explicationem in ed. 2 bene confirmans verbis ἐπὶ λόφου καρτεροῦ 7, 4 de eo loco, quo Cleo consederat, positis. — ἰόντι. Cf. adn. I 24, 1.

§ 7. ὥσπερ εἴρητο. Cf. 9, 7. — τῷ στρατῷ. Dextrum cornu Atheniensium esse ex § 9 apparet. — τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης. Plerumque ita interpretantur, ut si ἐξαπίνης pro adiectivo dictum sit. Cf. Bernh. Synt. p. 328. Quod post ἀδοκήτῳ adiectivum et cum exstent vocabula ἐξαπιναῖος et Thucydidi usitatissimum αἰφνίδιος, durum. Fortasse igitur copula deleta ἐξαπίνης ad θορυβ. referendum est, sicut IV 36, 2 ἐξαπίνης ἀναφανεὶς τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε legi-

ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ [καὶ] ἐξαπίνης· ἀμφοτέρω-
8 θεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι· καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν Ἠιόνα, ὅπερ δὴ καὶ προυκεχωρήκει, εὐθὺς ἀπορραγὲν ἔφυγε. καὶ ὁ Βρασίδας ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ τιτρώσκεται, καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων
9 ἔμενε μᾶλλον· καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ ἀποθνῄσκει, οἱ δὲ αὐτοῦ ξυστραφέντες [ὁπλῖται] ἐπὶ τὸν λόφον τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε

§ 7. καὶ om. Cass. Gr. Cf. adn.
§ 8. προυκεχωρήκει D., reliqui προκεχωρήκει. Cf. ad. III 28, 1. ἔφυγε It. Vat. H., reliqui ἔφευγε.
ἔμενε corr. Aug. Cass. G., reliqui ἔμενέ τε.

mus. — ἀμφοτέρωθεν, i. e. ἔκ τε τοῦ Βρασίδου καὶ τοῦ Κλεαρίδου.

§ 8. ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ, contra dextrum (cornu) accedens. Cf. IV 108, 3.

§ 9. εὐθὺς φεύγων. Falsa igitur narrat Diod. XII 74. — καταληφθεὶς ... ἀποθνῄσκει. Consentiunt Suid. in v. Κλέων et Aristid. II p. 262. Ineptit Schol. Aristoph. Pac. 283. — αὐτοῦ vel propter collocationem pro adverbio habendum esse putavit Class. delens simul ἐπὶ τὸν λόφον. Sed de pronominis collocatione cf. adn. III 22, 6. Neque tam facile nudum αὐτοῦ adverbium intellegitur quam Class. putat perperam suo loco interpretatus, et ἐπὶ τὸν λόφον suam vim habet, cum antea hunc collem, qui idem est, de quo dictum 7, 4, Cleonis milites relinquere coepissent (§ 4). Sed offendimur in participii ξυστραφέντες collocatione. Attulerunt quidem ad eam defendendam IV 107, 2 τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους, V 112, 2 τῇ μέχρι τοῦδε σῳζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτήν, VII 70, 2 τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ; sed iis locis attributivum habemus participium circumscribendi vel distinguendi causa substantivo additum, hic praedicativum. Neque enim antea densum agmen fecerant milites, ut vocari potuerint οἱ ξυστραφέντες ὁπλῖται, sed tunc demum fecerunt, et ξυστραφέντες eadem ratione intellegendum est atque IV 68, 6. VI 91, 2. Quod ut fieri posset, ὁπλῖται delevimus, quod nullo sententiae damno abesse potest. Cf. VIII 45, 2 τοῖς ἑαυτῶν, Xen. anab. I 2, 15 Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου, 5, 12. 8, 13. Schol., cuius haec sunt: οἱ δὲ αὐτοῦ] ἤτοι οἱ αὐτοῦ τοῦ Κλέωνος, ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, videri potest ὁπλῖται non legisse. — καὶ ... προσβαλόντα, quanquam bis vel ter aggressum. Cf. Krueg. Gr. § 56, 13 adn. 2.

Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὴ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων 1
φυγὸν χαλεπῶς καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠιόνα. οἱ δὲ τὸν Βρα- 1
σίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης καὶ διασώσαντες ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν· καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μεθ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ 1
τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως νεκρούς τε ἐσκύλευσε καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ταφὴ καὶ τιμαὶ Βρασίδου. ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων. οἱ Ἀθηναῖοι ἀποπλέουσι.

11. *Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι* 1
πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης· καὶ τὸ λοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται περιείρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον ὡς ἥρῳ τε ἐντέμνουσι καὶ τιμὰς δεδώ-

§ 10. οὕτω δὲ codd. Cf. adn.
§ 11. μεθ' αὐτοῦ Cass. Aug. Pal. Lugd., et inde duae reliquae scripturae oriri potuerunt. Nam vulgo μετ' αὐτοῦ (cf. IV 128, 1), Cl. T. It. Vat. Gr. Mosqu. M. μεθ' ἑαυτοῦ.
Cap. **11.** § 1. περιείρξαντες D., reliqui περιέρξαντες. Cf. I 106, 1.

§ 10. οὕτω δή. Duobus praeter hunc locis apud Th. οὕτω δέ traditum est, I 45, 3. VI 64, 1, ubi oppositio fit contrariae condicionis, non superiorum comprehensio atque conclusio. Krueg. igitur auctore δέ in δή mutandum erat. Simillimus huic locus est II 6, 3, ubi οὕτω δή legitur. Cf. adn. IV 30, 2. — τὸ στράτευμα . . . φυγὸν . . . οἱ λοιποί. Cf. Matth. Gr. § 562 adn. 1. — ὁδοὺς τραπόμενοι. Cf. Krueg. Gr. § 46, 6 adn. 2.

§ 12. νεκρούς. De articulo omisso cf. adn. I 54, 1.

Cap. **11.** § 1. ἔθαψαν . . . ἀγορᾶς. In Graeciae urbibus, quos honorifice sepelire volebant, eos in urbe media et prope forum saepius sepeliebant. Cf. Xen. Hist. Gr. VII 3, 12. Themistoclis μνημεῖον Magnesiae in foro fuisse legimus I 138, 5. Conditores coloniarum in foris humatos esse docent verba Xenophontis citata. Cf. Herman. Antiqu. Gr. I § 74 adn. 3. Amphipolitani autem Brasidam οἰκιστήν proclamaverunt. Ceterum eidem Spartae κενοτάφιον exstructum esse Paus. III 14, 1 tradit. — περιείρξαντες . . . τὸ μνημεῖον. „Semper monumenta suorum saepiebant veteres, tenuiores quidem maceria aut humili aliqua levique materia, honestiores vero lorica e silice vel saxo aut marmore.“ Casaub. ad Sueton. Neron. 33. — ὡς

κασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας, καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι, νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες, τὸν δὲ Ἅγνωνα κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως
2 οὐδ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς

ἥρῳ . . . θυσίας. Non ἥρωϊ scribendum sed ἥρῳ. Cf. Arist. Av. 1490. Plat. com. fragm. 169, 18. Herodian. II p. 714. Dind. in Steph. Thes. Ἐντέμνουσι scholiastes explicat ἐναγίζουσιν, ἐναγίσματα προσφέρουσιν, quam notionem inde ortam esse, quod mortuis et diis inferis hostiae ictu cervicibus inflicto caesae essent, docent interpretes. Non satis perspicua tamen sunt verba schol. Apoll. Rhod.: ἔντομα τὰ σφάγια κυρίως τὰ τοῖς νεκροῖς ἐναγιζόμενα διὰ τὸ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἀποτέμνεσθαι τὰς κεφαλάς. οὕτω γὰρ θύουσι τοῖς χθονίοις. De omni cultu heroum et de verbis ἐντέμνειν et ἐναγίζειν diversis a θύειν vid. Wessel. ad Diod. IV 1. Valck. ad Herodot. VI 38. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 452. 549. 555. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 218 sq. „Aristoteles tamen verbo θύειν utitur, quo dona Brasidae oblata exprimat, Ethic. Nicom. V 7, quanquam ἐτησίους θυσίας, de quibus hic loquitur Thuc., Brasidae facta sacrificia esse non necessario consequitur; potius anniversaria sollemnia seu dies festi videntur consecrati esse ludis et sacrificiis, quae diis fierent, celebrandi.“ Arn. Neglegentius Ἀμφιπολῖται Βρασίδᾳ θύειν ἠξίουν ὡς ἥρῳ καὶ οἰκιστῇ scribit Aristid. I p. 85. — τὴν ἀποικίαν . . . προσέθεσαν. Cf. Suid. in vv. Βρασίδας et ἐπεγράψαντο. A Thucydide honores heroi et conditori urbis decretos non distinctos esse inde apparet, quia ἥρῳ, non οἰκιστῇ ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας tribuit et omnino conditores heroes post mortem existimari solebant. Cf. Wessel. et Wachsm. locis in superiore adnotatione allatis et Herman. Antiqu. Gr. I § 74 adn. 3. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 83. — καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα, μνημεῖα in honorem Hagnonis conditoris (cf. IV 102, 3) et herois aedificata, praecipue ἡρῷον. — εἴ τι . . . περιέσεσθαι, „et si quod aliud deductionis eius monumentum superfuturum erat, i. e. et quicquid supererat, quod deductae ab eo coloniae memoriam renovare posset s. conservare.“ Steph. in Thes. Gr. — σωτῆρά τε. Particula ita collocata est, quasi deinde sequatur καὶ τῆς τῶν Λακ. ξυμμαχίας αἴτιον, ἣν . . . ἐθεράπευον. Cf. adn. 108. — τὸν δὲ Ἅ. . . . ἔχειν, Hagnoni vero eos honores tribui propter Atheniensium inimicitias neque ipsis pariter (ut ante) utile fore (quoniam non iam propter eos ipsis propitium se praebiturus esset) neque illi gratum. Cf. Mueller-Struebing. Aristoph. p. 719.

τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων
μὲν περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων ἑπτά, διὰ
τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας
καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι.
μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευ- 3
σαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφί-
πολιν καθίσταντο.

ἀμφὶ Ῥαμ- ...ν Βρασίδα ...θειαν ἀ- ...τες ἐς Ἡ- ...λειαν ἀφ- ...νοῦνται.

12. *Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέ-* 1
ρους τελευτῶντος Ῥαμφίας καὶ Αὐτοχαρίδας καὶ
Ἐπικυδίδας Λακεδαιμόνιοι ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία
βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν, καὶ ἀφικόμενοι
ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι καθίσταντο ὅ τι
αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ 2
αὐτῶν ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέ-
ρος ἐτελεύτα,

δ' ἐπιγι- γνομένου χει- μῶνος οὗτοι ...χωροῦσιν ...' οἴκου.

13. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς* 1
μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ
τὸν Ῥαμφίαν, κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν καὶ

§ 2. *ἑπτά.* „Hoc incredibile est, si vera sunt quae de hac pugna scribit Diod. XII 74. Sed Thucydidi potius fidem habendam esse merito censet Acacius.“ Duk. A Diodoro pugnam rhetorice patet esse exornatam. Thucydidem sequitur Aristides l. d. „Ita in magna pugna apud Corinthum anno 394 ante Chr. pugnata octo tantum Lacedaemonii occisi sunt. Xen. Hist. Gr. IV 3, 1. [Memor sis etiam pugnae *ἀδάκρυος* Xen. Hist. Gr. VII 1, 32.] Tanta enim Spartiatarum peritia et disciplina erat, ut, donec ordines eorum perrumperentur, paene sine periculo pugnarent. Vid. Muell. Dor. II 12, § 9.“ Arn. Cf. Napoleonis iudicium rationem imparem caesorum in exercitibus victoribus et victis veterum populorum ex armorum natura explicantis in eo libro, qui inscribitur „Précis des guerres de César par Napoléon écrit par M. Marchand“ p. 145 edit. Stuttgart. — *μᾶλλον*, potius.

Cap. 12. § 1. *Ῥαμφίας.* Clearchi pater. Vid. VIII 39, 2. De Epicydida cf. Schneid. ad Xen. Hist. Gr. IV 2, 2. — *καθίσταντο . . . ἔχειν.* Cf. III 93, 3. Perperam Meinek. in Herm. III p. 368 *μεθίσταντο*. Cf. 82, 1.

§ 2. *ἐνδιατριβόντων . . . ἐτελεύτα.* Itaque aestate exeunte proelium ad Amphipolim factum est (cf. § 1 et Dodw.), quod Ol. LXXXIX 3 Alcaeo archonte pugnatum esse testantur complures. Vid. Clint. Fast. Gr. ad a. 422.

Cap. 13. § 1. *Πιερίου.* „Hic locus a Livio Piera [XXXII 15] et Pieria [XXXVI 14] vocatur. Erat oppidum Thessaliae haud procul a Metropoli et via Pellinaeo et ex Athamania Larissam ferenti.“ Arn. De hac urbe add. Muell. ad tab. Graec. sept. p. 20 et Leak. Graec. sept. IV p. 508 sq., qui a Cierio et Arna nihil differre arbitrati prope Maturangam collocant. — *κωλυόντων*

ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιάν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου, νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀ-
2 κεῖνος ἐπενόει· μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτε ἐξῇσαν πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

1 14. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, οἵ τε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν εἰρήνην τὴν γνώμην εἶχον.

Cap. 13. § 2. ἔτι εἶναι. It. Vat. H. Bekk. εἶναι ἔτι.

. . . Θεσσαλῶν de conatu (cf. adn. III 18, 1). Transitum exercitus impedituri erant, ut Ischagorae impediverunt IV 132, 2. — καιρόν. Suppl. τοῦ ἄγειν τὴν στρατιὰν (ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης). — ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, cum victi discessissent neque etiam (quae est vis perfecti) in Thracia essent. — καὶ οὐκ . . . ὄντων, et quod ipsi idonei non essent. Αὐτῶν est σφῶν αὐτῶν et proprie post καί collocandum erat; sed cf. adn. 16, 1. De ἀξιόχρεως voce conf. Herod. IV 126. — κἀκεῖνος. Ut non solum suum (exercitus in Thraciam ducendi), sed etiam Brasidae (delendi ibi Atheniensium imperii) consilium exsequerentur, parum idonei sibi visi sunt. Cf. adn. III 67, 2. Itaque duces Lacedaemonii duabus de causis rem non iam opportunam esse putaverunt, quod ad suas in Thracia res tuendas propter Atheniensium discessum subsidiis non iam opus esset et ad persequenda Brasidae consilia ipsi sibi viderentur parum idonei esse.

§ 2. τὴν γνώμην ἔχοντας. Cf. adn. III 25, 2. Ceterum totum membrum μάλιστα . . . ἔχοντας superioribus leniore interpunctione aptius adnectendum est. Sententiarum enim cohaerentia haec est: cum Thessali eos impedire conarentur et simul Brasidas mortuus esset, domum reverterunt, quod cum rem non iam opportunam esse putabant tum Lacedaemonios eo tempore quo proficiscebantur, quanquam Brasidae consiliis obsecutos eiusque auctoritati parentes, magis ad pacem quam ad bellum inclinasse compertum habebant. Etenim nihilominus in re suscepta perstitissent, si rem etiam opportunam iudicassent aut Lacedaemonios a pace alienos esse rati, ne re infecta reversi in civium suorum invidiam incurrerent, metuissent.

Cap. 14. § 1. Ξυνέβη infin. cum ὥστε sequitur ut Soph. Trach. 1152. Plat. Alc. II 148d. Pariter γίγνεσθαι ὥστε Xen. Anab. V 6, 30. Hist. Gr. V 3, 10. Cyr. VIII 2, 2. Cf. Matth. Gr. § 531 adn. 2. Kuehn. Gr. max. § 473 adn. 11. — πρὸς δὲ . . . εἶχον. Mutatur verborum structura, cum haec praeter sententiae rationem non iam ad ξυνέβη ὥστε referantur. Cf. § 4. adn. VI 18, 4. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 8. — μᾶλλον, potius ut 11, 2. —

λέγεται α) τὰς πόλεις αὐτὰς προτρεπόμενα πρὸς ξύμβασιν,

οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πληγέντες ἐπὶ τῷ Δηλίῳ καὶ δι'
ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν
ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ᾗπερ οὐ προσεδέ-
χοντο πρότερον τὰς σπονδάς, δοκοῦντες τῇ παρ-
ούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι· καὶ τοὺς 2
ξυμμάχους ἅμα ἐδέδισαν σφῶν μὴ διὰ τὰ σφάλ-
ματα ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀποστῶσι, μετεμέλοντό
τε ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυν-
έβησαν· οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι παρὰ γνώμην 3
μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤον-
το ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων
δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ
ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω ἐγεγένητο τῇ Σπάρτῃ,
καὶ λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ
Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων καὶ ἀεὶ
προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς

Cap. 14. § 2. ἐδεδίεσαν codd. Cf. sd. IV 55, 3. § 3. γεγένητο libri. Cf. sd. III 23, 1.

δι' ὀλίγου, paulo post. Cf. adn. II 94, 3. — ἐλπίδα τῆς ῥώμης. Cf. adn. III 58, 5. — οὐ προσεδέχοντο, repudiabant. — πρότερον. Vid. IV 21. — δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ, propter praesentem fortunam putantes. Cf. adn. III 97, 2.

§ 2. καὶ... ἐδέδισαν. Transitus fit a participiis ad verbum quod dicitur finitum. Cf. § 4. adn. III 36, 2. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 9. — μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ .. οὐ ξυνέβησαν. Haec ad pacem postremo a Lacedaemoniis oblatam (IV 41, 3 et 4) referuntur, non ad actiones de ea antea factas (IV 15—23). Nimirum eos postremae paenitebat dimissae opportunitatis, qua si usi essent, laetissimas condiciones impetrassent. Et priorem, cum posterior secuta sit, sine damno dimiserunt. Cf. adn. 7, 3. — παρασχόν. Cf. adn. I 120, 3. Sententiarum cohaerentia inde a verbis οὐκ ἔχοντες haec est: fiducia destituti erant, qua pacem repudiaverant, atque simul timebant, ne socii amplius defecturi essent, eosque recusatae pacis paenitebat. Itaque non solum fiduciam amiserunt, sed etiam timore et paenitentia affecti sunt.

§ 3. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι] ἀπὸ κοινοῦ εἶχον τὴν γνώμην πρὸς τὴν εἰρήνην νοητέον. Schol. Structura ad participia redit. — ὀλίγων ἐτῶν Cf. Krueg. Gr. § 47, 2 adn. 3. — τῇ νήσῳ. Cf. adn. IV 24, 3. — λῃστευομένης ... Κυθήρων. Vid. IV 41. 54 sq. — αὐτομολούντων ... Εἱλώτων. Vid. IV 41, 3. — προσδοκίας ... μή. Cf. adn. II 13, 1. — τοῖς ἔξω, iis, qui extra erant, foras abierant, degressi erant. Ita IV 66, 1 et 2 iidem οἱ φυγάδες et οἱ

ἔξω πίσυνοι πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι· 4 ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακοντούτεις σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι, καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει [ὥστ'] (ἀδύνατα ⟨δ'⟩ εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν), τῶν τε ἐν Πε-

§ 4. τριακονταέτεις Cl. Vat. M., vulgo τριακονταετεῖς, τριακοντούτεις E. „Unus cod. Parisinus τριακοντούτεις pro τριακονταέτεις servavit idque recipiendum est. Cf. I 23, 4. 87, 6. 115, 1. II 2, 1. Arist. Ach. 194." Stahl. Quaest. gram. p. 15. Κυνοσουρίαν It. Vat. Ven., Κινουρίαν M. Cf. sd. IV 56, 2.

ἔξω appellantur. — πίσυνοι. Cf. adn. II 89, 6. — πρὸς τὰ παρόντα. Cf. adn. IV 80, 2. — ὥσπερ . . . πρότερον. Vid. I 101. 103.

§ 4. ξυνέβαινε, accedebat. De transitu ad verb. fin. cf. § 2. — ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι. „Nempe anno sequenti; nam illo anno rursus ἐπ' ἐξόδῳ hae eaedem σπονδαί fuisse dicuntur et bellum illis a Lacedaemoniis impendere (V 28)." Dodw. Annal. Thuc. Initae ergo erant hae indutiae a. 451 a. Chr. Pari sensu atque hic et 28, 2 ἔξοδος apud Xen. Hist. Gr. V 2, 2 ἐξέρχεσθαι. — καὶ ἄλλας . . . οἱ Ἀργεῖοι. Ampelidam et Licham ad foedus cum Argivis renovandum missos esse posthac demum (22, 2) comperimus. Vid. c. 22. De verborum structura cf. § 1. — εἰ μή τις. De pron. indefinito ad Lacedaemonios spectante cf. adn. IV 13, 4 et Bernh. Synt. p. 440. — Quod in codd. legitur ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο sana ratione cum superioribus non cohaeret. Nam ex eo, quod foederis cum Argivis pacti exitus instabat neque id hi renovare volebant, minime consequens est fieri non potuisse, ut Lacedaemonii cum Argivis et Atheniensibus simul bellum gererent. Neque si, id quod Krueg. suasit, hanc consequentiam non solum ad proxima spectare volumus, sed ad omnia quae inde a verbis οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι exposita sunt (cf. VIII 68, 4), quicquam ad restituendum iustum sententiarum ordinem proficimus. Parum apte enim dicitur: cum Lacedaemonii bello quod cum Atheniensibus habebant graves calamitates accepissent, praeterea autem Argivi foedus quod exibat renovare nollent, impares erant bello simul cum Argivis et Atheniensibus gerendo; sed dicendum est: cum Argivi foedus quod exibat renovare nollent, Lacedaemonii autem tum bello quod cum Atheniensibus habebant graves calamitates accepissent, impares erant bello simul cum Argivis et Atheniensibus gerendo. Nempe proxima huius imbecillitatis causa non in foederis exitu, sed in acceptis calamitatibus sita est. Facile autem ὥστ', in quo tota sententiae repugnantia cernitur, ortum esse potest ex proximis litteris ωσει errore repetitis. Ita si statuimus, δέ particulam post ἀδύνατα addendam esse continuo patet, quae quidem ωσει in ὥστ' mutato omittenda erat. Sententias similiter interpositas habes II 62, 3. III 31, 1. 58, 3; ἀδύνατα εἶναι eodem modo dictum est I 59, 2. — τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ . . . Ἀργείους. Iam ante pacem cum Atheniensibus factam (17, 2), qua maxime so-

λοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ἐσηγοῦνται.

15. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις 1 ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι· ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοῖοι σφίσι ξυγγενεῖς.

Cap. **15.** § 1. ὁμοίως σφίσι codd. Cf. adn.

ciorum animi a Lacedaemoniis abalienati sunt, in Peloponneso fuisse qui magis ad Argivorum societatem inclinarent praeter hunc locum facile colligitur ex 28, 2, ubi eius rei causa non pacis condiciones fuisse memorantur, sed calamitates Lacedaemoniorum et florentes Argivorum opes. — **ὅπερ καὶ ἐγένετο.** Vid. c. 29 sqq.

Cap. **15.** § 1. **ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν . . . κομίσασθαι.** Haec explicandi causa ad οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις (ἐδόκει) apposita sunt. De dativo cf. adn. 14, 1. Infinitivus κομίσασθαι epexegeticus est. Cum nonnullis scriptoribus Latinis ad verbum dixeris virorum recipiendi desiderio. Cf. Plat. Crit. 52 c οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, Xen. Cyr. V 2, 31 οὐ δύναμαι ἐννοῆσαι ἀσφαλεστέραν οὐδὲ μίαν πορείαν ἡμῖν τῆς πρὸς αὐτὴν Βαβυλῶνα πορείας ἰέναι. De verbis τῶν ἀνδρ. τῶν ἐκ τῆς νήσου cf. adn. IV 108, 7. Cave ne credas hanc superioribus cur Lacedaemonii ad pacem inclinarent causis addendam fuisse. Nam cum antea expositum sit, cur utrique pariter paci studuerint, iam praecipua (οὐχ ἧσσον) eius rei causa, quam Lacedaemonii habuerint, et quacum ab Atheniensium parte nihil comparari possit, affertur. Hoc eo quoque indicatur, quod οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις verbis ἀμφοτέροις αὐτοῖς ita oppositum est, ut adiuncto pronomine personali, quo alibi ἀμφότεροι apud Th. carere solet, ἀμφοτέροις gravius intendatur. — **οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν.** Haec perinde dicta sunt atque οἱ Μακεδόνες αὐτῶν IV 126, 3, οἱ Δωριῆς ἡμῶν IV 61, 2, ubi vid. adn. Neque enim omnes viri in insula capti Spartiatae erant. Cf. IV 38, 5. — **πρῶτοι.** Cf. adn. IV 105, 1. „Cum Muellero (Dor. II p. 83) consentio hic non vagam aliquam appellationem esse, sed ad singularem et agnitam dignitatem referri.“ Arn. Conf. Lachm. de Rep. Laced. p. 120. — **καὶ ὁμοῖοι σφίσι ξυγγενεῖς.** Mueller Dor. II p. 237 inter se cognatos intellegit sicut σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι apud Herod. I 57. Sed primum viri in Sphacteriam missi, quoniam sorte ex omnibus lochis electi erant (IV 8, 9), inter se cognati vix potuerunt esse. Deinde cum οἱ Λακεδαιμόνιοι nomen primarium totius comprehensionis sit, σφίσι in enuntiatione huic subiecta ad illos refertur, sicut VII 70, 2 πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων ἐπιφερομένων. Cf. adn. I 20, 1 et Arndt. de Pron. reflex. p. 37. Et poterant Spartani postremum in insulam missi (cf. IV 8, 9) primores esse et eorum, penes quos, cum omni civium iure uterentur, reipublicae hoc tempore administratio erat

2 ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὔπως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξαμένους ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει

§ 2. οὔπω Cl. Ven. Reg. F. Gr. M. C. D. I. E. Mosqu. m. Ar. Dan. schol. Aristoph. Pac. 478. Vall. Bekk. tacitusque Pal., reliqui οὔπως, ac. Phot. et Suid. οὔπως· οὐδένα τρόπον· καὶ Θουκυδίδης ἐν ε' καὶ Ὅμηρος. Cf. adn.
ἂν ἐνδεξαμένους m. Thom. Mag. p. 116, 6, δεξαμένους Chr. Dan., ἐνδεξομένους Gr. D., ἂν ἐνδεξομένους reliqui. De futuro cum ἂν Th. abiudicando cf. Stahl. Quaest. gram. p. 9 sqq.

(hi enim hic sunt Lacedaemonii) cognati. Restat, ut de ὁμοῖοι dicatur, pro quo in codd. est ὁμοίως. Hoc nullam habere explicationem nunc apud omnes constat, ac diu cognitum est de Spartanis homoeis, i. e. iis qui pleno civium iure utebantur, sermonem esse. De quibus cf. Muell. Dor. II p. 83. Herm. de Homoeis p. 7 sq. Antiqu. Gr. I § 25, 12 sqq. Schoem. Antiqu. iur. p. 119, de Homoeis (Opusc. I) p. 108 sqq. Antiqu. Gr. I p. 228. Ut autem homoei intellegerentur, ὁμοίοις σφίσι Bekk. correxit, quod post Haas. (Lucubr. p. V) L. Herbst. (Phil. XVI p. 312) ita probavit, ut explicaret: „sibi, qui homoei erant (i. e. iis Lacedaemoniorum, qui homoei erant), cognati". Sed Lacedaemonios, penes quos rei publicae administratio erat, omnes homoeos fuisse necesse est. Nam qui non homoei erant (ὑπομείονες; cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 48, 9), licet suffragii partem habuerint (de quo dubitari potest), honoribus certe destituti erant. Quare nunc Rauchensteinium Phil. XXXVI p. 234) secuti ὁμοῖοι σφίσι litterarum mutatione non maiore emendavimus. Itaque Spartiatae captivi, cum homoei essent, homoeis Lacedaemoniis, qui reipublicae administrationem habebant, cognati erant. Etenim consentaneum est ὑπομειόνων coniugia homoeos aspernatos esse. Sententiam Th. fere, non verba expressit Plut. Nic. 10 οἱ γὰρ ἐκ Πύλου κομισθέντες ἦσαν ἐξ οἴκων τε πρώτων τῆς Σπάρτης καὶ φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοὺς δυνατωτάτους ἔχοντες.

§ 2. ἤρξαντο ... πράσσειν. Vid. IV 41, 3. Non poterat hic scriptor prioris legationis ad pacem petendam missae (IV 15—23) mentionem inicere, quoniam de iis tantum actionibus sermo est, qui ad recuperandos captivos pertinebant. — οὔπως, minime, nullo modo hoc uno loco apud Th. Cf. Herod. I 33. 152. — ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι cet. Vid. ibid. § 4. — εὖ φερόμενοι. Cf. adn. II 60, 3. — ἐπὶ τῇ ἴσῃ. Cf. adn. I 27, 1. — καταλύεσθαι. Cf. adn. IV 18, 4. — παραχρῆμα cum participio γνόντες iunge; nam indutiae aliquanto post Delium captum (IV 89, 1) factae sunt (IV 117, 1). — ἂν ἐνδεξαμένους, accepturos esse. Cf. Herod. III 128. Frustra Meinek. in Herm. III p. 368 ἀνθεξομένους. Cf. VI 20, 2. — ποιοῦνται ... βουλεύεσθαι. Vid. IV 117, 1. 118, 13.

ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι.

β) διὰ τί οἱ τὰ πρῶτα ἐν Λακεδαίμονι καὶ ἐν Ἀθήναις φερόμενοι, Πλειστοάναξ τε καὶ Νικίας, τὴν ξύμβασιν προυθυμοῦντο.

16. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων, τότε δὴ ἑκατέρα τῇ πόλει 1

Cap. 16. § 1. τότε δὴ Ar. Chr., τότε δὲ reliqui. Sed neque ulla hic est oppositio et apud Th. in apodosi ubique (I 49, 7. 58, 1. II 84, 3. IV 78, 1. 127, 2. V 17, 2. 58, 1. VII 18, 3. VIII 92, 2) τότε δή. Quare huc non pertinet adn. I 11, 1. Pariter in apodosi semper οὕτω δή. Cf. adn. IV 30, 2.
οἱ ἐν ante ἑκατέρᾳ addunt Reg. F. Lugd. Gr.; deinde μάλιστα τὴν omnes. Cf. adn.

119, 3. — περὶ τοῦ πλείονος χρόνου, de posteriore tempore. Cf. adn. IV 30, 4. 117, 1.
Cap. 16. § 1. οἵπερ ... τῇ εἰρήνῃ. Cf. Plut. Nic. 9 et Aristoph. Pac. 269—284. — διὰ τὸ εὐτυχεῖν. Cf. VI 17, 1. Non tanquam sui cupidum Th. Brasidam depinxit. Sic enim διὰ τὸ αὐτὸς εὐτυχεῖν scripsisset. Profecto fortuna et auctoritas, qua florebat, non solum ipsi, sed etiam reipublicae profuit. — γενομένης ... κακουργῶν. Cf. Aristoph. Equ. 800. — καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων, minusque fidei suis calumniis futurum. Qualium Cleonis calumniarum exempla leguntur III 38. IV 27. — τότε δὴ ... προεθυμοῦντο. Hinc incipit apodosis. Cf. sd. Paci multo magis studebant, quod Brasidas et Cleo mortui erant; cur omnino studuerint, proximis explicatur. — ἑκατέρα τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστ' αὐτήν, utrique civitati maxime studentes comparare eam. Cf. Eur. Iph. T. 579. Herc. 1133. Quod in codd. est τὴν ἡγεμονίαν sententiae prorsus repugnat. Neque enim, cur principatum Nicias et Plistonax affectaverint, proximis explicatur, sed cur pacis studiosi fuerint. Emendandi autem ἡγεμονίαν conatus adhuc frustrati sunt. Unum L. Dindorfii inventum ὁμολογίαν videri potest aliquantulum probabilitatis habere. Sed non habebit, si vocabuli notio accuratius examinata erit. Nam non pacem id significat, sed conventionem (*Verabredung, Uebereinkunft*), qualis neque antea memorata est, id quod adiunctus articulus postulat, neque, ut hoc loco fieri debet, per se bello opponitur. Itaque ἡγεμονίαν huic loco eximendum esse rati pro additamento id habuimus, quo scriba aliquis complere voluerit mancam scripturam μάλιστα τὴν pervulgato errore (cf. sd. 38, 3) ex integra μάλιστ' αὐτὴν depravatam. Neque minus librarii correcturae debetur οἱ ἐν ante ἑκατέρᾳ in paucis iisque deterioribus libris additum. — Νικίας. Huius maxime opera pacem, quae adeo ab eo Νικίειος εἰρήνη appellata est, effectam esse Plutarchus Nic. 9 plene docet. Add.

σπεύδοντες τὰ μάλιστ' αὐτὴν [ἡγεμονίαν] Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο, Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν καὶ ἠξιοῦτο, διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο, νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον τὴν εἰρήνην παρέχειν· Πλειστοάναξ δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμ-

καὶ ἐν τῷ μέλλοντι Gr., et κἂν τῷ maluit Dobr. Sed. Th. potius ἐς τὸν μέλλοντα χρόνον scripsisset, ut ἐς τὸ ἔπειτα IV 18, 5. II 64, 5.

id. Alcib. 14 et infra 43, 2. — πλεῖστα adverbialiter dictum est. — εὖ φερόμενος. Cf. 15, 2. — ἐν ᾧ, dum. Cf. Xen. Cyr. II 1, 20. — ἠξιοῦτο. Aut ex superioribus repete ἀπαθὴς εἶναι (dum cladium expers et erat et putabatur esse) aut interpretare honorabatur. Alterum placet propter similem vim nominis ἀξίωμα (I 130, 1. II 65, 8. IV 18, 1. VI 15, 3). „Cf. Pors. ad Hec. 319.“ Dobr. — διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν. Cf. VI 17, 1. VII 77, 2. — πεπαῦσθαι ... παῦσαι. In verborum καὶ αὐτός collocatione eadem synchysis invenitur, quae in καί particula illustrata est ad III 67, 6, in τέ ad I 16 et alibi, in οὔτε ad III 96, 3. — καὶ τῷ...ὄνομα, et posteritati nomen relinquere. Port. Cf. Krueg. Gr. § 48, 4 adn. 1. — διεγένετο. Cf. l. l. § 56, 5 adn. 3. — καὶ ὅστις, i. e. καί τινι ὅς, καὶ εἴ τις. Cf. adn. II 44, 1. IV 16, 2. — τύχῃ. Articulum, qui in simillimis verbis VI 23, 3 legitur, frustra desiderabat Bauer. Cf. II 42, 4. V 75, 3. — περὶ τῆς καθόδου] ... φεύγων κάθοδον εὕρετο· ἔφευγε δὲ διά τό ποτε πρότερον δόξαι δῶρα παρ' Ἀθηναίων λαβὼν ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Schol. Cf. § 3. — καὶ ἐς ἐνθυμίαν ... ὑπ' αὐτῶν. Bene Port.: et (cum) Lacedaemoniorum animis ab illis quasi religio semper obiceretur. „Ἐνθυμία est seria cogitatio cum poenitentia et culpae memoria.“ Bau. Cf. Schneid. ad Pseudo-Xen. de Rep. Athen. 3, 12. Huic Th. loco locutionem ἐς ἐνθυμίαν προβάλλειν debet Cass. Dio XXXIX 11. Cf. Pollux II 231. — τὶ πταίσειαν. Cf. οὐκ ἐλάσσω πταίει I 122, 1 et adn. I 38, 6. et III 43, 5. — παρανομη-

βαίνοι. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃ- 2
τιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελ-
φοῦ ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπὶ πολὺ τάδε
θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ
σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας ἐς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν·
εἰ δὲ μή, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλαξεῖν· χρόνῳ δὲ προ- 3
τρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς
Λύκαιον διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτε μετὰ δώ-

§ 2. Pro *εὐλάξειν* nunc a Cobeto (Mnemos. VI p. 165) moniti, ne discreparet oraculi dialectus, Doricum futurum restituimus.

θεῖσαν. Cf. Krueg. Gr. § 52, 3 adn. 4. De collocatione cf. adn. I 90, 1.

§ 2. *πεῖσαι . . . ὥστε*. Cf. adn. II 2, 4. III 70, 5. — *τοῦ ἀδελφοῦ*. Plistoanactis. — *χρῆσαι Λ. ἐπὶ πολὺ . . ἀφικνουμένοις*, ut responderet per longum tempus Lacedaemoniis, quotienscunque adveniebant. — *θεωροῖς*. „Hic *θεωροί* sunt legati ad oraculum consulendum missi.“ Duk. „Officiis *θεωρῶν* Spartae quattuor Pythii, ex quibus bini ab utroque rege creati sunt, fungebantur, qui cum regibus publice alebantur et una cum iis responsa oraculorum legebant. Vid. Herodot. VI 57. Xen. Rep. Laced. 15.“ Arn. Cf. Muell. Dor. II p. 18. Herm. Antiqu. Gr. I § 40, 16. — *Διὸς υἱοῦ . . . εὐλαξεῖν*] *ἡμιθέου μὲν τοῦ Ἡρακλέους λέγει, σπέρμα δὲ* [poetice, ut in sermone oraculi] *τὸν ἀπόγονον· οὗτος δ' ἦν ὁ Πλειστοάναξ. ἀναφέρειν δὲ τὸ κατάγειν. εὐλάκαν δὲ τὴν ὗνιν Λακεδαιμόνιοι λέγουσιν· ἔνιοι δὲ τὴν δίκελλαν, ἀπὸ τοῦ λακαίνειν* [hoc non habent lexica, norunt solum *λαχαίνειν*], *ὅ ἐστι σκάπτειν. εὐλάξειν δὲ ἀρόσειν. τοιοῦτο δέ τι λέγει, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν, τουτέστι λιμὸν ἔσεσθαι, καὶ πολλοῦ σφόδρα τὸν σῖτον ὠνήσεσθαι, ὥσπερ ἀργυροῖς ἐργαλείοις χρωμένους. ἔνιοι δὲ οὐ λυσιτελήσειν φασὶν αὐτοῖς τὴν γῆν γεωργεῖν, ὥσπερ εἰ ἀργυροῖς ἐργαλείοις ἐχρῶντο*. Schol. Huc spectant Hesych. in v. *ἀργυρέα ὗννις*, Suid. Zon. Phot. Phav. (apud quorum nonnullos male *χ* pro *κ* in voc. *εὐλ.*). „Comparari possit nostro *es wird alles zu Golde*, vel *es ist wie Gold*, quo caritatem significemus.“ Bau. Praeter *υἱέος* genetivum Atticis in usu fuisse *υἱοῦ* exemplis titulorum Atticorum demonstravit Foucart. in Ephem. philol. Francogall. (Revue de philol.) I p. 36.

§ 3. *προτρέψαι . . . καταγαγεῖν*. Pendet ex superioribus *ἐπῃτιῶντο τὴν πρόμαντιν*. — *Λύκαιον*, montem Arcadiae, in quo Iovis *Λυκαίου ἱερόν*. Cf. Bursian. Geogr. II p. 235 sqq. — *διὰ τὴν . . . ἀναχώρησιν*, propter illum ex Attica cum munerum specie reditum, i. e. propter reditum illum ex Attica, ad quem muneribus adductus videbatur. Ut ex sd. patet, antiquitus tradita scriptura *δόκησιν* fuit. Eandem falso interpretatus est Suidas: *δώρων δόκησιν τὴν δωροδοκίαν Θ.*, neque aliam cognovit schol., qui adnotavit: *οἱ μὲν τὴν δόκησιν ἀντὶ τοῦ δοκήσεώς φασι κεῖσθαι: διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων δοκήσεως ἀναχώρησιν, οἱ δὲ τηρήσαντες τὴν δόκησιν τὴν ἀναχώρησιν μᾶλλον ἀντ' ἀναχωρήσεως ἐδέξαντο· ἄλλοι*

ρων δοκήσεως ἀναχώρησιν καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα φόβῳ τῶν Λα-

§ 3. δόκησιν M. Cass. Cl. T. F. Chr. Dan. Mosqu., praeterea Suid. et schol. (cf. adn.); δόκησιν ἕως Laur. H. E. corr. Aug. m., δόκησιν ἐς vel εἰς C. D. I. K. Vind. corruptum ex δόκησιν ἕως,
εως
quod ipsum ex δόκησιν ortum est, ut ostendit schol. (cf. adn.) et adscriptum in marg. Cl. δοκήσεως; δοκοῦσαν ἕως Vat. It., pro quo δωκοῦσαν ἕως Pal., cuius scripturae origo facillime explicatur, si duplicem accusativi δόκησιν, quem reliqua verborum structura
οὖσαν εως
non patitur, correcturam fuisse statuimus: δόκησιν. Hoc igitur in archetypo fuisse credimus. Iam vide adn.

φόβῳ τῷ Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Laur. Ar. E. M. m., quod recte haberet, si antea significatus esset is timor. Cf. I 108, 3.

δὲ τὴν δόκησιν ἐπὶ τῆς λήψεως τῶν δώρων ἔλαβον κ. τ. λ., ex quibus verbis discimus praeter opinionem Suidae probatam, cui μετά post valet, alios δοκήσεως cum μετά praep. iunctum pro δόκησιν ponere voluisse, alios ἀναχωρήσεως pro ἀναχώρησιν, hunc genetivum procul dubio ad δόκησιν aptantes. Duae autem in archetypo vocabuli δόκησιν, quod nullam pateretur iuncturam, erant correcturae: altera praecipiebatur ut δοκήσεως, altera ut δοκοῦσαν legeretur. Quorum posterius ideo repudiandum est, quod γενέσθαι omitti potuisse nullo confirmatur exemplo δοκεῖν verbi similiter pro δοκεῖν εἶναι vel γίγνεσθαι usurpati. Nam aliter comparatum est III 10, 1, ubi vid. adn. Altera autem in archetypo proposita emendatio ut facilior est (scribae enim oculos ad terminationem sequentis ἀναχώρησιν aberrasse in promptu est cogitare), ita ad sententiam aptissima. Nam δόκησις vocabuli vis et ratio genetivi δώρων ex μετὰ δοκήσεως pendentis eadem est atque III 43, 1 φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκήσεως τῶν κερδῶν et IV 18, 5 ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως; praeterea dicendi consuetudine optime comprobatur δώρων breviter dictum pro δωροδοκίας (cf. δώρων γραφή, δώρων ἑλόντες Aristoph. Nub. 591, κερδῶν similiter dictum III 43, 1, ubi vid. adn.). Herwerdenus, qui in Stud. Thuc. p. 71 διὰ τὴν . . . μετὰ δώρων ἀναχώρησιν scriptori tribuit, accuratam sustulit huius loci congruentiam cum iis, quae Th. II 21, 1 narravit: ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν. Classeni coniectura διὰ τὴν . . . μετὰ δωροδοκήσεως δοκοῦσαν ἀναχώρησιν non solum propter δοκοῦσαν displicet, sed etiam quod, cum substantivum δωροδόκησις quanquam recte formatum alibi non exstet, μετὰ δώρων in eodem verborum conexu et brevius et elegantius dictum esset. — καὶ ἥμισυ . . . οἰκοῦντα. Portus: et qui dimidiatas aedes templi Iovis tunc incolebat. Quae interpretatio si vera sit, domus quaedam fani saepto (διαφράγματι) in duas partes divisa esse existimanda erit. De qualibus aedificiis fanorum cf. adn. I 133. 134 et IV 90. Sed obstat huic enodationi usus articuli ante οἰκίας vocem positi. Non magis τὴν οἰκίαν τοῦ ἱεροῦ circuitum esse verborum, quo ipse νεώς exprimatur, verisimile ducimus. „Sensus esse videtur: habitantem in aedibus, quarum dimidia pars sita erat in Iovis luco." Dobr. „Habentem dimidiam partem domus suae

κεδαιμονίων ἔτει ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν ὥσπερ ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθίσταντο.

1 17. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ καὶ νομίζων ἐν εἰρήνῃ μέν, οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι, πολέμου δὲ καθεστῶτος ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προύχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προυθυμήθη τὴν ξύμβασιν.

ἔπειτα δηλοῦται ὁ τρόπος ὃν ἐγένοντο σπονδαὶ Λα-

2 Καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ἦσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη

in sacro Iovis agro. Causa haec fuit, ut quovis temporis puncto in delubro esset et tamen nonnulla quotidianorum vitae negotiorum illo non profanato perageret, quod, si totum aedificium intra *τέμενος* esset, fieri non licuisset. Cf. IV 97, 3.“ Arn. Atque e Paus. VIII 38, 5 discimus in ipsum *τέμενος* Iovis intrare nefas fuisse. *Ὑπεριδόντα δὲ τοῦ νόμου*, inquit, *καὶ ἐσελθόντα ἀνάγκη πᾶσα αὐτὸν ἐνιαυτοῦ πρόσω μὴ βιῶναι.* Quare Plistoanax introire nisi necessitate coactus noluisse existimandus erit. De articulo ante *ἥμισυ* omisso cf. adn. I 8, 1. — *ἔτει ... καταγαγεῖν.* Itaque filio eius Pausaniae abrogatum est imperium. Quod, si Plistoanactem statim post expeditionem a. 446 factam (I 114) expulsum esse censemus, a. 427 accidisse est putandum. — *Λακεδαίμονα κτίζοντες.* Cf. adn. I 18, 1. — *τοὺς βασιλέας*, regum imperium. Cf. VIII 68, 4 *ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν.* Itaque hic non tangitur famae discrepantia, quam memorat Herod. VI 52.

Cap. 17. § 1. *ἐν εἰρήνῃ μὲν ... κομιζομένων* = *εἰ εἰρήνη εἴη, ἐν ᾗ οὐδὲν σφάλμα γίγνεται, καὶ ἅμα οἱ Λ. τοὺς ἄνδρας κομίζοιντο.* — *τοὺς ἄνδρας.* Cf. 15, 1. — *ἀπό.* Cf. adn. I 24, 4. 91, 7. — *προυθυμήθη τὴν ξύμβασιν*, ut pactioni studeret adductus est. Cf. adn. IV 81, 1 et Krueg. Gr. § 46, 6 adn. 3.

§ 2. *καὶ τὸν* cet. Ut haec interpuncta sunt, *καί* copula hoc membrum cum superioribus nectitur, *τέ* particula cum toto hoc pronuntiato cohaerenti id quod sequitur praeparatur, in quo ut *καί* ante *πρός* positum illi *τέ* respondet, ita altero *τέ* rursus id enuntiatum praenuntiatur, quod incipit a verbis *καὶ ἐπειδή.* — *ἦσαν ἐς λόγους.* Suppl. *ἀλλήλοις οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι.* — *προεπανεσείσθη*, hosti palam intentatus est. „Valet proprie quatere rem aliquam elatam contra aliquem, ut eum terreamus.“ Bloomf. „Cf. *ἐπανάσεισις* IV 126, 5“. Dobr. Simile dicendi genus est *προσείειν φόβον* VI 86, 1, ubi vid. adn. — *περιαγγελλομένῃ.*

κατὰ πόλεις ὡς ⟨ἐς⟩ ἐπιτειχισμόν, ὅπως οἱ Ἀθη- κεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων.
ναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν ξυνόδων ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις ξυνεχωρεῖτο ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους (ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων καὶ οὐ προδόντων ἔχειν τὸ χωρίον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν), τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ψηφισαμένων πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων καὶ Ἠλείων καὶ Μεγαρέων τῶν ἄλλων ὥστε καταλύεσθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ

Cap. 17. § 2. *ὡς ἐπὶ τειχισμόν* codd. plerique. Cf. adn.

Compara loquendi formulam *ἐπαγγέλλειν στρατείαν* vel *στρατιάν*, de qua cf. adn. III 16, 3 et adn. II 10, 1. — *ὡς ⟨ἐς⟩ ἐπιτειχισμόν*. Sententiam recte explanavit schol. *ὡς μελλόντων φρούρια ἐπιτειχίσειν ἐν τῇ Ἀττικῇ τῶν Λακεδαιμονίων*. Sed ad hoc significandum non sufficit *τειχισμός*, sed *ἐπιτειχισμός* necessarium est. Nam de ipsa quidem castelli munitione illud dici potest, sed non indicat eam contra aliquem fieri. Neque VIII 34, de cuius tamen loci integritate iure dubitaveris, aliud quicquam significat, ut collato VIII 38, 2 elucet. Itaque nunc recepimus emendationem olim in hac editione propositam et Arnoldo probatam. Similiter *ὡς ἐπίπλουν* pro *ὡς ἐς ἐπίπλουν* I 50, 5 Aug. et Pal. habent. — *δικαιώσεις*. Vid. adn. I 141, 1. — *προενεγκόντων*. Cf. sd. III 59, 2. — *ξυνεχωρεῖτο ὥστε*. Similiter paulo post *ψηφισαμένων ὥστε*. Cf. adn. 16, 2. et VI 88, 8. — *ἃ ... ποιεῖσθαι*. Cum hoc inter eos convenerit, mirum est c. 18 nihil legi de Sollio et Anactorio. Cf. 30, 2 et ibi adn. — *οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ*. Vid. III 52, unde has argutias sophisticas Thebanorum esse cognosces. — *αὐτῶν*. Intellege ipsos Plataeenses. — *καὶ οὐ προδόντων* adiungendum vocabulo *ὁμολογίᾳ*. Si concinnitatem non aspernatus esset, *καὶ οὐ προδοσίᾳ* posuisset. Pariter eam neglexit in verbis *ὀλίγων τε ὄντων καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν* IV 123, 2, ubi cf. adn. Non potest coniungi *οὐ βίᾳ καὶ οὐ προδόντων* propter vim adversativam in *καὶ οὐ* (*μή*) positam. Cf. 27, 2. IV 99. VI 92, 3. Krueg. Gr. § 59, 1 adn. 10. Ad *προδόντων* cogitandum est *τινῶν*. Cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 3. — *τῷ αὐτῷ ... Νίσαιαν*. Vid. IV 69. — *πλὴν Βοιωτῶν ... Μεγαρέων*. „Megarenses sine dubio aegre ferebant, quod Nisaea, portus eorum, Atheniensibus tradita erat; et Boeotos Panactum restituere noluisse verisimile est. [Cf. c. 39.] Corinthii et Elei probare foedus non poterant, illi quod coloniis suis, Sollio et Anactorio, privati erant [cf. c. 30], hi quod non neglegi, sed iniuste tractari et opprimi se a Lacedaemoniis querebantur [vid. c. 31]." Bloomf. — *τούτοις*. Hoc pronomen ad remotiora nomina *Βοιωτῶν* ...

πρασσόμενα), ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τάδε.

αἱ σπονδαὶ αὐταί.

18. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακε- 1
δαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν
κατὰ πόλεις. περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν 2
[καὶ ἰέναι] καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ
πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τὸν
ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελφοὺς αὐ-

Μεγαρέων refertur, quia haec animo magis obversantur quam propius *ἄλλων*, Idem in Latino hic fieri constant.

Cap. **18.** § 1. *Ἀθηναῖοι.* Non additur *καὶ οἱ ξύμμαχοι*, quod Athenienses etiam in rebus, quae ad societatem pertinebant, deliberationibus et decretis non adhibebant consilia sociorum. Cf. 47, 1. — *κατὰ τάδε*, in has condiciones, ut 47, 3. 77, 1. 79, 1. Alibi *ἐπὶ τοῖσδε*. Conf. VIII 18, 1. De re cf. Diod. XII 24.

§ 2. *περί*, quod attinet ad. — *τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν.* Cf. adn. III 57, 1 et Mor. ad Isocr. Paneg. c. 48. „Templa communia erant Delphicum, Olympicum, Nemeum, Neptuni Isthmii, in quibus quattuor magni ludi totius Graeciae celebritate fiebant, Iovis Dodonaei, fortasse etiam quod Abis in Phocide erat, aliaque nonnulla, ubi oracula edebantur.“ Arn. — *καὶ ἰέναι.* *Ἰέναι* verbo, ne quis in ipso itinere ad templum interpelletur, caveri existimat Arn. Sed cum iter non sequatur immolationem, in hac interpretatione verborum collocatio non est ferenda. Accedit quod *καὶ ἰέναι* prorsus abundat. Etenim *θύειν καὶ μαντεύεσθαι* pariter atque *θεωρεῖν* propter verba *καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς* ad eos refertur, qui earum rerum causa ad templa communia iter faciunt. Quo simul efficitur, ut *καὶ ἰέναι* ex interpretamento irrepserit. Adscriptum *ἰέναι* ut cum scriptoris verbis coniungeretur, *καί* additum est. — *θεωρεῖν*, i. e. *θεωροὺς γίγνεσθαι* vel *θεωροὺς ἰέναι*, ut III 104, 3, ubi vid. adn. *Θεωροί* autem hic non videntur ii esse, de quibus ad 16, 2 dictum est (nam horum officia iam verbis *θύειν καὶ μαντεύεσθαι* satis significata sunt), sed ii, qui ad certamina sacra (*ἐς πανηγύρεις*) mittebantur. Vid. Herm. Antiqu. Gr. II § 31, 20. Schoem. Antiqu. iur. p. 257. — *τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεών.* Conf. adn. IV 90, 2. — *Δελφοὺς αὐτονόμους εἶναι.* Non subiectos imperio Phocensium. Cf. I 112, 5 et ibi adn. — *αὐτοτελεῖς*] *αὐτοτελεῖς αὐτοὺς καὶ μὴ ἄλλοις συντελοῦντας.* Schol. Stob. Ecl. Phys. II 6, 3 *τέλος . . . τὸ ἀνάλωμα . . . καθ' ὃ λέγεταί τις αὐτοτελὴς καὶ εὐτελής.* Qui de summa imperandi potestate vel aliter interpretantur, ut Pap. in Lex., a superiore *αὐτόνομος* non discernunt aut generale vocabulum inter illud et *αὐτόδικος* interpositum esse male statuunt. — *αὐτοδίκους*] *αὐτόδικοι ἄνθρωποι οἱ παρ' αὐτοῖς δίκας διδόντες καὶ λαμβάνοντες καὶ μὴ ὑπ' ἄλλων κρινόμενοι, ἐν αὐτοῖς τὴν διαφορὰν δίκῃ διαλύοντες, καὶ μὴ* [ut civitates aliis subiectae] *μετάγοντες αὐτὴν εἰς ὑπερορίους ἀνθρώπους.* Schol.

τονόμους εἶναι καὶ αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ
3 *πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ*
4 *κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ· ἢν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων καὶ ὅρκοις καθ' ὅ τι ἂν*
5 *ξυνθῶνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. * * ὅσας δὲ πόλεις*

Cap. 18. § 4. **δίκαις** Reg. F. Bas. Gr. Ar. schol. et in marg. man. rec. Cass. Quod optime quidem huic loco conveniret (cf. I 78, 4. 140, 2), sed si Th. id scripsisset, haud facile in **δικαίῳ** esset mutatum. Cf. adn.

§ 3. **ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς.** Cf. IV 118, 1 et ibi sd.

§ 4. **ἐπὶ πημονῇ.** Paulo post **ἐπὶ κακῷ**, 47, 2 iterum **ἐπὶ πημονῇ**, qualia in pactis cautionis causa addi solent. Ipsum nomen **πημονή**, quod poeticum iudicatur, sed haud dubie potius priscum erat, in solis pactis apud Thuc. legitur. — **μήτε τέχνῃ ... μηδεμιᾷ.** Hanc quoque usitatam formulam esse, qua omnino nullo modo significetur, ostendit 47, 2. — **ἢν δέ τι.** In Atheniensium actis publicis, quae lapidibus inscripta nunc exstant, aetate Macedonica anterioribus constanter **ἐάν**, non **ἤν** invenitur. Eum tamen fuisse magis publicum scribendi quam unicum loquendi modum poetarum scaenicorum usus docet, qui promiscue **ἐάν** et **ἤν** (nusquam **ἄν**) habent. Eorum exemplum cum Th. secutus sit, nolumus omnibus locis actorum publicorum ab eo allatorum **ἐάν** rescribere. Nam suum scribendi morem hic quoque sequi poterat perinde atque **σσ** in foedera ubique intulit, ubi **ττ** fuisse titulorum Atticorum constantia apparet. Atque valde memorabile est duobus tantum locis in foederibus Attico sermone conscriptis **ἐάν** servatum esse (IV 118, 4 V 47, 12), cum **ἤν** undetricies inveniatur, neque minus memorabile quod, cum in inscriptionibus publicis ante Macedonicam aetatem ubique sit **ἐπειδάν**, Th. **ἐπήν** nisi in foederibus non usurpavit (V 47, 6. VIII 58, 6. 7), in quibus **ἐπειδάν**, quo alibi utitur, non habet. Neque tamen a communi Atticorum usu alienum fuisse **ἐπήν**, exempla Aristoph. (Av. 983. 1355. Lys. 1175) docent. — **δικαίῳ χρήσθων,** iure (*Rechtsverfahren*) utuntor. Sic **τὰ δίκαια** I 37, 5. Articulus abest, quod non omne aut certum ius significatur, sed quodcunque inter eos convenerit. — **καθ' ὅ τι ἂν ξυνθῶνται,** utcunque convenerit.

§ 5. **ὅσας δὲ πόλεις παρ-**

παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ Ἄργιλος, Στάγιρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι

§ 5. εἰσὶ δὲ αἵδε It. et pauci codd. deteriores. Στάγειρος codd. Cf. sd. 6, 1.

ἔδοσαν. Neque tradidisse Lacedaemonios urbes neque tradituros esse adhuc dictum est. Class. quidem putat nominata Amphipoli, urbe principali, prius de reliquarum urbium, quae Atheniensibus reddendae sint, condicionibus constitui, deinde demum has oratione liberius conformata (εἰσὶ δὲ κ. τ. λ.) nominatim appellari. Sed non solum perspici vix potest, cur tam obscura atque implicata dicendi ratione in foedere, ubi omnia clara atque simplicia esse et debent et solent, usi sint, sed etiam prorsus diversa hic est condicio Amphipolis et reliquarum eiusdem regionis urbium. Illa, quae Atheniensium colonia sit, priori eorum dominio restituitur (ἀπο δόντων), sociae urbes, quae ab Atheniensibus defecerunt, non in priorem statum restituuntur, sed ita iis permittuntur (παρέδοσαν), ut pro tributariis et oboedientibus, quales antea fuerunt, tributariae et sui iuris fiant. Deinde Amphipolis redditur a Lacedaemoniis et sociis eorum, ceterae urbes traduntur a solis Lacedaemoniis. Itaque ἀποδόντων nullo modo ad has pertinere potest. Cum igitur παρέδοσαν neque ex verbo ἀποδόντων explicationem habeat neque alia omnino supra παράδοσις memorata sit, si quidem recte id traditum est, excidisse efficitur quo παρέδοσαν referatur. Omnia recte procedent, si haec fere omissa esse cogitaveris: ὅσαι δὲ πόλεις τῶν ἐπὶ Θρᾴκης ἀποστᾶσαι Ἀθηναίων Λακεδαιμονίοις προσεχώρησαν παραδοῦναι Λακεδαιμονίους Ἀθηναίοις. Iam vero sequitur ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν, non ὅσας δ' ἂν πόλεις παραδῶσι, quod παράδοσις ea ipsa quam omissam esse coniecimus foederis condicione facta est. Similiter de decreto auxilio praes. βοηθοῦμεν VI 10, 5. — αὐτούς, ipsos incolas. — τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου. Auctum est Ol. 85, 4 tributum ab Aristide discriptum a 460 talentis ad 600. Cf. I 96. II 13. Koehler de Foedere Deliaco-Att. (Act. acad. Berol. 1869) p. 134 sqq. — αὐτονόμους εἶναι. Αὐτονομία igitur non contraria τῷ φόρον φέρειν. Vid. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I p. 535. Infinitivus autem aut ex repetendo ἐξέστω pendet aut ita explicandus est ut paulo post ξυμμάχους εἶναι, § 6 οἰκεῖν, alii § 7. 8. In quibus dubium videri potest, utrum ad illa σπονδὰς ἐποιήσαντο κατὰ τάδε, ex quibus infinitivi § 2. 3 apti erant, denuo respiciatur, an infinitivi pro imperativis sint positi. Cui rei non obstare accusativos ex Matth. Gr. § 546 intellegitur. — ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ex quo pax composita est. Cf. adn. I 6, 3. — Ἄργιλος, Στάγιρος, Ἄκανθος ad Brasidam defecerant. Cf. IV 103. 88 ibique adn. — Σκῶλος. In tributorum tabulis (cf. Inscr. Att. I indic. p.

μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων μήτε Ἀθηναίων· ἣν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, [βουλομένας ταύτας] ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοὺς Ἀθη-
6 ναίοις. Μηκυβερναίους δὲ καὶ Σαναίους καὶ Σιγ-

231. 238) ubique Στώλιοι vocantur. Neque tamen ideo hic Στῶλος scribendum. Nam illam nominis formam non solum tuetur Strab. p. 408 fragm. 23 ἦν δὲ καὶ (praeter Σκῶλον κώμην τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι) τῶν περὶ Ὄλυνθον πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος, cui sua debet Eustath. ad Hom. Il. II 497, sed etiam in ipsis inscriptionibus eandem varietatem Μιλτώριοι Μιλκώριοι ostendunt. Cf. Inscr. Att. I indic. et Koehl. l. l. p. 178. Stolios statim initio belli defecisse quanquam a Th. non commemoratum ex eo colligas, quod inter civitates tributarias regionis Thraciae Ol. 88, 1 (427 a. Ch.) non inveniuntur (Inscr. Att. I n. 256). Neque magis ibi comparent Olynthii et Spartolii, de quorum defectione cf. I 58. II 79. — αὐτοὺς Ἀθηναίοις pro αὐτοὺς ἑαυτοῖς dictum esse crediderunt. Sed exempla nominis proprii hoc modo pro pron. reflexivo (quo ne opus quidem est propter medium ποιεῖσθαι) positi prorsus desiderantur (diversum enim est et corruptum μετὰ Βοιωτῶν 36, 1, ubi cf. adn.), neque ulla causa apparet, cur non legitimo more αὐτοῖς Ἀθηναίους scriptum sit. Class., qui dat. Ἀθηναίοις cum ἐξέστω iungit, accusativum αὐτούς non explicat. Sane quidem dativus ille aptari nequit nisi verbo ἐξέστω; hoc autem si fit, necesse est αὐτούς eadem ratione ad τὰς πόλεις referri qua supra ad ὅσας πόλεις. Ita vero locum non habet eodem pertinens pronomen ταύτας. Cui adiunctum βουλομένας, quod sententiam verborum ἣν δὲ Ἀ. πείθωσι repetit, licet talis abundantia in foedere toleranda esse videatur, tamen sine pron. ταύτας stare nequit. Itaque βουλομένας ταύτας ad αὐτούς interpretandi causa adscriptum esse nunc putamus.

§ 6. Μηκυβερναίους δὲ καὶ Σαναίους καὶ Σιγγαίους. Has urbes non ex iis fuisse, quas παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι, ex superioribus apparet. Neque tamen haec oppida etiam tum in Atheniensium potestate fuisse Boeckhio (Oec. civ. I p. 537) concedendum est. Nam de Mecybernaeis pro certo demonstrari potest eos initio belli ab Atheniensibus descivisse. Cum enim Ol. 86, 1 sive a. Ch. 435 tributum solvissent (Inscr. Att. I n. 244), non iam penderunt Ol. 88, 1 sive a. Ch. 427 (ibid. n. 256), cuius rei causa a defectione urbium Chalcidensium Ol. 87, 1 sive a. Ch. 431 facta repetenda est. Pariter Singus inter civitates tributarias Ol. 86, 1 fuit, non fuisse videtur Ol. 88, 1. Cum igitur Mecyberna et Singus initio belli defecerint, eodem tempore Sane, cui pares condiciones decretae sint, descivisse putanda est. Attamen aliquid diversitatis fuisse consentaneum est inter horum oppidorum defectionem et earum urbium, quae supra commemoratae sunt, quoniam aliter non intellegitur, cur in ipsa pactione separata sint. Itaque haec oppida ea fuisse credimus, de quibus dictum est I 58, 2 καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυνθον μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι. Sic demum intellegitur, cur iubeantur οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ

γαίους οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν καθάπερ Ὀλύν-
θιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις 7
Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον. ἀποδόν-
των δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον
καὶ Κύθηρα καὶ Μέθανα καὶ Πτελεὸν καὶ Ἀταλάντην,

§ 7. *Μεθώνην* codd. Cf. ad. IV 45, 2. Verae scripturae indiciis

Ἀκάνθιοι. Nam sublato *συνοικισμῷ* ita suas ipsorum urbes habitare i. e. in priores sedes remigrare iubentur, ut ceteroqui paribus atque Olynthii et Acanthii condicionibus utantur. Ad confirmandam hanc sententiam hoc accedit, quod illa oppida Chalcidensia omnia (cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 81) et ad mare sita erant. Nam Mecyberna, quam Harpocr. s. v. viginti stadiis ab Olyntho remotam fuisse dicit, a Strab. p. 330 fragm. 28 *Ὀλύνθου ἐπίνειον* vocatur, et Singus ad sinum Singiticum sita erat (ibid. fragm. 31). Sane autem non potest fuisse Andriorum colonia in Acte sita, quae Brasidae resistens Atheniensibus fidem servavit (IV 109, 3. 5), sed oppidum in Pallenae ora Chalcidense ab Herod. VII 123 (cf. Strab. p. 330 fragm. 27) commemoratum. In tabulis tributariis unius ubique Sanae incolae memorantur iique etiam Ol. 88, 1 post Chalcidensium defectionem. Hi igitur Andriorum coloniam habitabant. Cur alteri Sanaei non inveniantur, eius rei causa in dubio relinquenda est. Nam parum probabilitatis habet quod Boeckh. Oec. civ. II p. 725 statuit, duo illa oppida unam effecisse rempublicam. Denique non praetermittendum est quod, si catalogos sexagesimae tributorum Ol. 86, 1 et 88, 1 integros fere servatos, quorum alter quattuor annis ante, alter totidem post Chalcidensium defectionem factus est, inter se comparamus, non inveniuntur alia oppida Chalcidensia ad mare sita, quae praeter illa in catalogo Ol. 88, 1 omissa sint. De scriptura nominum monendum est in catalogis *Μηκυβερναῖοι* et *Μηκυπερναῖοι* inveniri, praeterea ubique *Σίγγιοι.* Neque tamen hic *Σιγγίους* scribendum. Alterum enim *ἐθνικόν* Steph. Byz. agnoscit et in ipsis catalogis eandem varietatem *Σκαψαῖοι Σκάψιοι* ostendunt. — *καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ Ἀκάνθιοι,* i. e. *αὐτονόμους καὶ φόρον ὑποτελεῖς.* Ut notissima talium civitatum (cf. § 5) exempla hic Olynthios et Acanthios afferri adnotat Class.; Boeckh. Oec. civ. I p. 537ᵃ peculiares quasdam praeterea horum oppidorum fuisse condiciones suspicatur, propter quas sola commemorata sint.

§ 7. *Πάνακτον.* Cf. 3, 5. — *Κορυφάσιον.* Vid. IV 3. — *Κύθηρα.* Vid. IV 53 sqq. — *Μέθανα,* Troezeniae paeninsulam ab Atheniensibus occupatam. Vid. IV 45, 2 et ibi adn. — *Πτελεόν.* Quae intellegatur urbs, ignoramus, cum nullam ex quattuor vel quinque huius nominis, quas novimus, ab Atheniensibus captam esse Thucydides narraverit. Quoniam tres in Thessalia et Asia et Chersoneso Thracia (orat. de Halonn. § 39 sq.) sitae prorsus huc non pertinent, si nomen recte scriptum est, de alia alicubi in confiniis Messeniae et Elidis sita, de qua vid. Hom. Il. II 594 et Strab. p. 538, cogitandum putant. Sed etiam huic opinioni cum ordo locorum obstat, tum hoc, quod Plinius hanc urbem intus sive mediterraneam esse dicit H. N. IV 5, 15. Rectius fortasse huc referas Boeotiae oppidum ab eodem IV 7, 26 nominatum. — *Ἀταλάντην.* Cf.

καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ ἄλλοθί που ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ· καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ καὶ ὅσους Βρασίδας ἐσέπεμψε καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ ἢ ἄλλοθί που ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι οὕστινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων κατὰ ταὐτά.
8 *Σκιωναίων δὲ καὶ Τορωναίων καὶ Σερμυλιῶν καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς.*
9 *ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις· ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον, ⟨ἑπτα-*

ibi allatis accedit quod *Μεθάνιοι* in huius ipsius temporis titulo exstat (Diurn. archaeolog. XXXIII p. 181) et *Μέθανα* nomen oppidi in omnibus nummis scribitur (Eckhel. Doctr. num. II p. 290 sq.).
§ 8. *Σερμυλίων* codd. Cum nomen oppidi sit *Σερμυλία* (nam Herod. VII 122 Boeckhio auctore *Σερμυλίην* pro *Σερμύλην* scribendum est), unde non derivatur *Σερμύλιος ἐθνικόν*, Steph. autem Byz., praeterquam quod *ὡς παρὰ τὸ Σερμύλιον Σερμυλιαῖος* affert, *Σερμυλιεύς* incolae nomen habeat, cum quo consentiunt tituli huius aetatis Attici *Σερμυλιῆς* aut *Σερβυλιῆς* praebentes (cf. Inscr. Att. I indic.), *Σερμυλιῶν* = *Σερμυλιέων* correximus. Pariter scribendum I 65, 2.

II 32. — *ἐν τῷ δημοσίῳ*] *ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ*. Schol. Viri potissimum intellegendi sunt in Sphacteria capti, qui in vincula publica coniecti erant. Cf. IV 41, 1. 57, 4. — *ὅσης*, i. e. *ὅσης γῆς*, quod nomen per synesin in *ἄλλοθι* latet; nam omissio eius iis exemplis, quae leguntur in adn. I 44, 1, non est similis. Item paulo post *ἄλλοθί που ἧς*. — *καὶ τοὺς ... πολιορκουμένους*. Vid. IV 130, 7. 131 sq. — *ἀφεῖναι*. De infinitivo cf. adn. § 5. — *καὶ τοὺς ἄλλους ... ἐσέπεμψε*. Vid. IV 123, 4. — *καὶ εἴ τις ... ἐστίν*. Exemplum pete ex 3, 4.

§ 8. *Σκιωναίων*. Scionen non captam, sed obsessam tenebant Athenienses. Cf. 2, 2. — *Τορωναίων*. Hos expugnatos esse 3, 2 legimus. — *Σερμυλιῶν*. Horum oppidum Athenienses non amiserant. Cf. adn. I 65, 2. — *Ἀθηναίους ... δοκῇ αὐτοῖς*. Sic igitur Scionaei arbitrio Atheniensium turpiter permissi sunt.

§ 9. *τὸν ... ὅρκον ... τὸν μέγιστον*. Ita iam IV 86, 1. Cf. V 47, 8. In formulis enim

καίδεκα⟩ ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ' ὅρκος ἔστω ὅδε· „ἐμμενῶ ταῖς ξυνθήκαις καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε δικαίως καὶ ἀδόλως.“ ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταὐτὰ ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους, τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνι- 10
αυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπίασι καὶ Πυθοῖ καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Ἀθήνησιν ἐν πόλει καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦ- 11
σιν ὁποτεροιοῦν καὶ ὅτου πέρι, λόγοις δικαίοις

§ 9. *ἐμμένω* libri. Emend. Fr. Portus.

§ 10. *Ἰσθμῷ* codd. Emend. Portus.

Ἀθήναις libri longe plurimi et optimi, pauci deteriores procul dubio ex correctura *ἐν Ἀθήναις*. Verum restituit Herwerd. Stud. Thuc. p. 72, nisi quod *ν ἐφελκυστικόν* addi non posse perperam opinatus est. Cf. Inscr. Att. I n. 26. II n. 91.

§ 11. *ὅτου* T. Mosqu., *οἱ τοῦ* It. Vat. Laur. Pal. Aug. M., *εἰ του* reliqui.

iurisiurandi varii et confirmandi et fidem dandi gradus fuerunt. Quod deinde in codd. legitur *ἐξ ἑκάστης πόλεως* post *ἑκάτεροι* omni caret sententia. Felicissima coniectura vitium patefecit Ullrich. Symb. IV p. 3 sqq. *ἐξ* ex *ιζ'* ortum esse dicens. Nam ex utraque civitate septendecim iuramentum praestiterunt. Cf. 19, 2. Non minus facile tamen *ιζ'* ante *ἐξ* omitti potuit. De *ἑκάτεροι . . . ἐξ ἑκάστης* cf. 68, 2. — *ὁ δ' ὅρκος . . . ὅδε*. Diversis igitur obtestationibus et devotionibus utentes omnes in eadem verba iurare debebant.

§ 10. *τὸν δὲ ὅρκον . . . ἀμφοτέρους*. „Hoc et ideo fiebat, quia omnes leges et acta publica, ne obsolescerent, subinde sollemniter confirmanda esse sentiebant, et ut ne proximi magistratus iis, quae a decessoribus acta essent, nisi eandem obligationem recepissent, se non obstrictos teneri opinarentur.“ Arn. — *στήλας στῆσαι*. In columnis enim foedera incidebantur. Cf. infra 23 et 47. — *Ὀλυμπίασι . . . Ἰσθμοῖ*. Itaque in communibus totius Graeciae templis. Cf. adn. § 2. — *ἐν πόλει*, in arce. Cf. II 15, 6. V 23, 6. 47, 11. Saepissime sic in inscriptionibus Atticis. De articulo non addito cf. Krueg. Gr. § 50, 2 adn. 15. — *ἐν Ἀμυκλαίῳ*. Amyclae, civitas Laconiae a Doribus eversa, sacra Apollini, in qua *τέμενος Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἐπιφανέστατον*, ut inquit Polyb. V 19, *τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν*. Idem eam viginti stadia a Sparta afuisse testatur. Nihilominus aeque bene Amyclaeum Spartae esse dicatur atque templum Iunonis Argis esse scriptum est IV 133, 2. Cf. II 2, 1 et ibi adn. Haackius quidem *ἐν Λακεδαίμονι* fortasse *prope* Lacedaemonem valere adnotat, sed huic explanationi contra posita verba *Ἀθήνησιν ἐν πόλει* obstant. De situ Amyclarum vid. Curt. Pelop. II p. 245 sqq. Bursian. Geogr. II p. 129 sq.

§ 11. *καὶ ὅτου πέρι*. Aut *καί* valet et, ut mente iteretur *ἀμνημονοῦσιν* et deinde *τοῦτο* ad *εὔορκον εἶναι μεταθεῖναι* subaudiatur, aut *καὶ ὅτου* dicta sunt pro usitatis *καὶ ὁτουοῦν*. Ita explicat Matth. Gr. § 483. Similiter *ὁπότερος* est *ὁποτεροσοῦν* Xen. Cyr. VII 4, 5 et in optimis libris III 2, 22. 23. — *λόγοις*

χρωμένοις εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις."

1 19. Ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν ἔφορος Πλειστό- *ὥρα τῶν*
λας, Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος, ἐν δὲ *σπονδῶν. ὀνόματα τῶν*
Ἀθήναις ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς *ὀμοσάντων.*
2 ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε καὶ ἐσπένδοντο·
Λακεδαιμονίων μὲν ⟨Πλειστοάναξ, Ἆγις,⟩ Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάιθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Τέλλις, Ἀλκινάδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ οἵδε· Λάμπων, Ἰσθμόνικος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

Cap. **19.** § 2. *Ἀλκινίδας* vel *Ἀλκινίδης* codd. Cf. 24, 1. *Λάμφιλος* codd., ut videtur, fere omnes. Cf. 24, 1. *Ἀριστοκίτης* in codd. longe optimis et plurimis, *Ἀριστοκοίτης* vulgo et Bekk. Cf. 24, 1.

δικαίοις, rationibus iustis (*Rechtsgründe*), ut 98, 1. Cf. I 76, 2. — Eundem esse huius capitis et verborum foederis finem cum ex forma proximorum verborum tum ex *ὤμνυον* 19, 2 cum *ὀμνύντων* 18, 9 collato apparet. Cf. 24, 1 et 23, 4. IV 119, 1.

Cap. **19.** § 1. *ἄρχει . . . Πλειστόλας*, propr. incipit has indutias ephorus Plist., initium harum indutiarum fuit ephoratus Plistolae, seu id tempus, quo Plistolas ephorus fuit. Vid. Boeckh. Inscr. I p. 877. Cf. IV 118, 12 et ibi adn. — *Ἀρτεμισίου μηνός*, scil. *ἐν Λακεδαίμονι*, quae addita legimus IV 119, 1 — *ἄρχων Ἀλκαῖος*. Cf. Clint. Fast. Hell. ad a. 422. — *Ἐλαφηβολιῶνος . . . φθίνοντος*. Aprilis Iuliani diem X vel XI, quod hic annus intercalaris fuerit, censent esse Dodw. in Annal. Thuc. Clariss. Specim. p. 63. At Martio mense foedus compositum dicit Krueg. ad Clint. Fast. Hell. a. 421. Diem XII Aprilis statuit A. Mommsen. Symb. ad chronol. Gr. (suppl. Annal. phil. 1856) p. 43, medium fere Aprilem Curt. Hist. Gr. II p. 503.

§ 2. *ὤμνυον*. Ita, non *ὤμνυσαν* rursus 24, 1. Cf. adn. IV 25, 5. Kuehn. Gr. max. § 282 adn. 6. — *Πλειστόλας*. Ante hoc nomen excidisse *Πλειστοάναξ, Ἆγις* ex eorundem nominum recensu, qui c. 24 reperitur, demonstravit Arn. Cf. 23, 4 *ὀμοῦνται . . . ἑκατέρων*. Plerique Lacedaemonii, qui post Plistolam commemorantur, ignoti sunt. Tellis potest esse pater Brasidae; Ischagoras non videtur ille esse, qui IV 132 nominatus est; nam is in Chalcidice remanserat. — *Λάμπων*. Estne vates huius nominis in Aristoph. Av. 521. 988? — *Λάχης*. Huius sicut Niciae opera Lacedaemonios ad pacem efficiendam maxime usos esse Thuc. 43, 2 testatur.

μῆκος τοῦ πρώτου πολέμου κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας.

20. *Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος* 1 *τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον [ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ] ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε*

Cap. **20.** § 1. *ἐκ Διονυσίων . . . τῶν ἀστικῶν.* Haec appellantur etiam *τὰ κατ' ἄστυ.* De Dionysiis universis, quae quaterna fuerunt, cf. quos citavimus ad II 15, 4. Initium Dionysiorum urbanorum inde a. d. IX Elaphebolionis fuit. Vid. A. Mommsen. Heortolog. p. 387 sq. — *αὐτόδεκα ἐτῶν.* „Id est *ὅλων δέκα ἐτῶν.* Sic . . . Cicero . . . decem ipsos dies Athenis fuit, hoc est integros.“ Huds. — *ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν*, cum paucorum dierum differentia exstitisset (*mit einem Unterschied von nur wenigen Tagen*). Pariter dictum *παρενεγκοῦσας* 26, 3. Schol. explicavit *παρελθουσῶν* eamque interpretationem secutus est Buttm. ad Dem. Mid. exc. III p. 129; sed hoc post *διελθόντων* redundare recte Krueg. monuit. Eam quam verbo tribuimus discrepandi vim habet apud Dionys. Antiqu. I 28. Cass. Dion. XLIII 26, 1. LIX 5, 1. Conon. in Photii bibl. p. 140b. Discrepantia autem in eo est quod decem annis pauci dies addendi sunt. Cf. schol. 26, 3 *παρενεγκούσας*] *προσθεμένας.* — *ἢ ὡς.* Redundare *ἢ*, sed ideo positum videri, quia in genetivis *αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων* insit sententia decem annis post, explicat Bau. — *ἡ ἐσβολὴ . . . καὶ ἡ ἀρχὴ . . . ἐγένετο.* Cum pro belli initio Thebanorum in Plataeas impetum Th. habeat (II 1. 2, 1), prima autem in Atticam incursio octoginta diebus post hunc impetum facta sit (II 19, 1), non potest utraque res eodem temporis spatio a pace distare. Quam difficultatem frustra adhuc expedire conati sunt interpretes. Nam etiamsi *ἡ ἐσβολὴ ἐγένετο* ad decretam, non ad factam incursionem spectaret (quod fieri posse negandum est), ne sic quidem ratio constaret, cum etiam inter decretam Lacedaemoniorum incursionem et Thebanorum impetum unius fere mensis spatium intercesserit (cf. II 2, 1. 4, 2 et 10, 1). Accedit quod *ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγένετο* ita dictum est, quasi una haec in Atticam facta sit incursio; certe ad rem aptius fuisset *ὡς ἡ πρώτη ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγένετο.* His de causis necesse est *ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικήν* errori interpretis tribuatur, qui non Thebanorum impetum, sed Lacedaemoniorum incursionem pro belli initio habuerit. Interpretamento temere in scriptoris verba illato coniungendi causa *καί* additum est. Vitium perspexit et sanavit E. H. O. Mueller in comment. de temp. quo Bell. Pel. init. ceperit p. 34. Deletis verbis spuriis *τὸ πρῶτον ἡ ἀρχὴ ἐγένετο* pariter dictum est atque II 48, 1 *ἤρξατο τὸ πρωτον.* — Temporis computatio vera est, si Krueg. secuti II 2, 1 *Πυθοδώρου ἔτι τέσσαρας* (codd. *δύο*) *μῆνας ἄρχοντος* legimus. Cum enim pax facta sit die XXIV Elaphebolionis (19, 1) bellum paucis diebus ante hoc anni tempus initium cepit. Si autem integri menses II 2, 1 intellegendi sunt, cum archontes primo Hecatombaeonis die munus adierint, ultimo mensis die bellum exorsum est, quem, ne posterior sit die XXIV Elaphebolionis, fuisse necesse est ultimum Anthesterionis. Inter hunc autem

ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι καὶ

Cap. **20.** § 2. ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ κ. τ. λ. codd.

et primum Hecatombaeonis quattuor mensium spatium interest. Ultimus autem dies Anthesterionis Ol. 87, 1 (a. Ch. 431) erat secundum A. Momms. l. l. Aprilis Iuliani dies VIII, secundum Curt. l. l. p. 822, 21 eiusdem dies IV. Ex illius igitur sententia quattuor dierum differentia exstitit. Cf. adn. 19, 1.

§ 2. **καὶ μὴ ... πιστεύσας μᾶλλον.** Quo in codd. scriptum est loco **τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων** neque ad **κατά** referre licet neque ad **σημαινόντων**. Illud enim si fieret, **τῶν ἀπὸ τιμῆς τινος** eos significare oporteret, qui aliquo honore fungerentur, id quod **ἀπό** praepositionis vis vetat. Alterum autem qui statuerunt, ut sententiam aliquam elicerent, verbi **σημαίνειν** vim effingere coacti sunt, quam non habet. Neque enim significare iis valet, sed ad significandum praebere sive exhibere. Sed cum necesse sit **ἀπὸ τιμῆς τινος** cum verbo **σημαινόντων** coniungi, accusativus autem **τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων**, qui eodem pertinere nequeat, non habeat quo referatur nisi ad **κατά** praepositionem, perturbatum esse genuinum verborum ordinem facile intellegitur. Idem schol. nos docet, qui recte scriptoris sententiam sic explicat: **κατὰ θέρη, φησί, καὶ χειμῶνας τὰ δέκα ἔτη σκοπείτω τις καὶ μὴ ἐξαριθμείσθω μήτε τοὺς ἄρχοντας μήτε τοὺς ἀπὸ ἄλλης τινὸς τιμῆς ἐπωνύμους τοῖς ἔτεσι γεγενημένους.** Rectum verborum ordinem primus cognovit Arn., quem nunc secuti sumus. Classeno facilius visum est **τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων** ante **τῶν ἑκασταχοῦ** transponere. Cui non sumus adstipulati, quod, si ita scriptum fuisset, minus facilis erat ea quam traditam accepimus verborum collocatio, deinde vero quod sententiae vim in praepositis genetivis **τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ... σημαινόντων** sitam esse volumus. Magnopere idem vituperandus est, quod praeter sententiae rationem **ἐς** praepositionem delevit. Quasi vero ipsas res antea gestas enumeratio nominum significaret, non id quod ad res pertinet tempus. Neque adversari, quominus illa servetur, dicendi consuetudinem apparet ex adn. II 8, 3. — **οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι.** Aut temporis sunt dativi aut ii, de quibus Matth. Gr. § 562, 2 explicavit. De **οἷς** = **ὅτι αὐτοῖς** cf. adn. III 26, 4. Male Class. **οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν**, cuius causam **οἷς κ. τ. λ.** continet, pro sententia interposita habet. Cf. schol. **οὐ γὰρ ἀκριβῶς ἐντεῦθεν οἱ χρόνοι τῶν πράξεων λαμβάνονται, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῶν ἀρχόντων καὶ κατὰ τοὺς μέσους καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους πολλὰ ἐπράχθη.** — **καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ**, vel qualibet alia (temporis) ra-

ὅπως ἔτυχέ τῳ ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ 3 χειμῶνας ἀριθμῶν, ὥσπερ γέγραπται, εὑρήσει, ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

Λακεδαιμονίων λαχόντων προτέρων τὰ τῆς ὁμολογίας ἀποτελεῖν ἀπορίαι γίγνονται περὶ Ἀμφιπόλεως καὶ ξυμμάχων τινῶν τὰς σπονδὰς οὐ δεχομένων. Κλεαρίδου πορεία.

21. Λακεδαιμόνιοι δέ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι 1 ἀποδιδόναι ἃ εἶχον) τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις Ἰσχαγόραν καὶ Μηνᾶν καὶ Φιλοχαρίδαν ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδάς, ὡς εἴρητο ἑκάστοις, δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτη- 2 δείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς 3 κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἢν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπείθετο, καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμο-

tione. Subaudi *ἐπιγενόμενον*. Cf. Krueg. Gr. § 56, 4 adn. 2.

§ 3. *κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας*. De hac divisione historiae Thucydideae cf. adn. II 1 et Ulrici de Art. histor. veter. p. 287 sq. — *ἐξ ἡμισείας ... ἔχοντος*. „Ordo est, ni fallor, *ἑκατέρου ἔχοντος ἐξ ἡμισείας τὴν δύναμιν τοῦ ἐνιαυτοῦ*. *Δύναμις* summa [pretium, *Werth*] II 97, 3. VI 46, 3." Dobr. Ad verbum igitur: cum utraque vim anni dimidia ex parte contineat vel summam anni dimidia ex parte efficiat, i. e. *da jede von beiden Jahreszeiten zur Hälfte das Jahr ausmacht*. *Ἡμίσειαν* interdum substantive non addito nomine *μοῖραν* aut articulo dici intelleges e Steph. Thes. Dimidias autem illas partes apud Thuc. non videri aequales inter se esse apparet ex adn. II 1. — *τῷ πρώτῳ πολέμῳ*. Ita vel bellum decenne etiam c. 24 sqq. et alibi id bellum vocat, quod ab oratoribus Archidamium nominatur. Cf. ed. mai. adn. II 10 et Ullrich. Symb. ad explic. Thuc. p. 13.

Cap. 21. § 1. *ἔλαχον ... πρότεροι ἀποδιδόναι*. Id pecuniis a Nicia effectum esse narrare Theophrastum scribit Plut. Nic. 10, qua de re cf. Thirlw. Hist. Gr. III p. 308. — *ἀφίεσαν*. De imperf. cf. VII 29, 1. VIII 64, 1. — *τοὺς ἄλλους*. *Τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης*, de quibus in pactione 118, 5. 6 actum erat, praeter Amphipolitanos.

§ 2. *βίᾳ ἐκείνων*. Cf. adn. I 43, 3.

§ 3. *μετὰ πρέσβεων*, procul dubio Amphipolitanorum, qui et ipsi Atheniensibus tradi nolebant. — *εἰ ἔτι μετακινητὴ ... ὁμολογία*, si forte pacis condiciones adhuc im-

λογία, ἐπειδὴ ηὗρε κατειλημμένους, αὐτὸς μέν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μή, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

1 22. Οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοῦ ⟨ἔτι⟩ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ τῇ αὐτῇ προφάσει ᾗπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀπεώσαντο οὐκ ἔφασαν δέξεσθαι, ἤν μή
2 τινας δικαιοτέρας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο, νομί-

αἰτίαι πεντηκοντουτίδος ξυμμαχίας Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων.

Cap. 21. § 3. εὗρε κατειλημμένας codd. Cf. sd. IV 54, 1 et adn. ad hunc l.
Cap. 22. § 1. αὐτοὶ codd. Cf. adn.
δέξασθαι codd. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 6.

mutari possent. — κατειλημμένους, obstrictos scil. τῇ ὁμολογίᾳ (cf. adn. IV 86, 1), quod antehac conici posse diximus, necessarium indicat Haas. Lucubr. Thuc. p. 66 sq. Nam quod κατειλημμένας primus scholiastes ad σπονδάς rettulerit ἰσχυράς interpretatus, duabus de causis fieri non posse; primum quod hic sit usus Thucydidis, ut καταλαμβάνειν [cum ei firmandi notio subiecta sit] de hominibus dicat (nam VIII 63, 3 τὰ ἐν τῷ στρατεύματι, si sententiam spectes, non esse res pactionibus firmatas, sed ipsos milites), deinde quod non credibile sit sanum scriptorem participium κατειλημμένος noluisse referre ad ὁμολογίαν, quod proximum sit, sed ad σπονδάς, quod longissime remotum sit. His rationibus nunc obsecuti sumus. Cf. L. Herbst. in Philol. XXIV p. 627. — αὐτὸς μέν. Ipse opponitur legatis, qui cum eo venerant, quos remansisse subaudiendum est.

Cap. 22. § 1. αὐτοῦ. Quod codd. praebent αὐτοί cum opposito prorsus careat, auctore Krueg. ad Dion. p. 280 αὐτοῦ nunc rescripsimus. Praeterea ἔτι addendum esse visum est, cum non primum h. l. socii Lacedaemone fuisse commemorentur, sed eos iam antea eo arcessitos esse 17, 2 acceperimus. Itaque dicendum est eos etiam tum adfuisse. Nam semel eos advenisse neque hoc tempore rediisse ex 27, 1 apparet. Facta igitur emendatione significatur socios etiam tum in ipsa Lacedaemone (cf. adn. 83, 1) nequedum reduces in itinere fuisse. Cf. 22, 2. 27, 1. — τοὺς μὴ ... τὰς σπονδάς. Vid. 17, 2. Accusativus σπονδάς et ad δεξαμένους et ad ποιεῖσθαι pertinet. — ᾗπερ ... ἀπεώσαντο. Hanc causam ex 21, 2 et 30, 2 colligi posse docet Dukas.

§ 2. αὐτῶν (τῶν Λακεδαιμονίων) οὐκ ἐσήκουον (οἱ ξύμμαχοι). — ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο. Proprie ἐπιμαχίαν esse docet Bloomf. Cf. adn. I 44.

ζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Ἀργείους, ἐπειδὴ
οὐκ ἤθελον Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων ἐπι-
σπένδεσθαι, [νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων
οὐ] δεινοὺς εἶναι (πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους,
εἰ ἐξῆν, χωρεῖν), καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον
μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν. παρόντων οὖν πρέσβεων 3
ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ γενομένων λόγων, ξυν-
έβησαν, καὶ ἐγένοντο ὅρκοι καὶ ξυμμαχία ἥδε.

§ 2. *πρὸς γὰρ . . . χωρεῖν* in codd. post *ἡσυχάζειν* collocata sunt.

1. De re cf. Plut. Nic. 10. Imperfectum ad pacis actiones spectat, quarum eventus infra aoristis exprimitur. — *ἐπισπένδεσθαι*, foedus redintegrare. Cf. *ἐπισπονδαί* 32, 5. — *νομίσαντες . . . οὐ δεινοὺς εἶναι*. Haec verba qui explicare student, in iis epanalepsin inesse volunt et *νομίσαντες* pariter atque *νομίζοντες* ad Lacedaemonios referri, pro *ἥκιστα* autem in altero membro *οὐ* dictum esse. Sed haec epanalepsis neque ullo modo significata est, ut I 18, 1. 26, 1. IV 73, 4. VIII 99. Xen. Cyr. IV 2, 3, et post interpositum breve enuntiatnm *ἐπειδὴ . . . ἐπισπένδεσθαι* prorsus inepta; tum vero etiam post talem epanalepsin sententia verbo primario concludi solet. Quae cum ita sint, facile est ad credendum *νομίσαντες . . . οὐ* ex interpretamento *νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι* in scriptoris verba illata esse. Etenim *ἄνευ Ἀθηναίων* ex reliquo sententiarum conexu facillime subaudiri mox perspicuum fiet. Contra Class. *νομίζοντες . . . σφίσι* uncis inclusit, perperam opinatus *αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων* (ipsos sine Atheniensibus), cum contrarium sit 14, 4 *Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα*, abesse non posse. Sed 14, 4 Argivorum et Atheniensium duplex tantum bellum, non ea armorum societas designatur, quam impeditam esse hoc loco ponitur. Accedit quod apud Th. ubi causa rei susceptae ab exspectato eius effectu repetitur, id quod h. l. fit, putandi vel exspectandi verbum aut infin. fut. aut infin. cum *ἂν* sequi solet, quoniam condicio *ἢν τοῦτο γένηται* vel *εἰ τοῦτο γένοιτο* cogitando suppletur. Cf. II 2, 4. III 115, 4. I 72, 1. II 20, 2. III 94, 2. IV 117, 1. VIII 71, 1. Denique quomodo orta sint verba a Class. damnata, haud facile perspexeris; nam vix potest ad *νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι* interpretandi causa adscriptum fuisse *νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι δεινοὺς εἶναι*. — *πρὸς γὰρ ἂν . . . χωρεῖν*, nam si liceret (sed non licebit propter societatem, quam Lacedaemonii cum Atheniensibus facturi sunt), ad Athenienses eos se applicaturos esse. Exponitur parenthesi, cur Lacedaemoniis, si cum Atheniensibus se non coniunxerint, ab Argivis periculum timendum sit. Eadem clare indicatur hoc periculum Lacedaemonios eo evitaturos esse, quod foedere cum Atheniensibus facto impedituri sint, ne horum societate Argivi adiuventur, quod idem interpres adscripto *νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι* significavit. Restat ut demonstretur verba, de quibus agitur, a nobis in suum locum transposita esse. Duabus autem potissimum de causis ad ceteram Peloponnesum illa per-

1 23. „*Κατὰ τάδε ξύμμαχοι ἔσονται Λακεδαιμόνιοι ⟨καὶ Ἀθηναῖοι⟩ ** πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν* ἡ ξυμμαχία αὐτή.

tinere nequeunt. Primum enim Lacedaemoniorum socios in societatem recipere Atheniensibus pace facta non licebat (quos enim licuerit, dictum est 18, 5), deinde 14, 4 *τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους* ostendit Peloponnesi civitates magis ad Argivorum quam ad Atheniensium societatem inclinasse. Immo hanc eo tempore ipsos Argivos circumspexisse 40, 2 aperte dictum est. Denique schol. interpretatio *νομίζοντες ἥκιστ' ἂν οὕτω πρὸς Ἀθηναίους χωρήσειν τοὺς Ἀργείους προσθησομένους αὐτοῖς* eundem quem restituimus sententiarum ordinem ostendit. Verumtamen eodem loco 14, 4, qui nobis transponendi causam praebuit, Class. ita usus est, ut demonstrare conaretur *Ἀργείους* pro *Ἀθηναίους* legendum neque traditum verborum ordinem mutandum esse. Sed ut praetermittamus hanc mutationem a litterarum similitudine haud multum commendari, societate Lacedaemoniorum cum Argivis renovata impediri quidem poterant illorum socii, quominus ad hos deficerent, sed quomodo eiusdem rei impedimentum esse potuerit illorum cum Atheniensibus societas, per se non intellegitur. Class. quidem dicit Peloponnesi civitates ad Argivos deficere prohibitas esse, quod hi cum Atheniensibus bellum commissuri non fuerint. Quasi vero Atheniensium, non Lacedaemoniorum socii, si licuisset, defecturi fuerint et illis, non his ab Argivis bellum impenderit. Neque scriptoris verbis dictum aut perspicue significatum est Argivos Atheniensibus bellum non illaturos esse. Immo vero ne Lacedaemoniis quidem dictum est eos non esse bellum paraturos, sed periculum tantummodo non allaturos.

Cap. **23.** § 1. *καὶ Ἀθηναῖοι* auctore Fr. Porto addendum fuisse per se patet. — *ἢν δέ τινες.* Cum nulla antecesserit condicio foederis, aut delendum est *δέ*, ut superioris *κατὰ τάδε* hinc incipiat explicatio (cf. 47, 3), aut praeter verba *καὶ Ἀθηναῖοι* alia excidisse statuendum est, quibus prior aliqua condicio contineretur. Atque hoc posterius nunc veri videtur similius esse. Nam 39, 3 (cf. 46, 2) inter huius foederis condiciones haec memoratur: *ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ μήτε πολεμεῖν*, quam in ipsis eius verbis hoc capite traditis prorsus desideramus. Nam quae hic de bello gerendo et componendo leguntur, ad solum impetum spectant in alterutram civitatem factum communiter defendendum et ulciscendum, neque vero in omni bello et pacto valent. Atqui condicionem 39, 3 allatam latius patere vel eo apparet, quod ibi Lacedaemonii eam violaturi esse dicuntur, si cum Boeotis, quorum impetum neque ipsi neque Athenienses sustinuerunt, societatem ineant. Quare eius sententiam hanc fuisse cognoscitur, ut omne bellum et foedus communi consilio fieret. Postea autem demum foederi hanc condicionem additam esse qui volunt, qua de re nihil usquam traditum accepimus, inani atque arbitraria fictione rei difficultatem magis obscurant quam expediunt. Cum autem pro certo habendum sit *καὶ Ἀθηναῖοι* excidisse, quid magis in promptu est suspicari quam eadem lacuna etiam condicionem illam omissam esse? Certe hoc probabilius quam alte-

Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύ-
νωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώ-
σαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν
Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν
ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε.
ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως.
καὶ ἤν τινες ἐς τὴν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι 2
καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαι-
μονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ
τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν
εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθη-
ναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων, κατα-
λύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι
δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δου- 3
λεία ἐπανιστῆται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαι-
μονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ὀμοῦνται 4
δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον
ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ κατ' ἐνιαυτὸν Λακε-
δαιμονίους μὲν ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διο-
νύσια, Ἀθηναίους δὲ ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς

Cap. 23. § 2. *Ἀθηναίων.* Articulum *τῶν* vulgo additum om. Vat. F. C. D. m. Bekk. Quem secuti sumus, quia „nec hoc et sequenti capite nec c. 18 et 19 usquam articulus [nominibus Atheniensium et Lacedaemoniorum] additus est.“ Hofm.

ram post *πεντήκοντα ἔτη* lacunam statuere. Nihil desideratur, si ita scriptum fuit: *κατὰ τάδε ξύμμαχοι ἔσονται Λακ. καὶ Ἀθ. ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις* (cf. 79, 1. Xen. Hist. Gr. VII 1, 1. 13), *μήτε σπένδεσθαί τῳ ἄνευ κοινῆς γνώμης* (cf. 38, 1) *μήτε πολεμεῖν· εἶναι δὲ τὴν ξυμμαχίαν πεντήκοντα ἔτη.* Nimirum excogitari possunt etiam alia et forsitan etiam probabiliora. — *τρόπῳ ... δυνατόν.* De sollemni hac in actis publicis dicendi ubertate cf. § 2 et 47, 3. 4. Cf. Matth. Gr. § 636, 2. — *καταλύειν.* Infra 47, 3 et alibi *καταλύειν τὸν πόλεμον*, sed sine hoc nomine etiam § 2 et VIII 58, 7. Saepius medium sic legitur. Cf. adn. IV 18, 4. — *τὼ πόλεε.* Ita hic et § 2 omnes membranae, non contracte. Temere igitur iudicat Dind. in Steph. Thes. s. v. *πόλις*. Cf. Buttm. Gr. max. § 51 adn. 7. *Τώ* cum femininis coniungi hodie notissimum est. — *εἶναι*, i. e. *γίγνεσθαι.* Quare adverbia sequuntur, ut § 2. Cf. adn. IV 10, 3.

§ 3. *ἡ δουλεία.* Cf. *θεραπηίη* Herod. I 199. Matth. Gr. § 429, 1.

§ 4. *τὰς ἄλλας*, i. e. *τὰς ἑτέρας* (cf. adn. III 107, 4), *τὰς προτέρας* c. 18. — *ἀνανεοῦσθαι.* Cf. adn. 18, 10. — *τὰ Διονύσια.* Cf. adn. 20, 1. —

5 τὰ Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν ἐν Λακεδαίμονι παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ,
6 τὴν δὲ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει παρ' Ἀθηναίᾳ. ἢν δέ τι δοκῇ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ τι ἂν δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι."

1 24. Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάιθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. *ὀνόματα τῶν ὁμοσάντων τὸν ὅρκον.*

2 Αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται. *οἱ αἰχμάλωτοι ἀποδίδονται.*

§ 5. Ἀθηνᾷ codd. Cf. sd. 10, 2.
Cap. 24. § 1. Ζευξίδας. Librorum praestantissimorum plurimi Ζευξίλας, sed 19, 2 omnes Ζευξίδας.

τὰ Ὑακίνθια. De his vid. Muell. Dor. I p. 353 sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 582. Herm. Antiqu. Gr. II 53 adn. 16. Cf. adn. 41, 3.

§ 5. στήλην . . . στῆσαι. Cf. adn. 18, 10. — παρ' Ἀπόλλωνι. Similiter paulo post παρ' Ἀθηναίᾳ. Cf. adn. II 13, 5. IV 67, 2. — Ἀμυκλαίῳ. Cf. adn. 18, 10. — ἐν πόλει. Cf. ibid. adn. — παρ' Ἀθηναίᾳ. Aut in Parthenone vel Opisthodomo Parthenonis, aut „potest Ἀθηνᾶ πρόμαχος sub dio posita intellegi." Boeckh. Inscript. I p. 148.

§ 6. προσθεῖναι . . . εὔορκον. Haec et similia verba satis usitatae foederum formulae sunt. Cf. 18, 11. 29, 2. Ioseph. A. I. XII 10, 6. Polyb. VII 9, 17, de re etiam Diod. XII 75.

Cap. 24. § 2. μετὰ τὰς σπονδὰς (c. 18) οὐ πολλῷ ὕστερον. Similiter I 118, 1 μετὰ ταῦτα οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον. Cf. δέκα ἔτεσι ὕστερον μετὰ ταῦτα Herodot. IX 85 et alia eiusmodi apud eundem. Add. Thuc. I 111, 2. 114, 1. III 5, 4. — τοὺς ἐκ τῆς νήσου. Cf. IV 108, 7 et ibi adn. — ξυνεχῶς γενόμενος, quo ταῦτα τὰ δέκα ἔτη pertinet, praedicativum est: primum bellum, quod nunc scriptum habetur, hos decem annos continue gestum est.

ὅτι αὐτίκα πάλιν ταραχαὶ καὶ ὑποψίαι ἐγένοντο, ὕστερον δὲ αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

25. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν 1
τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκέτη πόλεμον ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν, οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεών τινες διεκίνουν τὰ πεπραγμένα· καὶ εὐθὺς ἄλλη <τε> ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακε- 2
δαιμόνιοι προϊόντος τοῦ χρόνου ὕποπτοι ἐγένοντο ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπ- 3

Cap. 25. § 1. δεκαετῆ codd. Cf. III 104, 2. Arist. Ach. 188. 191. Soph. Phil. 715. Eur. El. 1153. Stahl. Quaest. gram. p. 15. αὐτὰ M.

Cap. 25. § 1. **Κορίνθιοι.** Vid. 17, 2. 27, 2. — **τῶν . . . τινές.** Mantinenses c. 29 et Elei c. 31. — **καὶ εὐθὺς ἄλλη <τε> ταραχὴ καθίστατο . . . καὶ ἅμα κ. τ. λ.** Verba καὶ εὐθὺς . . . Λακεδαίμονα post alios Class. ita ad superius enuntiatum leniore interpunctione adnexa rettulit, ut interpretaretur: e t praeter turbas paci a Corinthiis paratas e t i a m aliud discidium sociorum cum Lacedaemoniis exstitit. Sed huic interpretationi Graece καὶ εὐθὺς καὶ ἄλλη κ. τ. λ. responderet. Deinde qualis haec sit alia perturbatio vix potest intellegi. Accedit quod εὐθύς adverbio, quod Class. interpretando non expressit, id afferri indicatur quod turbas a Corinthiis excitatas continuo secutum sit. Illa igitur sociorum irritatio non ita praeter turbulentam Corinthiorum machinationem exstitit, ut secreta atque diversa esset, sed ab hac ipsa profecta est. Neque minus hoc sententiarum conexu post compositam Lacedaemoniorum et Atheniensium discordiam alias statim turbas excitatas esse cogitare vetamur; praeterea de ipsa hac discordia in toto verborum circuitu sermo non fuit. Cum igitur καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο verbis oppositum esse necesse sit quod sequitur καὶ ἅμα καὶ . . . ὕποπτοι ἐγένοντο, ex constanti scriptoris usu τέ addendum est. Eandem sententiarum rationem et iuncturam habes VII 29, 5. Ceterum ἄλλη ad solum ταραχή, non ad ταραχὴ τῶν ξυμμάχων pertinet, quoniam his quidem sociis Athenienses non adnumerantur. Cf. II 31, 2 ὁ ἄλλος ὅμιλος ψιλῶν, VIII 74, 2 ἐς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν.

§ 2. **ἔστιν ἐν οἷς.** Vid. 35, 2. Adde quod cum Boeotis ξυμμαχίαν ἰδίαν fecerunt 39, 3. — **οὐ ποιοῦντες . . . εἴρητο,** n o n p r a e s t a n t e s e x c o n v e n t i s e a, q u a e (pactione seu foederum condicionibus) c o n s t i t u t a e r a n t. Paulo verbosior dicendi ratio est, quare Krueger ἐκ τῶν ξυγκειμένων deleta cupit. Cf. adn. IV 111, 2. Per se tamen illa prorsus respondent formulis Thucydideis κατὰ τὰ ξυγκείμενα (cf. adn. III 70, 2) et καθάπερ ξυνέκειτο (IV 23, 1), et εἴρητο potest esse προσετέτακτο.

§ 3. **ἐπὶ ἓξ . . . ἀπέσχον-**

έσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξω-
θεν δὲ μετ' ἀνοκωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλή-
λους τὰ μάλιστα· ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες
λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς αὖθις ἐς
πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

26. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδί-
1 δης Ἀθηναῖος ἑξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη
καὶ χειμῶνας, μέχρι οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν
τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ
τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη
δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ
καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ τις μὴ
2 ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει.
τοῖς [τε] γὰρ ἔργοις ὡς διῄρηται ἀθρείτω, καὶ
εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ

ὅτι τῆς ξυμβάσεως οὐκ ἀληθοῦς εἰρήνης οὔσης ὁ πόλεμος ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ἔτη ἐγένετο καὶ Θουκυδίδης διὰ παντὸς αὐτοῦ ἐπεβίω.

§ 3. καθίσταντο Vat. Cf. I 23, 6.

το. Cum tempus ex iis, quae VI 105, 2 vel VII 18 narrata sunt, definiendum sit, et in annorum et in mensium numero erratum esse intellegi videtur. „Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη legendum censet Acacius, cui assentitur Dodwellus in Annal. Thuc. ad ann. XVIII belli Pelop., sed putat legendum ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δύο μῆνας." Huds. et Duk. Qui ita statuunt, incertas indutias finitas esse volunt depopulatione Laconicae VI 105, 2 memorata. Sed eo tempore non in utrorumque terram incursio facta est, sed in solam Peloponnesum ab Atheniensibus. Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δ' (τέσσαρας) μῆνας conicit Krueg. apud Clint. Fast. Hell. p. 80, quocum facit Clariss. l. d. p. 102. Is multo melius rationem duxit usque ad Peloponnesi depopulationem VII 18, 3 et munitionem Deceleae VII 19, 1 memoratam. Annorum numero servato καὶ τέσσαρας μῆνας legendum esse conicit Ullrich. Aristoph. Quaest. I p. 27 et Symb. ad expl. Thuc. p. 153 sqq. ad Atheniensium in Siciliam expeditionem respici existimans, quod propter verba ἀπέσχοντο . . . στρατεῦσαι non est probabile. De anno ex Krueg. computatione satis constat, mensium numerus parum certus est, cum quantum temporis inter pacem (19, 1) et societatem (25, 1) intercesserit satis accurate explorari nequeat et parum compertum habeamus, utrum VII 18, 3 an VII 19, 1 finem indutiarum significet. De μή cf. Krueg. Gr. § 67, 12 adn. 3. — μετ' ἀνοκωχῆς = οὔσης ἀνοκωχῆς. Nos: *bei, unter.* Cf. Polyb. I 49, 10 ἤθροιζε μετὰ κηρύγματος.

Cap. 26. § 1. μέχρι . . . κατέλαβον. Eo usque igitur Thucydides historiam perducturus erat; sed priusquam libros suos perficeret, morte abreptus esse existimandus est. Super perfecto γέγραφε, quod positum est, quia opus absolutum cogitatur, cf. ad I 1, 1 de aoristo ξυνέγραψε adnotata. — ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. Cf. Krueg. ad Dion. p. 89 sq. Ullrich. Quaest. Arist. I p. 10.

§ 2. διὰ μέσου. Cf. adn. IV 20, 1. — τοῖς [τε] γὰρ . . .

οὔτε ἀπέδοσαν πάντα οὔτ' ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένοντο καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκέτει καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνοκωχῇ καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ εὑρήσει τις τοσαῦτα

Cap. **26.** § 3. δεκαετεῖ vel δεκαέτει codd. Cf. sd. 25, 1.

διήρηται. In his, quae ad τὴν διὰ μέσον ξύμβασιν referri perspicuum est, quoniam, si τὰ ἔργα cogitatur, dativus τοῖς ἔργοις ad ἀθρείτω relatus explicari nequit, obscurior est notio verbi διήρηται. Haec enim (compositio) quomodo rebus gestis disiuncta (i. e. interrupta) sit interpretantur Heilm. et Haack. Sed huic explicationi obstat perfectum, quod praesentem rei perfectae statum indicat. Nam dum contemplatio fit (ἀθρείτω), rupta fuit pactio, cum deinde apertum bellum secutum sit. Aptissime autem h. l. verbo διαιρεῖν distinguendi (cf. Plat. Prot. 340a. 341c) sive definiendi (cf. I 84, 3. Plat. Hipp. mai. 285c. Prot. 339a. Dem. XX 28, XXIII 54. XLV 45) notio tribuitur. Ita enim haec evadit sententia: non spectandum est nomen ξυμβάσεως, quo medium hoc tempus definitur sive a priore et posteriore belli parte distinguitur, sed quomodo rebus gestis id definitum sive ab illis distinctum habeamus. Nam τοῖς ἔργοις h. l. oppositum cogitatur ὄνομα. Cf. VIII 48, 7. — Cum ἀθρείτω καὶ εὑρήσει sic inter se cohaereant, ut significent si quis spectaverit, inveniet, ad hoc καί non potest referri quae praecessit particula τέ. Sed non magis verbis infra scriptis ἔξω τε τούτων . . . ἐγένοντο respondere τοῖς τε γὰρ ἔργοις . . . ἀθρείτω potest. Nam non ἔξω τούτων τῶν ἔργων cogitandum est, quoniam ea quae praeterea afferuntur vel maxime ἔργα sunt, sed ἔξω τούτων ad οὔτε ἀπέδοσαν πάντα οὔτ' ἀπεδέξαντο spectat et interpretandum est: praeterquam quod omnia neque reddiderunt neque recuperaverunt. Quare τέ hic non minus falso additum videtur quam II 29, 3. 100, 2, IV 12, 3. 24, 4. 85, 4. VI 44, 3. — ἐν ᾗ ad reliqua omnia huius periodi membra pertinet. — *οὔτε ἀπέδοσαν πάντα.* Velut Amphipolim c. 21 et Panactum c. 39. — *οὔτ' ἀπεδέξαντο.* Pylum. Vid. c. 35. Bekker οὐδ' legendum suspicatur, quod ideo maxime reprobandum est, quia nusquam apud Th. οὔτε — οὐδέ exstat. Cf. L. Herbst in Philol. XVI p. 330. — *Μαντινικόν.* Cuius initium vid. c. 33. — *Ἐπιδαύριον πόλεμον.* Vid. c. 53 sqq. — *ἐγένοντο.* Cf. sd. I 126, 5. — *οἱ ἐπὶ . . . πολέμιοι ἦσαν.* Noluerant enim foedus sancire. Vid. 21, 2. — *ἐκεχειρίαν δεχήμερον.* Hae indutiae non multo post foedus quinquaginta annorum factae decimo quoque die renovabantur, ut apparet ex 32, 5—33. Similes Chalcidensium cum Atheniensibus δεχήμεροι σπονδαί VI 7, 4 memorantur et utrarumque δεχημέρων σπονδῶν mentio fit in Niciae oratione VI 10, 3.

§ 3. *τῷ ὕστερον . . . πο-*

*ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας
οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρη-
σμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς
4 ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου
τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ ἐτελεύτησε, προφερό-
μενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέ-
5 σθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ αἰσθανό-
μενός τε τῇ ἡλικίᾳ καὶ προσέχων τὴν γνώμην ὅπως
ἀκριβές τι εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν
ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρα-
τηγίαν, καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγ-
μασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων διὰ*

§. 5. *Πελοποννησίοις* Aug. Ven. Cl. T. It. H. Reg. Mosqu. M.

λέμῳ, quod Deceleicum ab oratoribus vocatur. — *κατὰ τοὺς χρόνους*. Cf. 20, 2. — *παρενεγκούσας*. Vid. adn. 20, 1. — *καὶ τοῖς ... ἐχυρῶς ξυμβάν*, atque iis, qui ex oraculis aliquid affirmarunt, hoc unum firmiter evenisse (exitu comprobatum esse). Cf. II 17, 2.

§ 4. *ἀεὶ προφερόμενον* iunge.

§ 5. *ἐπεβίων*, superstes fui, hic propter adiecta *διὰ παντὸς αὐτοῦ* paulo aliter atque II 65, 6 legitur, praesertim cum haec per totum bellum (iam inde ab eo moto), non per totam reliquam eius partem (a pace Niciae) significent. Alterum enim refutatur mentione quam deinde facit exsilii sui. — Postquam scriptor anteriore huius cap. parte dixit se totum bellum conscripsisse, quod, cum pars eius ἡ διὰ μέσου ξύμβασις habenda sit, viginti septem annorum fuerit, iam quomodo ad cognoscendas res gestas instructus fuerit exponit. — *αἰσθανόμενος τῇ ἡλικίᾳ*, propter aetatem (cf. adn. 14, 1) rerum intellegentiam habens. Cf. I 71, 5. Dionysius p. 821 verba *ἐρρωμένος τε τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν ὑγιαίνων* substituit. Ex hoc ipsius indicio quot annorum Th. initio belli fuisse censendus esset, non solum inter recentiores, sed iam inter veteres dissensio fuit. Pamphilae enim (apud Gell. XV 23) sive potius eius auctori Apollodoro (cf. Diels. in Mus. Rhen. XXXI p. 49) quadraginta videbatur annos natus fuisse, is autem, cuius sententiam Marcellin. 34 secutus est, cum Th., qui aliquot annos post bellum finitum mortuus est, vitam ultra quinquagesimum annum extendisse dicat, bellum autem viginti septem annorum fuerit, non plus viginti quinque annos eum natum fuisse putavit. — *φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ*. Cf. Marcell. 23 et ibi adn. — *μετὰ τὴν ... στρατηγίαν*. Vid. IV 104, 4. 5. 106, 3. 4. — *ἔτη εἴκοσι*. Cf. adn. ad Marcell. 32. „Eius exsilium inceperit Ianuario a. 423, circa medium Isarchi annum.“ Clint. Fast. Hell. a. 423. — *γενομένῳ ... πράγμασι*, cum utrisque (i. e. utrorumque) rebus adessem. — *οὐχ ἧσσον*, potius magis quam minus, sicut *οὐχ ἥκιστα* pro *μάλιστα*. Cf. adn. I 82, 4. Itaque Th.

τὴν φυγήν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ 6
ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι.

Κορίνθιοι τοὺς Ἀργείους πείθουσι τοὺς βουλομένους τῶν Ἑλλήνων προκαλεῖσθαι ἐς ξυμμαχίαν.

27. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ 1
ἐγένοντο καὶ ὕστερον ἡ ξυμμαχία καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτάς, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, [καὶ] οἱ 2
μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον, Κορίνθιοι δὲ ἐς

Dion. Hal p. 838, ubi tamen quid ipse Dion. legerit incertum est. Cf. adn. III 82, 1. 3. Th. in talibus varietatem amat.

αἴσθεσθαι It. Vat. Pal. Aug. Cl. M. Male praesens *αἴσθομαι* Th. obtruditur, cuius nullum apud eum vestigium exstat, quin in accentus discrimine id consistat. Cf. II 93, 3. VII 75, 2. Idem in Xenophonte valet. Atque hic aoristus multo aptior. Nam praesens intellegendi (cf. supra *αἰσθανόμενος* et I 70, 1), aoristus percipiendi notioni aptus est. Cf. adn.

Cap. **27.** § 1. *αἱ ξυμμαχίαι* codd. Cf. adn.

αἱ καὶ It. Vat. Laur. Aug. Cass. T. H.

ἐς αὐτά codd. Cf. adn.

§ 2. *καὶ* uncis inclusum om. Ar. Chr. Dan. Cf. adn.

aliquantum temporis cum Peloponnesiis iis locis, ubi bellum gerebant, versatus est. — *τὶ αὐτῶν*. Vid. Matth. Gr. § 487, 1. Modestum dicendi genus esse significans quidlibet earum rerum adnotat Arn. — *αἰσθέσθαι* sensu incohativo = rem percipere sive eius notitiam sibi parare.

§ 6. *ξύγχυσιν*. Cf. 39, 3. — *ὡς ἐπολεμήθη*. Cf. adn. I 1, 1.

Cap. **27.** § 1. *ἡ ξυμμαχία* recte emendavit Herwerd. Stud. Thuc. p. 46. Nam hanc societatem, quae una erat, ceteris locis omnibus (22, 2. 23, 6. 24, 2. 25, 1. 27, 1) singulari Th. denotavit. Magis librariorum erroribus (cf. adn. III 65, 1. V 48, 1. 79, 1) quam ratione aut scriptoris usu traditam scripturam tueri studuit L. Herbst. adv. Cob. p. 5 sq. Neque huc afferri debebat *ὅρκοι* de uno iuramento a compluribus iurato dictum (I 9, 1. 78, 4. IV 86, 1). — *ἐς αὐτάς* emendavimus, quod legati ad *σπονδάς*, non simul ad *ξυμμαχίαν* acciti erant (22, 2), ut ad solas *σπονδάς* referri posset. Certe ad has solas *αὐτά* pertinere posse exemplis, quibus id tueri voluerunt (I 1, 2. VI 10, 2. 96, 1. ubi vid. adn.), non probatur. Idem hic omnium librorum error qui 25, 1 in solo M. — *ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος*, in itinere erant Lacedaemone domum redeuntes. — *οἱ μὲν ... ἀπῆλθον*. Ut hinc apodosis inciperet, *καί* auctore Campio (Philol. XI p. 52) Th. verbis exemimus. Hoc enim si retinetur, illa verbis *καὶ αἱ ἀπὸ ... Λακεδαίμονος* continetur, quod ideo fieri nequit, quia Peloponnesiorum legati iam ante factam societatem dimissi erant (22, 2). Class. Th. maluit balbutientem facere quam huic causae cedere. Verba enim *καὶ ὕστερον ἡ ξυμμαχία* tanquam in parenthesi dicta esse voluit, qualem sententiae inter-

Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων ὡς χρή, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν, ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαι-
3 μονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

1 28. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς αἰτίαι δι' ἃς οἱ Ἀργεῖοι τοὺς

positae conformationem neque apud Th. neque apud alium antiquioris aetatis scriptorem adhuc quisquam deprehendit. Neque satis apte diceretur, cum pax facta esset, legatos rediisse, cum aliquantum temporis intercesserit (22, 1). Ex ea autem quam nos nunc secuti sumus ratione οἱ μὲν ... ἀπῆλθον, si sententiarum conexum spectamus, proximo membro ut principali subiecta sunt: cum reliqui domum abirent, Corinthii Argos profecti sermones conferunt. Cf. Kuehn.Gr. max. § 518, 9.

§ 2. πρῶτον, scil. priusquam domum redirent, διὰ μέσου collocatum ad τραπόμενοι et λόγους ποιοῦνται pariter refertur. Cf. adn. III 60, 1. Sequitur infra § 3 διδάξαντες ταῦτα (= ἔπειτα) ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. — πρός τινας ... Ἀργείων] ἤγουν πρός τινας ἄρχοντας τῶν Ἀργείων. Schol. Cf. adn. II 10, 3 et de Argivorum magistratibus V 47, 9. — καταδουλώσει. Cf. adn. III 10, 3. — δίκας ... δίδωσι. Sic iterum 79, 1. Δίκας constat esse causarum et controversiarum disceptationes. Cf. adn. I 28, 2. 140, 2. Cf. αὐτόδικος 18, 2. „Mihi hoc dicendi genere et eae aliis obnoxiae civitates, quae non erant αὐτόδικοι, et [quas solas intellegi voluit Haack.] tam potentes, ut omni aequa lege ac iure superiores essent, ... excipi videntur." Arn. — ξυμμαχίαν ... ἐπιμαχεῖν. Vid. adn. I 44, 1. Ἐπιμαχία nominatur infra 48, 2. — ἀποδεῖξαι ... εἶναι. Cf. IV 22 narrata. — ἀρχὴν αὐτοκράτορας, plenam omnino potestatem habentes. De τὴν ἀρχήν pariter dicto cf. adn. IV 98, 1 et de ἀρχήν in sententia affirmativa posito Maetzner. ad Lycurg. 125. — τοῦ μὴ καταφανεῖς ...] ἵνα μὴ φωραθῶσιν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ συνθέμενοι τοῖς Ἀργείοις. Schol.

Cap. 28. § 1. ἐπειδή. De

τῶν Κορινθίων λόγους ἐδέξαντο.

καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τοῦ Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε 2 ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσ- 3
εδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων·

Μαντινῆς πρῶτοι τοῖς Ἀργείοις προσχωροῦσι. τότε δὲ καὶ

29. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐ- 1
τῶν πρῶτοι προσεχώρησαν δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς

collocatione huius coniunctionis cf. adn. III 4, 1. — ποιεῖσθαι. Ex superioribus repete ἐψηφίσαντο. Cf. Krueg. Gr. § 65, 11 adn. 9. — ἄνευ. Cf. adn. I 128, 3.

§ 2. ἐδέξαντό τε. Per τέ particulam h. l. Th. adiungit quod ad explicandam superiorem sententiam additur, ut II 8, 4. 13, 3. Frustra igitur δέ coniecit Class. — ὁρῶντες τόν τε. De hac collocatione particulae τέ cf. adn. I 16. — ἐπ' ἐξόδῳ ... ἦσαν. Idem iam 14, 4 dictum est. Quae repetitio sane ferenda est in scriptore, quem morte impeditum esse compertum habemus, quominus opus perficeret. Atque huius quidem libri aliis quoque locis non desunt indicia, quibus ei summam manum non impositam esse cognoscatur. Cf. adn. 14, 4. 31, 5. 32, 1. 2. 5. 35, 1. 39, 3. 77, 1. 80, 3. 83, 4. — διὰ τὰς ξυμφοράς, 14, 3. 4 enumeratas. — ἄριστα ἔσχον, opibus maxime florere coeperant eodem sensu incohativo quo antea κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη, in malam famam et contemptum venerat. Cf. adn. 26, 5. — τοῖς πᾶσιν. Cf. VII 50, 3 τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, Matth. Gr. § 266. Bernh. Synt. p. 83. — ξυναράμενοι ... πολέμου. Cf. adn. IV 10, 1. — ἀμφοτέροις ... ἐκκαρπωσάμενοι, cum fructus inde percepissent, quod cum utrisque pace utebantur. Cf. Diod. XII 75, 6 (ἡ τῶν Ἀργείων πόλις) εἰρήνην ἔχουσα προσόδους μεγίστας ἐλάμβανε. Et schol.: ἐκκαρπωσάμενοι] τοὺς καρποὺς καὶ τὰς προσόδους λαβόντες ἀπὸ τῆς γῆς ἀκεραίους διὰ τὸ μὴ πολεμεῖν. De ἔνσπονδος voce cf. adn. I 40, 3.

Cap. 29. § 1. μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας. „Videtur esse ἡ Παρρασική. Vid. c. 33.“ Haack.

αδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς ηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνόμιζον οἱ περισθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπει- καὶ σχολὴν ἦγον· ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς 'είους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζον- καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον δημοκρατουην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν 'τινέων καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θροῦν ίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο, νομίσαν- πλέον τέ τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτοὺς καὶ ς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν οις τε καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς 'ραπτο εὔορκον εἶναι προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν οπόννησον διεθορύβει καὶ ἐς ὑποψίαν καθ-] μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιιοι δουλώσασθαι· δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς

ἡ ἄλλη Πελοπόννησος διαθορυβεῖται καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους ῥέπει.

ατέστραπτο ὑπήκοον. sus adiectivi prolepticus, quafuit I 15, 2 ξυνεστήκεσαν :οοι. Conf. ibi adn. Matth. 446 adn. 2. Fritzsch. Quaest. p. 40. Class. I 8, 3 προσοῦντο ὑπηκόους affert. Κατεμμαι autem ut I 75, 4 est vum medii magis quam acti- — οὐ περιόψεσθαι ς . . .] οὐκ ἐπιτρέψειν τοῖς τινεῦσι τοὺς Λακεδαιμο- ; ἄρχειν τῶν κατεστραμ-ν, καὶ ταῦτα σχολὴν ἄγοντοὺς Λακεδαιμονίους. Schol. nfinitivo ex περιορᾶν apto ιdn. I 35, 4. — ἐπειδὴ . . . ν, quoniam otium iis prohibendi. — δημοκραμένην ὥσπερ καὶ αὐ- Eadem verba redeunt 44, 1, f. adn. Videmus autem La- :monios in Mantinensibus id um consecutos esse, quod n sociis efficere studuisse I gimus.

2. ἐς θροῦν καθίστα- mussare coepit, Port. — πλέον τι εἰδότας, aliquid prae aliis scientes, rebus melius compertis, i. e. idoneam habentes quam ipsi (reliqui Peloponnesii) ignorarent causam. Cf. VII 49, 4 ὑπόνοια μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται, VI 90, 1. Appi. Civ. V 63. — ἐν ἄλλοις, i. e. δι' ἄλλα. Cf. adn. IV 106, 1. — ἐγέγραπτο. Vid. 18, 11. 23, 6.

§ 3. Γράμμα, condicio, clausula. — καὶ ἐς ὑποψίαν . . . δουλώσασθαι. Cf. Diod. XII 75, 2. — δίκαιον γὰρ εἶναι. Cf. adn. IV 3, 2. Non male γὰρ ἂν εἶναι, futurum fuisse, legeretur; cogitandum tamen in indicativo recte hic dici δίκαιον ἦν. Haec enim est sententiarum cohaerentia: si consilium ipsos subigendi non secuti essent, omnibus sociis, id quod revera iustum esset, eos concessuros fuisse illam condicionum mutationem. — πᾶσι, in usum omnium, ita ut

ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβού- 4
μενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Κορινθίοις ἄλλως παρακελεύονται ἐσιέναι ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς.

30. Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸν θροῦν 1
τοῦτον ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον, καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τοῦ παντὸς καὶ εἰ Ἀργείοις σφῶν ἀποστάντες ξύμμαχοι ἔσονται, παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς, εἰρημένον κύριον εἶναι ὅ τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δέ, 2
παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδάς (παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον), ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλλιον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων οὔτε Ἀνακτόριον εἴ τέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι,

Cap. 30. § 2. *Σόλλιον* Cl., vulgo *Σόλειον*, Bekk. *Σόλλειον*. Cf. sd. II 30, 1.

pateret omnibus. — *τὴν μετάθεσιν*, ius, facultatem immutandi. Cf. adn. I 52, 2. III 33, 3. IV 35, 3.

§ 4. *ὥρμηντο ... πρὸς ... ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.* De *πρός* praepositione eadem oritur dubitatio, de qua dictum est in adn. II 59, 2.

Cap. 30. § 1. *διδασκάλους.* instinctores, auctores (*τοῦ θροῦ*). — *καὶ αὐτούς*, et ipsos. — *μέλλοντας σπείσασθαι.* Cf. adn. III 92, 2. — *εἰ.* Cf. Krueg. Gr. § 65, 5 adn. 7. — *εἰρημένον.* Cf. adn. I 140, 2. — *τὸ πλῆθος.* Cf. adn. I 125, 1.

§ 2. *σφίσι.* Cf. adn. I 20, 1. — *ὅσοι ... τὰς σπονδάς.* Hi 17, 2 sunt nominati. — *παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοί*, non sua sponte venerant, sed ipsi eos acciverant. Ne *κακοφωνίαν* esse existimes *αὐτοὺς αὐτοί*, cf. II 36, 3. V 46, 3. VIII 90, 5. — *οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς.* Id tamen iure videntur facere potuisse. Cf. adn. 18, 2. — *ὅτι ... Ἀνακτόριον εἴ τε ... ἐλασσοῦσθαι.* Explicatur *ἃ μὲν ἠδικοῦντο.* — *Σόλλιον.* Cf. II 30, 1 et ibi adn. — *σφίσιν ἀπέλαβον*, ipsis (Corinthiis) recepissent (*für sie wiedererlangt hätten*) Lacedaemonii. — *Ἀνακτόριον.* Cf. IV 49. — *τὶ ἄλλο.* Velut quod Epidamno et Potidaea coloni eorum

προσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης μὴ προ-
δώσειν· ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε
μετὰ Ποτειδαιατῶν τὸ πρῶτον ἀφίσταντο, καὶ
3 ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν
ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν
Ἀθηναίων σπονδάς· θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες
ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς.
εἰρῆσθαι δ' ὅτι „ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ“·
4 φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ
περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον, περὶ
δὲ τῆς Ἀργείας ξυμμαχίας μετὰ τῶν φίλων βου-
5 λευσάμενοι ποιήσειν ὅ τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ
μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.
ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέ-
σβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν
ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλλειν· οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον
ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

1 31. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς καὶ, καὶ μὲν Ἠλεῖοι Λακε-
ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον, δαιμονίοις
ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προ- περὶ Λεπρέου
είρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι διαφερόμενοι γίγνονται
γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. Ἀργείων ξύμ- μαχοι. του-

§ 4. *Ἀργείας* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. H. Reg. Mosqu. M. Vall., vulgo et Bekk. *Ἀργείων*. Quanquam *ἡ Ἀργείων ξυμμαχία* item 32, 6 et 45, 1 legitur (cf. 30, 1. 3. 40, 2. 46, 2), tamen exquisitius dictum est *τῆς Ἀργείας ξυμμαχίας* neque ipsum a Th. sermone alienum. Cf. 29, 2 *ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς* et 36, 1 *τὰς Ἀττ. σπονδάς*.

expulsi erant. — *ὅτε ... ἀφίσταντο*. Vid. I 58. — *ἄλλους ὕστερον*. Unam cum reliquis sociis, ut videtur propter oppositum *ἰδίᾳ*.

§ 3. *θεῶν ... ἐκείνοις*, cum enim iure iurando interposito, cuius dii testes fuissent, illis (*τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης*) fidem dedissent. Pronomina *ἐκείνοις* et *αὐτούς* de iisdem accipienda sunt. Cf. adn. I 132, 5. — *ὅτι*. Cf. I 137, 4. IV 38, 3. — *φαίνεσθαι ... κώλυμα* scil. *ὄν*. Cf. Krueg. Gr. § 56, 4 adn. 5 et 6.

§ 5. *προεῖπον ἥκειν*, pronuntiaverunt, ut venirent. Cf. I 26, 5.

Cap. 31. § 1. *Καθάπερ προείρητο*, ut antea dictum, constitutum erat, i. e. ita ut condiciones iis cum duodecim viris 28, 1 creatis convenirent. — *Λεπρέου*. Hoc oppidum, cuius adhuc ruinae supersunt, in Triphylia meridionali situm testis est Strab. p. 344 (cf. Cic. ep. ad Att. VI 2) XL stadiis a mari

τοις δὲ ἕπονται Κορίνθιοι καὶ Χαλκιδῆς.

πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς 2
Λεπρεάταις καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν τῷ Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ 3
Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον, ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον, οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακε- 4
δαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους, καὶ ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐσέπεμ-

afuisse. Cf. Curt. Pelop. II p. 83 sqq. Bursian Geogr. II p. 278.

§ 2. *ἐπὶ τῇ . . . τῆς γῆς*, ea condicione, ut dimidiam agri (Lepreatarum) partem obtinerent. — *καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον*. Reliquis locis omnibus Th. *καταλύειν τὸν πόλεμον* dixit (I 24, 6. II 29, 5. 95, 2. IV 108, 7. V 47, 3. 4), nisi quod uno (VIII 46, 1) *διαλύειν τὸν πόλεμον* habet. Attamen traditae huius loci scripturae subsidio est Strab. p. 600 *Περίανδρος διαιτητὴς αἱρεθεὶς ὑπὸ ἀμφοῖν ἔλυσε τὸν πόλεμον*, ubi *ἔλυσε* nulla scripturae varietate legitur. Itaque non satis causae videtur esse, cur Krueg. sequamur *καταλυσάντων* scribentem eamque condicionem superiori membro subiungentem aut Meinek. (Herm. III p. 369) *καταλύσαντες* sive *διαλύσαντες* conicientem. Quod autem genet. absolutus subiectum cum enuntiato primario commune habet, excusatur simillimis exemplis III 13, 7. 112, 6. VIII 76, 4. — *τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς*. „Agri Lepreatarum dimidii dominium Elei consecuti erant, qui possessoribus agrorum non exturbatis talenti vectigal imposuerunt thesauro Iovis Olympii, cuius administrationem Elei habebant, solvendum.“ Arn. De *νέμεσθαι* cf. adn. 12, 2. II 15, 2. — *τάλαντον τουνιαυτοῦ* suspicatur Meinek. l. l., quod ut etiam non addito *τοὐνιαυτοῦ* intellegatur, proxima verba cogunt. Cf. praeterea I 19. III 50, 2.

§ 3. *ἐπηνάγκαζον*. Id est *ἐπὶ τὸ ἀποφέρειν (αὐτοὺς) ἠνάγκαζον*. Cf. de *προσαναγκάζειν* adn. III 61, 2. Imperf. de conatu. — *δίκης . . . ἐπιτραπείσης*. Ex lege societatis Laconicae in foedere Argivo 79, 4 his verbis expressa *εἰ δέ τις . . . δοκοίη*. Conf. etiam adn. I 28, 2. Ἐπιτρέπειν solum, *ἐπιτρέπειν τὴν δίκην*, *δίαιταν*, et *ἐπιτροπή* propria de hac re verba sunt. De syntaxi cf. Krueg. Gr. § 52, 4 adn. 5. — *ἀνέντες τὴν ἐπιτροπήν*, relicto compromisso ab utrisque facto. Cf. § 4 *οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ*. Male Meinek. l. l. *ἀφέντες*. Cf. 46, 2. 4.

§ 4. *ἐμμεινάντων*] *τῶν Ἠλείων δηλονότι*. Schol.

5 ψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι νομίζοντες πόλιν
σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους
καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ
ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες,
ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες
ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργείους, καὶ τὴν ξυμμα-
6 χίαν, ὥσπερ προείρητο, καὶ οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγέ-
νοντο δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ' ἐκείνους καὶ
οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδῆς Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοι-
ωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρῆς τὸ αὐτὸ λέγοντες ἡσύχαζον,
περιορώμενοι [ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων] καὶ νομί-

§ 5. *προφέροντες*. Cf. ad. III 59, 2. — *ἐν ᾗ εἴρητο* cet. Attende hanc rem aliunde non notam. Ad ea quidem verba, in quae inter Lacedaemonios et Athenienses atque utrorumque socios se compositionem facturos 17, 2 convenerit (*ξυνεχωρεῖτο ὥστε ... ποιεῖσθαι*), respici putat Thirlw. Hist. Gr. III p. 316, sed haec valde discrepare ipse fatetur, eoque minus intellegi possunt, quod in ipsum pactum recepta non sunt. Immo ita Lacedaemoniis cum sociis paulo ante exortum bellum Atticum (i. e. Archidamium) convenisse necesse est. Cf. Grot. Hist. Gr. VII p. 27 (vers. germ. IV p. 17). Quod autem scriptor hanc conventionem antea non commemoratam tanquam notam profert, eius rei causa in eo videtur sita esse, quod opus suum non perpolivit. — *τινές*. Cf. adn. 26, 5. — *προείρητο*. Cf. adn. § 1. — *καὶ οὗτοι*. Sicut Mantinenses 29, 1.

§ 6. *τὸ αὐτὸ λέγοντες*, consentientes (cf. adn. IV 20, 4) aut cum illis aut inter se. Illud propter c. 17 placet Haackio, hoc Arnoldo, qui haec adnotat: „Optimatium dominatus, quo utrique utebantur, et commune odium Atheniensium, sicut vicinia ipsorum, hos duos coniunxerunt. Ita 38, 1 de iisdem duobus populis Thuc. dicit *τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν*." — *περιορώμενοι [ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων]*. In his aliquid depravatum est. Nam si ea interpretamur cum a Lacedaemoniis contemnerentur, et hoc enuntiatum cum eo, quod sequitur, pro *καί* copula adversandi particulis *μὲν ... δέ* coniungendum erat (pro quibus positum *καί* exemplis talibus tragicorum, quale est Sophocleum Ant. 332 *πολλὰ τὰ δεινὰ κοὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει* aut Euripideum Heracl. 884, ubi vid. Herm. apud Pflugk., excusari nobis satis non videtur) et sententia oritur non apta. Nam Thirlwallus quidem l. d. Boeotos condicionibus pacis et praelata Atheniensium societate se contemptos esse existimasse suspicatur; sed nec illas ita interpretari poterant, cum Plataeas accepissent (cf. 17, 2) atque ipsi potius repudiata pace Lacedaemonios sprevissent, et altera res si intellegeretur (quod tamen vix fieri potest, cum ideo potius, quod socios pacem recusantes non contemnebant Lacedaemonii cum Atheniensibus societatem inierunt), certe *περιοφθέντες* scribendum erat, quoniam paulo post Boeotorum foedus a Lacedaemoniis diligentissime videmus coli c. 36 sqq. Sin autem, id quod plerique recentiores interpretes fecerunt, his vim cum studiose a Lacedaemoniis observarentur et

ζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοὶ ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακε δαιμονίων πολιτείας.

Ἀθηναῖοι Σκιώνην μὲν αἱροῦσι, Δηλίους δὲ κατάγουσι. πόλεμος Φωκέων καὶ Λοκρῶν.

32. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρου τούτου Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαν τες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυ ναῖκας ἠνδραπόδισαν, καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσι ἔδοσαν νέμεσθαι· Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐ Δῆλον, ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμ

colerentur tribuimus, sententiam verbo περιορᾶν subiectam esse existimamus, cui similem nusquam apud Thuc. invenimus, cum IV 124, 4 περιορᾶσθαι cum genetivo iunctum curam significet rei adhibitam, cui timetur, et alibi non adiuncto nomine sit dubium circumspectare, rei alicuius eventum exspectare (cf. adn. IV 73, 1). Atque hoc satis causae est, cur haec quoque interpretatio improbetur; nam quod praesens περιορᾶσθαι passive cogimur explanare, cum alibi notiones curandi et circumspectandi habens sit medium, hoc dici non potest non licere (cf. Krueg. Gr. § 52, 10 adn. 11). Pessime Grot. l. l. p. 28 (vers. Germ. p. 15) neglecti a Lacedaemoniis (left to themselves by the Lacedaemonians) interpretatus est hanc vim eandem esse opinatus atque sinendi notionem, quam περιορᾶν cum participio iunctum I 24, 6. 69, 5 habet. Facillima autem emendatione locum sanavit Dobr., ut eventus exspectandi notio intellegi posset, delens ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Nam hoc interpretamentum adscripsit qui περιορώμενοι ita accepit, quasi esset καταφρονούμενοι, pariter atque schol. VI 93, 1. 103, 2 eventus exspectandi vim et ipse non percipiens καταφρονοῦντες, κατεφρόνουν interpretatus est. Non debebat hac correctura faciliorem habere suam Haas., qui Lucubr. p. 108 in eandem fere sententiam (co fert IV 71, 1) περιορώμενοι ὑ ἀπὸ τῶν Λ. coniecit. — αὐτοὶ ὀλιγαρχουμένοις. Apud M garenses rem publicam paucoru arbitrio permissam esse IV 74, legimus. De Boeotorum ὀλιγα χία cf. III 62, 3 et Herm. Antiq Gr. I § 180.

Cap. 32. § 1. Σκιωναίο ... ἀπέκτειναν. Sicut dec tum erat. Vid. IV 122, 6. Cf. I 8. De hac caede cf. Diod. I 76, 3. 4. Add. Isocr. IV 29. Cr delitatem Atheniensium male e cusant Isocr. XII 63 et Arist I p. 174. Quae hic narrantur v deri possunt repugnare iis qu IV 123, 4 memorata sunt. S aut Brasidas Atheniensium in petu proxime instante prohibit est, quominus omnes Scion orum liberos et mulieres Oly thum subduceret, aut aliquot γ ναῖκες σιτοποιοί cum libe earum consulto relictae sunt. II 78, 3 et III 68, 3. Itaque a quid deesse potius statuend est scriptoris narrationi. — Πλ ταιεῦσιν. Iis, qui patriae teritum effugerant. Cf. II 78, III 24, 3. Isocr. IV 29 et 31. Δηλίους κατήγαγον π λιν. Cf. supra c. 1 et Diod. I 77, 1. — ἐνθυμούμενοι τ τε ... ξυμφορὰς καὶ ... χρ σαντος. Particula τέ ita col cata est, quasi sequatur καὶ ὁ (cf. 111, 2. 5) ὁ ... θεὸς ἔχρ σεν. Cf 28, 2 et adn. III 36, Stein. ad Herod. I 85. — ἐν τα μάχαις. Apud Delium et ap

2 φορὰς καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν.

3 Καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι ἤδη ξύμμαχοι ὄντες ἔρχονται ἐς Τεγέαν ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὂν καί, εἰ σφίσι προσγένοιτο, 4 νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες ἀνεῖσαν τῆς φιλονικίας καὶ ὠρρώδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ.
5 ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους καὶ τἆλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδάς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι [τούτων] τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε καὶ σφίσι

Κορίνθιοι οὔτε Τεγεάτας οὔτε Βοιωτοὺς οἷοί τε εἰσὶ ἐς τὴν Ἀργείων ξυμμαχίαν ἐσάγει

Cap. 32. § 3. Τεγέαν. Vulgo et Bekk. Τέγεαν, nec aliter c. 62. 64. 74. 76. Sed Τεγέαν scribendum esse inde, quod apud Herodotum et apud epicos semper Τεγέη legitur et α apud Pind. Nem. X 47 et alibi longum est, apparet. Cf. Herodian. I p. 284. Goettl. Doctr. accent. p. 128. Schoem. ad Plut. Ag. c. 3.

§ 5. τῶν om. Dan., sed potius τούτων abesse velis, cum eae σπονδαί, quae c. 23 expositae sunt, intellegantur. Itaque τούτων del. Dobr. et uncis inclusit Arn.

πεντηκονταετίδων codd. Cf. sd. 14, 4.

Amphipolim. Cf. c. 15. 16. — καὶ Φωκῆς ... πολεμεῖν. Huius rei, de qua alibi nulla fit mentio, tam mancum atque abruptum est indicium, ut vix abstineas quin suspiceris scriptorem plura daturum fuisse, si opus suum omnibus numeris absolvisset. Inimicitiae Phocensium et Locrorum quam brevissime significatae sunt III 101, 2.

§ 3. μέγα μέρος ὂν] τῆς Πελοποννήσου. Schol. Cf. II 20, 4.

§ 4. μέχρι τούτου. Hic de tempore, aliter IV 135, 1, ubi cf. adn. — ἀνεῖσαν τῆς φιλον. Cf. VII 43, 7. Φιλονικία est ardor, studium.

§ 5. ἐς ... Βοιωτούς. Cf. adn. I 107, 2. — δεχημέρους. Cf. adn. 26, 2. — ἐπισπονδάς. Paulo post § 6 et VI 10, 3 σπονδαί appellantur, 26, 2 ἐκεχειρία. Verbis quae sequuntur foedus post alterum factum exprimi Thuc. ipse videtur declarare, etsi σπονδάς, quarum aliae alias sequantur, interpretatur Dodwell. in Annal. Thuc. et paulo alia notio subiecta est verbo ἐπισπένδεσθαι 22, 2, ubi cf. adn. — Huius quoque rei valde memorabile est mentionem non suo loco et tempore factam esse, sed hic tantum fieri et tanquam in transcursu. — τῶν πεντηκοντουτίδων. De re vid. 23, 1. — ἀκολουθήσαντας Ἀθη-

ποιῆσαι [ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον], μὴ δεχομένων δὲ
Ἀθηναίων ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν καὶ τὸ λοιπὸν
μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ δεομένων 6
τῶν Κορινθίων περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας
ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον, ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε
μετὰ Κορινθίων οὐχ ηὕροντο τὰς δεχημέρους σπον-
δάς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι Κορινθίοις
εἶναι σπονδάς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι.
Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχη- 7
μέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυν-
θέσθαι σφίσι· Κορινθίοις δὲ ἀνοκωχὴ ἄσπονδος
ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

Λακεδαιμονίων στρατεία ἐς Παρρασίους, οὓς ἐλευθεροῦσι.

33. *Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους παν-* 1
δημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσα-
νίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου, τῆς Ἀρ-
καδίας ἐς Παρρασίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας,
κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ

ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον om. Valla. Tam languet quam supervacaneum est. Saltem *ὥσπερ αὐτοὶ εἶχον* dicendum erat.
Cap. 32. § 6. *εὕροντο* codd. Cf. sd. IV 54, 1.

ναζε, secum Athenas profectos. Cf. § 6. — *μὴ δεχομένων*, recusantibus. Cf. 94. — *ἄνευ αὐτῶν*, sine ipsis (Corinthiis). Cf. IV 73, 2 ibique adn. V 40, 2. VI 35, 1.

§ 6. *περὶ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας*, i. e. *περὶ τοῦ σφᾶς (τοὺς Βοιωτοὺς) Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους*. — *ἐπισχεῖν*, exspectare paulisper, differre rem. Cum *περί* praepositione iterum iungitur VIII 5, 2. — *ηὕροντο*. Cf. adn. I 31, 2. — *ἀπεκρίναντο*. Ad hoc Atheniensium responsum decreti frustum refert Kirchhoff. in Suppl. Inscr. Att. n. 46 a exscriptum.

§ 7. *ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων*] *ᾐτιῶντο οἱ Κορίνθιοι δηλονότι τοὺς Βοιωτούς, ὅτι συνέθεντο αὐτοῖς ἀπειπεῖν τὰς πρὸς Ἀθηναίους σπονδάς*. Schol. Recte igitur Portus: quamvis Corinthii hoc (*τὸ ἀπειπεῖν*) flagitarent et cum expostulatione dicerent ita inter se convenisse. — *ἀνοκωχὴ ἄσπονδος*, ut *ἀνοχὴ ἄσπονδος* Zon. Ann. VIII 24, indutiae sine foedere, i. e. solis verbis factae, non ritibus sacris confirmatae nec litteris consignatae.

Cap. 33. § 1. *Παρρασίους*. Horum agrum usque ad Laconicae regionem Sciritidem pertinuisse paulo post discimus. Cf. Curt. Pelop. I p. 279. Burs. Geogr. II p. 225. 235 sqq. — *ὑπηκόους ὄντας*. Cf. 29, 1. — *ἐπικαλεσαμένων*] *τῶν Παρρασίων*. Schol. Cf. Krueg. Gr. § 47, 3 adn. 2. — *τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος*. Cypsela urbem in planitie ad Alpheum si-

ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν, ἐν τῇ Παρρασικῇ κείμενον ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακω-
2 νικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παρρασίων ἐδῄουν, οἱ δὲ Μαντινῆς τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν· ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παρρασίοις πόλεις ἀπῆλθον.
3 Λακεδαιμόνιοι δὲ τούς τε Παρρασίους αὐτονόμους ποιήσαντες καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

1 34. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θρᾴκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται· καὶ ὕστερον

τρόπος οἱ Λακεδα μόνιοι τού τε μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μ χεσαμένου καὶ τοὺς ἐ Σφακτηρί

tam fuisse testatur Nicias in Arcadicis apud Polyaen. I 17. „Steph. Byz. ad hunc locum respiciens Cypsela castellum Arcadiae vocat. At Thuc. non castellum Cypsela dicit, sed castellum Cypselis exstructum.“ Bloomf. Cf. VIII 20, 2 adn. Cf. Burs. l. l. p. 243. — *ἀναιρήσοντες*. Cf. 77, 1. VIII 24, 1. Frustra Meinek. (Herm. III p. 370) *καθαιρήσοντες*. — *ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι*] *ἐπιτετειχισμένον ὥστε βλάπτειν τὴν Σκιρῖτιν*. Schol. Cf. adn. I 40, 6. III 93, 1. Schweigh. ad Appi. III p. 241. De ipsa Sciritide inter Eurotam et Oenuntem sita cf. Curt. Pelop. II p. 263. Burs. l. l. p. 117; de eius incolis 67, 1. 68, 3.

§ 2. *τὴν πόλιν*, suam urbem, Mantineam. — *τὴν ξυμμαχίαν*, agrum sociorum, *τὴν Παρρασικήν*. Cf. adn. IV 118, 4. — *τὰς . . . πόλεις*. Oppida Parrhasiorum postea cum Megalopoli iuncta nominat Paus. VIII 27, 3, sed partim incerta sunt. Cf. Curt. Pelop. I p. 340. Burs. l. l. p. 241.

Cap. 34. § 1. *τῶν ἀπὸ . . . στρατιωτῶν*. De *ἀπό* praepositione cf. adn. II 80, 1, de tota formula infra 35, 6 et adn. I 56, 2, de re IV 78, 1. 80, 5. Noli de loci integritate dubitare, quod hic per attractionem *ἀπό* pro *ἐς*, non pro *ἐν* positum est. Nam item III 5, 1 *οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ἦλθον* dictum est pro *οἱ ἐς τὰς Ἀθήνας* (cf. III 26, 1) *πρέσβεις ἦλθον*, ut apparet ex III 4, 4. — *οὓς . . . ἐκόμισεν*. Cf. 21, 3. — *τοὺς . . . Εἵλωτας μαχεσαμένους*. De collocatione verborum cf. adn. I 90, 1. Ad *τοὺς μέν* postea § 2 referuntur verba *τοὺς δέ*, sed propter interposita *καὶ ὕστερον . . . Ἠλείοις* Thucydides alterum membrum noluit pendere ex *ἐψηφίσαντο*. — *ἐλευθέρους εἶναι*. Quod iis promiserant IV 80, 3. De numero eorum fallitur Diod. XII 76, 1. — *ὅπου . . . βούλωνται*, i.

Αἰχμαλώτους διέθεσαν.

οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις· τοὺς 2 δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν, ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε ὥστε μήτε ἄρχειν μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

Θυσσὸς αἱρεῖται.

35. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θυσσὸν τὴν 1 ἐν τῇ Ἄθῳ Ἀκτῇ Διῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον.

Cap. 34. § 1. νεοδαμωδῶν codd. plurimi. Cf. Herodian. I p. 429.
Cap. 35. § 1. Θῦσσον It., Θᾶσσον Ar., Θάσον Mosqu. Θύσσον reliqui. Cf. sd. IV 109, 3.
τῷ Ἄθῳ procul dubio ex correctura (Ἄθως masculinum est) ortum Mosq. Ar. Chr. Dan., reliqui τῇ Ἄθῳ.
Δικτηδιῆς Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. Reg. Gr. Lugd. M. Δικτυδιεῖς vel Δικτιδιεῖς reliqui. Emend. Didot. Ἀθωΐδι Ἀκτῇ Διῆς Meinek. Herm. III p. 356.

e. ubi (in agro Laconico habitare) rebus suis maxime conducere putarent. Helotes enim glebae adscripti erant. — ὕστερον οὐ πολλῷ. Cf. adn. I 18, 2. — νεοδαμώδων. „Neodamodes classem hominum ab Helotis nuper liberatis diversam fuisse ex hoc loco et altero 67, 1 clarum videtur, et Muelleri opinio (Dor. II p. 45) valde probabilis est hos illorum condicionem post aliquod tempus adeptos esse.“ Arn. Plura de iis quaere apud Mans. Spart. I 1 p. 234. Herm. Antiqu. Gr. I § 48, 7. Schoem. Antiqu. iur. p. 112 et 119. Antiqu. Gr. I p. 209 sq. — Λέπρεον. Cf. c. 31. — ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς. Proprie ἐπὶ τῆς Μεσσηνίας, sed cf. adn. II 25, 1. Ἐπί eandem vim habet, quam in formulis οἱ ἐπὶ Θρᾴκης, τὰ ἐπὶ Θρᾴκης. — ὄντες ἤδη διάφοροι. Cf. 31, 3.

§ 2. τοὺς . . . νήσου. Cf. adn. IV 108, 7. — καὶ . . . παραδόντας. Vid. IV 38. — καὶ ὄντες ἐπίτιμοι. Cf. καὶ ἐλπίσας I 1, 1 ibique adn. — ἀτίμους ἐποίησαν. Hac re potestas eorum ita deminuta est, ut rempublicam turbare haud facile possent. De ἀτιμίᾳ universa cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 189 sq., de Lacedaemoniorum ἀτιμίᾳ praecipue huc pertinenti I p. 689 et II p. 155. Muell. Dor. II p. 223 sq. — ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε cet. Talis ἀτιμία ab Atticis κατὰ προστάξεις dicebatur. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 124, 6. — μήτε πριαμένους . . . κυρίους εἶναι. De participiis cf. VIII 51, 1. Matth. Gr. § 555 adn. 3. Polyb. Lex. Schweigh. in v. κύριος. — ὕστερον . . . ἐγένοντο. Cf. Appi. Libyc. 112 et de omni re Diod. XII 76, 1 et Thirlw. Hist. Gr. III p. 310.

Cap. 35. § 1. Θυσσόν. Cf.

2 Καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις, ὑπώπτευον
δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Ἀθη-
ναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν τῶν χωρίων
3 ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν πρό-
τεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι καὶ
τἆλλα οὐκ ἀπεδεδώκεσαν, οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης
παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους οὐδὲ
Βοιωτοὺς οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ'
Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκά-
σουσι· χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς
ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας ἀμφοτέροις πολε-
4 μίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι
οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαι-
μονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι, ὥστε οὔτε
Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ

ὑποψίαι καὶ διαφοραὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· διαμένει γε μέντοι η ἡσυχία, καὶ οἱ ἐκ Πύλου Εἵλωτες ἐξάγονται.

§ 2. *καὶ Λακεδαιμόνιοι* It. Laur. deterioresque aliquot.
§ 3. *πρότερον* M.
ἀποδεδώκεσαν codd. Cf. sd. III 23, 1.
§ 4. *ὑπεπώπτευον* Laur. Ar. Chr. E., *ὑπεπτώπευον* Vind., reliqui *ὑπετόπευον*. Verbum *ὑποτοπεύειν* hic et VIII 76, 2 ex confusis veris formis *ὑποπτεύω* et *ὑποτοπέω* ortum est. Emend. Meinek. in Herm. III p. 358.

IV 109, 3. — Res nimis obiter atque abrupte significatur. Quomodo enim Dienses, qui et ipsi etiam tum in Atheniensium societate erant (cf. IV 109, 5. V 82, 1) sociam Atheniensium urbem capere potuerint, prorsus in obscuro est. Etiam Thyssus quando sub Atheniensium imperium rediisset, Th. nullo loco dixit. Cum enim defecisse narretur IV 109, 5, non in earum urbium numero est, quae ex pace cum Lacedaemoniis facta Atheniensibus redduntur. Cf. 18, 5 ibique adn. Evitetur quidem haec difficultas, si *τὴν ἐν τῷ Ἄθῳ Χαλκιδῆς* scribatur. Sed hoc longius recedit a vera librorum memoria et ea quam nunc recepimus emendata scriptura ipsa propemodum codicibus tradita est. Similiter de hoc loco iudicamus atque de 32, 2.

§ 2. *ἀλλήλοις*. Cf. adn. 5, 1. — *οὐκ ἀπόδοσιν*. Cf. adn. I 137, 4.

§ 3. *τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν* cet. Vid. c. 21. — *τἆλλα*. Urbes 18, 5 nominatas et Panactum 18, 7. — *παρεῖχον* = *ἀπεδείκνυσαν, καθίστασαν*. Cf. II 84, 3. — *ξυγγραφῆς*] *συμφωνίας γεγραμμένης*. Schol. — *προὔθεντο*, praestituerunt. — *ἐσιόντας*] *εἰς τὰς σπονδάς*. Schol. Quod eo facilius cogitando suppletur, quod item ad *ἀναγκάσουσι* subaudiendum est *τὰς σπονδὰς δέχεσθαι*. Non audiendus igitur Meinek. (Herm. III p. 369), qui ipsum Th. *ἐσιόντας ἐς τὰς σπονδάς* scripsisse vult.

§ 4. *ἀπεδίδοσαν*. Imperf., quod identidem de hac re actum

*τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδε-
δωκότες, τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως
σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμό-* 5
*νιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι· τοὺς
γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀπο-
δοῦναι καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγα-
γεῖν καὶ εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως
δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν ὥστε παραδοῦναι, Βοιω-
τοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπον-
δὰς ἐσαγαγεῖν καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ
Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι
κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι·* 6
*εἰ δὲ μή, Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξα-
γαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης, Ἀθη-
ναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτούς, εἰ βούλον-* 7
*ται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν
τῷ θέρει τούτῳ ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε
ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους καὶ τοὺς ἄλλους
[Εἵλωτάς τε καὶ] ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λα-*

§ 6. *χωρίον αὐτοῖς* It. Vat. Pal. Aug. M. Cass. F. G. H. K.

est. — *τά τε ἄλλα χωρία.* Quae 18, 7 enumerata sunt.

§ 5. *τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας.* Cf. adn. I 56, 2 et V 67, 1. — *ἀπαγαγεῖν.* Vid. 34, 1. — *εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν,* si quid aliud ad exsequendas pacis condiciones praestare potuissent. Cf. supra *τὰ δυνατὰ πεποιηκέναι.* — *ἀπολαβεῖν,* scil. *ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν,* qui Panactum antea ceperant. Vid. 3, 5 et adn. 30, 2. — *κομιεῖν.* Ut medium *κομίζεσθαι* est sibi recuperare (IV 14, 3. 108, 7), sic activum *κομίζειν* valet aliis recuperare. Cf. 42, 1. Ad futuri inf. *κομιεῖν* cogita *ἢν . . . ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγάγωσιν.*

§ 6. *Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας* recte distinguit Th. *τὲ . . . καί* particulis. Sunt enim Messenii ex Naupacto, quos Pylum praesidium misisse IV 41, 2 narravit. De Helotibus cf. IV 41, 3. V 14, 3. Non opus est Reiskii coniectura *Μεσσηνίους γε.* Certe I 32, 1 *ἀναδιδάξαι μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια* vel propter *μάλιστα μέν* paulo diversum est. — *ὥσπερ . . . Θρᾴκης.* Cf. 34, 1 et ibi adn.

§ 7. *ὥστε.* Cf. adn. II 101, 5. — *Εἵλωτάς τε καὶ* uncis inclusimus, quod ex § 6 apparet praeter Messenios et Helotes nullos eductos esse. Neque alios praeter hos in Pylum ab Atheniensibus captam se contulisse IV 41, 2. V 14, 3 comperimus. Cf. 56, 2. Temere Class. praeter Helotes de *περιοίκοις* transfugis cogitat, qui ex posterioribus quibusdam seditionibus graviter afflicti fuerint. Nam quae hae fuerint seditiones traditum non accepimus et frustra Class. IV 41,

κωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς
8 Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν
καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.
1 36. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον
γὰρ ἔφοροι ἕτεροι καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ
ἐγένοντο ἄρχοντες ἤδη καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναν-
τίοι σπονδαῖς) ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμ-
μαχίδος καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν
καὶ Κορινθίων καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων
καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῇσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς
Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενά-
ρης, οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα
διαλῦσαι τὰς σπονδάς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους,
παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν

Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης πειρώμενοι τὰς σπονδὰς διαλῦσαι παραινοῦσι τοῖς πρέσβεσι τῶν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων τοὺς Βοιωτοὺς εἰς τὴν ξυμμαχίαν τῶν Ἀργείων ἐσάγειν, ὅπως μετὰ τούτων Λακεδαιμο-

Cap. **36.** § 1. *ταῖς σπονδαῖς* Cl. Ven. Mosqu. Ar. Chr. Dan. *Ξενάρκης* It. Vat. H., quod nomen miramur a Bekkero receptum esse, cum vulgatum de eodem redeat c. 37. 38. 46 et apud schol. ad VI 10, 1, ut taceamus locum V 51, 2, ubi de diverso dici videtur.

ταῦτά τε vulgo et Bekk., *ταὐτά τε* schol. perperam interpretatus *τὴν αὐτὴν τῇ προτέρᾳ γνώμην ἔχειν.*

3 *φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν* affert, ubi non solum Helotum sed etiam aliorum seditiones timeri indicetur. Etenim de solis ipsorum Helotum seditionibus cogitari ex V 14, 3 clarissime apparet. Omnino cur *περίοικοι* transfugerint, de quibus tale quid nusquam traditur, causa vix explorari potest. Verba damnata orta esse possunt ex *Εἵλωτάς τε καὶ Μεσσηνίους* margini adscripto. Solum *τε καὶ* del. Krueg. — *ἐν.* Cf. adn. I 103, 3. — *Κρανίοις.* Cf. II 30, 2.

§ 8. *ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.* Simelime I 6, 1, ubi cf. adn.

Cap. **36.** § 1. *ἔτυχον γὰρ ἔφοροι* cet. Ephori magistratum inibant aequinoctio auctumnali, quod erat initium anni Laconici. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 45, 3. — *ἔφοροι ἕτεροι.* „Plistolae [quo ephoro foedera icta esse V 19. 25 vidimus] eponymum Clitomachum successorem fuisse docet Xenophon [Hist. Gr. II 3, 10]. Collegas habuit ille [praeter alios] Cleobulum et Xenarem [qui paulo post nominantur]." Dodwell. — *σπονδαῖς.* Optime articulus abest. Nam Th. dicit eos omnino bellum quam pacem maluisse. Cf. IV 21, 1. 3. Non repugnat, sed inde consequens est quod iidem infra paci tum factae adversari dicuntur. Pro *ταῖς σπονδαῖς* melius *αὐταῖς* diceretur. — *τῆς ξυμμαχίδος.* Cf. adn. I 110, 4. — *ἐν.* Cf. adn. IV 25, 9. — *ἰδίους.* Cf. 39, 3. VIII 9, 1. — *ταὐτά τε γιγνώσκειν* una voluntate inter se consentire. Cf. Xen. Hist. Gr. II 3, 38. Pronomen *ταῦτα,* quod in codd. est, non habet quo referatur. Ita

νίοις ξύμμαχοι γένωνται.

καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτούς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ ⟨τούτων⟩ [Βοιωτῶν Ἀργείους] Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι [ξυμ-

autem cohaerent ταῦτά τε γιγνώσκειν καὶ πειρᾶσθαι, quasi scriptum sit ταῦτα γιγνώσκοντας πειρᾶσθαι. Cf. III 77, 1. — αὖθις, postea. Cf. adn. III 106, 2. — μετὰ ... [ξυμμάχους]. Quae h. l. in codd. traduntur, nisi Βοιωτούς pro verbi πειρᾶσθαι subiecto habeamus, explicari nequeunt. Attamen sic non solum molestissimum est μετὰ Βοιωτῶν pro μεθ' ἑαυτῶν positum (quod ita defendere, ut ἐμφαντικῶς ipsa nomina afferri dicamus earum civitatum, ex quibus societas consistat, nimis artificiosum videtur), sed etiam sententiam nanciscimur huic loco parum convenientem. Iubentur enim Boeoti societate cum Argivis inita hos secum in Lacedaemoniorum societatem deducere, ita ut cogitandum sit Boeotorum maxime societati Lacedaemonios studere ideoque per hos facilius Argivos Lacedaemoniorum socios fieri. Sed contraria infra (ἐλέσθαι γὰρ ἂν κ. τ. λ.) causa affertur, ad Argivorum imprimis societatem Lacedaemonios inclinare. Sequitur ephoros praecepisse, ut Boeoti per societatem cum Argivis initam Lacedaemoniorum, quippe qui horum societatem studiose appeterent, socii fierent. Itaque Βοιωτούς pro obiecto verbi ποιῆσαι habendum est et pro subiecto verbi πειρᾶσθαι perinde atque γιγνώσκειν cogitandum Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους. Hi igitur communi consilio (Corinthii, cum ipsi Argivorum sint socii (31, 6), his, Boeoti suae civitati persuadentes) id efficere iubentur, ut Boeoti per societatem prius cum Argivis initam postea in Lacedaemoniorum societatem veniant. Idem confirmant verba 38, 3 scripta παραινοῦσιν (scil. Boeotis) Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους ὕστερον μετ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι, quibus ipsa huius loci sententia repetitur. Quae cum ita sint, neque Ἀργείους neque μετὰ Βοιωτῶν ferri potest. Neque enim Argivi cum Boeotis sed cum Argivis Boeoti Lacedaemoniorum socii fiunt. Apparet autem Ἀργείους pro verbi ποιῆσαι obiecto cogitandum fuisse simulac Βοιωτούς perperam pro verbi πειρᾶσθαι subiecto habitum est, eodemque errore necessitatem exstitisse, ut cum Boeotis Argivi Lacedaemoniorum socii fierent, quoniam secum ipsis non poterant. Utrumque igitur loci male intellecto ex interpretamento ortum est. Quod ut μετὰ Βοιωτῶν possit, necesse est μετ' αὐτῶν vel μετὰ τούτων a Th. scriptum fuisse. Ita satis facile loci perturbatio explicatur, facilius certe quam si deleto Βοιωτῶν corrigamus μετ' Ἀργείων. Sed aliud etiam Th. verbis additum est. Male enim sonat ξυμμάχους bis deinceps in duorum membrorum fine collocatum. Quare alterum, cum non minus bene hic absit quam 38, 3, Th. verbis exemimus. Coaluit igitur cum Th. verbis μετὰ τούτων Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι adscripta explicatio μετὰ Βοιωτῶν Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους. Illa si rescripta erunt locum sanum esse iudicamus. Nam quod 38, 3 Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους dictum est, Boeotorum Argivorum societate etiam Corinthiorum socios fieri cum hic per se intellegatur (cf. 31, 6), tum quae sequitur causa (ἐλέσθαι γὰρ ἂν κ. τ. λ.) ad solos Argivos pertinet. Cf. adn. 38, 3. Pro nomini αὐτούς oppositum est μετὰ τούτων. Argivorum enim

μάχους]· οὕτω γὰρ ἥκιστ' ἂν ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν· ἑλέσθαι γὰρ ⟨ἂν⟩ Λακεδαιμονίους πρὸ τῆς [Ἀθηναίων] ἔχθρας καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαι-

ἥκιστα codd. Cf. adn.

ipsi, i. e. sine aliis simul se applicantibus (cf. adn. II 65, 18), socii fiunt, Lacedaemoniorum cum Argivis. — ἥκιστ' ἂν emendavimus, quoniam subaudiendum est ἢν Λακεδαιμονίοις κοιήσωσι ξυμμάχους. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 7. — Ἀττικὰς σπονδάς. Cf. 29, 2. — ἑλέσθαι γὰρ . . . ξυμμάχους γενέσθαι. Hic quoque ἂν addendum est, cum cogitando suppleatur ἢν πειρῶνται . . . ποιῆσαι. Cf. Stahl. l. l. Ceteroqui verba in codd. tradita antehac Dobr. secuti sic fere interpretari solebant: pluris enim facturos esse Lacedaemonios Argivorum amicitiam et societatem quam Atheniensium inimicitias ac foederum cum ipsis iunctorum violationem, i. e. magis illa cupere quam haec metuere. Sed pluris facere huius amicitiam quam illius inimicitias nihil aliud valere potest quam magis illam quam has cupere, et quam efficere student sententiam, ut Lacedaemonii non vereri dicantur Athenienses sibi infensos habere, dummodo Argivorum amicitia utantur, ea secundum sermonis consuetudinem ac rationem sic potius exprimitur: ἑλέσθαι γὰρ ἂν Λακ. πρὸ τῆς Ἀθηναίων φιλίας καὶ τῶν σπονδῶν κ. τ. λ. Aliter nec tamen melius huius loci difficultatem Class. expedire studuit. Qui praepositioni πρό temporis significationem tribuens hoc dici putat: Lacedaemonios laeto animo accepturos esse, si Argivi amicitiam atque societatem secum facerent, priusquam (Lacedaemonii) Atheniensibus apertas inimicitias indicerent et pactionem renuntiarent. Sed αἱρεῖσθαι πρό τινος stabilis atque sollemnis est locutio, quae pariter atque αἱρεῖσθαι ἀντί τινος omnibus locis praeferendi vim habet. Cf. Herod. I 87. Plat. Crit. 52 c. Conviv. 179 a. de Rep. 366 b. 386 b. Xen. Memor. II 5, 3. Neque aliter ab ipso Th. III 59, 3 usurpatum est, quo loco temere ad suam opinionem confirmandam Class. usus est. Sed ne a sententia quidem haec interpretatio satis commendatur. Nam apertae inimicitiae quas indici et pax quam renuntiari vult ita adiecto articulo afferuntur, quasi talia instare atque exspectanda esse antea memoratum sit. Sed hoc ipsum non factum est, cum c. 35 de mutuis tantum utrorumque suspicionibus atque querelis sermo fuerit. Optima autem evadit sententia, si Ἀθηναίων, quod librarius locum male intellegens facile adscribere potuit, omittimus. Tum sic vertendum est: anteposituros esse Lacedaemonios simultati (Argivorum) atque foederis exitui, quae metuebant (14, 4. 22, 2. Cf. 28, 2), Argivorum amicitiam atque societatem, i. e. multo gratius fore Lacedaemoniis, si cum Argivis amicitiam et societatem haberent quam si eorum inimicitias susciperent et foedus

μονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγουμένους τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾴω ἂν εἶναι. τὸ 2 μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς * ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις, ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἢν δύνωνται, ἀπολαβόντες ῥᾷον καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

ἡγούμενοι codd. Cf. adn.
§ 2. παραδώσουσι Cass. Cl. Pal. Gr. m. al., παραδώσωσι Aug. Mosqu. M., παραδῶσι It. Vat. H.

exiret nec iam renovaretur. Substantivum διάλυσις sic eandem vim habet quam IV 23, 1 verbum διαλύειν. — καλῶς, commode, opportune. Cf. I 124, 1. V 65, 5. Inutiles Meinekii, qui ἁπλῶς corrigere voluit (Herm. III p. 356), aliorumque coniecturae. — ἡγουμένους . . . εἶναι. Hoc iudicium esse causam Lacedaemoniorum cupiditatis unusquisque primo obtutu videt, qui quidem sana mente ac ratione hoc enuntiatum consideraverit. Itaque eam verbi formam scriptori nunc restituimus, quam sententia eius requirit. Scilicet ἡγούμενοι primus is scripsit, qui ad ἠπίσταντο id falso rettulit. Quo cum pertinere omnino nequeat, non admittitur ea excusatio, quam habet δείσαντες 44, 3 et βουλόμενοι VIII 32, 1. Illud autem artificium, quo ἡγούμενοι eo defenditur, quod ephori et ipsi inter Lacedaemonios fuerint, ii sibi habento, qui in librariorum erroribus ipsorum scriptorum elegantiam quaerunt. — ἐδέοντο . . . παραδώσουσι. Quod uno hoc loco apud Th. invenitur δεῖσθαι ὅπως licet eo excusationem habeat, quod item semel δεῖσθαι ὥστε apud eum exstat (I 119, 1) et ὅπως cum δεῖσθαι verbo pariter iunxerunt Herod. IX 117 et Plut. Ant. 84 (cf. Kuehn. Gr. max. § 473 adn. 6), tamen restat, quo locum corruptela infectum esse appareat, accusativus Βοιωτοὺς praeter Graeci sermonis legem δεῖσθαι verbo aptatus. Nam vix licet eum ad exemplum Aristoph. Av. 1269 sq. δεινόν γε τὸν κήρυκα τὸν παρὰ τοὺς βροτοὺς — οἰχόμενον, εἰ μηδέποτε νοστήσει πάλιν explicare, ubi in aperto est subita structurae mutatio, quae hic obscurissima esset. Neque huc pertinet III 51, 2, ubi cf. adn. Et qua tandem de causa Th. quod hic maxime in promptu erat solitum dicendi genus repudiasse censeamus? Attamen Βοιωτοὺς ex Βοιωτῶν ortum esse quominus putemus, eo prohibemur, quod vix quisquam pervulgatam vocabulorum structuram prorsus inaudita permutaverit. Accedit quod non ab ipsis Boeotis rem petunt ephori, sed Boeotorum et Corinthiorum legatos adeunt, ut hi eam a Boeotorum civitate impetrare studeant (cf. 37, 1). Atqui hanc ipsam qua indigemus sententiam praebet schol. interpretatio τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς οὕτω ποιῆσαι ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις addito οὕτω ποιῆσαι a verbis apud Th. traditis discrepans. Quo evincitur excidisse apud Th. quod huic locutioni respondeat. Potest hic scripsisse ἐδέοντο Βοιωτοὺς παρασκευάζειν ὅπως παραδώσουσι, i. e. petebant, ut Boeotos sollicitarent ad oppidum tradendum. Cf. VIII 52, 1. Emendandi viam a schol. monstratam non sequitur et ipsa parum probabilis est Krueg. coniectura ᾐτοῦντο nec minus quod

1 37. *Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι ταῦτα*
ἐπεσταλμένοι ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβού-
λου καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμο-
νίων ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινά, ἑκάτεροι ἀνε-
2 *χώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς*
μεγίστης ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ᾽ ὁδόν,
καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον εἴ πως οἱ
Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο ὥσπερ Κορίν-
θιοι καὶ Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς· νομίζειν γὰρ ἂν
τούτου προχωρήσαντος ῥᾳδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν
καὶ σπένδεσθαι καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βού-
λοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς
3 *ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκού-*
ουσιν ἤρεσκε· κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων
ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι
ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ὡς
ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες
ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτούς, ἀπῆλθον.
4 *ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς βοιωτ-*
άρχαις τά τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος καὶ τὰ ἀπὸ
τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων· καὶ οἱ βοιωτάρχαι
ἠρέσκοντό τε καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι
ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς τούς τε φίλους

οἱ Ἀργεῖοι δὲ δοκοῦσι τῶν αὐτῶν ἐπιθυμεῖν· καὶ δὴ καὶ οἱ βοιωτάρχαι ἀρέσκονται τοῖς λόγοις.

Class. facilius putavit *ἐπήγοντο*. Eidem quod veri simillimum visum est totum enuntiatum a librario additum esse, nullo modo probamus. Nam quod similia iterum 39, 2 leguntur, similia sane sunt, sed non eadem, quoniam ibi idem publice Lacedaemoniorum civitas a civitate Boeotorum petit quod hic privatim ephori a Boeotorum et Corinthiorum legatis. Et quod corrupta sunt verba, continuo non sunt pro spuriis habenda, praesertim cum inexplicabilis ille accusativus ne interpreti quidem tribui possit.

Cap. 37. § 1. *ταῦτα ἐπεσταλμένοι*. Cf. Krueg. Gr. § 52, 4 adn. 1. — *ἀπό*. Cf. adn. I 17, 1. — *τὰ κοινά*. Cf. adn. I 90, 5. II 12, 2.

§ 2. *τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης*. Cf. 47, 9. — *Κορίνθιοι . . . Μαντινῆς*. Cf. c. 31 et c. 29. — *κοινῷ λόγῳ χρωμένους*] *ὁμοφρονοῦντας, δηλονότι Ἀργείους τε καὶ Κορινθίους καὶ Βοιωτούς*. Schol. — *τινὰ πρὸς ἄλλον*. Cf. adn. I 3, 3 et Krueg. Gr. § 68, 4 adn. 2.

§ 3. *αὐτοῖς*, i. e. *τοῖς τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσι*, iugendum cum *ἐπεστάλκεσαν* verbo. — *ἐς Βοιωτούς*. Cf. adn. I 107, 2.

§ 4. *τοῖς βοιωτάρχαις*. De his cf. adn. IV 91. — *τῶν αὐτῶν*, i. e. *τοῦ Βοιωτοὺς Ἀργείοις ξυμμάχους γενέσθαι*. —

τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ 5
ὕστερον πρέσβεις παρῆσαν Ἀργείων τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι· καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ βοιωτάρχαι καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἄργος.

τῶν δὲ τεσσάρων βουλῶν τῶν Βοιωτῶν ἀντιστασῶν γίγνεται ἀμέλεια τοῦ παντὸς πράγματος.

38. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς βοιωτ- 1
άρχαις καὶ Κορινθίοις καὶ Μεγαρεῦσι καὶ τοῖς ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεσιν ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμυνεῖν τῷ δεομένῳ καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης, καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς τοὺς Ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους 2
γενέσθαι οἱ βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελίᾳ σφίσι ξυν-

Cap. 38. § 1. ἀμύνειν codd. Emend. Bekk.

ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. Praepositionem Krueger omissam cupit, cum reliquis locis Th. *σπεύδειν* cum nudo accusativo iungat. Sed non desunt praepos. exempla apud alios scriptores. Cf. Aesch. Prom. 192. Eur. Ion. 599. Xen. Cyr. I 4, 4.

§ 5. *τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι*, hortantes ad ea perficienda de quibus dictum erat; id est de societate cum Argivis ineunda. Cf. II 72, 1. 73, 1. IV 20, 1. 22, 3. Krueg. Gr. § 46, 6 adn. 2.

Cap. 38. § 1. *ἐδόκει.* Imperf., quia res non decreta, sed commendata est. Cf. § 3. — *ἐν τῷ παρατυχόντι*, quotienscunque opus esset. Cf. III 82, 7. — *τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν*, communiter enim agebant. Cf. adn. IV 20, 4. V 31, 6. 36, 1. Ἐποίουν = ἔπρασσον. Contrarium § 3 *ἐναντία ποιήσωσι*. Frustra *ἐσκόπουν* Meinek. l. l. — *σπένδεσθαι* ex *ἐδόκει* verbo suspensum est.

§ 2. *ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν.* „Quattuor concilia [immo consilia s. senatus] in unum, si non concilium, certe locum contracta sint necesse est; ad haec de rebus gravioribus referebant boeotarchae; ceterum de iis accuratius nihil tenemus.“ Boeckh. Corp. Inscript. I p. 728. Cf. Kluetz. de Foed. Boeot. p. 75. Herm. Antiqu. Gr. I § 179, 11. — *ἅπαν . . . ἔχουσι.* Itaque omnia approbare et sancire debebant, ut rata essent. — *ἐπ' ὠφελίᾳ . . . ξυνομνύναι*, mutui auxilii gratia secum foedus adhibito iureiuran-

3 ομνύναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες
οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία
Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι
Κορινθίοις ξυνομνύντες· οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ
βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε
ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παρ-
αινοῦσιν Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενο-
μένους ξυμμάχους ὕστερον μετ' αὐτῶν Λακεδαι-
μονίων γίγνεσθαι, οἰόμενοι τὴν βουλήν, κἂν μὴ
εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἃ σφίσι προδια-
4 γνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα,
οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεις
ἄπρακτοι ἀπῆλθον, οἱ δὲ βοιωτάρχαι, μέλλοντες
πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν
πειράσεσθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν
περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλάς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος

§ 3. μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων codd. Cf. adn.

do facere. Cf. adn. I 3, 2 et I 71, 6.

§ 3. *τοῖς ... Κορινθίοις.* Cf. c. 30 sq. — *τὰ ἐκ τῆς Λακεδ.* Vid. c. 36. — *καὶ Κορινθίων.* Ex Argivorum sociis soli Corinthii nominantur, non Mantinenses Elei Chalcidenses (29, 1. 31, 5. 6), quod cum illis solis consilium communicatum est (36, 1). — *μετ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι.* In codicum scriptura id omissum est, in quo rei cardo vertitur. Nam summa consilii haec fuit, ut in Argivorum societatem recepti Boeoti cum his Lacedaemoniorum socii fierent. Nempe ita rem explicatam vidimus 36, 1, cuius loci sententia hic redditur. Cf. ibi adn. Ac ne per se quidem *μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι* videtur satis aptum csse. Nam *μετά τινος γίγνεσθαι* significat ad alicuius partes se applicare (cf. Xen. Hist. Gr. IV 8, 16. Plat. Apol. 32 c) proinde atque *μετά τινος εἶναι* a partibus alicuius stare (III 56, 4). Sed quoniam adhuc manet Lacedaemoniorum et Atheniensium foedus ac societas, de diversis partibus vix cogitatur. Subaudiri autem *ξυμμάχους* non licet cum *ξύμμαχον μετά τινος γίγνεσθαι* exemplis non comprobatum sit. Optime autem potest rescripto *μετ' αὐτῶν.* De scribendi vitio cf. sd. 16, 1. — *ἃ σφίσι ... παραινοῦσιν.* De pronomine *σφίσι* ad *βουλήν*, verbi *ψηφιεῖσθαι* subiectum, relato cf. IV 113, 3. adn. I 20, 1. Sine idonea causa *σφεῖς* suspicatus est Bekk.

§ 4. *ἀντέστη.* Cf. adn. 4, 6. — *εἰ ταῦτα ἔπεισαν.* Cum verbis *μέλλοντες πρότερον πειράσεσθαι* indicatum sit eos rem non iam conari, huc ita *εἰ ταῦτα ἔπεισαν* refertur, quasi scriptum sit quo eadem indicatur sententia *πειρασάμενοι ἄν.* — *καὶ τὴν ξυμμαχίαν* cet. *Καί* ad totam enuntiationem et maxime ad vv. *πρὸς Ἀργείους* per-

τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέσχοντο ἔπεμπον, ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

Μηκύβερνα αἱρεῖται.

39. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύ- 1
βερναν Ὀλύνθιοι Ἀθηναίων φρουρούντων ἐπιδραμόντες εἷλον.

Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιοῦνται· τούτου δὲ γενομένου Πάνακτον καθαιρεῖται.

Μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς 2
τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ 3
ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται ὥσπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ Πάνακτον παραλαβεῖν ὡς τὴν Πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπονδὰς προθυμουμένων τὰ ἐς Βοιωτούς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

tinet, id quod ex § 1 perspicuum est. — οὓς ὑπέσχοντο. Vid. 37, 5. — ἔπεμπον. Cf. adn. I 26, 1. — ἐνῆν = ἐνεγεγένητο, intercesserat. Cf. VIII 9, 2. — διατριβή. Similiter 82, 4.

Cap. 39. § 1. Μηκύβερναν . . . εἷλον. De re cf. Diod. XII 77, 5, de urbe ipsa vid. adn. 18, 6.

§ 3. εἰρημένον. Cf. adn. I 140, 2. — ἄνευ . . . πολεμεῖν. Haec erat condicio societatis inter Athenienses et Lacedaemonios factae, quae in ipsius foederis verbis c. 23 omissa est, de quo cf. adn. 23, 1. Eam non singularem fuisse, sed usitatam ex 38, 1. 80, 1 cognoscitur. — ξυγχέαι . . . τὰς σπονδάς, confundere foedus Verg. Aen. V 496. Cf. ξύγχυσις τῶν σπονδῶν 26, 6. De re vid. c. 36. — προθυμουμένων τὰ ἐς Βοιωτούς. Cf. III 63, 2 τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτούς, V 46, 1 ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους, IV 85, 6 τιμωρῆσαι τα πρὸς Ἀθηναίους et ibi atque ad III 6, 2 adn. — τοῦ χειμῶνος . . . ἔαρ. Similiter 56, 5. 81, 2 et iam IV 135, 1. — καθῃρεῖτο. Id est incipiebat dirui, quae est vis imperfecti. Quare 40, 1 ᾔσθοντο καθαιρούμενον, non καθαιρεθέν, contra 42, 1 καθῃρημένον ηὗρον. Cum ex superioribus

1 40. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν οὓς ἔφασαν πέμψειν οὐχ ἧκον, τό τε Πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιωτοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ.
2 τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό τε Πάνακτον καθελεῖν καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα, ὥστε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι, πρότερον ἐλπίζοντες ἐκ τῶν διαφορῶν, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαί, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμ-

Ἀργεῖοι, φοβούμενοι μὴ μονωθῶσιν, ἐς Λακεδαίμονα πρέσβεις ἔπεμψαν περὶ σπονδῶν.

Cap. **40.** § 1. ἤκοντο Aug. Pal. Lugd. Gr. M. pr. man. Laur.; reliqui ἵκοντο. Sed si excipimus part. ἱκνούμενος pro adiectivo conveniens usurpatum (cf. I 99, 3), apud Atticos simplex ἱκνεῖσθαι poëticum est (Plat. Phaedr. 276 d poëticum colorem habet). In ἤκοντο autem το ex articulo qui insequitur repetitum esse cognovit Krueg.

exspectemus Panactum a Boeotis Lacedaemoniis traditum esse, parum explicate id dirui coeptum esse dicitur. Cuius rei quae fuerit ratio, sero **42, 1** comperimus. Hunc quoque locum non perpolitum esse apparet.

Cap. **40.** § 1. **ἅμα . . . θέρους.** Similiter IV 117, 1 ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, VI 8, 1 τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι. Cf. VI 94, 1. VIII 7, 1. 61, 1 et adn. II 1 et III 116, 1. — **ἔφασαν.** Vid. 37, 5. — **μὴ μονωθῶσι καὶ . . . χωρήσῃ**, ne seiungerentur (i. e. a reliquorum societate excluderentur) atque omnis ad Lacedaemonios societas se converteret. Ut ex iis quae sequuntur intellegitur, non timent Argivi ne ea quam habent societate priventur, sed ne novos sibi socios adsciscere impediantur atque omnes, qui foedus iungere velint, non suam, sed Lacedaemoniorum societatem petant. Similis videtur differentia esse inter χωρεῖν πρός τινα et ἔς τινα (cf. III 112, 7) atque inter ἥκειν πρός τινα = accedere ad aliquem et ἥκειν ἔς τινα = se convertere ad aliquem (cf. Soph. Phil. 500. Dem. XLV 85).

§ **2.** **ὥστε οὐδὲ . . . ποιήσασθαι.** Animadverte ad ὥστε cum infinitivo iunctum negationem οὐ additam esse contra vulgaria praecepta grammaticorum, de quibus vid. Matth. Gr. § 608 e p. 1443. In duobus apud Th. exemplis, hic et VIII 76, 6, infinitivus non propter ipsam consequentiam, sed propter orationem obliquam positus et negatio orationis rectae servata est. Cf. Kuehn. Gr. max. § 513, 4. — **ἐκ τῶν διαφορῶν.** Lacedaemoniorum et Atheniensium. — **αὐτοῖς**, i. e. σφίσι (τοῖς Ἀργείοις). Cf. adn. 32, 5.

μαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι 3
καὶ φοβούμενοι μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεά-
ταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρό-
τερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς,
ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγή-
σεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν Λα-
κεδαίμονα πρέσβεις Εὔστροφον καὶ Αἴσωνα, οἳ
ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι, ἡγούμενοι
ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα, πρὸς Λακεδαιμονίους
σπονδὰς ποιησάμενοι ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν
ἔχειν.

τούτων δὲ περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς ἄτοπα αἰτούντων ὅμως ξυγγράφονται αἱ σπονδαί, οὐ μέντοι κῦρος ἔχουσιν.

41. *Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν λό-* 1
γους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧ
ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶ- 2
τον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γε-
νέσθαι ἢ ἐς πόλιν τινὰ ἢ ἰδιώτην περὶ τῆς Κυ-
νουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται μεθορίας

Cap. **41.** § 2. *Κυνοσουρίας* Ven. It. Vat. H. Bekk. *Κινουσίας* M. Cf. sd. IV 56, 2.

§ 3. *ἀποροῦντες ταῦτα.* Cf. VII 48, 5. 55, 2. Xen. Hist. Gr. VI 1, 4. — *Τεγεάταις.* Cf. 32, 4. — *ἐν φρονήματι ὄντες*, animis elatis sperantes. Inest enim in his emphasis, cuius similia exempla legimus II 11, 2. III 83, 4. De re cf. 28, 2. — *Αἴσωνα.* Alteram huius nominis per ō flexionem poeticam dicit Herodian. II p. 731. — *ἡγούμενοι . . . ἡσυχίαν ἔχειν*] *ὡς ἐν τῷ παρόντι, φησίν, ἡγοῦντο κράτιστον εἶναι πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιήσασθαι ὡς ἂν ἐνδέχηται καὶ ἡσυχάζειν.* Schol. De locutione *ἐκ τῶν παρόντων* cf. adn. III 29, 2; de verbis *ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ* = quoad liceret, cf. Xen. de re equ. 9, 11 *ἄριστα καὶ δεῖπνα, εἰ συγχωροίη, προσφέρειν.* Repudianda est Kruegeri coniectura *ἐγχωρῇ*, magis etiam Meinekii (Herm. III p. 356) *ξύμφορ' ᾖ.* Ut *ἡσυχάζειν* 22, 2. 31, 6, sic hoc loco *ἡσυχίαν ἔχειν* valet nihil novi moliri.

Cap. **41.** § 1. *ἐφ' ᾧ*, i. e. *ἐφ' ὅτῳ.* Cf. adn. I 136, 4.

§ 2. *δίκης ἐπιτροπὴν . . . ἰδιώτην*, ut vel civitatis vel privati alicuius arbitrio permitteretur controversia. Dat. *σφίσι* Kruegero iniuria suspectus ut § 1 significat rem Argivis commodo esse. Ita recentioribus temporibus factum esse ex Paus. II 38, 5 docet Arn. De *ἐπιτροπῆς* voce cf. adn. 31, 3, de re Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 367 et Meier de arbitris privatis et publicis Athen. p. 41 sqq. De praepositione ante *ἰδιώτην* non iterata vid. sd. III 21, 3 et adn. VII 47, 4. — *Κυνουρίας γῆς.* Cf. IV 56, 2. — *ἧς . . . διαφέρονται* Cf. Herod. I 82. Paus. l. d. Strab. p.

οὔσης (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν καὶ Ἀνθήνην
πόλιν, νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι)· ἔπειτα
δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ
αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρό-
τερον, ἑτοῖμοι εἶναι, οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε
ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχω-
ρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι
ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὁποτεροισοῦν προκαλε-
σαμένοις, μήτε νόσου οὔσης μήτε πολέμου Λακε-
δαίμονι καὶ Ἄργει, διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς
ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκά-
τεροι ἠξίωσαν νικᾶν, διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι πε-
3 *ραιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων.*
τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει
μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ
Ἄργος πάντως φίλιον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς
ἠξίουν καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακε-
δαιμόνιοι, πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄρ-

Ἀθήνην Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Reg. M., quod idem est apud Paus. II 38, 6 et Suid. s. v. *Ἀθήνησιν*. Contra *Ἀνθήνη* apud Harpocr. et Plin. H. N. IV 5, 16. Duplicem nominis formam fuisse cognoscitur ex Herodian. I p. 330. 331.

§ 3. *φίλιον* Ar. Chr. Dan. M., reliqui *φίλον*. Illud verum esse ostendit 36, 1 *Ἄργος . . . σφίσι φίλιον γενέσθαι.*

65. 376. — *Θυρέαν*. Cf. II 27, 2. IV 56 sq. — *Ἀνθήνην*. Oppidum a Thyrea versus meridiem situm, de quo cf. Bursian. Geogr. II p. 71. — *μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς*, eius rei memoriam, rationem habere. Cf. VI 12, 1. — *ἑτοῖμοι εἶναι*. Quoniam ad *ἀλλά* particulam ex verbis *οὐκ ἐώντων* depromendum est *λεγόντων* (cf. adn. IV 3, 2), aut *ἑτοίμων εἶναι* aut *ἑαυτοὺς ἑτοίμους εἶναι* debebant sequi. Sed Thucydides perrexit, quasi scripsisset *ἐπειδὴ οὐκ εἴων Λακεδαιμόνιοι*. Cf. Lob. ad Phryn. p. 756. Kuehn. Gr. max. § 475, 6 adn. 4. VIII 48, 6. 104, 4. Ioseph. A. I. XI 8, 6 *τῶν δ' εἰπόντων Ἑβραῖοι εἶναι*. — *προκαλεσαμένοις*, scil. ad pugnam. „Volunt et sibi et Lacedaemoniis liberum relinqui inter se bellum de Cynuria, ita tamen, ne bello provocentur, si morbo vel bello cum aliis impliciti sint.“ Duk. — *διαμάχεσθαι*, decertare. — *ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε*. „Hoc certamen fuit aetate Croesi a. 555 a. Chr.“ Bred. Cf. Herod. et Paus. l. d. — *αὐτοὶ ἑκάτεροι*. Cf. adn. I 105, 6.

§ 3. *μωρία εἶναι ταῦτα*. De grammatica horum verborum conformatione cf. Matth. Gr. § 440, 7. Krueg. Gr. § 61, 7 adn. 4. — *ἐπεθύμουν . . . ἔχειν*. Cf. 36, 1 *ἐπιθυμοῦντας . . . ἔχειν*. — *ξυνεγράψαντο*] *συνθήκην ἔγγραφον δεδώκασι*. Schol. Cf. adn. 35, 3. — *τέλος . . . ἔχειν*, i. e. *κύριον εἶναι*.

γος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

Ἀθηναῖοι δὲ τῇ Πανάκτου καθαιρέσει καὶ τῇ ἰδίᾳ Βοιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμαχίᾳ ἀγανακτοῦσιν.

42. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων Ἀνδρομένης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον ηὗρον, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους Βοιωτοὶ Ἀθηναίων παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένη ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀπέδοσαν,

Cap. 42. § 1. *Ἀνδρομέδης* Bekk. hic et infra ex optimis membranis. Vulgo et Valla *Ἀνδρομένης*, quod nomen solum exemplis probatur. Quod enim muliebre Andromedae nomen afferunt, huic masculinum *Ἀνδρομέδων* responderet. Cf. *Εὐρυμέδη*, *Εὐρυμέδων*. Ac praeter *-μέδων* masculina in *-μήδης* exeunt.
ηὗρον Cass. Aug. Pal. Vat. M., reliqui *εὗρον*. Cf. sd. 32, 6.

— *Ὑακίνθια*. Vid. adn. 23, 4. De tempore horum ludorum Manso Spart. III 2 p. 201 Dodwellum ter (Dissert. de cycl. VIII § 17. Annal. Thuc. ad h. l. Annal. Xenoph. ad a. 19) mentionem fecisse docens maxime probat ea, quae tertio loco scripserit, Hyacinthia fuisse mense Laconico Hecatombeo, Attico Hecatombaeone, extremo. Corsinii (Dissert. agon. IV 7 p. 123) iudicium inter Thargelionem, Scirophorionem, Hecatombaeonem fluctuat. Hecatombaeone mense Hyacinthia celebrata esse etiam Sieversius Hist. Gr. ab extr. bell. Pelop. usque ad pugn. Mantin. § 7 demonstrare studuit, sed is et Manso refutati sunt in Diurn. Hal. a. 1841 m. Febr. p. 238 sq. Cf. etiam Clint. Fast. Hell. ad a. 392.

Cap. 42. § 1. *ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ*. Cf. Krueg. Gr. § 51, 11 adn. 1. — *τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας*, i. e. *τοὺς παρὰ Βοιωτοῖς παρ' αὐτῶν παραλ*. Cf. VIII 11, 3. 85, 2 et de *ἀπό* et *ἐκ* praepositionibus adn. II 80, 1. I 8, 2 al. De re cf. 39, 2. — *ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν*, a Boeotis, qui id tenebant, ipsis. Sententiam perdit Herw. Stud. Thuc. p. 74 *τῶν Βοιωτῶν* delens. — *κοινῇ νέμειν*] *ἤγουν κοινὴν νομὴν ἔχειν ἐν αὐτῷ*. „Schol. recte interpretatur [de iure compascendi]. Ager non saepiebatur neque in *κλήρους* dividebatur ad evitandas controversias de limitibus, et agro in hoc statu relicto semper ad pastum utebantur. Vid. adn. I 139." Arn. — *ἐκόμισαν*.

τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς,
νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ
2 οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγο-
μένων δὲ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νο-
μίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦ τε
Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦ-
ναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμ-
μαχίαν πεποίηνται φάσκοντες πρότερον κοινῇ
τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν.
τά τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυν-
θήκης καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι, ὥστε χαλεπῶς
πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

1 43. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν
Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς
Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς εὐθὺς
2 ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ
Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος ὡς

Ἀλκιβιάδη ὑπὸ τῶν Λ κεδαιμονίο ὑπεροφθεὶ τὰς σπονδ λύσων παρ νεῖ Ἀργείο

Cap. 43. § 2. ὢν ἔτι τότε It. Vat. H. Bekk.

Cf. adn. 35, 5. — νομίζοντες . . . ἀποδιδόναι scil. εἶναι. Existimabant etiam hoc (si oppidum dirutum esse nuntiarent) idem esse atque reddere eaque re pacis condicioni (18, 7) satisfieri. Eadem sententia dici poterat νομίζοντες καὶ ταύτην εἶναι ἀπόδοσιν.

§ 2. δεινὰ ἐποίουν, tumultuabantur. Paulo aliter δεινὸν ποιεῖσθαι (I 120, 4. VI 60, 4), quod indignari valet. Alterum ad agendi rationem, alterum ad animi sensum pertinet. Cf. Stein. ad Herod. II 121. Iacobitz. ad Lucian. Tox. 33. — ὀρθόν. Cf. 46, 2. Ἑστώς dicit Plut. Alc. 14. — πυνθανόμενοι. Mutata est oratio, cum haec respondere debeant superioribus τοῦ Πανάκτου τῇ καθαιρέσει. — φάσκοντες...προσαναγκάσειν. Vid. 35, 3. — ὅσα ἐξελελοίπεσαν τ. ξ. Vid. ibid. dicta τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν cet.

Cap. 43. § 1. ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ, Athenis vicissim, ut Cleobulus et Xenaras fecerant Spartae.

§ 2. ἡλικίᾳ . . . νέος. „Triginta circiter annos vel fortasse plus eo tum natum fuisse colligit Acacius e Platonis Alcibiade primo, in quo Socrates Alcibiadem nondum prorsus XX annos implevisse dicit [c. 41] et de Pericle loquitur tanquam adhuc vivente. Pericles autem obiit anno tertio belli Pelop. [Thuc. II 65]. Si Diodorum Siculum et Cornelium Nepotem sequimur, Alcibiades tum nondum potuit habere XXX annos. Nam hic in vita illius c. 10 scribit eum occisum, cum annos circiter XL natus esset, Diodorus autem l. XIV [c. 11] mortem illius in annum secundum Olympiadis XCIV confert. Iam vero ea, quae hic narrat Thuc., incidunt in extremum annum quartum Olymp. LXXXIX, a quo usque ad mor-

πρεσβεύσασθαι ἐς Ἀθήνας.

ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδάς, ἑαυτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες, ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους

ἑαυτὸν Cass. Aug. M. Cl. Ven. Reg. F. Lugd. Gr. E. Laur.

tem Alcibiadis sunt anni circiter XIV." Duk. Minimum XXVII annorum eum fuisse affirmat Clint. Fast. Hell. I p. 396 ed. Krueg., fere XXIX annorum Suevern. de Aristoph. Nub. p. 41, trigesimum annum excessisse Thirlw. Hist. Gr. III p. 324, minimum annum trigesimum tertium egisse Arn. ad h. l. Eum fere XXX—XXXII annos natum fuisse dicit Grot. Hist. Gr. VII p. 41 (vers. Germ. V p. 25); puerum quinque fere annorum fuisse, cum pater in pugna apud Coroneam facta occideretur. Multos, qui de aetate Alcibiadis disputaverunt, nominant Goell. ad h. l. et Krueg. ad Clint. l. d. a 423. Add. Baehr. ad Plut. Alc. p. 123 et 269 et Wiggers. de Corn. Nep. Alc. — ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ut in alia civitate, i. e. pro alius quidem civitatis instituto. „In quibusdam [enim] civitatibus, fortasse in plerisque, non licuit civibus, antequam triginta annorum essent, suffragia ferre et ad rempublicam accedere. Apud Achaeos constituta fuit XXX annorum aetas (Polyb. XXIX 9). Item Lacedaemone (Plut. Lyc. c. 25). Atque ita fere apud plerosque populos (Vales. ad Polyb. XXIV 9). Dionysius Hal. Ant. IV p. 647 eam fere omnium gentium legem fuisse ait. Dionysium confirmat Thucydides de Alcibiade loquens; significat enim, quae consuetudo Athenis obtinuerit, eam singularem fuisse atque in alia civitate futurum fuisse, ut Alcibiades iunior videretur, quam qui ad rempubl. accederet." Clint. l. d. De ὡς particula vid. Matth. Gr. § 628, 1e et adn. IV 84, 2. — ἀξιώματι προγόνων. „Genus Alcibiadis copiose exponit Isocrates in oratione περὶ ζεύγους et Plutarchus in Alcib. Vid. etiam Meurs. Att. Lect. l. VI c. 12." Huds. „Vid. [etiam] interpr. ad Herodot. VIII [17], imprimis Valck." Gottl. Add. Grot. l. l. — οὐ μέντοι ἀλλά, verumtamen. Cf. Krueg. Gr. § 67, 14 adn. 2. — φρονήματι φιλονικῶν, quia elato animi erat, contendens, id est contentionis studio ex superbia orto. De superbia Alcibiadis vid. VI 16, 4. 5. — κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν De omni proxenia cf. adn. II 70, 2. Vid. VI 89, 2. Plut. Alc. 14. Nic. 10.

§ 3. τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν . . . καὶ τότε . . . πέμπει iunge. — οὐ βεβαίους

φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς, καὶ τότε, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς καιροῦ ὄντος καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα.

1 44. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ καὶ δύναμιν

οἱ Ἀργεῖοι οὖν καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πέμπουσι πρέσβεις. αἰτίαι τούτου.

Vind. K. m. Ar. Chr. Dan., ἑαυτῶν indidem ortum Pal. It. Vat., αὐτὸν reliqui. Reflexivum ut III 78, 3. Cf. Krueg. Gr. § 51, 2 adn. 5.

Cf. II 102, 2. — *σφίσι*, scil. Atheniensibus. — *ἐξέλωσιν*, expugnent, evertant. Cf. adn. III 113, 6. — *αὖθις.* Cf. adn. 36, 1. — *πέμπει ἐς Ἄργ.* Cf. Plut. l. d. — *ἐπὶ ... προκαλουμένους ἥκειν*, (Athenas) venirent ad societatem provocantes, vel provocaturi. Cf. adn. III 52, 2. — *ὡς καιροῦ* cet. Ὡς non solum cum genetivo absoluto, sed etiam cum *ξυμπράξων* participio cohaeret.

Cap. 44. § 1. *ἀκούσαντες . . . καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν.* Variata est oratio pro vv. *καὶ γνόντες.* Cf. IV 73, 4 et de inverso genere dicendi IV 116, 1, de *τέ* traiecto adn. I 16. — *οὐ μετ' Ἀθηναίων*, contra voluntatem Athen. Cf. de *ἄνευ* dicta ad I 128, 3 et de ipso *μετά* ad III 66, 2. IV 104, 4 et de negata praepositionis vi ad IV 130, 6. V 8, 3. — *τὴν ... ξυμμαχίαν.* Articuli vis haec est: eam societatem, quam (a Lacedaemoniis) cum Boeotis initam esse (39, 3) narravimus. Hanc consentientibus Atheniensibus factam esse Argivi prius opinati erant. Vid. 40, 2. — *σφίσι.* De dativo pronominis cf. adn. III 98, 1. IV 128, 2, de ipso pronomine adn. 38, 3. — *ἀπὸ παλαιοῦ.* Vid. I 102, 4. — *δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοί.* Sic ad verbum 29, 1. Nominativus, ad quem *ἐδημοκρατοῦντο* simul audiendum esse patet, in talibus enuntiationibus comparativis, quae accusativis et infinitivis interpositae sunt, etiam I 32, 1. VII 48, 3. Xen. Comment. I 2, 29. 6, 4. Arist. Ran. 303 legitur (cf. Liv. XLII 37, 8 eodem se loco esse quo Messenii atque Elei); contra accusativus per at-

μεγάλην ἔχουσαν [τὴν κατὰ θάλασσαν] ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμ- 2
πον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ οἱ Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς.

ἔρχονται δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις.

Ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ 3
τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας καὶ Λέων καὶ Ἔνδιος, δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο.

οὓς Ἀλκιβιάδης μηχανήματι ἐξαπατᾷ.

45. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων 1
καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν μὴ καί, ἢν ἐς τὸν δῆμον ταὐτὰ λέγωσιν, ἐπαγάγωνται τὸ

Cap. **45.** § 1. *ταῦτα* codd. Cf. adn.

tractionem positus infra 99. VI 68, 2. 84, 2. Soph. Oed. Col. 870. Cf. Krueg. Gr. § 62, 4 adn. 3. — *τὴν κατὰ θάλασσαν.* Maritimam fuisse Atheniensium potestatem tam per se intellegitur, ut hic additum prorsus langueat. Si autem scriptor dicere voluisset ipsam maritimam Atheniensium potestatem praecipuo usui Argivis fore, hoc ipsum clarius indicare debebat, ut factum est 82, 5.

§ 2. *περὶ τῆς ξυμμαχίας,* de ea societate, quam eos meditatos esse diximus. Hoc articulo significatur.

§ 3. *ἐπιτήδειοι ... Ἀθηναίοις.* Id de Endio VIII 6, 3 dictis illustratur. — *δείσαντες.* Ad ipsos legatos facile refertur et adventus eorum causa fuisse dicitur quod Lacedaemoniorum civitati causa legationis mittendae fuit. Cf. VIII 32, 1. — *τήν τε.* In altero membro „ab initio fortasse voluerat dicere *καὶ Πύλον ἀντὶ Πανάκτου οὐκ ἀποδιδῶσιν ἀπαιτοῦσιν αὐτοῖς* vel *καὶ ἅμα Πύλον οὐκέτι ἐθέλουσιν ἀντὶ Πανάκτου ἀποδοῦναι.*" Haack. et Arn. Cf. adn. I 16.

Cap. **45.** § 1. *λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ* cet. Etenim „exterarum civitatum legatis primum ad senatum aditus dabatur; is autem cognitis mandatis eorum atque epistulis perscriptoque probuleumate in contionem eos producebat." Schoemann. de Comit. Athen. p. 283. De re cf. Plut. Alc. 14 et Nic. 10. — *μὴ καί ... πλῆθος.* Iunge *μὴ καὶ τὸ πλῆθος ἐπαγάγωνται* (*ὥσπερ καὶ τὴν βουλὴν ἐπηγάγοντο*), *ἢν ἐς τὸν δῆμον ταὐτὰ λέγωσιν.* Falso Class. *καί* ante *ἤν* transpositum ad *ἐς τὸν δῆμον* pertinere vult. Exemplis quidem, quae adscripsit (I 120, 3. III 5, 3. IV 63, 2), non probatur usquam pro *ἢν καί* dictum esse *καὶ ἤν.* — Scribendum esse *ἢν ... ταὐτὰ*

2 *πλῆθος καὶ ἀπωσθῇ ἡ Ἀργείων ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει πίστιν αὐτοῖς δούς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν (πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους, ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν) καὶ*
3 *τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι ταῦτα ἔπρασσε καὶ ὅπως, ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταὐτά, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ.*
4 *καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν, ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ, αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο, ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων ἐσήκουόν τε καὶ ἑτοῖμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους*

λέγωσιν cum loci cohaerentia ostendit tum Plut. Nic. 10 huc respiciens: *μὴ καὶ τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων ἐπαγάγωνται.*

§ 2. **μηχανᾶται δέ.** Opponitur id quod Alcibiades facit iis quae legati fecerunt. Non opus est coniunctione *δή*, ut putavit Class. — **πείθει** verbi obiectum facile ex iis quae sequuntur subauditur. Cf. 18, 5. — **πίστιν**, i. e. *ὅρκον*. Cf. Plut. — **ἀποδώσειν**, effecturum, ut iis redderetur. — **πείσειν.** Ex superiore *πείθει* ad hunc infinitivum repete *ἔλεγεν*. Cf. adn. IV 3, 2. — **ὥσπερ . . . ἀντιλέγειν.** In *καί* particula ne haereas, cogita Graecos dicere *ὥσπερ καὶ ἀντιλέγω, οὕτω καὶ πείσω*. Cf. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 13. Quemadmodum autem ante ad *πείσειν* simul audiendum *ἀποδοῦναι Πάνακτον*, ita hic audi *μὴ ἀποδοῦναι*. De infinitivo *ἀντιλέγειν* vid. Matth. Gr. § 538. Krueg. § 55, 4 adn. 9. Etiam Latini in orationis obliquae protasi comparativa post ut, quemadmodum, similes particulas interdum infinitivo utuntur. Ita Iust. XI 139 quemadmodum Dario maiorem turbam hominum esse sic virorum sibi. Cf. Liv. XXIII 12 ut delesse ita minuisse et Tac. Hist. I 17.

§ 3. **Νικίου τε.** Particula ita collocata est, quasi alterum quoque membrum a *καί* coniunctione incipiens a participio *βουλόμενος* pendeat. Cf. adn. 32, 1. — **ἀληθές.** Plut in Alc. *ὑγιές*, quod mavult Krueg.; sed Plut. in Nic. *περιφανῶς ψευδομένους*. — **ξυμμάχους ποιήσῃ.** Activum, quod eos socios non sibi, sed Atheniensibus facit.

§ 4. **ἐς . . . παρελθόντες.** Postridie factum esse testatur Plut. — **ἐπερωτώμενοι.** *Εἰ αὐτοκράτορες ἥκουσι.* Cf. Plut. in Nic. — **παραγαγόντες . . . ποιεῖσθαι**, in contionem introductos . . . socios fa-

ποιεῖσθαι· σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρ θῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη.

Νικίας δὲ πείθει Ἀθηναίους ἔτι πρέσβεις πέμψαι ἐς Λακεδαίμονα.

46. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, κ περ [τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων] αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτο ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐ χρῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόν τὰ πρὸς Ἀργείους πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς καὶ δέναι ὅ τι διανοοῦνται, λέγων ἐν μὲν τῷ σφετ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ τὸν πόλεμον ἀ βάλλεσθαι· σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πρ

cere. — σεισμοῦ ... ἀνεβλήθη. Sunt enim terrae motus in numero διοσημιῶν, de quibus vid. Schoem. Comit. Athen. p. 148. „Cf. 50, 5. VIII 6, 5. Sed si terrae motus, postquam res quaedam iam incepta erat, accidit, signum, quo a diis ad perseverandum in ea excitarentur, esse interpretabantur. Vid. Xen. Hist. Gr. IV 7, 4.“ Arn.

Cap. 46. § 1. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ, in contione postridie habita. Cf. adn. VII 11, 2. — καίπερ ... ἐξηπατημένος. Si ullo elegantiae sensu Th. imbutus fuit, tam rude atque absonum dicendi genus quam hic librorum memoria traditum est ei tribui nequit. Sed non solum verba sordent, sed etiam sententia claudicat. Quid enim αὐτῶν sibi vellet, nemodum exploravit. Nam quod Class. eo indicari putavit Lacedaemonios eo adducendos fuisse, ut sibi ipsi repugnarent, id quod difficillimum fuisset, non repugnare illi sibi dicuntur, sed decepti esse. An repugnandi notio in ipso pronomine inest? Omnino obscura est haec explicatio et quae traditis verbis nequaquam conveniat. Nisi vero eorum sententiam interpretando augeamus aut mutemus, nihil potest praemisso τῶν Λακ. αὐτῶν ἠπατημένων dictum esse, quod idem non in verbis καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος insit. N pe ipsum καὶ αὐτός ad frau Lacedaemoniis illatam apert fertur. Cum igitur verba in simul inutilia sint, Herwerd. damus, quod (Stud. Thuc. p. hunc locum turpi additam exoneravit. Etenim primum καὶ αὐτός interpretandum αὐ ἠπατημένων, deinde ad αὐ ut qui essent indicaretur, Λακεδαιμονίων adscriptum — περὶ τοῦ ... ἥκειν. quoque verba Herwerd. l. l. abiudicavit, quod Nicias dece esset non περὶ τοῦ, sed μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογ ἥκειν. Attamen ipsa prae περί id afferri indicatur, in fraus Niciae illata constiterit II 70, 1), neque hoc tam f per se intellegitur, ut comm eo careamus. — ἐπισχόντ τὰ πρὸς Ἀργείους, dil Argivorum negotio, Supra 32, 6 περὶ τῆς Ἀργε ξυμμαχίας ἐπισχεῖν. Cf. 39, 3 et 76, 2. — ὡς αὐτο τοὺς Λακεδαιμονίους. Schol λέγων, iubens, suadens. adn. II 7, 1. — ἐν μὲν ... ἀπ πεῖ, cum ipsi statu uter tur bono, illi autem ig minioso. Cf. 59, 4. 60, cum verbis τῷ ἐκείνων ἀπρε VI 11, 6. — σφίσι μὲν . διακινδυνεῦσαι. Cf. Is VI 50. — εὖ ἑστώτων. Pl

μάτων ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν, ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι. ἐπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους, εἴ τι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι καὶ Ἀμφίπολιν, καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι, ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴ τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις.

Καὶ ἀφικομένων αὐτῶν καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα καὶ τέλος εἰπόντων ὅτι, εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς σπονδάς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους, τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπι-

τούτων δὲ οὐδὲν διαπραξάντων οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο Ἀργείοις καὶ τοῖς τούτων ξυμμάχοις.

eodem modo loquuntur Germani, aliter Latini.

§ 2. *ὀρθόν*. Cf. adn. 42, 2. — *ἀνεῖναι*. Cf. adn. 31, 3. — *καθάπερ εἴρητο* ... Cf. adn. 39, 3.

§ 3. *ὅτι ... πεποιῆσθαι*, se quoque ... iam Argivos societate sibi coniunctos habituros esse. De *ὅτι* ante infinitivum posito cf. Xen. Hist. Gr. V 4, 35. Cyr. II 4, 15. 1, 23. VIII 1 25. Stallb. ad Plat. Phaed. 63c. Matth. Gr. § 539 adn. 1. Krueg. Gr. § 55, 4 adn. 10. Similiter apud Th. *ὅτι* cum part. IV 37, 1, ubi cf. adn. Super *ἄν* perfecti infinitivo addito vid. adn. II 102, 6. Hic ideo legitur, quia hic infinitivus in plusquamperfectum cum *ἄν* iunctum resolvendus est. Denique de *σφεῖς* nominativo cf. Krueg. Gr. § 55, 2 adn. 1. Quoniam enuntiatum *σφεῖς* continens proprie non ex *ἐκέλευον* pendet, sed ex *εἰπεῖν*, quod refertur ad *τοὺς πρέσβεις*, pronomen ad universos Athenienses, proprie quidem accusativum exspectes; sed cum legati et eae civitates, quarum verbis loquuntur, non raro inter se commutentur, haec ita dicta sunt, ut si non *εἰπεῖν ἐκέλευον*, sed *εἶπον* scriptum esset. — *ὡς παρεῖναι*. De infinitivo vel ideo aptissimo, quia *ὡς* hic idem valet atque *γάρ*, cf. Matth. Gr. § 538. Krueg. Gr. § 55, 4 adn. 9. — *τοὺς περὶ ... πρέσβεις*, Niciam eiusque collegas. Cf. 42, 1. Krueg. Gr. § 50, 5 adn. 6.

§ 4. *τά τε ἄλλα*. *Τέ* ita collocatum est, ut si *εἰπόντων* non esset secuturum. Cf. adn. I 16. — *εἰ μὴ ... Βοιωτοῖς*, nisi Boeotis societatem remitterent, i. e. iis redderent, cederent tanquam re inutili. Cf. Matth. Gr. § 389 g 1. Kuehn. Gr. max. § 423, 24. —

κρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν, τοὺς δὲ ὅρκους δεομένου Νικίου ἀνενεώσαντο· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι' ὀργῆς εἶχον, καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι (ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου), ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

αἱ σπονδαὶ Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων

47. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι ⟨πρὸς

Cap. 47. Huius foederis fragmentum, quod ab initio usque ad § 8 ὀμόσαι δ pertinet, in tabula marmoris Pentelici inscriptum nuper Athenis inter theatra Bacchi et Herodis erutum est. Quod fragmentum a tribus partibus mutilum, a dextra integrum cum litteras et ordine accurate dispositas habeat, sagaciter A. Kirchhoffius comparato foedere apud Th. exscripto singulos versus septuagenas septenas litteras habuisse in Herm. XII p. 368 sqq. exploravit, nisi quod foederis partes vacuo singularum vel binarum litterarum spatio distinctae fuissent. Ad hunc autem versuum ambitum cum non omnibus locis verba apud Th. tradita revocare liceat, non ab omni parte integrum foedus apud eum servatum esse patet. Idem ex eo cognoscitur, quod in titulo aliquot verba exstant, quae apud Th. non inveniuntur. Cum autem credi nequeat ipsum Th. foederis verba ita consulto mutasse aut tam neglegenter exscripsisse, ut vocabula aut omitteret aut adderet aut alio ordine poneret, emendanda est codd. memoria ad genuinum foederis exemplar ex tituli reliquiis refectum. Quod quale fuerit ut appareat, in appendice huius libri subiecimus

τῶν περὶ . . . γίγνεσθαι, cum Xenaras eiusque socius (Cleobulus, cf. c. 36 sq.; nam reliqui, qui eiusdem factionis erant, significantur verbis καὶ ὅσοι . . . ἦσαν) evincerent, ut haec fierent. De ἐπικρατεῖν cum inf. cf. VI 74, 1, de articulo τόν geminato adn. II 67, 2. Exempla hoc posteriore loco allata obstant, quominus cum Class. τὸν ἔφορον deleamus. — τοὺς δὲ ὅρκους... ἀνενεώσαντο. Cf. 18, 9. 23, 4. — αἴτιος... σπονδῶν. Vid. 16, 1.

§ 5. ἔτυχον γὰρ παρόντες, scil. in contione, ad quam Nicias de legatione sua rettulit. Nam eos Athenis adfuisse iam dictum est (cf. 44, 2. 45, 4. 46, 3), et Th. si hoc repetere voluisset, ἔτι γὰρ ἔτυχον παρόντες scribere debebat. — παραγαγόντες. Cf. adn. 45, 4. — αὐτούς ad nomina in parenthesi collocata relatum, ut III 70, 3. Cf. adn. 54, 2.

Cap. 47. § 1. ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη. De traiectionibus similibus cf. adn. III 90, 4. —

ἀλλήλους⟩, ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ Μαντινέων καὶ Ἠλείων.
ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ
2 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω
ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους καὶ Ἠλείους
καὶ Μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀθηναίους
καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μήτε
Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ⟨ὧν ἄρχουσιν Ἀθη-
ναῖοι⟩ ἐπὶ Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας
καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ.
3 κατὰ τάδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους καὶ Ἀργεί-
ους καὶ Μαντινέας καὶ Ἠλείους ἑκατὸν ἔτη. ἢν
πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἀθηναίων, βοη-

foederis reliquias quae in tabula supersunt ex Th. completas. Quod eo magis necessarium est, quod de restituendo ex titulo foedere non omnibus locis cum Kirchhoffio consentimus, qui post commentationem supra commemoratam fragmentum lapidi incisum in Suppl. corp. inscr. Att. n. 46b edidit completumque in litteras minusculas transscripsit. Quae igitur ante § 8 aut verbis in codd. traditis addita aut quadratis uncis inclusa leguntur, ea addita et seiuncta sunt ad exemplum eius partis ex tituli reliquiis restitutum; reliqua, quae praeter codd. memoriam eadem ratione mutata sunt, suis locis in sd. indicavimus. Intacta tamen apud Th. reliquimus ἤν, ἐπήν, θάλασσαν, de quibus cf. adn. 18, 4, et ante vocales positum ν ἐφελκυστικόν et ante consonantes omissum, in quo veteres sibi non constitisse multis inscriptionum exemplis demonstratur.

§ 3. Ἠλείους καὶ Μαντινέας utrobique inverso ordine codd., praeterquam quod altero loco Ἠλείους καὶ Ἀργείους b.

ἐς τὴν γῆν codd.

τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκ. Argivorum socii ὑπήκοοι erant Orneatae et Cleonaei (67, 2), Mantinensium aliquot Arcadiae civitates (29, 1), inter quas Parrhasii fuerant (33), Atheniensium enumerati sunt a Boeckh. Oec. civ. II p. 657 sqq. Koehler. de Foed. Deliaco-Attico p. 153 sqq. — ἑκάτεροι, Athenienses et Argiva societas Argivos et Mantinenses et Eleos complectens.

§ 2. ὅπλα δέ. Postquam primo enuntiato statutum est, ut societas centum annos sit, ad ipsas civitates eorumque socios subiectos pertineat, terra marique valeat, iam nova condicio additur. Optime igitur quadrat particula δέ a Krueg. deleta. Diversum infra § 3 ἢν πολέμιοι κ. τ. λ., ubi superius κατὰ τάδε explicatur, simile 18, 4. — πημονῇ. Cf. adn. 18, 4. — τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. Pro his etiam μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδ., ut 18, 4, ubi vid. adn., dici potuit. „Coniunctio μηδέ ad superius μή refertur ex notissima lege plerumque μὴ ... μηδέ et μήτε ... μήτε inter se respondere praecipiente.“ Arn. Cf. Elmsl. ad Eur. Med. v. 4. 5 et infra § 8.

§ 3. ξυμμάχους εἶναι. Infinitivi ex verbis σπονδὰς ἐποιήσαντο pendere possunt. Cf. tamen etiam adn. 18, 5. — ἐπὶ τὴν γῆν ut infra § 4. Cf. adn.

θεῖν Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ Ἠλείους Ἀθήναζε, καθ' ὅ τι ἂν ἐπαγγέλλωσιν ⟨οὗτοι⟩ [Ἀθηναῖοι], τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἁπασῶν τούτων τῶν πόλεων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς Ἄργος καὶ ⟨ἐς⟩ Μαντίνειαν καὶ ⟨ἐς⟩ Ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἀργείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἠλείων, καθ' ὅ τι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἁπασῶν τούτων τῶν πόλεων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν ⟨μηδεμιᾷ τῶν πόλεων⟩, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ [ταῖς πόλεσιν]. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχου-

πασῶν τῶν πόλεων τούτων codd. exceptis Ar. Chr. Dan., qui a reliquis omisso πασῶν discrepant. Cf. sd. § 4.

§ 4. Ἠλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἀργείων inverso ordine codd.

πασῶν τούτων τῶν πόλεων codd., nisi quod πασῶν τῶν πόλεων τούτων Vat. H. Veram verborum collocationem titulus ostendit.

§ 5. ὧν ἄρχουσιν E; reliqui ὧν ἂν ἄρχωσιν, nisi quod Pal. ἂν om. Cf. adn.

appendicis. — ἐπαγγέλλωσιν. „Hic notat denuntiare, poscere, *ankündigen*, Gall. sommer, réclamer.“ Bau. Cf. § 6 et στρατιὰν ἐπαγγέλλειν VII 17, 1. — οὗτοι ut infra § 4 αἱ πόλεις αὗται. Cf. adn. append. — τρόπῳ . . . δυνατόν. Cf. adn. 23, 2. — ἁπασῶν. Longior et gravior huius vocabuli forma ubique in hoc foedere est. Cf. infra § 3. 4. 5. 7. 12.

§ 4. ἐς Ἄργος . . . Ἦλιν. Singulis nominibus praepositio additur, quod singulis civitatibus, ut in quamque hostilis impetus factus est, Athenienses auxilium praestare debent. Cf. § 10 et adn. append.

§ 5. ὧν ἄρχουσιν ἕκαστοι. Falsum est quod in libris prope omnibus legitur ὧν ἂν ἄρχωσιν. Cur enim hic aliter atque reliquis locis (§ 1. 2) non de iis

σιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων καὶ Μαντινέων καὶ Ἠλείων.
6 τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον ἐπὴν ἔλθωσιν ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταὐτά· ἢν δὲ πλείονα βούληται χρόνον τῇ

§ 6. ἔλθῃ codd. Cf. adn.
πλέονα codd. Cf. sd. IV 82.
βούλωνται codd., quo servato antehac post χρῆσθαι interpungebant. Cf. adn.

sociis, qui tum erant, sed de iis, qui aliquando futuri sint, paciscantur, prorsus non intellegitur. Praeterea sic repugnantia aliqua exsistit inter hunc locum et § 1, ubi totum foedus ad eos qui tum erant socios pertinere dictum est. Cf. adn. append. — **μηδὲ κατὰ θάλασσαν**, ne mari quidem, *auch nicht zur See*. Krueg. haec verba delevit, quod non convenirent ad 56, 2 et per se inepta essent. Sed 56, 2 aliter interpretandum est atque ille intellexit (cf. adn.) neque hoc ipso loco quicquam inepti relinquitur, si **διὰ τῆς γῆς . . . ξυμμάχων** vertimus per fines ipsorum et sociorum (cf. 25, 3). Accedit quod foederis initio id terra marique valere dictum est. — **ἢν μὴ . . . εἶναι**, nisi decreto ab omnibus civitatibus facto ut transitus liceret. Similiter **ἢν μή** dictum est a Dem. XXIV 46 **οὐκ ἐῶν . . . λέγειν οὐδὲ χρηματίζειν . . . ἂν μὴ τῆς ἀδείας δοθείσης** et pariter in praemissa ibidem 45 lege **ἐὰν μὴ ψηφισαμένων τὴν ἄδειαν**. Mente repetere licet apud Th. **διίωσι**, apud Dem. **λέγωσι καὶ χρηματίζωσι**; sed carere possumus tali supplemento, si **ἢν μή**, ut saepius **εἰ μή**, naturam adverbii (**πλήν**) plane induisse statuimus. Nam hac sola ratione explicatur Ath. 521 b **νόμος ἦν . . . τὴν ἐλευθέραν μὴ ἐκπορεύεσθαι ἡλίου δεδυκότος ἐὰν μὴ μοιχευθησομένην**. Cf. Kuehn. Gr. max. § 988, 8 (qui perperam exemplum Th. a Dem. discrepare opinatur) et adn. append.

§ 6. **ἐπὴν ἔλθωσιν**. Quod in codd. est **ἔλθῃ** ita antehac interpretati sunt, ut e part. **βοηθοῦσι** nomen **ἡ βοήθεια** repetendum esse dicerent. Sed exempla, quibus nituntur, parum idonea sunt. Nam quod I 90, 2. 91, 1 ex **τειχίζειν τὰ τείχη, τὸ τεῖχος** subauditur (cf. Herod. IX 8), Plat. Theaet. 476 b ex **ἐπιτηδευτέον ὁ ἐπιτηδεύων**, Xen. Cyr. II 4, 24 ex **τὰ βασίλεια ὁ βασιλεύς**, Anab. III 3, 5 ex **τῇ πολεμίᾳ οἱ πολέμιοι**, inde potius consequitur ex **βοηθεῖν** vel **βοήθεια** repeti posse **οἱ βοηθοῦντες, ὁ βοηθῶν**. Emend. Kirchh. Cf. adn. append. Aptissime autem cohaeret **ἐπὴν ἔλθωσιν** cum verbis **μέχρι τριάκοντα ἡμερῶν**. Praebetur enim commeatus auxiliis usque ad tricesimum post adventum diem, i. e. inde a profectione usque ad id tempus. — **κατὰ ταὐτά**. Simul audi verba **ἡ πόλις ἡ πέμπουσα σῖτον παρεχέτω**. — **βούληται**. Si scriptum fuisset **βούλωνται** ad **τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν** paulo ante memoratam **κατὰ σύνεσιν** relatum, ne aliud vide-

στρατιᾷ χρῆσθαι ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη, διδότω σῖτον, τῷ μὲν ὁπλίτῃ καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ τρεῖς ὀβολοὺς Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης, τῷ δ' ἱππεῖ δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμ- 7
ψαμένη ⟨τῇ στρατιᾷ⟩ τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω, ὅταν ἐν τῇ αὐτῆς ὁ πόλεμος ᾖ· ἢν δέ ποι δόξῃ ⟨ἁπάσαις⟩ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι 8
δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, Ἀργεῖοι δὲ καὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον κατὰ ἱερῶν τελείων.

§ 7. τῇ αὐτῇ codd. „An τῇ αὐτῆς? ut alibi τὴν ἑαυτῶν, τὴν Ἀργείων et plura huiusmodi dicit.“ Duk., quem secutus est Bekk. Cf. adn. I 44, 1.

πάσαις It. Vat. Aug. Cass. Ven. M. C.

retur deinde subiectum esse, omissis verbis ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη sequi debebat διδόντων. Emend. Kirchh. Cf. adn. append. — σῖτον hic et supra = σιτηρέσιον, ut ex proximis patet. Cf. Boeckh. Oec. civ. I p. 377. 380. — καὶ ψιλῷ ... Αἰγιναίους. De distinctione ψιλῶν et τοξοτῶν vid. adn. IV 36, 1. Quinae drachmae Aeginaeae septenas Atticas valebant; itaque 3 ob. Aegin. = 4, 2 Att. Cf. Hultsch. Metrol. p. 135 sqq., qui Poll. IX 76. 86 errare docet, cui drachma Aeginaea pro decem obolis Atticis est. „Popularem autem civitatum paciscentium rationem id ostendit, quod sagittariis et levis armaturae militibus idem stipendium constitutum est atque gravi armaturae. Ita Athenis vel nautae idem stipendium quod gravis armaturae milites accipiebant. Vid. III 17. VI 31.“ Arn. De universis stipendiis militum Graecorum consule eos, qui in adn. ad III 17, 3 citati sunt.

§ 7. ⟨τῇ στρατιᾷ⟩ τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω eadem ratione dictum esse putamus atque Xen. Anab. VII 1, 40 ὡς οὐχ ἡγησόμενον τῇ στρατιᾷ, Hist. Gr. IV 2, 9 ἡγεῖσθαι τῇ στρατιᾷ ἐκέλευον. Nam his quoque locis de exercitus imperio sermo est. Cf. Hom. Il. II 816 Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε ... Ἕκτωρ. Nos: *soll für das Heer den Oberbefehl haben.* Cf. Krueg. Gr. § 47, 20 adn. 2. Kuehn. Gr. max. § 423, 6. — τὸ ἴσον ... μετεῖναι. De casu cf. Matth. Gr. § 325 adn. 1, de infinitivo adn. 18, 5.

§ 8. τὸν μέγιστον. Cf. adn. 18, 9. — κατὰ ἱερῶν τελείων. „Quaenam sint ἱερὰ τέλεια et quid ὅρκος καθ' ἱερῶν τελείων, docet Demosthenes in oratione contra Aristocratem [XXIII 68], ubi agit de iure iurando, quo se obstringebat is, qui apud Areopagum caedis aliquem accusabat, quem iurare dicit στάντα ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων. Plura vide in notis ad Appian. [t. III p. 213.]“ Huds. Nonnulli ἱερὰ τέλεια voluerunt esse ὁλόκληρα, μὴ λελωβημένα. „Sed cum hoc commune fuerit omnibus sacris,

ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε· „ἐμμενῶ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως, καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ."
9 ὀμνύντων δὲ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις· ἐν Ἄργει δὲ ἡ βουλή καὶ οἱ ὀγδοήκοντα καὶ οἱ ἀρτῦναι, ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα· ἐν δὲ Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ καὶ ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ καὶ οἱ πολέμαρχοι· ἐν

§ 8. ἐμμένω codd. Emend. Fr. Portus.
§ 9. αἱ ἀρτῦναι codd., οἱ ἀρτῦναι schol. Apud Herodian. I 56. II 653 est ἀρτύνας, quod parum recte pro nomine proprio

ne quid in iis mutilum, sed omnia integra ac perfecta diis offerrentur, . . . [cf. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 208], verius est . . . Graecis ἱερὰ τέλεια esse quae Latinis sunt maiores et eximiae hostiae; quales sunt quas memorat Demosthenes et alii apud Henr. Steph. ad Appian. [add. Wessel. ad Herodot. VI 68] et hecatombae, quas τελείας θυσίας vocat scholiastes parvus Homeri in Il. I 65." Duk. „Victimae debebant ad iustam magnitudinem pervenisse, non pulli esse; e. c. taurus aut bos, non vitulus. Cf. Herodot. I 183, ubi τὰ τέλεα τῶν προβάτων contraria ponuntur τοῖς γαλαθηνοῖς . . . Similiter Latine hostiae maiores ab hostiis lactentibus distinguuntur." Arn. Cf. Herm. Antiqu. Gr. II § 26, 21. De κατά praepositione vid. Matth. Gr. § 581a p. 1356 et Krueg. Gr. § 68, 24 adn. 1. Cf. Andoc. I 98.

§ 9. αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. „Acacius: urbani magistratus. Ἔνδημον Thucydides I 70, 4 opponit ἀποδήμῳ, et lex Atheniensium apud Aeschin. in orat. advers. Timarch. non longe a principio [I 19] ἐνδήμους ἀρχὰς ὑπερορίοις his verbis: μηδὲ ἀρχὴν ἀρξάτω μηδεμίαν μηδέποτε, μήτε ἔνδημον μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτὴν μήτε χειροτονητήν, i. e. Hieron. Wolfio interprete: nec ullo fungi magistratu ei liceat, sive domi sit sive peregre, sive sortito sive suffragio mandari solito." Duk. „Similiter Aristot. Pol. III 10." Arn. Et Xen. Anab. VII 1, 27. — οἱ ὀγδοήκοντα. Cf. Wachs. Antiqu. Gr. I p. 718 sq. et Schoem. Antiqu. iur. p. 81, 4. — οἱ ἀρτῦναι. „Artynae praesides consilii octoginta virorum fuisse putari possunt. [Quae Bloomfieldii coniectura est.] . . . Mueller artynas auctoritati regum civili, sicut strategos imperio eorum in bellis, arbitratur successisse. Dor. II p. 140." Arn. Cf. Wachsm. l. l. et Schoem. l. l. p. 81, 1 et 84, 1. — οἱ δημιουργοί. Δημιουργούς etiam apud Achaeos commemorari, ἐπιδημιουργούς a Corinthiis quotannis Potidaeam missos (Thuc. I 56) adnotat Duk. De aliis vid. Wachsm. l. l. p. 420 sq. Schoem. l. l. p. 84, 10. — οἱ θεωροί. „In nonnullis Doriensium civitatibus . . . theori erant magistratus sacerdotales, quasi quidam pontifices, quos commercia cum oraculo Delphico itidem ut Pythios Spartanorum exercuisse probabile est. Vid. Muell. Aegin. p. 134 sq. Dor. II p. 18 coll. Dissen. explic. Pind. Nem. III p. 376." Schoem. l. l. p. 395. — οἱ πολέμαρχοι. Hi c. 66 morarum Laconicarum du-

δὲ Ἤλιδι οἱ δημιουργοὶ [καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες] καὶ οἱ ἑξακόσιοι, ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους 10
Ἀθηναίους μὲν ἰόντας ἐς Ἦλιν καὶ ἐς Μαντίνειαν καὶ ἐς Ἄργος τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων, Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπον- 11
δῶν καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει, Ἀργείους δὲ ἐν ἀγορᾷ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ,

habet Lentz. Aut igitur corruptum est οἱ ἄρτυνοι Plut. mor. 291e (l. ἀρτῦναι) et Hesych. ἄρτυνος· ἄρχων (l. ἀρτύνας), aut duplex nominis forma fuit, ἀρτύνας et ἄρτυνος.

§ 10. ἐς ante Ἦλιν om. m. C. I. K. idemque ante Ἄργος b.

ces sunt. Hic „non tam duces quam summi rei bellicae curatores videntur esse, sicut Athenis tertius archon nomen polemarchi habebat.“ Heilm. Cynaetheusium, alius Arcadum civitatis, polemarchos commemorat eorumque munus describit Polyb. IV 18, 2. Noti praeterea sunt polemarchi Boeotorum et Aetolorum, de quibus cf. Herm. Antiqu. I § 180, 15. 184, 11. — οἱ τὰ τέλη ἔχοντες. Cum omne munus publicum τὸ τέλος valeat (cf. I 58, 1. IV 15, 1. 86, 1. 88, 1. Wachsm. l. l. p. 815), non potest generalis haec significatio (cf. οἱ ἐν τέλει I 10, 4. 90, 5. II 10, 3. III 36, 5. IV 65, 2. V 27, 2. 60, 1. VI 88, 10. VII 73, 1. VIII 50, 4) pro certi cuiusdam magistratus nomine haberi. Cum Krueg. igitur ad δημιουργοί adscriptum esse censemus οἱ τὰ τέλη ἔχοντες et addito καί cum foederis verbis coniunctum esse. — οἱ θεσμοφύλακες. „Stephanus in Thes. bene legum et institutorum custodes explicat et idem valere atque θεσμοθέτας et νομοφύλακας existimat.“ Bloomf.

§ 10. ἀνανεοῦσθαι δέ cet. Haec eo spectasse, ut foedera ab utrisque ante anniversaria sollemnia magnorum et publicorum dierum festorum, qui Peloponnesiis essent Olympia, Atheniensibus Panathenaea, renovarentur, explicat Arn. — Ὀλυμπίων. „Coeperunt mensis Elei, qui Hecatombaeoni Attico respondet, die XI.“ Dodw. — Παναθηναίων τῶν μεγάλων. „Panathenaea maiora quarto quoque anno, tertio quoque Olympiadum, ab Hecatombaeonis die XXVIII celebrabantur. Vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II p. 165 sqq. Clint. Fast. Hellen. Append. p. 293. A. Momms. Heortol. p. 131 sq.

§ 11. τὰς ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν, pacta foederum. Cf. VIII 37, 1 et ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι V 5, 2. — στήλῃ. Cf. adn. 18, 10. — ἐν πόλει. Quod 23, 5 additum est παρ' Ἀθηναίᾳ hic non minus per se intellegitur quam παρὰ Διί infra post Ὀλυμπίασι. — ἐν ἀγορᾷ. Paulo post ἐν τῇ ἀγορᾷ, et similiter I 138, 5. IV 113, 2 al. Addi tamen articulum non magis quam in simili forma ἐν πόλει necesse esse docebunt te Schaef. ad Demosth. V p. 373 et Stallb. ad Plat. Theaet. init. — ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος

Μαντινέας δὲ ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην χαλκῆν κοινῇ
12 *Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις, ὅ τι [δ'] ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευομέναις, τοῦτο κύριον εἶναι."*

1 48. *Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑφ' ἑτέρων.*
2 *Κορίνθιοι δὲ Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν, ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην*

αἱ τῶν Λα[κε]δαιμονίω[ν] καὶ Ἀθηναίων σπο[ν]δαὶ ἔτι δι[α]μένουσι. Κ[ο]ρίνθιοι πρ[ὸς] ἐκείνους π[ρὸς] λιντρέποντι

§ 12. δ' om. Valla vertens: quod si quidpiam videatur satius his civitatibus addi ad conventa, quicquid cunctis communiter videbitur, id ratum sit. Cf. 23, 6.

Cap. 48. § 1. αἱ ξυμμαχίαι codd., cui repugnant 46, 5. 47, 8. 11. 78. 82, 5. Cf. adn. 27, 1. Emend. Herwerd. Stud. Thuc. p. 46.

τῷ ἱερῷ. Est Apollinis Lycei templum. Conf. Muell. Dor. I p. 249. — **ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ.** Duo templa Iovis Mantineae commemorat Paus. VIII 9, 1. — **καταθέντων . . . χαλκῆν.** Hoc factum esse docet Paus. V 12, 7. Insolentius autem **κατατιθέναι** de columna est positum pro **στῆσαι** (V 18, 10. 23, 5). Cf. tamen Isocr. IV 180. Ceterum cum in Eleorum dicione Olympia sit, hi praeter columnam aeneam, quam hic communiter omnes sociae civitates statuunt, propriam in sua urbe non collocant.

Cap. 48. § 1. **αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία.** Haec vocabula 24, 2. 25, 1. 27, 1 ita discreta videmus, ut **σπονδαί** sint pax, **ξυμμαχία** societas. Sed id hic et in ceteris locis fieri non potest. Ἓν διὰ δυοῖν igitur appellat Bloomf. ad c. 78. Similiter Caes. B. G. VI 2 Ambiorigem sibi societate et foedere adiungunt. Deinde **αὗται** conicit Krueg., quod pronomen reperitur in simillimis verbis 80, 1. Sed cf. II 101, 6. — **ἐγένοντο.** Ad similitudinem 80, 1. I 102, 4 facile **ἐγένετο** conicias. Sed hic praevalere **τὰς σπονδάς**, quippe quae proximi quoque enuntiati sint subiectum, recte animadvertit Class.

§ 2. **Κορίνθιοι . . . ξύμμαχοι.** Cf. 31, 6. — **ἀλλὰ καὶ . . . οὐ ξυνώμοσαν.** Societatis antea factae hic obiter atque posterius mentio inicitur, de qua supra nihil dictum est. Nam statim distinguitur a **τῇ πρώτῃ ἐπιμαχίᾳ**, de qua sola c. 29. 31 (cf. 27, 2) sermo fuit. Class. haec verba in parenthesim redegit, ut verbis **ἐσῆλθον ἐς αὐτάς** proxime oppositum esset **ἀρκεῖν δ' ἔφασαν κ. τ. λ.** Sed hoc cur verbo **ξυνώμοσαν** opponi nequeat cum neque ille dixerit neque nos perspiciamus, facilem et simplicem verborum structuram difficili et implicatae praeferimus. Super

γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

[illegible]εδαιμο- [illegible] Ἠλεῖοι ἐν Ὀλυμ- [illegible] ἱεροῦ [illegible]γουσιν. [illegible]ιλογίαι [illegible]ῶν περὶ [illegible]αδίκης.

49. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου. οἷς Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τὸ πρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν ὥστε μὴ θύειν μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκοντες σφῶν ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς

Cap. 49. § 1. σφᾶς codd. Cf. adn.

[illegible]scrimine ξυμμαχίας et ἐπιμαχίας cf. adn. I 44. 1.

§ 3. οἱ μὲν Κορίνθιοι cet. Cf. Diod. XII 77. 3.

Cap. 49. § 1. παγκράτιον ... ἐνίκα. Petrus Faber Agonist. [illegible] 23 observat Thucydidem hic designationi Olympiadis apponere nomen illius, qui pancratio vicerat, contra morem aliorum historicorum, qui et plerumque nomen illius, qui stadio vicerat, addere solebant [illegible] morem [illegible] Dion. Hal. et Diod. Sic. pluribus [illegible] I 15. [illegible] Thucydides [illegible] nomen illius, qui stadio vicerat [illegible] Gymnast. p. 340, qui Androsthenem [illegible] — [illegible] — Λακεδαιμόνιοι [illegible] Ἠλείων. [illegible] — ἐν τῷ [illegible] νόμῳ. [illegible] aliquot exemplis, ex quibus simillimum huic est Thucydideum I 77. 1, docet Matth. Gr. § 577 p. 1348. — κατεδικάσαντο αὐτῶν. [illegible] irrogandam [illegible]

[illegible]verant. Haec certe mihi est vis [illegible] καταδικάζεσθαι. Hic [illegible] Elei ipsi videntur fecisse. [illegible] [illegible] — [illegible] quod codd. praebent σφᾶς [illegible] Lacedaemonios [illegible] reflexiva caret, quod [illegible] exemplis demonstrari [illegible] Nam [illegible] 61. 3 recte Bekker σφῶν emendavit. [illegible] quam σφῶν [illegible] propositum. De [illegible] 38. 1. Krueg. [illegible] § 48. [illegible] — Φύρκον τεῖχος [illegible] Φύρκος [illegible] Thucydidis [illegible] 49. sed eo loco Φύρκος [illegible] oppidum, proprie [illegible] Φύρκος. [illegible] sunt [illegible] Paus. [illegible] Mue[illegible] — [illegible] [illegible] 16. [illegible] — ἐς Λέπρεον [illegible] — ὁπλίτας [illegible] Temere [illegible] — ἐν ταῖς Ὀ[illegible]σπονδαῖς [illegible]

σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη δισχίλιαι μναῖ
ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὥσπερ
2 ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις πέμψαν-
τες ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι,
λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς
3 σπονδάς, ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ
τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι (πρώ-
τοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι), καὶ ἡσυ-
χαζόντων σφῶν καὶ οὐ προσδεχομένων ὡς ἐν
4 σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λα-
κεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς
ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη
ἐνόμιζον αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο
δρᾶσαι· καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν.
5 Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν οὐκ
ἀδικοῦσι μὴ ἂν πεισθῆναι, εἰ δὲ βούλονται σφίσι
Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι
τοῦ ἀργυρίου καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται αὐτοὶ ὑπὲρ
ἐκείνων ἐκτίσειν.

1 50. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν,
Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται, ἀνα-

piacarum indutiarum seu feriarum (*des Olymp. Gottesfriedens*). Cf. adn. 1, 1. Boeckh. Explic. Pindar. p. 494 sq. et quos laudat Herm. Antiqu. Gr. I § 10, adn. 14. Add. infra VIII 10.

§ 2. *σφῶν καταδεδικάσθαι.* Cf. adn. I 95, 3. — *μὴ ἐπηγγέλθαι.* Per *σπονδοφόρους.*

§ 3. *τὴν παρ' αὐτοῖς ... εἶναι*, eas indutias, quae in ipsorum terra proclamari solerent, iam fuisse. De *παρ' αὐτοῖς* cf. VI 64, 3. Lys. XII 33. Isocr. II 30. — *ἐπαγγέλλουσι*, indicere solent. — *λαθεῖν.* Cf. adn. IV 30, 2.

§ 4. *οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ... ἐπενεγκεῖν*, Lacedaemonii autem respondebant non oportuisse eos etiam denuntiare indutias Lacedaemonem, si quidem iniuriam ipsos (Lacedaemonios) iam commisisse putavissent: at non quasi ita putarent (sed quasi non putarent), hoc fecisse; etiam arma nusquam se amplius (postquam indutiarum nuntium accepissent) illis intulisse. De *ἀδικεῖν* cf. adn. I 38, 4, de *ὑπολαμβάνειν* II 72, 1.

§ 5. *ὡς μὲν ... πεισθῆναι*, se sibi persuadere non posse illos iniuriam non fecisse. De *μή* particula cf. I 139, 1. Krueg. Gr. § 67, 7 adn. 4. — *ἀφιέναι*, se remittere. — *ὃ τῷ θεῷ γίγνεται*, quae (pars) deo obveniret. Cf. Isae. XI 10.

Cap. 50. § 1. *ἐσήκουον*] οἱ Λακεδαιμόνιοι. — *ἠξίουν*]

βάντας δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἐπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ [θυσίας καὶ ἀγώνων] καὶ οἴκοι ἔθυον, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουν πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἠλεῖοι δεδιότες μὴ βίᾳ θύσωσι, ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον· ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν Ἁρπίνῃ ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, Λακεδαιμόνιος, ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δη-

τρόπος τῆς τότε πανηγύρεως. Λίχας.

Cap. 50. § 1. ἀναβάντας It. Vat. Aug., ἀναβάντες vulgo. Subaudiendum αὐτούς sive τοὺς Λακεδαιμονίους.
ἀπομόσαι codd. Cf. adn.
§ 3. ἐν Ἄργει codd. Cf. adn.

οἱ Ἠλεῖοι. Schol. — ἐπομόσαι. Non quadrat huc ἀπομόσαι. Nam ἀπομνύασι qui se aliquid non facturos esse iurant. De ἐπομόσαι cf. II 5, 6. Xen. Conviv. 9, 6. 7. Eustath. ad Hom. Il. X 332.

§ 2. Λακεδαιμόνιοι . . . ἱεροῦ. Cf. Paus. III 8, 2. Quae sequuntur verba θυσίας καὶ ἀγώνων pro appositione vulgo habentur. Sed cum supra in eandem sententiam solum τῷ ἱερῷ dictum sit, non intellegitur cur eiusdem vocabuli explicationem hic scriptor addiderit. Certe priore loco ea magis quam posteriore opus erat. Recte igitur Krueg. haec verba pro additamento habuit ex 49, 1 facto. — ἐθεώρουν] τῆς θεωρίας μετεῖχον. Schol. Cf. adn. 18, 1. Spectare certamina etiam τοῖς μὴ θεωροῦσι καὶ εἰργομένοις τοῦ ἱεροῦ licuisse inde apparet, quod Licham adfuisse paulo post audimus.

§ 3. ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων, cum iuventute armata. — ἐν Ἁρπίνῃ. Argos, quod in codd. legitur, multo longius ab Olympia aberat quam ut ibi commemorari possent qui ad adiuvandam Eleorum custodiam subsidio venirent. Emend. Ad. Michaëlis in Philol. XXIV p. 166. Harpina XX fere stadiis orientem versus ab Olympia aberat. Cf. Bursian. Geogr. II p. 287 sq.

§ 4. Λίχας. De hoc viro generosissimo cf. Krueg. ad Dion. p. 281. — ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν. Hi ῥαβδοῦχοι erant ministri magistrorum certaminis, qui Ἑλλανοδίκαι vocabantur, quorum imperia exsequebantur. Cf. Herm. Antiqu. Gr. II § 50 adn. 20. De ὑπό cf. Matth. Gr. § 592 β'. — Βοιω-

μοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα· ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν.

Ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν (καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες)· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἶκον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. *Κορινθίοις λόγοι προσφέρονται.*

51. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας καὶ Δόλοπας καὶ Μηλιέας καὶ Θεσσαλῶν *Ἡρακλεῶται οἱ ἐν Τραχῖνι ἡσσῶνται τῶν προσχώρων.*

τῶν δημοσίου] τοῦ δημοσίου τῶν Βοιωτῶν. Schol. Is igitur commune Boeotorum significari censet. Quod quanquam alibi δημόσιον vocari non meminimus, id de republica certe dici e lexicis constat. Hic si id forte propter articulum omissum fieri posse neges, ad δημοσίου vocem audias ζεύγους. Attamen de aerario certe publico δημοσίου cum praepositione ἐκ sine articulo positum VI 31, 3 videbimus, et commune Boeotorum victorem renuntiatum esse (ἀνακηρυχθῆναι, quod proprium hac in re verbum est) aptius videtur dici quam bigas Boeotorum publicas. — **κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως**] διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι Λακεδαιμονίοις ἀγωνίζεσθαι. Schol. De hoc genere dicendi cf. adn. I 137, 4. Ἀγώνισιν aliquotiens legi apud Procopium testatur Abresch.; ab ἀγῶνι ita differt ut certatio a certamine. — **προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα.** „Suidas ex hoc loco et ex Homero ostendit etiam locum ipsum, in quo certatur, vocari ἀγῶνα." Duk. Cf. Held. ad Plut. Tim. p. 460. Sic δρόμον etiam de loco, in quo curritur, χορόν apud Hom. de loco, in quo saltatur, dici notum est. — **ἀνέδησε.** Στεφάνῳ adiectum est IV 121, 1. — **καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι** pariter legitur apud Cass. Dion. XLV 7, 3. — **ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς . . . διῆλθεν**, dies festi ita iis (sine turbis) praeterierunt. Αὐτοῖς ad πάντες refertur.

§ 5. **μετὰ τὰ Ὀλύμπια.** „Finis Olympiorum Hecatombaeonis die XVI, Iulii Iuliani die XVIII." Dodw. — **αὐτῶν**, Corinthiorum. — **σεισμοῦ . . . διελύθησαν.** Cf. adn. 45, 4.

Cap. **51.** Cf. Diod. XII 77, 4. — § 1. **Αἰνιᾶνας.** De sedibus horum ad superiorem Spercheum cf. Bursian. Geogr. I p. 87. — **Δόλοπας.** Cf. adn. II 102, 2. — **Μηλιέας.** Cf. III 92. Cum autem ibi Trachinii, a quibus advocati erant coloni Heracleam condentes, pars Meliensium vocentur, hic duae reliquae eorun-

τινας. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλ πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τοι των τὸ χωρίον ἐτειχίσθη. καὶ εὐθύς τε καθισ μένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύναν φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρ κλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος, Λακεδαιμόνι ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε, διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλ τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, κ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Ἡράκλειαν Βοιωτοὶ παραλαμβάνουσιν.

52. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχ μένου τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακ ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδ τὸν Λακεδαιμόνιον ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα ἐ ἐπεμψαν. δείσαντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβο μένων Ἀθηναῖοι λάβωσι· Λακεδαιμόνιοι μέν ὠργίζοντο αὐτοῖς.

Ἀλκιβιάδης ἐς Πελοπόννησον στρατεύσας τείχη οἰκοδομεῖ.

Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίο στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυ μάχων ξυμπρασσόντων ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησ μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὁπλιτῶν καὶ τοξοτῶν, κ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παραλαβὼν τά τε ἄλ ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν διαπορευόμεν Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ καὶ Πατρέας τε τεί

dem partes a Trachiniis dissidentes significari videntur.

§ 2. *πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ* cet. Cf. III 93, 2 et ibi adn. — *Κνίδιος* a nominativo *Κνίδις*. Cf. *Γοάξιος* IV 107, 3. *Κνιδίου* Meinek. in Herm. III p. 363. Sed hoc non magis notum est nomen.

Cap. 52. § 1. *παρέλαβον*, tuendi causa in potestatem suam acceperunt. Auxilio Boeotos vocatos esse narrat Diod. XII 77, 4. — *Ἡγησιππίδαν*. *Ἀγησιππίδαν* restitui vult. Dind. in Steph. Thes. Cf. adn. 56, 1. — *τὸν Λακεδαιμόνιον*. De articulo cf. adn. III 25, 1. — *τὰ κατὰ Πελοπ.* Cf. adn. 6, 2.

§ 2. *μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων*. Ducentos fuisse d Isocr. XVI 15. — *τῶν αὐτόθεν*. Cf. adn. I 62, 4. — *Πατρέας ... τείχη καθεῖν* „Dicendi genus idem est at IV 103, 5 *τείχη καθεῖτο*, vid. adn. Res a Plut. Alc. c. [alieno loco] narratur. Ab Ai niensibus ideo commendata ut Patrenses classe tueri posi [cf. 82, 5]. Ex Paus. VII 6 Achaeos hac in re Patrensi studiose opem tulisse et « Athenienses bene affectos fu intellegimus.“ Bloomf. I

εἶναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν καὶ αὐτὸς ἕτερον σεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ· Κοθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ ισθὲν βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

53. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ είοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ ατος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθαέως, ὃ δέον γαγεῖν οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοτανῶν Ἐπι- Ἐπιδαυρίοις καὶ Αργείοις πόλεμος, οὗ αἱ αἰτίαι λέγονται.

Cap. 53. Πυθέως codd. praeter Πιθέως Vat., Πυθέος Mosqu., κέως corr. Laur., Πυθιέως Reg. F. Gr., Πειθαίως E. — Πυ-ς Wesseling. ad Diod. XII 78, quem eundem genetivum habet II 35, 2. 36, 5.
ὑπὲρ βοταμίων codd. praeter βοταμένων C. D. I., παραβοτα- F., παρὰ ποταμίων Gr., παραποταμίων Reg., ὑπὲρ ποτα- Lugd. (sed in marg. βοταμίων) b. Vocabulum παραποταμίων, sive pro masc. sive pro neutro accipis, sententiam non prae-

us τείχη μακρά appellat, reprehendit Leak. Athen. p. 296 interpr. Germ., sed a, ut videtur. — ἐς θάσαν. Priscam urbem Graesicut eam, quae nunc ibi non ad mare usque pertie, quo colonia Romana vispectasse, ex his verbis nus. Cf. Burs. Geogr. II 125 sqq. — ἕτερον. l audi τεῖχος, sed ita, ut nomen hic non murum, munitionem, castrum, significum hoc τεῖχος in Rhio, n Rhium versus exstructum Thuc. dicat. — Κορίν-. Animadverte hos Atheibus et Argivis repugnantes. 3, 3 et adn. 55, 1. — οἷς τειχισθέν, quibus ex-tum (si exstructum damnum afferebat. Cf. , 3 οἷς πολέμιον ἦν τὸ ον κτιζόμενον. Non debequaerere, an legendum esset ν βλάβῃ. Nam damnum ilvera instabat eoque referperf. ἂν particula carens. — ώλυσαν. Simul audi τειχι-αι.

. 53. Προφάσει μέν. iter VI 76, 2 προφάσει μὲν . . . διανοίᾳ δέ inter se respondent. Cf. de hoc dativo Bernh. Synt. p. 130. Add. VI 79, 2. Alibi accusativus sic legitur, ut III 111, 1. V 80, 3. VI 33, 2. — θύματος. Hostiam plerique interpretantur, alii sacrificium. Cf. 77, 4. Consentit in summa re Diod. XII 78, 1. — Πυθαέως. „Templum id, ad quod respicitur, ibi positum erat, ubi Larissam, Argorum arcem, ascendebant (Paus. II 24). Erant tamen alia eiusdem dei templa Hermionae et Asinae (Paus. II 35. 36) atque etiam Spartae (Paus. III 11). Pythaeum filium Apollinis fuisse, qui Delphis in Peloponnesum profectus cultum Apollinis introduxisset, et Argos primum, quem adisset, locum fuisse rumor erat.“ Arn. Non templum urbis Argorum, sed id, quod prope Asinen fuit (Paus. II 36, 5), significari nobis ex superlativo κυριώτατοι videtur apparere templum maxime in Argivorum, parva ex parte igitur etiam aliorum, velut Hermionensium aut ipsorum Epidauriorum, potestate fuisse demonstrante. — ἀπαγαγεῖν. Est nostrum abführen, abtragen. — ὑπὲρ βοτανῶν, pro pascuis, quae

δαύριοι (κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖ[οι]) ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας τὴν Ἐπίδαυ[ρον] τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσλαβ[εῖν,] ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθ[ειαν] ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκ[ευά]ζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυ[ρον] διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Λεῦκτρα ἐκστρατεύουσιν, Ἀργεῖοι

54. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμό[νιοι] κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦ[κτρα] τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἀγ[ι]...

bet (quomodo enim aut pro fluvii accolis aut pro agris ad fl[uvium] sitis hostiam miserint, non perspicitur), περ ex ὑπὲρ repeti[tum est.] Pro antiqua igitur scriptura habendum est βοταμίων.

ab Apolline conducta habebant. Sic pro antiqua codd. lectione βοταμίων, quae nihili est, nunc emendavimus. Vocabulum autem βοτάνη non solum pabulum, sed etiam pascuum significare ostendunt Hom. Il. XIII 493. Eur. fragm. (ed. Nauck.) 775, 27. Plat. de Rep. 401 b. Scripturae (ἐννομίων) igitur loco hostiam Epidaurii Apollini mittere debebant. Cf. Harpocr. s. v. ἀπὸ μισθωμάτων: ἑκάστῳ γὰρ θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγίγνοντο δαπάναι· οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθυον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθούμενοι, Boeckh. Oec. civ. I p. 415 sqq. — ἄνευ τῆς αἰτίας. Articulus hic insolentius pro pronomine demonstrativo est positus quam in ὁ πόλεμος, de qua voce vid. adn. II 31, 3. — τῆς Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, ut Corinthus quiesceret, bello non immisceretur. — καὶ ... ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν. Ad accus. cum inf. ex superiore ἐδόκει (cf. adn. IV 3, 2) repetendum est ἐνόμιζε, ut IV 3, 3, ubi cf. adn. Vide praeterea adn. I 110, 2. — ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν, quam si S[cyl]laeum circumnaviga[rent]. Cf. IV 66, 3. De Scyllaeo [pro]munturio inter Troezenem et [Her]mionen sito vid. Paus. I[I 34,] 7. 8. Bursian. Geogr. II [p.] Hodie dicitur Scylli. — Ἀθηναίοις. Haec iunge superioribus ἔσεσθαι τὴν [βοή]θειαν. — ὡς αὐτοὶ ... ἐ[σβα]λοῦντες, quasi ad exi[gen]dam hostiam sua sponte [et] simul ab Alcibiade moniti) [in]rupturi essent. Praep. διὰ [pro]posita est pro ἕνεκα. Cf. II 89, 4.

Cap. 54. § 1. Λεῦκτρα. non potest esse oppidum [mari]timum Leuctra sive Leuctr[a in] finibus Laconicae et Mess[eniae] sive inter Tylum et Carda[mylen] situm et postea Eleutherol[aconi]bus tributum, de quo vid. [Bursian. Geogr. II p.] 360 sq. et Paus. III 26, 8[;] illud, quod a Plutarcho in [agrum] Megalopolitanum transferri [vid.] Schneid. ad Xen. Hist. Gr. [VI 5,] 24; verum tunc Laconicae, Arcadiae fuisse ex iis inte[lligi]tur, quae § 2 ineunt. narr[antur.] Cf. Curt. Pelop. I p. 293. Bursian. Geogr. II p. 24[...] Λύκαιον. Cf. adn. 16,

Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου· ᾔδει δὲ οὐ-
ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν
ρθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυο-
ς οὐ προυχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου,
τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλ-
α (Καρνεῖος δ' ἦν μήν, ἱερομηνία Δωριεῦσι)
σκευάζεσθαι ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ'
ωρησάντων αὐτῶν τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου

δὲ τὴν Ἐπι-
δαυρίαν δῃ-
οῦσι.

ιp. 54. § 1. στρατεύσουσιν Bas., ideo reprobandum, quia
ιnt in expeditione.

2. ἱερομηνία Cl. Reg., ἱερομήνια reliqui. Hoc adhuc proba-
editores, quod non festos mensis dies, sed totum mensem
caret. Sed cf. schol. Pind. Nem. III 4 τὸν οὖν Δημητριῶνα
φησι Φιλόχορος ὅλον ψηφίσασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἱερο-
ν λέγεσθαι, οἷον ὅλον ἑορτήν. Neque Steph. in Thes. ἱερο-
cum ἐπιμηνίων voce comparare debebat, quoniam non ut
νιος sic ἱερομήνιος adiectivum exstat. Cf. III 56, 2. 65, 1.

. . . στρατεύουσιν.
f. inter iura regum Lace-
niorum ab Herodot. VI 56
explicata etiam hoc fuisse:
ον ἐκφέρειν ἐπ' ἣν ἂν
νται χώρην explicat. Cf.
Dor. II p. 104. — αἱ
ις . . . ἐπέμφθησαν.
icae urbes videntur esse.
ι τὰς πόλεις in rebus La-
ι non raro perioecorum
aasius ad Xen. Remp. Lac.
) docet.

. ὡς . . . τὰ διαβατή-
. . οὐ προυχώρει, cum
ιcra in transitu facta
prospere evenissent.
ris, quae Lacedaemoniorum
l bellum profectus in con-
terrae Iovi et Minervae fa-
ιolebat, cf. Xen. de Rep.
13, 2—5. Eadem infra 55,
ι, 1 memorantur. — τὸν
οντα. Ex interiectione,
sequitur, audi μῆνα. Cf.
16, 5. — Καρνεῖος δ'
ἦν. Is nomen invenit ex
s, diebus festis Apollinis
, cuius nominis varias cau-
rodit Paus. III 13, 3. Cf.
Preller. Mythol. Gr. (ed. 2) p.
198 sq. Herm. Antiqu. II § 53
adn. 30. 33. Carneum eundem
fuisse mensem cum Athenien-
sium Metagitnione constat ex
Plut. Nic. 28. Cf. adn. 76, 1.
— ἱερομηνία Δωριεῦσι.
„Quantum ex his verbis et iis,
quae hic paulo post leguntur,
τὸν μῆνα προυφασίσαντο, ap-
paret, totus hic mensis, vel certe
maxima illius pars, sacris ac die-
bus festis apud Lacedaemonios
videtur destinatus fuisse." Duk.
Etenim in eum „praeter Carnea
[de quibus cf. 75, 5. 76, 1] plu-
rimi alii festi dies incidebant. Cf.
Dorv. ad Char. p. 516. Initium
habebant Carnea inde a mensis
Carnei die septimo et per nun-
dinum continuabantur. Vid. Muell.
Orchom. p. 327. Dor. I p. 355."
Goell. Cf. Preller l. l.

§ 3. τοῦ πρὸ τοῦ Καρ-
νείου μηνός. Hunc fuisse At-
ticum Hecatombaeonem ex iis,
quae modo dicta sunt, liquet, et
Attico Hecatombaeoni Spartiata-
rum mensem Hecatombeum vi-
deri respondisse adnotatum est

μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην πάντα τὸν χρόνον, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινες οἱ μὲν τὸν μῆνα προυφασίσαντο, οἱ δὲ καὶ ἐς μεθορίαν τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον.

λόγοι μάταιοι περὶ εἰρήνης. Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Καρύας ἐκστρατεύουσιν, Ἀλκιβιάδης δὲ Ἀργείοις βοηθεῖ.

55. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ οἱ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρέσβειαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων Εὐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν· σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπι-

§ 3. ἐσέβαλλον Vat. H. Gr.

ad 41, 3. — καὶ ἄγοντες... πάντα τὸν χρόνον. „Recte Bekk. comma post ταύτην sustulit, sed quae efficeretur sententia nemo praeter ipsum vidit (nam ipsum vidisse credo); itaque locum se intellegere negant. Argivi fraude, minime sane subtili, utentes, ne mense Carneo, ut adversarii, quiescere cogerentur, per totum tempus unum diem se agere finxerunt eodemque omnes numero nomineque signarunt τριακάδα [potius τετράδα] φθίνοντος mensis, qui Carneum praecedebat, appellantes. Simili artificio Alexander, ut Daesium mensem vitaret, alterum Artemisium egit (Plut. Alex. c. 16). Hoc est enim ἡμέραν τινά aut μῆνα ἄγειν." Madvig. Advers. crit. I p. 324. Pariter locum iam antea explicaverat Grot. Hist. Gr. VII p. 89 sqq. (vers. germ. IV p. 52 sqq.) keeping that day during the whole time interpretatus. — Ἐπιδαυρίαν. Pro hac Troezena male nominat Diod. XII 78, 2.

§ 4. τοὺς ξυμμάχους, scil. eas civitates, quae una cum ipsis foedere Laconico tenebantur. — ὧν τινες οἱ μέν. Additum τινές ita recte Krueg. interpretatus est, ut diceret ad utrumque quod sequitur membrum pertinere. Aliquot enim socios Epidauriis revera auxilio venisse Confert VII 86, 4. Plat. Gorg. 499c. Prot. 343d. de Rep. 468 560a. Rem confirmat 55, 1 Ἐπι καὶ τοὺς ξυμμάχους μὲν ὅπλων ἀντιτετάχθαι. — προφασίσαντο. Ὑποφέρειν dicere solet Xenophon, cuius interpretes vid. ad Hist. Gr. IV 7, — ἡσύχαζον. Aut, quod Bloomfield putat, quia se infirmiores ducebant aut superstitione moti, cum coepto mense sacro finibus suis egredi non auderent.

Cap. 55. § 1. ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ. Cf. adn. III 91, 5. — ἀπὸ τῶν πόλεων. Ex sociis civitatibus, Port. Nos has solas quidem intellegendas esse Corinthiorum et praesentia et verba videntur declarare. At tamen, qui ab Argivis dissiderent praeter Corinthios non videntur adfuisse, Corinthii autem, qui eos, ut 50, 5, in suas partes pertrahere vellent, advocati esse. — ὁμολογεῖν hoc uno loco de rebus inter se congruentibus dictum. — σφεῖς. Cf. adn. I

ρίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς Ἀργείους ὅπλων ἀντιτετάχθαι· διαλῦσαι οὖν πρῶτον ·αι ἐφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ ο πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέν- ῳχοντο καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς ϑαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελ- ;ες οὐδ' ὧς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ·ἀλλ' 4ργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμό- ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβα- α αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ ντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος λθον ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ·θησαν ὁπλῖται καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός, πυθό-

!ap. 55. § 1. ἐφ' ἑκατέρων Cass. T., reliqui ἀφ' ἑκατέρων. ln.
4. πυθόμενος in Laur. M. Cass. Aug. T. librisque medio- · haud paucis, sed in solis D. I. Laur. ἀπῆλθε.

>. — διαλῦσαι . . . τὰ τόπεδα, dirimere (bel- primum se debere ad ·umque (scil. Epidauriorum ιociis et Argivorum) pro- ·s exercitus. Post ἀντι- :θαι pariter absolute di- est διαλύειν III 83, 2, et ἐφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ όπεδα haud aliter collocata ιuam II 56, 6 ἐς ἐλπίδα › τοῦ ἑλεῖν et VIII 37, 5 ; ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ ,. Librorum autem fere m scripturam ἀφ' primum epudiavimus, quod ea re- διαλῦσαι τὰ στρατόπεδα ιdum est, infra autem § 2 orum exercitus non διαλύ- sed ἀπάγεται; deinde quod ἑκατέρων non potest, ut retari solent, ab utrorum- ιmicis valere, praesertim ›si Epidaurii et Argivi pro- antea nominati sint; ad ιutem ipsos μεθ' ὅπλων εταγμένους referri omnino nequit, quoniam ad eos mittendi sunt qui bellum componant.

§ 2. ἐς τὸ αὐτό. Cf. adn. III 91, 4. — ἐδυνήθησαν, assecuti sunt ut. Similiter ἐδύναντο III 83, 2. V 76, 2.

§ 3. Καρύας. Caryae, antiquiore tempore Tegeatarum, tunc perioecorum Lacedaemoniorum oppidum, sub Parnone monte inter Sellasiam et Tegeam sitae erant. Cf. Curt. Pelop. I p. 261. II p. 261. Burs. Geogr. II p. 118. — τὰ διαβατήρια . . . ἐγένετο. Praeter adn. ad 54, 2 cf. Xen. Hist. Gr. IV 7, 2. Anab. VI 5, 2.

§ 4. πυθόμενοι . . . ἐξεστρατεῦσθαι si servata δέ particula cum ἀπῆλθον iungitur, iure haereas in sententia; nam quod Lacedaemonios expeditionem suscepisse audivissent, tantum afuisse videtur, ut Athenienses ad abeundum impelleret, ut causa sola esset, cur Argivis auxilio venirent. Neque, si verum rerum ordinem scriptor narrando

μενοι [δὲ] τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθ καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ θέρος οὕτω διῆλθεν.

Λακεδαιμονίων ἐς Ἐπίδαυρον φρουροὺς ἐσπεμψάντων Ἀθηναῖοι τοὺς Εἵλωτας ἐς Πύλον ἀνακομίζουσιν. Ἐπιδαύρου Ἀργεῖοι ἀποπειρῶσιν.

56. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδ μόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους φρουρούς τε τρια σίους καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασ ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες Ἀθηναίους ἐπεκάλουν ὅτι, γεγραμμένον ἐν σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν π μίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλ σαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτ ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ Ἀλκιβιάδου σαντος τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλω

retinuit, eo tempore, cum peracta Argivorum expeditione Atheniensibus non iam opus esset, Lacedaemonii etiam in expeditione erant, sed domum reverterant. Nam ἐξεστρατεῦσθαι in expeditione sive in itinere esse valet, non, ut Arnoldus putat, expeditionem finivisse significare potest. Cf. II 12, 2, ubi ἐξεστρατευμένων idem indicat quod paulo ante ἐν ὁδῷ ὄντας. Recte igitur Fr. Portus expuncto δέ verba ad superius enuntiatum aptavit. — ὡς . . . ἔδει, scil. Lacedaemoniis domum reversis.

Cap. 56. § 1. λαθόντες Ἀθηναίους, quorum naves haud dubie in sinu Argolico ultro citro navigabant. — Ἀγησιππίδαν. Supra 52, 1 Ἡγησιππίδαν, si idem est. Sic Ἀγησανδρίδας pro Ἡγησ. Dorice VIII 91. 94. 95.

§ 2. γεγραμμένον. Cf. adn. I 125, 2. — διὰ τῆς ἑαυτῶν . . . παραπλεῦσαι. Maris imperium Atheniensium iuxta litora Peloponnesi ita agnosci patet. Aliter enim Argivi hanc condicionem huc referre non pos Opposita autem sunt διιέν παραπλεῦσαι, ita ut vis se tiae in παραπλεῦσαι, no κατὰ θάλασσαν collocata Ita tollitur causa, qua comm Krueg. in foederis formula δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς τέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμ χων .. μηδὲ κατὰ θάλα 47, 5 verba μηδὲ κατὰ θά σαν pro spuriis habuit. — Μεσσηνίους καὶ Εἵλω Cf. adn. 35, 7.

§ 3. τῇ Λακωνικῇ λῃ] ἣν ἔστησαν οἱ Ἀθη ἔχουσαν τὰς Λακωνικὰς δάς. Schol. Cf. 18, 10. 23, ὑπέγραψαν cet. „Haec actio quaedam media oste eos foedus cum Lacedaem ictum non prorsus tollere. si fecissent, monumentum, in pactio insculpta erat, plane tum esset. Vid. Demosth. 27.“ Arn. — τοὺς ἐκ Κ νίων Εἵλωτας. De re 35, 7, de praepositione ad 8, 2.

4 λῄζεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων
5 τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

αἰτίαι δι' ἃ Λακεδαιμόνιοι ἐπ' Ἄργος στρατεύουσι καὶ καταρίθμησις τοῦ ξυλλεγέντος στρατεύματος.

1 57. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος· ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ
2 Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς Φλειοῦντα ξυνελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι, Κορίνθιοι δὲ δισχίλιοι

Cap. 57. § 1. ἀφεστήκει It. Vat. H. Cf. ad. IV 26, 7. καταλήψονται Aug. It. Vat. H., quod male defendit L. Herbst. in Philol. XXIV p. 626. Neque occupandi neque obstringendi notio hic apta est. Cf. adn.

§ 2. ἄνιπποι male in plerisque membranis. Cf. adn.

§ 4. ἐκ παρασκευῆς] ἤγουν ἐκ φανερᾶς παρατάξεως. Schol. Cf adn. IV 94, 1.

§ 5. ὡς ἐρήμου οὔσης. „Copias Epidauriorum per totum agrum ad defendenda castella et loca munita propter populationes, quas facerent, dispersas et urbem hanc ob causam praesidio destitutam esse Argivi sperabant.“ Arn. Cf. adn. IV 14, 5. Particula ὡς simul ad αἱρήσοντες pertinet.

Cap. 57. § 1. εἰ μὴ προκαταλήψονται, nisi anteverterent. Cf. III 2, 3. 46, 6. — ἐπὶ πλέον, ulterius.

§ 2. ὅσοι ἄλλοι . . . ἦσαν. Heraeenses et Maenalii. Vid. 67, 1. — ἅμιπποι. „Heilmannus intellegit equitibus intermixtos pedites, de quibus Xen.

ὁπλῖται, οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστοι, Φλειάσιοι πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

Ἆγις τοὺς πολεμίους λαθὼν τρισὶ τάγμασιν ἐς τὴν Ἀργείαν ἐσβάλλει.

58. Ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τό τε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἐπειδὴ τὸν Φλειοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξ ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις

in Hist. Gr. VII 5, 23 καὶ μὴν τοὺς ἱππέας οἱ μὲν πολέμιοι ἀντιπαρετάξαντο . . . ἔρημον πεζῶν ἁμίππων, ubi Morus idem docuit collatis cum nostro loco Harpocratione, Valerio Max. II 3. Caesare B. G. I 48. [add. B. C. III 84] Curtio VII 7, distinguens ab his ἁμίπποις et desultores (ἀμφίππους) et διμάχας (equites peditesque simul), quos inter se confuderunt grammatici." Goell. Leviter armati necessitate iubente equum conscendebant et post equitem sedebant. Cf. Muell. Dor. II p. 242. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 316. Ruest. et Koechl. Hist. rei mil. Gr. p. 141 sq. — οἱ δ' ἄλλοι. „Megarenses, Sicyonii nonnullique alii Achaei." Bloomf. Vid. 59, 2. 3. 60, 3. — ὡς ἕκαστοι. Port.: pro cuiusque copia viribusque. Cf. adn. I 3, 4. — ἐν τῇ ἐκείνων . . . στράτευμα, i. e. ἐς τὴν ἐκείνων ξυνεληλύθει τὸ (τῶν ξυμμάχων) στράτευμα.

Cap. 58. § 1. Ἀργεῖοι δὲ . . . ἐχώρουν. Coniuncta sunt duo membra, quorum alterum participio enuntiatur, alterum ab ἐπειδὴ coniunctione incipiens verbo finito concluditur. Cf. 44, 1. IV 116, 1. Particula τέ autem ita traiecta est, quasi sententia ea deinde ratione conformetur, quam interpretando expr schol.: Ἀργεῖοι προαισθόμενοι τήν τε πρώτην τῶν Λακεδαιμονίων παρασκευὴν καὶ αὐ προσχωροῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φλιοῦντος τοῦ τοῖς ἰδίοις συμμῖξαι συμμάχοις. Cf. adn. IV 116, 1. 44, 1. 45, 3. 61, 4. Class. τὸ πρῶτον scribens coniunctio καί delet, ne participio προαισθόμενοι subiectum sit ἐκεῖ . . . ἐχώρουν, sed per se co sistat. Sed idem nostra ratio fit. Neque τότε πρῶτον, qu ille interpretatur, statim ab i tio, sed tum primum va Praeterea molestum est τότε eiusdem sententiae circuitu diversa temporis signifi positum. Prius enim τότε ἐστράτευον 57, 1 refert. — τοὺς σφετέρους ξυμμάχους. adn. IV 134, 1. De nu Mantinensium cf. Diod. XII 78,

§ 2. ἐν Μεθυδρίῳ. oppidum in media Arcadia confluentiam duorum rivo (Maloetae et Mylaonis) situm Cf. Curt. Pelop. I p. 306 Bursian. Geogr. II p. 229. praepos. ἐν cf. 55, 1. Hoc aut circuitu Lacedaemonios profec esse, ne Mantineam praeterire adnotat Arn. — ὡς μεμονωμένοις, quod a sociorum auxilio interclusi esse

μένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἆγις τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν καὶ λαθὼν ἐπορεύετο ἐς Φλειοῦντα παρὰ
3 τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς Ἄργος, ἔπειτα ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν
4 ὁδόν. Ἆγις δὲ ταύτην μὲν ἣν προσεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλειάσιοι ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως, εἰ οἱ Ἀρ-

Cap. 58. § 3. ἔπειτα It. Vat. M. H., ἔπειτα δὲ reliqui. Cf. sd. I 18, 3.

μετὰ τῶν ξυμμάχων τοὺς Λακεδ. Aug. It. Vat. H., sed in Aug. literis β' α' vulgaris consecutio verborum est indicata.

§ 4. ὄρθριον codd. longe plurimi et optimi, pro quo certe ὄρθριοι (Vall. matutini) legendum esset. Sed cum in reliquis itineribus, quae hac § memorantur, diei tempus non indicatum sit, ne hic quidem est cur significetur.

καθῆντο Pal., κάθηντο It. Vat. Aug. Cass. M. H., κάθηντο (superscr. οι) Gr. Cf. sd. V 130, 7.

Cf. adn. IV 25, 10. — ἐπορεύετο ἐς Φλειοῦντα. „A Methydrio recta via Agidis per Orchomenum . . . Aleamque erat, unde in vallem Asopi, ubi Phlius erat, transiret.“ Arn.

§ 3. ἐς Ἄργος, Argos versus. — καταβήσεσθαι, scil. in planitiem Argivorum. — τὴν κατὰ Νεμέαν (paulo post ἐπὶ Νεμέας) ὁδόν. Viam per Tretum montem ferentem, de qua cf. Curt. Pelop. II p. 512.

§ 4. ταύτην . . . οὐκ ἐτράπετο. Cf. adn. III 24, 1. — παραγγείλας re denuntiata, nos: *nachdem er die Ordre gegeben.* — Λακ. καὶ Ἀρκ. καὶ Ἐπιδ., quos ipse ducebat. Cf. 57, 1. 2. Qui ibi non memorantur cum Agide fuisse Epidaurii interim cogitandi sunt copias suas cum exercitu eius coniunxisse. — ἄλλην . . . χαλεπήν. Est via per Orneas et Lyrceam ferens, de qua cf. Curt. Pelop. II p. 479, qui ipse ibid. p. 583 falso de via Contoporia cogitat longius remota (haec enim brevissime Argis Corinthum ducebat). — ὄρθιον. Apud Euripidem quoque semel generis communis est. Cf. Matth. Gr. § 117, 8 p. 301. Valet ἀνάντη, προσάντη. Significatur via per saltum Celussae montis fe-

δαύριοι (κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι· ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας τὴν Ἐπίδαυρ[ον] τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσλαβ[εῖν] ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας [καὶ] ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθε[ιαν] ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευ[ά]ζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρ[ον] διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Λεῦκτρα ἐκστρατεύουσιν, Ἀργεῖοι

54. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόν[ιοι] κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτ[ρα] τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἆγι[ς]

bet (quomodo enim aut pro fluvii accolis aut pro agris ad flu[vium] sitis hostiam miserint, non perspicitur), περ ex ὑπὲρ repetit[um] tum est. Pro antiqua igitur scriptura habendum est βοταμίων.

ab Apolline conducta habebant. Sic pro antiqua codd. lectione βοταμίων, quae nihili est, nunc emendavimus. Vocabulum autem βοτάνη non solum pabulum, sed etiam pascuum significare ostendunt Hom. Il. XIII 493. Eur. fragm. (ed. Nauck.) 775, 27. Plat. de Rep. 401 b. Scripturae (ἐννομίου) igitur loco hostiam Epidaurii Apollini mittere debebant. Cf. Harpocr. s. v. ἀπὸ μισθωμάτων: ἑκάστῳ γὰρ θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγίγνοντο δαπάναι· οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθυον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθούμενοι, Boeckh. Oec. civ. I p. 415 sqq. — ἄνευ τῆς αἰτίας. Articulus hic insolentius pro pronomine demonstrativo est positus quam in ὁ πόλεμος, de qua voce vid. adn. II 31, 3. — τῆς Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, ut Corinthus quiesceret, bello non immisceretur. — καὶ ... ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν. Ad accus. cum inf. ex superiore ἐδόκει (cf. adn. IV 3, 2) repetendum est ἐνόμιζε, ut IV 3, 3, ubi cf. adn. Vide praeterea adn. I 110, 2. — ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν, quam si Sc[yl]laeum circumnavigare[nt]. Cf. IV 66, 3. De Scyllaeo [pro]munturio inter Troezenem et [Her]mionen sito vid. Paus. II 7. 8. Bursian. Geogr. II 9[?] Hodie dicitur Scylli. — τ[οῖς] Ἀθηναίοις. Haec iunge [cum] superioribus ἔσεσθαι τὴν β[οή]θειαν. — ὡς αὐτοὶ ... ἐσ[βα]λοῦντες, quasi ad exig[en]dam hostiam sua sponte [(]simul ab Alcibiade moniti) rupturi essent. Praep. διά posita est pro ἕνεκα. Cf. [?] II 89, 4.

Cap. 54. § 1. Λεῦκτρα. [?] non potest esse oppidum [ul]timum Leuctra sive Leuctrum [in] finibus Laconicae et Messe[niae] sive inter Tylum et Cardam[ylen] situm et postea Eleutherolac[oni]bus tributum, de quo vid. S[trab.] 360 sq. et Paus. III 26, 3, illud, quod a Plutarcho in ag[rum] Megalopolitanum transferri [?] Schneid. ad Xen. Hist. Gr. [?] 24; verum tunc Laconicae, Arcadiae fuisse ex iis intell[egi]tur, quae § 2 ineunt. narra[ntur]. Cf. Curt. Pelop. I p. 298. Bursian. Geogr. II p. 248 Λύκαιον. Cf. adn. 16, 2

Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου· ᾔδει δὲ οὐ-δὲ τὴν Ἐπιδαυρίαν δῃοῦσι.
δποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν
φθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυο-
ις οὐ προυχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου,
τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλ-
α (Καρνεῖος δ' ἦν μήν, ἱερομηνία Δωριεῦσι)
κσκευάζεσθαι ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ'
ωρησάντων αὐτῶν τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου

ap. 54. § 1. στρατεύσουσιν Bas., ideo reprobandum, quia unt in expeditione.

2. ἱερομηνία Cl. Reg., ἱερομήνια reliqui. Hoc adhuc probat editores, quod non festos mensis dies, sed totum mensem icaret. Sed cf. schol. Pind. Nem. III 4 τὸν οὖν Δημητριῶνα φησι Φιλόχορος ὅλον ψηφίσασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἱερον λέγεσθαι, οἷον ὅλον ἑορτήν. Neque Steph. in Thes. ἱερο-ι cum ἐπιμηνίων voce comparare debebat, quoniam non ut ἡνιος sic ἱερομήνιος adiectivum exstat. Cf. III 56, 2. 65, 1.

. . . στρατεύουσιν. ıf. inter iura regum Lace-)niorum ab Herodot. VI 56 explicata etiam hoc fuisse: ιον ἐκφέρειν ἐπ' ἣν ἂν ωνται χώρην explicat. Cf. Dor. II p. 104. — αἱ ις . . . ἐπέμφθησαν. ıicae urbes videntur esse. n τὰς πόλεις in rebus La-s non raro perioecorum Iaasius ad Xen. Remp. Lac. 9 docet.

ὡς . . . τὰ διαβατή-. . οὐ προυχώρει, cum acra in transitu facta prospere evenissent. :ris, quae Lacedaemoniorum d bellum profectus in con-terrae Iovi et Minervae fa-solebat, cf. Xen. de Rep. 13, 2—5. Eadem infra 55, 6, 1 memorantur. — τὸν οντα. Ex interiectione, sequitur, audi μῆνα. Cf. 46, 5. — Καρνεῖος δ' ἦν. Is nomen invenit ex is, diebus festis Apollinis i, cuius nominis varias cau-)rodit Paus. III 13, 3. Cf. Preller. Mythol. Gr. (ed. 2) p. 198 sq. Herm. Antiqu. II § 53 adn. 30. 33. Carneum eundem fuisse mensem cum Atheniensium Metagitnione constat ex Plut. Nic. 28. Cf. adn. 76, 1. — ἱερομηνία Δωριεῦσι. „Quantum ex his verbis et iis, quae hic paulo post leguntur, τὸν μῆνα προυφασίσαντο, apparet, totus hic mensis, vel certe maxima illius pars, sacris ac diebus festis apud Lacedaemonios videtur destinatus fuisse." Duk. Etenim in eum „praeter Carnea [de quibus cf. 75, 5. 76, 1] plurimi alii festi dies incidebant. Cf. Dorv. ad Char. p. 516. Initium habebant Carnea inde a mensis Carnei die septimo et per nundinum continuabantur. Vid. Muell. Orchom. p. 327. Dor. I p. 355." Goell. Cf. Preller l. l.

§ 3. τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνός. Hunc fuisse Atticum Hecatombaeonem ex iis, quae modo dicta sunt, liquet, et Attico Hecatombaeoni Spartiatarum mensem Hecatombeum videri respondisse adnotatum est

μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην πάντα τὸν χρόνον, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δ[è] τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινες οἱ μὲ[ν] τὸν μῆνα προυφασίσαντο, οἱ δὲ καὶ ἐς μεθορί[αν] τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον.

λόγοι μάταιοι περὶ εἰρήνης. Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Καρύας ἐκστρατεύουσιν, Ἀλκιβιάδης δὲ Ἀργείοις βοηθεῖ.

55. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρ[ῳ] [ο]ἱ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶ[ν] πόλεων ξυνῆλθον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. κ[αὶ] γιγνομένων λόγων Εὐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐ[κ] ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν· σφ[εῖς] μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπ[ι-]

§ 3. ἐσέβαλλον Vat. H. Gr.

ad 41, 3. — καὶ ἄγοντες ... πάντα τὸν χρόνον. „Recte Bekk. comma post ταύτην sustulit, sed quae efficeretur sententia nemo praeter ipsum vidit (nam ipsum vidisse credo); itaque locum se intellegere negant. Argivi fraude, minime sane subtili, utentes, ne mense Carneo, ut adversarii, quiescere cogerentur, per totum tempus unum diem se agere finxerunt eodemque omnes numero nomineque signarunt τριακάδα [potius τετράδα] φθίνοντος mensis, qui Carneum praecedebat, appellantes. Simili artificio Alexander, ut Daesium mensem vitaret, alterum Artemisium egit (Plut. Alex. c. 16). Hoc est enim ἡμέραν τινά aut μῆνα ἄγειν." Madvig. Advers. crit. I p. 324. Pariter locum iam antea explicaverat Grot. Hist. Gr. VII p. 89 sqq. (vers. germ. IV p. 52 sqq.) keeping that day during the whole time interpretatus. — Ἐπιδαυρίαν. Pro hac Troezena male nominat Diod. XII 78, 2.

§ 4. τοὺς ξυμμάχους, scil. eas civitates, quae una cum ipsis foedere Laconico tenebantur. — ὧν τινες οἱ μέν. Additum τινές ita recte Krueg. interpretatus est, ut diceret ad utrumque quod sequitur membrum pertinere. Aliquot enim socios Epidauriis revera auxilio venisse. Confert VII 86, 4. Plat. Gorg. 499c. Prot. 348d. de Rep. 4[..] 560a. Rem confirmat 55, 1 [..] καὶ τοὺς ξυμμάχους [..] ὅπλων ἀντιτετάχθαι. — προφασίσαντο. Ὑποφέρειν [di]cere solet Xenophon, cuius interpretes vid. ad Hist. Gr. IV [..] — ἡσύχαζον. Aut, quod Bl[..] putat, quia se infirmiores [..]bant aut superstitione mo[ti,] [..] coepto mense sacro finibus [..] egredi non auderent.

Cap. 55. § 1. ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ. Cf. adn. III 91, 5. — ἀπὸ τῶν πόλεων. Ex [so]ciis civitatibus, Port. N[..] has solas quidem intellegendas esse Corinthiorum et praesertim et verba videntur declarare. A[t] tamen, qui ab Argivis dissiderent praeter Corinthios non videntur adfuisse, Corinthii autem, qu[i] eos, ut 50, 5, in suas partes p[er]trahere vellent, advocati esse. ὁμολογεῖν hoc uno loco rebus inter se congruentib[us] dictum. — σφεῖς. Cf. adn.

ιίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς Ἀργείους ὅπλων ἀντιτετάχθαι· διαλῦσαι οὖν πρῶτον αι ἐφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ ι πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέν- ῴχοντο καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς ?αυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελ- :ες οὐδ' ὣς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' 4ργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμό- ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβα- α αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ ντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος λθον ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι θησαν ὁπλῖται καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός, πυθό-

:ap. 55. § 1. ἐφ' ἑκατέρων Cass. T., reliqui ἀφ' ἑκατέρων. ln.
4. πυθόμενος in Laur. M. Cass. Aug. T. librisque medio- haud paucis, sed in solis D. I. Laur. ἀπῆλθε.

ὶ. — διαλῦσαι . . . τὰ τόπεδα, dirimere (bel- primum se debere ad ·umque (scil. Epidauriorum ιοciis et Argivorum) pro- s exercitus. Post ἀντι- :θαι pariter absolute di- est διαλύειν III 83, 2, et ἐφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ όπεδα haud aliter collocata ιuam II 56, 6 ἐς ἐλπίδα ν τοῦ ἑλεῖν et VIII 37, 5 ς ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ ι. Librorum autem fere .m scripturam ἀφ' primum ·epudiavimus, quod ea re- διαλῦσαι τὰ στρατόπεδα ndum est, infra autem § 2 orum exercitus non διαλύ- sed ἀπάγεται; deinde quod ἑκατέρων non potest, ut retari solent, ab utrorum- ιmicis valere, praesertim ɔsi Epidaurii et Argivi pro- antea nominati sint; ad ιutem ipsos μεθ' ὅπλων εταγμένους referri omnino nequit, quoniam ad eos mitten- di sunt qui bellum componant.

§ 2. ἐς τὸ αὐτό. Cf. adn. III 91, 4. — ἐδυνήθησαν, assecuti sunt ut. Similiter ἐδύναντο III 83, 2. V 76, 2.

§ 3. Καρύας. Caryae, anti- quiore tempore Tegeatarum, tunc perioecorum Lacedaemoniorum oppidum, sub Parnone monte in- ter Sellasiam et Tegeam sitae erant. Cf. Curt. Pelop. I p. 261. II p. 261. Burs. Geogr. II p. 118. — τὰ διαβατήρια . . . ἐγέ- νετο. Praeter adn. ad 54, 2 cf. Xen. Hist. Gr. IV 7, 2. Anab. VI 5, 2.

§ 4. πυθόμενοι . . . ἐξε- στρατεῦσθαι si servata δέ particula cum ἀπῆλθον iun- gitur, iure haereas in sententia; nam quod Lacedaemonios expe- ditionem suscepisse audivissent, tantum afuisse videtur, ut Athe- nienses ad abeundum impelleret, ut causa sola esset, cur Argivis auxilio venirent. Neque, si verum rerum ordinem scriptor narrando

μενοι [δὲ] τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι· καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθεν.

Λακεδαιμονίων ἐς Ἐπίδαυρον φρουροὺς ἐσπεμψάντων Ἀθηναῖοι τοὺς Εἵλωτας ἐς Πύλον ἀνακομίζουσιν. Ἐπιδαύρου Ἀργεῖοι ἀποπειρῶσιν.

56. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους φρουρούς τε τριακοσίους καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' 1
Ἀθηναίους ἐπεκάλουν ὅτι, γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ Ἀλκιβιάδου πεί- 2
σαντος τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας 3

retinuit, eo tempore, cum peracta Argivorum expeditione Atheniensibus non iam opus esset, Lacedaemonii etiam in expeditione erant, sed domum reverterant. Nam **ἐξεστρατεῦσθαι** in expeditione sive in itinere esse valet, non, ut Arnoldus putat, expeditionem finivisse significare potest. Cf. II 12, 2, ubi **ἐξεστρατευμένων** idem indicat quod paulo ante **ἐν ὁδῷ ὄντας**. Recte igitur Fr. Portus expuncto **δέ** verba ad superius enuntiatum aptavit. — **ὡς . . . ἔδει**, scil. Lacedaemoniis domum reversis.

Cap. **56.** § 1. **λαθόντες Ἀθηναίους**, quorum naves haud dubie in sinu Argolico ultro citro navigabant. — **Ἀγησιππίδαν**. Supra 52, 1 **Ἡγησιππίδαν**, si idem est. Sic **Ἀγησανδρίδας** pro **Ἡγησ.** Dorice VIII 91. 94. 95.

§ 2. **γεγραμμένον**. Cf. adn. I 125, 2. — **διὰ τῆς ἑαυτῶν . . . παραπλεῦσαι**. Maris imperium Atheniensium iuxta litora Peloponnesi ita agnosci patet. Aliter enim Argivi hanc condicionem huc referre non possent. Opposita autem sunt **διιέναι** et **παραπλεῦσαι**, ita ut vis sententiae in **παραπλεῦσαι**, non in **κατὰ θάλασσαν** collocata sit. Ita tollitur causa, qua commotus Krueg. in foederis formula **ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων . . μηδὲ κατὰ θάλασσαν** 47, 5 verba **μηδὲ κατὰ θάλασσαν** pro spuriis habuit. — **τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας**. Cf. adn. 35, 7.

§ 3. **τῇ Λακωνικῇ στήλῃ**] ἣν ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσαν τὰς Λακωνικὰς σπονδάς. Schol. Cf. 18, 10. 23, 5. — **ὑπέγραψαν** cet. „Haec erat actio quaedam media ostendens eos foedus cum Lacedaemoniis ictum non prorsus tollere. Quod si fecissent, monumentum, in quo pactio insculpta erat, plane deletum esset. Vid. Demosth. XVI 27." Arn. — **τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας**. De re vid. 35, 7, de praepositione adn. I 8, 2.

4 λῄζεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα
τοῦτον πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων
μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι
δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων
5 τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος
πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον
ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν
πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον.
καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον
ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

αἰτίαι δι' ἃς Λακεδαιμόνιοι ἐπ' Ἄργος στρατεύουσι καὶ καταρίθμησις τοῦ ξυλλεγέντος στρατεύματος.

1 57. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος
Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμ-
μαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελο-
ποννήσῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε,
νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ
πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ
Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος· ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ
2 Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστρά-
τευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκά-
δων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς
ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς
Φλειοῦντα ξυνελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι
ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ καὶ ἱππῆς πεντακό-
σιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι, Κορίνθιοι δὲ δισχίλιοι

Cap. 57. § 1. ἀφεστήκει It. Vat. H. Cf. sd. IV 26, 7. καταλήψονται Aug. It. Vat. H., quod male defendit L. Herbst. in Philol. XXIV p. 626. Neque occupandi neque obstringendi notio hic apta est. Cf. adn.

§ 2. ἄνιπποι male in plerisque membranis. Cf. adn.

§ 4. ἐκ παρασκευῆς] ἤγουν ἐκ φανερᾶς παρατάξεως. Schol. Cf adn. IV 94, 1.

§ 5. ὡς ἐρήμου οὔσης. „Copias Epidauriorum per totum agrum ad defendenda castella et loca munita propter populationes, quas facerent, dispersas et urbem hanc ob causam praesidio destitutam esse Argivi sperabant.“ Arn. Cf. adn. IV 14, 5. Particula ὡς simul ad αἱρήσοντες pertinet.

Cap. 57. § 1. εἰ μὴ προκαταλήψονται, nisi anteverterent. Cf. III 2, 3. 46, 6. — ἐπὶ πλέον, ulterius.

§ 2. ὅσοι ἄλλοι . . . ἦσαν. Heraeenses et Maenalii. Vid. 67, 1. — ἅμιπποι. „Heilmannus intellegit equitibus intermixtos pedites, de quibus Xen.

ὁπλῖται, οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστοι, Φλειάσιοι δὲ πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

Ἄγις τοὺς πολεμίους αθὼν τρισὶ άγμασιν ἐς ὴν Ἀργείαν ἐσβάλλει.

58. Ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τό τε πρῶτον 1
τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλειοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμῖξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται.
καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν 2
Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονω-

in Hist. Gr. VII 5, 23 *καὶ μὴν τοὺς ἱππέας οἱ μὲν πολέμιοι ἀντιπαρετάξαντο . . . ἔρημον πεζῶν ἀμίππων*, ubi Morus idem docuit collatis cum nostro loco Harpocratione, Valerio Max. II 3. Caesare B. G. I 48. [add. B. C. III 84] Curtio VII 7, distinguens ab his *ἀμίπποις* et desultores (*ἀμφίππους*) et *διμάχας* (equites peditesque simul), quos inter se confuderunt grammatici.“ Goell. Leviter armati necessitate iubente equum conscendebant et post equitem sedebant. Cf. Muell. Dor. II p. 242. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 316. Ruest. et Koechl. Hist. rei mil. Gr. p. 141 sq. — *οἱ δ' ἄλλοι*. „Megarenses, Sicyonii nonnullique alii Achaei.“ Bloomf. Vid. 59, 2. 3. 60, 3. — *ὡς ἕκαστοι*. Port.: pro cuiusque copia viribusque. Cf. adn. I 3, 4. — *ἐν τῇ ἐκείνων . . . στράτευμα*, i. e. *ἐς τὴν ἐκείνων ξυνεληλύθει τὸ (τῶν ξυμμάχων) στράτευμα.*

Cap. 58. § 1. *Ἀργεῖοι δὲ . . . ἐχώρουν*. Coniuncta sunt duo membra, quorum alterum participio enuntiatur, alterum ab *ἐπειδή* coniunctione incipiens verbo finito concluditur. Cf. 44, 1. IV 116, 1. Particula *τέ* autem ita traiecta est, quasi sententia ea deinde ratione conformetur, quam interpretando expressit schol.: *Ἀργεῖοι προαισθόμενοι τήν τε πρώτην τῶν Λακεδαιμονίων παρασκευὴν καὶ αὖθις προσχωροῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φλιοῦντος ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἰδίοις συμμῖξαι συμμάχοις*. Cf. adn. IV 116, 1. V 44, 1. 45, 3. 61, 4. Class. *τότε πρῶτον* scribens coniunctionem *καί* delet, ne participio *προαισθόμενοι* subiectum sit *ἐπειδὴ . . . ἐχώρουν*, sed per se consistat. Sed idem nostra ratione fit. Neque *τότε πρῶτον*, quod ille interpretatur, statim ab initio, sed tum primum valet. Praeterea molestum est *τότε* in eiusdem sententiae circuitu bis diversa temporis significatione positum. Prius enim *τότε* ad *ἐστράτευον* 57, 1 refert. — *τοὺς σφετέρους ξυμμάχους*. Cf. adn. IV 134, 1. De numero Mantinensium cf. Diod. XII 78, 4.

§ 2. *ἐν Μεθυδρίῳ*. Hoc oppidum in media Arcadia ad confluentiam duorum rivorum (Maloetae et Mylaonis) situm erat. Cf. Curt. Pelop. I p. 306 sqq. Bursian. Geogr. II p. 229. De praepos. *ἐν* cf. 55, 1. Hoc autem circuitu Lacedaemonios profectos esse, ne Mantineam praeterirent, adnotat Arn. — *ὡς μεμονωμένοις*, quod a sociorum auxilio interclusi essent.

μένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἆγις τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν καὶ λαθὼν ἐπορεύετο ἐς Φλειοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους.
3 καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς Ἄργος, ἔπειτα ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν
4 ὁδόν. Ἆγις δὲ ταύτην μὲν ἣν προσεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλειάσιοι ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως, εἰ οἱ Ἀρ-

Cap. 58. § 3. ἔπειτα It. Vat. M. H., ἔπειτα δὲ reliqui. Cf. sd. I 18, 3.

μετὰ τῶν ξυμμάχων τοὺς Λακεδ. Aug. It. Vat. H., sed in Aug. literis β' α' vulgaris consecutio verborum est indicata.

§ 4. ὄρθιον codd. longe plurimi et optimi, pro quo certe ὄρθιοι (Vall. matutini) legendum esset. Sed cum in reliquis itineribus, quae hac § memorantur, diei tempus non indicatum sit, ne hic quidem est cur significetur.

καθῆντο Pal., κάθηντο It. Vat. Aug. Cass. M. H., κάθηντο (superscr. οι) Gr. Cf. sd. V 130, 7.

Cf. adn. IV 25, 10. — **ἐπορεύετο ἐς Φλειοῦντα.** „A Methydrio recta via Agidis per Orchomenum . . . Aleamque erat, unde in vallem Asopi, ubi Phlius erat, transiret.“ Arn.

§ 3. **ἐς Ἄργος**, Argos versus. — **καταβήσεσθαι**, scil. in planitiem Argivorum. — **τὴν κατὰ Νεμέαν** (paulo post **ἐπὶ Νεμέας**) **ὁδόν**. Viam per Tretum montem ferentem, de qua cf. Curt. Pelop. II p. 512.

§ 4. **ταύτην . . . οὐκ ἐτράπετο.** Cf. adn. III 24, 1. — **παραγγείλας** re denuntiata, nos: *nachdem er die Ordre gegeben.* — **Λακ. καὶ Ἀρκ. καὶ Ἐπιδ.**, quos ipse ducebat. Cf. 57, 1. 2. Qui ibi non memorantur cum Agide fuisse Epidaurii interim cogitandi sunt copias suas cum exercitu eius coniunxisse. — **ἄλλην . . . χαλεπήν.** Est via per Orneas et Lyrceam ferens, de qua cf. Curt. Pelop. II p. 479, qui ipse ibid. p. 583 falso de via Contoporia cogitat longius remota (haec enim brevissime Argis Corinthum ducebat). — **ὄρθιον.** Apud Euripidem quoque semel generis communis est. Cf. Matth. Gr. § 117, 8 p. 301. Valet ἀνάντη, προσάντη. Significatur via per saltum Celussae montis fe-

γεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες ἐς τὸ πεδίον, βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῷντο. καὶ ὁ μὲν οὕτω 5
διατάξας καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ πεδίον ἐδῄου Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα.

οἱ δὲ Ἀργεῖοι βοηθοῦντες πανταχόθεν ἀποκλῄονται.

59. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι γνόντες ἐβοήθουν ἡμέρας 1
ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες τῷ Φλειασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ τῶν μὲν Φλειασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ 2
καὶ οἱ Μεγαρῆς καὶ οἱ Σικυώνιοι ἐχώρουν, ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον, ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν δῃούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ 3
δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον τῆς πόλεως καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καθύπερθεν δὲ Κορίνθιοι καὶ Φλειάσιοι καὶ Πελληνῆς, τὸ δὲ πρὸς Νεμέας Βοιωτοὶ καὶ Σικυώνιοι καὶ Μεγαρῆς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆσαν· οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι, μόνοι τῶν ξυμμάχων, ἧκον.

Cap. 59. § 3. καθύπερθεν H. Reg. D. I. E. K. m. Ar. Chr. Vulgo et Bekk. male καθύπερθε. Vid. Lob. ad Phryn. p. 285, cui

rens. Cf. Curt. l. l. — ἐπὶ σφᾶς, scil. Agidis exercitum.

§ 5. Σάμινθον. Hoc oppidum hoc uno loco memoratum inter Lyrceam et Argos situm erat. Accuratius locus definiri nequit. Cf. Bursian. Geogr. II p. 49.

Cap. 59. § 1. ἡμέρας ἤδη. Haec referuntur ad vv. ἅμα ἕῳ 58, 3. — αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους ... διεφθάρησαν. „Reiskii correctio αὐτοῖς inutilis videtur. Cf. Liv. XXI 29 victi amplius ducenti ceciderunt. Infra 115, 1 Ἀργεῖοι . . . διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα.“ Arn.

§ 2. ἀλλά ad superiorem negationem respicere, etsi re aliter cogitata etiam causalis particula poni potuerit, docet Dukas. — καταβάντες. Proelium § 1 commemoratum in itinere factum est, priusquam in planitiem advenerunt.

§ 3. ἐκ μέν. Ἐκ est a, a parte. — οἱ Λακεδ. scil. cum Arcadibus et Epidauriis. Cf. 58, 4. — τὸ δὲ πρὸς Νεμέας. Cf. III 6, 1. — ἵπποι . . . οὐ παρῆσαν. „Ex hoc loco colligo Argivos cum sociis Peloponnesiacis tunc omnino caruisse equitatu, cum eum hic et alibi (c. 50) Athenienses soli adduxisse dicantur, qui tunc nondum aderant.“ Haack. — μόνοι τῶν

4 Τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν
ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμι-
ζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ
τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὑτῶν
5 τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄν-
δρες, Θράσυλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς
ὤν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη
τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνιόντων προσελθόντε
Ἄγιδι διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην· ἑτοίμους
γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι
ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴ τι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λα-
κεδαιμόνιοι, καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν σπον-
δὰς ποιησαμένους.
1 60. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες [τῶν Ἀργείων]
ἀφ' ἑαυτῶν καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος
εἶπον· καὶ ὁ Ἆγις, δεξάμενος τοὺς λόγους αὐτὸς
καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων οὐδὲ αὐτὸς βουλευ-

τότε δὴ Θράσυλλος καὶ Ἀλκίφρων ἀφ' ἑαυτῶν Ἄγι μόνῳ σπένδονται τέσσαρας μῆνας.

tamen non assentitur Schaef. Appar. ad Demosth. II p. 273. Cass. **κάθυπερ** Aug. et Pal. **καθύπερ**, in Aug. tamen man. 2 add. **θεν**.
§ 4. **αὐτῶν** pars codd., fortasse recte. Cf. adn. I 17, 1. III 22, 6.
§ 5. **προσελθόντες** It. Vat. M. m. Cass. Vind. Ar. Chr. Ven. b. C. E. F.
Cap. **60.** § 1. **τῶν** ante **πλειόνων** om. Gr., contra paulo post **ἢ** om. D. Cf. adn.

ξυμμάχων, scil. qui non venerant.

§ 4. **οὐχ οὕτω**. Non ita, non admodum. — **ἐν καλῷ**, opportune. Cf. 60, 2 et adn. 36, 1. — **καὶ τοὺς Λακεδ. ἀπειληφέναι**. Ex superiore **ἐδόκει** repetendum **ἐνόμιζον**. Cf. adn. 53.

§ 5. **τῶν πέντε στρατηγῶν**. E quinque ducibus, quibus uti solent, an quibus tunc utebantur? — **ὅσον οὐ**. Cf. adn. I 36, 1. — **ποιεῖν**. Cf. adn. II 86, 6. — **δίκας ... ὁμοίας**. Cf. adn. I 140, 2 et V 27, 2.

Cap. **60.** § 1. **τῶν Ἀργείων**, postquam proxime (59, 5) praecessit **τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες**, hic tam per se intellegitur, ut additum prorsus langueat. Del. Herw. Stud. Thuc. p. 76. Temere Class. interpretatur quasi scriptum sit **περὶ τῶν Ἀργείων**. — **ἀφ' ἑαυτῶν**, sua sponte. Cf. Krueg. Gr. § 68, 16 adn. 7. — **καὶ ὁ Ἆγις**. Aut **καί** superiori **μέν** respondere aut, ut VIII 80, 3, omnino deesse particulam **δέ**, quae illi **μέν** respondeat, docet Haack. Illo modo explicat Hart. de Part. II p. 410. Cf. Kuehn. Gr. max. § 530, 1. — **αὐτός**, ipse, sua sponte. Cf. III 65, 2. IV 60, 2. Huic oppositum est **μετὰ πλειόνων**, consensu maioris (ducum) partis. Cf. adn. III 66, 2. — **οὐδὲ αὐτὸς ... κοινώσας**, et ne ipse

σάμενος ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθύς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων [ξυμμάχων].

ὅ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι ἀγανακτοῦσι. τοῦ Θρασύλλου δίκη.

2 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἆγιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλῃμένων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. 3 στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν· ὤφθη δὲ μάλιστα ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε

quidem consiliatus nisi uni viro re communicata. De ἀλλ' ἤ particulis cf. adn. III 71, 1. Non possunt eae referri ad verba καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, quoniam sic praeter librorum memoriam paene omnium aut τῶν aut ἤ omittendum esset.—τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων. Hos esse polemarchos, duos ephoros, ὁμοίους, duos Pythios explicat Arn. Cf. Muell. Dor. II p. 240. — σπένδεται . . . μῆνας. Cf. Diod. XII 78, 4. — ξυμμάχων recte Krueg. in suspicionem vocavit. Nam τοὺς ἄλλους oppositos esse oportet ἑνὶ ἀνδρί, qui non ex sociis fuit. Class. reliquos praeter Lacedaemonios intellegit, scil. socios eorum (cf. adn. I 128, 5). Sed cum de omnibus Lacedaemoniis antea nihil dictum sit, non possunt his οἱ ἄλλοι oppositi esse. Facilius ξυμμάχων adscriptum esse cogitaveris quam, quae altera est Krueg. coniectura, ex ξυναρχόντων factum esse.

§ 2. διὰ τὸν νόμον. Cf. 66, 3 βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται. — ἐν καλῷ. Cf. adn. 59, 4. — παρατυχόν. Cf. adn. I 76, 2. — αὐτῶν obscurius ad Argivos referri adnotat Bau. Etenim ad ξυμβαλεῖν scriptor cogitari voluit τοῖς Ἀργείοις vel τοῖς πολεμίοις. — καὶ πεζῶν. De praepositione non iterata vid. ad. III 21, 3.

§ 3. κάλλιστον . . . τῶν μέχρι τοῦδε. De orationis conformatione cf. adn. ad ἀξιολογώτατον I 1, 1. Res, de qua ob eum exercitum, cui Pausanias apud Plataeas adversus Persas praefuerit, dubitat Dukas, ideo vera videtur, quia κάλλιστον dictum est, non μέγιστον. — ἕως ἔτι . . . ἐν Νεμέᾳ refertur ad id tempus, quo tres illi exercitus in ea campi Argivi parte, quae Treto monte a Nemeae valle disiuncta est, Argivorum exercitum circumcluserant (59, 3). Id enim, ut hic memoratur, prope Nemeam factum est, sed, ut 59, 2 significatum est, postquam Argivi in campum descenderunt. Haec autem campi Argivi pars eiusdem angulus erat ad septentriones longissime prominens. Cf. Bursian. Geogr. II p. 39. — ἐν ᾧ, in quo statu (*Stellung*). Cf.

πανστρατιᾷ ἦσαν καὶ Ἀρκάδες καὶ Βοιωτοὶ καὶ
Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Πελληνῆς καὶ
Φλειάσιοι καὶ Μεγαρῆς, καὶ οὗτοι πάντες λογάδες
ἀφ' ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ
Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ κἂν ἄλλῃ ἔτι
4 προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν
αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Ἆγιν ἀνεχώρουν τε καὶ διελύ-
5 θησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ
ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμέ-
νους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι μὴ
ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους
διαπεφευγέναι· πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ
μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα
6 ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλλον ἀναχωρήσαντες
ἐν τῷ Χαράδρῳ, οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατείας δίκας
πρὶν ἐσιέναι κρίνουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ κατα-

§ 3. καὶ ἄλλῃ codd. Cf. adn.
§ 6. ἀπὸ στρατείας Ar. Chr. corr. Aug., atque ita legendum esse docuit Ae. Portus. Reliqui codd. ἀπὸ στρατιᾶς. Quod Bauer στρατιωτικὰς δίκας interpretatur, sed quae addit Latina: ad exercitum pertinentes, ad rem militarem, quasi inde oriundas, docent στρατείας praestare. Ceterum cf. sd. I 9, 3.

VII 14, 3. — πανστρατιᾷ, cum universis quas tum instructas habebant copiis, non πανδημεί, quoniam, ut infra dicitur, milites ex singulis delecti erant. Inter eos autem populos, qui πανστρατιᾷ in illo exercituum conventu fuerunt, non iam Epidaurii (cf. 58, 4) nominantur, fortasse quod non πανστρατιᾷ aderant. — προσγενομένῃ = εἰ προσγένοιτο. Quare Bekk. obtemperandum est κἂν ἄλλῃ scribi iubenti. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 5 sq.

§ 4. τὸ στρατόπεδον . . . ἀνεχώρουν. Cf. adn. III 80, 1, de re Diod. XII 78, 5.

§ 5. μὴ ἂν . . . παρασχόν. Port.: ea occasione sibi oblata, qua nullam aliam commodiorem sibi unquam oblatum iri putabant. De ipso παρασχόν cf. adn. I 120, 3, de addito ἄν Krueg. Gr. § 54, 6 adn. 6. — ἂν γίγνεσθαι, futurum fuisse.

§ 6. ἐν τῷ Χαράδρῳ, apud Charadrum vel „in alveo [sicco] Charadri, torrentis hiberni [cf. Paus. II 25, 2] proxime a moenibus Argorum fluentis, qui nunc Rema [τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἄργους] vocatur. Vid. Leak. Pelop. II p. 364. 394.“ Arn. Cf. Curt. Pelop. II p. 363. — οὗπερ . . . κρίνουσιν, ubi de causis militaribus, priusquam urbem ingrediuntur, iudicant, Etenim extra muros tantum lex militaris valebat. Pariter autem αἱ ἀπὸ στρατείας δίκαι nominantur atque δίκαι ἀπὸ συμβόλων. Complectuntur procul dubio omne genus causarum militarium, velut δίκας ἀστρατείας, λιποστρατίου, λιποταξίου, αὐτομολίας, δειλίας. — λεύειν. De

φυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν περιγίγνεται· τὰ μέντοι
χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

αἱ σπονδαὶ λύονται. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ὀρχομενὸν μὲν αἱροῦσι,

61. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀθηναίων βοηθησάντων 1
χιλίων ὁπλιτῶν καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρα-
τήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως
γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους) ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτοὺς καὶ πρὸς
τὸν δῆμον οὐ προσῆγον βουλομένους χρηματίσαι,
πρὶν δὴ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν)
κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι 2
Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παριόντος ἔν τε τοῖς Ἀρ-
γείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ
σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο,
καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἅπτεσθαι

Cap. **61.** § 1. πρὶν ἢ codd., nisi quod πρὶν οἱ D. Sed πρὶν ἢ locutione Th. alibi non usus est. Emend. Haas. Lucubr. p. 88 idemque suspicatus est Krueg.

§ 2. παρόντος codd. Cf. adn.

verbo cf. I 106, 2. Lapidationis duo genera optime discreta et illustrata vide in Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 793 sq. Apud Macedonas hoc usitatum supplicium in iudiciis militaribus fuisse docent interpretes Curtii VI 11, 38.

Cap. **61.** § 1. **τριακοσίων.** Ducentos commemorat Diod. XII 79, 1, qui cum toto hoc loco conferatur. — **ὅμως,** i. e. quanquam acie, ut modo narratum est, propemodum conflixerant. Cf. adn. III 28, 2. 80, 2. — **χρηματίσαι,** cum populo agere, verba ad populum facere. Cf. schol. I 87, 5. (Xen.) de Rep. Athen. 3, 1. Isocr. IV 157. — **πρὶν δή** (*bis schliesslich*) de postremo rei eventu Th. dicere solet. Cf. adn. III 29, 1. — **ἔτι παρῆσαν.** Cf. 58, 1.

§ 2. **ἔλεγον . . . παριόντος.** Quod in codd. est παρόντος ferri nequit, cum Alcibiades procul dubio non solum praesens fuerit, sed ipse ad dicendum processerit (cf. I 67, 4. VI 15, 1. 19, 1) atque pro Atheniensibus verba fecerit. Class., qui librorum scripturam defendit, uno saltem exemplo vellemus comprobasset παρόντα non solum praesentem, sed etiam eum qui praesens verba facit significare. Nihil ad παρόντος hoc l. tuendum VIII 86, 2 valet. — **ἔν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις,** quod Class. parum apte cum παρόντος iungit, ad ἔλεγον proxime pertinet. Nempe coram Argivis et sociis in eadem contione simul verba fecerunt. Itaque semel positus est artic. τοῖς, quoniam illi coniuncti cogitantur. — **ταῦτα** explicatur verbis quae insequuntur. Frustra ταὐτά Class., quod quadraret, si utrisque separatim Athenienses verba fecissent. — **καὶ γένοιντο, καὶ νῦν . . . χρῆναι.** Particula καί ante γένοιτο ita traiecta est quasi sequatur καὶ νῦν ἔτι μένοιεν. Sed simili sententia variatur structura. Cf. adn. III 67,

3 χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων
τοὺς ξυμμάχους εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν
τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ
ὅμως καὶ πεισθέντες ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα
4 δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προσκαθεζόμενοι
τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν καὶ προσ-
βολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι
σφίσι καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι
5 ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι
δείσαντες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν καὶ τοῦ
στρατοῦ τὸ πλῆθος καί, ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοή-
θει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμα-
χοί τε εἶναι καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι
Μαντινεῦσι καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι παρα-
δοῦναι.

1 62. Μετὰ δὲ τοῦτο ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχο-
μενὸν ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ τι χρὴ
πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν ἐπὶ Λέ-
πρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ ἐπὶ Τεγέαν· καὶ προσ-
έθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι.
2 καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέ-

βουλευσάμε νοι δὲ παρ σκευάζοντα καὶ ὣς ἐπὶ Τεγέαν ἰόν τες.

6. *Καὶ τότε* coni. Rauchenstein. in Philol. XXXVI p. 236.

§ 3. *πείσαντες* (*οἱ Ἀθηναῖοι*). „Sequitur *ἐχώρουν πάντες*. Tamen, quia in his universis etiam Athenienses latent, eodem casu de utrisque usus est.“ Haack. Cf. Matth. Gr. § 562 adn. 1. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 1. — *ἐκ τῶν λόγων*. Sic *πείθειν ἔκ τινος* VII 48, 3. VIII 47, 1. — *τὸν Ἀρκαδικόν*. Cf. adn. III 87, 4. — *ὅμως καὶ πεισθέντες*, quamvis iis persuasum esset, tamen. Cf. Soph. OC. 666. Krueg. Gr. § 56, 13 adn. 3. — *ἔπειτα ὕστερον*. Vid. adn. II 9, 2.

§ 4. *καὶ ὅμηροι ... ἦσαν*. De *ὅτι* particula non adiecta vid. adn. I 110, 2. „Cf. Herm. de Ellips. et Pleon. p. 190.“ Goell. — *κείμενοι*, i. e. *τεθειμένοι*, *κατατεθειμένοι*. Cf. Matth. Gr. § 495, 2. Buttm. Gr. max. § 109 adn. 8.

§ 5. *προαπόλωνται*. Ante auxiliorum adventum. — *ὁμήρους*. *Παῖδες* nominantur 77, 1. — *οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι*. Hos obsides Parrhasios fuisse tempore expeditionis c. 33 narratae acceptos non improbabiliter colligit Did. Hi igitur Mantinensibus imperium eorum sibi arrogantibus traduntur, postea autem a Lacedaemoniis, qui Parrhasiorum *αὐτονομίαν* 33, 1 proclamaverant, reposcuntur 77, 1, ubi *οἱ ἄνδρες οἱ ἐν Μαντινείᾳ* vocantur et a *τοῖς παισὶ τοῖς Ὀρχομενίοις* distinguuntur.

Cap. 62. § 1. *χρή*. Cf. adn. I 91, 1. — *προσέθεντο*. Cf. adn. I 20, 3.

πρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ ὡς ἐπὶ Τεγέαν ἰόντες, καί τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν [Τεγεα]τῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Ἄγιδι χαλεπαίνουσι καὶ δέκα αὐτῷ ξυμβούλους διδόασι.

63. 1 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. 2 ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. 3 ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν· ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι

Cap. 62. § 2. *αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν* It. Graecum est *αὐτῶν τῶν ἐν τῇ πόλει Τεγ. Τεγεατῶν* ortum est ex *τῶν* et adscripto *Τεγέᾳ*.

§ 2. *ἐψηφίσαντο*, scil. *ἰέναι*. Cf. adn. 63, 1. — *ἐνεδίδοσαν*. Idem eiusdem verbi tempus in simili re adfuit IV 76, 4, ubi cf. adn.

Cap. 63. § 1. *ἐξ Ἄργους*, i. e. *ἐκ τῆς Ἀργείας*. Vid. adn. II 2, 1. IV 118, 4 et de re supra 60, 1. — *χειρωσάμενον σφίσι*. Cf. adn. IV 28, 5. — *παρασχὸν καλῶς*. Cf. 60, 1. 5. — *ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον*, scil. *παρασχεῖν*. Cf. adn. VII 66, 3. Krueg. *αὐτοὶ ἐνόμιζον* melius abesse visum est. Sed consulto Th. ita scripsit respiciens ad contrariam Argivorum multitudinis opinionem (59, 4. 60, 5). Cf. Meinek. in Herm. III p. 370.

§ 2. *περὶ ... ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι*. Attende distractum genus dicendi pro solito *Ὀρχομενὸς ἠγγ. ἑαλ.* — *παρὰ τὸν τρόπον τ. ἑ.*, a quo iracunde et praepropere agere maxime alienum erat. Cf. I 132, 5. — *οἰκίαν ... κατασκάψαι*. Hanc poenam et in Asia et apud Romanos usitatam fuisse adnotat Bloomf., et Ciceronis domus dirutae quis non meminit? — *δέκα μυριάσι δραχμῶν*. Aegineticas drachmas fuisse putat Muell. Dor. II p. 106. Tum haec pecunia valet 109000 M. Cf. Hultsch. Metrol. p. 134.

§ 3. *παρῃτεῖτο*, deprecabatur. Cf. Pflugk. ad Eur. Herc. 302. — *ῥύσεσθαι*] *ἀπολύσειν*. Schol. Hoc verbum quia prosae Atticae scriptoribus non usitatum est, *λύσεσθαι* Dobr., *ἀπολύσεσθαι* Herwerd. Stud. Thuc. p. 76 coni. Sed verbum Agidis, non Th. est. Ceteroqui ad hunc infinitivum dicendi, ad eum qui sequitur imperandi verbum ex *παρῃτεῖτο* subaudiendum est. Cf.

τὰς αἰτίας στρατευόμενος, ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς
4 ὅ τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον, νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς· δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

Cap. 63. § 3. στρατευσόμενος It. Vat. Pal. Aug. M. Cass. Clar. Ven. H., vulgo στρατευσάμενος. Cf. adn.

adn. IV 3, 2. — στρατευόμενος emendata optimorum codd. lectione nunc scripsimus, quoniam inter expeditionem, non post eam (στρατευσάμενος) Agis crimina diluere volebat. Ita suasit Herw. l. l. — ἢ τότε = εἰ δὲ μή, τότε. Cf. Krueg. Gr. § 69, 29 adn. 1. Itaque τότε pariter dictum atque apud Dem. IV 1 εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην.

§ 4. ἐπέσχον. Cf. adn. II 76, 2. V 46, 1. — ἐν τῷ παρόντι, in praesentia; „nam privilegium istud fuit de uno Agide, non universa lex, quae ad omnes [reges] pertineret.“ Bau. Adeo Agis postea rursus maius imperium habuit. Vid. VIII 5, 3. Neque tamen ad hanc unam expeditionem legem latam verbis ἐν τῷ παρόντι significari adnotat Muell. Dor. II p. 105. Sed quoniam nusquam alibi fieret mentio ξυμβούλων, qui regi additi essent, contrariam sententiam professus est Haas. ad Xenoph. Remp. Lac. p. 268 et Lucubr. Thuc. p. 89. — ὃς ... αὐτοῖς. Classium quidem ducibus iam prius ξυμβούλους additos esse vidimus II 85, 1 et III 69, 1, sed regi adulto nondum unquam decreti erant, etsi adulescenti Plistoanacti unum vel plures adiunctos esse docet Plut. Pericl. 22. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 44, 16. — κύριον εἶναι] τὸν Ἆγιν. Schol. Ad infinitivum „facile subaudias ἐκέλευσαν vel tale verbum ex [superioribus] νόμον ἔθεντο.“ Haack. Similis locus est II 24, 2, ubi cf. adn. — ἐκ τῆς πόλεως. Ἐκ τῆς πολεμίας conicit Haas. Lucubr. Thuc. l. d. Sed nihil valet, quod dicit primum dubium non esse, quin antea quoque regi libera potestas non fuerit educendi exercitum; nam neque decernere bellum ipsum potuisse neque numerum exercitus definire. De quibus rebus hic non dicitur, sed de expeditionibus in bello suscipiendis, quarum arbitria reges agebant. Cf. adn. 54, 1. Quod deinde addit ἀπάγειν non dici de exercitu, qui primum educatur, sed vix aliter usurpari ἀπάγειν στρατιάν quam ubi exercitus ex hostico abducatur, ut 10, 4. 35, 5. 55, 2. 60, 1. 65, 3, alibi saepe, consulto hic Th. videtur non educere, sed abducere ex urbe exercitum dixisse, quod Agis sine consiliariis cum exercitu urbem relinquere ideo vetabatur, quia ut omnes belli leges ita haec quoque extra urbem, ubi legibus ceteroqui non adstricta erat regum potestas (cf. adn. 66, 3), valebat. Tum si ἐκ τῆς πολεμίας Th. scripsisset, τὴν στρατιὰν potius exspectaremus. Neque probabile est regem consiliarios illos tum solum adhibere iussum esse, cum ex hostium finibus exercitum abducturus esset, sed omnino eorum consilio uti. Servata igitur codd.

ἔπειτα μετὰ τῶν ἐξ Ἀρκαδίας ξυμμάχων ἐς Τεγέαν ἀφικόμενοι ἐς τὴν Μαντινικὴν ἐσβάλλουσιν.

64. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία 1
παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας ὅτι, εἰ μὴ παρ-
έσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τεγέα πρὸς
Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ ὅσον οὐκ ἀφ-
έστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων 2
γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ
ὀξεῖα καὶ οἵα οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς
Ὀρέσθειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων 3
σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν
ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τεγέαν, αὐτοὶ δὲ μέχρι
μὲν τοῦ Ὀρεσθείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ
τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ'
οἴκου, ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον
ἦν, ὥστε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύ-
ματι ἀφικνοῦνται ἐς Τεγέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι 4
δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας
καὶ Λοκρούς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς
Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε |ἐγίγνετο

scriptura locum ita interpretamur, ut Lacedaemonii, cum antea ducibus ad bellum profectis consiliarios cum certis mandatis misissent (cf. II 85, 1. III 69), Agidi iam ante susceptam expeditionem decem consiliarios addidisse dicantur, sine quibus illi non liceret exercitu ex urbe abducto ad bellum proficisci. Cf. L. Herbst in Annal. phil. a. 1858 p. 682 sqq.

Cap. 64. § 1. *αὐτοῖς.* Cf. adn. I 13, 3. — *ὅσον οὐκ.* Cf. adn. I 36, 1.

§ 2. *πανδημεί.* Muellerum Dor. p. 232 adn. 6 perioecos domi remansisse suspicatum erravisse vel Sciritarum praesentia ostendit, qui ex perioecis erant (cf. 67, 1 ibique adn.), atque eandem quam hic *Λακεδαιμονίων* vocabulum vim habuit IV 8, 1. — *οἵα ... πρότερον.* Simul audi *ἐγένετο* vel *γεγένητο*. Cf. 14, 3.

§ 3. *Ὀρέσθειον.* Vid. adn. IV 134, 1. — *Μαιναλίας.* Huius regionis circa Maenalum montem sitae (cf. Curt. Pelop. I p. 311 sq. Bursian. Geogr. II p. 225) oppidula enumerat Paus. VIII 27, 3. — *τοῖς ξυμμάχοις.* Ex Arcadibus socii Lacedaemoniorum erant Tegeatae, Heraeenses, Maenalii. Vid. c. 67. Sed Tegeatas hic non intellegi ex iis, quae sequuntur, cognoscimus. — *σφῶν αὐτῶν.* Cf. adn. IV 43, 4. — *τὸ πρεσβύτερον καὶ τὸ νεώτερον*, i. e. *τοὺς τῆς στρατευσίμου ἡλικίας πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους.* Cf. adn. I 105, 5 et de Lacedaemoniorum aetate militari, qua *ἔμφρουροι* et erant et appellabantur, a vigesimo ad sexagesimum annum pertinenti Muell. Dor. II p. 231 sq. Nonnullos tamen seniorum remansisse intellegimus ex 72, 3.

§ 4. *Φωκέας καὶ Λοκρούς.* Cf. adn. II 9, 2. — *ἀλλὰ τοῖς ... ἐγίγνετο*, sed his subito res accide-

καὶ οὐ ῥάδιον ἦν μὴ ἀθρόοις καὶ ἀλλήλους περιμείνασι διελθεῖν τὴν πολεμίαν (ξυνέκληε γὰρ διὰ μέσου), ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν, καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ ἐδῄουν τὴν γῆν.

1 65. Οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὡς εἶδον
αὐτούς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσ-
2 πρόσοδον παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακε-
δαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπῇσαν· καὶ μέχρι μὲν
λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν· ἔπειτα τῶν
πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χω-
ρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν
κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀνα-

ἐνταῦθα δὴ Ἆγις ὀλίγου δεῖ μάχεσθαι ἐν χωρίῳ ἀνεπιτηδείῳ· ἀναχωρεῖ μέντοι ἐς τὴν Τεγεᾶτιν, καὶ οἱ Ἀργεῖοι διώκοντες αὐτὸν προέρχονται ἐς τὸ ὁμαλόν.

bat. De verbis ἐξ ὀλίγου subito cf. adn. II 11, 4 et sd. V 65, 5. — καὶ οὐ ῥάδιον ... διελθεῖν, et facile non erat nisi coniunctis copiis et invicem praestolatis agrum hostilem transire. Ἀθρόοις = ἀθρόοις οὖσιν. Cf. σποράδες III 69, 1. Ἡ πολεμία est Argivorum et Orchomeniorum (cf. 61, 5) terra. — ξυνέκληε διὰ μέσου, intercludebat, proprie in medio (sive interposita) concludebat, i. e. vacuum non dabat spatium, per quod transire possent. Cf. 72, 3 κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλῃσθέν, quod Class. ad hunc locum interpretandum adhibuit.

§ 5. Λακεδαιμόνιοι δέ. Locum, qui sequitur usque ad 75, 4, transtulit et illustravit Leak. Pelop. III p. 58 sqq. Herculis templum, quod iterum 66, 1 nominatur, in via Tegea Mantineam ferenti collocandum videtur, quam viam depingit Paus. VIII 10 sqq., nihil tamen commemorans earum rerum, quas habet Thucydides. Cf. Curt. Pelop. I p. 243.

Cap. 65. § 1. Χωρίον ἐρυμνόν. Colles (cl. § 4. 66, 1) videntur fuisse proximi Mantineae in orientem versus, quorum pars iuxta australe latus moenium Mantinensium sita, ut ex Pausania VIII 10, 2 discimus, Alesium vocabatur. Ita Leak. l. d. Pausaniae χωρίον ὀνομαζόμενον Φοίξων (VIII 11, 3), quod quidam huc rettulit, non potest esse; nam id in confinio agri Mantinensis atqne Tegeatici videtur quaerendum. Cf. Curt. l. l. p. 234. 241. Bursian. l. l. p. 208. 216.

§ 2. Κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι] τὸ προγεγονὸς τῷ νῦν δηλονότι. Schol. De hoc proverbio vid. Wessel. ad Herodot. III 53. Lob. ad Soph. Ai. 360. Respici simul ad superius dictum Agidis 63, 3 adnotat Dukas. — δηλῶν ... εἶναι, significans eum vituperati ex agro Argivo receptus compensationem esse velle intempestivum quod iam prae se ferret studium. Licet βουλομένην quod in codd. est ad προθυμίαν spectans ea ratione accipi possit, qua Plat. Crat. 414a γυνὴ δὲ γονή μοι φαίνεται βούλεσθαι εἶναι scripsit, recte tamen observavit Class. in hac dicti modo memorati explicatione διανοεῖται verbi sententiam apte non reddere nisi

χωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνά-
ληψιν βουλόμενον εἶναι. ὁ δέ, εἴτε καὶ διὰ τὸ 3
ἐπιβόημα εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι [ἢ] κατὰ τὸ αὐτὸ
δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος
πρὶν ξυμμῖξαι ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν 4
Τεγεᾶτιν τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικήν,
περὶ οὗπερ ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε
ἂν ἐσπίπτῃ Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν.

Cap. **65.** § 2. *βουλομένην* codd., *βουλόμενον* ipsa Th. verba afferens Plut. Mor. 797 c. Hoc recipi iusserunt Meinek. (Herm. III p. 370) et Herwerd. (Stud. Thuc. p. 77). Cf. adn.

βουλόμενον ad ipsum Agidem relatum. Itaque Plutarchi lectionem nunc praetulimus.

§ 3. *εἴτε καὶ . . . εἴτε καί.* Duplex *καί* ita positum est, ut in *ὥσπερ καὶ . . . οὕτω καί* et similibus. Cf. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 13 et *εἴτ' ἄρα καὶ . . . εἴτε καὶ οὔ* VI 60, 2. — *εἴτε καὶ αὐτῷ . . . ἐξαίφνης*, sive etiam quod ipsi aliud quid eadem de causa (qua unus ex senioribus Agidem increpuit, quod locum natura munitissimum aggrediens malum malo sanare vellet) subito visum est. Servato *ἢ* neque schol. interpretatio: *ἀντὶ τοῦ ἄλλο τι δόξαν ἥπερ τὸ αὐτό* neque Kruegeriana: aliud quid quam quod secundum initam rationem esset verbis convenit; omisso autem *κατὰ τὸ αὐτό* ut VIII 66, 4 (cf. *κατὰ τοῦτο* Herod. II 169. III 109. V 3) eadem de causa valet, quae quidem causa hic verbis *πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς* continetur. Dobr. del. *ἢ κατὰ τὸ αὐτό*, quod sic interpretandi causa adscribi non potuit; Meinekii coniectura *ἢ κατὰ τὸ πρότερον* (Herm. III p. 371) offensionem non tollit, nec melior Campei a Rauchensteinio (Phil. XXXVI p. 236) repetita *ἢ καὶ τὸ αὐτό*, quae neque ipsa sententiam distincte enuntiatam praebet neque ad disiunctionem *εἴτε — εἴτε* satis apta est. De vv. *ἄλλο τι δόξαν* vid. Matth. Gr. § 564. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 5.

§ 4. *τὸ ὕδωρ . . . τὴν Μαντινικήν.* Est fluvius, qui per convallem Tegeaticam septentrionem versus fluit (cf. Curt. Pelop. I p. 235), non Ophis, qui ex Alesio monte ortus Mantineam percurrit (cf. Bursian. Geogr. II p. 210). „Cuniculi [Plin. H. N. VI 27, 128], quibus nomina sunt *ζέρεθρα* (*βέρεθρα, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα* Strab. VIII 8, 4) et [hodie] *καταβόθραι*, frequentissimi sunt in Arcadia, cum paene omnes rivi eius alicubi in cursu suo tali modo mergantur et ex solo post longius aut minus intervallum rursus erumpant. . . . Ita aquae agri Mantinensis antiquis temporibus plerumque eo specu, qui ad meridiem in extrema planitie est, in agrum Tegeaticum derivabantur. At Agis tunc in contrarium agrum Mantinensem avertit, ubi cum *ζέρεθρα* minora sint, siccatio minus facile effici potuit. Cf. Leak. Pelop. III p. 44 sqq. 153 sqq." Arn. Cf. Curt. l. l. p. 233. 235. Bursian. l. l. p. 209. — *ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος*, ut quae (aqua) pleraque laederet. Cf. I 8, 3 *ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν*

ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι [τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους] καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει οὐκ εἶχον ὅ τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν καὶ σφεῖς ἡσύχαζον καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον τό τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακε-

§ 4. πείθωνται It. Vat. Laur. Pal. Aug. Vind. Gr. Ar. Clar. Chr. Dan. B. C. H.

§ 5. αἰφνιδίῳ om. Reg. Sed retinendum est, quia ἐξ ὀλίγου de spatio quam de tempore accipere praestat. Cf. adn.

γιγνόμενοι. — ἐβούλετο δὲ . . . καταβιβάσαι, volebat autem eos, qui in colle (§ 1) erant, accurrendo adversus aquae derivationem (sive cum auxilio venirent ad prohibendum, ne aqua averteretur) inde deducere. „Thucydides brevitatis studiosus τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου καταβιβάσαι dixit pro τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου (ἱδρυθέντας) καταβιβάσαι ἀπ' αὐτοῦ.“ Haack. Cf. adn. II 80, 1. Βοηθεῖν ἐπί τι hic, quoniam ἐκτροπή non loci nomen, sed abstractum quod vocatur est, ita scriptum videtur, ut alibi βοηθεῖν ἐπί τινα (cf. adn. I 107, 5), etsi Bauer ἐπὶ τὴν ἐκτροπήν voluit esse „ad locum, ubi aqua deflecteretur, sane ad opus impediendum“. — τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, verba non solum prorsus supervacanea sed etiam iniquo loco collocata, auctore Herwerd. (Stud. Thuc. p. 77) uncis nunc inclusimus.

§ 5. ἐξ ὀλίγου ad spatium refertur § 2 verbis μέχρι λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς significatum perinde atque αἰφνιδίῳ ad ἐξαίφνης § 3 respicit. — οὐκ εἶχον ὅ τι εἰκάσωσιν. De coniunctivo cf. sd. II 52, 3. — ἀπέκρυψαν. „Ἑαυτοὺς deesse putat schol. Sed videndum est, an potius suppleri debeat αὐτούς (nempe τοὺς Ἀργείους): e conspectu eorum evaserunt. Ita certe hoc verbo utitur Lucianus, qui non pauca a Thuc. sumpsit, Ver. Hist 38 ἐφεύγομεν ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχομένους . . . ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, ἰώμεθά τε τοὺς τραυματίας. Sic ἀποκρύπτειν γῆν dicuntur navigantes, qui tam longe in mare profecti sunt, ut terram conspicere non amplius possint.“ Duk. „Bauer commode allegavit Verg. Aen. III 291 Phaeacum abscondimus arcem, ubi vid. Heyn. Add. Heind. ad Plat. Protag. p. 338a.“ Goell. — καὶ σφεῖς. Insolentius hic extra orationem obliquam σφεῖς pro usitato αὐτοί positum est. Comparandus usus casuum obliquorum is, de quo dictum est ad I 20, 1. Solito more paulo post σφεῖς dictum est. — καλῶς. Cf. adn. 36, 1. — τό τε πρότερον . . . ἀφεθῆναι. Cf. 59, 4. 60, 5

δαιμονίους ἀφεθῆναι καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σῴζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ 6
ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραντίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν ἐστρατοπεδεύσαντο ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Λακεδαιμόνιοι δὲ τῶν πολεμίων ἐξαίφνης ἐπιφανέντων κατὰ τάχος ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν καθίστανται.

66. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο, ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἣν περιτύχωσιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐς ὃ ἐμέμνηντο ἐν 2

Cap. 66. §. 2. μάλιστα δὴ codd., nisi quod μάλιστα δ' οἱ Ven., μάλιστα δὲ καὶ Mosqu. Cf. adn.

et de infinitivo adn. VII 81, 1. — καὶ νῦν ὅτι. Ut saepe ab ὅτι ad infinitivum transitur (cf. adn. I 87, 4), ita interdum, sed multo rarius, ab infinitivo ad ὅτι. Cf. Matth. Gr. § 589 adn. 1. De praemisso νῦν cf. Krueg. Gr. § 54, 17 adn. 7.

§ 6. ἐθορυβήθησαν. Cf. adn. III 22, 6.

Cap. 66. § 1. οἵ τε Ἀργεῖοι. Huic τέ alterum ante Λακεδαιμόνιοι respondet. — ἣν περιτύχωσιν] τοῖς Λακεδαιμονίοις. Schol. — Ἡράκλειον. Cf. 64, 5. — δι' ὀλίγου, brevi intervallo. Vid. II 89, 9. III 21, 4. adn. II 29, 3. — τοῦ λόφου. Cf. 65, 1. 4.

§ 2. μάλιστα δὲ . . . ἐξεπλάγησαν. Ad restituendam sententiarum iuncturam μάλιστα δέ scripsimus. Servato δή Krueg. ὡς ante ὁρῶσι inserendum esse putavit, quod non solum propter iteratum in apodosi Lacedaemoniorum nomen displicet, sed etiam quia tollitur τέ — τέ particularum modo memorata responsio. Gravi praeterea labe infectum esse hoc enuntiatum interpellata sententiarum cohaerentia demonstrat. Quae enim causa subsequitur, ea non probat perturbatos esse Lacedaemonios, sed non perturbatos. Deinde recte Class. monuit de Lacedaemoniorum perturbatione omnino sermonem esse non posse, quoniam id factum esset, quod ipsos efficere voluisse Th. 65, 4 narrasset. Licet enim iis praeter opinionem acciderit, ut, cum ipsi in itinere essent, hostium aciem in campo instructam subito conspicerent, tamen, cum id ipsum efficere voluerint, ut hostes in planitie secum acie decernerent, certe non possunt ea re ita perculsi esse, ut tantum terroris sibi unquam iniectum esse non reminiscerentur. Neque hanc offendendi causam sustulit Herwerd. l. l., qui praeter rationem criticam γάρ particulae δέ substituit. Emendandi autem ἐξεπλάγησαν conatus adhuc frustrati sunt. Nam quod Meinek. l. l. p. 356 proposuit Λακεδαιμόνιοι ἐξεφάνησαν = Lacedaemonios se praestiterunt, Graece sic ἐκφαίνεσθαι dici non meminimus, neque ea

τούτῳ τῷ καιρῷ * * ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο· καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον.
3 βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι

vi διεφάνησαν VI 17, 5 praeditum est, quod in eandem sententiam huc inferre Rauchenstein. (Phil. XXXVI p. 237) voluit. Madvig. in Advers. crit. I p. 325 Λακεδαιμονίους ἐξεπλάγησαν legens verbo ἐκπλήττεσθαι admirandi notionem tribuit, quam stupore carentem non habet; adeo autem non obstupefacti sunt Lacedaemoniorum hostes ἐν τάξει ἤδη πάντες, ut summa alacritate (70, 1) impetum in eos facerent. Class. dubitat, utrum ἐξεπλάγησαν vi passiva admirationem sive stuporem excitare valeat, an ἐξηλλάγησαν scribendum atque in excellendi sententiam accipiendum sit. Sed neutrum verbum eam quam Class. dubitanter statuit notionem habet. Nam quod ad ἐξεπλάγησαν attinet, rem exemplis neque confirmavit neque potuit confirmare; ἐξηλλαγμένος autem apud posterioris aetatis scriptores non excellentem, sed diversum aut insolitum significat, neque apud Eur. Iph. Aul. 564 ἐξαλλάσσουσα χάρις, de qua interpretes dissentiunt, aliud quid esse videtur quam insolita gratia; praeterea etiamsi aliter se haberet, valde dubium esset, num ad ceteras huius verbi formas et omnium scriptorum usum singularis excellendi significatio pertineret. Nobis cum persuasum sit probabilem ἐξεπλάγησαν verbi emendationem inveniri non posse, locum potius mutilatum esse rati lacunae signum ante ἐξεπλάγησαν nunc posuimus. Quid exciderit sciri quidem nequit, sed potest cogitari sic fere scriptum fuisse: μάλιστα δὲ Λ. ἐς ὃ ἐμέμνηντο ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξαναγκασθέντες εὐθὺς ἐκ πορείας μάχεσθαι οὐδ' ὣς ἐξεπλάγησαν. Talia fere si omissa esse statuimus, etiam ἐμέμνηντο verbi subiectum non indefinitum est, ut putavit schol. interpretatus μετὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων μνήμην, sed qui facilius cogitantur Lacedaemonii. — ἐς ὅ, quamdiu, dum. Cf. Matth. Gr. § 578b. Krueg. Synt. dial. § 54, 16 adn. 2. — διὰ βραχείας μελλήσεως, cum exigua cunctatione. Cf. Krueg. Gr. § 68, 22 adn. 2. — ὑπὸ σπουδῆς. Cf. adn. III 33, 3. — κόσμον] σύνταξιν. Schol. Cf. adn. III 108, 3. — ἕκαστα ἐξηγουμένου. Cf. adn. III 55, 4.

§ 3. ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται. Porti iustam interpretationem omnia ab illo reguntur (cf. adn. III 36, 2) in omnia ab illo incipiunt depravavit Haasius, quasi ἀπ' legeretur, quod frustra coniecit Dobr. Fuit summa et absoluta regis Lacedaemoniorum in bello potestas, cum domi esset adstricta et angustioribus finibus circumscripta. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 24, 12. — πολεμάρχοις. Universus Lacedaemoniorum exercitus ex sex moris constabat, quibus singulis singuli polemarchi praeerant, ut docet Xen. de Rep. Laced. 11, 4. — λοχαγοῖς. De

δὲ τοῖς πεντηκοντῆρσιν, αὖθις δ' οὗτοι τοῖς ἐνω-
μοτάρχοις, καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παρ- 4
αγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι
καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται· σχεδὸν γάρ τι πᾶν πλὴν
ὀλίγου τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχον-
τες ἀρχόντων εἰσί, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου
πολλοῖς προσήκει.

:άξις ἀμφοτέρων.

67. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐ- 1
τοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λα-

§ 3. ἐνωμοτάρχαις codd. Cf. Stahl. Quaest. gram. 14.

lochis cf. adn. IV 8, 9. — πεντηκοντῆρσιν. Hi erant duces πεντηκοστύων, de quibus et de ἐνωμοτίαις cf. 68, 3 et ibi adn. § 4. αἱ παραγγέλσεις. Non omnia imperia possunt esse, cum discernantur ab τῷ τὸ δέον φράζειν. Videntur igitur singula imperia esse, quae post pugnam in universum ordinatam eduntur. — κατὰ τὰ αὐτά, eodem modo, i. e. per polemarchos, lochagos, reliquos duces ad enomotarchos. Cf. VIII 5, 5. — ταχεῖαι, i. e. ταχέως. Cf. ὀξεῖς IV 126, 6. — ἐπέρχονται, perveniunt. Cf. Soph. Ant. 700 ἐπέρχεται φάτις. Temere Cobet. Nov. lect. p. 735 περιέρχονται. — σχεδὸν γάρ τι. Cf. adn. III 68, 4. — ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 29, 2. — τὸ ἐπιμελές] ἡ ἐπιμέλεια. Schol. Cf. adn. I 6, 3.

Cap. 67. § 1. κέρας εὐώνυμον. Id unus Thucydides memoriae tradidit. Reliqui scriptores Sciritas seorsum nec permixtos cum reliquo exercitu militasse solum docent, atque ex Diod. XV 32 adeo eos in media acie consistere solitos esse collegit Abresch., qua de re vide plura in ed. mai. — Σκιρῖται] λόχος Λακωνικὸς οὕτω καλούμενος. Schol. Λόχος etiam a Diod. l. d. vocantur. De agro horum vid. supra 33, 1 adn. Perioeci erant, gens primitus Arcadica, sed melioribus condicionibus quam reliqui Lacedaemoniorum imperio subiecti. Cf. Bursian. Geogr. II p. 117. Equites eos fuisse e Xen. Cyr. IV 2, 1 non liquere iam Abresch. docuit. Neque Thucydides IV 55, 2 praeter consuetudinem a Lacedaemoniis equites constitutos narraret neque hic paulo post οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ scriberet neque Lacedaemonii ex paucis suis equitibus alios in cornu sinistro collocassent, si ibidem Sciritae equites essent. Quos pedites fuisse leviter armatos recte censent Mans. Spart. I 1 p. 228. Tittm. Respubl. Gr. p. 595. Muell. Dor. II p. 242 Haas. ad Xen. Remp. Laced. p. 235. Schoemann. Antiqu. Gr. I p. 214. Ruest. et Koechl. Hist. rei mil. Gr. p. 93 de iis conferendi. — αὐτοῖς καθίσταντο, *die Skiriten stellten sich ihnen als linker Flügel auf.* Praedicativam igitur appositionem κέρας εὐώνυμον efficit. — μόνοι Λακεδαιμονίων, soli Lacedaemoniorum. Sciritas quanquam origine Arcades (cf. Hesych. s. v.), tunc Lacedaemoniorum partem putatos esse ex 33, 1 et aliunde apparet. Cf. schol. paulo ante. Male Abreschius haec explicavit segregati a Laced., qua ratione μόνος τινός in Soph. Ai. 511 et Luci. Tim. 55 inveniri affirmat, quod de Luciano falsum, de Sophocle, quem in Phil. 183 μοῦνον ἀπ' ἄλλων sic dixisse

κεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοὺς οἱ ἀπὸ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται καὶ νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν· ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους καὶ παρ' αὐτοὺς Ἀρκάδων Ἡραιῆς, μετὰ δὲ τούτους Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ Τεγεᾶται καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς
2 αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο· οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο, παρὰ δ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν, ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον

Cap. 67. § 1. αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θ. codd. Cf. adn.

constat, dubium est. Cf. Meinek. ad Oed. Col. 1250. A prosa certe oratione hic eius usus alienus est. Cf. Dind. in Steph. Thes. — ἐπὶ σφῶν αὐτῶν. Cf. adn. II 63, 3. — παρὰ δ' αὐτούς. Accusativum rescripsimus, quod Th. alibi, ubi de acie instructa sermo est, παρά cum acc. iungit. Cf. quod mox sequitur καθίστασαν παρ' αὐτούς, § 3 παρ' αὐτοὺς ἦσαν, II 2, 4. VI 67, 2. — οἱ ἀπὸ Θρᾴκης scribendum esse vidit Haas. Lucubr. Thuc. p. 61 comparans 34, 1 et 35, 6 et addens in altero quidem loco paulo ante τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν legi, sed qui abducatur, adhuc esse in Thracia, quod non cadere in hunc locum, ubi significantur milites e Thracia reducti. — νεοδαμώδεις. De his vid. adn. 34, 1. — Λακεδαιμόνιοι αὐτοί, Lacedaemonii ipsi, i. e. veri et proprii, qui discernuntur a superioribus hominibus, quos minus proprie Lacedaemonios nominaveris. — Ἡραιῆς. His nomen dedit Heraea prope fines Triphyliae in dextra Alphei ripa sita. Cf. Paus. VIII 1. Curt. Pelop. I p. 363 sqq. Bursian. Geogr. II p. 255 sqq. — Μαινάλιοι. Cf. adn. 64, 3. — ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ Τεγεᾶται. „Hunc locum suum vindicabant. Vid. Herodot. IX 26.“ Bloomf. Sed quoniam dextrum cornu erat locus honestior (cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 332), „ut suprema dignitas Lacedaemoniorum servaretur, locus omnium honorificentissimus, extremum cornu dextrum, a Lacedaemoniorum nonnullis tenebatur.“ Arn. — οἱ ἱππῆς. De equitatu Lacedaemoniorum praeter IV 55, 2 vid. Schneid. et Haas. ad Xen. Remp. Laced. 11, 2. — ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Ut plerumque equitatus Graecorum. Vid. IV 93, 4.

§ 2. οἱ δὲ ἐναντίοι . . . Μαντινῆς. Cf. adn. I 89, 3. — ὅτι . . . ἐγίγνετο. Ea enim de causa locum honestiorem tenebant. — παρὰ δ' αὐτούς. Cf. adn. § 1. Xen. Cyr. I 4, 18. Krueg. Gr. § 68, 36 adn. 1. — οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων. Cf. 47, 1 et ibi adn. — Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες. De his, qui nihil differebant a militibus perpetuis recentiorum temporum, vid. Diod. XII 75, 7. 80, 2. Plut. Alc. 15. Paus. II 20. Aristot. Pol. V 4. — ἐκ πολλοῦ verba, ut Latina iam dudum, de tempore

δημοσίᾳ παρεῖχε, καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ᾽ αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται, ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες καὶ ἱππῆς μετ᾽ αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

ἀριθμὸς Λακεδαιμονίων ἐκ λογισμοῦ τινος γιγνόμενος.

68. Τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων 1
ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων μεῖζον
ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ᾽ ἑκάστους ἑκα- 2
τέρων ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν δυναίμην ἀκριβῶς· τὸ
μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας
τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ᾽ αὖ διὰ τὸ ἀνθρώ-

Cap. 68. § 2. ἐδυναίμην codd. Cf. adn.

non nimis longo videntur intellegenda. — **οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν.** Supra 47, 1 οἱ ξύμμαχοι ὧν ἄρχουσιν. — **Κλεωναῖοι.** Horum urbs VI 95, 1 memoratur. Strab. p. 377 πόλισμα, inquit, ἐπὶ λόφου περιοικουμένου πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς. διέχουσι δ᾽ αἱ Κλεωναὶ τοῦ μὲν Ἄργους σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν, Κορίνθου δὲ ὀγδοήκοντα. — **Ὀρνεᾶται.** Horum agrum Strabo p. 376 inter Corinthum et Sicyonem, p. 382 ὑπὲρ τοῦ πεδίου τῶν Σικυωνίων collocat. Add. Paus. II 25. Curt. Pelop. II p. 478sq. Bursian. Geogr. II p. 64. Orneatae cum primi Argivorum perioeci facti essent (quare omnes, qui ita Argivorum imperio subiecti erant, Orneatae appellabantur. Cf. Herod. VIII 73), quam eandem condicionem Cleonaei quoque subierunt, postea Argivis a Cleomene Lacedaemoniorum rege gravissima clade afflictis (Herod. VI 76—84) cum reliquis oppidis Argivorum imperio subditis aliquantum temporis in libertatem videntur restituti esse; deinde vero eodem tempore, quo Mycenae (cf. adn. I 10, 1) et Tiryns deletae sunt (circa Ol. LXXVII 3), facto συνοικισμῷ Argos sunt translati (Paus. VIII 27, 1. II 25, 5). Eorum oppidum autem cum etiam postea exstiterit, nisi coloniam Argivorum eo deductam esse statuamus, pars incolarum remansit. Restituto igitur Argivorum imperio Cleonaei et Orneatae Argivorum socii subditicii facta sunt. Qua de re post Mueller. Dor. I p. 159. 174 et Aegin. p. 48 sq. copiosius exposuit Busolt. in libro, quem de Peloponnesiis eorumque sociis scripsit, I p. 94 sqq. Deleverunt Orneas ab incolis derelictas sexto decimo belli anno Argivi (VI 7, 2), sed non ita ut plane perierint. Cf. Bursian. l. l. — **οἰκεῖοι.** Argivis enim nullos fuisse equites iam 59, 3 cognovimus.

Cap. 68. § 2. **ξύμπαντας.** Subtilius ξυμπάντων legeretur; nam universorum numerum perscribere aptius dicitur quam universos perscribere. — **οὐκ ἂν δυναίμην** pro codd. scriptura nunc emendavimus. Haec enim, licet εἰ ἐβουλόμην subaudiatur, falsa est, cum contrarii affirmationem ei tribuere sententia vetemur. Nudum ἐδυνάμην Th. scribere poterat, non ἂν ἐδυνάμην. Frustra Krueg. Gr. § 54, 3 adn. 10 affertur. — **διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν**] διὰ τὸ ἔθος εἶναι Λακεδαιμονίοις πάντα κρύφα πράττειν. Schol. — **διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα,** pro-

πειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα [πλήθη] ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ
3 Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος· λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ ἄνευ Σκιριτῶν ὄντων ἑξακοσίων, ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύι ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τέσσαρες· ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβού-

pter humanam (i. e. hominum) de suis rebus magniloquentiam. De grammatica verborum τὸ ἀνθρώπ. κομπ. ratione cf. adn. I 37, 4 et de ἐς praep. adn. 75, 3. Patet multitudinem certo explorari non potuisse, quod homines suas res omnes iactando augere solent. Itaque πλήθη ab adiectivo οἰκεῖα separandum est. Class. τὰ πλήθη; sed cum plus centum triginta locis praeter hunc solum Th. singulari eius vocabuli utatur, maluimus Krueg. et Meinek. (Herm. III p. 357) obsecuti πλήθη Th. abiudicare. Subaudiendum τὸ πλῆθος.

§ 3. λόχοι . . . τέσσαρες. His verbis repugnare putatur Xen. de Rep. Lac. 11, 4 ἑκάστη δὲ τῶν πολιτικῶν τούτων μορῶν ἔχει πολέμαρχον ἕνα, λοχαγοὺς τέτταρας, πεντηκοντῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχους ἑκκαίδεκα, qui singulis λόχοις binas πεντεκοστῦς itemque singulis πεντεκοστύσι binas ἐνωμοτίας tribuere videatur. De hac repugnantia, ad quam accedit quod μόραις, quos binos λόχους habuisse aliunde (cf. Xen. Hist. Gr. VII 4, 20. 5, 10) cognovimus, quaternos λοχαγοὺς fuisse idem memorat, post alios Ruest. et Koechl. Hist. rei mil. Gr. p. 90 sq., Schoemann. Antiqu. Gr. I p. 297, Trieber in libelli, quem inscripsit Forschungen zur spartan. Verfassungsgeschichte, p. 1 sqq. exposuerunt. Ex his autem facillime rei difficultatem expedivisse nobis videntur Ruest. et Koechl., quippe qui neque Xenophontis neque Th. verba tradita mutaverint. Certe apud Th., qui infra numerum τῆς πρώτης τάξεως cum reliqua ratiocinatione accurate convenientem habeat, quicquam mutare temerarium est. — ἑξακοσίων. Hunc numerum Sciritarum constantem fuisse Suidae et Photii testimonia docent. — ἐν δὲ ἑκάστῳ . . .] ἔχει ἕκαστος λόχος πεντηκοστύας δ', καὶ γίνονται τῶν ζ' λόχων πεντηκοστύες κη'. ἔχει ἑκάστη πεντηκοστὺς ἐνωμοτίας δ', καὶ γίνονται τῶν κη' πεντηκοστύων ἐνωμοτίαι ριβ'. ἔχει ἑκάστη ἐνωμοτία ἄνδρας λβ', ὡς γίνεσθαι τὸν πάντα στρατὸν τρισχιλίους πεντακοσίους ὀγδοήκοντα τέσσαρας. Schol. — ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ. Cf. Poll. I 126 τῶν μαχομένων τὸ μὲν ἔμπροσθεν μέτωπον καὶ ζυγὸν καὶ πρόσωπον καλεῖται. Suidas: ζυγὸς ἐν τοῖς τακτικοῖς τὸ ἐκ παρεστηκότων ἀλλήλοις πλῆθος. Est igitur ζυγόν nostrum *Glied* eique contrarium nomen στίχος. — ἀλλ' ὡς . . . ἐβούλετο. In his offendit Dobr. propterea, quod semel constituta enomotiae fronte τὸ βάθος definiretur numero militum, non e lochagi arbitrio penderet, eaque de causa ἀλλ' ὡς . . . ἐβούλετο vel potius τῆς τε ἐνωμοτίας . . . ἐβούλετο delere voluit assensusque est Aemil Mueller. in Annal. phil. a. 1857 p. 98. Quod comprobandum esset, si omnes λόχους eundem militum numerum

λετο, ἐπὶ πᾶν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν πλὴν Σκιριτῶν τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ πρώτη τάξις ἦν.

παραινέσεις ἑκατέρων.

69. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα 1 καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο, Μαντινεῦσι μὲν ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ μὴ αὖθις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύ-

habuisse satis constaret. Sed cum in alio exercitu alius is numerus fuerit (cf. Ruest. et Koechl. l. l. p. 92, 9), facile credi potest etiam in uno eodemque exercitu non ita semper omnes λόχους inter se aequatos fuisse, ut nihil differentiae esset. Quod hic quoque ita fuisse inde suspicari licet, quod Th. non totius exercitus, sed primi ordinis numerum subduxit. — ἐπὶ πᾶν, in universum. — ἐπὶ ὀκτώ. Cf. adn. IV 93, 4. — παρὰ δὲ ἅπαν, in summa. — τετρακόσιοι ... ἄνδρες =7×4×4×4 viri.

Cap. 69. § 1. ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη] ἀλλήλοις δηλονότι τὰ στρατεύματα. Schol. — τὴν μὲν ... ἀφαιρηθῆναι. Τὸ ἑξῆς, τὴν μὲν μὴ ἀφαιρεθῆναι πειρασαμένοις. Schol. Cf. Herod. IV 125 ἐς μὲν τοὺς Ἀγαθύρσους οὐκέτι ἀπείπαντας ἀπικνέοντο. Dat. πειρασαμένοις, quod ad verba ἡ μάχη ἔσται licet σφίσι cogitari; τὴν μέν ad ἀρχήν, sociorum imperium, refertur, de quo cf. 29, 1. 47, 1; de infin. ἀφαιρεθῆναι cf. I 50, 1. VI 69, 3. Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 9. — τῆς δέ, scil. δουλείας. — αὖθις πειρᾶσθαι. Haec invidiose et cum veri superlatione dicta sunt; nam servi Lacedaemoniorum Mantinenses antea non fuerant. — Ἀργείοις δὲ ὑπὲρ ... ἰσομοιρίας. Cogita Ἀργείοις δὲ παραινέσεις ἐγίγνοντο ὅτι ὑπὲρ ... ἰσομοιρίας ἡ μάχη ἔσται. — παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ ... ἰσομοιρίας. Cf. Herod. VII 148. 149. Duas aetates, alteram heroicam, alteram ad Persica bella pertinentem, his vocibus distingui recte existimat Bloomf. Nam apud Herodotum l. d. ipsi Argivi dicentes καίτοι κατά γε τὸ δίκαιον γίγνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωυτῶν (quod Agamemnonis aetate eam habuerint), ἀλλ' ὅμως σφι (belli Persici tempore) ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι, utramque et rem et aetatem satis discernunt. Ἰσομοιρία igitur est par dignitas, par auctoritas. — διὰ παντός. Haec formula hic quoque, ut saepissime (I 38, 1. 76, 1. 84, 1. 85, 1), potest significare perpetuo, semper. Per omnia interpretatus est Haas., nescio quo iure. — ἀνέχεσθαι ... ἀμύνασθαι. Prior infinitivus ut supra ἀφαιρεθῆναι et πειρᾶσθαι positus est, alter e subaudiendo παραινέσεις ἐγίγνοντο aptus quod facere iubentur continet. — καὶ ἀστυγείτονας. Qui maxime observandi et cavendi sunt.

νασθαι· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους μηδενὸς λείπεσθαι, καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς
2 τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις τοιαῦτα παρῃνέθη· Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ' ἑκάστους τε * * καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο, εἰδότες ἔργων ἐκ

Cf. IV 92, 4. — ἐν Πελοποννήσῳ ponderis causa primo loco positum est. — οὐ μὴ ... ἔλθῃ. Cf. IV 95, 2 ibique adn.

§ 2. καθ' ἑκάστους ad singulas partes exercitus Lacedaemoniorum et sociorum pertinere, ut § 1 ad singulas partes adversarii exercitus, vel eo patet quod, si de partibus ipsorum Lacedaemoniorum exercitus cogitamus, quid sibi velit ἐν σφίσιν αὐτοῖς non intellegitur. Quod comprobavit L. Herbst. in Annal. philol. a. 1858 p. 712 monens Lacedaemonios etiam exercitum, cui sociorum auxilia adiuncta essent, totum pro suo habuisse. Sed ne hac quidem interpretatione omnis difficultas remota est. Nam cum ἑκάστους ad solos socios spectare nequeat, sed etiam ipsos Lacedaemonios complectatur, ἐν σφίσιν αὐτοῖς non apte opponitur. Neque quicquam proficitur ad hanc difficultatem tollendam, si τέ particula deleta καί etiam vel idque significare volumus. Cum autem quae sequantur verba in solis Lacedaemoniis ipsis valere videantur, talia fere post ἑκάστους τε omissa esse putamus qualia τῶν ξυμμάχων βραχείᾳ παραινέσει ἐχρῶντο. — μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων] νόμους πολεμικοὺς λέγει τὰ ᾄσματα ἅπερ ᾖδον οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλοντες μάχεσθαι· ἦν δὲ προτρεπτικά. ἐκάλουν δὲ ἐμβατήρια. Schol. Plut. Lyc. 21 de Lacedaemoniorum carminibus haec habet: ἔπαινοι γὰρ ἦσαν ὡς τὰ πολλὰ τῶν τεθνηκότων ὑπὲρ τῆς Σπάρτης εὐδαιμονιζομένων καὶ ψόγοι τῶν τρεσάντων ὡς ἀλγεινὸν καὶ κακοδαίμονα βιούντων βίον ἐπαγγελία τε καὶ μεγαλαυχία πρὸς ἀρετὴν πρέπουσα ταῖς ἡλικίαις. Qui igitur hic memorantur πολεμικοὶ νόμοι (qui si revera ἐμβατήρια fuerunt, etiam ante impetum haec cantabantur) imprimis ἐπαγγελίαν καὶ μεγαλαυχίαν πρὸς ἀρετήν videntur continuisse. Neque vero ad haec carmina admonitiones fiebant, sed in ipsis erant. Etenim μετά praepos. saepius aliquid cum aliqua re ita fieri indicat, ut simul ea efficiatur. Cf. 103, 2. VI 28, 1. 65, 1. — ἐν σφίσιν αὐτοῖς. Cf. II 4, 1. IV 25, 9. — ὧν ἠπίσταντο ... ἐποιοῦντο schol. sic interpretatur: αὐτοῖς παρεκελεύοντο ἀγαθοῖς οὖσι μεμνῆσθαι ὧν μεμαθήκεσαν καὶ ἠπίσταντο. Sed primum ita articulus ante παρακέλευσιν vix ferri potest (nam de hac quidem admonitione antea sermo non fuit); deinde prorsus inepte interpositum est τὴν παρακέλευσιν; tum vero miramur, quo tandem consilio Th. absonum hoc et contortum dicendi genus sectatus sit, cum magis in promptu esset quod facile et simplex erat ὧν ἠπίσταντο παρεκελεύοντο μεμνῆσθαι; denique ἀγαθοῖς οὖσιν sic intel-

πολλοῦ μελέτην πλείω σῴζουσαν ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν.

ξύνοδος τῶν στρατευμάτων.

70. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν, Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεστώτων, οὐ τοῦ θείου χάριν,

Cap. **70.** *νόμου* codd. longe plurimi et optimi, *ὁμοῦ* H. I., quod non debebat commendare Meinek. Herm. III p. 371. Vulgo et

legi vix potest, nisi addito *ὡς* ad sententiam eorum referatur, qui inter se ipsos adhortabantur (cf. adn. IV 10, 1). Class. *ἀγαθοῖς οὖσιν* post *σῴζουσαν* transponere vult interpretatus *dasz, wenn man brav ist, mehr hilft.* Sed neque *σῴζειν τινι* sic dicitur neque omnino *σῴζειν* prodesse vel iuvare significat; *πλείω τινὶ σῴζειν* est plura alicui servare, quod hic vix idoneam sententiam praebet. Lenem sane ac certam huic loco adhiberi posse medicinam desperandum est; sed suspicari licet scriptum fuisse *ὧν ἠπίσταντο* [*τὴν*] *παρακέλευσιν τὴν μνήμην ἀγαθοῖς οὖσαν ἐποιοῦντο*: mentionem eorum faciebant, quorum mentionem viris fortibus adhortationem esse sciebant, vel, quod magis forsitan placeat, *ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν παρακέλευσιν ὧν ἠπίσταντο τῇ μνήμῃ ⟨ὡς⟩ ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο*: apud se ipsos earum rerum, quarum periti erant (scil. *δι' ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτης*), mentione adhortationem (sibi) ut viris strenuis (cf. § 1 *πειρασαμένοις*) faciebant. Ad loci sententiam cf. IV 95, 1 *δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρός γε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν.* — *εἰδότες ... παραίνεσιν.* Similia dicta sunt IV 68, 1. Xen. Cyr. III 3, 50. 55. De verbis *ἐκ πολλοῦ* et *δι' ὀλίγου* cf. adn. II 85, 2.

Cap. **70.** *Ἀργεῖοι ... χωροῦντες*, quasi praecesserit *ξυνῆσαν*. Cf. adn. IV 23, 2. Tac. Hist. I 19 patrum favor aderat, multi ... agitantes. — *ἐντόνως*, intentis viribus, summa virium contentione. — *ὀργῇ*. Cf. VII 68, 1 et ibi adn. — *ὑπὸ αὐλητῶν ... ἐγκαθεστώτων*, ad tibicines, qui multi ex legitima consuetudine interpositi erant. Cf. Xen. Hist. Gr. II 2, 23 *τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων* et *ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν* Theogn. 533. 825. Ita Gellii lectionem secuti nunc locum interpretari maluimus quam recepto *νόμου* vertere ad cantum multorum tibicinum. Nam *νόμος* non tam cantus est quam modus musicus; multorum autem tibicinum modus musicus is est quo multi tibicines utuntur, qui quidem ab hoc loco alienus est. Modus, ad quem Lacedaemonii in pugnam procedebant, *Καστόρειον μέλος* dicebatur, de quo Plut. de Mus. 26 *αὐλοῖς ἐχρῶντο καθάπερ Λακεδαιμόνιοι, παρ' οἷς τὸ καλούμενον Καστόρειον ηὐλεῖτο μέλος, ὁπότε τοῖς πολεμίοις προσῄεσαν μαχεσόμενοι.* Cf. Plut. Lyc. 22. Poll. IV 78. schol. Pind. Pyth. II 127. Muell. Dor. II p. 249. 333. Volkmann. ad Plut. l. l. De more Lacedaemoniorum hic memorato cf. praeterea Paus. III 17, 5. Polyaen. I 10. Luc. Salt. 10. Dio Chrys. XXXII 60. Cic. Tusc. II 16, 37. Val. Max. II 6. — *οὐ τοῦ θείου χάριν*,

ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες προσέλθοιεν καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

1 71. Ξυνιόντων δ' ἔτι Ἆγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα [ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο] ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιίσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ φοβουμένους προσστέλλειν τὰ γυμνὰ

ἱστορεῖται τι Ἆγις ἐπ νόησε πρὸ τὸ ἐξισῶσα τὸ ἑαυτοῦ εὐώνυμον ι ρας τοῖς π λεμίοις.

Bekk. νόμῳ confirmatum a Gellio I 11, 5, apud quem antiquissimum testem ipsa huius cap. verba afferuntur. Idem in suo libro habuit Valla, qui vertit: ad cantum tibicinum, qui inter ipsos multi ex lege interpositi erant, neque aliter legisse videtur schol., cuius haec est interpretatio: ὑπὸ αὐλητῶν] ἤγουν μετά.

προσέλθοιεν F. Gell. schol. προσέλθοιεν . . .] καὶ ὅπως, εἰ προσέλθοιεν, μὴ διασπασθείη αὐτῶν ἡ τάξις; reliqui codd. προέλθοιεν. Cf. adn.

προόδοις m. Ar. Chr. Dan. K., reliqui cum Gell. προσόδοις. Cf. adn.

Cap. 71. § 1. προστέλλειν codd. praeter Clar. Ven. περιστέλλειν et πρὸσ πέλλειν Pal. factum ex προσστέλλειν, quod idem legitim additum tam languidum quam supervacaneum sit. Praeterea in posterioribus verbis neque δέ neque alia particula invenitur, cuius sententia huic μέν respondeat, et ne cogitando quidem tale quid commode suppletur. Accedit quod nullum apud Th. quidem exstat exemplum τοῦτο pronominis ἀσυνδέτως oratione directa explicati; nam γάρ ubique additur et male huc affertur VI 36, 2, locus a Class. emendatus, ubi τοῦτο ad superiora, non ad posteriora spectat. Seclusa si omissa erunt, ad plenam sententiam nihil desiderabitur. Nam quod Class. καὶ τότε § 2 ad ἅπαντα respicere vult, non minus illud habet quo referatur, si superiora in omni exercitu valere per se intellegitur. — αὐτῶν collocatum ut IV 43, 4. — ἐξωθεῖται] ἐκτείνεται. Schol. Est nostrum *sie drängen sich.* — περιίσχουσι. Cf. adn. III 107, 3. — διὰ τὸ . . . ἀσπίδι. Clipeum enim

Gellius: non ex aliquo ritu religionum neque *rei divinae gratia.* Frustra τοῦ ὁσίου Meinek. Herm. III p. 371. — μετὰ ῥυθμοῦ. De re cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 30, 3. — προσέλθοιεν, scil. τοῖς πολεμίοις, auctore Gellio pariter scribendum est atque infra προσόδοις legitur. Cf. Plut. de Mus. 26 ὁπότε τοῖς πολεμίοις προσῄεσαν, quem locum supra attulimus. — διασπασθείη est medium passivum; nos: *sich auseinanderziehe.* Quare hoc infra ποιεῖν dicitur. — ἐν ταῖς προσόδοις. Cf. Plut. l. l. οἱ δὲ καὶ πρὸς λύραν ἐποίουν τὴν πρόσοδον τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους.

Cap. 71. § 1. ξυνιόντων δ' ἔτι, interea vero dum acies adhuc congrediuntur. — τὰ στρατόπεδα . . . τοῦτο. Quae usque ad § 2 sequuntur ad omnes exercitus spectare adeo ipsa sententiarum conformatione intellegitur, ut nomina-

ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγ-
μένου ἀσπίδι καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγ-
κλῄσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι· καὶ ἡγεῖται μὲν
τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ
κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάσσειν ἀεὶ τῶν ἐναν-
τίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται δὲ διὰ τὸν
αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον 2
μὲν οἱ Μαντινῆς πολὺ τῷ κέρᾳ τῶν Σκιριτῶν, ἔτι
δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεᾶται τῶν Ἀθη-
ναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ 3
Ἆγις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομί-
σας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκι-
ρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηνεν ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ

gendum apud Cass. Dion. XL 23, 3, qui hunc locum imitatus est. Cf. adn.

§ 2. **τὸ κέρας** Gr. et Valla, qui vertit: multum Sciritarum cornu superabant. „*Τὸ κέρας* recipiendum, ut *περιέχειν*, quod non potest cum genetivo iungi, habeat quo referatur. Et pro *τῶν Ἀθηναίων* fortasse legendum *τὸ Ἀθην.* vel *τὸ τῶν Ἀθην.*" Haack. At dativum ob *περιίσχουσι τῷ δεξιῷ* § 1 et *περιέχειν τῷ κέρᾳ* III 108, 1 aegre sollicites, et mutationi eius obstant etiam illa *τῶν Ἀθην.*, quae in omnibus libris sic leguntur. In genetivo igitur videtur scriptor analogiam verborum *περιγίγνεσθαι* et *ὑπερέχειν* secutus esse.

sinistra, dextra hastam gerebant. Ut ergo dextra esset munitior, singuli se applicabant sinistris proximorum militum, ut eorum clipeis tegerentur. *Προσστέλλειν* enim, ut apud Dion. Cass. XL 23, 3, habet notionem admovendi et ea re obtegendi (*σκέπειν καὶ προσάγειν*. Schol.), quare cum praepositione *πρός* copulatum est. Vid. sd. I 15, 1. De v. *τὰ γυμνά* vid. adn. III 23, 4. „De re cf. Muell. Dor. II p. 246." Goell. — **τῆς ξυγκλῄσεως**, coniunctionis, *des sich an einander Anschlieszens.* Cf. *ξυγκλῆσαι* 72, 1. — **εὐσκεπαστότατον**. De flexione feminini, nisi forte neutrum hic esse vis, cf. adn. III 89, 5. — **ἡγεῖται**, primus auctor est, initium facit. — **τῆς αἰτίας ταύτης**, primam huius rei causam praebet. — **ὁ πρωτοστάτης**. Poll. I 127 *ὁ μὲν ἐκ δεξιᾶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ πρωτοστάτης*.—**ἐξαλλάσσειν … γύμνωσιν**] *μὴ κατὰ δόρυ τοῦ ἐναντίου ἔχειν τὰ γυμνὰ τοῦ σώματος, τουτέστι τὰ δεξιά.* Schol. *Ἐξαλλάσσειν τινός* est subducere alicui.

§ 2. **περιέσχον … τῷ κέρᾳ τῶν Σκιρ.**, suo cornu Sciritas circumvenerunt. Cf. sd. et adn. III 107, 3.

§ 3. **σφῶν**. Cf. adn. III 113, 2. — **ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν**. „Bauer praepositionem *ἐπί* ad hostes explanat, et eatenus, opinor, recte, quod *ἐπεξάγειν* [cui Haack. in ed. 2 proprie notionem seducendi adversus locum aliquem subiectam

σφῶν ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν, ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερον τετάξεσθαι.

1 72. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ δύο δὲ πολεμάρχων αὐτῷ οὐχ ὑπακουσάντων τὸ εὐώνυμον

esse ait] de progrediendo et armis hosti inferendis, non de recipiendo se dicitur. Semperne significet [hoc consilio] in latus se convertere, dicere non queo; hic sine dubio ita accipiendum atque etiam VII 52, 2, ubi propositum fuit plane idem, περικλῄσασθαι τοὺς ἐναντίους: quo consilio acies intempestive exporrecta et ita extenuata est. Cf. etiam ἀντεπεξῆγον eadem vi dictum VIII 104, 4." Arn. Cf. VIII 105, 3 ἐπεξαγωγὴ τοῦ κέρως. Longius a se ad sinistram exporrecti interpr. Haas. — ἐξισῶσαι aut intransitive est positum (cf. Lob. ad Soph. Ai. 250) aut cum Krueg. τὸ εὐώνυμον cogitando supplendum. — τὸ διάκενον. Cf. adn. IV 135, 1. — παρήγγελλεν cet. Consecutio verborum haec est: παρήγγελλε τῶν πολεμάρχων Ἱππον. καὶ Ἀριστοκ. παρελθεῖν ἀπὸ τοῦ δεξ. κέρως ἐς τὸ διάκ. τοῦτο ἔχουσι δύο λόχους. Lochos autem duos duo polemarchi ideo adducere iussi sunt, quod, cum septem tantum lochi profecti essent, non poterant omnes sex polemarchi binis lochis praeesse, sed quinque singulis praeerant. Etiam ita cum fiebat, lochagi sub iis imperium gerebant. Cf. Ruest. et Koechl. l. l. p. 91. — ἐσβαλόντας. „Hic est insinuantes se, ingressos in locum illum a se explendum." Bau. — ἑαυτῶν. De plurali idem dicendum est, quod de superiore σφῶν; respicitur enim simul ad Lacedaemonios. Cf. VI 101, 6.

Cap. 72. § 1. ἐξ ὀλίγου, repente. — ἀλλὰ καὶ . . . ἐκ Σπάρτης. „Hoc enuntiatum non ex ξυνέβη αὐτῷ, sed ex solo ξυνέβη pendere patet. Similis neglegentia I 95, 4 invenitur: ξυνέβη αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα καὶ τοὺς ξυμμάχους . . . μετατάξασθαι, ubi μετατάξ. eodem modo ex ξυνέβη, non ex ξυνέβη αὐτῷ aptum est." Arn. Ibi tamen id statui minus necesse est. Ceterum etiamsi „ξυνέβη tantum respicimus, non αὐτῷ simul, in proelio tamen hic quid acciderit, memoratur [et] quid ad exitum eius momentum fecerit, non quid postea factum sit, quod in proelio quidem iam vim nullam haberet damnatos deinde eici. Debebat ergo Thuc. ἔφευγον non per infinitivum suspendere a ξυνέβη, sed per parenthesin, more alias suo, inserere." Bau. Alterum membrum ad posterius tempus spectare Thuc. ipse addito ὕστερον declaravit, quanquam, cum tertium rursus ad pugnam Mantinensem pertineat, parenthesi et recta oratione scriptorem usum esse malis. Ac profecto videndum, ne ipse Th. ἔφευγον . . . δόξαντες scripserit. Nam φεύγειν facile oriri poterat, si obiter legens aliquis post ἀλλὰ καί sequi pu-

τῶν Λακεδαιμονίων ἡσσᾶται· τὸ δὲ μέσον τρέπει τοὺς ἐναντίους.

καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι, καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει, καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμῖξαι, μὴ δυνηθῆναι ἔτι μηδὲ τούτους ξυγκλῄσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα 2

tavit quod et ipsum ex ξυνέβη penderet; orto autem φεύγειν necesse erat δόξαντας scribi. — **τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει** scil. τὸ παρελθεῖν, accidit ut hostes congressu eorum (a dextro ad sinistrum cornu) transitum praevenirent. Cum igitur illi transire recusassent, ut ne possent quidem hostium congressu factum est. Similiter Dem. XXI 38 ὀργῇ καὶ τρόπου προπετείᾳ φθάσας τὸν λογισμόν, quem locum ad dat. τῇ προσμίξει a Krueg. suspicione defendendum sufficere credimus. Attende substantivum de congressione hostili, contra verbum paulo post de accessione amica et coniunctione positum esse. Etenim hoc quoque utroque modo dicitur. — **καὶ κελεύσαντος . . . ξυγκλῄσαι**, et cum, postquam ad Sciritas lochi illi non accesserunt, eos (Sciritas) rursus (πάλιν αὖ ut Soph. Trach. 1088) cum ipso (σφίσι, i. e. Agide καὶ τοῖς περὶ αὐτόν, sicut supra in verbis μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον) se coniungere iussisset, (accidit, ut) iam ne hi (Sciritae) quidem se adiungere et aciem explere (*sich anschlieszen, die Linie schlieszen*) possent. Intransitive ξυγκλῄειν, quanquam paulo aliter, iam IV 35, 1 legimus, et meminerimus simul superioris capitis verborum τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλῄσεως. De coniunctione ὡς postposita vid. adn. I 68, 1 et III 88, 3. Hic causa mutati ordinis est, quod Sciritarum nomen ad utrumque verbum, παρῆλθον et προσμῖξαι, pertinet, ad quorum alterum τούτους et addi eo minus necesse erat, quo saepius post κελεύειν infinitivus sine nomine legitur, et additum adeo propter proxima μηδὲ τούτους displiceret. Class. μηδὲ τούτοις ξυγκλῄσαι (ne his quidem se applicare) legens putat duos lochos, cum iam aliquantum a suis afuissent, ad Sciritas pervenire non potuisse; a rege igitur ad suos redire iussos ne cum his quidem se coniungere potuisse. Sed praeterquam quod μηδὲ τούτοις ad σφίσι relatum displicet, lochos locum suum non reliquisse eo efficitur, quod duces eorum in alterum cornu transire recusarunt (μὴ θελῆσαι παρελθεῖν) neque ipsi transierunt (οὐ παρῆλθον).

§ 2. **κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ ἐλασσωθέντες**, cum omnino peritia militari inferiores discessissent, i. e. cum peritia militari nihil effecissent nisi ut omnino inferiores discederent. Nos: *die sie mit ihrer Kriegserfahrung in jeder Hinsicht den Kürzeren gezogen.* De dat. instrumentali καθ' ὑπερβολήν posito cf. adn. IV 87, 3. Class. haec verba mirum in modum sic interpretatus est (vertit: *obschon durch Ungeschick in Nachtheil gerathen*), quasi ἐμπειρία imperitiam, non peritiam valeret. Haud minus inutiles sunt coniecturae, quibus hunc locum temptaverunt, nec magis idoneum quam Kruegeri τῇ ἀπορίᾳ aut Ad. de Velsen (Sched. crit. p. 16 sqq.) τῆς ἐμπειρίας quod nuper a compluribus propositum est τῇ ἀπειθείᾳ. Nempe peritiae exercita-

τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε τῇ
3 ἀνδρίᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγιγνόμενοι. ἐπειδὴ
γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν
τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρί-
τας καὶ τοὺς Βρασιδείους, καὶ ἐσπεσόντες οἱ Μαν-
τινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν καὶ τῶν Ἀργείων οἱ
χίλιοι λογάδες κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλῃ-
σθὲν τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον καὶ κυκλω-
σάμενοι ἔτρεψαν καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας καὶ
τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν
4 τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· τῷ
δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ᾗπερ ὁ
βασιλεὺς Ἆγις ἦν καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι <οἱ>
ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν [τε] Ἀργείων
τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις
καὶ Κλεωναίοις καὶ Ὀρνεάταις καὶ Ἀθηναίων τοῖς

Cap. 72. § 2. περιγενόμενοι codd. Cf. adn.
§ 4. τε om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. M.
πεντελόχοις corr. Aug. m. schol. ἅμα ἀναγνωστέον πεντελόχοις ὡς ἀρχιλόχοις.

tione comparatae opponitur fortitudo natura ingenita: illa frustrati, hac victoria potiti sunt. — περιγιγνόμενοι scribendum est. Nam sententia postulat se superare ostenderunt, et satis constat particip. aoristi ex sentiendi verbis aptum ad rem praeteritam pertinere.

§ 3. ἐπειδὴ γάρ cet. Cum proximis cf. Diod. XII 79, 4—80. — οἱ χίλιοι λογάδες. Cf. 67, 2 et ibi adn. — τῶν ἐπιτεταγμένων, in subsidiis collocatorum. Cf. VI 67, 1.

§ 4. οἱ τριακόσιοι <οἱ> ἱππῆς καλούμενοι. Οἱ post τριακ. excidisse probabiliter coniicit Krueg.; nam trecenti illi ii erant qui equites vocabantur. Cf. Herodot. VIII 124 τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, οὗτοι οἵπερ ἱππέες καλέονται. Neque tamen erant equites, sed lecti gravis armaturae milites, aetate et robore vigentes ephebi. Praesidio erant regi praeerantque iis tres hippagretae. De his trecentis vid. Mans. Spart. I 1 p. 153. Muell. Dor. I p. 241. Herm. Antiqu. Gr. I § 29, 15—18. Haas. ad Xen. Remp. Laced. 4, 3. Schoemann. Antiqu. Gr. I 262 sq. Quanquam plerumque pedites essent, interdum eos equis usos esse propter Herodot. VIII 124 et Dion. A. R. II 13 existimat Thirlw. Hist. Gr. I p. 352. Cf. Herm. l. d. — τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὠνομ. Super quinque lochis Argivorum, de quibus omnes alii veteres tacent, quae acute commenti sunt Wachsm. Ant. Gr. I p. 719 et Arn. ad h. l., iis verba Thucydidis non satis congruunt, cum omissio articuli ante vv. πέντε λόχοις hos lochos a senioribus non destingui, sed ipsos seniores πέντε λόχους nominatos esse

παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ' ὡς ἐπῇσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

καὶ Ἄγιδος τῷ εὐωνύμῳ σφῶν βοηθήσαντος πᾶν τὸ στράτευμα τῶν ἐναντίων ἐς φυγὴν τρέπεται.

73. *Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων* 1
καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρερρήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν κυκλουμένους, τῇ δὲ ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ' ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἆγιν, ὡς 2
ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς

Cap. 73. § 1. *ἐκυκλοῦντο* Aug. It. Vat. H. C. Sed alibi apud Thuc. *κέρας* cum plurali non reperitur iunctum. Cf. adn. III 80, 1.

evincat. Seniores autem non quod omnes aetatem constantem et mediam superaverint, sed ratione habita *τῶν χιλίων λογάδων* appellantur; nam sunt iidem, qui 67, 2 *οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι* vocati sunt. — *οὐδὲ ἐς χεῖρας*, i. e. *οὐδὲ μέχρι τοῦ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, οὐδ' ὥστε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν*. Cui breviloquentiae similia exempla *ἐς χεῖρας δέχεσθαι* et *ἐς χεῖρας συμμῖξαι*. Deinde *τοὺς πολλούς* et *ἔστιν οὓς* sunt appositiones referendae ad *αὐτούς*, quod apud *ἔτρεψαν* simul auditur. — *καταπατηθέντας*, scil. a suis ex fuga nimis praecipiti. — *τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν*, ne (cf. adn. I 4) se comprehensio (cf. *ἐγκαταλαμβάνειν* IV 35, 2) praeveniret. Itaque statim in fugam se converterunt, idque nonnulli tam praecipites, ut a suis obtererentur, ne ab hostibus, priusquam evaderent, comprehenderentur. Principalem sententiam *εὐθὺς ἐνδόντας* continet eoque potissimum *τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν* refertur.

Cap. 73. § 1. *παρερρήγνυντο . . . ἐφ' ἑκάτερα.* „Manifestum est hoc verbum ad Argivos eorumque socios pertinere, qui ad utramque partem disiiciebantur perrupti ab Agide." Haack. Qui clarius debebat dicere, quid verbis ad utramque partem significaretur, quae in utriusque cornus ordinibus mediae aciei proximis videntur valere. Nam Arnoldus quidem haec acies perrupta est in utramque partem interpretatur; sed huic explicationi cum verbi *παραρρήγνυσθαι* et tempus et vera vis, de qua vid. adn. IV 96, 6, videntur obstare, tum enuntiatum *ὡς . . . στράτευμα* declarans aliquid post fugam mediae aciei factum. Itaque cum haec cessisset, tum simul etiam ab utroque latere vicinos ordines dissolutos esse Thucydides indicare censendus est. — *αὐτοὺς* (*τοὺς Ἀργείους καὶ ξυμμάχους*) *περιειστήκει*. Cf. adn. III 54, 5. — *παρόντες* = *παραγενόμενοι*. Cf. I 49, 6.

§ 2. *σφῶν* ut 71, 3.

Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παρ-
αγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώ-
3 μενον. καὶ γενομένου τούτου οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν
τούτῳ, ὡς παρῆλθε καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ
στράτευμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώθησαν καὶ τῶν Ἀρ-
γείων μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν, οἱ δὲ Μαντινῆς
καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι
πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον,
ἀλλ' ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους καὶ
τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους ἐς φυγὴν ἐτρά-
4 ποντο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ ⟨οἱ⟩ πλείους
διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ
ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις οὐ βίαιος
οὐδὲ μακρὰ ἦν· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν
τοῦ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ
μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ βραχείας καὶ οὐκ
ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.
1 74. Καὶ ἡ μὲν μάχη τοιαύτη καὶ ὅτι ἐγγύ- μέγεθος τῆς μάχης. ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων.
τατα τούτων ἐγένετο, πλείστου δὴ χρόνου μεγίστη
δὴ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πό-

§ 4. Pro καὶ πλείους Cl. Ven. Ar. οἱ πλείους habent, quae diversitas ab antiquiore et vera scriptura καὶ οἱ πλείους repetenda est. Cf. adn.

§ 3. παρῆλθε ut παρελθεῖν, παρῆλθον 72, 1. — τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες. In hos potissimum impetum esse factum narrat Diod. XII 79, 5.

§ 4. καὶ ⟨οἱ⟩ πλείους. Non apta est sententia etiam plures, sed etiam plurimi, ut oppositum τὸ πολὺ ἐσώθη ostendit. Class. interpretatur: non solum fugerunt, sed etiam haud pauci necati sunt. Sed πλείους usquam haud paucos significare non meminimus. — βίαιος, praeceps hostibus acriter urgentibus. Cf. adn. II 83, 2. — χρονίους. I 12, 2 χρονία legitur. Cf. Matth. Gr. § 117, 8. — βραχείας ... τὰς διώξεις. Cf. eadem tradentem Plut. Lyc. 22.

Cap. 74. § 1. Τοιαύτη καὶ ὅτι ἐγγύτατα τούτων. Pro his VII 86, 5 τοιαύτη ἢ ὅτι ἐγγύτατα τούτων. Neque tamen idem hic scribendum esse ex adn. I 22, 4 intellegitur. Confirmat scriptor se quantum fieri posset ipsam rerum veritatem assequi studuisse. — πλείστου δὴ ... μεγίστη δή. De duplici δή in uno inciso consociato (alterum male del. Bekk.) vid. Herm. ad Soph. El. 1059 et Born. ad Xen. Anab. V 4, 25, de genetivo πλείστου χρόνου Krueg. Gr. § 47, 2 adn. 3. — ὑπὸ ... πόλεων ξυνελθοῦσα, ab urbibus commissa. Simile est I 15, 2 πόλεμος ξυνέστη, Herod. I 74 τῆς μάχης συνεστεώσης, Plat. Soph. 246c μάχη ξυνέστηκε,

λεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προθέμενοι 2
τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα τροπαῖον εὐθὺς
ἵστασαν καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον καὶ τοὺς
αὑτῶν ἀνείλοντο καὶ ἀπήγαγον ἐς Τεγέαν, οὗπερ
ἐτάφησαν, καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους
ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεα- 3
τῶν καὶ Κλεωναίων ἑπτακόσιοι, Μαντινέων δὲ δια-
κόσιοι, καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις διακόσιοι
καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ
οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν ὥστε καὶ ἀξιό-

Cap. 74. § 2. αὑτῶν Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Gr. alii. Cf. adn. I 17, 1.

idem Ioseph. A. I. XVII 10, 2 μάχη συνῄει καρτερά. Propter passivam verbi vim ὑπό praep. Th. usus est, pro qua non debebat Krueg. ἀπό conicere. Neque magis probatur ξυνελθουσῶν ab Herwerd. (Stud. Thuc. p. 78) propositum.

§ 2. προθέμενοι ... τὰ ὅπλα. „Hunc locum omnes, quod sciam, ita interpretantur, ut intellegant vel cum Porto et Duca caesorum hostium arma in patenti conspicuoque loco posita, vel cum Stephano in medium prolata. Cuius rei se scribit Bloomfieldius non meminisse alibi usquam mentionem esse factam. Nec sane intellegitur, quam ob causam arma ita exposita sint; quod si ad erigendum tropaeum factum esset, alio id certe modo dixisset Thucydides; maximum vero in illa ratione incommodum est, quod postea demum, expositis iam armis erectoque tropaeo, hostes spoliari narrantur. Quamobrem ego ita verba illa interpretor, ut genetivus non pendeat a nomine ὅπλα, sed a verbo προθέμενοι, nec arma intellegantur caesorum, sed Spartanorum; ut enim frequentissime dicitur τίθεσθαι τὰ ὅπλα in acie, quae certo loco consistit, ita hoc loco cum dici potuisset θέμενοι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν πολεμίων νεκρῶν, dictum est illud eadem sententia προθέμενοι τῶν νεκρῶν τὰ ὅπλα. Nimirum ante caesorum corpora constitit acies, quo tutius et tropaeum erigere, et non solum hostium corpora spoliare, sed etiam suorum suscipere posset ... Similem aciei instruendae cautionem in suscipiendis mortuis adhibitam narrat Xen. Anab. VI 5, 5 sq.“ Haas. Lucubr. Thuc. p. 7 sq. L. Herbst in Annal. phil. a. 1858 p. 693 allegato Xen. Ages. 2, 15 hoc factum esse docuit, quo magis hostes caesorum corpora repetere cogerentur. — ἵστασαν. Similiter hoc imperfectum VI 70, 3 legitur. Bene Class. adnotat rem non fuisse perfectam, donec hostes caesorum corpora repetentes eorum victoriam agnoverint. — τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον. Contra morem ipsorum hoc fecerunt. Cf. Ael. V. H. VI 6 ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ Λάκωνι οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον.

§ 3. Αἰγινήταις. „Hi erant coloni Atheniensium ... expulsis Aeginetis eo deducti. Vid. II 27.“ Bloomf. — οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Cf. 61, 1 et Schol. Aristoph. Av. 13. — οἱ μὲν ξύμμαχοι. Cf. 67, 1. — ὥστε καί. Καί significat La-

λογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν
τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τρια-
κοσίους ἀποθανεῖν.

1 75. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι καὶ Πλει-
στοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τούς τε πρεσβυ-
τέρους καὶ νεωτέρους ἐβοήθησε· καὶ μέχρι μὲν
Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην ἀπ-
2 εχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ
ξυμμάχους ἀπέστρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμό-
νιοι, καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες καὶ τοὺς ξυμμά-
χους ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα)
3 τὴν ἑορτὴν ἦγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε
ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ
νήσῳ ξυμφορὰν καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε
καὶ βραδυτῆτα ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο, τύχῃ
μὲν ὡς ἐδόκουν κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ
ἔτι ὄντες.

Λακεδαιμόνιοι οὐ χρῶνται τῇ νίκῃ, ἀνακτῶνταί γε μὴν τὴν παλαιὰν δόξαν.

cedaemoniorum socios non adeo pressos esse, ut praeter laborem praesentem etiam magnam iacturam facerent. Cf. etiam adn. II 54, 5. IV 48, 5 et de *ἀπογενέσθαι* adn. II 34, 2. 98, 3. — *αὐτῶν* ex *πυθέσθαι* suspensum est.

Cap. 75. § 1. *ὁ ἕτερος βασιλεὺς . . . ἐβοήθησε.* Aut neglecta est igitur aut in subsidiis mittendis non valuit lex, quam Spartae latam esse Herod. V 75 narrat, *μὴ ἐξεῖναι ἕπεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας ἐξιούσης στρατιῆς*. Cf. Muell. l. d. p. 105. — *τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους*. Prius ab Agide remissos. Vid. 64, 3.

§ 2. *τοὺς ἀπὸ . . . ξυμμάχους*. De his vid. 64, 4. — *ἀπέστρεψαν*. Cf. adn. IV 80, 1. — *Κάρνεια*. Cf. adn. 54, 2. — *ἐτύγχανον*. De plurali cf. ad. I 126, 5.

§ 3. *ἔς τε μαλακίαν*. „Ἐς hic est *κατά*, *in Anseliung*, *betreffend.*" Bau. Cf. VIII 88. adn. III 82, 3. De re cf. I 84, 1. IV 40, 2. — *τῇ νήσῳ*. Cf. adn. IV 24, 3. — *τούτῳ* per appositionem ad superiora adiectum esse omissio articuli ante *ἑνί* docet. — *ἐδόκουν*. Cf. adn. 9, 6. — *κακιζόμενοι*. Latino male rem gerere hic respondere vult Bauer. Certe perspicuum est distingui ab *μαλακίᾳ*, etsi apud Homerum et Euripidem *κακίζεσθαι* valet *μαλακίζεσθαι* (ignavum se praebere). Thucydidi autem cum alibi obiurgari significet (cf. adn. I 105, 7), nos hic quoque *τύχῃ κακιζόμενοι* exprimimus his: ex fortuna (adversa) reprehensi. Cf. 28, 2 *ἡ Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς*. Partic. praesentis ad rem praeteritam refertur, quae diuturnitatem habeat, ut Xen. Mem. I 2, 61 *βελτίους γὰρ ποιῶν τοὺς συγγιγνομένους ἀπέπεμπε*. — *γνώμῃ . . . ὄντες*. De sententia cf. II 87, 3.

Ἐπιδαυρίων δὲ ἐς τὴν Ἀργείαν ἐσβαλόντων Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἄρχονται Ἐπίδαυρον τειχίζειν.

Τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ξυνέβη τῆς μάχης ταύ- 4 *της καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν ὡς ἐρῆμον οὖσαν καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων [αὐτῶν] διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἠλείων τρισχιλίων ὁπλι-* 5 *τῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον, καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ* 6 *οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δέ, ὥσπερ προσετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.*

Λακεδαιμόνιοι ἐς Ἄργος

76. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομέ-* 1

§ 4. *τὴν Ἀργείων* It. Vat. M. F. C. D. I. Mosqu., non falso quidem, sed consuetudini Thucydidis minus congruenter. Vid. 83, 2. 116, 1. *αὐτῶν*, quo melius caremus, cum deterioribus aliquot om. It. Pal. Videtur ad *πολλούς* (cf. adn.) adscriptum esse.

§ 4. ***τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ.*** „Non minus recte dici *τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ* quam *τῇ προτεραίᾳ* ostendit Steph. ex Hom. Il. XXI 5. Od. XVI 50 et ex Aristot. Polit. V 12 *εἰ τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς*, pridie solstitii vel brumae. Poll. I 65 *φαίης δ' ἂν . . . καὶ τῇ προτεραίᾳ καὶ τῇ προτέρᾳ.*" Duk. Cf. Abr. Dil. p. 548. sd. VII 51, 2. Xen. Cyr. IV 2, 6. L. Herbst. adv. Cob. p. 33 sqq. — ***καὶ τοὺς ὑπολοίπους . . . πολλούς***, et relictorum custodum multos occidisse. Frustra *τοὺς πολλούς* Dobr. Nam *πολλούς* praedicativum est et germanice vertendum *in groszer Zahl*. Cf. I 10, 2. IV 10, 4. VI 68, 3.

§ 5. ***διελόμενοι.*** Cf. adn. II 78, 1.

§ 6. ***ἐξεπαύσαντο***] *ἀντὶ τοῦ ἀπέκαμον τοῦ περιτειχίζειν.* Schol. *Ἐκ* praepositione levis quaedam intendendi vis simplici videtur accedere. — ***τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον.*** Pessime haec vulgo interpretantur arcem, in qua Iunonis templum erat. Veram vim patefacit Paus. II 29, 1 *Ἀφροδίτης ἱερὸν πεποίηται· τὸ δὲ πρὸς τῷ λιμένι ἐπὶ ἄκρας ἀνεχούσης ἐς θάλασσαν λέγουσιν Ἥρας εἶναι.* Situm erat in clivo a septentrionali portus parte in mare procurrenti. Cf. Curt. Pel. II p. 426. Burs. Geogr. II p. 74. — ***τὴν ἄκραν . . . ἐξειργάσαντο*** = *τὸ τείχισμα τῆς ἄκρας ἐξειργάσαντο.* — ***ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες . . . φρουράν.*** Verbis *coniunctim* relicto praesidio *communi* exprimere studuit Bau. Cf. de talibus adn. I 23, 3. 133.

Cap. 76. § 1. ***χειμῶνος***

νου εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι [ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἦγαγον] ἐξεστράτευσαν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τεγέαν λόγους προύπεμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ξυμβατηρίους λόγους πέμπουσιν. αἰτίαι τῶν σπονδῶν.

ἀρχομένου εὐθὺς... [ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἦγαγον]. „Nota haec temporis admodum difficilis est . . . [Nam] quis demum nexus est Carneorum exeuntium [vel potius exactorum] cum hiemis initio, si Carnea [id quod 54, 2 vidimus] mensi Metagitnioni Attico respondebant, qui secundus erat tantummodo mensis quadrantis aestivae? [Et Carnea certe non extremo mense aestivo facta esse ex ipsius Thucydidis narratione c. 54. 55 videtur apparere.]" Dodwell. Qui ad hanc difficultatem solvendam, cum hic annus intercalaris fuerit, duos eo fuisse Carneos, communem alterum, alterum intercalarem, et hoc Carnea celebrata esse conicit. Sed ne leviter quidem tale quid apud Th. significatum est, et praeterquam quod parum probabile est Carnea non proprio, sed intercalari mense celebrata esse, hunc mensem intercalarem fuisse vix credi potest, cum apud Dores Sicilienses intercalarem fuisse inveniamus Panamum, qui Carneum sequebatur. Cf. Herm. Antiqu. Gr. II § 68, 37. At Ullrichius Quaest. Aristoph. I p. 9 aestatem Thucydideam aequinoctio autumnali finitam esse ex h. l. putat apparere. Ea tamen sententia haud minus improbanda est, quia Th. non sex, sed quattuor menses hibernos numeravit (VI 21, 2) et autumnum (φθινόπωρον) pro aestatis parte habuit (II 31, 1. III 18, 3. 100, 2). Cf. adn. II 31, 1. Novam difficultatis expediendae rationem sibi excogitavit Mueller-Struebing. (Mus. Rhen. XXXIII p. 80 sq.), qui Lacedaemonios suspicatur, cum hostes denuo vires refecissent atque coniunxissent (75, 5), impeditos esse quominus suo tempore ferias illas peragerent; itaque, ut postea gymnopaedias (82, 3), Carnea quoque agi coepta interrupisse atque in posterius tempus distulisse. Sed vana haec sunt somnia et quae Th. narrationi prorsus repugnent. Nam is hostes Lacedaemoniorum, dum hi Carnea agunt, contra Epidaurum expeditionem fecisse tradens (75, 5) ne verbo quidem addit Lacedaemonios eo tempore aliquid contra eam incursionem molitos esse. Quomodo igitur ferias peragere impediti sunt? Praeterea, si ita fuisset, aut res obscurare voluit Th. vel legentes in errorem inducere aut eodem modo atque 82, 3 memorare debebat ferias dilatas esse. Neque enim cuivis contingit, ut sua sponte ea percipiat, de quibus nihil monitum sit. Class. spatio, quod inter Carnea et Lacedaemoniorum profectionem intercessit, minuendo offensionem sublevare studens sex fere hebdomades interfuisse opinatur. Sed si aestas Elaphebolione incipit (cf. adn. II 1) et hiems quattuor menses habet, haec a Maemacterione initium capit, inter quem et Carneum sive Metagitnionem duo menses intersunt. Nullo autem modo quod simpliciter post aliquid factum esse dicitur cogitari potest tanto interiecto temporis spatio factum esse. Et ne sex quidem hebdomadibus interpositis ita dicere aptum esset. Quare cum verba ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἦγαγον explicationem non habeant, Kruegero assentiendum est, qui ea pro spuriis habuit. Adscripta sunt ab aliquo, qui εὐθὺς explicare voluit, quo indicari putabat Lacedaemonios, ubi primum iis licitum fuerit, ad bellum profectos esse.

Λίχου πρεσβεία.

ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι καὶ 2
βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι,
καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύ-
ναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν.
ἐβούλοντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς
τοὺς Λακεδαιμονίους αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμα-
χίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ 3
ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκε-
σιλάου παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέ-
ρων ἐς τὸ Ἄργος, τὸν μὲν καθ' ὅ τι εἰ βούλονται
πολεμεῖν, τὸν δ' ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενο-
μένης πολλῆς ἀντιλογίας (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκι-
βιάδης παρών) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις
πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες,
ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους προσδέξασθαι τὸν ξυμβα-
τήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

αἱ σπονδαὶ αὐταὶ ἅς

77. „Καττάδε δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακε- 1

Cap. 77 et 79 eadem dialecto Dorica scripta sunt. Nam quod Ahrens. de Dial. Dor. p. 20. 480 sqq. Spartiatarum decretum dialecto Laconica, foedus vulgari Doride compositum esse voluit, sumpsit, non demonstravit. Etenim neque res ipsa probabilitatem habet neque eius certa vestigia in librorum memoria comparent. Favere quidem illi suspicioni videntur 77, 4 σιῶ σύματος, quod σ pro ϑ Laconicae dialecto propria est, atque 79, 4 ἐρίζοι et δικάζεσθαι, quod pro ζ in mediis vocabulis Laconicis δδ esse traditur (cf. Ahrens.

§ 2. **ἐπιτήδειοι.** Cf. adn. I 60, 2. Tum pro καὶ βουλόμενοι Krueger sine ulla necessitate conicit οἱ βουλ. — **ἐδύναντο.** Cf. adn. 55, 2. — **πείθειν τοὺς πολλούς.** Mille illos delectos iuvenes conspirasse docet Arn. ad 67, 2 cf. Diod. XII 80, 2—5. Plut. Alc. 15. Paus. II 20, 2. Aristot. Pol. V 4 (1304 a). — **ἐς τὴν ὁμολογίαν.** Rarissime sic πείθειν cum ἐς praep. iungitur. Cf. Hom. Il. XI 789 πείσεται εἰς ἀγαθόν περ. — **ποιήσαντες.** Inire male interpretatus est Port., cum sit efficere, conciliare. Cf. 32, 5. 38, 4. — **ξυμμαχίαν**, scil. ποιῆσαι. — **καὶ οὕτως ἤδη**, et ita demum. Cf. 38, 1.

§ 3. **καθ' ὅ τι εἰ . . . ὡς εἰ.** Insolita verborum brevitas, quam tamen ex omisso ἔσται satis facile explicaveris. Cf. Dem. IV 29 ibique Rehdantz. Subaudiendum autem ἔσται et ad καθ' ὅτι et ad ὡς. — **ἄγειν**, scil. βούλονται. — **ἔτυχε . . . παρών.** Cf. 61, 2. — **τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες.** Cf. adn. I 131, 1. III 4, 6. — **τολμῶντες.** Cf. adn. II 43, 1.

Cap. 77. § 1. **καττάδε** = κατὰ τάδε ut ποττώς = ποτὶ (πρὸς) τώς. Cf. Krueg. Gr. dial. § 8, 3 adn. 8. — **ἐκκλησίᾳ.**

δαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως, ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ

ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων προτεθεῖσαι οἱ Ἀργεῖοι προσεδέξαντο.

l. l. p. 96). Sed haud iniuria coniciatur antiquiore tempore non magis illud δδ pro ζ quam σ pro ϑ a Lacedaemoniis pronuntiatum esse. Nam in titulis Laconicis, qui antiquiore litteratura scripti sunt, nullum invenitur illius σ exemplum, sed ubique ϑ, ita ut illius usus vix ante initium quarti ante Chr. n. saeculi legitimus factus sit. Cf. Kirchhoff. in Herm. III p. 451. Fick. in Bezzenbergeri Symb. (Beiträge zur Kunde der Indogerm. Sprachen) III p. 128. Non autem subito cogitari potest σ pro ϑ illatum esse, sed paulatim invaluisse. Fuit igitur tempus quo praeter ϑ litteram etiam illud σ exsisteret. Atque huic tempori probabiliter haec pacta tribuuntur. Nam in priore praeter σιῶ σύματος, quod ipsum antiquissimum est huius σ exemplum, si Ἀϑηναῖοι omittimus, quia nomen proprium non mutatum aliquid excusationis habere ipse Ahrensius concessit, ἀμοϑεί vel ἀμόϑι traditum est, quo efficitur, ut ex διακριϑῆμεν, quod in altero est, dialecti differentia non appareat. Si autem formas Doricas in libris ms. traditas accuratius contemplati erimus, mixtum quoddam ex dialecto Laconica (gen. sing. in ω, accus. pl. in ως, σιῶ σύματος) et communi Dorica (εἶμεν, ἐσσοῦνται, ἀναιροῦντας) genus facile agnoscemus. Cum igitur Ahrensium laudare nequeamus, quod praeter librorum fidem crebris mutationibus pactorum dialectum discrepantem fecerit, nolumus tamen Th. editores sequi, qui mira superstitione usi librorum scripturas etiam ibi servant, ubi eaedem vocabulorum formae vel terminationes, quas alibi ipsi libri Doricas atque ab Attico sermone diversas exhibent, Attice scribuntur. Licet enim in hoc genere ad certae rationis normam non omnia dirigi possint, hoc tamen pro certo affirmari potest easdem verborum formas non promiscue diversis dialectis aut in monumentis scriptas aut a Th. exscriptas esse. Itaque falsam hanc librorum memoriam ad ipsorum fidem omnibus locis correximus. Digamma ne Ahr. quidem εἴκωντι, οἴκαδ', ἔτας vocabulis addere ausus est, quoniam, si in monumentis scriptum erat, Th. litteram Atticis inusitatam omittere poterat. Accentus autem noluimus cum Ahr. veterum grammaticorum praeceptis accommodare, sed librorum auctoritatem secuti retinuimus Atticos, quod idem in Aristoph. Lysistr. partibus Laconicis fieri solet.

„In ipso decreto nescio an ἀλίᾳ fuerit pro ἐκκλησίᾳ." Ahr. de Dial. Dor. p. 180. At idem ἐκκλησίαν etiam in nonnullis titulis Doricis legi fatetur p. 63. De contione Lacedaemoniorum cf. adn. I 67, 3. — ξυμβαλέσθαι, compositionem facere. — τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις. Cf. 61, 5. Ubi cum legamus hos obsides in Mantinensium potestate fuisse, ἀποδιδόναι necesse est valeat efficere, ut reddantur, quemadmodum supra legimus 45, 2. — τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις. De his antea nihil dictum est. — τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ. Obsides Arcadum Lacedaemoniis datos et ab iis Orchomeni asservatos atque capta hac urbe ab Argivis

ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπι- 2
δαύρω, πολεμίως εἶμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἴ 3
τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχοντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος 4

Cap. 77. § 1. Ἐπιδαύρω Vat., reliquornm plurimi Ἐπιδαύρου. ἀναιριόντας Ahrens.
§ 2. Ἐπιδαύρου Pal. M. m.
πολεμίους codd.
εἶμεν vel εἰ μὲν codd. plurimi et optimi, nisi quod μὲν εἰ M.; ἦμεν vulgo et Ahrens.
§ 3. ἔχωντι Vat., reliquorum plurimi ἔχοντι. Cf. adn.
πολίεσσι b., πολέεσσι Gr., πολίεσι reliqui.
§ 4. σύματος ἐμέλην It. Vat. M. H., σύγματος ἐμελην Mosqu., σύματος ἐμὲν λῆν Pal. Aug. Cass., μὰ τὸν σεμέλην Laur. Vind. K., μὰ τὴν σεμέλην E., συματόσαι μὲν λῆν F. G., συμβατόσαι μὲν λῆν Gr., σύματος αἰμὲν λῆν Lugd., σύγματος λῆν Ar., σύμτοιλην Dan., σύμτολην Chr., vulgo συμβατόσαιμεν λῆν. Cf. adn.

eorumque sociis traditos. Vid. 61, 4. 5. — ἐξ Ἐπιδαύρω, i. e. ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας, ut 80, 3 et fortasse 55, 1. Cf. adn. IV 118, 4. VI 105. — ἐκβῶντας = ἐκβαίνοντας. Cf. προβῶντες Cratin. fragm. 125. Matth. Gr. § 226. — τὸ τεῖχος. Τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον 75, 6.

§ 2. τοὶ Ἀθηναῖοι. Cf. 75, 6. Saltem Ἀθαναῖοι exspectaveris. Sed nominis forma, qua ipsi de se utebantur, possunt appellati esse. Etiam Ahr. librorum scripturae hic pepercit.

§ 3. αἴ ... ἔχοντι, si ... habent. Non quadraret αἴ ... ἔχωντι, quod est si habebunt.

§ 4. περὶ δὲ ... [ὀμόσαι] in libris depravata esse cuivis primo obtutu apparet. Referuntur autem haec ad 53, 1 περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθαέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν οὐκ ἀπέπεμπον.. Ἐπιδαύριοι. Ac primum quidem Bekk. proposuit περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος, αἰ μὲν λῆν τὼς Ἐπιδαυρίως, ὅρκον δόμεναι αὐτοῖς ὀμόσαι. Sed cum id agatur, ut Epidauriis necessitas imponatur perpetrandi sacrificii deo debiti, non potest eorum arbitrio permissum esse, ut iuramento se obstringant. Tum Ahr. locum sic in integrum restituisse sibi visus est: περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος, αἰ μὲν λῆν, τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον δόμεν· αἰ δέ, αὐτὼς ὀμόσαι atque haec verba sic interpretatus est: „de sacrificio Apollinis Argivi, si placet, iusiurandum in Epidaurios transferant; sin minus, ipsi iurent (cf. de εἰ δέ pro εἰ δὲ μή Plat. Symp. 212c. Alcib. I 114b)“. Sed cur iuraverint Argivi de sacrificio, quod Epidaurii praestare deberent, prorsus non intellegitur. Et quomodo Argivis placere poterat, ut ipsi potius quam Epidaurii iurarent? Quid omnino in hac re poterant iurare se facturos esse? An coacturos esse Epidaurios, ut debitum sacrificium perpetrarent? At hoc, ut

μέλην τοῖς Ἐπιδαυρίοις, ὅρκον δόμεν δὲ αὐτώς [ὀμόσαι]. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμως εἶμεν πάσας

αὐτοῖς Vind. Parm. C. I., αὐτοὺς reliqui.

§ 5. Πελοποννάσσωι Aug. et pariter idem Πελοποννάσσου 77, 7. 79, 2. In titulis Doricis νᾶσος simplicem σ habet. Cf. Caueri Delect. inscript. Gr. n. 8, 38. 9, 102. 17, 10. 44, 44.

αὐτονόμους codd.

εἰ μὲν Vat. Aug. cum aliquot deterioribus, ἦμεν Ahrens.

intellegi posset, praesertim in pactione, claris verbis significandum erat. Proprio invento Ahrensii coniecturae subvenire Boehm. studuit. Dicit enim: „nimirum Ahr. putavit Epidauriis optionem dari, utrum sibi deferri iusiurandum (de onere sacrificii iniuste sibi imposito) an Argivos ipsos iurare vellent (esse illos sacrificio obligatos)". Unde is sciat ita Ahr. locum a se reformatum explicavisse, nobis non liquet (nempe ipse Ahr. eiusmodi nihil dixit et αἰ μὲν λῆν necessario ad Argivos, non ad Epidaurios refertur); hoc tamen facile patet, hac interpretatione Ahrensii coniecturam peiorem quam meliorem factam esse. Nam de sacrificio iniuste imposito nihil usquam indicatum est. Et quomodo Epidauriis, cum illud officium iis abiurare liceat, placere potest quo commodo suo parum studeant, ut Argivi iureiurando affirment eodem illos officio teneri? Denique male profecto Apollini consultum esset, si tali iureiurando debitum sacrificium abdicare Epidauriis licuisset. Quod optimorum librorum scriptura leniter emendata nunc rescripsimus sic interpretamur: dei sacrificium Epidauriis curae sit, iuramentum autem (de ea re, i. e. sacrificium sibi curae fore) praestent. De μέλειν περί τινος cf. Herod. VI 101. Aesch. Choeph. 780. Arist. Lys. 502. Plat. Lach. 187 c. Legg. 923 b; δέ particulae collocatio eo excusatur, quod ὅρκον δόμεν unam efficit notionem (cf. I 6, 3. VII 84, 4); ad ὅρκον δόμεν autem (cf. III 82, 7) interpretandi causa ὀμόσαι adscriptum esse credimus. Huic emendationi quod obiecit Class., verbo μέλειν officium non exprimi, quid sibi velit non intellegimus. Frustra enim quaesivimus, cur μέλειν verbi infinitivus pro imperativo positus non eodem iure ad officium pacto impositum pertineret quam reliqui huius cap. infinitivi; deinde ipsum quoque μέλειν saepissime de munere ad aliquem delato accipiendum est (cf. Plat. Tim. 24 b. Legg. 849 a. 875 a). Quod autem idem Class. δόμεν a substantivo ὅρκον separans δόμεν δὲ αὐτὼς ὀμόσαι iungit in eam sententiam, ut Epidaurii iurare iubeantur se sacrificia daturos esse, non potest ad rem futuram spectare aor. infin. a verbo dicendi pendens, qui, nisi quid fieri debeat significet, ad rem praeteritam pertineat. Neque magis fructuosam huic loco Rauchenstein. (Philol. XXXVI p. 238) operam impendit, qui ὀμόσαι et ipse pro interpretamento habens περὶ . . . σύματος ὀφλῆν τὼς Ἐπιδαυρίως ὅρκον δόμεν αὐτώς coniecit vertens: *sie seien den Eid schuldig, dass sie es geben sollen.* Nam ὀφλεῖν non simpliciter debere, sed alicuius rei poenam vel culpam commeruisse (cf. III 70, 1. V 101) significat, quorum utrumque ab hoc loco alienissimum

καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννάσω τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἀμόθι βουλευσαμένως, ὅπᾳ κα δικαιό- 6

§ 6. *Πελοποννάσω* Laur., reliqui *Πελοποννάσου*.
ἀλέξην Ahrens., qui de Dial. Dor. p. 308. 316. Doribus inf. in *μεναι* abiudicat. Propter eiusdem fere temporis titulorum Doricorum paucitatem confidenter assentiri non audemus, praesertim cum Alcman fragm. 100 (ed. Bergk.) *τὸ νέκταρ ἔδμεναι* habeat.

ῑ
ἀμόθι Pal. Aug., *ἀμόθει* M., *ἀμοθει* m., *ἀμοθεὶ* reliqui. Cf. adn.
βουλευσαμένους codd., *βωλευσαμένως* Ahrens. Propter mixtam dialectum satis habuimus terminationem secundum rationem supra explicatam mutare.

est, et cur Epidaurii se debere sacrificium ferre iurent, non se laturos esse, nos quidem perspicere nequimus.

§ 6. *ἀμόθι.* „Adverbium *ἀμοθεί*, quod a plerisque in suspicionem vocatum est, satis confirmatur testimoniis Theognosti Anecd. Ox. II 165, 7 et Favorini p. 103, 32 Dind., qui id ipsum inter adverbia in *ει* afferunt. Significatio obscurior est; vix tamen aliunde derivari potest quam a *μόθος*, quae vox cum ab Hesychio per *στάσις* explicetur, *ἀμοθεί* fere idem esse videtur quod *ἀστασιάστως*, sine seditione et dissensione". Ahr. Sed sine seditione non prorsus idem est atque sine dissensione, et num *μόθος* omnino possit *στάσις* esse, valde dubium est. M. quidem Schmidtius hanc Hesychii interpretationem ad v. *μῦθος* potius pertinere putat et, quantum ex usu vocabuli *μόθος* cognosci potest, nihil significat nisi ipsum proelii concursum ac strepitum. Neque satis *ἀμοθεί* adverbium grammaticorum illorum, qui illud ut *ἀμοχθεί* et similia per *ει* scribendum esse docent, testimoniis confirmatur. Nam ex Anecd. Ox. I p. 124, 21 *διὰ τῆς ει διφθόγγου γράφονται οἷον ἀμοθεί, τὸ ἄνευ μάχης παρὰ Θουκυδίδῃ, ἀμοχθεί* apparet grammaticos hoc vocabulum ex solo Th. cognitum habuisse et, cum ibi *ἀμοθεί* scriptum invenissent, a substantivo *μόθος* id deduxisse, ut *ἀμοχθεί* a *μόχθος* profectum est. Neque magis *ἀμόθι* tolerabilem sententiam praebet, si id ad similitudinem adverbii *ἀμόθεν* formatum esse volumus. Tum enim quovis loco vel quovis modo significat (Hesych. *ἀμόθεν· ἀπό τινος μέρους, ὁπόθεν θέλεις*. Cf. Hom. Od. I 10), quod hic ineptum est, quoniam deliberatio ut libet facta sana ratione carere potest. Iam vero satis elucet, quam vim hoc loco vocabulum habere oporteat, si I 87, 4 *ὅπως κοινῇ βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται*, V 47, 12 *κοινῇ βουλευομέναις*, VIII 54, 4 *κοινῇ βουλευσάμενοι* comparamus. Eam autem quam hi loci ostendunt sententiam nanciscimur, si nulla litterarum mutatione *ἀμόθι* legimus. Hoc enim ab eadem stirpe qua *ἅμα* descendere et eadem vi praeditum esse potest atque Doricum *ἁμῇ* (= *ὁμῇ*. Cf. G. Curt. Etymol. p. 322) indidem derivatum (Pind. Ol. III 21. Pyth. V 36. Nem. V 11. VII 78. Theocr. IX 4). Cf. *ἄλλῃ ἄλλοθι*, quae pari vi et ad locum et ad modum pertinent. Eiusdem praeterea significationis et originis est *ὁμοῦ*

7 τατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοί ἐντι,
8 τὰν αὑτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ· αἰ δέ τι δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλην."

78. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ τὴν Ἀθηναίων καὶ Ἠλείων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους σπονδὰς καὶ

ὕστερον δ γίγνεται κ ξυμμαχία

§ 7. ὅσοι codd. Cf. 79, 2.
Πελοποννάσου pars codd.
ἐσσοῦνται Vat. Aug. Cass. Gr. Cl. M., vulgo ἐσοῦνται; ἐσσιόνται Ahrens.
§ 8. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ vulgo; καὶ om. H., καὶ ἄλλο om. It. Vat. Pal. Aug. Laur. M. m. Cass. Ven. Cl. Mosqu. Dan. Ar. Chr. Parm. C. D. I. E. K.; αἰ δέ τί κα ἄλλο Ahrens.
ἀπιάλλην Vat., reliqui ἀπιάλλειν.

(Hesych. ὁμᾷ· ὁμοῦ). Cum igitur ἁμᾷ et ὁμοῦ una, communiter valeant (cf. Soph. Trach. 210) ἁμόθι idem fere est atque κοινῇ. Cf. ἅμα 80, 1.

§ 7. ἐν τῷ αὐτῷ, eadem condicione.

§ 8. ἐπιδείξαντας . . . αὐτοῖς δοκῇ, conventione sociis monstrata compositionem faciant, si (re eum illis communicata) ipsis videbitur. Male Class. αὐτοῖς ad socios refert. Cui rationi non solum in proximo enuntiato τοῖς ξυμμάχοις ab αὐτοῖς distinctum obstat, sed etiam quid intersit inter αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ et αἰ δέ τι δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις vix intellegitur. — αἰ δέ τι δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, si quid (addendum vel mutandum esse) sociis videbitur. Cf. 47, 12. Nudum εἰ (αἰ) cum coniunct. (cf. 79, 3. 4), quod in Atticis titulis non invenitur, in Doricis aliquotiens deprehenditur. Cf. Caueri Delect. inscr. Gr. n. 38 D. 57, 35. 67 VII 16. — οἴκαδ' ἀπιάλλην, domum remittant sive referant, ut de ea re ab ipsorum civitatibus decernatur. Sed cum schol. ἐπιπέμπειν, στέλλειν (i. e. ἐπιστέλλειν) interpretetur, nobis suspicio incidit, an ἐπιάλλην scriptum fuerit. Cf. ἐπιστέλλειν VIII 38, 4 et ἐφιέμενος IV 108, 6.

Cap. 78. πρῶτον. Sic scripsit, quia μετὰ τοῦτο καὶ σπονδὰς καὶ ξυμμαχίας ἐποιήσαντο. — ἐπιμιξίας οὔσης παρ' ἀλλήλους. Substantivum cum παρά ita iunctum est, ut ἐπιμίσγειν et ἐπιμίγνυσθαι παρ' ἀλλήλους dicitur. Cf. adn. I 13, 5. — σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν. Cf. adn. 48, 1.

ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ
ἐγένοντο αἵδε.

ἡ ξυμμαχία αὐτή.

79. „Καττάδε ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ 1
Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν εἶμεν πεντή-
κοντα ἔτη, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας δι-
δόντας καττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ
ἐν Πελοποννάσῳ κοινανεόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ
τᾶς ξυμμαχίας αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν
αὐτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς
ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσω Λα- 2
κεδαιμονίοις ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσσοῦν-
ται τοῖσπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι· καὶ τοὶ τῶν
Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται τῷπερ
καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. αἱ δέ ποι 3

Cap. 79. § 1. *κοινὰν ἐόντων* vel *κοινὰν δὲ ἐόντων* codd. optimi; *κοινὰν ἐχόντων* Mosqu., *κοιραννεόντων* F., *κοινᾶν ἐόντων* vulgo. Emend. Valckenaer. ad Eur. Phoen. p. 65.

τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν συμμαχιᾶν It., *σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν* Vat., *τὰν σπονδὰν καὶ τὰν ξυμμαχίαν* reliqui. Emend. Bekk. Cf. 80, 1. adn. 27, 1. sd. 48, 1.

§ 2. *ὅσσοι* It. Aug. Cass. Gr., *ὅσοι* reliqui.

Πελοποννάσω It. Vat. Laur. H. m., *Πελοποννάσου* vulgo et Ahrens.

ἐσσοῦνται utrobique codd. optimorum plurimi, vulgo *ἐσοῦνται*.

Cap. 79. § 1. *πεντήκοντα ἔτη*. In numero errasse Thucydidem putat Roscher de Vit. Thuc. p. 183, quod ex Xen. Hist. Gr. V 2, 2 haec foedera in triginta annos facta esse liqueat. At ibi Xenophon loquitur de foedere cum Mantinensibus inito, quod ab hoc diversum esse iam Dodwell. intellexit, etsi biennio post ictum esse male coniecit. Cum Mantinensibus paulo post indutias factas esse 81, 1 discemus, cum Argivis contra societas coniuncta est; illae in quot annos pactae sint, Thucydides tacet, hanc in quinquaginta annos fieri placuisse narrat; illas Ol. XCVIII 2 demum exisse ex Xen. l. d. cognoscimus, hanc iam proximo anno turbatam esse c. 82 sq. audiemus. — *ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις*. Significatur neutram civitatem alterius imperio aut iudicio subiectam, sed utramque sui iuris esse. Cf. 27, 2 et infra § 4. — *διδόντας*, quasi praecesserit *τοὺς Λ. ... ποιεῖσθαι*. In directa oratione esset *τοῖς Λ. ... ξυμμαχία ἔστω ... διδόντες*. Cf. adn. III 36, 1. — *κοινανεόντων*, i. e. *κοινωνούντων*, ortum est ex Dorico *κοινάν*, *κοινᾶνος*. — *αὐτοπόλιες*, ut *αὐτοπολῖται* Xen. Hist. Gr. V 2, 14. Supra 18, 1 *αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους* cum *αὐτονόμοις* coniunctos invenimus. — *δίκας ... τὰς ... ὁμοίας*. Cf. adn. I 28, 2 et V 27, 2.

§ 2. *τοῖσπερ ... τῷπερ*. Cf. adn. 42, 1.

στρατείας δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως ὅπᾳ κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς
4 ξυμμάχοις. αἱ δέ τινι τᾶν πολίων ᾖ ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσω, αἴτε περὶ ὅρων αἴτε περὶ ἄλλω τινός, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθῆν ἅντινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσσι δοκείοι. τὼς δὲ ἔτας καττὰ πάτρια δικάζεσθαι."

§ 3. *στρατιὰς* Pal. Aug. M., *στρατιᾶς* reliqui. Emend. Aem. Portus.
δέοι Lugd. C. I. Cf. adn. 77, 8 et infra § 4.
Λακεδαιμονίους καὶ Ἀργείους Ahrens.
§ 4. *Πελοποννάσω* Laur., *Πελοποννάσου* vulgo et Ahrens.
ἄλλου codd.
πόλις πόλι Ahrens.
ἐλθεῖν codd. Cf. *ἀπιάλλην* 77, 8 et *μέλην* a nobis 77, 5 restitutum et Ahr. de Dial. Dor. p. 158, 5, qui tamen hic *ἐλθεῖν* propter dialecti quam statuit discrepantiam retinuit.
πολίεσσι Vat. Pal. Aug. M. Cass. Ven. b., *πόλεσι* Laur., *πολίεσι* reliqui.
δοκείοι optimi codd. omnes; vulgo *δοκοίη*, quod recepit Ahrens. Sed si *δοκέω* non, ut G. Curtius putat, ex *δόκjω*, sed ex *δοκέjω* a *δόκη* (Hesych. *δόκην· δόκησιν*) derivato ortum est, *δοκείοι* ex *δοκέjοι* pariter prodiit atque Ionicum *οἰκείοιτε* apud Theocr. XII 28 (cf. ibi Fritzsch.) ex *οἰκέjοιτε*
τοῖς δὲ ἔταις codd., *τὼς δὲ ἔτας* schol., qui interpretatur

§ 3. *βουλεύεσθαι ... Ἀργείως.* Duabus igitur his civitatibus imperium habentibus, sicut alias Spartiatis, „diiudicandum erat, quantum in bello futuro praestandum singulis sociis esset, quot milites tribuendi, quantum cibariorum." Haack. Infinitivi *βουλεύεσθαι ... διακριθῆμεν ... ἐλθῆν ... δικάζεσθαι* ex superiore *ἔδοξε* pendent. — *ὅπᾳ κα δικαιότατα*, scil. *κρίνωντι*. Cf. adn. I 38, 1.

§ 4. *τινὶ τᾶν πολίων*, scil. *τῶν ξυμμάχων*. Eadem infra *τὶς τῶν ξυμμάχων πόλις*. — *ἀμφίλογα*, ambigua, res controversae. — *διακριθῆμεν*, inter se disceptent atque componant. Non est iudicio contendant, quoniam iudicium ad tertiam civitatem deferendum esse mox dicitur. Cf. Plat. Euthyph. 7 c. — *αἰ ... ἐρίζοι*, si compositio non successerit, sed res in contentionem veniat. Pro *αἴ κα* cum coniunctivo *αἰ* cum optat. positum est propter orationem obliquam ab *ἔδοξε* § 1 pendentem. Eodem modo mox *ἅντινα δοκείοι* pro *ἅντινά κα δοκῇ* (cf. 77, 8). — *ἐς πόλιν ἐλθῆν*, quae arbitri munere fungatur. — *ἅντινα ἴσαν ... δοκείοι* = *ἐς ἅντινα ἴσαν ἰέναι* (se ituros esse) *δοκείοι.* Similis orationis contractio atque III 43, 5 *πρὸς ὀργὴν ἥντιν' ἂν τύχητε ξημιοῦτε*, ubi *ἥντιν' ἂν τύχητε* = *πρὸς ἥντιν' ἂν τύχητε ζημιοῦντες*. Cf. Krueg. Gr. § 51, 11 adn. 1. § 56, 16. Adiectivum *ἴσαν* praedicative positum (cf. Krueg. Gr. § 57, 3 adn. 1 et 4) eam civitatem neutri parti favere significat. Verbis *αἰ δέ τινι ... δοκείοι* civitates sociae controversias armis dirimere vetantur. — *τὼς δὲ ἔτας*

Ἀθηναῖοι κελεύονται τῆς Πελοποννήσου ἐξελθεῖν. Περδίκκας καὶ οἱ Χαλκιδῆς ξυνομνύουσι. Δημοσθένους

80. *Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο· καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι τὰ τείχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ*

τοὺς δὲ πολιτευομένους ἐν μιᾷ ἑκάστῃ πόλει δι' ἀλλήλων λύειν τὰ διάφορα.

. . . **δικάζεσθαι.** „Ἔτας (cum digamma) est civis, sed privatus (ἰδιώτης). Hesychius: ἔται· ἑταῖροι, συνήθεις, πολῖται, δημόται, φίλοι, ἐπίκουροι, ubi vid. interpr.“ Boeckh. ad Corp. inscr. I n. 11, in quo titulo Olympiae invento (cf. Ahrens. de Dial. Aeol. p. 280 sqq.) verbis *αἴτε Fέτας αἴτε τελέστα αἴτε δᾶμος* homo privatus magistratui et populo opponitur. Cf. Aesch. fragm. 368 (Nauck.) *οὔτε δῆμος οὔτ' ἔτης ἀνήρ.* Codicum scripturam Portus his verbis reddidit: civibus autem ius patrio ritu dicatur. Sed insolentior est oratio. Etsi enim, cum Graecis *δικάζειν τινί* sit iudicare alicui, ius dicere alicui, *δικάζεταί μοι* potest passive sonare ius mihi dicitur, exemplum tamen huius impersonalis loquendi generis desideramus. Dicendi autem consuetudini cum congruat *τὰς ἔτας δικάζεσθαι,* cives causas agant, restituimus hanc scripturam schol. auctoritate (cf. ad.) confirmatam. Postquam enim de civitatum controversiis sermo fuit, iam de privatis hominibus constituitur, ut causas patrio more agant, i. e. ut in suae quique civitatis iudiciis suis legibus contendant neve alienae civitatis iudicio pareant. Cf. Cic. in Verr. Act. II 13, 32. Siculi hoc iure sunt, ut quod civis cum cive agat domi certet suis legibus et ibidem 37, 90 ut cives inter se legibus suis agerent. Etenim haec condicio pariter atque ea, quae de civitatum controversiis est, ad *αὐτονομίαν* pertinet. Falso Class. *τοῖς δὲ ἔτας . . . δικάζεσθαι* scripsit, ut iudicium civitatis, cui causa committeretur, ex privatis hominibus consistere diceretur; sententiam esse: eius civitatis cives ius dicant. Sed *δικάζεσθαι* valet causam agere, non ius dicere (hoc enim *δικάζειν* est), et *ἔται,* cum proprie sint genere atque consuetudine propinqui, non possunt ex aliena civitate esse; praeterea causam, quae arbitrio civitatis alicuius committitur, non a privatis hominibus, sed a summis eius civitatis magistratibus aut iudiciis iudicari rei ipsi videtur consentaneum esse.

Cap. 80. § 1. **ἐγεγένητο.** De plusquamperfecto cf. adn. IV 13, 1. — **διελύσαντο.** „Verba *ὁπόσα ἀλλήλων εἶχον* proprie quidem non *διελύσαντο,* sed *ἀλλήλοις ἀπέδοσαν* requirebant. Vid. III 52, 2. V 17, 2. Sed quia *εἴ τι ἄλλο εἶχον* magis infinite dicta sunt et valent si quid aliud habebant, de quo quererentur, Thucydides verbo *διελύσαντο* utitur non sonante restituere seu reddere, sed proprie ad *αἰτίας* sive *ἐγκλήματα* spectante [cf. adn. I 131, 2] et significante dirimere.“ Arn. In illis *εἴ τι ἄλλο* fortasse ad agrum Cynurium respici ex 41, 2 colligit Haack. Potest etiam controversia Argivorum et Epidauriorum c. 53 intellegi. — **τὰ τείχη.** Infra § 3

2 ξυμβαίνειν τῳ μηδὲ πολεμεῖν ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἄργους. καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο καὶ ἄλλους
3 ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντες τοὺς ξυμφύλακας ἔπεμψαν Δημοσθένη τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀφικό-

δόλος. Τὸ ἐν τῇ Ἐπιδαυρίᾳ τείχισμα ἀποδίδοται.

Cap. 80. § 3. ὄντες in Cl. man. ant. superscr., reliqui ὄντας. Illud restituit Abresch.

τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος. Nisi forte praeter hoc etiam ad Pylum respicitur. Cf. c. 39, 56. Quod plurali videtur probari.

§ 2. θυμῷ ἔφερον, cum animi impetu administrabant. Cf. adn. I 31, 1. — διενοεῖτο. Cf. adn. I 1, 1. — καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα] ἀποστάντας. Schol. Cf. adn. VII 69, 1. — ἦν δὲ . . . ἐξ Ἄργους. Vid. II 99, 3 et ibi adn. — τοῖς Χαλκιδεῦσι . . . ἀνενεώσαντο. Inter Argivos et Chalcidenses foedus ictum esse 31, 6 legimus, inter Lacedaemonios et Chalcidenses paulo post initium belli, cum hi ab Atheniensibus descivissent (I 58, 1), factum esse existimandum est.

§ 3. τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος . . . ἐκλιπεῖν. Haec per attractionem, de qua vid. adn. I 8, 2, ideo recte scripta sunt, quia Graece non solum ἐκλιπεῖν τόπον, sed etiam ἐκλιπεῖν ἐκ τόπου dicitur. Vid. adn. V 4, 4. Ut hic, ita „Herodot. VII 37 ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην". Arn. De ipsa Epidauro pro agro Epidaurio nominata vid. 77, 1 et ibi adn., de munitione ibi facta 75, 6. — ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντες. Apparet facile ὄντες post πλείους ideo collocatum esse, ut contraria ὀλίγοι et πλείους alterum prope alterum ponerentur. Cf. ὀλίγοι πρὸς πολλούς II 100, 5 et adn. VII 57, 8. Pro suis autem in castello militibus ipsi reliquo praesidio pauciores esse dicuntur. Quod non tam difficile ad intellegendum videtur, ut nobis de eo suspicio moveatur. Certe quod Class. opinatur scriptum fuisse ὀλίγους . . . ὄντας etiam maiorem habet obscuritatem. Facilius enim ad τοὺς ξυμφύλακας quam ad τοὺς σφετέρους id referres. — τοὺς ξυμφύλακας, scil. Argivorum et Mantinensium et Eleorum. Cf. 75, 4—6. Metuebant enim Athenienses, ne propter paucitatem sui milites invitis Argivis, si Mantinenses et Elei horum voluntati parerent, contra reliquorum multitudinem locum tenere non possent. Ac revera paulo post Mantinenses ab Atheniensibus desciverunt (81, 1). —

μενος καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλῃσε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον [Ἐπιδαυρίοις] ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

Μαντινῆς ξυμβαίνουσι Λακεδαιμονίοις. ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Ἄργει ὀλιγαρχία καθίσταται.

81. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι, χίλιοι ἑκάτεροι, ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλ-

φρουρικόν Cam. Gr. Lugd. marg. Steph. et ex emend. Ar.; reliqui **φρούριον**. Hoc recipiendum est. Nam de militibus in praesidio collocatis item dicitur Xen. An. I 4, 15 **ὑμῖν χρήσεται εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας**, ubi vel propter iuxta positum **εἰς λοχαγίας** de castellis prudens nemo cogitabit. Et de personis etiam memoratis suo more Mueller-Strueb. Aristoph. p. 449 sqq. hariolatus est. Sane tam stricttim eas scriptor percurrit, ut hic quoque extremam eius manum desiderare possis.

πρόφασιν, in speciem. Cf. adn. III 111, 1. — **τὰς σπονδάς**. Cum Epidauriis, qui omni tempore Atheniensium hostes fuerunt (cf. I 105, 1. 114, 1. II 56, 4. VIII 3, 2) his foedus fuisse nequit. Quare de renovato cum Argivis foedere cogitandum est. Atque hi ipsi, non Epidaurii postulaverant, ut Athenienses e castello cederent. Respicitur igitur ad rem, quae postea (82, 5. 6) narratur. Sed cum, si tradita verba omnia retineamus, vix fieri possit, quin cum Epidauriis foedus renovatum esse intellegamus, ipsum autem Ἐπιδαυρίοις tam facile abesse quam interpreti tribui possit, hoc Th. verbis eximendum esse duximus. — **αὐτοί**, sua sponte, postquam antea id frustra Argivi postulaverunt. Cum enim Athenienses Demosthenem misissent, ut milites suos educeret, hic proprio consilio usus mandatum non exsecutus est, sed reliquis custodibus dolo exclusis effecit, ut Athenienses soli munimentum obtinerent. Mira de rebus hac §

Cap. 81. § 1. **ξυνέβησαν . . . τοῖς Λακεδ.** In triginta annos. Vid. Xen. Hell. V 2, 2 et cf. adn. supra 79, 1. — **οὐ δυνάμενοι**, scil. **ἀντέχειν**. — **τὴν ἀρχὴν . . . τῶν πόλεων.** „Significatur imperium Parrhasiorum et aliorum parvorum Arcadiae tractuum, qui socii obnoxii Mantinensibus erant. Vid. c. 33. 58. 61. 67." Arn. Neglegentius de re loquitur Diod. XII 80, 2.

§ 2. **καὶ Λακεδαιμόνιοι . . . ξυστρατεύσαντες.** Nominativos posuit, quia Lacedaemonii subiectum, quod dicitur, sunt in utroque membro, etsi coniuncti cum Argivis in altero tantum, in priore soli. Saepius contrarium fit, ut participii nomen nomine finiti contineatur verbi. Cf. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 1. Cf. paulo post adn. — **ἐς ὀλίγους μᾶλ-**

λον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότεροι ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν, καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν τοῦ χειμῶνος λήγοντος, καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

1 82. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Διῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα καθίσταντο. περὶ Διέων καὶ Ἀχαΐας.

2 Καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστά- Ἀργείων ὁ δῆμος τῶν

Aesch. Eum. 949 et Eurip. Or. 760 legitur. Falso ad tuendum φρουρικόν Cass. Dion. LVI 42, 2 τὸ ὁπλιτικὸν τὸ φρουρικόν afferunt, ubi φρουρικόν adiectivum est.

Cap. 81. § 2. ξυναμφότεροι It. Vat. Laur. Pal. Aug. Gr. Ar. F., ξαμφότερα M., ξυναμφότερα reliqui.

Cap. 82. § 1. Δικτυδιεῖς Laur. m. Dan. C. D. E. I., Δικτυεῖς Mosqu., Δικτιδιεῖς Ar. Chr. Cf. adn.

λον κατέστησαν. De tota formula vid. adn. II 37, 1. *Μᾶλλον* Dukas bene (cf. adn. I 5, 1) *μᾶλλον ἢ πρότερον* interpretatur. Sicyonii enim iam antea non statu vere populari, sed mixto quodam usi esse putandi sunt. — **ξυναμφότεροι.** „Lacedaemonii et Argivi, a quibus ita iunctis distinguuntur Lacedaemonii *αὐτοί*, i. e. soli per se." Bau. — **ὀλιγαρχία.** Aristot. Polit. V 4 (1304 a) et Diod. Sic. XII 80, 2 et Plut. Alc. 15 mille illos delectos, de quibus 67, 2, imperium arripuisse scribunt. — **ἐπιτηδεία Λακεδαιμ.** Cf. I 19.

Cap. 82. § 1. **Διῆς.** Dii urbis incolae, de qua vid. IV 109, 3. Add. adn. V 35, 1. — **οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα,** i. e. non optimates ibi summum imperium tenebant. Cf. 81, 2. Postea certe optimates aliquamdiu in Achaia videmus pollere. Cf. Xen. Hell. VII 1, 42. Simul Achaei praeter Patrenses antea non fuerant socii Lacedaemoniorum (cf. II 9, 2), tunc facti sunt (cf. II 9, 2. Xen. Anab. VII 1, 28).

§ 2. **κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενος,** paulatim inter se coiens. De conspirantibus hoc verbum poni notum est (cf. adn. III 70, 6); *κατ' ὀλίγον* ut I 61, 5. 69, 3. Causam seditionis narrat Paus. II 20, 1. Nimium temporis optimatium imperio tribuit Diod. XII 80, 4, qui id octo menses durasse tradit. Nam cum vere appropinquante ortum sit (81, 2), gymnopaediae autem media aestate fuerint, vix plus quinque menses fuisse potest. Sine ulla causa Class. *μετ' ὀλίγον* scripsit. Nam quod dicit eam temporis significationem non posse ad solum *ξυνιστάμενος* pertinere, quid tandem impedit, quin populus paulatim animos recepisse dicatur? Neque cur aptius ad utrumque participium *μετ' ὀλίγον* sit,

ὀλίγων, οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλουσι βοηθεῖν, ἐπικρατεῖ καὶ Ἀθηναίοις πάλιν σπεισάμενος μακρὰ τείχη τειχίζει.

μενός τε καὶ ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε,
τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν 3
αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον, ἐκ πλείονος * * ἀναβαλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν δεομένων τῶν διαπεφευγότων, ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλ- 4
θόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει [ἀγγέλων] καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων

possumus cognoscere. — *ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο.* Eandem inter participium et verbum fin. numeri differentiam habes III 80, 1. — *τηρήσαντες ... γυμνοπαιδίας,* i. e. observato eo tempore, quo gymnopaediae celebrari solebant, quibus, ut Carneis (54, 2. 75, 2), Lacedaemonii bello abstinebant. Mense Hecatombaeone has ferias fuisse colligitur ex Plut. Ages. 28 *τῇ δὲ πέμπτῃ τοῦ Ἑκατομβαιῶνος ἡττήθησαν ἐν Λεύκτροις* et 29 *γυμνοπαιδίαι γὰρ ἦσαν ... παρῆσαν δὲ ἀπὸ Λεύκτρων οἱ τὴν συμφορὰν ἀπαγγέλλοντες,* quocum cf. Plat. Legg. 633 c. Vide Herm. Antiqu. Gr. II § 53, 42. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 439.

§ 3. *ἐκ πλείονος* cum, nisi ad locum spectet (IV 129, 4), ex longiore tempore, iam dudum significet (IV 42, 3. 103, 4. VIII 88, 1. 91, 1), non diu vel aliquamdiu, ad *οὐκ ἦλθον* male aptatur; praeterea *ἀναβαλόμενοι δέ* non recte oppositum est praegresso *ἕως μὲν ... οἱ φίλοι,* cui posterioris alicuius temporis significationem in opposito respondere oporteat. Atque haec ipsa cum desit, locum mutilatum esse credimus. Scriptum fuisse sic fere potest: *ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον, ἐκ πλείονος δ' ἐπεὶ οὐ τυχόντες ἐπαύσαντο* (scil. *μεταπεμπόμενοι*), *ἀναβαλόμενοι δὲ* (cf. adn. I 11, 1) *τὰς γυμνοπαιδίας ἐβοήθουν.* Male Class. locum tanquam integrum defendit *ἐκ πλείονος* haud magno studio interpretatus, quod aut loci aut temporis distantiam significare et ipsius usus et similia omnia, velut *ἐκ πολλοῦ, ἐκ πλείστου, ἐξ ὀλίγου, ἐξ ἐλάσσονος, ἐξ ἐλαχίστου,* apertissime ostendunt. Nec melius successit Rauchensteinio (Phil. XXXVI p. 238) emendandi conatus: *ἐκ πλείονος δὲ ἀναβαλόμενοι τὰς γυμν. ἐβοήθουν,* quo non significetur eos multo post, sed multo ante auxilio venisse. Cf. adn. IV 42, 3. — *ἀναβαλόμενοι τὰς γυμνοπ.,* dilatis gymnopaediis. — *ἐβοήθουν.* Imperf., quod Argos non pervenerunt.

§ 4. *πρέσβεων ... ἀγγέλων.* Alterum nomen merito suspectum est. Vulgatam lan-

ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος, διατριβαὶ δὲ καὶ
5 μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τούτῳ, φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενος [τε καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν], τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν
6 Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ· ξυνῄδεσαν δὲ [τὸν τειχισμὸν] καὶ τῶν ἐν Πελοποννή-

§ 5. ὠφελῆσαι corr. m.

quide interpretantur legatos, qui essent nuntii, aut deterius etiam nuntios, qui legatorum partes agerent. — ἀφ' ἑκατέρων. De praepositione cf. III 82, 7. IV 73, 4 et adn. I 17, 1. — διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις. Similiter ὄκνος καὶ μέλλησις VII 49, 4, διατριβαὶ καὶ μελλησμοί Alciphr. I 22.

§ 5. τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενος = τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους πάλιν προσ. (III 55, 3). — καὶ νομίζων ... ὠφελήσειν. Etsi facili emendatione mutari potest fut. cum ἄν ab Atticorum scriptorum consuetudine alienum, tamen causae restant gravissimae, quibus haec verba Th. adscribere vetemur. „Non solum male iungitur προσαγόμενός τε καὶ νομίζων, cum opinio ea causa socios adsciscendi sit, sed etiam, quam utilitatem ab Atheniensium societate Argivi exspectent, accuratius postea dicitur. Cum igitur non credam ita verba τε καὶ ... ὠφελήσειν emendari posse, ut iis vis totius sententiae augeatur, delenda potius esse existimo. Talia saepius scriptoris verbis inserta esse ex iis suspicari licet, quae in optimis libris I 39, 3. 113, 1. II 78, 1. 91, 3 omittuntur." Stahl. Quaest. gram. p. 10. Profecto non solum nihil addunt ad sententiam haec verba, sed etiam eius ordinem ac progressum plane disturbant. Atque ad hanc quidem offensionem tollendam neque Meinekii (Herm. III p. 371) coniecturis μέγιστον δή vel μέγιστα quicquam proficitur neque Classeni interpretatione, qui τὸ τειχίζειν pro infinitivi ὠφελήσειν subiecto intellegit. — τειχίζει ... ἐς θάλασσαν. Id Alcibiadis opera effectum esse affirmat Plut. Alc. 15. Deinde de μετά cf. adn. VIII 73, 3.

§ 6. ξυνῄδεσαν ... πόλεων. Num quid attinebat huius munitionis ex Peloponnesiis aliquos conscios esse? Immo vero totius consilii, quo Argivorum populus a Lacedaemoniis ad Athenienses rursus desciscere animum induxerat, conscii erant, et ipsi data occasione ad eosdem se adiuncturi. Haec autem sententia omisso futtili interpretamento τὸν τειχισμόν facillime restituitur. Cf. IV 68, 4. Inter conscios illos procul dubio Mantinenses fuerunt, quos postea cum Argivis Atheniensibus auxilium praestare videmus (VI 29, 3. 43. 61, 5). Postquam Krueg.

σω τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεί, καὶ αὐτοὶ καὶ γυναῖκες καὶ οἰκέται, ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Λακεδαιμονίων στρατεία, ἐν ᾗ τὰ Ἀργείων τείχη καὶ Ὑσιὰς λαμβάνουσιν.

83. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαι- 1
μόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων· ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ 2
μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν οὐ προυχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη ἑλόντες καὶ καταβαλόντες καὶ Ὑσιὰς χωρίον τῆς Ἀργείας λαβόντες καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

ξυνήνεσαν proposuit, quod ab ipso *ξυνῄδεσαν* sententia haud multum differt, Meinek. l. l. difficultatem ita tolli putavit, si toto hoc enuntiato post *ἐτείχιζον* transposito *ξυνήνυσαν* legeretur. Sed, ut Class. rectissime monuit, ea *τείχισις* non perfecta est, sed Lacedaemonii *τὰ οἰκοδομούμενα τείχη* (83, 2) ceperunt et destruxerunt. — *τέκτονες*. Hos fabros nonnulli tignarios volunt esse, quam notionem plerumque huic voci subiectam esse constat, Bloomf. olim ferrarios hic et VI 44, 1 et VII 43, 2, sed nunc sententiam mutavit propter *ξύλα* VI 99, 1 memorata.

Cap. 88. § 1. *Ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος*. Cf. Diod. XII 81, 1. — *τὶ ... ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον*, aliquid, quod ex ipsis Argis struebatur. Cf. Theocr. XXV 170 *Ἄργεος ἐξ ἱεροῖο αὐτόθεν*, Arist. Ach. 116 *ἐνθένδ' αὐτόθεν*, adn. 22, 1. Aliquid differunt exempla II 25, 3. III 81, 3, ubi, cum adverbium praecedat, nomen explicativum est. Quanquam in hac quoque collocatione sensus idem esse potest, ac si adverbium subsequitur, ut Hom. Il. XIX 77 *αὐτόθεν ἐξ ἕδρης*, Od. XIII 56 *αὐτόθεν ἐξ ἑδρέων*. Schol., cuius est *αὐτόθεν*] *ἐκ τοῦ Ἄργους*, non habuisse in suo exemplari verba *ἐκ τοῦ Ἄργους* suspicatus est Duk. Sed etiamsi ea legit schol., ita interpretari poterat, si *ἐκ τοῦ Ἄργους* ad *ὑπῆρχε*, *αὐτόθεν* ad *πρασσόμενον* rettulit. Et sententiae convenientius est ex ipsis Argis quam inde vel indidem. Cf. L. Herbst. adv. Cob. p. 58 sqq.

§ 2. *τὰ οἰκοδομούμενα τείχη*. Parum accurate Diod. XII 81, 2 *τὰ κατεσκευασμένα τείχη*; nam quod supra 82, 6 legitur imperfectum *ἐτείχιζον* de incepto et duranti opere dictum est. — *Ὑσιάς*. Oppidum prope fines Arcadiae situm ad viam, quae Tegeam ferebat. Cf. Paus. II 24, 8. Curt. Pel. II p. 367. Bursian. Geogr. II p. 66. — *τοὺς ἐλευθέρους ... ἀποκτείναντες*. Diod. *τοὺς ἐνοι-*

3 Ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν Φλειασίαν καὶ δῃώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ὑπεδέχοντο· οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο. *Ἀργείων στρατεία ἐς τὴν Φλειασίαν.*

4 Κατέκλῃσαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδόνας Ἀθηναῖοι, Περδίκκᾳ ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρα- *Μακεδόνες κατακλῄονται.*

Cap. 83. § 4. *Μακεδονίας* codd., nisi quod ex C. D. *Μακεδονίαν* affertur; *Μακεδόνας*, quod restituit Goeller, schol. *τῶν εἰσαγωγίμων τῆς θαλάσσης αὐτοὺς* (scil. *Μακεδόνας*) *ἀπέκλεισαν*. *Περδίκκαν* codd. Emend. Goell. Cf. adn.

κοῦντας ἀποκτείναντες dicens addit *τὸ φρούριον κατέσκαψαν*.

§ 3. *ὅτι* refer ad *ἐστράτευσαν* et *δῃώσαντες*, non ad *ἀπῆλθον*. — *κατῴκηντο*. Cf. adn. I 120, 2.

§ 4. *κατέκλῃσαν ... Περδίκκᾳ*. Codd. scripturam h. l. explicationem non habere non est cur pluribus exponatur. Cum *Περδίκκᾳ* a recentioribus editoribus omnibus probatum sit, dubitatum est de rescribendo *Μακεδόνας*. Sed schol. lectionem et interpretationem (cf. sd.) veram esse ex I 117, 2 apparet, ubi (*οἱ Σάμιοι*) *κατεκλῄσθησαν* oppositum est praegresso *ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο*. Meinek. l. l. p. 357 *κατέλῃσαν* coniecit, cuius verbi activum nusquam exstat. Et navigationem hieme prorsus intermissam esse idem contendit, sed non demonstravit. Qua enim alia via tum Athenienses ad Macedones pervenerunt? — *τὴν ... ξυνωμοσίαν*. Cf. 80, 2 et de voce adn. III 64, 3. — *παρασκευασαμένων ... στρατηγοῦντος*. „Quo tempore id acciderit, non satis liquet. Neophytus Dukas respici putat expeditionem a Nicia a. 423 susceptam, quam tamen per Perdiccae proditionem successu caruisse haud facile crediderim. Nullum enim indicium est Macedonem iis temporibus Lacedaemoniis invisum eoque ipso Atheniensibus nuper reconciliatum his aliqua in re defuisse. Contra ea effecit, ut Lacedaemoniis itinere per Thessaliam interdiceretur (IV 132), et Cleon anno 422 magna cum securitate Perdiccae auxilia praestolabatur. Fuit cum putarem Thucydidem in re notissima, quam antea pluribus illustraverat, breviloquentia usum Niciae expeditionem eam vocasse, quae quidem illo duce emissa Cleonis clade finita fuerit. Neque enim Nicias cum exercitu domum redisse traditur; sed quo tempore Cleon ad Thraciam appulit, Scione adhuc obsidebatur (V 2). Iam vero [Cleon ad Perdiccam legatos misit, *ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν* (V 6), et] notum cum sit Cleonis milites imperatorem [cum moram aegre ferrent] coegisse, ut, etiamsi Perdiccae auxiliarii nondum adessent, contra Amphipolim se duceret [(V 7), ibique ante auxiliorum adventum proelio decertatum esse (V 10, 3)], non veri absimilis coniectura in Perdiccam sero advenientem cladis culpam collatam esse . . . At [et contorta est excusatio, qua Cleonis expeditio Niciae attribuitur, et a criminantibus morantis Perdic-

τιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Ἀμφίπολιν Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν καὶ ἡ στρατεία μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπαρνηθέντος· πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Ἀργείων τε οἱ ὕποπτοι ξυλλαμβά-

84. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Ἀλκιβιά- 1
δης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν Ἀργείων

ἡ στρατιὰ codd. itemque, praeterquam quod ἀπαύραντος Pal., ἀπάραντος, quod vix legisse potest schol., qui interpretatur ἀντὶ τοῦ ἀναπεισθέντος. Neque ad hanc interpretationem ἀποστάντος a Pp. propositum satis convenit. Cf. adn.

οὗτος M. corr. Aug. Cass. cum deterioribus aliquot; vulgo οὕτω vel οὕτως. Cf. II 103, 2. III 25, 2. VIII 60, 3.

cae culpa Cleonis exercitus, etiamsi forsitan victus esse, certe non διαλυθῆναι dicatur. Et] verba Thucydidis παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν κ. τ. λ. non adeo expeditionem revera susceptam significare videntur, sed potius paratam quidem illam nec tamen initam. Accedit quod illa Niciae Cleonisque expeditio longiori intervallo ab his temporibus distare videtur." Clariss. l. d. p. 80 sq., cuius de causa paratae rei suspicionem vide apud ipsum. Confidentius hic contendere poterat exercitum, qui pararetur, non in expeditionem eductum esse; nam hoc ex verbis παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν clarissime apparet. Procul dubio Athenienses expeditionem omiserunt ea potissimum de causa, quod Perdiccam auxilium recusare compererunt. Cum autem expeditio revera non facta sit, partim excusatur, quod Th. huius rei non suo loco ac tempore et explicatius, sed posterius et ut in transcursu strictim mentionem iniecit. Cf. adn. 82, 5. — ἔψευστο, fefellisset. Medium enim hic esse, non passivum perspicuum est. — ἡ στρατεία ... ἀπαρνηθέντος, expeditio eo potissimum sublata sive ad irritum redacta est (cf. I 131, 2. V 36, 1), quod ille (eam) detrectaverat (cf. VI 56, 1). Recusatio Perdiccae in causa fuit, cur ipsam expeditionem, quam paraverant, non susciperent; exercitus, si convenerat, non tam ea de causa discessit quam quod Athenienses, cum expeditionem omitterent, eum dimiserunt. Itaque στρατεία scribendum erat. Magis etiam ἀπάραντος emendatione eget. Nam cum Atheniensium exercitus in Chalcidicam non pervenerit, Perdiccas non potest dici ab eo discessisse; deinde apud Th. quidem, quanquam simplex αἴρειν etiam de terrestri exercitu dicit (cf. II 12, 4), ἀπαίρειν ubique in classe valet. Quod autem restituimus ἀπαρνηθέντος cum sententiae satisfaciat, tum ad schol. interpretationis ἀναπεισθέντος notionem (cf. VI 89, 3) tam prope accedit, ut in hac quidem rerum narratione facile ea reddi potuerit. Etenim revera Perdiccas ideo auxilium recusavit, quod mentem ad Athenienses antea inclinantem mutaverat.

Cap. 84. § 1 Ἀλκιβιάδης ... Plenius enarrat Diod. XII 81. Ad τέ postea id καί refertur, quod ante ἐπί legitur. —

τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι καὶ τὰ Λακε-
δαιμονίων φρονεῖν ἔλαβε, τριακοσίους ἄνδρας, καὶ
κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους
ὧν ἦρχον· καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι
ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑαυτῶν μὲν τριάκοντα, Χίαις
δὲ ἕξ, Λεσβίαιν δὲ δυοῖν, καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν
μὲν διακοσίοις καὶ χιλίοις καὶ τοξόταις τριακοσίοις
καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι, τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ
νησιωτῶν ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χι-
2 λίοις. οἱ δὲ Μήλιοι Λακεδαιμονίων μέν εἰσιν ἄποι-
κοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν ὥσ-
περ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐ-
δετέρων ὄντες ἡσύχαζον, ἔπειτα ὡς αὐτοὺς ἠνάγ-
καζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον
3 φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς
τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ
Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τεισίας ὁ Τεισι-

νονται, κα Ἀθηναῖοι στρατεύουσ ἐπὶ Μῆλο αἰτίαι ταύτ τῆς στρατεί πρέσβεις πρ τον πέμπο ται ἐς τὴ πόλιν.

Cap. 84. § 1. *Λεσβίαις* codd. multi et optimi. Sed cf. Wecklein. Cur. epigr. p. 16, qui ex inscriptionibus comprobat „quod statuit Elmsleius ad Eur. Med. 798 not., *δυοῖν* apud Atticos duali semper iungi, *δύο* vero interdum plurali, dummodo veteres Atticos intellegamus."

§ 2. *οὐδὲ μεθ' ἑτέρων* schol., qui adnotat *γράφεται μεθ' ἑτέρων*. Sed cf. III 86, 2.

§ 3. *Τισίας ὁ Τισιμάχου* codd. Idem vir *Τεισίας Τεισιμάχου* vocatur in Inscr. Att. I n. 181 (cf. n. 299). Ibidem *Τεισαμενός* n. 133, *Τείσανδρος* n. 446. 449. Qua ratione orta sit haec vocalis *ι* amplificatio, docet I. Schmidt. de Vocal. Indogerm. (zur Geschichte des indogerm. Vocal.) I p. 142, quocum cf. A. Kirchhoff. in Relat. menstr. acad. Berol. a. 1872 p. 239. Neque minus III 92, 2. 100, 1 *Τεισαμενόν* et *Τείσανδρον* scribendum erat, cum apud Dores, ut ex Ahrens. de Dial. Dor. p. 184 apparet, eadem vocalis amplificatio fuerit.

κατέθεντο ... ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους. Cf. adn. III 72, 1 et VI 61, 3. — **Λεσβίαιν δυοῖν.** Has naves a Methymnaeis, quae sola civitas Lesbi etiamtunc libera fuit, datas esse iure existimat Bloomf. Cf. III 50, 2. — **ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν**, sociorum eorumque insulanorum.

§ 2. **Μήλιοι Λακεδαιμονίων ... ἄποικοι.** Cf. Herodot. VIII 46. 48. Muell. Orchom. p. 317 et Dor. I p. 123. — **οὐκ ἤθελον ὑπακούειν.** Cognovimus iam III 91, 2. — **τὸ μὲν πρῶτον.** Conf. II 9. — **δῃοῦντες τὴν γῆν.** Vid. III 91, 3.

§ 3. **στρατοπεδευσάμενοι ἐς τὴν γῆν αὐτῶν.** Alibi **στρατοπεδεύεσθαι** cum **ἐν**

μάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἥκουσιν.

Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.

λόγος τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων.

85. „Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐς ἅπαξ ἀκούσαντες ἡμᾶν ἀπατηθῶσι (γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ

(I 47, 1. II 81, 4) autem ἐπί et dativo (I 30, 3. 51, 4) coniungitur. Neque vero ideo στρατευσάμενοι scribi necesse videtur, sed solo στρατοπεδευσάμενοι, ne participium participio adderetur, per emphasin id significatum esse, quod διαβάντες ἐστρατοπεδεύσαντο dictum est VIII 25, 1, καταπλεύσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο VIII 79, 4. Cf. VII 71, 2. Krueg. Gr. § 68, 21 adn. 4. Populisciti, quo expeditio in Melum decreta est, reliquiae videntur exstare in Inscr. Att. I n. 54 et pensio imperatoribus in hanc expeditionem data ibid. n. 181 memoratur.

Cap. 85 sqq. Sequitur insignis dialogus Meliorum et Atheniensium, in quo Dionysius Hal. p. 906 sqq. non solum multa vitia orationis reprehendit, sed etiam vehementer scriptorem vituperat, quod neque rebus ac temporibus neque personarum ingeniis ac moribus hoc colloquium accommodaverit; neque enim decere Athenienses vim et iniuriam defendere, eosque, cum tot res praeclaras gesserint, honestate Meliis cedere, qui nullum memorabile facinus ediderint. De sermone quidem tantum Dionysio concedendum est, aliquotiens in hoc dialogo verba implicata atque contorta esse et saepius dilucidam sententiarum perspicuitatem desiderari; reliqua autem eius disputatio clarissime ostendit, quam non potuerit de historica Th. arte aequum ac verum iudicium facere. „Cuius in hoc colloquio proponendo consilium videtur illud fuisse, ut exemplo proposito, quibus artibus, ut rempublicam suam augerent, Athenienses tunc temporis usi essent, ostenderet, id quod eo potissimum assecutus est, quod legatos, qui totam civitatem repraesentant, huius rationes eloquentes induxit. Hi igitur non e sua, sed e reipublicae persona dicunt; non singulorum hominum, sed universae civitatis sentiendi agendique ratio declaratur. Quae quod prava et perversa apparet, non scriptori vitio verti potest. Qui vertit Dionysius, aut panegyricum voluit esse historiam aut nonnisi ex panegyricis et tragoediis Athenas noverat.“ Krueg. ad Dionys. p. 176. Conferendum colloquium Romanorum et Gothorum apud Procop. p. 220 sqq., quod ex hoc accurate expressum sit.

Cap. 85. ὅπως δὴ μή, scilicet ne. Cf. VII 18, 1. — ἐς ἅπαξ. Cf. adn. I 129, 3. Prorsus sic Germani. — τοῦτο φρονεῖ] βούλεται· τοῦτό ἐστι σκοπὸς τῆς . . . προσαγωγῆς. Schol.

ἡμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή), ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν εἴπατε."

86. Οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο. „Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται, τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα διαφέροντα αὐτοῦ φαίνετε. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς περιγενομένοις μὲν τῷ δικαίῳ καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ δουλείαν." ἀπόκρισις τῶν Μηλίων.

Cap. 85. ἡμῶν Ar. et Dionys. p. 907, reliqui ὑμῶν. Cf. adn. ἐν ὀλίγῳ codd. longe plurimi, perpetua oratione Valla. Idem significatur atque supra locutione ξυνεχεῖ ῥήσει.

Cap. 86. φαίνεται codd.; φαίνετε Dionys. p. 908 Th., quod αὐτοῦ scripserit, his verbis vituperans: τοῦτο δ' οὔτε τῷ θηλυκῷ καὶ ἑνικῷ καὶ ὀνομαστικῷ προσαρμοττόμενον σώζει τὴν ἀκολουθίαν οὔτε τῷ πληθυντικῷ καὶ οὐδετέρῳ κατὰ τὴν αἰτιατικὴν ἐσχηματισμένῳ πτῶσιν. Putat igitur „non constare orationem, quia neque ἡ ἐπιείκεια nec τὰ τοῦ πολέμου illius formae admittat consequentiam. Quemadmodum femininum et singulare et nominati-

— ἡμῶν ... ἀγωγή. Sententia est: ea de causa huc inducti sumus. Itaque ἡμῶν, non ὑμῶν scribendum. — ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε, tutius etiam agite. Τι igitur pro ἔτι male coniecit Bloomf. Nec melius ὅ ἔτι G. Hermann. in Philol. I p. 370. — πρὸς τὸ ... ὑπολαμβάνοντες. Procop. p. 220 ὑπολαμβάνοντες, ἥν τι μὴ ἐπιτηδείως εἰρῆσθαι δοκῇ. Ὑπολαμβάνειν esse respondere vidimus ad II 72, 1.

Cap. 86. ξύνεδροι. Προβούλους appellat Dion. Hal. p. 906. Cf. adn. IV 22, 1. — ἡ ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν, aequitas docendi, i. e. posita in eo, ut doceamus. Cf. ἁμαρτίας ὄνειδος Soph. OC. 967. Ipsam ἐπιείκειαν scholiastes εὐγνωμοσύνην interpretatur. — οὐ ψέγεται, vituperationem non habet. — τὰ τοῦ πολέμου. Cf. adn. II 60, 1. — διαφέροντα αὐτοῦ. Poterat quidem αὐτῆς scribi, quod referretur ad τὴν ἐπιείκειαν, sed maluit αὐτοῦ dicere, quod spectat ad τὸ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν. Frustra igitur soloecismum in hoc repperisse sibi visus est Dion. Cf. sd. — φαίνετε. Eundem a passivo ad activum in altero membro transitum habes II 51, 3. — ἐξ αὐτοῦ. Pronomen rursus ad τὸ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν respicit. — περιγενομένοις, si superiores fuerimus.

87. *ΑΘ.* Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

88. *ΜΗΛ.* Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος ᾧ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

89. *ΑΘ.* Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνο-

vum illud ἡ ἐπιείκεια est, quod iam antea dixerat ἑνικὸν καὶ κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐξενηνεγμένον πτῶσιν, ita hoc plurale et neutrum et accusativo figuratum casu (καί enim addendum ante κατά) non potest esse nisi τὰ δέ et quae adhaerent. Sequitur Dionysium aliter paulo ac nos Thucydidea illa legisse, ubi nunc casus primus est, ibi invenisse quartum. Ergo in Dionysii exemplari fuit φαίνετε, non φαίνεται, nec quicquam ego morae habeo, quominus haec scriptura ipsi reddatur Thucydidi et vetustissima et varietati orationis et efficacitati aptissima. Φαίνεται in Th. codices irrepsit errore vulgari, deinde etiam in Dionysii libellum, quem ad Th. Byzantinos correxisse certum est.“ Buecheler in Annal. phil. a. 1874 p. 691. Cf. adn. III 82, 1. 3. 6. IV 10, 3. 78, 2.

Cap. 87 sqq. Nomina colloquentium, quae ab interpretibus addita esse ex hac scholiastae adnotatione: ἐπεὶ δὲ ἐργάζεται τὴν ἀσάφειαν μάλιστα τὸ δύσκριτον τοῦ παρ' ἑκατέρων λόγου, διαιρετέον κατὰ πρόσωπα τὴν ῥῆσιν apparet, aut omittit aut in marg. ponit Vat. In Pal. modo leguntur modo desunt. In m. ad marg. scripta sunt.

βουλεύσαντες Vat. Pal. Aug. Cass. Ven. F. G. H. Dionys. l. l. (hic procul dubio ex librariorum Byzantinorum correctura).

Cap. 87. ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι, rerum futurarum suspiciones meditaturi. — ἄλλο τι. Cf. adn. III 85, 4 et III 39, 1. — ξυνήκετε] συνεληλύθατε. Schol. — ἐκ τῶν παρόντων. Vid. adn. III 29, 2. — ὧν = ἐκ τούτων ἅ. — βουλεύσοντες. Cf. adn. 111, 2 — εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο. Audi ξυνήκετε et cf. IV 18, 1 ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα, I 59, 2 τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο. Add. IV 3, 2.

Cap. 88. καθεστῶτας. Sententia generalis est. — δοκοῦντας. „Minus invidiosa voce sententiam exprimunt eandem, quam Athenienses verbo ὑπονοεῖν.“ Krueg. — καὶ περὶ σωτηρίας. Particula καί ita collocata est, ut si in altero membro καὶ τὸν λόγον . . . ἐχέτω γιγνόμενον vel similia quaedam essent secutura. Conf. adn. III 67, 6.

Cap. 89. μετ' ὀνομάτων καλῶν] λέξεων εὐπρεπῶν. Schol. Cf. III 82, 8. Itaque verbis speciosis utentes. Bauer quidem ὀνόματα, cum infra sub-

μάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε λέγοντας οἴεσθαι πείσειν, τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται,

icitatur *λόγων*, causas speciosas et vanas esse vult, quod etiam nomen saepe significet latine. Sed *λόγοι* est oratio, speciosi notio adiectivo *καλός* subiecta est, vanas autem has causas Athenienses non iudicabant. „Eadem quae hic scriptor Athenienses dicentes facit VI 83, 2 *οὐ καλλιεπούμεθα ὡς . . . τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν.*“ Krueg. — *ἐπεξερχόμεθα*, ulciscimur, ut III 38, 1. — *λόγων μῆκος ἄπιστον*, longa verba, quae fidem non faciant. Cf. IV 62, 2 *ἐν μήκει λόγων* et V 16, 1 *ἀπιστότερος διαβάλλων*. — *οὔθ' ὑμᾶς*... Haec sic inter se necte: *οὔτε ἀξιοῦμεν ὑμᾶς λέγοντας ἢ ὅτι . . . ἢ ὡς . . . οἴεσθαι πείσειν*. — *οὐ ξυνεστρατεύσατε*] *τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐ ξυνεστρατεύσατε*. Schol. „Recte, scil. e voce *Λακεδαιμονίων* repetitum supple *αὐτοῖς* . . . et [simul] *ὅμως* suppleveris.“ Bau. Assentitur Haack. lectores remittens ad II 9, 2. III 91, 2, poterat addere V 84, 2; sed ex his falsam esse Porti explanationem vos *nobiscum* non militasse non efficitur. Quae tamen ideo reicienda videtur, quod et *ἡμῖν* non est additum et *Λακεδαιμονίων* atque *ἡμᾶς* sunt contraria posita. — *τὰ δυνατὰ . . . διαπράσσεσθαι*] *ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀξιοῦμεν*. Schol. Sed ut agatis (sive consequi studeatis) potius ea, quae possunt fieri pro iis, quae utrique revera in animo habemus. Ita haec intellegenda esse docuimus in ed. mai. Perperam Class. *ἑκατέρους διαπράσσεσθαι* intellegit. — *πρὸς εἰδότας*. Cf. adn. VI 77, 1. *Ἐπισταμένους* ad *ὑμᾶς* referri patet. Ab utroque participio *ὅτι* pendet. — *ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ*. *Λόγον* schol. interpretatur *λογισμόν*. Significare haec posse secundum disceptationem, qua uti soleant homines, dicit Bau. (cf. de *ἐν* adn. V 49, 1); verbis in humana ratione expressit Haas. Procul habent eam iustitiae notionem, quae deorum, non hominum ratione contineatur. Cf. IV 116, 2. V 105, 2. — *ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης*] *ὅταν ἴσην ἰσχὺν ἔχωσι*. Schol. „Cum neutra pars potentior . . . perrumpere iura valet, utraque cogi ab utraque potest, ut iure agat, non vi.“ Bau. Proprie cum proficiscuntur a pari necessitate i. e. cum utrique in ea sunt condicione ut pari necessitate utantur, tum de iustitia fit iudicium. De hoc usu praepositionis *ἀπό* cf. adn. I 91, 7. Totam autem hanc sententiam barbaris regibus, non Atheniensibus convenire dicenti Dionysio vide quae responderint Acac. et Krueg. p. 176. Cf. I 76, 2. — *κρίνεται*, i. e.

δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν.

90. ΜΗΛ. Ἡμεῖς μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον (ἀνάγκη γάρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν

Cap. 90. ἦι μὲν δὴ Vat. Gr., quam scripturam distinctione post νομίζομέν γε posita probavit Hermannus (Phil. I p. 371); ἦιμεν δὴ Aug., ηἵ μεν δὴ Pal., in Cl. ἡ est sup. ras. unius literae, ἡ μὲν δὴ Lugd., οἱ μὲν δὴ Mosqu. Vulgo ἡ μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον. Sed non Graeca est particularum ἡ μὲν δὴ . . . γέ consociatio. Ἡμεῖς δή Corae suadente ex marg. Cass. recepit Bekk. ὑμᾶς Cass. M. T. corr. Aug. corr. Cl., eamque scripturam melius videri convenire sententiae iam Duk. adnotavit. Vulgatum ἡμᾶς refellit Goell., quia Meliis tunc τὸ κοινὸν ἀγαθόν exercere non licuerit nec ἡμᾶς significare possit omnes mortales.

ἐξετάζεται. — δυνατά oppositum τοῖς δικαίοις. — πράσσουσι, exsequuntur, *setzen durch*. Parum accurate schol. προστάσσουσι secundum oppositum ξυγχωροῦσιν. Cf. I 128, 7. II 97, 4. — ξυγχωροῦσιν, scil. ἃ πράσσουσι.

Cap. 90. ἡμεῖς μὲν δή in hac editione antehac propositum et Kruegero probatum nunc rescripsimus. Cum enim Melii suam sententiam Atheniensium opinioni opponant, pronomen aegre desideramus (parum simile est III 56, 4), et si scripturam ab Hermanno probatam sequimur, hanc nanciscimur sententiam parum idoneam: quo putamus modo utile est; nam ᾗ (cf. II 6, 1. 70, 4. VI 26, 1. Soph. OC. 1603) usquam pro ὡς = ut (cf. VI 60, 4) usurpari non meminimus. — ἀνάγκη γάρ. Audi ex proximis τὸ ξυμφέρον λέγειν. Quod cum difficultatem habeat (solent enim subaudiri notiones ex enuntiatis primariis), Krueg. ὑπέθεσθε post οὕτω collocatum cupit. Nobis magis placeret post δίκαιον positum. — ὑπέθεσθε, dicendum proposuistis. Cf. Plat. Charm. 171d. Hipp. mai. 299b. Quod autem cum hoc iungitur παρὰ τὸ δίκαιον non est contra aequum, sed seposita sive omissa aequitate, ut non de hac, sed de utilitate disputetur. Cf. 98. — τὸ κοινὸν ἀγαθόν, id, quod omnibus (hominibus) commune bonum est. Quid sit, illustratur proximis. — ἀλλὰ τῷ . . . ὠφεληθῆναι, sed ei, qui quoque tempore in periculum venit, aequa obtingere et, etiamsi quis non exactissima subtilitate persuaserit, aliquid commodi eum inde percipere. Patet πείσαντα legendum esse, quoniam fructum percipimus ex iis, quae fecimus, non ex iis, quae facturi sumus; ἐντός ut Latinum intra, de quo cf. Kritz. ad Sal. Iug. 18, valet citra, itaque ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς citra exactam subtilitatem; ὠφεληθῆναι autem aor. est incohativus. Si καὶ δίκαια, quod pauci codd. et schol. (τὰ προσήκοντα καὶ τὰ δίκαια νέμεσθαι) praebent, pro genuino habetur, non παρὰ τὸ δίκαιον Melii, ut professi sunt, sed μετὰ τοῦ δικαίου utilitatis rationem sequuntur. Atque idem fit, si cum plerisque codd. καί omittimus. Neque omnino quid hoc loco sibi

κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα [δίκαια] καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσαντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

91. ΑΘ. Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν· οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι,

γενομένῳ Mosqu. Ar. Chr. Dan.
καὶ δίκαια Pal. m. schol. Cf. adn.
πείσαντα Ar. Chr., reliqui πείσοντα. Cf. adn.

velit aequa periclitantibus iusta esse, satis intellegitur. Nam vix significare potest aequa periclitantibus tribui iustum esse; quod autem potest, periclitantes aequa pro iustis habere (Krueg. Gr. § 48, 6 adn. 5), ab hoc loco maxime alienum est. Nimia interpretandi licentia Class. δίκαια defendens usus est; vertit enim: *dem Gefährdeten (wenn nicht Rechtsansprüche, doch) Rücksichten auf die Verhältnisse (τὰ εἰκότα) als Recht gelten zu lassen.* Ut mittamus τῶν εἰκότων interpretationem, certe pro εἶναι prorsus diversam hic notionem intutulit. Et nonne sic iustitiae aliquantum tribuitur? Nam si nihil tribueretur, frustra esset aequa sinere pro iustis valere. Quomodo igitur hoc est παρὰ τὸ δίκαιον λέγειν? Profecto Melii, ut Atheniensium voluntati obsecuti missam fecisse videantur omnem iusti rationem, iustitiae aequitatem callide substituunt, quae subtilitas sublata est, simulac δίκαια hic ullo modo toleraveris. Itaque G. Hermannum (Phil. I p. 371) secuti hoc τῶν εἰκότων interpretamentum esse credimus Th. verbis in aliis codicibus adiunctum, in aliis addito καί coniunctum. — καὶ πρὸς ὑμῶν . . . γένοισθε, et hoc eo magis e re vestra futurum est, quod per maximam saevitiae atque iniquitatis vestrae poenam, si offenderitis (i. e. si quando victi fueritis), ceteris mortalibus exemplo eritis, quo moniti clementiam et aequitatem discant. De πρός vid. adn. II 86, 5, de ὅσῳ adn. III 11, 1, de ἐπί rationem, qua aliquid efficitur, indicante cf. VI 85, 3 et adn. I 102, 4. Denique observandum est Melios, ne Athenienses minando offendant, sententiam suam verbis magis velare quam aperte eloqui.

Cap. 91. § 1. παυθῇ. Schol. καταλυθῇ. Cf. I 81, 6. — οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. Ἀθυμεῖν πρᾶξιν (nam ἀθυμεῖν τοῦτο et similia a Bloomf. adscripta sunt vulgaria) compara cum τρέμειν τι, φρίσσειν τι, φοβεῖσθαί τι, ἐκπλήσσεσθαί τι. Latinis tremere aliquid, horrere aliquid, similibus. Plerumque tamen ἀθυμεῖν τινι dici aut nomini praepositiones adiungi disces ex lexicis. — οὐ γὰρ . . . νικηθεῖσιν. Ὅτι, κἂν καταλύσωσι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχήν, συγγνώμην ἕξουσι, καὶ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα πράσσοντες, . . . ὅτι παρὰ τοῖς τυράννοις [invidiosius dixit pro ἄρχουσιν] οὐ μισοῦνται τύραννοι. Dionys. p. 912. De pronomine οὗτοι cf. IV 44, 4. Matth. Gr. § 472, 1. Krueg. Gr. § 51, 7 adn. 5. Frustra Ullr. Symb. III

οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν (ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών), ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι· 2
ὡς δὲ ἐπ' ὠφελίᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν, βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

92. *ΜΗΛ.* Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

93. *ΑΘ.* Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα

p. 8 οὕτω ut 59, 4. Revera Athenas prudentia civili et moderatione Lacedaemoniorum composito bello servatas esse e Xen. Hell. II 2, 19 docet Arn. — ἔστι δὲ ... ἀγών, est tamen nullum nobis (vos subicientibus) cum Lacedaemoniis certamen. „Haec verba parentheseos notis inclusi; nam quae sequuntur ἀλλ' ἢν ... κρατήσωσιν aperte respondent et opponuntur praecedentibus verbis οὐ γὰρ ... νικηθεῖσι." Haack. Particula δέ autem refutationis est. Melii enim antea tecte significarunt Lacedaemonios gravissimam iniquitatis poenam ab Atheniensibus repetituros esse. Sine causa igitur Krueg. ἔστι τε mavult. Cf. 96. 98. — ἀλλ' ἢν ... κρατήσωσι, sed sicubi ii, qui imperio subiecti fuerint, eos, qui (illos) sub imperium suum redegerint, ipsi aggressi superaverint. Ex superioribus audi δεινοί εἰσι. Οὗτοι γὰρ (οἱ ὑπήκοοι), ἅτε οὐκ εἰωθότες ἑτέρων ἄρχειν, ἐπειδὰν κρατήσωσι τῶν ἀρχόντων, ὠμότατα αὐτοῖς χρῶνται. Schol. Cf. ea, quae Cleon Mytilenaeos, quos ἐπιθέσθαι οὐκ ἀδικουμένους et ἑκόντας ἀποστῆναι dixit, victores Atheniensibus illaturos fuisse affirmat III 60, 5. 6. Male Class. αὐτοῖς conici posse putavit. Nam in ἀρξάντων aggrediendi notio latet, quoniam alios nisi aggressi sub imperium redigere non possumus. Huc autem refertur αὐτοὶ ἐπιθέμενοι. Cf. I 96, 5.

§ 2. καὶ περὶ ... κινδυνεύεσθαι, et hac quidem de re periclitari nobis permissum sit. De passivo κινδυνεύεσθαι cf. adn. I 73, 2. — ἀπόνως, sine labore, „citra ullam molestiam; id est nihil nobis facessi negotii circa imperium, quod in vos obtinemus." Steph. — ἄρξαι sensu incohativo ut supra ἀρξάντων et ὠφεληθῆναι 90. — ἀμφοτέροις cum χρησίμως iunge.

Cap. 92. χρήσιμον ἂν ξυμβαίη. Ξυμβαίνειν nonnunquam, ut γίγνεσθαι, cum adiectivo iungitur. Ita iam I 74, 1 τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος. Simillime VI 84, 9 τὸ ... πράσσειν χρησιμώτατον ἂν ξυμβῆναι. Cf. VI 90, 1. VII, 30, 4 et de Latino evenire Kritz. ad Sal. Cat. c. 26. — δουλεῦσαι ... ἄρξαι, in servitutem redigi ... imperio potiri. Cf. adn. 91, 2. — ὥσπερ καί. De καί vid. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 13.

Cap. 93. ὅτι ὑμῖν ... γέ-

παθεῖν ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο, ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς κερδαίνοιμεν ἄν.

94. ΜΗΛ. Ὥστε ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξαισθε;

95. ΑΘ. Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν ὅσον ἡ φιλία μὲν ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

96. ΜΗΛ. Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπή-

Cap. 94. ὥστε δὲ Pal. M. m. cum deterioribus aliquot, idemque apud Dionys. p. 912 scriptum est procul dubio ex Byzantinorum corr. (cf. ad. 87). Cf. adn.

δέξαισθε It. Aug. Procop. (cf. adn.), δέξοισθε Vat. Pal. M., reliqui aut hoc aut δέξησθε. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 10 et adn.

νοιτο, quia vobis quidem continget, ut, antequam mala extrema patiamini, obedientes (nobis) fiatis et ita illa mala extrema omnino non patiamini.

Cap. 94. ὥστε ... οὐκ ἂν δέξαισθε. Cum δέχεσθαι hic esse nequeat in foedus et societatem recipere (cf. I 33, 1. 34, 1. 35, 1. 4. 36, 1. 3. 37, 1), quoniam Melii neutrorum socii esse volunt, non relinquitur nisi ut adduci ut, velle significet (I 143, 2. 144, 3. III 53, 1). Hac autem vi praeditum cum ubique infinitivum, non ὥστε cum infinitivo secum habeat (cf. adn. III 53, 1), efficitur, ut ὥστε hic itaque (cf. VI 91, 4) valeat et δέ particula omittenda sit. Pariter legit atque intellexit Procop. p. 221 οὐκοῦν ... οὐκ ἂν δέξαισθε; Simillimum huic loco apud Th. est I 143, 2 οὐδεὶς ἂν δέξαιτο.

Cap. 95. οὐ γάρ, i. e. οὐκ ἂν δεξαίμεθα· οὐ γάρ. Cf. Krueg. Gr. § 69, 14 adn. 7 infra 97. 99. Aliter talia explicat Hartung. de Partic. I p. 473 sq. Totum quod ita inducitur enuntiatum admodum difficile et contortum ex his verbis contractum est: οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν ὅσον ἡ φιλία ἀσθενείας μὲν παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλουμένη, τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα δηλοῦται = neque enim tantum nobis nocet vestra inimicitia quantum amicitia, quae imbecillitatis nostrae documentum iis, qui nostro imperio subiecti sunt, apparet, cum odium vestrum potentiae nostrae documentum iis appareat. De membrorum μὲν — δέ particulis iunctorum inaequalitate atque vi diversa cf. II 41, 4 ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δὲ ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει et Krueg. Gr. § 69, 16 adn. 3. Facta contractione μέν transpositum est, de quo cf. Dem. II 7 ibique Rehdantz. Sententia igitur haec est: Si concesserimus vobis foedus et ea re amicitiam vestram nobis conciliaverimus, imbecilli esse videbimur; sin subactis vobis odium vestrum contraxerimus, potentiae documentum dederimus.

Cap. 96. σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως ...] εἰπόντων

κοοι τὸ εἰκός, ὥστε τούς τε μὴ προσήκοντας καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασιν;

97. ΑΘ. Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ τοὺς μὲν περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι· ὥστε ἔξω καὶ τοῦ πλειόνων ἄρξαι καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυκρατόρων καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες εἰ μὴ περιγένοισθε.

Cap. 97. *πλεόνων* codd. Cf. sd. IV 19, 2.

τῶν Ἀθηναίων ὅτι οἱ σύμμαχοι ἀσθένειαν ἡμῶν καταγνώσονται, οἱ Μήλιοι ὑποφέροντές φασιν, εἰ (malo *ἤ*, ut sit interrogatio recta) *οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν τοῦτο κρίνουσιν εὔλογον ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ τιθέναι καὶ ὁμοίως ἀξιοῦν καταδουλοῦσθαι τούς τε μηδὲν προσήκοντας ὑμῖν, ὥσπερ ἡμᾶς, καὶ τοὺς ἀποίκους . . . χειρωθέντας*. Schol. Qui quod *ἐν τῷ αὐτῷ* pro Thucydideis *ἐς τὸ αὐτό* substituit, non mirabere, cum Thucydides ipse utraque praepositione apud *τιθέναι* et *τίθεσθαι* usus sit, velut *τιθέασιν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα* II 34, 5, at *νομίζων ἐν γῇ φιλίᾳ τιθέναι* III 58, 5, *ἔθεντο ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα* VIII 93, 1, *θέμενοι ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα* II 2, 3. — *ὅσοι . . . οἱ πολλοὶ . . . τινές*. „*Ὅσοι* est genus vel totum, *οἱ πολλοί* et *τινές* subiecta sunt ut partes; quasi sit: *ὅσοι οἱ π. ἄποικοι* [*ὄντες*], *τινὲς δὲ* [*καὶ ἀποστάντες*].“ Bau.

Cap. 97. *δικαιώματι . . . ἡγοῦνται*, iusta enim causa neutros (neque *τοὺς μὴ προσήκοντας* neque *τοὺς ἀποίκους ὄντας κ. τ. λ.*) inferiores (alteris) esse putant. De *δικαιώματι* cf. adn. I 41, 1; de verbi *ἐλλείπειν* vi et structura Plat. de Rep. 484 d *ἐμπειρίᾳ μηδὲν ἐκείνων ἐλλείποντας*. — *κατὰ δύναμιν*, propter potestatem. Cf. II 97, 4. V 43, 2. — *τοὺς μέν* = *τοὺς μὴ προσήκοντας*. — *περιγίγνεσθαι*] *ἐλευθέρους μένειν*. Schol. Id recte ad rem, ad verbum accuratius incolumes evadere. Cf. adn. III 11, 5. IV 27, 1. — *ἔξω καὶ . . . ἄρξαι*, praeterquam quod plures sub imperium nostrum redigemus. Krueger pro *καὶ τοῦ* coniecit *τοῦ καί*. Sed intellegendum est: vos subicientes simul (cf. VIII 83, 2) imperium augebimus et praeterea securitatem nobis parabimus. — *ἄλλως τε καὶ . . . περιγένοισθε*, praesertim si insulani iique aliis (insulanis) infirmiores ex impetu maris dominorum non incolumes evadatis sive maris dominos non sustineatis. Hic locus multum negotii fecit interpretibus, qui non intellegerent *περιγίγνεσθαι* hic simili significatione cum genetivo iunctum esse atque paulo ante absolute dictum est. In eandem sententiam cum Class. accipiendum erat I 55, 2 *Κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων*, quoniam, utri vicissent, dubium fuisse ex I 54 cognoscitur. Similiter etiam apud

98. *ΜΗΛ.* Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κἀν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσαντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε;

Cap. 98. ἐκβιάσαντες It. Vat. Aug. Pal. Cass. Reg. M. Lugd. Mosqu. F. Sed Th. non magis ἐκβιάζω quam βιάζω dixit. Nam VI 64, 1 ἐκβιάζοιεν sententiae non minus repugnat quam quod III 81, 2 in paucis, sed optimis libris legitur ἐκβιάζοντες. Quod Plut. Mor. 662a huc affertur, iam Wyttenb. intellexit ibi ἐκβιβάζουσι legendum esse.

μελλήσοντας codd., μελλήσαντας schol. τοὺς μὴ διανοηθέντας.

Plat. Legg. 905a τῆς δίκης περιγενέσθαι iudicium evadere valet. Ad νησιῶται schol. recte adnotat: ἰσχύοντες ταῖς ναυσὶ μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἤπειρον. Cum enim Athenienses opibus maritimis maxime floreant, de eorum fama atque existimatione plurimum detrahetur, si insulana civitas, quae mari et oppugnatur et defenditur, impetum eorum propulsaverit. Itaque propter notionum affinitatem ναυκρατόρων a περιγένοισθε traiectum et iuxta vocem νησιῶται collocatum est.

Cap. 98. ἐν δ' ἐκείνῳ, in illo, quod antea c. 94 propositum est. Recte schol. ἐν τῷ μὴ πειρᾶσθαι τοὺς μὴ προσήκοντας καταστρέφεσθαι. — δεῖ γάρ. Excusatur, cur in sententia antea prolata persistant; ipsius sententiae causa proximo enuntiato affertur. Prius igitur γάρ explicationem, alterum causam indicat. — αὖ, rursus, ut c. 90. — ὥσπερ ὑμεῖς . . . Vid. c. 89. — ἐκβιβάσαντες, quod abducendi vim habet (Herod. VII 130. Xen. Hipparch. 1, 18), hic translatum est, ut ἐμβιβάζειν Xen. Oec. 14, 4. Polyb. XXVII 6, 8. — τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν, vestrae utilitati morem gerere. Cf. adn. IV 87, 3. — ξυμβαῖνον. Simul audi χρήσιμον. Cf. adn. 92. — πολεμώσεσθε, hostes vobis reddetis. Cf. adn. I 36, 1. — τί ἄλλο. Cf. adn. III 39, 2. — μεγαλύνετε, augetis, cum novi hostes pristinis illis se adiuncturi sint. De praesentibus μεγαλύνετε et ἐπάγεσθε cf. adn. IV 95, 2. — μελλήσαντας γενέσθαι. De μέλλειν cum aoristi infinitivo cf. 30, 1. VI 31, 1. Lob. ad Phryn. p. 745 sq. Pro μελλήσοντας cum schol. μελλήσαντας legendum esse inde patet, quod ad sententiam aptum est οἳ μηδὲ ἐμέλλησαν, non οἳ μηδὲ μελλήσουσιν. — ἐπάγεσθε, eo adducitis, ut fiant. Cf. 41, 2.

99. ΑΘ. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες τῶν ἐλευθέρων πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προὖπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

Cap. 99. τῷ ἐλευθέρῳ codd. Aliud legit schol. Cf. adn.

Cap. 99. οὐ γάρ. Cf. adn. 95. — τῶν ἐλευθέρων. Quod in codd. est τῷ ἐλευθέρῳ pro διὰ τὴν ἐλευθερίαν positum esse volunt. At non videmus, quomodo quis libertate adduci possit, ut eidem cavere cunctetur. Manifestum est non libertatem eius rei causam esse, sed quod a maritima civitate minus periculi sibi impendere continentis incolae putant. Accedit quod, cum non omnes continentis incolae liberi sint, non omnes possunt propter libertatem securi esse. Quoniam igitur sententia ad eos tantum refertur, qui liberi sunt, hoc exprimi necesse est, perinde atque infra de iis insulanis sermo est, qui nullius imperio pareant. Quid restituendum sit, satis clare schol. interpretatio τοὺς ἐλευθέρους τῶν ἠπειρωτῶν ostendit, qui vix possit τῷ ἐλευθέρῳ legisse. Aptissime enim ad eam convenit τῶν ἐλευθέρων, quo rescripto ex liberis civitatibus eae significantur, quae in continenti sitae sunt. Cf. VII 44, 8 ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν. Ita demum infra recte opponuntur ab altera parte liberi insulani, ab altera omnes ii, qui alieno imperio parent. Frustra Boehm. libertate sua freti interpretatur, quoniam hoc freti in Th. verbis non invenitur. Class. circumlocutione usus difficultatem magis obscuravit quam explicavit. Cuius ratione reiecta Rauchenst. (Phil. XXXVI p. 239) τῷ ἐλευθέρῳ significari putat continentis incolas credere libertati suae ab Atheniensibus mari potentibus minus periculi impendere. Sed haec omnia quomodo in τῷ ἐλευθέρῳ latere possint, non assequimur, et nihil profecto interpretibus non licebit, si scriptorum verbis ut quaelibet de suo addant sibi sumpserint. — πολλὴν . . . ποιήσονται, multum morae a nobis cavendi facient sive a nobis cavere multum cunctabuntur. — τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους = τούς τε (cf. Krueg. Gr. § 68, 5 adn. 4) νησιώτας ἢν που ἄναρκτοι ὦσιν. Cf. Eur. fragm. 612 τὰς ὁμιλίας ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε. Ita facile caremus Krueg. coniectura τοὺς ἀνάρκτους; nam πού vel propter simile ἠπειρῶταί που ὄντες aegre desideramus. — τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ, imperii necessitate, *durch den Zwang der Herrschaft.* — πλεῖστ' . . . ἐπιτρέψαντες. Cf. Herod. III 36 μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπίτρεπε. — Hoc cap. recte sic interpretatus est schol.: οὐ γὰρ νομίζομεν τοὺς ἐλευθέρους τῶν ἠπειρωτῶν ἡμῖν ἔσεσθαι πολεμίους· μὴ δεδιότες γὰρ ἡμᾶς, ὡς ἂν κατὰ γῆν οὐ μέλλοντας αὐτοῖς ἐπιστρατεύειν, πολλὴν μέλλησιν τοῦ φυλάττεσθαί τε ἡμᾶς καὶ

100. *ΜΗΛ.* *Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυθῆναι ἀρχῆς καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν.*

101. *ΑΘ.* *Οὔκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε· οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὀφλεῖν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλή, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι.*

102. *ΜΗΛ.* *Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ*

Cap. **102.** *πολέμων* Mosqu. Vall. vertens fortunam belli; reliqui codd. *πολεμίων*.

καινοτέρας Mosq. Dan. Stob. Flor. LIV 37, quod nonnullis placuit. „Speciosa lectio *καινοτ.*, sed falsa. Nam ne quid dicam de *ἑκατέρων* et *διαφέρον*, *κοινοτέρας* respondet istis *ἀπὸ τοῦ ἴσου* c. 101. Deinde aperta imitatio est Homeri Il. XVIII 309, ubi vid. Heyn." Dobr. Add. adn.

πολεμεῖν ποιήσονται. τοὺς δὲ ἐν ταῖς νήσοις ἐλευθέρους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ὑπακούοντας μὲν ἤδη, διὰ δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης καὶ μὴ ἑκόντι ὑπακούειν παροξυνομένους καὶ ταραττομένους, τούτους ἡγούμεθα, εἰ περιίδοιμεν ἡμᾶς ἐλευθέρους, ἐπαρθέντας ἀλογίστως καὶ ἀντιστάντας ἡμῖν αὐτούς τε καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς κίνδυνον καταστήσειν.

Cap. **100.** *ἦπου ἄρα*, *doch wohl also*. Cf. Plat. Gorg. 448 a. — *μὴ παυθῆναι . . . ἀπαλλαγῆναι*. De infinitivis cf. Matth. § 542 b γ'. — *δουλεύοντες ἤδη* respicit ad *τοὺς ἤδη . . . παροξυνομένους*. — *κακότης καὶ δειλία* non multum videntur differre. Cf. adn. 82, 4. VII 80, 3 et *δειλίᾳ καὶ κακανδρίᾳ* Soph. Ai. 1014, *δειλία καὶ κάκη* Eur. Iphig. Taur. 676, *δειλῷ καὶ κακῷ* Plat. Menex. 246 e. *Κακότης* est vocabulum *ποιητικώτερον* nec tamen spretum ab Antiph. VI 1 et Axiochi scriptore 366 a. — *πᾶν . . . ἐπεξελθεῖν*. Alibi *πάντα ποιεῖν*, *ἐπὶ πᾶν ἐλθεῖν*. Cf. Xen. Anab. III 1, 18. Memor. II 9, 6. — *πρό*, potius quam, *anstatt*. Cf. Soph. Ant. 883.

Cap. **101.** *μὴ αἰσχύνην ὀφλεῖν*, ne contumeliam commereamus. Cf. adn. 77, 4. Infinit. epexegeticus, quo *περὶ ἀνδραγαθίας* explicatur, ab *ὁ ἀγών* ⟨*ἐστι*⟩ similiter pendet atque 100 *παυθῆναι* a *τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται*. Pariter infra *ἀνθίστασθαι* ad *περὶ σωτηρίας* et *ἡ βουλή* ⟨*ἐστι*⟩ refertur.

Cap. **102.** *ἀλλ' ἐπιστάμεθα*. Refutant quod Athenienses dixerunt, deliberandum esse, ne quis multo potentioribus obsistat. — *τὰ τῶν πολέμων*. Cf. adn. II 11, 4. 60, 1. — *κοινοτέρας τὰς τύχας . . . πλῆθος*, aequabiliores pro imparibus utrorumque copiis casus bella recipere. Cf. *κοινοτέραν τὴν βλάβην* III 14, 1

τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος· καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον, μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

103. ΑΘ. Ἐλπὶς δέ, κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα, 1 τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις

Cap. 103. § 1. κινδύνου Stob. l. l. 36 et Procl. in Hesiod. p. 35 et schol. alterum.
ἔτι om. C. I. Vind. K. m. Chr. Dan.

et de ᾗ κατά I 76, 3. II 50, 1. Sententia est: eventus bellorum interdum non tantum differe quantum utrorumque copias. — εὐθύς ad ἀνέλπιστον refer. — μετὰ τοῦ δρωμένου, cum agendi virtute. Cf. II 63, 3. VI 16, 2. — στῆναι . . . ὀρθῶς. Pari translatione dictum Soph. OR. 50 στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον. Inutiliter Herwerd. (Stud. Thuc. p. 79) ὀρθοῖς. Cf. Soph. l. l. et Polyb. XXXIII 12, 3 ὀρθῶς ἵσταντο.

Cap. 103. § 1. κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα. Dativus, cui Krueg. genetivum praetulit, insolentior quidem est, sed similiter explicandus atque apud Liv. XXV 16, 20 egregium solacium suae morti inventurum. — τοὺς μὲν . . . αὐτῇ, illos quidem, qui cum magna opum abundantia ea (spe) utuntur, ita ut, etiamsi spe frustrentur, tamen non omnia amissuri sint. De praepos. ἀπό cf. adn. I 91, 7. — οὐ καθεῖλε, perdere (cf. 14, 3) non solet. Propter hanc aoristi vim (cf. Krueg. Gr. § 53, 10 adn. 2) in apposito enuntiato secundario generalis sententia non per optat., sed per coniunctivum cum ἄν exprimitur. Cf. Soph. El. 25. — τοῖς δὲ . . . ἀναρριπτοῦσι, ab iis, qui omnes quas habent res in aleam dant. Cf. κίνδυνον ἀναρριπτεῖν IV 85, 4. 95, 2. VI 13, 1 et de dativo Krueg. Gr. § 48, 15 adn. 8; ἐς ἅπαν pro solito περὶ ἅπαντος dictum est, de quo cf. l. l. §. 68, 21 adn. 8 et adn. 68, 2. 75, 3. 105, 3. Qui propter inopiam sua omnia fortunae discrimini committunt apte iis opponuntur, quorum opum abundantia hoc discrimen excedit. Hac oppositorum ratione non intellecta Class. ἀναρριπτοῦσα coniecit τοῖς δέ apud reliquos omnes interpretatus. Nobis neque οἱ δέ reliqui omnes videntur esse posse neque sic ἀναρριπτεῖν τινι dici. Certe exemplis ille neutrum probavit. — δάπανος γὰρ φύσει. Spes, quae homines ad audendum incitat, natura prodiga eos adducit, ut quam plurima discrimini committant, quo fit ut ii, qui opibus non abundent, suarum rerum omnium periculum subeant. — ἅμα τε . . . καί iungit γιγνώσκεται et οὐκ ἐλλείπει; ubi enim primum spei fallacia cognoscitur, nihil iam reliquum est, quod periculo committatur. Verborum collocatio obstat, quominus ἅμα auctore Class. cum σφαλέντων iungamus. — σφαλέντων, ut magis distinguatur, pro σφαλεῖσι dictum est. Cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2. — καὶ ἐν ὅτῳ . . . οὐκ ἐλλεί-

2 αὐτὴν γνωρισθεῖσαν οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες μὴ βούλεσθε παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σῴζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται.

104. *ΜΗΛ.* Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς, εὖ ἴστε, νομίζομεν πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα, τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσαν, καὶ εἰ μή του ἄλλου, τῆς γε ξυγ-

πει, et apud eos non relinquit, in quo quis etiam caveat cognitam, i. e. quod fallaci spei diffisi etiam servent. Defendi satis videtur **οὐκ ἐλλείπει**, pro quo omisso **ἔτι** (cf. sd.) commodius **οὐκέτι λείπει** legi Bekk. adnotat, exemplis similibus Eur. El. 609 **ἐκ βάθρων γὰρ πᾶς ἀνήρησαι φίλοις οὐδ' ἐλλέλοιπας ἐλπίδα** et Apoll. Rhod. I 515 **τοῖόν σφιν ἐνέλλιπε θέλκτρον ἀοιδῆς**. De **ἐν ὅτῳ** cf. III 30, 4 **ἔν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο**.

§ 2. **ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες**, in uno discriminis momento versantes, quod, cum opibus haud multum valeant, **ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσιν** ideoque uni discrimini sua omnia committunt. Ad hanc sententiae cohaerentiam aptum est **ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς**, non quod alibi (Eur. Hipp. 1163. Plut. Artax. 30) legitur **ἐπὶ σμικρᾶς ῥοπῆς**. Cf. Eur. Hel. 1090 **βλέπω δύο ῥοπάς**, quod ad bonum malumque rei eventum spectat. — **ἀνθρωπείως**. „Humanis artibus et consiliis, i. e. naturalibus, in humana potestate positis (non divinis, oraculis, rel.).“ Bau. — **καθίστανται**, se convertunt. Cf. II 74, 2. 78, 4. — **μαντικήν τε καὶ χρησμούς**. Cf. adn. VIII 1, 1. — **μετ' ἐλπίδων**. Cf. adn. 69, 2.

Cap. **104.** **τὴν τύχην**. Bloomf. **τὴν ὑμετέραν** repeti vult, singulis civitatibus et viris principibus suam fortunam attributam esse explicans. At huic explanationi obstat articulus ante **τύχην** positus, ante **δύναμιν** omissus. Cum fortuna autem sibi certandum esse Melii ideo videntur dicere, quia Athenienses eos **ἐπὶ μιᾶς ῥοπῆς** esse affirmaverant. — **εἰ μὴ . . . ἔσται**, scil. **ἡ τύχη**. — **τῇ μὲν τύχῃ . . . μὴ ἐλασσώσεσθαι**, fortuna quidem ob divinum auxilium nos non inferiores futuros. Cf. 112, 2 **τῇ . . . σῳζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτήν**. — **πρὸς . . . ἱστάμεθα**, adversamur, obsistimus. — **τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι** . . . „Haec verba iunge cum **προσέσεσθαι**; alter autem dativus **ἡμῖν** ad **ξυμμαχίαν** pertinet.“ Haack. Cf. VI 51, 2. adn. V 5, 1. — **καὶ εἰ μή του . . . αἰσχύνῃ**. Dio-

γενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

105. *ΑΘ. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐ-* 1
μενείας οὐδ᾽ ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως τῶν δ᾽ ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον 2
δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες καὶ ἐσόμενον ἐς ἀεὶ καταλείψοντες χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν

Cap. **105.** § 2. *ἀναγκαίως* apud Dionys. p. 915.

nys. p. 914 sententiam declarans *εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο, διὰ γοῦν τὴν αἰσχύνην.* — *οὕτως ἀλόγως.* Cf. 59, 4.

Cap. **105.** § 1. *τῆς μὲν … λελείψεσθαι*, atqui bona cum diis gratia ne nos quidem putamus destitutos fore. De *εὐμενείας* vi cf. Eur. Hel. 313 *πῶς δ᾽ εὐμενείας τοισίδ᾽ ἐν δόμοις ἔχεις;* de *πρός* cum acc. cf. VI 80, 5 *τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν* et Plut. Dem. 7 *χάριν οὐκ ἔχειν πρὸς τὸν δῆμον*, quibus exemplis refutatur et Krueg. coniectura *πρὸς τοῦ θείου* et Meinekii *περὶ τὸ θεῖον* (Herm. III p. 354); *λείπεσθαι* cum genet. eadem vi praeditum habes Soph. El. 474 *γνώμας λειπομένα σοφᾶς.* — *οὐδὲν γὰρ … πράσσομεν*, neque enim quicquam praeter humanam vel de rebus divinis opinionem vel de suis (i. e. humanis) rebus voluntatem poscimus aut facimus, i. e. nihil expetimus aut perpetramus, quod non conveniat cum iis, quae homines, quod ad deos attinet, cogitant aut, quod ad ipsos attinet, esse volunt. Similis rerum divinarum et suarum distinctio apud Dem. III 26 *τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ᾽ ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν.* De *ἔξω* cf. 97; praepositum *ἀνθρωπείας* et ad *νομίσεως* et ad *βουλήσεως* pertinet; *τὰ ἐς τὸ θεῖον* ut 67, 2 *τὰ ἐς τὸν πόλεμον*, II 40, 4 *τὰ ἐς ἀρετήν.*

§ 2. *ἡγούμεθα γὰρ … ἄρχειν*, existimamus enim et deos ex opinione hominum et homines manifesto (ut apparet ex iis, quae fieri videmus, non tantum, ut de vi numinis, opinamur) naturae necessitate semper ei imperare, quod potestate superant. *Δόξῃ* et *σαφῶς* patet contraria posita esse et *ἡγούμεθα* ad utrumque pertinere. De collocatione *τέ* particulae in verbis *τὸ ἀνθρώπειόν τε* cf. 99 *τοὺς νησιώτας τε* ibique adn.; *διὰ παντός* = per omne tempus, ut I 38, 1. Cum sententiae posteriore parte Bloomf. iure comparari iubet I 76, 2, cum universa Plut. Cam. 17. — *ὑμᾶς ἄν … δρῶντας ἄν.* Cf. adn. I 76, 4. 136, 3.

3 *γενομένους δρῶντας ἂν ταὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι· τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον οὐ*
4 *ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστ' ἂν δηλώσειεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια.*

αὐτό codd., *ταὐτό* schol. *εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς καὶ ἄλλος ὁστισοῦν ἐν τῇ ὁμοίᾳ δυνάμει γενόμενος ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἂν ἔπραττεν* et Valla vertens idem esse facturos. Hanc scripturam solam ad sententiam aptam esse manifestum est.

§ 3. *ἣν* Cass. Cl. Ven. T. Reg. et postea Ven. *πιστεύητε*, quae recepit Hofm. Sed *ἢν πιστεύητε* (*wenn ihr glauben solltet*), quoniam Melii sibi ea de re persuasum esse dixerunt, ferri nequit. In vulgata *ᾗ* pro *ἣν* legi voluit Reisk. Cf. adn.

§ 3. *πρός*, quod attinet ad. — *ἐκ τοῦ εἰκότος*, ut probabile est. Cf. IV 17, 5. — *οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι.* Animus advertendus est ad infinitivi usum, de quo vid. Matth. Gr. § 520 adn. 1. Krueg. Gr. § 55, 3 adn. 18. Sint. ad Plut. Pericl. c. 7. — *τῆς δὲ . . . δόξης.* „Pendet ab [τὸ] ἄφρον, i. e. *τὴν ἀφροσύνην*. *Τὸ ἀπειρόκακον* si [cum eodem genetivo cohaerere] nolis, quia durius dicatur *ἀπειρόκακον τῆς δόξης*, . . . [iunge cum solo pronomine] *ὑμῶν*.“ Bau. *Ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον τῆς δόξης* tamen non multo durius dicta videntur quam *τὸ ὑμέτερον ἀσθενὲς τῆς γνώμης* II 61, 2. *Ἐς* fere idem est atque *περί*. Cf. adn. 68, 2. — *ἥν.* Hic *δόξαν πιστεύειν* idem atque *πίστιν πιστεύειν* valere vel potius ad horum similitudinem dicta esse existimandum est, qua ratione vulgatam defendunt Bernh. Synt. p. 108 et Krueg. Revera enim haec Meliorum opinio sive exspectatio non praeter eorum fiduciam est, sed hac continetur. Cf. Krueg. Gr. § 46, 5. — *τὸ ἀπειρόκακον*, *eure Harmlosigkeit.* Sic aptissime Class. — *οὐ ζηλοῦμεν μείωσις* est et superiori *μακαρίζειν* bene respondet.

§ 4. *πλεῖστα*, plurimum. — *πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν*, scil. *εἰ βούλοιτο.* Similiter Dem. III 27 *τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν*, VIII 52 *εἰπὼν ἂν ἡδέως . . . τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω.* Hoc exemplum eo differt ab 9, 5, ubi vide adn., quod verbum primarium *ἂν δηλώσειεν* non ad eandem, sed ad suam condicionem (*ξυνελὼν μάλιστα = εἰ ξυνέλοι μάλιστα*) refertur. Cf. VI 80, 5. — *καίτοι . . . διάνοια*, atqui ta-

106. *ΜΗΛ.* Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν [τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν] Μηλίους ἀποίκους ὄντας μὴ βουλήσεσθαι προδόντας τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολεμίοις ὠφελίμους.

107. *ΑΘ.* Οὔκουν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν μετ' ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι· ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τολμῶσιν.

108. *ΜΗΛ.* Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς

Cap. **107.** *δρᾶσθαι* M. et Valla fieri vertens; ex reliquis codd. *δρᾶσαι* aut *δράσαι* enotatum est.

lis auimus (*Denkart*) non favet vestrae nunc saluti, cuius nulla ratio est (sive quae rationi convenienter exspectari non potest). Respicit *ἄλογος σωτηρία* ad 104 *οὐ . . . ἀλόγως θρασυνόμεθα.* De *καίτοι* cf. adn. II 64, 4, de *πρός* adn. II 86, 5.

Cap. **106.** *ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο . . . πιστεύομεν*, nos vero hac ipsa de causa (scil. quod *τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα δίκαια*) nunc vel maxime credimus. Pro *ἤδη* Krueg. frustra *δή* coniecit. Cf. III 59, 3. IV 68, 1. — *τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν*, ut stare possit, ad *βουλήσεσθαι* referendum est et interpretandum propter (cf. I 70, 3. II 89, 1. III 97, 2. 98, 5) ipsorum utilitatem. Sed sic aut *τῷ αὐτῶν ξ.* aut *τῷ αὐτῶν ξ.* (cf. adn. III 22, 6) exspectamus. Ut nunc verba scripta sunt, vix aliud significare possunt quam propter utilitatem eorum. Ita autem cum iungi nequeant nisi cum *πιστεύομεν*, quia eodem pertinet *κατ' αὐτὸ τοῦτο*, prorsus inutilia sunt. Neque legisse videtur ea schol.: *διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον τοὺς Λακεδαιμονίους πιστεύομεν καὶ μάλιστα ἥξειν ἡμῖν βοηθούς*, qui verbis *διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον* procul dubio *κατ' αὐτὸ τοῦτο* reddidit et *τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν* prorsus omisit. Patet facillime ea ad *κατ' αὐτὸ τοῦτο* interpretandi causa adscribi potuisse. Suspecta iam Krueg. fuerunt.

Cap. **107.** *οὔκουν*, non ergo. Cf. Krueg. Gr. § 69, 51 adn. 1 et 2. — *τὸ ξυμφέρον* hoc loco *τὰ ἡδέα* et *τὰ ξυμφέροντα* (105, 4) complectitur, ut oppositum *τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλόν* ostendit. — *ὅ*, i. e. *μετὰ κινδύνου δρᾶν.*

Cap. **108.** *τοὺς κινδύνους τε.* Particula copulativa ita collocata est, quasi nomen sequatur, quod *τοῖς κινδύνοις* oppositum sit. Atqui in *βεβαιοτέρους* vocabulo latet quae c. 107 *κινδύνῳ* opposita est *ἀσφάλεια.* Itaque Th. ita sententiam exorsus est, quasi perrecturus esset *καὶ ἀσφάλειαν μᾶλλον εἶναι ἢ ἐν ἄλλοις νομιεῖν.* De qua traiectione cf. adn. 11, 1. — *ἂν ἐγχειρίσασθαι*, suscepturos esse. Medium huius verbi Atticis scriptoribus non usitatum praeter hunc locum apud poste-

καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν.

109. ΑΘ. Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἢν τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προύχῃ· ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι (τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται),

riores demum scriptores invenitur. Cf. Steph. Thes. s. v. — καὶ βεβαιοτέρους . . . νομιεῖν, et tutiora (pericula nostra causa) quam de aliis suscepta putaturos esse. Insolentius quidem dictum est ἐς ἄλλους, sed cum verbo a sententia κίνδυνος nomini simillimo 103, 1 τοῖς ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι legimus et a dicendi consuetudine similiter quod Class. affert 105, 3 τῆς ἐς Λακεδαιμονίους δόξης discrepat; similitudinis aliquid etiam Plat. Lach. 191d ἐν τοῖς πρὸς τὴν θάλατταν κινδύνοις videtur habere. Itaque non iam de loci integritate dubitamus. Quod enim olim Pp. ἐς expungi maluit, ut βεβαιοτέρους esse ipsos Melios intellegeremus, ita si fit, ut oppositorum ratio constet, ἡμᾶς ante ἢ ἄλλους addito non possumus carere. Tum vero quominus βεβαιοτέρους a κινδύνους vocabulo disiungamus, obstat similis locus III 39, 6 τὸν μετὰ τῶν ὀλίγων κίνδυνον ἡγησάμενοι βεβαιότερον, ex quo clarissime apparet hoc quoque loco tutiora pericula ea esse, a quorum eventu minus cavendum sit. — ὅσῳ. Cf. adn. III 11, 1. πρὸς μὲν τὰ ἔργα, ad res gerendas. Schol. interpretatur: εἰς γὰρ τὰς χρείας ὠφέλιμοι τυγχάνομεν αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς Πελοποννήσου κείμενοι. Haec autem causa eo pertinet, quod Lacedaemonii Meliorum causa magis pericula suscepturi esse dicuntur: propter insulae enim propinquitatem illis facile usui et subsidio esse possunt. — κείμεθα = ἡ ἡμετέρα νῆσος κεῖται. Frustra Meinek. l. l. p. 372 ᾠκήμεθα. — τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ, propter animorum cognationem, i. e. propter cogitandi sentiendique aequalitatem ex communi genere ortam. Hanc causam ad βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν referendam esse in Atheniensium responsione τὸ δ' ἐχυρόν γε . . . οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται ostendit. Tutiores igitur et securiores Lacedaemonii se pro Meliis pericula subituros esse putabunt, quod de eorum fide et benevolentia certiores sunt. Summa autem totius cap. eo continetur, quod Melii pericula pro se suscepta Lacedaemoniis et utilitatem et securitatem habitura esse exponunt.

Cap. 109. τὸ δ' ἐχυρόν . . .] τοῖς ἐπὶ συμμαχίαν, φησί, παρακαλουμένοις ἐχυρὸν φαίνεται πρὸς τὸ βοηθῆσαι οὐχ ἡ εὔνοια τῶν παρακαλούντων. Schol. Τὸ ἐχυρόν igitur, firmum praesidium, est praedicatum. Cf. adn. II 43, 4. — πλεῖόν τι. Cf. VII 21, 4. — μετὰ ξυμμάχων πολλῶν. Cf. II 39, 2.

ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι.

110. ΜΗΛ. Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆψις ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, 2 τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε· καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας [ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς] ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

Cap. **110.** § 2. Valla: ut vobis res sit non magis de terra nihil ad vos pertinente quam de vestra ipsorum, quasi *ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς* non legerit. Neque ea legisse schol. videtur. Cf. adn.

— *εἰκὸς ... περαιωθῆναι.* Cf. adn. I 81, 6. IV 60, 2.

Cap. **110.** *ἄλλους*, i. e. socios, velut Corinthios. — *πολὺ* = *μέγα.* Cf. VII 13, 2 *πολλὴ δ' ἡ Σικελία.* — *τὸ Κρητικὸν πέλαγος.* Cf. IV 53, 3 et ibi adn. — *δι' οὗ ... ἡ λῆψις*, in quo iis, qui (maris) imperium tenent, difficilius est capere. Cf. IV 114, 3. De flexione *ἀπορώτερος* cf. adn. III 89, 5.

§ 2. *τράποιντ' ἂν καί*, facile etiam se convertent. — *ὅσους ... ἐπῆλθε.* „*Ἐπῆλθε* [propter casum additum] *ἐφίκετο* verbi potius quam *ἐπεστράτευσε* vi instructum videtur: ad quos Brasidas non accessit, non progressus est, quos non adiit. Cf. VIII 54, 4 *τὰς ξυνωμοσίας ἁπάσας ἐπελθών.*“ Arn. *Ἐπῄει Ἑλλησποντίους* Appi. Syr. 1. Cf. adn. I 86, 5. Pro Thucydideo *μή* autem scholiastes substituit *οὐκ.* „Sed hoc de certis quibusdam civitatibus, quas Brasidas non aggressus esset, dici significaret, cum verba *ὅσους μὴ ... ἐπῆλθεν* si quos Brasidas non attigerit sonent, non singulos quosdam designantia, sed sumi esse nonnullos, quos non sit aggressus.“ Arn. Et hoc aptius est. Ceterum cf. Matth. Gr. § 608, 5 c. Krueg. Gr. § 67, 4 adn. 2. — *τῆς μὴ προσηκούσης.* Propter *μή* negationem non ad Melum solam respici, sed sententiam generalem esse debere, recte docet Arn. Cf. Matth. Gr. l. d. — *ἢ τῆς ... ὑμῖν ἔσται.* Schol.: *ὑμῖν οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης, τῆς ἡμετέρας, ὁ ἀγὼν ἔσται, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων καὶ τῆς ὑμετέρας.* Qui *τῆς οἰκειοτέρας* explanans verbis *τῆς τῶν ... ὑμετέρας* corrupta *ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς* agnoscere non videtur. Duker *καί* deleri voluit. Sed eo deleto pro comparativo *οἰκειοτέρας* positivus requiritur. Cui causae, ut taceamus Bloomfieldium comparativum pro positivo collocatum censentem, ita occurrit Hofmanus, ut toto enuntiato sola *καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων* illustrari atque *ξυμμαχίδος τε γῆς* non novam notionem adicere, sed explicandi vim habere diceret. At *τῇ μὴ προσηκούσῃ* sociorum terram solam contrariam poni non est consentaneum, cum antea *ἐς τὴν*

1 111. *ΑΘ.* Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο, καὶ ὑμῖν [καὶ] οὐκ ἀνεπιστήμοσιν ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι'
2 ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι

Cap. **111.** § 1. καὶ om. M. Ven. b. Cf. adn.

γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων legerimus. Haasius in Luc. Thuc. p. 91 pro ξυμμαχίδος scribendum conicit ξυμμαχίας. Quam coniecturam Hofmanus quidem sic impugnat, ut et nudo γῆς nomine non apte patriam significari et durum videri ad τῆς προσηκούσης simul audiri γῆς ex ξυμμαχίας τε καὶ γῆς dicat. Sed neutrum magni momenti est. Nam γῆς non ex postremis verbis repeti debet, sed ex superioribus τὴν γῆν ὑμῶν, quanquam adeo, si haec non lecta sint, ἡ μὴ προσήκουσα non minus recte dicatur quam ἡ φιλία, ἡ πολεμία, similia; γῆν autem Haasius non vult esse patriam, sed terram, cum, ut antea Atheniensium terra et veteres socii distincti sint, ita hic οἰκειοτέραν et terram et societatem quam sit illa μὴ προσήκουσα, quam non iam habeant, sed occupare studeant, significari censeat. Sed nobis, quoniam antea sociorum nomine simul terra foederatorum designata est, haec ipsa distinctio societatis et terrae displicet, cum potius sociorum et Atheniensium agri fuerint discernendi. Class. verba spuria tuetur ξυμμαχίδα pro societate, non pro sociorum terra (cf. I 110, 4. II 80, 1. V 36, 1) accipiens. Sed etiam societati Melii non possunt terram, sed ipsorum (Atheniensium) terram opponere. Nempe terra etiam sociorum esse potest.

Cap. **111.** § 1. τούτων μὲν . . . ἀνεπιστήμοσιν. Τούτων pendet ex pronomine indefinito et refertur ad 110, 2 τράποιντ' ἂν ἐς τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων. Sed cum nihil eorum experti sint Melii, patet καί post ὑμῖν omittendum (cf. sd.) et post γένοιτο interpungendum esse, quo facto πεπειραμένοις ad Athenienses spectat. Quam rationem ita comprobavit Class., ut post γένοιτο oppositionis causa ἡμῖν adderet. Sed si ut 110, 2 priori καί alterum non respondet, scriptori in priore membro nondum obversatur quod in altero opponitur et ἡμῖν hic inserere non magis necessarium est quam IV 86, 5 χαλεπωτέρα γὰρ τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη καὶ ἡμῖν . . . οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο priori membro ὑμῖν addere. Totam orationem cum locutionibus βουλομένῳ, προσδεχομένῳ τινί ἐστι seu γίγνεταί τι, similibus, de quibus cf. adn. II 3, 2. 60, 1, componendam esse docet Matth. Gr. § 388e. Sententia igitur eadem est ac si scriptum sit τούτων εἴ τι γένοιτο, καὶ πεπειράμεθα αὐτὸ καὶ ὑμεῖς οὐκ ἀνεπιστήμονές ἐστε ὅτι κ. τ. λ. = horum igitur si quid fiat, id etiam (*auch schon*, ut καὶ βεβούλευνται Soph. El. 385) experti sumus et vos non ignoratis etc. — ὅτι οὐδ' . . . ἀπεχώρησαν. Sententia haec est: ut nondum ab ulla unquam obsidione propter hostium impetum destitimus, ita ne vestrae quidem urbis oppugnationem omittemus, si Lacedaemonii, id quod nobis in metum ostentastis (110, 2), in nostram vel sociorum terram invaserint. — οὐδ' ἀπὸ μιᾶς = ἀπ' οὐδεμιᾶς. Cf. sd. 84, 2. adn. II 67, 4.

φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσειαν σωθήσεσθαι, ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται, τὰ δ' ὑπάρχοντα βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προύπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε.

§ 2. *νομίσαιεν* codd. Cf. sd. III 49, 3.
τὰ μὲν ἰσχυρὰ ὄντα . . . τὰ δὲ παρόντα . . . περιγενέσθαι apud Dionys. p. 916.
ἔτι om. apud Dionys. l. l.

§ 2. *φήσαντες*. Vid. c. 88. — *βουλεύσειν*. Activum de magistratibus aliorum civium saluti consulentibus dictum esse adnotat Arn. Cf. c. 87, sed etiam adn. IV 41, 1. — *ὑμῶν . . . μέλλεται*, ea, in quibus firmissimum praesidium collocatis, cum sperentur (i. e. sola spe nitantur), futuri temporis sunt. Schol.: *τὰ μὲν ἰσχυρότερα ὑμῶν ἐλπίδες εἰσὶ μέλλουσαι*. Ut *μέλλει* qui aliquid facturus est, ita *μέλλεται* quod ut fiat futurum est. Cum cunctandi sensu pass. *μέλλεσθαι* legitur Xen. Anab. III 1, 47. Dem. IV 36. — *τὰ δ' ὑπάρχοντα . . . περιγίγνεσθαι*] *τὰ δὲ ὑπάρχοντα ὡς πρὸς τὰ ἡμέτερα παντελῶς εἰσι μικρά*. Schol. Ex *πρός* igitur, cui comparandi vis tribuenda est, pendent *τὰ . . . ἀντιτεταγμένα*. *Βραχέα περιγίγνεσθαι*, exigua ad vincendum sive (ex Matth. Gr. § 448 b) tenuiora, quam ut salvi evadatis. — *μεταστησάμενοι*. Cf. adn. I 79, 1. — *ἔτι* cum *γνώσεσθε* iunge.

§ 3. *οὐ γὰρ δὴ . . . τρέψεσθε*. Graviter id eos non facturos esse affirmant, quod ne faciant eos monere volunt. — *ἐν τοῖς αἰσχροῖς . . . κινδύνοις*. Cur pericula turpia vocarentur, diu et a multis quaesitum est, et qui causam eius rei nullam intellegerent ad coniecturas (*ἐσχάτοις, ἄκροις, ἰσχυροῖς*) confugerunt. Sed *αἰσχρός* (ut nostrum *schmählich* = *schlimm*) saepius extremum aliquid mali videtur significare, ut III 59, 8 *αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ* (miserrima pernicie. Cf. adn.) *λιμῷ τελευτῆσαι* et Dem. XVIII 178 *αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός* (importunum enim tempus), cum quibus locis cf. Xen. Mem. III 8, 7, ubi id quod malum sive importunum est ad aliquid significat. Certe aliud quid hoc loco *αἰσχροῖς* est quam infra *τὸ αἰσχρόν*, quod ad *αἰσχύνην* respiciat. Nec miranda est haec eiusdem vocabuli discrepantia, cum etiam *αἰσχύνην* hic pudorem, infra contumeliam valeat. Quod autem ad *αἰσχροῖς* et in hoc eodem enuntiato scriptum *αἰσχύνην* attinet, in notionum diversitate verborum similitudinem scriptor consulto sectatus est, ut quae ratio pudori cum periculorum importunitate intercederet hoc modo distinctius exprimeret.

πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται τὸ αἰσχρὸν καλούμενον ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει ἐπεσπάσατο, ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας ἢ τύχῃ προσλαβεῖν.
4 ὃ ὑμεῖς, ἢν εὖ βουλεύησθε, φυλάξεσθε καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖς, καὶ δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι καὶ ἀσφαλείας μὴ

§ 3. *τύχης* codd., *τύχῃ* schol. *ἐν γὰρ τῷ ἢ τύχῃ ὁ ἢ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ἤπερ κεῖται.* Cf. adn.

De simili in eodem vocabulo notionis diversitate cf. adn. III 13, 1. — *πολλοῖς γὰρ ... ἐπεσπάσατο ... περιπεσεῖν*, multis enim ... efficere solet (cf. 103, 1) ut ... incidant (*für viele ... pflegt ... nach sich zu ziehen dasz sie ... gerathen*). Medium *ἐπισπᾶσθαι* eadem vi praeditum esse putamus, qua saepius instructum *ἐφέλκεσθαι* invenimus, cum quo eandem notionem principalem habet. Cf. Eur. Med. 462 *πόλλ' ἐφέλκεται φυγὴ κακὰ ξὺν αὐτῇ*, fragm. 364, 26 *ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται*, Plat. de Rep. 544e *ἃ ἂν ... τἄλλα ἐφελκύσηται*, Isocr. Ep. 4, 6 *αἳ πολλοὺς τοὺς ἀναγκαίους ἐφέλκονται κινδύνους*. Atque unum invenimus locum, ubi revera eandem vim ipsum *ἐπισπᾶσθαι* habeat, qui est Apollod. Biblioth. II 1, 3 *διό φησιν Ἡσίοδος οὐκ ἐπισπᾶσθαι τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν ὀργὴν τοὺς γινομένους ὅρκους ὑπὲρ ἔρωτος*. Propter efficiendi autem vim infinitivus eodem iure sequitur quo post reliqua eius significationis verba. Itaque non probamus Herwerd. (Stud. Thuc. p. 80) coniecturam *ἐπέσπασε τὸ ... περιπεσεῖν*, praesertim quod etiam articulus, cum *τὸ περιπεσεῖν* neque antea memoratum neque per se notum sit, hic apud inf. locum non habet. Dissimile est III 44, 4, quod ad hunc locum interpretandum Class. adhibuit. — *προορωμένοις ἔτι*, qui adhuc praevident, i. e. nondum adeo occaecati sunt, ut non iam praevideant. Iniuria igitur *ἔτι* Krueg. suspectum fuit. — *ῥήματος ἔργῳ* propter contrarias notiones iuxta sunt posita. — *μετὰ ἀνοίας*, per amentiam. Cf. adn. 69, 2. 103, 2. — *τύχῃ*, quod schol. praebet, praeferimus non solum propter variatam orationem vere Thucydideam, sed etiam quod Melii amentiam in dedecore suscipiendo ipsi adhibent, fortunam non item. — *προσλαβεῖν*, suscipere. Cf. adn. IV 61, 1.

§ 4. *ἡσσᾶσθαι*, cedere. Cf. IV 64, 3. — *ξυμμάχους γενέσθαι*. Infinitivus explicandi vim habet, et sunt haec illa *μέτρια*, quae commemorata sunt. — *καὶ δοθείσης αἱρέσεως ... μὴ τὰ χείρω φιλονικῆσαι*, et optione data ... non deteriora pertinaciter sectari. Cum igitur *καί* superiori *τέ* respondeat, hoc membrum

τὰ χείρω φιλονικῆσαι· ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν 5 *καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, ἧς μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν ἔσται.*

§ 5. ἣν codd. praeterquam quod ἣν It.; ἧς schol. *καὶ πολλάκις πρὸ ὀφθαλμῶν λάβετε ὅτι περὶ πατρίδος ἡ σκέψις, μιᾶς οὔσης περὶ ἧς ἐν μιᾷ βουλῇ ἢ κατορθώσετε ἢ σφαλήσεσθε*, ubi vulgo male post *οὔσης* interpungunt. Deinde *μὴ* om. Laur. E.; *ἴστε* Vind. D. Valla scitis interpretatus, quod ita recipere, ut *ἐς* ex *οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε* pendere perspicuum est. Cum solo accusat. *φιλονικεῖν* item habet Plat. Prot. 360e.

§ 5. *καὶ μεταστάντων ἡμῶν*, etiam semotis nobis (non solum praesentibus). Cf. § 2 extr. — *ἧς μιᾶς πέρι... ἔσται*, de qua una in unum quoque consilium sive feliciter sive perperam captum (deliberare) licebit. Itaque ad *ἔσται* = *ἐξέσται* (cf. III 46, 1) *βουλεύεσθαι* subauditur perinde atque *λαμβάνειν* III 83, 4 *ἃ γνώμῃ ἔξεστι* ad *ἔξεστι*. Cf. adn. 62, 2. Deinde *ἐς* de effectu dictum est ut VII 87, 1. VIII 1, 3. 86, 6. Tam simile autem est Homericum illud *εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν* (scil. *βουλὴν*) *βουλεύσομεν* (Il. II 379), ut Th. menti id obversatum esse suspicari liceat. Quanquam enim illud communiter potius quam semel captum consilium designat, utrumque tamen ad eandem sententiam tanquam originem revocatur, quae haec est: ita deliberare, ut unum consilium evadat. De *τὲ—καί* cf. II 35, 1 *εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι*. Superiore autem *καί* unum consilium cum una patria ex aequo componitur: ut una est patria, ita unum licebit consilium capere. De verborum *τυγχάνειν* et *κατορθοῦν* sententia cf. III 39, 7. 82, 5. Ita locum difficilem et multis desperatum satis enodatum esse putamus. Certe sententiam, quam effecimus, vix quisquam reprehendet; verborum quidem structuram fatendum est duram esse atque implicatam, sed aliae etiam in hoc colloquio asperiores sententiae inveniuntur neque haec nobis magis contorta videtur esse quam illa, quam c. 95 legimus, a Dionys. p. 912 non sine aliqua causa tanquam *ἐνθύμημα σκολιῶς ἀπηγγελμένον* vituperata. Praeterquam vero quod durum sermonem hoc loco tolerandum esse existimavimus, nihil nobis in interpretando concessimus, quod fieri posse non exemplis comprobatum esset. Neque coniectura usi sumus ad hunc locum explicandum, sed scriptura in schol. tradita, quae cum idoneam sententiam praeberet, propter solam sermonis duritiem coniectandi periculum facere temerarium esse duximus. Faciliorem quidem eadem adhibita *ἧς* scriptura (quam tamen Heilmanni emendationi tribuit) Rauchenst. ad Lys. XII 74 et Phil. XXXVI p. 241 loci explicationem sibi invenisse visus est. Interpretatur enim *ἧς μιᾶς πέρι ἔσται* de qua una agetur, ut Lys.

1 112. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γε- *τελευταία ἀπόκρισις τῶν Μηλίων.*
νόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια καὶ ἀντ-
2 έλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. „Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν
ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σῳζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτὴν καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων [καὶ Λακεδαιμονίων] τιμωρίᾳ
3 πιστεύοντες πειρασόμεθα σῴζεσθαι. προκαλούμεθα
δὲ ὑμᾶς φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπονδὰς ποιη-

deleamus, eo vetamur, quod inde pendens *τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν* praeteriti, non futuri temporis esset; *ἔσταται γρ.* H. Cf. adn.

XII 74 *ὅτι οὐ περὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσται ἀλλὰ περὶ σωτηρίας.* Sane illa verba sola ita intellegi posse concedendum est; sed repugnat adiunctum *ἐς μίαν βουλήν.* Quomodo enim hoc valere possit *auf einen einzigen Rathschlag hin es ankommen lassend,* ut ille dicit, aut cum reliquis apte coniungi, nobis quidem non liquet. De emendationibus ad hunc locum prolatis tacere praestat, quoniam nulla nisi auctori suo placuit.

Cap. **112.** § 1. *μετεχώρησαν.* Respondet *τῷ μεταστῆναι* 111, 5. Cf. Aesch. Prom. 1060. — *κατὰ σφᾶς αὐτούς,* soli. Cf. adn. II 39, 2. III 78, 1. — *παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον. Καί* hic est id atque, quod pro nostro *als* post vocabula similitudinis ponitur. Cf. VII 70, 1. 71, 7. Matth. Gr. § 620 p. 1481b. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 5. Imperfectum *ἀντέλεγον* Latine hic plusquamperfecto exprimatur. Cf. adn. II 23, 2.

§ 2. *πόλεως ἑπτακόσια . . . οἰκουμένης.* De Melo condita cf. Muell. Orchom. p. 317. — *τῇ . . . αὐτήν.* Verba *ἐκ τοῦ θείου* iungenda esse cum *σῳζούσῃ* docet Held. ad Plut. Timol. p. 419 sq. Cf. Krueg. Gr. § 50, 10 adn. 2. De sententia vid. 104, ubi dicta iterantur. — *καὶ Λακεδαιμονίων* Thucydideis eximendum est, quod ab aliis hominibus quam a Lacedaemoniis Melii auxilium non exspectant (cf. 104). Tollitur quidem haec offensio, si *καί* pro et — quidem accipimus, sed aliud incommodum nascitur. Cum enim praeter contrariorum (*τῇ τύχῃ: τῇ τιμωρίᾳ, ἐκ τοῦ θείου: ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων*) aequalitatem verba addantur, mirum quantum languent. Neque ex eo quod infra 113 Athenienses Lacedaemonios, quos Melii hic tecte significant, aperte appellant, efficitur eos hic quoque nominatos esse. Nempe Meliis *οἱ ἄνθρωποι* ipsi sunt Lacedaemonii. — *τιμωρίᾳ.* Cf. adn. I 27, 2.

§ 3. *προκαλούμεθα . . . εἶναι,* proponimus autem vobis, ut simus (vobis) ami-

σαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις."

τελευταία ἀπόκρισις τῶν Ἀθηναίων.

113. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων ἔφασαν· „Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε."

οἱ Μήλιοι πολιορκοῦνται.

114. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώ- 1
ρησαν ἐς τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτρέποντο καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον φυ- 2
λακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων κατα-

Cap. 114. ἐτράποντο Gr. Dan. Bekk. tacitique apud hunc Pal. et m. „Cur recentiores editores omnes Wasii correctionem ἐτράποντο paucarum membranarum auctoritate nitentem probaverint, non intellego. Imperfectum mihi adeo aoristo melius videtur: incipiebant statim ad bellum se convertere; non tam enim

ci. Cf. 88, 1. 111, 4. — ἐπιτήδειοι. Alibi trium est generum, ut 21, 2. 81, 2. VIII 11, 2.

Cap. 113. διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, e colloquio (actu loquendi, concilio) iam discedentes. — ἀλλ' οὖν . . . γε. Sunt particulae contra dicendi cum asseveratione, at profecto. Cf. Xen. Cyr. I 4, 19. Frequentior est alter earum usus, de quo explicat Devar. de Part. p. 12. — δοκεῖτε. Cf. adn. V 9, 6. — τὰ δὲ ἀφανῆ . . .] τὰ δὲ ἄδηλα διὰ τὸ βούλεσθαι οὕτως ἔχειν ὡς οἴεσθε καθάπερ τὰ παρόντα καὶ γιγνόμενα θεᾶσθε. Schol. Cum sententia cf. III 3, 1. IV 108, 4. — πλεῖστον δὴ . . . πιστεύσαντες, quam maxime dediti (cf. Arist. Plut. 243 πόρναισι καὶ κύβοισι παραβεβλημένος) atque confisi. Partic. perfecti quod moribus eorum insitum est, part. aoristi qua ratione iam consilium ceperint indicat; de qua diversitate cf. ἐλθόντας καὶ κεκτημένους VII 66, 2. Krueg. Gr. § 56, 14. Quare non est causa cur Herwerd. l. l. p. 80 secuti καὶ πιστεύσαντες aut Class. solum καί deleamus.

Cap. 114. § 1. διελόμενοι κατὰ πόλεις. Cf. adn. II 78, 1. Quae urbes fuerint, vide 84, 1.
§ 2. σφῶν αὐτῶν. Cf. adn. IV 43, 4.

λιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

1 115. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλειασίαν καὶ λοχισθέντες ὑπό τε Φλειασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων διεφθά-
2 ρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὥς ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς, ἐκήρυξαν δέ, εἴ τις
3 βούλεται παρὰ σφῶν, Ἀθηναίους λῄζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον.

Ἀργείων ἐ- βολὴ ἐς τὴ Φλειασία Ἀθηναίω καὶ Λακεδαι μονίων λῃ στεῖαι. Κο ρίνθιοι Ἀθ ναίοις πολ μοῦσι.

4 Εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ

Μηλίων ἐπέξοδος

de uno et certo facinore cogitatur, quam de bellandi praeparationibus, quas uno temporis puncto longiores esse necessarium est. Compara simillimum locum II 75, 1 καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν, καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσεν αὐτούς." Arn.

Cap. 115. § 1. Ἀργεῖοι. De nominativo vid. adn. 59, 1. — κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτόν. Attende rariorem collocationem pronominis ὁ αὐτός. Cf. VII 39, 1 τῇ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ, Demosth. VIII 14. Xen. Cyr. IV 4, 10. — τῶν σφετέρων φυγάδων. Cf. 83, 3.

§ 2. οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι. In his erant maxime οἱ ἐκ Κρανίων εἰσκεκομισμένοι Εἵλωτες. Vid. 56, 3. Quare Ἀθηναῖοι deletum cupit Krueg. Sed illi rem ducibus Atheniensibus gesserunt. — οὐδ' ὥς. Negatio non solum ad participium, sed etiam ad verbum finitum pertinet. Apertum bellum propter rem VI 105, 2 narratam demum renovatum esse cognoscemus. — ἐκήρυξαν δὲ ... λῄζεσθαι. De tota syntaxi cf. IV 37, 2, de παρά adn. II 41, 1. Ad rem quod attinet, „si compositio . . . frustra fuisset, non tamen statim propterea armis publice sumptis, sed saepe privati cuiusdam belli genere iniurias persequebantur, cum civibus suis praedas ex adversariis terra marique facere permitterent." Schoem. Antiqu. iur. p. 367, qui id alibi formulis σῦλα διδόναι, λάφυρον ἐπικηρύττειν, ῥύσια καταγγέλλειν κατά τινος significari demonstrat.

§ 3. διαφορῶν. Bekk. invitis membranis διαφόρων. Sed hic tam controversiae quam res controversae esse possunt.

περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν προσβαλόντες νυκτός, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν καὶ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήσιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Λακεδαιμόνιοι μέλλουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν.

116. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, 1 ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια [ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις] οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποπτεύσαντες τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον.

Μηλίων μετὰ δευτέραν ἐπέξοδον ἅλωσις καὶ ὠμοτάτη τιμωρία.

2 Καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τῶν

Cap. 115. § 4. χρήσιμα H. I. Valla vertens: quae ex usu forent; reliqui codd. χρήμασι, nisi quod Mosqu. Ar. χρήματα.

Cap. 116. § 1. ὑποτοπήσαντες codd., quod suspicati = opinati significat. Emend. Meinek. Herm. III p. 358.

§ 2. αὖτις codd. optimi omnes.

§ 4. τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν. „Hoc vix potest intellegi de foro urbis Meliorum. Puto designari forum rerum venalium in munitionibus Atheniensium [cf. III 6, 2 et adn. I 62, 1] et locum, ubi asservabatur frumentum et alia ad usus militum, qui urbem obsidebant. Id indicant ea, quae mox de frumento et aliis rebus a Meliis raptis dicit Thucydides." Duk. — ἄνδρας. Cf. adn. IV 132, 3. VII 43. — χρήσιμα, utilia (ad obsidionem tolerandam). — τὸ ἔπειτα. Ita iam IV 107, 1.

Cap. 116. § 1. μελλήσαντες. Cf. adn. I 134, 4. — τὰ διαβατήρια ut 54, 2. 55, 3. Seclusa addita sunt, quasi Th. aequales nesciverint quid essent τὰ διαβατήρια. Certe si rem explicatius designare opus fuisset, quo primum commemorabatur loco (54, 2) id fieri debebat. Recte del. Cob. Nov. lect. p. 477. — οὐκ ἐγίγνετο. Cf. adn. 55, 3. — διὰ τὴν ... μέλλησιν. Recte Port.: quod illi in agrum suum invadere statuissent. Μέλλησις enim superiori μελλήσαντες respondet estque τὸ μελλῆσαι (στρατεύειν).

§ 2. καθ' ἕτερόν τι ... εἷλον. Ante εἷλον excidisse προσβαλόντες suspicatur Krueg. Sed iunge τὶ εἷλον; καθ' ἕτερον dictum est ut καθ' ἕτερα VII 42, 6.

Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων.
3 καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
ἄλλης [ὡς ταῦτα ἐγίγνετο], ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ
Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι,
γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ξυν-
εχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις ὥστε ἐκείνους περὶ αὐ-
4 τῶν βουλεῦσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους
ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδρα-

§ 3. *ὡς ταῦτα ἐγίγνετο.* Cum haec post has res gestas significare debeant, certe *ἐγένετο* videtur legendum esse. Sed totum hoc additamentum satis languidum et insolentius inter *ἄλλης* et *ἧς* interpositum est. — *καί.* De hoc cf. adn. I 65, 1. — *κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι.* „*Πολιορκοῦντες λιμῷ,* inquit Hesych. laudato Thucydide [*ἐν τῇ πέμπτῃ* Suid. in v. *λιμὸς Μηλιαῖος.* Cf. Phot. ac Phav.]. Unde proverbium *λιμῷ Μηλίῳ* natum. Idem fere schol. Aristoph. *λιμῷ ἐπείσθησαν* [*ἐπιέσθησαν*] *ὡς Θουκυδ. ἐν τῇ πέμπτῃ* ad haec Av. 186: *θεοὺς ἀπολεῖτε λιμῷ Μηλίῳ.* Hoc factum a Nicia asserit schol. Sed de Nicia nulla post pacem V [19. 24. 43. 46] mentio, neque extra urbem cum imperio fuisse videtur. Diodorus quidem diserte [XII 80] *Νικίου στρατηγοῦντος εἷλον . . . Κύθηρα καὶ Νίσαιαν· τήν τε Μῆλον ἐκπολιορκήσαντες ἡβηδὸν ἀπέσφαξαν,* nempe Athenienses; non Melum quidem ductu Niciae, sed alio tempore atque Cyth. etc. . . . Nescio ergo, an reponendum apud schol. Aristoph. *Τισίας.* Vid. Thuc. V 84. Caute Strab. X 484.“ Wass. „Si Diodorus ea, quae de Niciae rebus gestis narrat, e Thucydide descripsit, neglegenter illum inspexerit oportet. [Quod deinde demonstratur.] . . . Nec video, quomodo Suidae in *λιμὸς Μηλιαῖος* et scholiastae Aristophanis Melios fame coactos se Niciae dedidisse scribentibus contra disertam narrationem Thucydidis fides haberi possit. Nam in Aristophane ipso nihil est, e quo Melum a Nicia captam constet. Proverbium *λιμὸς Μήλιος* habent etiam Zenobius IV 94 et Diogenianus VI 14.“ Duk. — *ἀφ᾽ ἑαυτῶν,* ab ipsis, a quibusdam ipsorum civibus.

§ 4. *ἀπέκτειναν Μηλίων . . . ἔλαβον.* Hoc atrocissimum et iniustissimum totius belli Peloponnesiaci facinus esse Bloomfieldius Mitfordii verbis docet culpam rei conferens in duces et in milites aerumnis obsidionis (cf. c. 84) irritatos. Atheniensium crudelitatem male excusare studet Aristid. I p. 174 sq. Cf. Isocr. XII 63 et Thirlw. Hist. Gr. III p. 361. Alcibiadem suasisse, ut Melios sub corona venderent (*ἐξανδραποδίζεσθαι*) Athenienses, scribit Andoc. personatus IV 22. Et Plutarchus in Alc. 16 de eo *τοῦ Μηλίους ἡβηδὸν ἀποσφαγῆναι,* inquit, *τὴν πλείστην αἰτίαν ἔσχε τῷ ψηφίσματι συνειπών.* Ceterum Melios, qui arma ferre possent, non multo plures quingentis, universos liberos vix plures quam tria milia fuisse ex numero obsidentium (c. 84) colligit Ross. It. per insul. Gr. III p. 9. Qui autem ex hac calamitate servati sunt Melii, iis patrium solum postea restituit Lysander. Vid. Xen. Hell. II 2, 9.

πόδισαν· τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκισαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

§ 4. *ᾤκισαν* Vat. Cl. Reg. Ar. Dan. m. corr. Laur.; reliqui **ᾤκησαν.** Cum in aoristis **οἰκίσαι** et **οἰκῆσαι** propter itacismum nulla fere codd. sit auctoritas, quid quoque loco scribendum sit, totum ex sententia pendet. *Οἰκίσαι*, praeterquam quod colonos deducere significat (I 12, 4. VI 76, 2), de regionum vel urbium aut primis (I 7. VI 3, 3. 2, 1. II 17, 2) aut novis (VI 4, 6. I 12, 1. VI 5, 3) incolis dicitur. Urbium primi incolae earum conditores sunt, novi incolae urbes vel regiones occupant, postquam priores expulsi sunt vel emigraverunt. *Οἰκῆσαι*, quod in universum sedes collocare significat, de condendis urbibus dici nequit; ceteroqui multo latius patet quam **οἰκίσαι,** cum omnes qui aliquo loco sedes collocant, non primos aut novos tantum incolas significet. Hic de novis incolis sermonem esse, praeterquam quod veteres aut necati aut in servitutem venditi sunt, ex addito *αὐτοί* cognoscitur.

Foederis da marmorea inscripti reliquiae

Quae in ierus facilius cognosceretur, spiritum asperum, ibuimus similiterque *o*, ubi in tabula

```
Ͻ ≶ A Ⅎ Ⅎ E Ⅎ O ≶ H
T A Λ E N K A I K A
I M A N T I N E A ≶
I O ≶ K A I T O ≶ X
\ X O ≶ T E X N E I
I N E A ≶ K A I E Ⅎ
N T I N E A ≶ K A I
  Γ O I K A T A T O
I M A N T I N E Y ≶
A Ⅎ Y E N Δ E M E E
ε I B O E Θ E N Δ E
E N A P Λ E I O N E
I A N Δ Y N O N T A
Γ E N Γ O Ⅎ I N A Θ
ε o Y T O N T O N Γ
 III E A N M E H A Γ
: α Y T O N K A I T
ιον H A Γ A ≶ O N T
hε Γ O Ⅎ ι ς H E Γ
ἐ π α γ Λ E Ⅎ A ≶
σθαι h E Γ O Ⅎ I ≶
ὀβολ Ͻ ≶ A I Λ I N
μφσαμέ N E T E I ≶
hαπάσα I ≶ T A I ≶
ισιν. ὀμ ∩ ≶ A I Λ
```

χσεῖναι) Kirchh. Nos, cum nova condicio sequatur, omis In tabula hic pariter atque in v. superiore scriptum fuiss *αντινέας* inverso ordine codd. — 7. *ἦν* codd. itemque 9. 11. a *ἐπὶ τὴν γῆν* scriptum est. — 7—8. *καὶ Ἠλείους καὶ* tribus excedatur, *ὅτῳ* (*ὅτοι*) pro *hoποίοι*

3. Certe multo magis probatur eodem modo quo infra v. 13
.um esse atque in codd. in locum pronominis οὗτοι superscriptum
' duabus litteris brevius codd., nisi quod Ar. Chr. Dan. πασῶν
:bus Athenienses subvenire debent, praepositio repetenda est (cf.
'enitur), quo facto simul litterarum numerus completur. Parum
ι Ἀθεναίος ἐς Ἄργος ε Μαντίνειαν ε Ἦλιν . . ἴσοιν) Kirchh., καὶ
litteris ad Kirchh. datis Foucart., quo ne iustus quidem littera-
odd. — 15. πασῶν duabus litteris brevius codd. — 16. μεδεμιᾶι
fuisse litterarum numerus in codd. totidem litteris minor ostendit.
lem formula v. 11 legitur. Eo expuncto vacuum duarum litte-
m alia pars foederis incipiat, non adstipulamur. — 18. ὧν ἂν
'itatum socii. Praeterea nimius sic evadit litterarum numerus.
quod ὧν ἂν ἄρχωσιν ad sententiam parum aptum est, addito
ibui possit. Cf. adn. — 19. Duarum litterarum spatium vacuum,
Nos similem hic valere excusationem putamus atque v. 3. 6. 17.
ἦ codd., quod minorem efficit litterarum numerum. Praeterea
:tiam sententia postulat. Cf. adn. Verum vidit Kirchh. — 21.
ατὰ τὰ αὐτά . . . πλέονα. — βούλωνται codd. Cum ad ἡ πόλις
›c in lapide lectum esse certo cognoscitur) om. codd. Deinde
itterarum numerum praebet et dativum τῇ στρατιᾷ etiam illa

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

EDITIO ALTERA, QUAM AUXIT ET EMENDAVIT

IOANNES MATTHIAS STAHL.

VOL. III. SECT. II.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXX.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ζ.

XVI. *Ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* — *Κεφ.* ζ'.

B. *Χειμών.* — *Κεφ.* ζ'.

3) *Ἀθηναῖοι διανοοῦνται μεγάλῃ παρασκευῇ ἐς Σικελίαν πλεῦσαι. παρέκβασις περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς οἰκίσεως τῆς Σικελίας. αἰτίαι τῆς τῶν Ἀθηναίων στρατείας καὶ πρεσβεία αὐτῶν. Κεφ.* α' — ϛ'.

4) *Λακεδαιμόνιοι μὲν στρατεύουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν, Ἀθηναῖοι δὲ βοηθοῦσιν Ἀργείοις. τὰ ἐν Ὀρνεαῖς γενόμενα.* ζ'.

XVII. *Ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ.* η' — ϡγ'.

A. *Θέρος. Κεφ.* η' — ξβ'.

1) *Οἱ μὲν ἐκ Σικελίας πρέσβεις ἐπανέρχονται· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφίζονται στρατεύειν, καὶ Ἀλκιβιάδην Νικίαν καὶ Λάμαχον στρατηγοὺς καθιστᾶσιν.* η'. § α'. β'.

2) *Ἐκκλησία γίγνεται περὶ τῆς παρασκευῆς. Νικίας τοὺς Ἀθηναίους τοῦ στόλον ποιεῖσθαι ἔτι ἀποτρέψαι πειρᾶται.* § γ'. δ'.

Λόγος Νικίου. θ' — ιδ'.

3) *Νικίᾳ ἀντιλέγει Ἀλκιβιάδης. αἰτίαι δι' ἃς οὗτος ἐνῆγε τὴν στρατείαν. ὁ τρόπος αὐτοῦ.* ιε'.

Λόγος Ἀλκιβιάδου. ιϛ' — ιη'.

4) *Ἀθηναίους ὡρμημένους στρατεύειν Νικίας ἔτι παρασκευῆς πλήθει μεταστῆσαι ἐπιχειρεῖ.* ιθ'.

Δεύτερος λόγος Νικίου. κ' — κγ'.

5) *Μεγάλη ὁρμὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν στρατείαν. Νικίας δηλοῖ ἥντινα δύναμιν αἰτεῖται. γίγνεται ἡ παρασκευή. κδ' — κς'.*

6) *Τῶν Ἑρμῶν περικοπή. ζήτησις τῶν δρασάντων· ὑπόνοια τοῦ δήμου. μήνυμα μετοίκων. Ἀλκιβιάδης μεταίτιος γίγνεται καὶ πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι μάτην ἐπιθυμεῖ. κζ' — κθ'.*

7) *Ὁ στόλος ἀνάγεται. πολυτέλεια αὐτοῦ. λ' — λβ'.*

8) *Οἱ Συρακόσιοι βουλεύονται περὶ τοῦ ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων. λβ'. § γ'.*

α) Λόγος Ἑρμοκράτους. λγ'. λδ'.

β) Οἱ Συρακόσιοι ἐρίζουσι. παρέρχεται οὖν Ἀθηναγόρας. λε'. λόγος Ἀθηναγόρου. λς' — μ'.

γ) Τῶν στρατηγῶν εἷς διαλύει τὴν ἔριν. μα'.

9) *Ἐπεξέτασις καὶ ξύνταξις τῶν Ἀθηναίων ἐν Κερκύρᾳ. νῆες πρόπλοι. μέγεθος τοῦ στόλου. μβ'. μγ'.*

10) *Διαβαλόντες τὸν Ἰόνιον κόλπον παρακομίζονται τὴν Ἰταλίαν, οὐ μάλα δεχομένων αὐτοὺς τῶν Ἰταλιωτῶν, μέχρι ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, ἐφ' ᾧ στρατοπεδεύονται. μδ'.*

11) *Συρακόσιοι παρασκευάζονται ἐκ παντὸς τρόπου. με'.*

12) *Αἱ πρόπλοι νῆες ἐπανελθοῦσαι Ἐγεσταίων τέχνασμα ἀγγέλλουσιν. ἀθυμία τῶν στρατηγῶν μς', οἳ πρὸς τὰ παρόντα βουλεύονται. μζ' — μθ'.*

α) Νικίου γνώμη. μζ'.

β) Ἀλκιβιάδου γνώμη. μη'.

γ) Λαμάχου γνώμη. μθ'.

13) *Οἱ Ἀθηναῖοι Νάξον καὶ Κατάνην προσποιοῦνται, Συρακούσας τε κατασκοποῦσιν, ἐς Καμάριναν δὲ εἰκῇ ἐπικηρυκεύονται. ν' — νβ'.*

14) *Ἡ Σαλαμινία ἔρχεται ἐπὶ Ἀλκιβιάδην, ἐπεὶ Ἀθηναῖοι ἔτι ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν ἀσεβησάντων, ὅτι διὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ποτὲ γενομένην τυραννίδα ὑπόπτως εἶχον. νγ'.*

Παρέκβασις περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν. νδ' — νθ'.

Ἐν τῇ οὖν τῶν ἀσεβησάντων ζητήσει εἷς τῶν δεδεμένων ἐγένετο μηνυτής. καὶ ὁ μὲν δῆμος τὴν Σαλαμινίαν ἐπὶ Ἀλκιβιάδην πέμπει, ὁ δὲ ἐς τὴν Πελοπόννησον οἴχεται. ξ'. ξα'.

15) *Ἀθηναίων στρατεία ἐς Ὕκκαρα, ἃ λαβόντες ἐπί τε Ἐγέστης πλέουσι καὶ Ὕβλης πειρῶνται. ξβ'.*

Β. *Χειμών.* *Κεφ.* ξγ΄ — ϟγ΄.

1) *Πρώτη ἔφοδος τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Συρακούσας.* ξγ΄—οα΄.

α) *Θάρσος καὶ ὕβρις τῶν Συρακοσίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ μηχανῆς στρατόπεδον καταλαμβάνουσιν ἐγγὺς Συρακουσῶν.* ξδ΄ — ξς΄.

β) *Μάχη τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Συρακοσίων.* ξζ΄ — ο΄. *παρεμβάλλεται λόγος Νικίου.* ξη΄.

γ) *Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποπλέουσιν ἐς Κατάνην. αἰτίαι τοῦ ἀπόπλου αὐτῶν.* οα΄.

2) *Ἑρμοκράτους λόγος πρὸς τοὺς Συρακοσίους, οἳ πειθόμενοι αὐτῷ τρεῖς τε στρατηγοὺς ἀντὶ πολλῶν αἱροῦνται καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν ἐς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα.* οβ΄. ογ΄.

3) *Ἀθηναῖοι μάτην ἐπὶ Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.* οδ΄.

4) *Συρακόσιοι τειχίζουσί τε καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσιν.* οε΄.

5) *Πρεσβεία ἑκατέρων ἐς Καμάριναν.* οε΄. § γ΄.
λόγοι τῶν πρέσβεων. ος΄ — πζ΄.

α) *Ἑρμοκράτους λόγος.* ος΄ — π΄.

β) *Εὐφήμου ἀντιλογία.* πα΄ — πζ΄.

Οἱ Καμαριναῖοι ψηφίζονται μηδετέροις ἀμύνειν. πη΄. § α΄. β΄.

6) *Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τοὺς Σικελοὺς πράσσουσί τε καὶ στρατεύουσι καὶ ἄλλοσε πέμπουσι περὶ ξυμμαχίας.* πη΄. § γ΄ — ς΄.

7) *Συρακοσίοις Κορίνθιοι ψηφίζονταί τε βοηθεῖν καὶ πρέσβεις ξυναποστέλλουσιν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. ἐκεῖ δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης παραγίγνεται.* πη΄. § ζ΄. θ΄.

Λόγος Ἀλκιβιάδου. πθ΄ — ϟβ΄.

8) *Λακεδαιμόνιοι πρός τε πόλεμον τὴν γνώμην ἔχουσι καὶ Γύλιππον κελεύουσι παρασκευάζεσθαι ὡς ἐς τὴν Σικελίαν πλευσόμενον. ἐς δ' Ἀθήνας ἀφικνεῖται ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης.* ϟγ΄.

XVIII. *Ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* *Κεφ.* ϟδ΄ — *Βιβλ.* Η. *Κεφ.* ιη΄.

Α. *Θέρος.* *Κεφ.* ϟδ΄ — *Βιβλ.* Η. *Κεφ.* θ΄.

1) *Στρατεία τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναίων ἐπὶ Μέγαρα Κεντόριπα καὶ ἄλλα πολίσματα. ἐξ Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἱππῆς παραγίγνονται.* ϟδ΄.

2) *Στρατεῖαι Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων.* ϟε΄. § α΄.

3) *Στάσις Θεσπιέων.* ϟε΄. § β΄.

4) *Πολιορκία Συρακουσῶν* ϟϛ' — ργ', *αἳ τῶν τε Ἐπιπολῶν ληφθεισῶν* (ϟζ'), *καὶ τοῦ τε ὑποτειχίσματος καὶ τοῦ σταυρώματος τῶν Συρακοσίων καθαιρεθέντος* (ρ'. ρα'), *εἰ καὶ Λάμαχος ἀποθνήσκει* (ρα'), *διπλῷ τείχει ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίζονται* (ργ').

5) *Γύλιππος καὶ Πυθὴν Συρακοσίοις βοηθήσοντες ἐς Τάραντα περαιοῦνται· ἐντεῦθεν δὲ ἄραντες χειμάζονται.* ρδ'.

6) *Καταδρομαὶ Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν ἀποβάντες τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους σπονδὰς φανερῶς λύουσι.* ρε'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ζ.

---

1 1. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος καὶ Εὐρυμέδοντος ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο, ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους.

Ἀθηναῖοι διανοοῦνται μεγάλῃ παρασκευῇ ἐς Σικελίαν πλεῦσαι.

2 Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ πολλῷ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοσαύτη

παρέκβασις. α) περίπλους Σικελίας.

Cap. 1. § 1. τὸ πλῆθος Aug. Pal. It. Vat. H. M.

Cap. 1. § 1. τῆς μετὰ Λάχητος. Cf. III 86, 1. — καὶ Εὐρυμέδοντος. Vid. III 115, 5. IV 2, 2. 65, 3. — καὶ ὅτι cet. Haec quoque pendere ex ἄπειροι ὄντες ex sententia liquet. Errat igitur Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 5. Commemorari hoc exemplum potuit adn. 4. — οὐ πολλῷ τινι. Cf. § 2. 51, 2. Matth. Gr. § 487, 4. Krueg. Gr. § 51, 16 adn. 4. — ἀνῃροῦντο, suscepturi erant.

§ 2. Σικελίας γάρ —. In ea quae sequitur digressione antiquitates Siciliae illustrante a Thucydide „Antiochum Syracusanum consultum fuisse dubitari non potest.“ Goell. de sit. et orig. Syrac. p. VIII, quem vide ibi de hoc scriptore disserentem. Conf. Nieb. Hist. Rom. I p. 19 et Woelfflini libellum, quem inscripsit Antiochos von Syrakus und Coelius Antipater, p. 1—21. Γάρ dictum est, quod τὸ μέγεθος τῆς νήσου verbis περίπλους μέν sqq. explicatur, sicut c. 2 τῶν ἐνοικούντων τὸ πλῆθος. — περίπλους ... ὁλκάδι. De hac ambitus et magnitudinis Siciliae definitione cf. adn. II 97, 1. — ἔλασσον. De neutro cf. Matth. Gr. § 437 adn. 2. Krueg. Gr. § 49, 2 adn. 3. — ὀκτὼ ἡμερῶν. „Quinque diebus et totidem noctibus Ephorus apud Strabonem. Sed nave oneraria an

β) ἔνοικοι ταύτης τῆς νήσου. αα) βάρβαροι. Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες. Σικανοί. Ἔλυμοι. Σικελοί. Φοίνικες.

οὖσα ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται τὸ μὴ ἤπειρος εἶναι.

2. Ὠικίσθη δὲ ὧδε τὸ ἀρχαῖον καὶ τοσάδε 1
ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα. παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες οἰκῆσαι, ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν οὔτε ὁπόθεν ἐσῆλθον ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν· ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται καὶ ὡς ἕκαστός πῃ γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶτοι 2

§ 2. *σταδίῳ* Cass. Aug. Pal. F. et *γρ.* m., quasi unum nomen sit *εἰκοσισταδίῳ*; *σταδίοις* Cl. Vat. H. Lugd. Vind. idemque sine *μέτρῳ* schol. *ἐν εἴκοσι σταδίοις*] *γράφεται ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ, ἔστι δὲ κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν περιττὴ ἡ ἐν πρόθεσις.* Cf. adn.

εἶναι H. Demetr. de Elocut. § 72 et imitatores Aristid. p. 238. Polyaen. II 2, 4. Procop. quater, p. 33. 166. 205. de Aedif. 43. Cf. adn. Vulgo et Bekk. *οὖσα*, quod explicari nequit.

Cap. 2. § 1. Pro *ὧδε* in libris mss. aut *ἦδε* aut *ἤδε* aut *ἥδε* aut *ἤδη* vel *ἥδη*. Vulgatum et concinnitate, cum sequatur *τοσάδε*, et extremis huius cap. verbis defenditur.

expeditiore aliqua?" Wass. „Si noctes aeque atque dies numerantur, discrimen exiguum est. Plutarchus de Exsil. 10 quattuor diebus circumvehenti opus esse dicit." Bloomf., qui de integritate numeri apud Plut. dubitat. De circuitu Siciliae vid. Holm. Hist. Sic. I p. 330 sq., qui hodie navem vapore actam non minus sexaginta horis insulam circumnavigare docet. — *τοσαύτη οὖσα*, cum tanta sit. — *ἐν* de locorum distantia sic saepius apud posterioris aetatis scriptores. Cf. Polyb. I 39, 12. 56, 11. II 66, 1. IX 8, 11. Diod. XIX 39, 6. XX 74, 3. — *εἴκοσι.* Numerum confirmat Aristid. p. 238. Strabo septem tantum stadia numerat, alii undecim vel duodecim. Cf. Mannert. Geogr. IX 2 p. 178. Hoffm. ad Agathem. p. 320. Holm. l. l. p. 7. 328. In quo dissensu varia freti loca spectari apparet.— *μέτρῳ τῆς θαλάσσης*, spatio maritimo. Cf. VIII 95, 3 *ἀπέχει . . . θαλάσσης μέτρον ἑξήκοντα σταδίους* et Cass. Dion. LIX 17, 11. 26, 9. — *διείργεται τὸ μὴ . . . εἶναι.* Cf. III 1, 1 *εἶργον τὸ μὴ . . . κακουργεῖν* et ibi adn.

Cap. 2. § 1. *ἔσχε*, accepit incolas, aor. incohativus. Similiter terra eos habere dicitur, qui eam incolunt, II 68, 4 et, qui locus huic simillimus est, Soph. Phil. 1147 *ἔθνη θηρῶν οὓς ὅδ' ἔχει χῶρος.* — *ἐν μέρει τινὶ τ. χ.* Ad Aetnam et in agro Leontino, ut vulgo putant. Aliter tamen Voelck. Geogr. Homer. § 58. 60. Vide Holm. l. l. p. 50. 52. 353 sq. — *οἰκῆσαι*, sedes collocasse, sensu incohativo. Cf. ad. III 116, 4. — *ποιηταῖς*, Homero maxime. Cf. adn. I 5, 2. — *γιγνώσκει περὶ αὐτῶν*, de iis existimat. Cf. II 22, 1. III 56, 7.

§ 2. *Σικανοί.* Hos nonnulli eosdem atque Siculos fuisse putant. Cf. Wachsm. Hist. Rom. p. 75. Diversos fuisse putant Cluv. Sic. ant. p. 21 sqq. et

φαίνονται ἐνοικισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι, ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται, Ἴβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ' αὐτῶν Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία καλουμένη· οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ
3 νῦν τὰ πρὸς ἑσπέραν τὴν Σικελίαν. Ἰλίου δὲ

§ 2. ἐνοικησάμενοι M. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. G. F. Mosqu., quod praeferebat Duk. Sed medii οἰκεῖσθαι perfecto solo Thucydidem uti constat (cf. adn. I 120, 2); nam pariter vitiosum κατοικήσηται in parte codd. II 102, 5. Vulgatum ἐνοικισάμενοι tuetur Dind. in Steph. Thes. De medii aoristo huius verbi cf. adn. II 102, 5.

Dorv. Sic. c. 9, qua de re multa collegit Tzchuckius ad Pomp. Mel. II 7, 14. Ad eandem sententiam inclinat Nieb. Hist. Rom. I p. 186 sqq., ab eadem atque Siculos origine profectos ante hos ex Italia immigrasse censet Holm. l. l. p. 58 sq. 356 sq. — πρότεροι] τῶν [Κυκλώπων καὶ] Λαιστρυγόνων. Schol. — αὐτόχθονες εἶναι. Ita Timaeus (fragm. 2) apud Diod. V 6, 1. — Ἴβηρες ὄντες. Ita Philistus (fragm. 3) apud Diod. l. c., Ephorus (fragm. 51), ad quem vid. Marx. p. 194, Dion. Hal. I 22. Cf. Nieb. l. d. et Mannert. Geogr. IX 2 p. 246 et Holm. l. l. — Σικανοῦ ποταμοῦ. „Quod illud fuerit flumen, satis aperte ostendit Silius hisce versibus [XIV 35. 36]: Pyrene misit populos, qui nomen ab amne Adscitum patrio terrae imposuere vacanti. Hinc Servius ad Verg. Aen. l. VIII Sicani, inquit, secundum nonnullos populi sunt Hispaniae a fluvio *Sicori* dicti. Hic fluvius [hodie Segre] a Pyrenaeo monte in Iberum amnem defluit." Cluv. Sic. ant. p. 26. Sed iis, qui Sicorim volunt esse, iure repugnare videtur Mannert. l. d. p. 245. Add. Ukert. Geogr. II 1 p. 246 et p. 483, ubi id flumen, quod hodie Xucar dicatur, esse existimat. Sicanum fluvium probabile esse nihil nisi fluvium Sicanorum significare disputat Arn. Nihil probari exigua nominum similitudine iudicat Holm. l. l. — τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ. Cum Ligures nunquam Hispaniae partes tenuerint, Iberiae nomine hic, ut apud antiquissimos scriptores, latius patenti Galliam contineri, in qua olim inter Rhodanum et Alpes pars Ligurum habitaverit, censet Cluver l. d. p. 26. Et Niebuhrius quoque a Liguribus Pyrenaeos montes nunquam superatos et Sicanum Thucydidis inter hos et Rhodanum quaerendum esse arbitratur. Quae de Sicano flumine et Sicanis inde expulsis hic memorantur Thucydidis opinioni parum probabili tribuunt Holm. l. l. et Kiepert. Geogr. antiqu. § 401, 1. — ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. Iam Niebuhr. l. d. p. 182 de hac re dubitavit. De ἀναστῆναι vid. adn. I 8, 2. — καὶ ἀπ' αὐτῶν . . . καλουμένη. Cf. Iust. IV 2, 1 Siciliae primo Trinacriae nomen fuit; postea Sicania cognominata est. Neglegentius Plin. H. N. III 8, 86 Sicilia Sicania Thucydidi dicta. — τὰ πρὸς ἑσπέραν. Cf. Krueg. Gr. § 50, 5 adn. 13 et V 59, 3. — τὴν Σικελίαν. Τῆς Σικελίας, quod simplicius

ἁλισκομένου τῶν Τρώων τινὲς διαφυγόντες Ἀχαιοὺς
πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν, καὶ ὅμοροι
τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες μὲν Ἔλυμοι
ἐκλήθησαν, πόλεις δ' αὐτῶν Ἔρυξ τε καὶ Ἔγεστα.
προσξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν
ἀπὸ Τροίας τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον,
ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σι- 4
κελοὶ δὲ ἐξ Ἰταλίας (ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν) διέβη-

τῆς Σικελίας cum paucis codd. schol. τὰ πρὸς ἑσπέραν τῆς Σικ.] ἤγουν πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας. Cf. adn.

§ 3. Αἴγεστα hic et alibi pauciores codd. praebent pariterque Αἰγεσταῖοι 6, 2 et aliis locis. Idem legitur apud Strab. p. 254. 266. 272. 275. 608 et Dion. Hal. Antiqu. I 52. 53. Sed Ἔγεστα videatur, Th. scribere non poterat, quod non totam eam Siciliae partem Sicani habitabant. Cf. § 3. 6. Additum autem est τὴν Σικ. propter καὶ νῦν, quoniam antea aliter insula nominabatur. Cum igitur suam vim habeat, nolumus id auctore Weidnero (Parerga Dinarchea et Thuc., progr. gymn. Giessensis a. 1875, p. 20) delere.

§ 3. ἁλισκομένου cum διαφυγόντες iungendum esse praesentis participium docet. — Τρώων τινὲς ... Ἔλυμοι. „Ἔλυμοι sive, ut alii scribunt, cum adspiratione Ἕλυμοι ab Hellanico [fragm. 53] apud Dionysium l. c. traduntur prius sedes habuisse in Italia atque inde ab Oenotris anno ante bellum Troianum LXXXVI pulsi in Siciliam traiecisse. E diverso ipse Dionysius et cum eo Thucydides, Lycophron, Pausanias, Vergilius, Silius et Solinus Troia capta eos deducunt Troianos.“ Cluv. p. 34. Cf. Nieb. l. d. p. 188 et 203. Troianam Elymorum originem inter fabulas referendam esse Holm. l. l. p. 86 sqq. 374 sq. exponit ipseque eos Elymaeos fuisse suspicatur ex interiore Asia profectos et Phoenicum navibus in Siciliam transvectos. — πρὸς τὴν Σικ. frustra suspectum Weidnero l. l. Tam stare quam abesse potest. De πρός praep. cf. V 65, 4. — οἰκήσαντες aor. incohat., ut οἰκῆσαι § 1. — ξύμπαντες. Suntne soli Τρώων τινές? Vix credibile, sed hos et vicinos Sicanos cum iis mixtos significari probabilius est. Quod si est, τινὲς οἰκήσαντες — ξύμπαντες ἐκλήθησαν sunt σχῆμα καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος. — Φωκέων τινές. Cf. Paus. V 25, 6. Nihilominus Elymos inter barbaros recenset, et quia pauci tantum Graeci se barbaris adiunxerant et quia lingua et instituta populi erant barbara. Ceterum pro Phocensibus Philoctetae comites ex Italia missos commemorat Strab. p. 254. 272. — τότε ad διαφυγόντες respicit. — χειμῶνι. Cf. IV 120, 1.

§ 4. Σικελοί. De tempore horum migrationis et de populo ipso vid. Dion. Hal. I 22. Nieb. l. d. p. 52 sqq. 64 sqq. 91 sq. Wachsm. Hist. Rom. p. 75 sqq. Holm. l. l. p. 62 sqq. — Ἰταλίας. Quem ambitum haec appellatio apud Thucydidem habeat, de eo vid. Nieb. p. 19 sq. et infra adn. VII 33, 4. — ἐνταῦθα ... ᾤκουν. Olim qui-

σαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες Ὀπικούς, ὡς μὲν εἰκὸς καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμὸν κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ, βασιλέως τινὸς Σικελῶν, τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρα-

Ἐγεσταῖος Steph. Byz. (cf. Herodian. I p. 228) et Ἐγεσταίων Σεγεσταίων in nummis et apud Latinos Segesta Egesta. (Fest. p. 340, 5). Hoc igitur hic et librorum discrepantia non memorata reliquis locis scripsimus.

§ 4. Ὄπικας Cl. Vat. H., Ὄπηκας It. Ven. Ὀπικοι nominantur ab Aristot. Strab. Dion. Hal. Paus. Steph. Byz.

Ἰταλία om. D. I. Vall. Sed cf. adn.

dem in Latio atque adeo longius in septentrionem habitaverant; sed cum hae Thucydidi partes Italiae non videantur esse, ex iis expulsi antequam in Siciliam traicerent, inferioris Italiae tractus quosdam tenuisse existimandi sunt. Cf. Plin. H. N. III 10, 71. — φεύγοντες Ὀπικούς. Antiochus Syracusanus, cuius narrationem ceteris a Dion. Hal. l. d. et Wachsm. l. d. p. 77 sq. prolatis Thucydides antetulit, Oenotros addit Dionysii loco dicto. Quod idem a Thuc. factum esse Nieb. p. 92 falso tradit. De Opicis vid. Mannert. Geogr. IX 1 p. 697. Nieb. p. 71 sqq. Wachsm. l. d. p. 65 sqq. Cf. infra c. 4. Eos Opicos, a quibus Siculi expulsi sint, Cascos fuisse efficere studet Nieb. p. 91 sq. — ἐπὶ σχεδιῶν, ratibus vecti. Eadem ratione Spartacum totum suum exercitum in Siciliam traicere sibi proposuisse e Cic. Verr. V 2 docet Arn. — τηρήσαντες τὸν πορθμόν, observato traiectu, i. e. opportunitate et facultate traiciendi. De πορθμοῦ voce vid. adn. II 83, 3, τηρεῖν III 22, 1 et alibi sic legitur. — κατιόντος τοῦ ἀνέμου. Cf. adn. II 25, 4. 84, 3. — τάχα ἄν. „Ἄν fortasse potius abesse debet.“ Steph. Vide tamen Matth. Gr. § 599, 2 c et Schaef. et Brem. ad Demosth. IX 70. De δέ particulae collocatione cf. ad. 10, 4. — εἰσὶ δὲ ... Σικελοί. Haec propter Diod. V 6, 3 negavit Cluver. l. d. p. 29. At vid. Nieb. l. d. p. 70. — βασιλέως ... Σικελῶν. Italum Siculorum regem contra e Sicilia in Italiam venisse tradit Serv. ad Verg. Aen. I 2 et 537. Idem ad Aen. VIII 328 aliter hoc narrans locum hunc Thucydidis affert. Italum βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας vocat Aristot. Polit. VII 9 (1329 b), ἄνδρα δυνατὸν Οἰνωτρὸν τὸ γένος secundum Antiochum Syracusanum Dion. Hal. Ant. Rom. I 35. Add. Paul. Encycl. in v. Italus. — τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος additum est, ut significetur regem non gentis, sed suo nomine Italum dici. — οὕτως, ea de causa, ad ἔχοντος participium respicit. Cf. Krueg. Gr. § 56, 12 adn. 4. — Ἰταλία ἐπωνομάσθη. Antiochus ap. Dion. l. l.: Ἰταλία δὲ ἀνὰ χρόνον ὠνομάσθη ἐπ' ἀνδρὸς δυνατοῦ, ὄνομα Ἰταλοῦ. Aliter Timaeus in fragm. 12, quocum cf. Cass. Dio ἐκ τῶν πρὸ τοῦ λς' 4, 2. De origine nominis Italiae vid. porro Heyn. exc. 21 ad

τὸς πολὺς τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ ἀνέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑσπέρια αὐτῆς καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἔτη ἐγγὺς τριακόσια πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν.
ᾤκουν δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σι- 6
κελίαν ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἀπολαβόντες καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεσέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω

§ 5. ἀπέστειλαν codd. et Constantin. Porphyrog. verba ἐλθόντες usque ad καλεῖσθαι Menippo male tributa commemorans de Themat. II 9 et epitomator Steph. Byz. s. v. Σικελία. Emend. Bekk. Cf. adn.
§ 6. ἕνεκα Lugd. Mosqu. Dan. Cf. ad. I 68, 2 et Wecklein. Cur. epigr. p. 36.

Verg. Aen. I. Fabric. ad Dion. Cass. p. 2. Nieb. l. l. p. 15 sqq. Mannert. IX 1 p. 20 sqq.
§ 5. **πολύς.** Cf. adn. I 105, 4. — **τοὺς ... μάχῃ ἀνέστειλαν.** Aliter Diod. V 6, 3. Cum aptior hic esse videatur reprimendi (cf. III 98, 1. VI 70, 3. Isocr. XII 44. Strab. p. 180) quam amovendi (cf. III 89, 5. Plat. de Rep. 607 b) notio, Bekkeri coniecturam recepimus. — **ἐπεί.** Cf. adn. I 6, 3. — **ἔτη ... ἐλθεῖν.** Hic Thucydidem errasse statuit Cluver. p. 29 itemque eius computationem annorum Wachsm. quoque reicit. Dissentiunt enim apud Dion. Hal. I 22 Hellanicus, qui tertiae ante bellum Troianum hominum aetati Siculorum emigrationem tribuit (fragm. 53), et Philistus, qui eos octogesimo ante id bellum anno in Siciliam transiisse tradit (fragm. 2). Nieb. l. l. p. 53 quod Th. in definiendo hoc tempore Antiochum secutum esse scribit, fallitur, quia hic teste Dion. l. l. tempus rei non indicavit; sed caute facit quod in hoc dissensu nihil discernendum esse iudicat. Cf. Holm. l. l. p. 63. — **ἐγγὺς τριακόσια.** Adverbium ἐγγύς (cf. 5, 2 et ἐγγύτατα 4, 4. 5, 3) numeralibus appositum non prorsus idem valet atque μάλιστα, de quo cf. adn. I 13, 3. Illud (cf. Xen. Anab. IV 2, 28. V 7, 9. VII 8, 18. Hist. Gr. II 4, 32. IV 2, 16. VI 4, 15. VII 4, 20. Ages. 7, 5) prope, hoc fere est.
§ 6. **Φοίνικες.** Intellegendos esse Phoenices Asiae, in quorum tamen locum postea Poeni seu Carthaginienses successerint, iure credit Cluver. p. 40. Cf. Heeren. de mercat. vet. pop. (ed. 4) I 2 p. 42 sqq. et II 1 p. 77. Movers. Antiqu. Phoen. II p. 309—362. Holm. l. l. p. 79 —86. Aliter tamen statuit Paus. V 25, 3. — **περὶ πᾶσαν ... τὴν Σικελίαν,** per Siciliam passim. Cf. Matth. Gr. § 589 c et adn. II 23, 2. — **ἀπολαβόντες.** Vid. adn. I 7. — **τὰ ἐπικείμενα νησίδια,** Aegates, non Liparaeas. Cf. Holm. l. l. p. 91. — **ἐπεσέπλεον.** Ἐπί

Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων ξυνοικήσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ οὕτως ᾤκησαν. ββ) Ἕλληνες κεφ. γ' — ε'.

1 3. Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι Χαλκιδῆς ἐξ Εὐβοίας πλεύσαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ Νάξον ᾤκισαν καὶ Ἀπόλλωνος ἀρχηγέτου βωμόν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο, ἐφ' ᾧ, ὅταν ἐκ Πόλεις αὐτῶν Νάξος Συρακοῦσαι Λεοντῖνοι Κατάνη.

συνοικίσαντες Laur. Aug. *B.* *E.* *K.* Cf. adn.

Cap. 3. § 1. πρῶτον pro πρῶτοι in libris deterioribus. Chalcidenses Graecorum primi erant, qui coloniam in Sicilia condiderunt.

valet insuper, ad veteres incolas. Addita κατὰ θάλασσαν languent, sed propter ea, quae supra § 4 de Siculis narrata sunt, videntur accessisse. — Μοτύην, prope Lilybaeum promunturium septentrionem versus. Cf. Holm. l. l. p. 83. — Σολόεντα, a Panormo orientem versus; cf. l. l. p. 85. Cum flexione cf. Μαλόεντος et Μαλόεντα III 3, 6. — ξυνοικήσαντες, cum coniunctim (in brevius spatium contracti) sedes collocassent. Oppositum est supra ᾤκουν περὶ πᾶσαν τὴν Σικελίαν. Cum Phoenices tria illa oppida iam antea condidissent, tunc neque primi neque prorsus novi incolae ibi consederunt. Itaque alienum ab hoc loco ξυνοικίσαντες. Cf. sd. V 116, 4. — ἐντεῦθεν, i. e. Motya potissimum. — ἐλάχιστον πλοῦν ... ἀπέχει. Cum verbis et sententia cf. VII 50, 2 et ibi adn. — βάρβαροι ... τοσοίδε. Adduntur a nonnullis Morgetes. Cf. Strab. p. 257. 270. Antioch. fragm. 3 (Dion. Hal. I 12). Sed hi pars quaedam Siculorum fuerunt. Cf. Holm. l. l. p. 64.

Cap. 3. § 1. Ἑλλήνων δέ. Graecorum coloniae in Sicilia fuerunt Ionicae eaeque Chalcidicae, Doricae eaeque aut Corinthiae aut Megaricae aut Rhodiae, mixtae. Cf. ed. mai. I 2 p. 502 sq. et Herm. Antiqu. Gr. I § 83. 84 et Holm l. l. p. 116—144. — Χαλκιδῆς ... μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ. „De Chalcidensium migratione vid. Cluv. p. 37." Huds. Steph. Byz. v. Χαλκίς· Θεοκλῆς ἐκ Χαλκίδος μετὰ Χαλκιδέων καὶ Ναξίων ἐν Σικελίᾳ πόλεις ἔκτισε. Cf. Ephor. (fragm. 52) apud Strab. p. 267, qui Θεοκλέα Ἀθηναῖον appellat, Polyaen. V 5. Suid. in ἐλεγεΐνειν et de hoc loco Welcker. in Mus. Rhen. IV p. 431 et Bach. Histor. crit. poes. Graec. eleg. p. 22 sq. — Νάξον ᾤκισαν. De urbe ipsa cf. IV 25, 7. 8, de tempore eius conditae § 2 et ibi adn. Eusebius in Chron. rem factam dicit Ol. XI 1 a. 736 (duobus annis ante Syracusas, non, ut Thuc. § 2, uno). — ἀρχηγέτου. „Ἀρχηγέτης dicebatur Apollo, quia coloniae in Siciliam deducendae fuerat dux et auctor. Vid. Cluv. p. 93. 94." Huds. De signo huius Apollinis diu superstite cf. Appi. Bell. civ. V 109. — ὅστις, quod haec ara non una, sed cum aliis extra urbem erat. Imminutam enim Th. tempore urbem fuisse apparet, ita ut pars sacrorum, quae antea in ea fuissent, iam extra esset. Itaque

Σικελίας θεωροὶ πλέωσι, πρῶτον θύουσι. Συρα- 2
κούσας δὲ τοῦ ἐχομένου ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρα-
κλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε, Σικελοὺς ἐξελάσας
πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι περικλυ-
ζομένῃ ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν· ὕστερον δὲ χρόνῳ
καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα πολυάνθρωπος ἐγένετο.
Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἐκ Νάξου ὁρμηθέν- 3

§ 2. *ἐρχομένου* It. Vat. Pal. Aug. Cass. Clar. Ven. b. G. *περικλυζομένη* codd. Emend. Bekk.

non singularis unius arae habitus describitur. Cf. Matth. Gr. § 483 b. Kuehn. Gr. max. § 554, 1 adn. 1. — *θεωροί.* Cf. adn. V 16, 2. — *πρῶτον.* „Esse potest et vero videtur pro *πρότερον*, prius quam excurrant ad sacram pompam.“ Bau. Cf. § 2.

§ 2. *τοῦ ἐχομένου ἔτους*, insequenti anno. Cf. Vig. p. 360. Syracusas Clinto Fast. Hell. p. 278 sq. Ol. XI 4, a. Chr. 733, Herm. Antiqu. Gr. I § 84 adn. 2 Ol. XI 2, a. Chr. 735, Muell. Dor. II p. 487, in cuius sententiam inclinat Boeckh. Inscr. II p. 335, Ol. V 3, a. Chr. 758, conditas esse censent. Rursus alii ponunt Ol. XI 3, a. Chr. 734, quem verum annum esse ex Chron. Euseb. Armen. ed. Venet. demonstratum esse a Fischero (Tab. chronol. Graec. Ol. XI 3) dicit Muenscher. de Reb. Platae. p. 34. Tacemus de Mannert. Geogr. IX 2 p. 307 sqq. Annum inter 769 et 703 fluctuare adeo demonstrare studuit Ed. Meyer in Comment. antiqu. stud. a. 1845 m. Oct., ubi de Syracusis conditis explicavit. Omnis quaestio pendet ex 4, 1. 2. 4. 5, 3. Novissimo tempore re diligenter disquisita Hermanno adstipulatus est Holm. l. l. p. 381 sqq. — *Ἀρχίας ... ᾤκισε.* „Huius ... multi ... meminerunt. Vid. Cluv. Sic. ant. p. 139. 140... Omnia, quae hic Thucydides de originibus urbium Siciliae tradit, latius exsequitur Cluv., qui de singulis consuli potest.“ Duk. De Syracusis conditis praeter Meyerum l. d. cf. Arnold. in Hist. Syrac. et Krebs. Lection. Diod. p. 203 sqq. et Holm. l. l. p. 120 sqq. — *ἐκ τῆς νήσου.* „Insulam intellegit Ortygiam, quintam [recentioribus temporibus] Syracusarum partem, ponte [Thucydidis tempore aggere] conexam, quae et arx et proprio nomine Ortygia dicebatur. Vid. Cluv. Sic. p. 155 etc.“ Huds. Cf. Letronn. Topogr. Syr. p. 14 sqq. Goell. de Sit. Syrac. p. 44 sq. Holm. l. l. p. 126. — *οὐκέτι περικλυζομένῃ.* Propter exstructum aggerem lapideum, qui post Thucydidis aetatem aut terrae motu destructus aut undarum vi perruptus est. Deinde Ortygia aggeris loco ponte cum continente iungebatur. „Cf. Strab. p. 59. 270. Cic. Verr. IV 52.53.“ Wass. ad VII 23. Postea agger restitutus est. Cf. Holm. l. l. p. 388. — *ἡ ἔξω.* Thucydidi Acradina, quod nomen apud eum non legitur, maxime est, etsi Letronnius Tycam quoque, de qua vid. adn. 98, 2, Thucydidis aetate satis magnum aedificiorum numerum habuisse putat. Certe nec Temenites (cf. 75, 1) nec Epipolae (cf. 96) iis temporibus, de quibus hic dicitur, urbis partes erant. Vide Holm. l. l. II p. 3. 382. — *προστειχισθεῖσα*, muro (alteri urbi) adiuncta. De hoc muro a Gelone fortasse exstructo cf. Holm. l. l. I p. 128. 204.

τες ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας Λεοντίνους τε, πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι καὶ μετ' αὐτοὺς Κατάνην· οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὔαρχον.

1 4. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ Παντακύου τε ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας καὶ ὕστερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσὼν καὶ Θάψον οἰκίσας αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βασιλέως Σικελοῦ παραδόν-

Μέγαρα τὰ Ὑβλαῖα Σελινοῦς Γέλα. Ἀκράγας. Ζάγκλη ἢ Μεσσήνη.

Cap. 4. § 1. *Παντακύου* ex optimis libris mss. Bekk. Vulgo *Παντακίου*, cui nomen *Πανταγίας*, quod huic fluvio apud alios est (cf. Cluv. Sic. p. 136), patrocinatur; sed apud Vergilium Med. et Rom. Pantagyas Aen. III 689.

Πρώτιλόν pars codd. Apud Polyaen. V 5, 2 *Τρώιλον* libri habent.

προδόντος codd. Recepimus Class. coniecturam. Cf. adn.

§ 3. *μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας*. De hoc dicendi genere reliquis Atticis scriptoribus inusitato (usitatum habes 4, 3) cf. II 49, 4. Herod. I 34, 1. IV 44. VI 98, 1. VII 177. Simile est 80, 2 *δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας*. Cf. etiam adn. III 36, 2. — *αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο*. Non igitur, ut plerumque, conditorem a maiore patria acceperunt.

Cap. 4. § 1. *κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον*. Et una cum Thucle, si fides Ephoro (fragm. 52) apud Strab. p. 267. — *ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν*. Cf. Polyaen. V 5, qui plura de hac re tradit. — *ὑπὲρ Παντακύου ποτ.* Hodie Porcári. Vid. Cluv. Sic. p. 136. Dorv. Sic. p. 206. Holm. l. l. p. 29. Ceterum parum distincta est haec loci descriptio, quam ut situs Trotili accurate definiri possit. Cf. Holm. l. l. p. 131. — *τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας*. Densata est oratio pro his: *ἐς Λεοντίνους μετοικήσας καὶ ἐνταῦθα τοῖς Χαλκιδεῦσιν ὀλ. χρ. ξυμπολιτεύσας*. Cf. Matth. Gr. § 578a. „Trotilus circiter quinto anno post Syracusas [*κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον*] conditus est; sed restat ut definiatur, quantum temporis inter Trotilum et Megara condita interfuerit, quaeque accurata sit verborum *ὀλίγον χρόνον* significatio." Clint. Fast. Hell. p. 278 ed. Krueg. Polyaeno si credimus, plus unius anni spatium intercessit, cum per hiemem eos Trotili et sex menses Leontinis habitasse memoret. Cf. Holm. l. l. p. 384 sq., ex cuius computatione Leontini Catana Trotilus Ol. XII 4 (729), Megara Ol. XIII 1 (728) condita sunt. — *Θάψον*, paeninsulam, quae describitur 97, 1. — *ἀναστάντες*, expulsi. Cf. Polyaen. V 5, 2. Holm. l. l. p. 131 sq. — *παραδόντος τὴν χώραν*. Ἡ *χώρα* est regio ea, in qua Megara Hyblaea con-

τος τὴν χώραν καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκή- 2 σαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι, ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι, Πάμμιλον πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι, καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς

§ 2. οἰκῆσαι codd. longe plurimi. Cf. adn.
Πάμιλλον Cl. Ven. Pal. It. Val. H. Laur., Πάμμιλλον Cass. Aug. C. Bas. Cf. Herodian. I p. 162. II p. 446.
ἐς Σελινοῦντα aut ἐς Ἐλινοῦντα aut ἐς Ἑλινοῦντα codd. Cf. sd. I 66, 2. Emend. Bekk.

dita est. Eam tradidit Hyblo, non prodidit. Cur enim prodidisse censeamus? Et quid omnino est regionem prodere? — Μεγαρέας ... τοὺς Ὑβλαίους. De horum urbe Megara vid. 49, 4 et ibi adn. Non vocari eandem Hyblam Geleatidem seu Galeotidem docuimus in ed. mai. I 2 p. 524. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 84 adn. 3. Holm. l. l. p. 390. De origine Megarae alia narrat Ephorus l. l. — κληθέντας, qui nomen acceperunt, sensu incohativo.

§ 2. ὑπὸ Γέλωνος ... ἀνέστησαν. Hoc non multo post factum esse quam Gelo Syracusis potitus est (Ol. LXXIII 4=485) apparet ex Herodot. VII 156. Factum est, si Megara condita est Ol. XIII 1 (728), Ol. LXXIV 2 (483). Cf. Muell. Dor. I p. 122 adn. 2. Clint. l. d. Herm. Antiqu. Gr. I § 85 adn. 1. Holm. l. l. p. 384. Respicitur huc infra c. 94. — ἔτεσιν ὕστερον ἑκατόν. A Thuc. dissentit Diod. XIII 59, 4. Vid. Cluv. Sic. p. 227. Reingan. de Selinunte p. 102. Krebs. Lect. Diod. p. 209. Herm. l. d. § 85 adn. 10. Holm. l. l. p. 383. 394. — ἢ ... οἰκίσαι. Infinitivus post ὕστερον ἤ, quemadmodum Plut. Lucull. 5, ita positus est ut post πρότερον ἤ I 69, 5, ubi vid. adn. In altera scriptura ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι, quam interpretantur postquam ipsi sedes collocaverunt, αὐτούς opposito caret. Nam Σελινοῦντα contrarium cogitare vetamur, quod iidem, qui Megaris sedes collocaverunt, Selinuntem condiderunt et habitaverunt. Deinde accurata rei significatio postquam Megara condiderunt postulat; respicitur enim ad Μεγαρέας ᾤκισαν. Cf. sd. V 116, 4 et Ullrich. Symb. III p. 10. — πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι. „An hoc [πέμψαντες ἐς Σελ. κτίζουσι] est: Pammilo in eum locum misso, ubi deinde Selinus fuit, urbem illam condiderunt? ut post κτίζουσι suppleatur αὐτήν, cuius pronominis ellipsis frequentissima est apud Thuc. Sed [cum Selinus non apte pro eo loco, in quo haec urbs condita est, nominetur] mihi suspicio est praepositionem ἐς huc irrepsisse e fine vocis praecedentis πέμψαντες et ea dempta legendum esse πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι." Duk. Ἐς omisit Bekk. Coniecturam adiuvat scriptura Ἑλινοῦντα, de qua vid. sd. Proprie missus est solus coloniae dux; qui eum secuti sunt ex edicto sua sponte nomina dederunt. Cf. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 81 sq. —

μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατῴκισε.
3 Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης ἐποίκους ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ Συρακουσῶν οἴκισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοὔνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶ καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη Λίνδιοι καλοῦνται·
4 νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκισιν Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες, οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνουν καὶ Πυστίλον, νόμιμα

§ 3. καλοῦνται pr. Vat., reliqui καλεῖται.

καὶ ... ξυγκατῴκισε. Per καί particulam explicatio quaedam verborum Πάμμιλον πέμψαντες adnectitur. Cf. de causa eodem modo adiuncta adn. IV 52, 3. Megarenses enim Hyblaei eadem qua Corcyraei I 24, 2 pietate usi οἰκιστήν coloniae deducendae ex metropoli arcessiverunt. Pronomen αὐτοῖς διὰ μέσου collocatum et ad οὔσης et ad ἐπελθών refertur. Cf. adn. V 27, 2. Ἐπέρχεσθαί τινι autem saepius (cf. III 69, 1. VIII 20, 1) is dicitur qui ad aliquem muneris apud eum suscipiendi causa proficiscitur. Ita Pammilus ad Megarenses profectus est, ut ab iis dux coloniae constituendae mitteretur.

§ 3. Γέλαν δέ. De huius urbis origine vid. interpr. Herodot. VII 153. Muell. Dor. I p. 110. Herm. Antiqu. Gr. I § 85 adn. 3. Holm. l. l. p. 134 sq. — πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ. Ergo, si Holmii rationes sequimur, Ol. XXII 4 (689). Eusebius uno anno prius rem factam esse ponit, cum quo consentit Boeckh. Explic. Pind. p. 115. — Γέλα ποτ. Hodie fiume di terra nuova et di Ghiozzo. Cf. Cluv. p. 199. Dorv. Sic. p. 127. Holm. l. l. p. 30. 135. — ἡ πόλις, arx. Cf. V 18, 10. Holm. l. l. p. 135. — καὶ ὅ. Attende rariorem syntaxin. Cf. Krueg. Gr. § 60, 6 adn. 4 et infra 89, 6. — Λίνδιοι. Haud dubie a Lindiis, quos praeter ceteros Rhodios urbi condendae adfuisse docet Herodot. l. d. De incolarum nomine loco imposito cf. adn. I 111, 3. — καλοῦνται. Cf. IV 102, 3. Krueg. Gr. § 63, 6. — νόμιμα Δωρικὰ ... αὐτοῖς. De his institutis Doricis vid. Muell. Dor. I p. 111. II p. 163. De universo more cf. III 34, 4, paulo post § 4 et infra 5, 1 νόμιμα τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν, ob quae verba et § 4 hic articulum excidisse aliquis coniciat. Sed cf. III 112, 4.

§ 4. ἔτεσι ... ἑκατόν, i. e., si Holmii rationes sequimur, Ol. XLIX 4 (581). Ol. L rem tribuit Pindari schol. ad Ol. I 166. De Agrigento inter Acragantem (hodie S. Biagio vocatur) et Hypsam (hodie Drago nominatur) condito cf. Cluv. p. 204. Dorv. p. 88. Holm. l. l. p. 138 sqq. — ὀνομάσαντες. De partic. aor. cf. II 68, 3. Kuehn. Gr. max. § 389, 7 e.

δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν 5
ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως
λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ
Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν
ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν· καὶ οἰκισταὶ Περιήρης
καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ
Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν
πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα,
ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστί (τὸ
δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον καλοῦσιν), ὕστε-
ρον δ' αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων
ἐκπίπτουσιν, οἳ Μήδους φεύγοντες προσέβαλον
Σικελίᾳ, τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων 6
τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ τὴν
πόλιν αὐτὸς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσ-

§ 6. αὐτοῖς codd. Emend. Dobr. et Bekk. Cf. adn.

§ 5. Ζάγκλη ἀπὸ Κύμης. Aliter hoc referunt Strab. p. 268. Scymn. 284 sqq. Ad Th. narrationem proxime accedit Paus. IV, 23, 3. Cf. Cluv. p. 82. Casaub. ad Strab. l. l. Herm. Antiqu. Gr. I § 83, adn. 4. 5. Holm. l. l. p. 132 sq. 390 sq. — Κύμης ... Χαλκιδικῆς πόλεως. De antiquissima hac Graecorum in Italia colonia cf. Strab. p. 243. Herm. l. d. § 82, adn. 1. Nieb. Hist. Rom. I p. 173. III p. 204 sqq. Curt. Hist. Gr. I p. 417. — Ὀπικίᾳ. „In geographia Graecorum Thucydidis aetate nomen erat orae maris Tyrrheni a Tiberi in meridiem versus usque ad fines Oenotriae, hoc est ad Paestum fere et Silarum fluvium, spectantis. Vid. Aristot. Polit. VII 10 [1329 b].“ Arn. Cf. Dion. Hal. Ant. I 72. Nieb. Hist. Rom. I p. 71 sqq. supra adn. 2, 4. — ὁ μὲν ... Χαλκίδος. Paus. IV 23, 3 Κραταιμένης Σάμιος καὶ Περιήρης ἐκ Χαλκίδος. — κληθεῖσα, ὅτι .. ἐστί. „Unus, opinor, Diodorus [IV 85, 1] prorsus a Thucydide dissentit, qui Zanclen a rege Zanclo nomen ait invenisse. Vid. Strab. p. 268. Cluv. Sic. p. 84.“ Huds. Verba τὴν ἰδέαν (specie) noli suspecta habere; nam frequens est is pleonasmus, quo vocabuli copulati, ut hic adiectivi δρεπαν., notio vel clarius explicatur vel subtilius definitur. De ipsa voce ἰδέας, si placet, cf. Baehr. ad Plut. Flamin. 1, de κληθεῖσα cf. adn. § 1. — ὑπὸ Σαμίων ... Σικελίᾳ. Cf. Herodot. VI 23. Προσέβαλον est appulerunt, ut 44, 2. VIII 12, 1.

§ 6. Ἀναξίλας. De hoc vid. Herodot. l. d. Diod. XI 48, 2. Strab. p. 257. Herm. Antiqu. Gr. I § 82 adn. 12. Holm. l. l. p. 199 sq. — ἐκβαλών. Aliter Paus. IV 23, 4, qui idem in definienda Anaxilai aetate erravit. Cf. ibi Sieb. ad § 3 et Herm. l. d. § 83, adn. 9. Holm. l. l. p. 411. — τὴν πόλιν αὐτὸς ... οἰκίσας. Quod in codd. traditum est αὐτοῖς qui retinent pro dativo incommodi id accipiunt. Sed expulsis Samiis quid incommodi attulerit urbs denuo

σήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ὠνόμασε.

1 5. Καὶ Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου καὶ Σίμου καὶ Σάκωνος, καὶ Χαλκιδῆς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν, ξυνῴκισαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι· καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. 'Ιμέρα, Ἄκραι καὶ Κασμέναι, Καμάρινα.

2 Ἄκραι δὲ καὶ Κασμέναι ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθησαν, Ἄκραι μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ

αὐτὸ ὠνόμασε It. Vat. Pal. Aug. M. Cl. Ven. C. F. G. H., ἂν τὸ ὠνόμασεν Cass., reliqui et vulgo ἀντωνόμασε. Cf. adn.

Cap. 5. § 1. ξυνώκισαν It. Vat. Cass. Cl. T. H., reliqui ξυνῴκησαν. Cf. adn. et sd. V 116, 4.

Μυλιτίδαι Cass. Mosqu., Μιλητίδαι Laur. m. D. I. K., Μυτιλίδαι M.

incolis frequentata, haud facile dixeris. Genetivos ξυμμ. ἀνθρ. aliter atque Bau., qui πόλιν bis cogitat, expedit Bern. Synt. p. 168. Cf. etiam Krueg. Gr. § 47, 8 adn. 3. — ἀπὸ τῆς . . . πατρίδος. Haec illustrantur verbis Strab. l. d. et Paus. IV 23, 3. Cf. Herm. l. d. § 82 adn. 10 et 11. — Insolentior autem est neutrius adverbialis τὸ ἀρχαῖον usus pro adiectivo ἀρχαίας, qua ratione alibi adverbia vera et primitiva temporis et loci post articulum ponuntur. Cf. tamen adn. 80, 5. — αὐτὸ ὠνόμασε, scil. τὸ χωρίον, quod § 5 praecessit. Class. vulgatam scripturam ἀντωνόμασε servans de mutato nomine intellegit. Sed hoc esset μετωνόμασε (cf. I 122, 4). Cf. Meinek. in Herm. III p. 358.

Cap. 5. § 1. Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκ. Cf. Mannert. l. d. p. 443. Herm. Antiqu. Gr. § 83, 6. Holm. l. d. 136. 393. De tempore rei, quod Thucydides non definit, praeterquam quod ante adventum Samiorum et aliorum Ionum coloniam deductam esse apparet, vid. Diod. XIII 62, 4, quo auctore condita est aut Ol. XXXII 4 (649) aut XXXIII 1 (648). Cf. Holm. l. l. p. 393. — ξυνῴκισαν . . . φυγάδες, condendae urbis participes fuerunt . . . exsules. Frustra rem a Diod. XI 49, 3 narratam huc refert Mannert. l. d. Cf. Holm. l. d. — στάσει νικηθέντες, a (contraria) factione superati. — οἱ Μυλητίδαι. Nomini ignoto Strabonis verba p. 272 τὴν Ἱμέραν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι minus lucem afferre quam ex hac appellatione et superioribus ἀπὸ Ζάγκλης orta videntur esse. Vid. Mannert. l. d. Ceterum cf. Arnold. Hist. Syr. p. 30. Huellm. Ius publ. antiqu. p. 101. Holm. l. l. p. 135 sq. — μεταξύ. Usitatius esset ἐκ.

§ 2. Ἄκραι. Hoc oppidum, de cuius situ disputat Cluv. Sic. ant. p. 353 sq., X stadia ab Anapo, XXIV milia pass. a Syracusis distans, apud Pallazolam situm fuit. Cf. Mannert. l. d. p. 437. Holm. l. l. p. 141 sq. 396. Cas-

Συρακούσας, Κασμέναι δὲ ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας.
καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκί- 3
σθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ
ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν· οἰκισταὶ δὲ ἐγέ-
νοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων
δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρα-
κοσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον
Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακοσίων αἰχμα-
λώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς
οἰκιστὴς γενόμενος κατῴκισε Καμάριναν. καὶ αὖθις
ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳ-
κίσθη ὑπὸ Γελῴων.

αἰτίαι τῆς τῶν Ἀθηναίων στρατείας. ἐξορμῶσιν αὐτοὺς μάλιστα Ἐγε-

6. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων 1
Σικελίαν ᾤκει, καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ
Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ
ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξαι, βοηθεῖν

§ 3. κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος codd. Cf. adn.
Cap. 6. § 1. ἄρξειν codd. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 8. Nihil valent ad defendendum inf. fut. cum ἐφίεσθαι verbo iunctum exempla eiusdem inf. ex verbis pendentis, quorum volendi vis a principali cogitandi notione profecta est, de quibus dictum est adn. IV 115, 2.

menas inter Acras et Camarinam fuisse censet Cluv. p. 359. Cf. Holm. l. l. p. 143. 396.

§ 3. ἔτεσιν ... ἑκατὸν μ. Σ. κτ. Ol. XLV apud schol. Pind. Ol. V 16, Ol. XLV 3 apud Eusebium. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 279. Krebs. Lect. Diod. p. 205. Holm. l. l. p. 384 sq., qui rem Ol. XLV 2 (599) tribuit. — ἀναστάτων ... ἀπόστασιν. Id scholiastes ad Pind. Ol. V 16. 19 factum dicit Ol. LVII, Scymnus 296 anno XLVI postquam condita fuit. Cf. Krebs. l. d. p. 207 et Herm. Antiqu. Gr. I § 84, 16 et Holm. l. d. p. 201. 412. — χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον. „Rem etiam Herodot. VII 154 narrat.“ Haack. De Hippocrate, successore fratris Cleandri, Gelonis decessore, vid. Herodot. VI 154. 155. Herm. l. d. § 85, adn. 5. Holm. l. l. p. 197 sq. 201 sq. — λύτρα ... λαβὼν τὴν γῆν, cum Syracusanos ad Helorum fl. vicisset. Cf. Herodot l. d. schol. Pind. Nem. IX 96. Holm l. d. p. 201. De plurali λύτρα vid. Bernh. Synt. p. 65. — ἀνάστατος γενομένη. Eodem fere tempore quo Megara. Cf. adn. 4, 2. — κατῳκίσθη ὑπὸ Γελῴων. Legendum esse ὑπὸ Γελῴων e Diod. XI 76, 5 docuit Wessel. ad hunc l., cui recte assentiuntur Mannert. l. d. p. 243. Krebs. l. d. p. 205. Boeckh. ad Pind. schol. p. 121. Facta res est Ol. LXXIX 4 (461) anno XVII post Gelonis mortem. Cf. Holm. l. d. p. 252.

Cap. 6. § 1. ὥρμηντο. Cf. adn. IV 74, 1. — τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει. Cf. adn. I 23, 6. — τῆς πάσης ἄρξαι,

δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγε- σταῖοι Σε
2 νέσι καὶ τοῖς προγεγενημένοις ξυμμάχοις. μάλιστα νουντίοις πολεμοῦντ
δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἐγεσταίων [τε] πρέσβεις παρ- κατάσκοπ
όντες καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὅμοροι οὖν πρῶτ πέμπονται
γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις ἐς πόλεμον καθέστασαν Ἔγεσταν.
περί τε γαμικῶν τινων καὶ περὶ γῆς ἀμφισβητή-

προγεγενημένοις Pal. M. m. cum deterioribus aliquot et Valla pristinis interpretatus; reliqui προσγεγενημένοις. Sed de sociis, qui accessissent, in superiore de bello Siciliensi narratione nihil memoratum est. Cf. adn.

§ 2. τε om. Cl. Ven. Ar. Cf. adn.

sensu incohativo totius imperio potiri. Cf. I 4. V 91, 2. VI 85, 3. — τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι. Sunt Chalcidicae civitates Siciliae. Cf. III 86, 3. VI 76, 2. — τοῖς προγεγεν. ξυμμ. Cf. infra § 2 τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ προτέρου πολέμου ξυμμαχίαν ibique adn. Articulus repetitur, quod non prorsus iidem fuerunt cognati et socii. Nam praeter cognatos Atheniensium socii fuerunt Camarinaei (III 86, 2) et Siculi (III 103, 1. 115, 1. IV 25, 9). Cf. Kuehn. Gr. max. § 451, 1.

§ 2. Ἐγεσταίων . . . ἐπικαλούμενοι. Si servata τέ particula intellegimus παρόντες τε καὶ ἐπικαλούμενοι, eius traiectionis causa nulla potest inveniri. Si autem, ut ab aliquot interpretibus factum est, interruptam esse statuitur sententiam ea quae sequitur explicatione, repeti autem atque compleri verbis § 3 scriptis ὧν ἀκούοντες . . . τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, itaque addita explicatione scriptorem adductum esse, ut quod additurus fuisset καὶ οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς post Ἐγεσταίων τε . . . ἐπικαλούμενοι omitteret et post interpositam explicationem totam sententiam iteraret, eam quae intercedit explicationem ad solum Ἐγεσταίων τε . . . ἐπικαλούμενοι pertinere exspectamus. Ut autem ex verbis ὧν ἀκούοντες . . . τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς apparet, easdem quae explicantur causas non solum legati, sed etiam οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς protulerunt. Cum igitur scriptori ante explicationem addere liceret καὶ οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς, causa non erat cur propositam sententiam non persequeretur. Itaque ne hac quidem ratione τέ defendi putamus. Aut errore additum est (cf. sd.) aut ex τότε factum. De comparativo προθυμότερον cf. Kuehn. Gr. max. § 542, 1 adn. 7. — Cum praeter Segestanorum etiam Leontinorum exsulum legatos adfuisse narret Diod. XII 83 nec ipse Thucydides taceat 19, 1, de his eum iam hic aliquid additurum fuisse putamus, nisi cum altera demum Segestanorum legatione (c. 8) advenissent. Commemorantur etiam a Plut. Nic. 12. — περί τε γαμικῶν, de rebus quibusdam conubialibus, quas accuratius describere a suo consilio alienum esse scriptor putavit. Cf. Aristot. Pol. VIII 4, 4 (1304a) μετέβαλε δὲ καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ ἡ πολιτεία ἐκ γαμικῶν, 6, 10 (1306a) ἐκ γαμικῆς μὲν αἰτίας αἱ εἰρημέναι πρότερον (στάσεις ἐγένοντο). — περὶ γῆς ἀμφισβητήτου. Hanc causam, quam solam novit, fusius enarrat Diod. XII 82, 3.—

του, καὶ οἱ Σελινούντιοι Συρακοσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὥστε τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου [Λεοντίνων] οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνῄσκοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐδέοντο σφίσι ναῦς πέμψαντας ἐπαμῦναι, λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακόσιοι Λεοντίνους τε ἀναστήσαντες ἀτιμώρητοι γενήσονται καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι μή ποτε μεγάλῃ παρασκευῇ Δωριῆς τε Δωριεῦσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίοις βοηθήσαντες καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαθέλωσι· σῶφρον δ' εἶναι μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακο-

83. — ἐπαγόμενοι. De partic. praes. cf. adn. III 34, 2. V 75, 3. — κατεῖργον. Cf. adn. IV 98, 6 et de re Diod. l. d. — τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος... ξυμμαχίαν. Ad auxilium ab Atheniensibus impetrandum suae societatis ante cum iis factae Segestani eos admonere debent. Nam auxilium eos rogantes praestiti officii gratiam sibi reddi volunt. Itaque cum neque Leontinorum societas neque societas cum Leontinis huc quadret, Λεοντίνων ad ξυμμαχίαν non refertur, quod quominus fiat etiam verborum collocatio videtur obstare. Nec multo aptius cum τοῦ προτέρου πολέμου verbis iungitur. Nam prius bellum quod fuerit, ipsa rerum cohaerentia satis clarum est neque addito solo Λεοντίνων undique definitur; deinde etiamsi scriptor bellum quod respiceret distinctius designare voluisset, primo quo id tetigit loco, i. e. supra in verbis τοῖς προγεγενημένοις ξυμμάχοις, quae ad eiusdem belli tempus spectant, id facere debebat. Laudamus igitur Class., quod Λεοντίνων delevit, quo facto de ipsorum Segestanorum cum Atheniensibus societate sermonem esse continuo patet. Revera autem Segestanos, quanquam III 86 non significantur, inter socios Leontinorum fuisse, qui Athenienses in societatem arcessiverunt, eo apparet quod, nisi etiam inter τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν fuissent, qui in proximis verbis memorantur, tota quae ibi profertur argumentatio ad ipsos Segestanos eorumque rogationem non pertineret. Accedit quod eos in Atheniensium societate fuisse etiam Nicias (10, 5, ubi cf. adn.) et Hermocrates (33, 2) indicant. — ἀναμιμνήσκοντες cum duplici accus. ut Xen. Anab. II 3, 11. Cf. Krueg. Gr. § 47, 11 adn. 3. — Λεοντίνους ἀναστήσαντες. Vid. V 4. — τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν, reliquos Atheniensium socios praeter Leontinorum urbem Syracusanorum opera incolis orbatam.

σίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων
3 ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο πρέσβεις πέμψαι πρῶτον ἐς τὴν Ἔγεσταν περί τε τῶν χρημάτων σκεψομένους εἰ ὑπάρχει, ὥσπερ φασίν, ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα [πρὸς τοὺς Σελινουντίους] ἐν ὅτῳ ἐστὶν εἰσομένους.

1 7. Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπεστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν τῆς τε γῆς ἔτεμον οὐ πολλὴν καὶ σῖτον ἀνεκομίσαντό τινα ζεύγη κομίσαντες, καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς Ἀργείων φυγάδας καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακα-

Λακεδαιμ- νιοι μὲ- στρατεύ- ουσιν ἐς τ- Ἀργείαν Ἀθηναῖοι βοηθοῦσ- τὰ ἐν Ὀρ- αῖς γενόμ-

§ 3. *πέμψαι* H.; decreverunt primum mittendos Egestam legatos Valla. Vulg. *πέμψαντες*, quod recte explicari non potest. Ita iam 1, 2 in uno H. infinitivum recte servatum esse cognovimus.

§ 3. *ὧν ἀκούοντες*. Rem exornat Iust. IV 4. De part. praes. cf. VII 48, 3. Herod. I 69. Krueg. Gr. § 53, 1 adn. 2, de genetivo rei IV 37, 1. V 44, 1; qui sequitur genet. *τῶν Ἐ... λεγόντων κ. τ. λ.* non obiectivus est, sed absolutus. Cf. Krueg. Synt. dial. § 47, 10 adn. 7. — *τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς*. In his praecipuus erat Alcibiades. Cf. c. 15. Plut. Alc. 17. Nic. 12. — *πρῶτον*, priusquam decernerent. — *τῷ κοινῷ*. Cf. adn. I 80, 4. — *τὰ τοῦ πολέμου . . . ἐν ὅτῳ ἐστίν*, res bellicae in quo statu essent. Verba seclusa tam supervacanea sunt quam omisso articulo suspecta. Neque enim meminimus *πόλεμος* a Th. aut ab alio scriptore usquam pro substantivo verbali haberi, ut huc afferri possit Krueg. Gr. § 59, 9 adn. 9.

Cap. 7. § 1. *τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος*. Diodorum XII 81, 4 hanc expeditionem in Ol. XC 4 referre admonens Dodwell. Thucydidem in proximis, quod hieme terram devastatam et frumentum ablatum esse dicat, secum ipsum pugnare videri addit, cui in ed. mai. responsum est posse frumentum in horreis repositum et devastationem non eam fuisse, qua segetes succiderent. — *τῆς γῆς ἔτεμον οὐ πολλήν*. Cf. II 56, 4. Diod. l. d. *πολλὴν τῆς χώρας δῃώσαντες*. — *σῖτον . . . κομίσαντες*, frumenti aliquantum secum reportarunt iumentis adductis. Parum elegans est sermo *ἀνεκομίσαντο . . . κομίσαντες* et forsitan aliquid vitii hic lateat. — *ἐς Ὀρνεάς*. Hanc igitur urbem Argivis sociam, de qua vid. adn. V 67, 2, occupaverant. Eandem *ἐπιτειχισθῆναι* dicit Diod. — *τοὺς Ἀργείων φυγάδας*.

ταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους καὶ σπεισάμενοί τινα
χρόνον ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργείους
τὴν ἀλλήλων ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου.
ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ 2
τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι
μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντες τοὺς
ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ
νύκτα, αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν,
ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστε-
ραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς
Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς
ναυσὶν ἐπ' οἴκου.

όλεμος ηναίων καὶ ρδίκκου.

Καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱπ- 3
πέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι σφῶν
τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυ-
γάδας ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι 4
δὲ πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης,
ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδάς,
ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ' οὐκ ἤθελον.
καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕκτον καὶ δέκατον
ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης
ξυνέγραψεν.

Cap. 7. § 2. ἐξελθόντων codd., egressi unum diem Orneas oppugnaverunt Valla. Cf. adn.
ἄποθεν pars codd. Cf. sd. III 111, 1.

Qui in agro Phliasio commorati erant. Vid. V 83, 3. — σπεισάμενοί τινα χρόνον, pacti in aliquod tempus. Cf. II 73, 1. IV 63, 1. V 60, 1.

§ 2. ναυσὶ ... ὁπλίταις. Quadraginta triremes et mille ducentos ὁπλίτας memorat Diod. — ἐξελθόντες Th. scripsisse oportet, cum ἐξελθόντων nemo non ad τῶν Ἀθηναίων referret, quo referri nequit, et membrum participio enuntiatum non tantum ponderis ipsum habeat, ut hoc modo a nomine suo disiungi possit. Cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2 et exempla adn. V 31, 2 allata. — ἐκδιδράσκουσιν. Alia narrat Diod. XII 81, 5.

§ 3. τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ. Alia enim Methone in Laconica erat, de qua cf. II 25, 1. Vicina Macedoniae vocatur, quod tunc Macedonibus, intra quorum fines erat (a Pydna stadia XL, ab Aloro LXX distans teste Strab. p. 330), nondum parebat. Vid. IV 129, 4. — τοὺς ... φυγάδας. Amicos Philippi, Derdae, Amyntae, ut videtur. Cf. I 59, 2. II 95, 2.

§ 4. ἄγοντας ... δεχημέρους σπονδάς. Cf. adn. V 26, 2. Quando inter Athenienses

1 8. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι μετ' αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθόν, ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν.
2 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ καὶ περὶ τῶν χρημάτων ὡς εἴη ἑτοῖμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ καὶ ἐν τῷ κοινῷ, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις πρὸς Σελινουντίους, ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται

οἱ μὲν ἐκ τῆς Σικελίας πρέσβεις ἐπανέρχονται, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφίζονται στρατεύειν καὶ Ἀλκιβιάδην τε καὶ Νικίαν καὶ Λάμαχον στρατηγοὺς καθιστᾶσι.

Cap. 8. § 2. ἐν τοῖς κοινοῖς codd. Emend. Herw. Stud. Thuc. p. 46. Cf. 6, 3, ubi de eadem re eadem verba. Neque τὰ κοινὰ aerarium, sed publicam pecuniam, publicos reditus significat. Cf. Dem. VIII 21. Arist. Plut. 569. Polyb. I 59, 6. Simile vitium habuimus II 65, 1. V 27, 1. 48, 1. 79, 1.

et Chalcidenses haec foedera icta sint, non liquet.

Cap. 8. § 1. τοῦ ... θέρους ἅμα ἦρι. Cf. adn. V 40, 1. — ὡς ἐς ἑξήκοντα ... μισθόν. „Haec multum nos adiuvant in definiendo stipendio et numero hominum, qui in triremibus Atticis fuerunt. Rationibus subductis a Segestanis ducenos in singulis navibus numeratos [cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 383 sqq. et VIII 29, 2] et stipendia [singulorum] singulis drachmis in dies aestimata esse apparebit." Bloomf. „Etenim 200 × 30 = 6000, i. e. sex milia drachmum sive talentum unum. Hoc stipendium erat alterum tantum quam usitatum, sed longinquitas Siciliae et timenda belli diurnitas, ut stipendium ita augeretur, requirere videbantur, id quod etiam prius in Potidaeae obsidione factum esse cognovimus. Vid. III 17." Arn. Cf. VIII 29, 1. 45, 2. Boeckh. l. d. p. 296 sq. Ὡς iungendum est cum μισθόν: tanquam stipendium, ut esset stipendium.

§ 2. ποιήσαντες. Conf. adn. I 67, 3. — περὶ τῶν χρημάτων. De his quomodo decepti fuerint, 46, 3 audiemus. — ἐψηφίσαντο. Huic decreto reliquias tituli tribuit in Inscr. Att. I n. 55 exscriptas Kirchhoff. — στρατηγοὺς αὐτοκράτορας. Thucydides ipse rem explicat 26, 1. Cf. adn. II 65, 4. — Ἀλκιβιάδην ... Λάμαχον. Cur hos tres duces constituerint, exponit Plut. Nic. 12 et Alc. 18. — ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, si quid ex bello commodi nacti essent, si res in bello prospere cessissent. Cf. adn. I 144, 3. II

αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τἄλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα Ἀϑηναίοις.

ἐκκλησία γίγνεται περὶ τῆς παρασκευῆς, ἐν ᾧ καιρῷ παρέρχεται Νικίας.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖϑις 3 ἐγίγνετο, καϑ' ὅ τι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ τάχιστα γίγνεσϑαι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴ του προσδέοιντο, ψηφισϑῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ 4 Νικίας ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν, νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρϑῶς βεβουλεῦσϑαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ τῆς Σικελίας ἁπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσϑαι, παρελϑὼν ἀποτρέψαι ἐβούλετο καὶ παρῄνει τοῖς Ἀϑηναίοις τοιάδε.

λόγος Νικίου. α'. προοίμιον.

9. „Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμε- 1 τέρας ἥδε ξυνελέγη, καϑ' ὅ τι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασϑαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειϑομένους πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασϑαι. καίτοι 2

39, 4. 87, 6. — ξυγκατοικίσαι et πρᾶξαι infinitivi adiectivo βοηϑοὺς ex aequo positi consilium indicant, ut I 72, 1. 128, 3.

§ 3. ἡμέρᾳ πέμπτῃ. De articulo omisso vid. adn. IV 90, 3. Ex Aristoph. Lys. 391 sqq. Adoniis hanc concionem habitam esse docuit Droysen., etsi aliter de his loquitur Plut. Nic. 13. De ipsis Adoniis Atheniensium cf. Beck. Charicl. I p. 228. — καϑ' ὅ τι, qua ratione, ut 9, 1. — προσδέοιντο, praeter ea quae decreverant § 2.

§ 4. προφάσει ... εὐπρεπεῖ, causa levi (cf. I 141, 1) et speciosa. Sunt dativi instrumenti. Similiter εὐλόγῳ προφ. 79, 2. — τῆς Σικελίας ... ἀποτρέψαι ἐβούλετο. Similiter Plut. Alc. 17 Νικίας ὡς χαλεπὸν ἔργον ὂν τὰς Συρακούσας ἑλεῖν ἀπέτρεπε τὸν δῆμον. — μεγάλου ἔργου. Cf. III 3, 1. De interpositis his verbis (pertinent enim ad τῆς Σικ. ἁπάσης ἐφίεσϑαι) cf. Eur. Herc. 323.

Cap. 9 sqq. Summam huius contionis indicat Diod. XII 83, 6. Cf. etiam Plut. Nic. 12.

§ 1. ἄμεινον. Cf. Matth. Gr. § 457 d et adn. I 118, 3. — „Καὶ μή refertur ad infin. χρῆναι ... Mihi videtur, inquit Nicias, de ipsa expeditione etiamnunc consultandum, non ita brevi deliberatione habita bellum suscipiendum.“ Bau.

§ 2. καίτοι ἔγωγε cet. Modo sibi adhuc consultandum videri, essetne bellum suscipiendum, dixerat. Et tamen, inquit, causae sunt, cur equidem minime adverser expeditioni Siculae; nam et honorem ex huiusmodi re consequor et minime vitae meae metuo. At non ideo contra senten-

ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀρρωδῶ, νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι. ὅμως δὲ οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην οὔτε νῦν ἄλλα ἢ ἃ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα
3 ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους ἀσθενὴς ἄν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τά τε ὑπάρχοντα σῴζειν παραινοίην καὶ μὴ τοῖς ἑτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ οὔτε

Cap. 9. § 2. ἀλλὰ ἢ ἂν codd., nisi quod ἀλλ' ἢ ἂν Ven., ita nunc quae optima esse sentio dicam Valla; ἀλλ' ἃ ἂν Reiske. Cf. adn.

tiam meam dicam. — ἧσσον ἑτέρων. Quanquam alii, inquit, qui hanc expeditionem dissuadeant, ignaviae forsitan insimulentur (sicut infra 13, 1 seniores vereri affirmat, ne, nisi bellum suffragio suo comprobarint, μαλακοί esse videantur), me quidem, qui plurima stipendia fecerim et plurimis proeliis interfuerim, propterea quod vitae meae timeam, hanc expeditionem decerni nolle nemo ausit dicere. Proxima νομίζων ... ὀρθοῦσθαι addit, quod illos seniores ab Alcibiadis factione timiditatis incusatos ipse nequaquam vult reprehendere. — νομίζων. Participium concessivam hic vim habet, quasi additum sit καίπερ. Cf. adn. I 69, 5. — ὁμοίως. „Cui ergo? Nempe non ὀρρωδοῦντι, non metuenti, sibi non parcenti; aeque, inquit, s. non minus fuerit bonus civis, qui sibi quoque parcat et consulat, quam qui de hoc non laboret.“ Bau. — δι' ἑαυτόν. Haec illustrantur dicto II 60, 3. — οὔτε νῦν ... ἐρῶ. Qui codd. scripturam tuentur ad οὔτε νῦν mente παρὰ γνώμην repetere solent. At tum in opposita sententia non dicendum est quomodo optime sive optima existimabo (dicam), sed quae optima existimabo (dicam). Class. ad οὔτε νῦν subaudit λέγω conferens I 86, 2. III 40, 2. Tamen praeterquam quod hoc ad futurum ἐρῶ non satis convenit, ne sic quidem illud quomodo optime sive optima existimabo dicam aptum est. Nam diversum est ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα 8, 2, ubi pro obiecto, quod hic prorsus desideratur, superius τἆλλα cogitandum est. Itaque nunc scripsimus quod Madvig. Advers. I p. 400 emendandum esse vidit. Nam quod Class. de coniunctivo cum ἂν post οὔτε ἄλλα ἢ posito dubitat, patet eum futuro enuntiati primarii respondere.

§ 3. τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους, indolem vestram, qui prompti estis ad audendum et novarum rerum cupidi. Cf. I 70. — τοῖς ἑτοίμοις ... κινδυνεύειν. Τὰ ἑτοῖμα esse praesentia, quae quis iam teneat, vidimus I 70, 4. IV 61, 1. De verbis κινδυνεύειν τινί vid. adn. II 65, 7. —

ἐν καιρῷ σπεύδετε οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω.

κεφάλαια —ιβ. αα'. ὅτι οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδουσιν Ἀθηναῖοι ι' οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμηνται ια' § α'.

10. Φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε 1
ὑπολιπόντας καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας δεῦρο ἐπαγαγέσθαι. καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς 2
γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον· αἳ ἡσυ- 3
χαζόντων μὲν ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται (οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων), σφαλέντων δέ που ἀξιόχρεῳ δυνάμει ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται, οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο,

Cap. 10. § 1. ἡμᾶς codd. plurimi. At praecedunt σπεύδετε et ὥρμησθε, sequitur οἴεσθε.
δεύτερον codd. longe plurimi, δεῦρο pauci et Valla huc interpretatus. Cf. 18, 1. 34, 3.
§ 2. αὐτὰς codd. satis multi, sed non optimi. Cf. adn.
§ 3. δέ om. codd. prope omnes, vertit Valla.

κατασχεῖν, assequi, sensu incohativo. Cf. II 62, 3.

Cap. 10. § 1. καὶ ἑτέρους, etiam alios. — ἐπαγαγέσθαι, alibi arcessere, hic est allicere, attrahere. In tota paragrapho attende concursum diversorum accusativorum, qui in Latinis vituperaretur. Perspicuitati consuli poterat hac orationis conformatione: φημὶ γὰρ ὅτι ὑμεῖς πολεμίους πολλοὺς ἐνθ. ὑπολιπόντες καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖτε ἐκ. πλεύσαντες δεῦρο ἐπαγαγέσθαι.

§ 2. τὰς ... σπονδάς, τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους. — αἵ, cum vi adversativa ut οὓς I 39, 3. — ὀνόματι. Cf. Krueg. Gr. § 46, 4 adn. 3. — οὕτω ... ἔπραξαν αὐτά] οὐ τοῦτο λέγει ότι συνθέμενοι περὶ τῶν σπονδῶν οὕτως ἐσπείσαντο ὥστε μὴ βεβαίους αὐτὰς τυγχάνειν (ἐπεὶ δόξειεν ἂν καὶ ἑαυτὸν διαβάλλειν· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ πράξας τὰς σπονδάς), ἀλλ' ἀποτείνεται πρὸς Ἀλκιβιάδην τε καὶ Κλεόβουλον καὶ Ξεναγόραν [Ξενάρην legendum esse ex V 36 sqq. intellegitur]· οὗτοι γὰρ ἠναντιοῦντο ταῖς σπονδαῖς καὶ οὕτως ἔπραττον ὥστε μὴ μένειν αὐτάς. Schol. Ex hac autem interpretatione αὐτά legendum esse apparet. Nam ἔπραξαν αὐτάς illos ipsa foedera fecisse significaret. Verte eo enim rem adduxerunt. Weidneri coniectura ἐτάραξαν (l. l. p. 15) non opus esse putamus. Cf. adn. 18, 6. 40, 2. 79, 4. Ἐνθένδε ἄνδρες sunt *Leute von hier*. Sic rursus 88, 1. Cf. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 15. — σφαλέντων ... δυνάμει. Propr. sin autem usquam magno exercitu offenderimus, i. e. sin autem usquam magnus exercitus noster aliquam cladem acceperit. Pro σφαλέντων, ad quod ex superioribus ἡμῶν audiendum est, si σφαλεῖσι exspectes, cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2. — διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις. Vid. V 14, 3. 28, 2. — ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ

ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα
3 ἔχομεν. εἰσὶ δ' οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν
ἐδέξαντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι· ἀλλ' οἱ μὲν
ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ Λακεδαι-
μονίους ἔτι ἡσυχάζειν δεχημέροις σπονδαῖς καὶ
4 αὐτοὶ κατέχονται. τάχα δ' ἂν ἴσως, εἰ δίχα ἡμῶν
τὴν δύναμιν λάβοιεν, ὅπερ νῦν σπεύδομεν, καὶ
πάνυ ἂν ξυνεπιθοῖντο μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ
πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους γενέσθαι ἐν
5 τῷ πρὶν χρόνῳ. ὥστε χρὴ σκοπεῖν τινα αὐτὰ καὶ
μὴ μετεώρῳ τῇ πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν καὶ ἀρ-

§ 4. *τάχα ἂν δ'* pars codd., ut 2, 4.
§ 5. *μετεώρῳ τε πόλει* codd., *τῇ* fortasse schol. Emend. Krueg. Cf. adn.

ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο, maiore cum dedecore quam nos, quos minus necessitas premebat, ex necessitate pacem fecerunt. Cf. adn. I 51, 2. — *ἔπειτα ... ἔχομεν.* Cf. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 6. — *πολλὰ τὰ ἀφισβητούμενα.* Refertur ad Amphipolin Atheniensibus non redditam et ea, quae exponit V 35. 42.

§ 3. *οἱ μὲν ... πολεμοῦσιν.* Sunt Corinthii. His enim ab initio quidem *ἀνοκωχὴ ἄσπονδος* fuit cum Atheniensibus (vid. V 32, 7), postea autem palam adversus eos bellum gesserunt. Cf. V 52, 2. 115, 3. — *οἱ δὲ ... κατέχονται.* Sunt Boeoti (V 26, 2. 32, 5) et Chalcidenses Thraciae (7, 4) et fortasse Megarenses (V 17, 2. 31, 6). De priore *καί* cf. Krueg. § 69, 32 adn. 15. Super ipsis *δεχημέροις σπονδαῖς* consule adn. V 26, 2.

§ 4. *τάχα δ' ἂν ἴσως.* Similiter *τάχ' ἂν ἴσως* 34, 2 et 78, 3. Cf. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 235. — *δίχα*] *διῃρημένην εἰς δύο μέρη* (alteris in Graecia remanentibus, alteris in Siciliam profectis). Schol. Addi poterat *οὖσαν* s. *γενομένην.* Vid. adn. I 64, 1. — *ὅπερ ... σπεύδομεν.* Cf. Matth. Gr. § 423. — *πρὸ πολλῶν*, scil. *ἀνθρώπων.* Aliter enim *πρὸ πολλοῦ* aut *πρὸ πολλῶν χρημάτων* (I 33, 2. Isocr. XIII 11) dicendum erat. Infin. autem *ξυμμάχους γενέσθαι* ad similitudinem eorum interpretandus, de quibus agit Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 8. Cf. I 138, 2. III 6, 2. V 15, 1.

§ 5. *σκοπεῖν τινα αὐτά*, rem considerare. Cf. *αὐτά* § 2 et de pronom. indef. pro *ἡμᾶς* posito adn. V 14, 3. — *καὶ μὴ ... ἀξιοῦν κινδυνεύειν*] *καὶ μὴ ἀξιοῦν κινδυνεύειν τῆς πόλεως ἡμῶν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁρμούσης. μετενήνεκται δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων τῶν μήπω ὡρμισμένων.* Schol. Hanc navis et reipublicae comparationem apud scriptores et Graecos et Latinos saepissime reperiri nemo ignorat. De dicendi genere *κινδυνεύειν τῇ πόλει* cf. adn. II 65, 7. — Hoc membrum cum proximo *τὲ — καί* particulis iungi nequit. Nam non diversa significantur, sed quae una actione comprehendantur. Etenim urbs ipso imperii proferendi studio in periculum vocatur. Etiam schol. *τῇ* videtur

γῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἣν ἔχομεν βεβαιωσώμεθα, εἰ Χαλκιδῆς γε οἱ ἐπὶ Θρᾴκης, ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες ἀφ' ἡμῶν, ἔτι ἀχείρωτοί εἰσι καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται. ἡμεῖς δὲ Ἐγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις ὡς ἀδικουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν, ὑφ' ὧν δ' αὐτοὶ πάλαι ἀφεστώτων ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀμύνεσθαι.

11. *Καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι κἂν κατά-* 1
σχοιμεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι ὧν κρα-

βεβαιωσόμεθα codd. plurimi et optimi. Sed apud Atticos quidem scriptores nusquam *πρίν* cum indicativo futuri exstat. Cf. Kuehn. Gr. max. § 568, 1 b adn. 2.
αὐτῶν codd. Emend. Reisk. Cf. adn.

legisse. — *πρὶν . . . βεβαιωσώμεθα.* Similiter 29, 2 *πρὶν διαγνῶσι*, VIII 9, 1 *πρὶν διεορτάσωσι*, ibid. 3 *πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι*. Cf. Lob. ad Phryn. p. 14 sq. Stallb. ad Plat. Phaedon. 62 c. Stahl. Quaest. gram. p. 12. — *ἔτη τοσαῦτα*, sedecim. Cf. I 58, 1. — *κατὰ τὰς ἠπείρους*, in continentis variis partibus. Ita Arn., cui nunc Bloomf., qui antea de Europa et Asia interpretatus erat, assentitur. „Milesios, Erythrenses aliosque respicere videtur, qui primi post fractos in Sicilia Athenienses ad Lacedaemonios defecerunt.“ Acac. — *εἰ . . . γε*, si quidem, causam introducit, qua appareat eos imperium quod habent nondum confirmavisse. Cf. Soph. OR. 383. Class. praeter verum sententiarum conexum etiam *ἡμεῖς δὲ Ἐγ. κ. τ. λ.* ad *εἰ . . . γε* refert. Postquam enim expositum est, quam rationem Athenienses sequi debeant, his verbis ea quam revera sequuntur opponitur. Propriam igitur sententiam efficiunt toti superiori enuntiato contrariam. — *δή*, scilicet, nimirum, cum ironia dictum (cf. adn. III 10, 6), ut verborum collocatio ostendit, ad *βοηθοῦμεν*, non ad *οὖσι ξυμμάχοις* pertinet. Minime igitur hac particula eos revera non socios fuisse indicatur. Immo Segestanis, quos Athenienses socios habent, ii quos non iam habent (*πάλαι ἀφεστῶτες*) opponuntur. Cf. adn. 6, 2. — *βοηθοῦμεν.* Praesens de decreto auxilio. Cf. 8, 2. adn. V 18, 5. — *αὐτοί.* Patet iniuriam, qua ipsi Athenienses afficiuntur, opponi iniuriae, quae Segestanis inferri videtur.

Cap. 11. § 1. *τοὺς μέν*, i. e. *τοὺς πάλαι ἀφεστῶτας.* — *κἂν κατάσχοιμεν*, etiam sub imperio retineamus. Ne propter rei diuturnitatem *κατέχοιμεν* exspectes. Subigendi enim eventus exprimitur. Cf. 86, 3. I 114, 2. adn. III 82, 4. — *τῶν δέ*] *τῶν Σικελιωτῶν.* Schol. — *διὰ πολλοῦ . . . ὄντων*, quippe qui (cf. adn. IV 65, 4) longo intervallo distent (cf. adn. II 29, 3) et

τήσας τε μὴ κατασχήσει τις καὶ μὴ κατορθώσας
2 μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. Σικε-
λιῶται δ' ἄν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι,
καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρ-
ξειαν αὐτῶν Συρακόσιοι, ὅπερ οἱ Ἐγεσταῖοι μά-
3 λιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἐπέλ-
θοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι, ἐκείνως
δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι· ᾧ γὰρ
ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφ-
έλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν

ββ'. ὅτι μὴ ἐκφέροντας πόλεμον Σικελιώταις οὐ δεῖ φοβεῖσθαι μὴ οὕτοι ἐπέλθωσι, σφαλέντες δὲ μάλα κινδυνεύσουσι.

Cap. 11. § 3. ἔλθοιεν codd. Cf. adn.

multi sint. — τὶς. Cf. adn. 10, 5. — καὶ μὴ κατορθώσας cet. Proprie pergere debebat καὶ πρὸς οὓς μὴ κατ. Sed cf. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 6 et adn. 10, 2. — μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ... ἔσται, non eadem atque antequam invaserimus condicione futuri simus. Ἐν τῷ ὁμοίῳ, alibi dicendi genus adverbiale (cf. 16, 4. 21, 2), hic cum εἶναι ita coniuncta sunt, ut fieri vidimus in adn. II 51, 6. Cf. Matth. Gr. § 577 p. 1342. Krueg. Gr. § 43, 4 adn. 4. Non fore autem eos ἐν τῷ ὁμοίῳ, quod clade afflictos Sicilienses etiam domum persecuturi sint, recte docet Haack. Cf. 10, 1 et VIII 2, 3.

§ 2. Σικελιῶται δ' ἂν ... Συρακόσιοι, Sicilienses autem, prout (cf. adn. III 45, 4) quidem nunc se habent (*im Verhältnisz wenigstens zu ihrem gegenwärtigen Zustand)*, cum nullius imperio subiecti sunt (cf. IV 65, 1), adeo etiam (*sogar noch*) minus mihi videntur nobis metuendi fore, si Syracusani eos sub potestatem suam redegerint, i. e. si quidem praesentem Siciliensium statum comparamus, minus etiam quam nunc nobis metuendi erunt, si Syracusani eos sibi subiecerint. Qualis ille sit praesens status, ex εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Σ. verbis apparet, quibus hic νῦν pariter contrarium est atque infra ἐκείνως adverbio ad eadem verba spectanti. Falso post ὥς γε νῦν ἔχουσι Class. οὐ δεινοὶ εἶναι subaudit et, cum hoc commode fieri nequeat, lacunam ibidem exstitisse suspicatur. Prius ἂν proprie iam ad ἧσσον δεινοὶ γενέσθαι pertinet, sed parenthesi ὥς γε νῦν ἔχουσι interiecta particula iteratur. Cf. adn. I 136, 4. — ὅπερ... ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. Cf. Matth. Gr. § 421 adn. 2 a. Krueg. Gr. § 46, 11 adn. 2. infra 33, 6.

§ 3. ἐπέλθοιεν scripsimus, quoniam sententia aggrediendi notionem postulat. Aliud infra ἀφικοίμεθα, ubi cf. adn. Vix enim de Siciliensium in ipsam Atticam invasione cogitari potest. — ἐκείνως δὲ] ἤγουν εἰ ἀρχθεῖεν ὑπὸ Συρακοσίων. Schol. — οὐκ εἰκὸς... στρατεῦσαι. Quod Syracusani imperio Siciliae potiti praevideant Lacedaemonios, quemadmodum Athenienses imperare nolint, ita his devictis in se quoque impetum facturos, ut se quoque principatu deiectis Graecas illius insulae civitates in libertatem scilicet vindicent. — τὴν ἡμετέραν... ἀφέλωνται. Simul audi ἡμᾶς vel ἡμῶν. Cf. II 92, 2. — τὴν σφετέραν. Cf. adn. ad σφίσιν

διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ 4
Ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ καί, εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· τὰ γὰρ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα. εἰ δὲ σφαλεῖμέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπιθοῖντο. ὅπερ 5
νῦν ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε· διὰ τὸ παρὰ γνώμην

§ 4. Verba εἰ δὲ σφαλεῖμέν (sic enim codd. Cf. ad. III 42, 4) τι . . . ἐπιθοῖντο in codd. verbis τὰ γὰρ . . . δόντα praecedunt. Cf. adn.

I 20, 1. — διὰ τοῦ αὐτοῦ] τρόπου. Schol. „Obs. 1) formam loquendi διὰ τρόπου pro dat. (vel ablat.); 2) varietatem; nam supra τρόπῳ. Aut διὰ τοῦ αὐτοῦ [in neutro genere] simpliciter accipe pro adverb. ὁμοίως, ὡσαύτως.“ Bau.

§ 4. ἡμᾶς κ. τ. λ. Postquam Nicias exposuit, quomodo Athenienses minime Sicilienses metuerent, iam ex contrario explicat, quomodo Sicilienses maxime Athenienses metuant. — ἀφικοίμεθα, scil. ἐκεῖσε. — δείξαντες τὴν δύναμιν. Cf. 47. — δι' ὀλίγου] ταχέως. Schol. Itaque hic non de loco (cf. adn. II 29, 3), sed de tempore dictum est, ut 47. VII 15, 2. 39, 2. Cf. adn. I 77, 6. — τὰ γὰρ . . . θαυμαζόμενα. „Tacitus in Annal. [I 47] eandem sententiam etiam brevius exprimit verbis: maior e longinquo reverentia.“ Did. Cf. Tac. Agric. 30 et Liv. XXVIII 44. — τὰ πεῖραν . . . δόντα, quae famae suae experimentum minime dederunt, i. e. quae opinionem, quam homines de ipsorum virtute conceperunt, minime in discrimen commiserunt. — Causa, quae verbis τὰ γὰρ . . . δόντα continetur, cum ad ἡμᾶς δ' ἂν . . . ἀπέλθοιμεν ita pertineat, ut τὰ γὰρ διὰ πλείστου ad εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα ad εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν referantur, contra ad εἰ δὲ σφαλεῖμεν . . . ἐπιθοῖντο, quod in codd. interpositum hunc sententiarum ordinem turbat, infra ὅπερ spectet intercedentibus verbis τὰ γὰρ . . , δόντα in libris ms. pariter disiunctum, Rauchensteinio (Philol. XXXVI p. 242) obsecuti nunc eum verborum ordinem restituimus, quem sequi ipsa eorum cohaerentia cogit. — εἰ δὲ σφαλεῖμέν τι, scil. bellum gerentes, non satis habentes potentiam ostentasse. — ὑπεριδόντες] τουτέστι καταφρονήσαντες ἡμῶν. Schol.

§ 5. ὅπερ . . . πεπόνθατε proximo enuntiato sine iunctura apposito explicatur. Cf. II 60, 4. — διὰ τὸ παρὰ . . . περιγεγενῆσθαι, quod praeter (vestram ipsorum) opinionem eos (Lacedaemonios) . . . superastis. Αὐτῶν igitur ex περιγεγεν. pendet. In πρός praepositione, quemadmodum saepe, ita hic quoque comparationis nota inest, ut sententia verborum πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον haec sit: si eventum com-

αὐτῶν πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενῆσθαι, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε.
6 χρὴ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας θαρσεῖν, μηδὲ Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι ἢ διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν, ἢν δύνωνται, σφήλαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ θήσονται, ὅσῳ καὶ περὶ πλείστου καὶ διὰ πλεί-
7 στου δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἐγεσταίων ἡμῖν, ἀνδρῶν βαρβάρων, ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν ὀξέως φυλαξώμεθα.
1 12. Καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι νεωστὶ ἀπὸ γγ'. ὅτι ἀν-

§ 5. ἐφίεσθαι It. Vat. Laur. Pal. Aug. Cass. Reg. Gr. M. C. K. m. Quam scripturam quominus amplectamur epexegesim pronominis ὅπερ eam statuentes, quam ad IV 125, 1. V 6, 3 cognovimus, eo impedimur, quod a verbo πάσχειν infinitivus pendere nequit. Praeterea ἐφίεσθε etiam schol. φοβούμενοι γὰρ αὐτοὺς ἀεὶ δήποτε, ἐπειδὴ παρὰ τὴν οἴησιν τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐκρατήσατε, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε tuetur. Cf. adn.

§ 7. φυλαξόμεθα Pal. D. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 11.

paraveritis cum timore, quem initio (cf. V 10, 9. 16, 3) habuistis. — ἤδη, continuo. Cf. II 35, 2. VI 29, 2.

§ 6. τὰς τύχας, i. e. τὰς δυστυχίας, τὰς ξυμφοράς. — τὰς διανοίας κρατήσαντας, consiliis adversariorum (δηλονότι τῶν πολεμίων schol.) superatis sive oppressis. Hanc interpretationem veram esse eo apparet, quod deinde Lacedaemonios a consiliis Atheniensibus infestis nondum destitisse declaratur. — μηδὲ ... σκοπεῖν. Consecutio verborum haec est: μηδὲ ἡγήσασθαι Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἢ ... σκοπεῖν. Cf. adn. III 85, 4. Praes. infinitivos ἐπαίρεσθαι et θαρσεῖν aor. infinitivus ἡγήσασθαι sequitur, quod post praeceptum in universum enuntiatum additur, quam sententiam hoc ipso tempore Athenienses sequi debeant. Cf. III 56, 7. IV 68, 6 ibique adn. — τὸ σφέτερον ἀπρεπές. Cf. V 46, 1 et de ratione grammatica verborum adn. I 37, 4. — εὖ θήσονται, bene componant, i. e. deleant. Cf. adn. I 25, 1. 82, 6. — ὅσῳ. Vid. adn. III 11, 1. VI 89, 6. — περὶ πλείστου καὶ διὰ πλείστου, maximo studio (ita ut eam rem plurimi faciant) et temporis spatio. — δόξαν ἀρετῆς μελετῶσι, gloriam virtutis meditantur, curant. Schol. θηρῶνται.

§ 7. πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν, Spartam scil. Δι' ὀλιγαρχίας, per paucorum potentiam, rationem simul et causam insidiandi indicat. — ὀξέως, acriter, strenue.

Cap. 12. § 1. νεωστὶ ἀπὸ

δράσι τε φυγάσι καὶ τοῖς φιλοτιμίας καὶ πλεονεξίας ἕνεκα ἐκπλεῖν παραινοῦσι δεῖ ἀπιστεῖν.

νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχύ τι λελωφήκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ηὐξῆσθαι· καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε εἶναι ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς

Cap. 12. § 1. **εἶναι** om. Laur. Gr. Bar. b. B. D. E. F. Sed hic facilius omitti quam addi poterat. Deinde totum hoc caput ad Niciae adhortationem pertinet, quae ne intermittatur, **εἶναι** servandum est. Cf. adn.

. . . **λελωφήκαμεν.** Cum sententia confer 26, 2. — **καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν.** Articulum si abesse malis, vid. Bornem. ad Xen. Anab. VII 8, 9 et Herod. Att. p. 33 Reisk. — **καὶ ταῦτα . . . ἀναλοῦν,** et haec pro nobis aequum esse hic (intra fines imperii nostri. Cf. 10, 1) impendere. Ex *μεμνῆσθαι* putandi verbum subaudiendum est. Quod fieri posse, quanquam ipsum *μεμνῆσθαι* ea qua hic dictum est notione praeditum infinitivus sequi nequeat (cf. Krueg. Gr. § 56, 7 adn. 10), exemplis quae IV 27, 1. 4. VI 78, 1. VIII 45, 6 leguntur certissime evincitur. Ut autem maiore vi *ἐνθάδε* efferatur, verbis *δίκαιον εἶναι* interpositum est. De vocabulis similiter collocatis cf. adn. V 55, 1. Schol. interpretatio *ἐξεῖναι* (scil. *δίκαιόν ἐστιν*), quam fuerunt qui sequerentur, intolerabilis est. Nam orator Atheniensibus non vult licere sua pro se impendere, sed hoc unum commendat. Neque Reizii ratio placet, qui apud Herm. ad Vig. p. 750 suspicatur *ἐνθάδε εἶναι* dici ut *ἑκὼν εἶναι, τὴν πρώτην εἶναι, τὸ νῦν εἶναι.* Nam praeterquam quod hic infinitivi usus non in universum valet, sed certis quibusdam locutionibus continetur (Krueg. Gr. § 55, 1 adn. 1. Kuehn. Gr. max. § 479, 4), in quibus *ἐνθάδε εἶναι* non invenitur (falso Herm. l. l. Pseudo-Dem. LX 2 affert), ne sententia quidem apta efficitur. Neque enim dici potest Atheniensibus iustum esse sua pro se consumere, quantum ad hanc regionem pertineat, quasi in alia regione suis pro se opibus uti vetentur, sed ad suum commodum eas convertere non possunt nisi in hac ipsa regione. Itaque Class. hanc rationem sequi non debebat parum accurate interpretatus: *innerhalb der Grenzen unsrer Machtsphäre.* Neque Useneri (in Annal. phil. a. 1872 p. 744) coniectura *ἔνθα δεῖν* (i. e. *δέον* scil. *ἐστίν*), pro qua facilius scriptor *ἔνθα δεῖ* dixisset, indigemus, quam etiam ideo reprobamus, quod *δεῖν* pro *δέον* Th. non magis tribui potest quam *πλεῖν* pro *πλέον* (cf. adn. III 113, 4). — **ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων.** Nicias oratorum more rem in maius auget, quasi non solum Leontini, sed etiam Segestani, quibus sane bello graviter oppressis eadem calamitas instabat (cf. 6, 2), urbe sua atque terra pulsi fuerint. Similem veritatis superlationem habes in Brasidae oratione IV 85, 7, ubi cf. adn. Itaque non admittimus neque Useneri (l. l. p. 746) coniecturam *φοιτάδων* neque quod ad rem aptius proposuit Weidner Parerg. p. 19 *ἀνδρῶν βαρβάρων καὶ φυγάδων τῶνδε.* — **καλῶς** cum *ψεύσασθαι* iungendum et ironice dictum est, ut I 84, 3. III 38, 4. — **οἷς . . . χρήσιμον,**

χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὑτῶν λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι ἢ πταίσαντάς που τοὺς
2 φίλους ξυναπολέσαι. εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔτι ὢν ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ

ὧν
αὑτῶν It. Vat. Aug. Reg. Lugd. H., *αὐτους* m., *αὐτοὺς* reliqui. Emend. Bekk. Cf. adn.

ξυναπολέσθαι codd., secum in perniciem trahere Valla. Emend. Reisk.

§ 2. *ἔτι ὢν* It. Vat. Pal., *ὢν* om. Aug. man. pr., *ἔτι* om. Laur. Gr. Bar. Bas. B. E. H., *ὢν ἔτι* ceteri.

denen ... als nützlich gilt. Cf. I 5, 2 *οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν* et Krueg. Gr. § 48, 6 adn. 5. Mirum in modum sententiam pessumdat Rauchenst. l. l. p. 243 *παρόν* post *παρασχομένους* addens idque explicans: *welchen es bei der Hand liegt, d. h. die sich nichts daraus machen.* — *τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ.* De singulari *ὁ πέλας* cf. adn. I 32, 1. Dativus *ὀργανικῶς* cum *κατορθώσαντες* copulandus est; praepositus est autem casus propterea, quod simul ad *πταίσαντες* inde repetenda sunt verba *ξὺν τῷ τοῦ πέλ. κινδ.* — *αὑτῶν ... παρασχομένους,* cum de suis nihil suppeditent praeter verba. *Αὑτῶν λόγους μόνον, von sich nur Worte.*

§ 2. *εἴ τέ τις*, scil. Alcibiades. — *ἄλλως τε ... ἄρχειν.* Haec cur interpretes putaverint non posse cum verbis *τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν* cohaerere non intellegimus. Cur enim absurdum esse censeamus iuniores, qui muneribus publicis fungantur, solere magis suo quam communi commodo studere? Neque obstat *ὅπως ... ἀρχῆς* ad eadem verba relatum. — *ὅπως θαυμασθῇ ... ἀρχῆς*, ut, cum admirationem excitet sumptu in alendis equis faciendo (de *ἀπό* praep. cf. adn. V 17, 1), propter impensae magnitudinem etiam fructum aliquem ex imperio percipiat, quo sumptum illum reparet (cf. 15, 2. 3). Impensae enim magnitudo in causa est, cur id cupiat. Duo autem membra tanquam aequalia *μὲν — δέ* particulis coniuncta sunt, quorum alterum alteri ut potiori ex logica ratione subiectum esse deberet. Cf. Krueg. Gr. § 69, 16 adn. 3. adn. V 95. *Ἱπποτροφίαν* documentum opulentiae et nobilitatis existimatam esse satis constat. Cf. Isocr. XVI 33 (*Ἀλκιβιάδης*) *ἱπποτροφεῖν ἐπιχειρήσας, ὃ τῶν εὐδαιμονεστάτων ἔργον ἐστίν.* Munerum autem publicorum administrationem opportunam fuisse ad quaestum faciendum uberius docet Boeckh. Oec. civ. I p. 633 sqq. — *ἐμπαράσχητε*, permittite. Cf. VII 56, 3. — *τῷ ... κινδύνῳ.* Dativus cum eo *ἐν*, quod in *ἐλλαμπρύνεσθαι* inest, cohaeret.

ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι, νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρους βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι.

γ'. παρακελεύσεις αα' τῶν πρεσβυτέρων.

13. Οὓς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ 1
παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦμαι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῴ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ

νεωτέρῳ codd. Cf. adn.

— οἷον νεωτέρους cet. Accusat. pro dativo, qui in codd. est, requiritur, neque ex Matth. Gr. § 479 adn. 2 a, ubi hic locus affertur, contrarium sequitur, cum οἷον per τοιοῦτον οἷον seu ὥστε solvendum esse auctor illius grammaticae confiteatur, ita autem solutis verbis, quoniam εἶναι notionem verbi ἐξεῖναι habens omitti posse grammatici negant, accusativus requiratur. Aliter res se haberet, si οἷόν τε legeretur; ita enim hoc enuntiatum simile esset verbis ἀπορώτατον τὸ μὴ οἷόν τε (i. e. ἀδύνατον) εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι VII 14, 2. Sed quanquam οἷον et οἷόν τε proprie vix quicquam differunt, tamen et usu discreta sunt et hic, si μὴ οἷον interpretaremur ἀδύνατον, ad βουλεύσασθαι adiecta vellemus verba περὶ αὐτοῦ καλῶς. Neque ea ratione traditam scripturam defendi posse putamus, ut post οἷον ex superiore εἶναι cum vi diversa εἶναι = ἐξεῖναι cogitando suppleatur. Nam ex ullo unquam vocabulo aliam notionem repeti posse quam eo quo scriptum est loco habeat non credemus, donec idoneis exemplis confirmatum erit. Certe ad dat. tuendum non recte Bernhard. Synt. p. 359 cum hoc loco composuisse Aesch. Sept. 713 χθόνα ναίειν διαπήλας ὁπόσαν καὶ φθιμένοισιν κατέχειν G. Hermanni ad h. l. adnotatio ostendit. Deinde dici vix potest, quam impedita et ad intellegendum difficilis sit illa subaudiendi ratio. Quid rescribendum sit, proximum οὓς ostendit ad ipsos iuniores relatum. — μεταχειρίσαι. Cf. adn. I 13, 2.

Cap. 13. § 1. ἐνθάδε — ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇδε. — τῷ αὐτῷ ἀνδρί, Alcibiadi supra verbis τὶς ... νεώτερος ὢν ἐς τὸ ἄρχειν indicato. — παρακελευστοὺς καθημένους. Reiskius corrigi voluit παρακελευστάς, sed vulgatam tuentur Dio Cass. et Phot. „Cf. interpr. Dion. Cass. LII 15. Photius: παρακελευστοί· οἱ ἐκ παρακελεύσεως καὶ παρακλήσεως συλλαμβάνοντες καὶ οὐ στασιάζοντες (f. καὶ συστ.), et rursus παρακελευστοί· οἱ σπουδασταί· ὁ γὰρ σπουδαστὴς τὸν αὐστηρὸν καὶ σπουδαῖον οἰκεῖον δηλοῖ, i. e. acrem et strenuum asseclam.“ Goell. Ex his verbis cognosci in Atheniensium conciliis publicis eiusdem partis socios uno loco consedisse recte Class. animadvertit. — φοβοῦμαι, scil. ne sententia eorum vincat. — μὴ καταισχυνθῆναι, ne pudore affecti vereantur. Cf. Soph. OR. 1424. Phil. 1382. — εἴ τῳ, scil. τῶν πρεσβυτέρων. — ὅπως μὴ δόξει a verbo καταισχυνθῆναι pendet eodem modo quo interdum φοβεῖσθαι ὅπως μή dictum est. Cf. Krueg. Gr. § 54, 8 adn.

δόξει, ἐὰν μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ᾽, ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας ὅτι ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κίνδυνον ἀναρριπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν καὶ ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους πρὸς ἡμᾶς, οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ, παρὰ γῆν ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ Σικελικῷ, διὰ πελάγους, τὰ αὑτῶν νεμομένους καθ᾽ αὑτοὺς
2 καὶ ξυμφέρεσθαι· τοῖς δ᾽ Ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν,

Cap. 13. § 1. δόξῃ pars codd. Cf. Krueg. Gr. § 54, 8 adn. 11. ἂν pro ἐὰν codd. Cf. sd. IV 46, 3. κατορθοῦνται codd. Cf. adn.

10 et 11. — **μαλακὸς εἶναι**, scil. cum timeat multa pericula cum expeditione in Siciliam facienda coniuncta. Cf. adn. 9, 2. — **ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν**, quod non per Alcibiadis amicos, sed ipsi (sua sponte. Cf. adn. IV 60,2) facile videntur pati, *was ihnen von selbst widerfahren könnte.* — **δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων**, mala cupiditate absentium (eorum, quae non habent) affectos esse. Cf. Xen. Oec. 12, 13 **οἱ τῶν ἀφροδισίων δυσέρωτες**. Cum sententia interpretes praeter alia nonnulla apposite comparant Pind. Pyth. III 20 **ἀλλά τοι ἤρατο τῶν ἀπεόντων, οἷα καὶ πολλοὶ πάθον.** — **ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα.** Si codd. scripturam **κατορθοῦνται** sequimur, ipsa haec verba multo proclivius est ad **τοὺς πρεσβυτέρους** referre quam **οἱ ἄνθρωποι** cogitando supplere. Sententia autem cum generalis esse debeat, ne in verbis ambiguitas esset, Goelleri emendationem recepimus, quam Class. assensu suo comprobavit et reliqua passivi **κατορθοῦσθαι** apud Th. exempla (I 120, 5. II 65, 7. IV 76, 5) confirmant. — **μέγιστον τῶν πρίν.** Cf. adn. I 1, 1. — **κίνδυνον ἀναρριπτούσης.** Vid. adn. IV 85, 4. — **οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους**, i. e. **χρωμένους οἷσπερ νῦν ὅροις χρῶνται.** Hi autem fines cum essent maria, quibus Sicilienses ab Atheniensibus satis discernerentur, hi non debebant rebus illorum implicari. Cf. IV 64, 3. 4. — **οὐ μεμπτοῖς**, qui reprehendi nequeunt (cf. VII 15, 1), i. e. in quibus utrique iure acquiescamus. **Ὅροι οὐ μεμπτοί** similiter Aristid. I p. 205. — **Ἰονίῳ κόλπῳ.** Vid. adn. I 24, 1. — **πελάγους**, scil. **ἤν τις πλέῃ.** Cf. adn. III 33, 1. — **καθ᾽ αὑτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι**, res item suas inter se componant, ut vertit Portus.

§ 2. **τοῖς δ᾽ . . . ἰδίᾳ εἰπεῖν . . . καταλύεσθαι.** Hoc membrum si pariter atque **τοὺς μὲν . . . ξυμφέρεσθαι** a verbo **ψηφίζεσθαι** penderet, **ἰδίᾳ εἰπεῖν** omisso **τοὺς δ᾽ Ἐγεσταίους . . . καταλύεσθαι** Th. scripsisset. Sed proprium verbum, unde **καταλύεσθαι** pendeat, huic mem-

ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν πρὸς Σελινουντίους τὸ πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι· καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥσπερ εἰώθαμεν, οἷς κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελίας δ' αὐτοὶ δεηθέντες οὐ τευξόμεθα.

βϐ' τοῦ πρυτάνεως. 14. Καὶ σύ, ὦ πρύτανι, ταῦτα, εἴπερ ἡγεῖ σοι προσήκειν κήδεσθαί τε τῆς πόλεως καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθός, ἐπιψήφιζε καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους μὴ

§ 2. τὸ πρῶτον D. Vall. a principio interpretatus atque, si quid silentio probatur, etiam Lugd. Vulgo τὸν πρῶτον; sed ὁ πρῶτος πόλεμος inepte hic dicitur.

Cap. 14. ἡγεῖ Aug. Pal. Gr.; reliqui ἡγῇ. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 18.

bro addidit perinde ac ψηφίζεσθαι ex superiore ἀντιπαρακελεύομεν aptum. Cf. adn. III 36, 2. Indidem infra ποιεῖσθαι suspensum est. — ἐπειδὴ ... καὶ ξυνῆψαν. Ἐπειδὴ καί valent *da ja auch*, et ἐπειδὴ καὶ ξυνῆψαν ... καὶ καταλύεσθαι comparanda sunt cum ὥσπερ καὶ ... οὕτω καί et similibus. Cf. adn. V 65, 3. — μετὰ σφῶν αὐτῶν. Hic fere idem atque ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, καθ' ἑαυτούς, sed propter contraria ἄνευ Ἀθηναίων sic scriptum est. — ὠφελίας δ' ... οὐ τευξόμεθα. Proprie pergere debebat παρ' ὧν δ' ... οὐ τευξόμεθα. Cf. adn. 11, 1.

Cap. 14. πρύτανι. „Praesidem senatus alloquitur, qui et ἐπιστάτης dicebatur.“ Huds. Ergo illo tempore ὁ ἐπιστάτης τῶν πρυτάνεων ἐπεψήφιζε. Cf. Schoem. Comit. Athen. p. 90 sq. Antiqu. Gr. I p. 405. Herm. Antiqu. Gr. § 127 adn. 7 et 9. — ταῦτα iunge cum ἐπιψήφιζε. — κήδεσθαί τε. Τέ ita collocatum est, ut si βούλει in altero membro non esset secuturum. Vid. adn. I 16 et supra adn. VI 13, 2. Similiter infra 15, 2. — ἐπιψήφιζε. Vis verbi explanata est ad II 24, 1. Cf. Schoem. Comit. Athen. p. 120. Antiqu. Gr. I p. 407, 7. Herm. l. d. § 129, 16. Hic notio τοῦ ἀναψηφίζειν, seu denuo in suffragium mittendi, ad suffragia revocandi, inde oritur, quod proximum αὖθις et propter hoc Ἀθηναίοις quoque non solum cum προτίθει, sed etiam cum ἐπιψήφιζε iungendum est. — γνώμας προτίθει. Vid. adn. I 139, 3. — εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι cet. Ex hoc loco Petitus ad Leg. Att. p. 212 colligit non licuisse prytanibus populum iterum in suffragia mittere de re, de qua iam psephisma scriptum esset. Cf. Schoem. Comit. Ath. p. 128. Herm. l. d. § 129, 18. Sed contra saepius factum esse, ubi populo id acceptum fore perspicuum esset, documento est mutatum de Mytilenaeis interficiendis decretum III 36. — τὸ μὲν ... αἰτίαν σχεῖν. Consecutio verborum haec est: τὸ λύειν τ. νόμ. μὴ

μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ
πόλεως κακῶς βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι,
καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατρίδα
ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ."
1 15. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε· τῶν δὲ Ἀθη-
ναίων παριόντες οἱ μὲν πλεῖστοι στρατεύειν παρῄ-
νουν καὶ τὰ ἐψηφισμένα μὴ λύειν, οἱ δέ τινες
2 καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρα-
τείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε
Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος

Νικίᾳ ἀντιλέγει Ἀλκιβιάδης. δηλοῦνται αἱ αἰτίαι δι' ἃς οὗτος ἐνῆγε τὴν στρατείαν καὶ ὁ τρόπος αὐτοῦ.

κακῶς in codd. prope omnibus deest (ex solo Bas. et Gr. enotatum est); sed legit schol., qui interpretatur μὴ εὐλαβοῦ μεταθεῖναι τὰ ἐψηφισμένα· λύσας γὰρ αὐτὰ μετὰ τοσούτων μαρτύρων αἰτίαν τε οὐχ ἕξεις καὶ τῆς πόλεως ἰατρὸς γενήσῃ κακῶς βουλευσαμένης, et Valla, qui civitatis male consultae vertit. Et propter sententiae rationem abesse non potest. Neque enim

ἂν σχεῖν αἰτίαν μετὰ τοσ. μαρτ. (γενόμενον): solvere leges, si cum tot testium consensu (cf. adn. III 66, 2) fiat, crimini non esse futurum. Itaque τὸ λύειν pro subiecto habemus. Neque enim obstare putamus quod quattuor reliquis apud Th. locis, ubi αἰτίαν ἔχειν accusari valet (I 83, 3. III 17, 7. IV 114, 5. VI 46, 5), ad personas refertur. Nam de re similiter Plat. Phil. 23 a ἡδονὴ ἄν τινα καὶ ἀτιμίαν σχοίη. — ἄρξαι, munere fungi. Aoristi infin., quod non ad totam publici muneris administrationem refertur, sed ad ea quae quoque tempore et loco ex magistratuum imperio geruntur. — τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν ... Cf. II 44, 1 τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν ... λάχωσιν et ibi adn. — ἑκὼν εἶναι. Cf. adn. II 89, 8.

Cap. 15. § 2. ἐνῆγε ... Ἀλκιβιάδης. Consentiunt Diod. XII 84 et Plut. Alc. 17. 18. — τῷ τε. De τέ ita collocato, quasi ἐπιθυμῶν non sequatur, cf. adn. 14. 61, 5. Respondent inter se τῷ τε ... καὶ μάλιστα et καὶ ἐς τὰ ἄλλα ... καὶ ὅτι. — καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος [τὰ πολιτικά]. Cum ei etiam in ceteris rebus ad reipublicae administrationem pertinentibus adversarius esset vertit Portus pariterque Germanice Class., quasi ἐς τὰ ἄλλα πολιτικὰ διάφορος scriptum esset. Vertendum autem erat cum etiam in ceteris rebus, iis (scilicet) quae ad reipublicae administrationem pertinent, ei adversarius esset. Neque enim significantur reliquae res ad rempublicam pertinentes, sed reliquae res eaeque ad rempublicam pertinentes. Ita si est, quod opponitur ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη alienum esse oportet a rebus publicis. Revera autem de reipublicae administrandae ratione Nicias 12, 2 Alcibiadem incusavit, quod magis suam cupiditatem quam civitatis commodum sequeretur. Cum igitur huic incusationi reipublicae administratio opponi nequeat, Weidnero adstipulamur, qui Parerg. p. 21 τὰ πολιτικά deleri iussit. — διαβόλως, cum crimina-

[τὰ πολιτικὰ] καὶ ὅτι αὐτοῖ διαβόλως ἐμνήσθη,
καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν καὶ ἐλ-
πίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λή-
ψεσθαι καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας χρήμασί τε
καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ 3
τῶν ἀστῶν ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν
ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας
καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστε-
ρον τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φοβη- 4
θέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε
κατὰ τὸ ἑαυτοῖ σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν
καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ' ἓν ἕκαστον ἐν ὅτῳ
γίγνοιτο ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι

civitas medico eget, quod consilium aliquod, sed quod malum consilium cepit.

tione. Cf. *τὴν διαβολήν* I 131, 2. — *στρατηγῆσαι*, exercitus imperium suscipere (*das Commando antreten*); nam dux creatus erat (8, 2). — *ἐλπίζων λήψεσθαι.* De re cf. 90, 2. Isocr. VIII 85. Plut. Alc. 17. *Διὰ τοῦ αὐτοῦ* est *διὰ τοῦ στρατηγῆσαι.* — *ἅμα* cum *ὠφελήσειν* iunge. — *εὐτυχήσας*, si feliciter rem bello gessisset.

§ 3. *ὢν ἐν ἀξιώματι ὑπό* ... Ita iam I 130, 1, ubi cf. adn. — *ἢ κατὰ ... οὐσίαν.* Quanquam facultates eius magnae fuerunt. Centum enim tal. aestimatae sunt. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 633. De *ἢ κατά* cf. II 50, 1. — *ἱπποτροφίας.* Cf. adn. 12, 2. 16, 2.

§ 4. *φοβηθέντες γὰρ ... δίαιταν*, metuentes enim plerique magnitudinem insolentiae, qua in corpore suo ad cultum victumque utebatur sive brevius qua in corporis sui cultu victuque utebatur. Praepositum *αὐτοῦ* ad *τῆς παρανομίας* et *τῆς διανοίας* pariter spectat; reflexivum *ἑαυτοῦ* scriptum est, quia dicitur *κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομεῖ.* Cf. VIII 66, 5. Verba *ἐς τὴν δίαιταν*, quae delenda esse Weidner l. l. opinatur, neque supervacanea sunt (nam non solum in cultu victuque, sed in omni corporis functione *παρανομία* esse potest) et ad contrariorum aequabilitatem necessaria. Respondent enim inter se *τῆς κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας* et *τῆς διανοίας*, *ἐς τὴν δίαιταν* et *ὧν ... ἔπρασσεν.* Accedit quod verba illa procul dubio Plut. legit, qui Alc. 6 ad hunc ipsum locum respiciens scribit *ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν.* Cf. 28, 2 *τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα παρανομίαν.* De Alcibiadis victu et luxuria cf. Plut. Alc. 6. 16. — *καὶ τῆς διανοίας ... ἔπρασσεν*, et magnitudinem consilii in iis propositi, quae in unaquaque re agebat, in qua gerenda versaretur. Cf. adn. IV 68, 1. — *ὡς τυραννίδος ... τὴν πόλιν*,

πολέμιοι καθέστασαν, καὶ δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ᾽ οὖν παρελθὼν τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε.

λόγος Ἀλκιβιάδου, ὃς ἀπολογεῖταί τε ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ μεγαλοπρεπείας καὶ φρονήματος καὶ τὰ δημόσια δι-

1 16. „Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθη-
ναῖοι, ἄρχειν (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι,
ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο), καὶ ἄξιος ἅμα
νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς
μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα,
2 τῇ δὲ πατρίδι καὶ ὠφελίαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ

Cap. **15.** § 4. ***διαθέντι*** ex solo H. enotatum est, ***διαθέντα*** ex It. Val. Pal. Aug. m. (sed M. ***τὰ*** om.); de reliquis non satis constat. Recepimus ***διαθέντι***, quod licet non pro tradita scriptura, sed pro librarii coniectura habendum sit, coniectura tamen est ad sententiam apta (cf. adn.) et qua facilior inveniri nequeat.

quod dominationem affectaret (cf. adn. IV 14, 5. 25, 10), ei, quanquam publice res belli (Siciliensis) optime administraverat, inimici exstiterant, privatim singuli moribus eius offensi, et cum illas aliis commisissent, non multo post (cf. adn. 11, 4) rempublicam perdiderunt. Itaque ***καὶ ... διαθέντι*** ad ***πολέμιοι καθέστασαν*** referimus ***καί*** pro concessivo (cf. adn. 16, 6. V 7, 2) accipientes; altero autem ***καί*** volumus ***καθέστασαν*** et ***ἔσφηλαν*** iungi. Qua ratione nihil relinquitur, in quo quis iure offendat. Ad ***ἐπιτρέψαντες*** ex priore enuntiato ***τὰ τοῦ πολέμου*** repetenda sunt. — ***οὐ διὰ μακροῦ.*** Cf. ***δι᾽ ὀλίγου*** 11, 4 et ibi adn.

Cap. **16.** § 1. ***καὶ προσήκει μοι ...*** „Quandoquidem hoc per ***καί*** repetitum manifesto distinguit ab ***ἄξιός εἰμι***, intellegi debet de iure (*Competenz, Ansprüche*), quo repetat imperium ob rempubl. bene gestam domi, sumptus publice factos et dignitatem civitati inde auctam, familiae quoque splendorem. — Bene autem Thuc. reddit praefractum Alcibiadis ingenium et insolens a simplici postulatione veluti pro auctoritate exorsi.“ Bau. — ***μᾶλλον ἑτέρων.*** Cf. adn. I 85, 1. — ***ἐπειδὴ ... καθήψατο.*** Haec dicit: quoniam me Nicias perstrinxit, me hoc quod facio dicendi initium facere oportet. — ***ἐπιβόητός εἰμι.*** „Ἐπιβόητος inter ea, quae in malam partem accipiuntur, ponit Pollux V 159. Et Eustathius in Odyss. XIX p. 1856 ***ἐπιβόητος, ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην, καθ᾽ οὗ δηλαδὴ βοαὶ γίγνονται*** ... Idem tradit Thom. Mag. in ***διαβόητος*** ... [Et] haec ita recte accipi possunt: etenim ea, propter quae in sermones hominum incurro, propter quae male audio, vel ob quae (Nicias et alii) me infamant. Idem sentio de iis, quae in fine huius cap. dicit, ***διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος.***“ Duk. Verba Terent. Prol. Adelph. 17 cum tota sententia bene comparat Bau.

δάσκει ὅτι καλῶς μεταχειρίζει.

ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον, ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην καὶ τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην· νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται.
3 καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ

§ 2. *ἐνόμισαν*, in eam adducti sunt sententiam ut putarent. Aor. incohativus. — *τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς ... θεωρίας*. Port.: propter (apparatus) splendorem, quo ego ad ludos Olympiacos adii. Cf. adn. II 61, 2. De theoriis universis vid. adn. V 18, 1. De hac Alcibiadis theoria vide plura apud Pseudo-Andoc. IV 25 sqq. et Isocr. XVI 34. „Feriae hic memoratae a Thirlw. (Hist. Gr. III p. 333) Ol. LXXXIX (424), ab Hertzbergio (Alcib. p. 129 auctore Corsinio) Ol. XCI (416), a Grot. [Hist. Gr. VII p. 72 sqq. vers. Germ. IV p. 43 sqq.] Ol. XC (420) tribuuntur. Postrema sententia, qua primas post Niciae pacem ferias fuisse statuitur, mihi veri videtur esse simillima." Class. — *διότι* cet. Haec cum *μείζω ... ἐνόμισαν* liquet iungenda esse. — *καθῆκα*. „In certamen misi. Vid. Lob. ad Phryn. p. 398." Goell. Cf. Sieb. ad Paus. VI 2, 1. Similiter intransitive *καταβαίνειν* (cf. Schneid. ad Xen. Anab. IV 8, 27) et Lat. descendere in certamen dicitur. — *ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον*. Privatus regibus et civitatibus opponitur. Nam factum esse conceditur, ut ab his plures currus mitterentur. At Isocr. l. d. oratorie *ζεύγη καθῆκε τοσαῦτα τὸν ἀριθμόν, ὅσοις οὐδ' αἱ μέγισται τῶν πόλεων ἠγωνίσαντο*. Cf. Plut. Alc. 11. — *ἐνίκησα δέ*. „Recte Schol. *τὰ πρῶτα*. Nam primam et secundam et quartam palmam rettulisse Alcibiadem ex hoc loco Thucydidis scribunt Plutarchus Alc. [l. d.] et Athenaeus [8e]. At Euripides, quod iidem adnotarunt, eum primo et secundo et tertio curru victorem fuisse tradiderat. Euripidem secutus est Isocrates [l. d.] ... Victorias Olympicas Alcibiadis memorat etiam Demosthenes in Midiana [XXI 145], ubi etiam alia, quae ad Alcibiadis ingenium et res pertinent, leguntur. Quod ipse hic paulo post dicit *καὶ τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην* eo pertinet, quod Athenaeus l. d. de eo prodit: *Ὀλύμπια νικήσας ... θύσας Ὀλυμπίῳ Διὶ τὴν πανήγυριν ἅπασαν εἱστίασε*. Vide P. Fabrum Agonist. III 21." Duk. De eadem re Suidam consuli iubet Dukas. Non male igitur proxima sic Portus interpretatur: et cetera apparavi pro victoriae dignitate. — *νόμῳ ... τιμὴ τὰ τοιαῦτα*, more talia honori sunt. Cf. Matth. Gr. § 309b β'. Krueg. Gr. § 61, 7 adn. 5. Victores ludorum publicorum non solum sibi, sed etiam patriis urbibus honorem parasse ex Pindari carminibus notissimum est. — *δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται*, de potestate simul coniectura fit.

§ 3. *ὅσα* accusativus ad *λαμπρύνομαι* ita adiectus est, ut similes accusativi saepe ad *δια-*

λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἥδ' ἡ ἄνοια, ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ,
4 οὐδέ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ· ἀλλ' ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις

Cap. 16. § 3. αὕτη Cl. Ven. It. Vat. Reg. Gr. M. corr. m., αυτη Aug. Pal., αὐτὴ vulgo.
ἥδ' ἡ ἄνοια Cass. Cl. Ven. M. T. marg. Laur. γρ. m. E., reliqui ἡ διάνοια. Illud legit schol. (cf. adn.) et Procop. p. 337, 20 ἄχρηστος ἄνοια καὶ προπετὴς scribens. Idem a sententia comφέρειν. Cf. adn. I 70, 1. — χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ] ἑκουσίοις ἑορτασίμοις ἀναλώμασι. Schol. De χορηγίᾳ, quae proprie dicitur, vid. Herm. Antiqu. Gr. I § 161, 2. — λαμπρύνομαι. „Thomas dicit melius esse ἀγάλλεσθαι quam λαμπρύνεσθαι. Sane ἀγάλλεσθαι saepe est gaudere, se efferre et iactare aliqua re . . . Neque tamen λαμπρύνεσθαι hac significatione improbandum est ut minus Atticum, si scholiasten Aristophanis sequimur, qui ad Equ. 553 μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμπρυνομένων ἐν ἅρμασι λαμπρυνομένων exponit καυχωμένων . . . Sed nihil obstat, quominus λαμπρύνεσθαι ibi de magnifico et splendido apparatu in curribus instruendis accipiatur, ut apud Thuc. VI 16." Duk. ad c. 41. Cf. ἐλλαμπρύνεσθαι 12, 2 et Lennep. ad Phal. Ep. 88 p. 280. — τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται. Cf. Krueg. Gr. § 48, 15 adn. 3 et § 52, 4 adn. 1. — καὶ οὐκ ἄχρηστος] εἰρωνεύεται ὁ Ἀλκιβιάδης λέγων ὅτι, εἰ καὶ ἀνόητος φαίνομαί τισιν, ἀλλ' οὖν τῇ πόλει οὐκ ἄχρηστός ἐστί μου ἡ ἄνοια. Schol. „Ἥδ' ἡ ἄνοια sarcasmus est acerbus, q. d. quam vos vocatis insaniam." Bloomf. Idem infra 17, 1. Simile ironiae exemplum affuit III 61, 1. Cf. etiam adn. 78, 1. — ὃς ἄν. Cf. adn. 14. — τέλεσι] δαπάναις. Schol.

§ 4. μὴ ἴσον εἶναι, i. e. eminere supra alios velle. — ἐπεὶ . . . ἰσομοιρεῖ. Port.: siquidem et is, qui premitur adversa fortuna, nullum habet suae calamitatis socium, propr. cum nullo parem habet calamitatis partem. Cf. ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν VII 75, 6. Ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλους, sed paulo alia vi dixit etiam Isocr. V 39; alibi dativus pro πρός legitur. — οὐ προσαγορευόμεθα, non salutamur. Falso de hac vi verbi προσαγορεύειν dubitans (cf. Plat. Charm. 164e) οὐ προσηγορούμεθα Krueg. Etiam peius loci sententia parum intellecta Madvig. Adv. crit. I p. 325 οὐ προσαρκούμεθα (non levamur ope et auxilio), quod verbo ὑπερφρονούμενος minus apte respondet. Sententia enim haec est: ut infelices ab aliis despiciuntur, ita felicibus despicere alios licet. Salutamus autem atque comiter appellamus quos colimus atque observamus, salutem non impertimus iis quos despicimus. — ἐν τῷ ὁμοίῳ, aeque, item. Cf. adn. 11, 1.

ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων τὰ ὁμοῖα ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμ- 5
πρότητι προέσχον ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων προσποίησίν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ οὔσης καταλιπόντας, καὶ ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων. ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος καὶ διὰ ταῦτα τὰ 6
ἴδια ἐπιβοώμενος τὰ δημόσια σκοπεῖτε εἴ του χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ

mendatur. Neque enim de agendi consilio sermo esse potest, ubi ea, quae Alcibiades revera fecit, excusantur. Cf. adn.

§ 5. οὖσαν codd. Sed quomodo quis vindicationem, quae non sit, relinquere potest? Emend. Herwerd. Stud. Thuc. p. 83.

— ἢ τὰ ἴσα . . . ἀνταξιούτω, i. e. aut affabilis atque communis infelicibus pariter esto atque felices sibi esse cupit. De verbis τὰ ἴσα νέμειν cf. adn. III 3, 1.

§ 5. τοὺς τοιούτους, scil. τοὺς εὐπραγοῦντας. — καὶ ὅσοι . . . προέσχον] καὶ ὅσοι ἔν τινος πράγματος λαμπρῷ κατορθώματι κρείττους ἐγένοντο. Schol. — ἐν μὲν . . . βίῳ] ἤγουν καθ' ὃν χρόνον ζῶσι. Schol. Cf. Bernh. Synt. p. 241 et de αὐτούς pronomine adn. I 17. Cum sententia cf. II 45, 1 et ibi adn. — ξυνόντας, cum versentur cum iis. Non multum differret τοῖς ξυνοῦσι, qui cum iis versantur. — τῶν δὲ ἔπειτα . . . καταλιπόντας, posterorum autem nonnullis vindicationem cognationis cum ipsis, etiamsi non esset, tanquam hereditatem reliquisse (cf. IV 18, 5. V 16, 1), i. e. id effecisse ut post ipsorum mortem posterorum nonnulli cognationem cum ipsis, etiamsi revera non esset, sibi arrogarent. — ὡς οὐ περὶ . . . πραξάντων cum αὔχησιν iungendum et inde explicandum est, quod dici potest αὐχεῖν περί τινος. Patria enim de iis gloriatur non alienos eos existimans et qui deliquerint, sed suos et qui res praeclaras gesserint.

§ 6. ἐπιβοώμενος. Vid. adn. § 1. Participia iungenda sunt cum μεταχειρίζω, de quo verbo cf. adn. I 13, 2. — ξυστήσας. Ut ξυνίστασθαι saepe valet se coniungere (cf. adn. I 1, 1), ita ξυστῆσαι hic sonat alios coniungere, societatem efficere. „Quae explicatio confirmatur ab Isocr. [XVI 15, ubi de Alcibiade haec leguntur:] τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπέστησεν, ὑμῶν δὲ συμμάχους ἐποίησεν.“ Bloomf. Ἀλκιβιάδης Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους (addere poterat καὶ Ἀργείους) ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα συνέστησε

δαπάνης Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ, καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι.

1 17. Καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν

β'. τὴν ἐς τὴν Σικελίαν στρατείαν ἀποφαίνει

Plut. de Glor. Athen. in fin. Cf. V 45. 46 sqq. — ἐς μίαν ἡμέραν, intra unum diem. Cf. Hom. Od. IV 86. Il. XIX 32. — κατέστησα ... ἀγωνίσασθαι, effeci, ut ... certarent. Cf. II 84, 3. — περὶ τῶν ἁπάντων est quod Latini dicunt de summa re. Cum omni sententia cf. Plut. Alc. 15. — ἐν Μαντινείᾳ. Cf. V 66—75. — καὶ περιγενόμενοι. Cf. adn. 15, 4.

Cap. 17. § 1. καὶ ταῦτα ... ἔπεισε, atque hac de re iuventus mea atque amentia (cf. adn. 16, 3), cum praeter naturam esse videretur, adversus (*gegenüber*. Cf. adn. III 83, 2) Peloponnesiorum potestatem in idoneis (cf. 25, 2) rationibus versata (sive idoneis rationibus usa) est et animi impetu fidem faciente persuasit. Accusat. ταῦτα eodem modo ad ὡμίλησε (=ταύτην τὴν ὁμιλίαν ὡμίλησε) quo ad ἔπεισε pertinet. Cf. II 37, 3 τὰ ἴδια προσομιλοῦντες et Krueg. Gr. § 46, 5 adn. 4. Deinde παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ut non ad solum ἄνοια, sed ad ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια in unam tanquam notionem comprehensa refertur, ita ad duo quibus praepositum est membra τὲ — καί particulis iuncta pariter spectat, et παρὰ φύσιν inde explicatur, quod amentiae naturae contrarium est idoneis rationibus uti et iuventutis naturae contrarium persuadere animi impetu, quippe qui in adulescentibus temerarius atque inconsideratus esse videatur nec multum fidei habere soleat. Alteram huius cohaerentiae partem perspexit schol., qui loci sententiam circumlocutione usus sic liberius interpretatus est: καὶ ταῦτα ἐγένετο δι' ἐμὲ τὸν νέον καὶ παρὰ φύσιν ἀνόητον λογιζόμενον (i. e. et qui praeter naturam amens ratiocinarer), λόγοις τε χρησάμενον πρέπουσι πρὸς Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ ἀπειλήσαντα μετ' ὀργῆς αὐτοῖς, εἰ μὴ θέλοιεν προσχωρεῖν ἡμῖν. Quem secuti λόγους rationes (cf. V 18, 11) esse maluimus quam verba, quo magis contrarium illud per ipsas contrarias amentiae et rationis notiones eluceret. Sed non solum παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι, sed etiam ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν ad utrumque quod sequitur membrum referri et hinc ἔπεισε verbi obiectum repetendum esse patet. Tum vero τὴν Πελοποννησίων δύναμιν nihil aliud esse cognoscitur quam supra 16, 6 Πελοποννησίων τὰ δυνατώτατα. Cum elegantia enim scriptor τὴν Πελοποννησίων δύναμιν et ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια quodammodo inter se opponi voluit, quod ut magis conspicuum esset, vocabulorum aequabilitate effecit. De ὡμίλησε verbi vi cf. Plat. de Rep. 410 c οἳ ἂν γυμναστικῇ ὁμιλήσωσι, 496 a ὅταν αὐτῇ (τῇ παιδεύσει) πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, 500 c θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν, Thuc. I 122, 1 ὁ μὲν ἐνοργήτως αὐτῷ (τῷ πολέμῳ) προσομιλήσας βεβαιότερος. Temere igitur de hoc verbo, quod mira sane licentia societatem

τος τὴν χώραν καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκή- 2 σαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι, ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι, Πάμμιλον πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι, καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς

§ 2. οἰκῆσαι codd. longe plurimi. Cf. adn.
Πάμιλλον Cl. Ven. Pal. It. Val. H. Laur., Πάμμιλλον Cass. Aug. C. Bas. Cf. Herodian. I p. 162. II p. 446.
ἐς Σελινοῦντα aut ἐς Ἐλινοῦντα aut ἐς Ἑλινοῦντα codd. Cf. sd. I 66, 2. Emend. Bekk.

dita est. Eam tradidit Hyblo, non prodidit. Cur enim prodidisse censeamus? Et quid omnino est regionem prodere? — *Μεγαρέας ... τοὺς Ὑβλαίους.* De horum urbe Megara vid. 49, 4 et ibi adn. Non vocari eandem Hyblam Geleatidem seu Galeotidem docuimus in ed. mai. I 2 p. 524. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 84 adn. 8. Holm. l. l. p. 390. De origine Megarae alia narrat Ephorus l. l. — *κληθέντας*, qui nomen acceperunt, sensu inchoativo.

§ 2. *ὑπὸ Γέλωνος ... ἀνέστησαν.* Hoc non multo post factum esse quam Gelo Syracusis potitus est (Ol. LXXIII 4=485) apparet ex Herodot. VII 156. Factum est, si Megara condita est Ol. XIII 1 (728), Ol. LXXIV 2 (483). Cf. Muell. Dor. I p. 122 adn. 2. Clint. l. d. Herm. Antiqu. Gr. I § 85 adn. 1. Holm. l. l. p. 384. Respicitur huc infra c. 94. — *ἔτεσιν ὕστερον ἑκατόν.* A Thuc. dissentit Diod. XIII 59, 4. Vid. Cluv. Sic. p. 227. Reingan. de Selinunte p. 102. Krebs. Lect. Diod. p. 209. Herm. l. d. § 85 adn. 10. Holm. l. l. p. 383. 394. — *ἢ ... οἰκίσαι.* Infinitivus post ὕστερον ἤ, quemadmodum Plut. Lucull. 5, ita positus est ut post πρότερον ἤ I 69, 5, ubi vid. adn. In altera scriptura ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι, quam interpretantur postquam ipsi sedes collocaverunt, αὐτούς opposito caret. Nam Σελινοῦντα contrarium cogitare vetamur, quod iidem, qui Megaris sedes collocaverunt, Selinuntem condiderunt et habitaverunt. Deinde accurata rei significatio postquam Megara condiderunt postulat; respicitur enim ad Μεγαρέας ᾤκισαν. Cf. sd. V 116, 4 et Ullrich. Symb. III p. 10. — *πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι.* „An hoc [πέμψαντες ἐς Σελ. κτίζουσι] est: Pamilo in eum locum misso, ubi deinde Selinus fuit, urbem illam condiderunt? ut post κτίζουσι suppleatur αὐτήν, cuius pronominis ellipsis frequentissima est apud Thuc. Sed [cum Selinus non apte pro eo loco, in quo haec urbs condita est, nominetur] mihi suspicio est praepositionem ἐς huc irrepsisse e fine vocis praecedentis πέμψαντες et ea dempta legendum esse πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι." Duk. Ἐς omisit Bekk. Coniecturam adiuvat scriptura Ἑλινοῦντα, de qua vid. sd. Proprie missus est solus coloniae dux; qui eum secuti sunt ex edicto sua sponte nomina dederunt. Cf. Schoemann. Antiqu. Gr. II p. 81 sq. —

μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατῴκισε.
3 Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος ἐκ
Κρήτης ἐποίκους ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν ἔτει
πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ Συρακουσῶν οἴ-
κισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ
τοὔνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις
ἐστὶ καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη Λίνδιοι καλοῦνται·
4 νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύ-
τατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκισιν
Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ
τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες, οἰκιστὰς
δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνουν καὶ Πυστίλον, νόμιμα

§ 3. καλοῦνται pr. Vat., reliqui καλεῖται.

καὶ ... ξυγκατῴκισε. Per καί particulam explicatio quaedam verborum Πάμμιλον πέμψαντες adnectitur. Cf. de causa eodem modo adiuncta adn. IV 52, 3. Megarenses enim Hyblaei eadem qua Corcyraei I 24, 2 pietate usi οἰκιστήν coloniae deducendae ex metropoli arcessiverunt. Pronomen αὐτοῖς διὰ μέσου collocatum et ad οὔσης et ad ἐπελθών refertur. Cf. adn. V 27, 2. Ἐπέρχεσθαί τινι autem saepius (cf. III 69, 1. VIII 20, 1) is dicitur qui ad aliquem muneris apud eum suscipiendi causa proficiscitur. Ita Pammilus ad Megarenses profectus est, ut ab iis dux coloniae constituendae mitteretur.

§ 3. Γέλαν δέ. De huius urbis origine vid. interpr. Herodot. VII 153. Muell. Dor. I p. 110. Herm. Antiqu. Gr. I § 85 adn. 3. Holm. l. l. p. 134 sq. — πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ. Ergo, si Holmii rationes sequimur, Ol. XXII 4 (689). Eusebius uno anno prius rem factam esse ponit, cum quo consentit Boeckh. Explic. Pind. p. 115. — Γέλα ποτ. Hodie fiume di terra nuova et di Ghiozzo. Cf. Cluv. p. 199. Dorv. Sic. p. 127. Holm. l. l. p. 30. 135. — ἡ πόλις, arx. Cf. V 18, 10. Holm. l. l. p. 135. — καὶ ὅ. Attende rariorem syntaxin. Cf. Krueg. Gr. § 60, 6 adn. 4 et infra 89, 6. — Λίνδιοι. Haud dubie a Lindiis, quos praeter ceteros Rhodios urbi condendae adfuisse docet Herodot. l. d. De incolarum nomine loco imposito cf. adn. I 111, 3. — καλοῦνται. Cf. IV 102, 3. Krueg. Gr. § 63, 6. — νόμιμα Δωρικὰ ... αὐτοῖς. De his institutis Doricis vid. Muell. Dor. I p. 111. II p. 163. De universo more cf. III 34, 4, paulo post § 4 et infra 5, 1 νόμιμα τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν, ob quae verba et § 4 hic articulum excidisse aliquis coniciat. Sed cf. III 112, 4.

§ 4. ἔτεσι ... ἑκατόν, i. e., si Holmii rationes sequimur, Ol. XLIX 4 (581). Ol. L rem tribuit Pindari schol. ad Ol. I 166. De Agrigento inter Acragantem (hodie S. Biagio vocatur) et Hypsam (hodie Drago nominatur) condito cf. Cluv. p. 204. Dorv. p. 88. Holm. l. l. p. 138 sqq. — ὀνομάσαντες. De partic. aor. cf. II 68, 3. Kuehn. Gr. max. § 389, 7 e.

δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν 5
ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως
λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ
Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν
ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν· καὶ οἰκισταὶ Περιήρης
καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ
Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν
πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα,
ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστί (τὸ
δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον καλοῦσιν), ὕστε-
ρον δ' αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων
ἐκπίπτουσιν, οἳ Μήδους φεύγοντες προσέβαλον
Σικελίᾳ, τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων 6
τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ τὴν
πόλιν αὐτὸς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσ-

§ 6. αὐτοῖς codd. Emend. Dobr. et Bekk. Cf. adn.

§ 5. Ζάγκλη ἀπὸ Κύμης. Aliter hoc referunt Strab. p. 268. Scymn. 284 sqq. Ad Th. narrationem proxime accedit Paus. IV, 23, 3. Cf. Cluv. p. 82. Casaub. ad Strab. l. l. Herm. Antiqu. Gr. I § 83, adn. 4. 5. Holm. l. l. p. 132 sq. 390 sq. — Κύμης ... Χαλκιδικῆς πόλεως. De antiquissima hac Graecorum in Italia colonia cf. Strab. p. 243. Herm. l. d. § 82, adn. 1. Nieb. Hist. Rom. I p. 173. III p. 204 sqq. Curt. Hist. Gr. I p. 417. — Ὀπικίᾳ. „In geographia Graecorum Thucydidis aetate nomen erat orae maris Tyrrheni a Tiberi in meridiem versus usque ad fines Oenotriae, hoc est ad Paestum fere et Silarum fluvium, spectantis. Vid. Aristot. Polit. VII 10 [1329b].“ Arn. Cf. Dion. Hal. Ant. I 72. Nieb. Hist. Rom. I p. 71 sqq. supra adn. 2, 4. — ὁ μὲν ... Χαλκίδος. Paus. IV 23, 3 Κραταιμένης Σάμιος καὶ Περιήρης ἐκ Χαλκίδος. — κληθεῖσα, ὅτι .. ἐστί. „Unus, opinor, Diodorus [IV 85, 1] prorsus a Thucydide dissentit, qui Zanclen a rege Zanclo nomen ait invenisse. Vid. Strab. p. 268. Cluv. Sic. p. 84.“ Huds. Verba τὴν ἰδέαν (specie) noli suspecta habere; nam frequens est is pleonasmus, quo vocabuli copulati, ut hic adiectivi δρεπαν., notio vel clarius explicatur vel subtilius definitur. De ipsa voce ἰδέας, si placet, cf. Baehr. ad Plut. Flamin. 1, de κληθεῖσα cf. adn. § 1. — ὑπὸ Σαμίων ... Σικελίᾳ. Cf. Herodot. VI 23. Προσέβαλον est appulerunt, ut 44, 2. VIII 12, 1.

§ 6. Ἀναξίλας. De hoc vid. Herodot. l. d. Diod. XI 48, 2. Strab. p. 257. Herm. Antiqu. Gr. I § 82 adn. 12. Holm. l. l. p. 199 sq. — ἐκβαλών. Aliter Paus. IV 23, 4, qui idem in definienda Anaxilai aetate erravit. Cf. ibi Sieb. ad § 3 et Herm. l. d. § 83, adn. 9. Holm. l. l. p. 411. — τὴν πόλιν αὐτὸς ... οἰκίσας. Quod in codd. traditum est αὐτοῖς qui retinent pro dativo incommodi id accipiunt. Sed expulsis Samiis quid incommodi attulerit urbs denuo

σήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ὠνόμασε.

1 5. Καὶ Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου καὶ Σίμου καὶ Σάκωνος, καὶ Χαλκιδῆς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν, ξυνῴκισαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι· καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. Ἱμέρα, Ἄκραι καὶ Κασμέναι, Καμάρινα.

2 Ἄκραι δὲ καὶ Κασμέναι ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθησαν, Ἄκραι μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ

αὐτὸ ὠνόμασε It. Vat. Pal. Aug. M. Cl. Ven. C. F. G. H., ἂν τὸ ὠνόμασεν Cass., reliqui et vulgo ἀντωνόμασε. Cf. adn.
Cap. 5. § 1. ξυνῴκισαν It. Vat. Cass. Cl. T. H., reliqui ξυνῴκησαν. Cf. adn. et ad. V 116, 4.
Μυλιτίδαι Cass. Mosqu., Μιλητίδαι Laur. m. D. I. K., Μυτιλίδαι M.

incolis frequentata, haud facile dixeris. Genetivos ξυμμ. ἀνθρ. aliter atque Bau., qui πόλιν bis cogitat, expedit Bern. Synt. p. 168. Cf. etiam Krueg. Gr. § 47, 8 adn. 3. — ἀπὸ τῆς ... πατρίδος. Haec illustrantur verbis Strab. l. d. et Paus. IV 23, 3. Cf. Herm. l. d. § 82 adn. 10 et 11. — Insolentior autem est neutrius adverbialis τὸ ἀρχαῖον usus pro adiectivo ἀρχαίας, qua ratione alibi adverbia vera et primitiva temporis et loci post articulum ponuntur. Cf. tamen adn. 80, 5. — αὐτὸ ὠνόμασε, scil. τὸ χωρίον, quod § 5 praecessit. Class. vulgatam scripturam ἀντωνόμασε servans de mutato nomine intellegit. Sed hoc esset μετωνόμασε (cf. I 122, 4). Cf. Meinek. in Herm. III p. 358.

Cap. 5. § 1. Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκ. Cf. Mannert. l. d. p. 443. Herm. Antiqu. Gr. § 83, 6. Holm. l. d. 136. 393. De tempore rei, quod Thucydides non definit, praeterquam quod ante adventum Samiorum et aliorum Ionum coloniam deductam esse apparet, vid. Diod. XIII 62, 4, quo auctore condita est aut Ol. XXXII 4 (649) aut XXXIII 1 (648). Cf. Holm. l. l. p. 393. — ξυνῴκισαν ... φυγάδες, condendae urbis participes fuerunt ... exsules. Frustra rem a Diod. XI 49, 3 narratam huc refert Mannert. l. d. Cf. Holm. l. d. — στάσει νικηθέντες, a (contraria) factione superati. — οἱ Μυλητίδαι. Nomini ignoto Strabonis verba p. 272 τὴν Ἱμέραν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι minus lucem afferre quam ex hac appellatione et superioribus ἀπὸ Ζάγκλης orta videntur esse. Vid. Mannert. l. d. Ceterum cf. Arnold. Hist. Syr. p. 30. Huellm. Ius publ. antiqu. p. 101. Holm. l. l. p. 135 sq. — μεταξύ. Usitatius esset ἐκ.

§ 2. Ἄκραι. Hoc oppidum, de cuius situ disputat Cluv. Sic. ant. p. 353 sq., X stadia ab Anapo, XXIV milia pass. a Syracusis distans, apud Pallazolam situm fuit. Cf. Mannert. l. d. p. 437. Holm. l. l. p. 141 sq. 396. Cas-

Συρακούσας, Κασμέναι δὲ ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας.
καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκί- 3
σθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ
ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν· οἰκισταὶ δὲ ἐγέ-
νοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων
δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρα-
κοσίων δι᾽ ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον
Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακοσίων αἰχμα-
λώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς
οἰκιστὴς γενόμενος κατῴκισε Καμάριναν. καὶ αὖθις
ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳ-
κίσθη ὑπὸ Γελῴων.

αἰτίαι τῆς τῶν Ἀθηναίων στρατείας. ἐξορμῶσιν αὐτοὺς μάλιστα Ἐγε-

6. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων 1
Σικελίαν ᾤκει, καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ
Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ
ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξαι, βοηθεῖν

§ 3. κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος codd. Cf. adn.
Cap. 6. § 1. ἄρξειν codd. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 8. Nihil valent ad defendendum inf. fut. cum ἐφίεσθαι verbo iunctum exempla eiusdem inf. ex verbis pendentis, quorum volendi vis a principali cogitandi notione profecta est, de quibus dictum est adn. IV 115, 2.

menas inter Acras et Camarinam fuisse censet Cluv. p. 359. Cf. Holm. l. l. p. 143. 396.

§ 3. ἔτεσιν ... ἑκατὸν μ. Σ. κτ. Ol. XLV apud schol. Pind. Ol. V 16, Ol. XLV 3 apud Eusebium. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 279. Krebs. Lect. Diod. p. 205. Holm. l. l. p. 384 sq., qui rem Ol. XLV 2 (599) tribuit. — ἀναστάτων ... ἀπόστασιν. Id scholiastes ad Pind. Ol. V 16. 19 factum dicit Ol. LVII, Scymnus 296 anno XLVI postquam condita fuit. Cf. Krebs. l. d. p. 207 et Herm. Antiqu. Gr. I § 84, 16 et Holm. l. d. p. 201. 412. — χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον. „Rem etiam Herodot. VII 154 narrat.“ Haack. De Hippocrate, successore fratris Cleandri, Gelonis decessore, vid. Herodot. VI 154. 155. Herm. l. d. § 85, adn. 5. Holm. l. l. p. 197 sq. 201 sq. — λύτρα ... λαβὼν τὴν γῆν, cum Syracusanos ad Helorum fl. vicisset. Cf. Herodot l. d. schol. Pind. Nem. IX 96. Holm l. d. p. 201. De plurali λύτρα vid. Bernh. Synt. p. 65. — ἀνάστατος γενομένη. Eodem fere tempore quo Megara. Cf. adn. 4, 2. — κατῳκίσθη ὑπὸ Γελῴων. Legendum esse ὑπὸ Γελῴων e Diod. XI 76, 5 docuit Wessel. ad hunc l., cui recte assentiuntur Mannert. l. d. p. 243. Krebs. l. d. p. 205. Boeckh. ad Pind. schol. p. 121. Facta res est Ol. LXXIX 4 (461) anno XVII post Gelonis mortem. Cf. Holm. l. d. p. 252.

Cap. 6. § 1. ὥρμηντο. Cf. adn. IV 74, 1. — τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει. Cf. adn. I 23, 6. — τῆς πάσης ἄρξαι,

δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι καὶ τοῖς προγεγενημένοις ξυμμάχοις. 2 μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἐγεσταίων [τε] πρέσβεις παρόντες καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὅμοροι γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις ἐς πόλεμον καθέστασαν περί τε γαμικῶν τινων καὶ περὶ γῆς ἀμφισβητή-

σταῖοι Σελινουντίοις πολεμοῦντ κατάσκοποι οὖν πρῶτ πέμπονται Ἐγεσταν.

προγεγενημένοις Pal. M. m. cum deterioribus aliquot et Valla pristinis interpretatus; reliqui προσγεγενημένοις. Sed de sociis, qui accessissent, in superiore de bello Siciliensi narratione nihil memoratum est. Cf. adn.

§ 2. τε om. Cl. Ven. Ar. Cf. adn.

sensu incohativo totius imperio potiri. Cf. I 4. V 91, 2. VI 85, 3. — τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι. Sunt Chalcidicae civitates Siciliae. Cf. III 86, 3. VI 76, 2. — τοῖς προγεγεν. ξυμμ. Cf. infra § 2 τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ προτέρου πολέμου ξυμμαχίαν ibique adn. Articulus repetitur, quod non prorsus iidem fuerunt cognati et socii. Nam praeter cognatos Atheniensium socii fuerunt Camarinaei (III 86, 2) et Siculi (III 103, 1. 115, 1. IV 25, 9). Cf. Kuehn. Gr. max. § 451, 1.

§ 2. Ἐγεσταίων ... ἐπικαλούμενοι. Si servata τέ particula intellegimus παρόντες τε καὶ ἐπικαλούμενοι, eius traiectionis causa nulla potest inveniri. Si autem, ut ab aliquot interpretibus factum est, interruptam esse statuitur sententiam ea quae sequitur explicatione, repeti autem atque compleri verbis § 3 scriptis ὧν ἀκούοντες ... τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, itaque addita explicatione scriptorem adductum esse, ut quod additurus fuisset καὶ οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς post Ἐγεσταίων τε ... ἐπικαλούμενοι omitteret et post interpositam explicationem totam sententiam iteraret, eam quae intercedit explicationem ad solum Ἐγεσταίων τε ... ἐπικαλούμενοι pertinere exspectamus. Ut autem ex verbis ὧν ἀκούοντες ... τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς apparet, easdem quae explicantur causas non solum legati, sed etiam οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς protulerunt. Cum igitur scriptori ante explicationem addere liceret καὶ οἱ ξυναγορεύοντες αὐτοῖς, causa non erat cur propositam sententiam non persequeretur. Itaque ne hac quidem ratione τέ defendi putamus. Aut errore additum est (cf. ad.) aut ex τότε factum. De comparativo προθυμότερον cf. Kuehn. Gr. max. § 542, 1 adn. 7. — Cum praeter Segestanorum etiam Leontinorum exsulum legatos adfuisse narret Diod. XII 83 nec ipse Thucydides taceat 19, 1, de his eum iam hic aliquid additurum fuisse putamus, nisi cum altera demum Segestanorum legatione (c. 8) advenissent. Commemorantur etiam a Plut. Nic. 12. — περί τε γαμικῶν, de rebus quibusdam conubialibus, quas accuratius describere a suo consilio alienum esse scriptor putavit. Cf. Aristot. Pol. VIII 4, 4 (1304a) μετέβαλε δὲ καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ ἡ πολιτεία ἐκ γαμικῶν, 6, 10 (1306a) ἐκ γαμικῆς μὲν αἰτίας αἱ εἰρημέναι πρότερον (στάσεις ἐγένοντο). — περὶ γῆς ἀμφισβητήτου. Hanc causam, quam solam novit, fusius enarrat Diod. XII 82, 3.—

του, καὶ οἱ Σελινούντιοι Συρακοσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὥστε τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου [Λεοντίνων] οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐδέοντο σφίσι ναῦς πέμψαντας ἐπαμῦναι, λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακόσιοι Λεοντίνους τε ἀναστήσαντες ἀτιμώρητοι γενήσονται καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι μή ποτε μεγάλῃ παρασκευῇ Δωριῆς τε Δωριεῦσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίοις βοηθήσαντες καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαθέλωσι· σῶφρον δ' εἶναι μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακο-

83. — ἐπαγόμενοι. De partic. praes. cf. adn. III 34, 2. V 75, 3. — κατεῖργον. Cf. adn. IV 98, 6 et de re Diod. l. d. — τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος... ξυμμαχίαν. Ad auxilium ab Atheniensibus impetrandum suae societatis ante cum iis factae Segestani eos admonere debent. Nam auxilium eos rogantes praestiti officii gratiam sibi reddi volunt. Itaque cum neque Leontinorum societas neque societas cum Leontinis huc quadret, Λεοντίνων ad ξυμμαχίαν non refertur, quod quominus fiat etiam verborum collocatio videtur obstare. Nec multo aptius cum τοῦ προτέρου πολέμου verbis iungitur. Nam prius bellum quod fuerit, ipsa rerum cohaerentia satis clarum est neque addito solo Λεοντίνων undique definitur; deinde etiamsi scriptor bellum quod respiceret distinctius designare voluisset, primo quo id tetigit loco, i. e. supra in verbis τοῖς προγεγενημένοις ξυμμάχοις, quae ad eiusdem belli tempus spectant, id facere debebat. Laudamus igitur Class., quod Λεοντίνων delevit, quo facto de ipsorum Segestanorum cum Atheniensibus societate sermonem esse continuo patet. Revera autem Segestanos, quanquam III 86 non significantur, inter socios Leontinorum fuisse, qui Athenienses in societatem arcessiverunt, eo apparet quod, nisi etiam inter τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν fuissent, qui in proximis verbis memorantur, tota quae ibi profertur argumentatio ad ipsos Segestanos eorumque rogationem non pertineret. Accedit quod eos in Atheniensium societate fuisse etiam Nicias (10, 5, ubi cf. adn.) et Hermocrates (33, 2) indicant. — ἀναμιμνήσκοντες cum duplici accus. ut Xen. Anab. II 3, 11. Cf. Krueg. Gr. § 47, 11 adn. 3. — Λεοντίνους ἀναστήσαντες. Vid. V 4. — τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν, reliquos Atheniensium socios praeter Leontinorum urbem Syracusanorum opera incolis orbatam.

σίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων
3 ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις
λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψη-
φίσαντο πρέσβεις πέμψαι πρῶτον ἐς τὴν Ἔγεσταν
περί τε τῶν χρημάτων σκεψομένους εἰ ὑπάρχει,
ὥσπερ φασίν, ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ
τὰ τοῦ πολέμου ἅμα [πρὸς τοὺς Σελινουντίους]
ἐν ὅτῳ ἐστὶν εἰσομένους.

1 7. Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπ-
εστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ
αὐτοῦ χειμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων
στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν τῆς τε γῆς ἔτεμον
οὐ πολλὴν καὶ σῖτον ἀνεκομίσαντό τινα ζεύγη κο-
μίσαντες, καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς Ἀρ-
γείων φυγάδας καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακα-

§ 3. πέμψαι H.; decreverunt primum mittendos Egestam legatos Valla. Vulg. πέμψαντες, quod recte explicari non potest. Ita iam 1, 2 in uno H. infinitivum recte servatum esse cognovimus.

§ 3. ὧν ἀκούοντες. Rem exornat Iust. IV 4. De part. praes. cf. VII 48, 3. Herod. I 69. Krueg. Gr. § 53, 1 adn. 2, de genetivo rei IV 37, 1. V 44, 1; qui sequitur genet. τῶν Ἐ... λεγόντων κ. τ. λ. non obiectivus est, sed absolutus. Cf. Krueg. Synt. dial. § 47, 10 adn. 7, — τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς. In his praecipuus erat Alcibiades. Cf. c. 15. Plut. Alc. 17. Nic. 12. — πρῶτον, priusquam decernerent. — τῷ κοινῷ. Cf. adn. I 80, 4. — τὰ τοῦ πολέμου ... ἐν ὅτῳ ἐστίν, res bellicae in quo statu essent. Verba seclusa tam supervacanea sunt quam omisso articulo suspecta. Neque enim meminimus πόλεμος a Th. aut ab alio scriptore usquam pro substantivo verbali haberi, ut huc afferri possit Krueg. Gr. § 59, 9 adn. 9.

Cap. 7. § 1. τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος. Diodorum XII 81, 4 hanc expeditionem in Ol. XC 4 referre admonens Dodwell. Thucydidem in proximis, quod hieme terram devastatam et frumentum ablatum esse dicat, secum ipsum pugnare videri addit, cui in ed. mai. responsum est posse frumentum in horreis repositum et devastationem non eam fuisse, qua segetes succiderent. — τῆς γῆς ἔτεμον οὐ πολλήν. Cf. II 56, 4. Diod. l. d. πολλὴν τῆς χώρας δῃώσαντες. — σῖτον ... κομίσαντες, frumenti aliquantum secum reportarunt iumentis adductis. Parum elegans est sermo ἀνεκομίσαντο ... κομίσαντες et forsitan aliquid vitii hic lateat. — ἐς Ὀρνεάς. Hanc igitur urbem Argivis sociam, de qua vid. adn. V 67, 2, occupaverant. Eandem ἐπιτειχισθῆναι dicit Diod. — τοὺς Ἀργείων φυγάδας.

ταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους καὶ σπεισάμενοί τινα χρόνον ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργείους τὴν ἀλλήλων ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου.
ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ 2
τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντες τοὺς ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα, αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου.

όλεμος ηναίων καὶ ρδίκκου.

Καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱπ- 3
πέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι 4
δὲ πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδάς, ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ' οὐκ ἤθελον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Cap. 7. § 2. ἐξελθόντων codd., egressi unum diem Orneas oppugnaverunt Valla. Cf. adn.
ἄποθεν pars codd. Cf. sd. III 111, 1.

Qui in agro Phliasio commorati erant. Vid. V 83, 3. — σπεισάμενοί τινα χρόνον, pacti in aliquod tempus. Cf. II 73, 1. IV 63, 1. V 60, 1.

§ 2. ναυσὶ ... ὁπλίταις. Quadraginta triremes et mille ducentos ὁπλίτας memorat Diod. — ἐξελθόντες Th. scripsisse oportet, cum ἐξελθόντων nemo non ad τῶν Ἀθηναίων referret, quo referri nequit, et membrum participio enuntiatum non tantum ponderis ipsum habeat, ut hoc modo a nomine suo disiungi possit. Cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2 et exempla adn. V 31, 2 allata. — ἐκδιδράσκουσιν. Alia narrat Diod. XII 81, 5.

§ 3. τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ. Alia enim Methone in Laconica erat, de qua cf. II 25, 1. Vicina Macedoniae vocatur, quod tunc Macedonibus, intra quorum fines erat (a Pydna stadia XL, ab Aloro LXX distans teste Strab. p. 330), nondum parebat. Vid. IV 129, 4. — τοὺς ... φυγάδας. Amicos Philippi, Derdae, Amyntae, ut videtur. Cf. I 59, 2. II 95, 2.

§ 4. ἄγοντας ... δεχημέρους σπονδάς. Cf. adn. V 26, 2. Quando inter Athenienses

1 8. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι μετ' αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθόν, ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν. *οἱ μὲν ἐκ τῆς Σικελίας πρέσβεις ἐπανέρχονται, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφίζονται στρατεύειν*
2 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ καὶ περὶ τῶν χρημάτων ὡς εἴη ἑτοῖμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ καὶ ἐν τῷ κοινῷ, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις πρὸς Σελινουντίους, ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται *καὶ Ἀλκιβιάδην τε καὶ Νικίαν καὶ Λάμαχον στρατηγοὺς καθιστᾶσι.*

Cap. 8. § 2. **ἐν τοῖς κοινοῖς** codd. Emend. Herw. Stud. Thuc. p. 46. Cf. 6, 3, ubi de eadem re eadem verba. Neque **τὰ κοινὰ** a e r a r i u m, sed p u b l i c a m p e c u n i a m, p u b l i c o s r e d i t u s significat. Cf. Dem. VIII 21. Arist. Plut. 569. Polyb. I 59, 6. Simile vitium habuimus II 65, 1. V 27, 1. 48, 1. 79, 1.

et Chalcidenses haec foedera icta sint, non liquet.

Cap. 8. § 1. **τοῦ ... θέρους ἅμα ἦρι.** Cf. adn. V 40, 1. — **ὡς ἐς ἑξήκοντα ... μισθόν.** „Haec multum nos adiuvant in definiendo stipendio et numero hominum, qui in triremibus Atticis fuerunt. Rationibus subductis a Segestanis ducenos in singulis navibus numeratos [cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 383 sqq. et VIII 29, 2] et stipendia [singulorum] singulis drachmis in dies aestimata esse apparebit." B l o o m f. „Etenim 200 × 30 = 6000, i. e. sex milia drachmum sive talentum unum. Hoc stipendium erat alterum tantum quam usitatum, sed longinquitas Siciliae et timenda belli diurnitas, ut stipendium ita augeretur, requirere videbantur, id quod etiam prius in Potidaeae obsidione factum esse cognovimus. Vid. III 17." A r n. Cf. VIII 29, 1. 45, 2. Boeckh. l. d. p. 296 sq. **Ὡς** iungendum est cum **μισθόν**: t a n q u a m s t i p e n d i u m, u t e s s e t s t i p e n d i u m.

§ 2. **ποιήσαντες.** Conf. adn. I 67, 3. — **περὶ τῶν χρημάτων.** De his quomodo decepti fuerint, 46, 3 audiemus. — **ἐψηφίσαντο.** Huic decreto reliquias tituli tribuit in Inscr. Att. I n. 55 exscriptas Kirchhoff. — **στρατηγοὺς αὐτοκράτορας.** Thucydides ipse rem explicat 26, 1. Cf. adn. II 65, 4. — **Ἀλκιβιάδην ... Λάμαχον.** Cur hos tres duces constituerint, exponit Plut. Nic. 12 et Alc. 18. — **ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου,** s i q u i d e x b e l l o c o m m o d i n a c t i e s s e n t, s i r e s i n b e l l o p r o s p e r e c e s s i s s e n t. Cf. adn. I 144, 3. II

αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ
πρᾶξαι ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα Ἀθηναίοις.

ἐκκλησία γίγνεται περὶ τῆς παρασκευῆς, ἐν ᾧ παρέρχεται Νικίας.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖθις 3
ἐγίγνετο, καθ' ὅ τι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ
τάχιστα γίγνεσθαι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴ του
προσδέοιντο, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ 4
Νικίας ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν, νομίζων
δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι, ἀλλὰ
προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ τῆς Σικελίας ἁπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσθαι, παρελθὼν ἀποτρέψαι ἐβούλετο καὶ παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε.

λόγος Νικίου α΄. προοίμιον.

9. „Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμε- 1
τέρας ἥδε ξυνελέγη, καθ' ὅ τι χρὴ ἐς Σικελίαν
ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειθομένους πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι. καίτοι 2

39, 4. 87, 6. — *ξυγκατοικίσαι* et *πρᾶξαι* infinitivi adiectivo *βοηθοὺς* ex aequo positi consilium indicant, ut I 72, 1. 128, 3.

§ 3. *ἡμέρᾳ πέμπτῃ.* De articulo omisso vid. adn. IV 90, 3. Ex Aristoph. Lys. 391 sqq. Adoniis hanc concionem habitam esse docuit Droysen., etsi aliter de his loquitur Plut. Nic. 13. De ipsis Adoniis Atheniensium cf. Beck. Charicl. I p. 228. — *καθ' ὅ τι*, qua ratione, ut 9, 1. — *προσδέοιντο*, praeter ea quae decreverant § 2.

§ 4. *προφάσει ... εὐπρεπεῖ*, causa levi (cf. I 141, 1) et speciosa. Sunt dativi instrumenti. Similiter *εὐλόγῳ προφ.* 79, 2. — *τῆς Σικελίας ... ἀποτρέψαι ἐβούλετο.* Similiter Plut. Alc. 17 *Νικίας ὡς χαλεπὸν ἔργον ὂν τὰς Συρακούσας ἑλεῖν ἀπέτρεπε τὸν δῆμον.* — *μεγάλου ἔργου.* Cf. III 3, 1. De interpositis his verbis (pertinent enim ad *τῆς Σικ. ἁπάσης ἐφίεσθαι*) cf. Eur. Herc. 323.

Cap. 9 sqq. Summam huius contionis indicat Diod. XII 83, 6. Cf. etiam Plut. Nic. 12.

§ 1. *ἄμεινον.* Cf. Matth. Gr. § 457 d et adn. I 118, 3. — „*Καὶ μή* refertur ad infin. *χρῆναι* ... Mihi videtur, inquit Nicias, de ipsa expeditione etiamnunc consultandum, non ita brevi deliberatione habita bellum suscipiendum.“ Bau.

§ 2. *καίτοι ἔγωγε* cet. Modo sibi adhuc consultandum videri, essetne bellum suscipiendum, dixerat. Et tamen, inquit, causae sunt, cur equidem minime adverser expeditioni Siculae; nam et honorem ex huiusmodi re consequor et minime vitae meae metuo. At non ideo contra senten-

ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀρρωδῶ, νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι. ὅμως δὲ οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην οὔτε νῦν ἄλλα ἢ ἃ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα
3 ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους ἀσθενὴς ἄν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τά τε ὑπάρχοντα σῴζειν παραινοίην καὶ μὴ τοῖς ἑτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ οὔτε

Cap. 9. § 2. ἀλλὰ ᾗ ἂν codd., nisi quod ἀλλ' ᾗ ἂν Ven., ita nunc quae optima esse sentio dicam Valla; ἀλλ' ἃ ἂν Reiske. Cf. adn.

tiam meam dicam. — ἧσσον ἑτέρων. Quanquam alii, inquit, qui hanc expeditionem dissuadeant, ignaviae forsitan insimulentur (sicut infra 13, 1 seniores vereri affirmat, ne, nisi bellum suffragio suo comprobarint, μαλακοί esse videantur), me quidem, qui plurima stipendia fecerim et plurimis proeliis interfuerim, propterea quod vitae meae timeam, hanc expeditionem decerni nolle nemo ausit dicere. Proxima νομίζων ... ὀρθοῦσθαι addit, quod illos seniores ab Alcibiadis factione timiditatis incusatos ipse nequaquam vult reprehendere. — νομίζων. Participium concessivam hic vim habet, quasi additum sit καίπερ. Cf. adn. I 69, 5. — ὁμοίως. „Cui ergo? Nempe non ὀρρωδοῦντι, non metuenti, sibi non parcenti; aeque, inquit, s. non minus fuerit bonus civis, qui sibi quoque parcat et consulat, quam qui de hoc non laboret." Bau. — δι' ἑαυτόν. Haec illustrantur dicto II 60, 3. — οὔτε νῦν ... ἐρῶ. Qui codd. scripturam tuentur ad οὔτε νῦν mente παρὰ γνώμην repetere solent. At tum in opposita sententia non dicendum est quomodo optime sive optima existimabo (dicam), sed quae optima existimabo (dicam). Class. ad οὔτε νῦν subaudit λέγω conferens I 86, 2. III 40, 2. Tamen praeterquam quod hoc ad futurum ἐρῶ non satis convenit, ne sic quidem illud quomodo optime sive optima existimabo dicam aptum est. Nam diversum est ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα 8, 2, ubi pro obiecto, quod hic prorsus desideratur, superius τἆλλα cogitandum est. Itaque nunc scripsimus quod Madvig. Advers. I p. 400 emendandum esse vidit. Nam quod Class. de coniunctivo cum ἂν post οὔτε ἄλλα ἢ posito dubitat, patet eum futuro enuntiati primarii respondere.

§ 3. τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους, indolem vestram, qui prompti estis ad audendum et novarum rerum cupidi. Cf. I 70. — τοῖς ἑτοίμοις ... κινδυνεύειν. Τὰ ἑτοῖμα esse praesentia, quae quis iam teneat, vidimus I 70, 4. IV 61, 1. De verbis κινδυνεύειν τινί vid. adn. II 65, 7. —

ἐν καιρῷ σπεύδετε οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω.

κεφάλαια —ιβ. αα'. τι οὔτε ἐν αιρῷ σπεύδουσιν Ἀθηναῖοι ι' οὔτε ῥᾴδιά ἐστι ταςχεῖν ἐφ' ὥρμηνται ια' § α'.

1 10. Φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας δεῦρο ἐπαγαγέσθαι.
2 καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον· αἳ ἡσυχαζόντων μὲν ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται (οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων), σφαλέντων δέ που ἀξιόχρεῳ δυνάμει ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται, οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο,

Cap. 10. § 1. ἡμᾶς codd. plurimi. At praecedunt σπεύδετε et ὥρμησθε, sequitur οἴεσθε.
δεύτερον codd. longe plurimi, δεῦρο pauci et Valla huc interpretatus. Cf. 18, 1. 34, 3.
§ 2. αὐτὰς codd. satis multi, sed non optimi. Cf. adn.
§ 3. δέ om. codd. prope omnes, vertit Valla.

κατασχεῖν, assequi, sensu incohativo. Cf. II 62, 3.

Cap. 10. § 1. καὶ ἑτέρους, etiam alios. — ἐπαγαγέσθαι, alibi arcessere, hic est allicere, attrahere. In tota paragrapho attende concursum diversorum accusativorum, qui in Latinis vituperaretur. Perspicuitati consuli poterat hac orationis conformatione: φημὶ γὰρ ὅτι ὑμεῖς πολεμίους πολλοὺς ἐνθ. ὑπολιπόντες καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖτε ἐκ. πλεύσαντες δεῦρο ἐπαγαγέσθαι.

§ 2. τὰς ... σπονδάς, τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους. — αἵ, cum vi adversativa ut οὓς I 39, 3. — ὀνόματι. Cf. Krueg. Gr. § 46, 4 adn. 3. — οὕτω ... ἔπραξαν αὐτά] οὐ τοῦτο λέγει ὅτι συνθέμενοι περὶ τῶν σπονδῶν οὕτως ἐσπείσαντο ὥστε μὴ βεβαίους αὐτὰς τυγχάνειν (ἐπεὶ δόξειεν ἂν καὶ ἑαυτὸν διαβάλλειν· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ πράξας τὰς σπονδάς), ἀλλ' ἀποτείνεται πρὸς Ἀλκιβιάδην τε καὶ Κλεόβουλον καὶ Ξεναγόραν [Ξενάρην legendum esse ex V 36 sqq. intellegitur]· οὗτοι γὰρ ἠναντιοῦντο ταῖς σπονδαῖς καὶ οὕτως ἔπραττον ὥστε μὴ μένειν αὐτάς. Schol. Ex hac autem interpretatione αὐτά legendum esse apparet. Nam ἔπραξαν αὐτάς illos ipsa foedera fecisse significaret. Verte eo enim rem adduxerunt. Weidneri coniectura ἐτάραξαν (l. l. p. 15) non opus esse putamus. Cf. adn. 18, 6. 40, 2. 79, 4. Ἐνθένδε ἄνδρες sunt Leute von hier. Sic rursus 38, 1. Cf. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 15. — σφαλέντων ... δυνάμει. Propr. sin autem usquam magno exercitu offenderimus, i. e. sin autem usquam magnus exercitus noster aliquam cladem acceperit. Pro σφαλέντων, ad quod ex superioribus ἡμῶν audiendum est, si σφαλεῖσι exspectes, cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2. — διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις. Vid. V 14, 3. 28, 2. — ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ

ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα
3 ἔχομεν. εἰσὶ δ' οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν ἐδέξαντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι· ἀλλ' οἱ μὲν ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ Λακεδαιμονίους ἔτι ἡσυχάζειν δεχημέροις σπονδαῖς καὶ
4 αὐτοὶ κατέχονται. τάχα δ' ἂν ἴσως, εἰ δίχα ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν, ὅπερ νῦν σπεύδομεν, καὶ πάνυ ἂν ξυνεπιθοῖντο μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους γενέσθαι ἐν
5 τῷ πρὶν χρόνῳ. ὥστε χρὴ σκοπεῖν τινα αὐτὰ καὶ μὴ μετεώρῳ τῇ πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν καὶ ἀρ-

§ 4. *τάχα ἂν δ'* pars codd., ut 2, 4.
§ 5. *μετεώρῳ τε πόλει* codd., *τῇ* fortasse schol. Emend. Krueg. Cf. adn.

ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο, maiore cum dedecore quam nos, quos minus necessitas premebat, ex necessitate pacem fecerunt. Cf. adn. I 51, 2. — *ἔπειτα ... ἔχομεν*. Cf. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 6. — *πολλὰ τὰ ἀφισβητούμενα*. Refertur ad Amphipolin Atheniensibus non redditam et ea, quae exponit V 35. 42.

§ 3. *οἱ μὲν ... πολεμοῦσιν*. Sunt Corinthii. His enim ab initio quidem *ἀνοκωχὴ ἄσπονδος* fuit cum Atheniensibus (vid. V 32, 7), postea autem palam adversus eos bellum gesserunt. Cf. V 52, 2. 115, 3. — *οἱ δὲ ... κατέχονται*. Sunt Boeoti (V 26, 2. 32, 5) et Chalcidenses Thraciae (7, 4) et fortasse Megarenses (V 17, 2. 31, 6). De priore *καί* cf. Krueg. § 69, 32 adn. 15. Super ipsis *δεχημέροις σπονδαῖς* consule adn. V 26, 2.

§ 4. *τάχα δ' ἂν ἴσως*. Similiter *τάχ' ἂν ἴσως* 34, 2 et 78, 3. Cf. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 235. — *δίχα*] *διῃρημένην εἰς δύο μέρη* (alteris in Graecia remanentibus, alteris in Siciliam profectis). Schol. Addi poterat *οὖσαν* s. *γενομένην*. Vid. adn. I 64, 1. — *ὅπερ ... σπεύδομεν*. Cf. Matth. Gr. § 423. — *πρὸ πολλῶν*, scil. *ἀνθρώπων*. Aliter enim *πρὸ πολλοῦ* aut *πρὸ πολλῶν χρημάτων* (I 33, 2. Isocr. XIII 11) dicendum erat. Infin. autem *ξυμμάχους γενέσθαι* ad similitudinem eorum interpretandus, de quibus agit Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 8. Cf. I 138, 2. III 6, 2. V 15, 1.

§ 5. *σκοπεῖν τινα αὐτά*, rem considerare. Cf. *αὐτά* § 2 et de pronom. indef. pro *ἡμᾶς* posito adn. V 14, 3. — *καὶ μὴ ... ἀξιοῦν κινδυνεύειν*] *καὶ μὴ ἀξιοῦν κινδυνεύειν τῆς πόλεως ἡμῶν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁρμούσης. μετενήνεκται δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων τῶν μήπω ὡρμισμένων*. Schol. Hanc navis et reipublicae comparationem apud scriptores et Graecos et Latinos saepissime reperiri nemo ignorat. De dicendi genere *κινδυνεύειν τῇ πόλει* cf. adn. II 65, 7. — Hoc membrum cum proximo *τὲ — καί* particulis iungi nequit. Nam non diversa significantur, sed quae una actione comprehendantur. Etenim urbs ipso imperii proferendi studio in periculum vocatur. Etiam schol. *τῇ* videtur

χῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἣν ἔχομεν βεβαιωσώμεθα, εἰ Χαλκιδῆς γε οἱ ἐπὶ Θρᾴκης, ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες ἀφ' ἡμῶν, ἔτι ἀχείρωτοί εἰσι καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται. ἡμεῖς δὲ Ἐγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις ὡς ἀδικουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν, ὑφ' ὧν δ' αὐτοὶ πάλαι ἀφεστώτων ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀμύνεσθαι.

11. Καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι κἂν κατά- 1
σχοιμεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι ὧν κρα-

βεβαιωσόμεθα codd. plurimi et optimi. Sed apud Atticos quidem scriptores nusquam πρίν cum indicativo futuri exstat. Cf. Kuehn. Gr. max. § 568, 1 b adn. 2.
αὐτῶν codd. Emend. Reisk. Cf. adn.

legisse. — πρὶν . . . βεβαιωσώμεθα. Similiter 29, 2 πρὶν διαγνῶσι, VIII 9, 1 πρὶν διεορτάσωσι, ibid. 3 πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι. Cf. Lob. ad Phryn. p. 14 sq. Stallb. ad Plat. Phaedon. 62 c. Stahl. Quaest. gram. p. 12. — ἔτη τοσαῦτα, sedecim. Cf. I 58, 1. — κατὰ τὰς ἠπείρους, in continentis variis partibus. Ita Arn., cui nunc Bloomf., qui antea de Europa et Asia interpretatus erat, assentitur. „Milesios, Erythrenses aliosque respicere videtur, qui primi post fractos in Sicilia Athenienses ad Lacedaemonios defecerunt.“ Acac. — εἰ . . . γε, si quidem, causam introducit, qua appareat eos imperium quod habent nondum confirmavisse. Cf. Soph. OR. 383. Class. praeter verum sententiarum conexum etiam ἡμεῖς δὲ Ἐγ. κ. τ. λ. ad εἰ . . . γε refert. Postquam enim expositum est, quam rationem Athenienses sequi debeant, his verbis ea quam revera sequuntur opponitur. Propriam igitur sententiam efficiunt toti superiori enuntiato contrariam. — δή, scilicet, nimirum, cum ironia dictum (cf. adn. III 10, 6), ut verborum collocatio ostendit, ad βοηθοῦμεν, non ad οὖσι ξυμμάχοις pertinet. Minime igitur hac particula eos revera non socios fuisse indicatur. Immo Segestanis, quos Athenienses socios habent, ii quos non iam habent (πάλαι ἀφεστῶτες) opponuntur. Cf. adn. 6, 2. — βοηθοῦμεν. Praesens de decreto auxilio. Cf. 8, 2. adn. V 18, 5. — αὐτοί. Patet iniuriam, qua ipsi Athenienses afficiuntur, opponi iniuriae, quae Segestanis inferri videtur.

Cap. 11. § 1. τοὺς μέν, i. e. τοὺς πάλαι ἀφεστῶτας. — κἂν κατάσχοιμεν, etiam sub imperio retineamus. Ne propter rei diuturnitatem κατέχοιμεν exspectes. Subigendi enim eventus exprimitur. Cf. 86, 3. I 114, 2. adn. III 82, 4. — τῶν δέ] τῶν Σικελιωτῶν. Schol. — διὰ πολλοῦ . . . ὄντων, quippe qui (cf. adn. IV 65, 4) longo intervallo distent (cf. adn. II 29, 3) et

τήσας τε μὴ κατασχήσει τις καὶ μὴ κατορθώσας
2 μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. Σικε-
λιῶται δ' ἂν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι,
καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρ-
ξειαν αὐτῶν Συρακόσιοι, ὅπερ οἱ Ἐγεσταῖοι μά-
3 λιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἐπέλ-
θοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι, ἐκείνως
δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι· ᾧ γὰρ
ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφ-
έλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν

ββ'. ὅτι μὴ ἐκφέροντας πόλεμον Σικελιώταις οὐ δεῖ φοβεῖσθαι μὴ οὗτοι ἐπέλθωσι, σφαλέντες δὲ μάλα κινδυνεύσουσι.

Cap. 11. § 3. ἔλθοιεν codd. Cf. adn.

multi sint. — τὶς. Cf. adn. 10, 5. — καὶ μὴ κατορθώσας cet. Proprie pergere debebat καὶ πρὸς οὓς μὴ κατ. Sed cf. Krueg. Gr. § 59, 2 adn. 6 et adn. 10, 2. — μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ ... ἔσται, non eadem atque antequam invaserimus condicione futuri simus. Ἐν τῷ ὁμοίῳ, alibi dicendi genus adverbiale (cf. 16, 4. 21, 2), hic cum εἶναι ita coniuncta sunt, ut fieri vidimus in adn. II 51, 6. Cf. Matth. Gr. § 577 p. 1342. Krueg. Gr. § 43, 4 adn. 4. Non fore autem eos ἐν τῷ ὁμοίῳ, quod clade afflictos Sicilienses etiam domum persecuturi sint, recte docet Haack. Cf. 10, 1 et VIII 2, 3.

§ 2. Σικελιῶται δ' ἂν ... Συρακόσιοι, Sicilienses autem, prout (cf. adn. III 45, 4) quidem nunc se habent (*im Verhältnisz wenigstens zu ihrem gegenwärtigen Zustand)*, cum nullius imperio subiecti sunt (cf. IV 65, 1), adeo etiam (*sogar noch*) minus mihi videntur nobis metuendi fore, si Syracusani eos sub potestatem suam redegerint, i. e. si quidem praesentem Siciliensium statum comparamus, minus etiam quam nunc nobis metuendi erunt, si Syracusani eos sibi subiecerint. Qualis ille sit praesens status, ex εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Σ. verbis apparet, quibus hic νῦν pariter contrarium est atque infra ἐκείνως adverbio ad eadem verba spectanti. Falso post ὥς γε νῦν ἔχουσι Class. οὐ δεινοὶ εἶναι subaudit et, cum hoc commode fieri nequeat, lacunam ibidem exstitisse suspicatur. Prius ἂν proprie iam ad ἧσσον δεινοὶ γενέσθαι pertinet, sed parenthesi ὥς γε νῦν ἔχουσι interiecta particula iteratur. Cf. adn. I 136, 4. — ὅπερ ... ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. Cf. Matth. Gr. § 421 adn. 2 a. Krueg. Gr. § 46, 11 adn. 2. infra 33, 6.

§ 3. ἐπέλθοιεν scripsimus, quoniam sententia aggrediendi notionem postulat. Aliud infra ἀφικοίμεθα, ubi cf. adn. Vix enim de Siciliensium in ipsam Atticam invasione cogitari potest. — ἐκείνως δέ] ἤγουν εἰ ἀρχθεῖεν ὑπὸ Συρακοσίων. Schol. — οὐκ εἰκὸς ... στρατεῦσαι. Quod Syracusani imperio Siciliae potiti praevideant Lacedaemonios, quemadmodum Athenienses imperare nolint, ita his devictis in se quoque impetum facturos, ut se quoque principatu deiectis Graecas illius insulae civitates in libertatem scilicet vindicent. — τὴν ἡμετέραν ... ἀφέλωνται. Simul audi ἡμᾶς vel ἡμῶν. Cf. II 92, 2. — τὴν σφετέραν. Cf. adn. ad σφίσιν

διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ 4
Ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ καί, εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· τὰ γὰρ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα. εἰ δὲ σφαλεῖμέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπιθοῖντο. ὅπερ 5
νῦν ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε· διὰ τὸ παρὰ γνώμην

§ 4. Verba εἰ δὲ σφαλείμέν (sic enim codd. Cf. ad. III 42, 4) τι . . . ἐπιθοῖντο in codd. verbis τὰ γὰρ . . . δόντα praecedunt. Cf. adn.

I 20, 1. — διὰ τοῦ αὐτοῦ] τρόπου. Schol. „Obs. 1) formam loquendi διὰ τρόπου pro dat. (vel ablat.); 2) varietatem; nam supra τρόπῳ. Aut διὰ τοῦ αὐτοῦ [in neutro genere] simpliciter accipe pro adverb. ὁμοίως, ὡσαύτως." Bau.

§ 4. ἡμᾶς κ. τ. λ. Postquam Nicias exposuit, quomodo Athenienses minime Sicilienses metuerent, iam ex contrario explicat, quomodo Sicilienses maxime Athenienses metuant. — ἀφικοίμεθα, scil. ἐκεῖσε. — δείξαντες τὴν δύναμιν. Cf. 47. — δι' ὀλίγου] ταχέως. Schol. Itaque hic non de loco (cf. adn. II 29, 3), sed de tempore dictum est, ut 47. VII 15, 2. 39, 2. Cf. adn. I 77, 6. — τὰ γὰρ . . . θαυμαζόμενα. „Tacitus in Annal. [I 47] eandem sententiam etiam brevius exprimit verbis: maior e longinquo reverentia." Did. Cf. Tac. Agric. 30 et Liv. XXVIII 44. — τὰ πεῖραν . . . δόντα, quae famae suae experimentum minime dederunt, i. e. quae opinionem, quam homines de ipsorum virtute conceperunt, minime in discrimen commiserunt. — Causa, quae verbis τὰ γὰρ . . . δόντα continetur, cum ad ἡμᾶς δ' ἂν . . . ἀπέλθοιμεν ita pertineat, ut τὰ γὰρ διὰ πλείστου ad εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα ad εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν referantur, contra ad εἰ δὲ σφαλεῖμεν . . . ἐπιθοῖντο, quod in codd. interpositum hunc sententiarum ordinem turbat, infra ὅπερ spectet intercedentibus verbis τὰ γὰρ . . , δόντα in libris ms. pariter disiunctum, Rauchensteinio (Philol. XXXVI p. 242) obsecuti nunc eum verborum ordinem restituimus, quem sequi ipsa eorum cohaerentia cogit. — εἰ δὲ σφαλεῖμέν τι, scil. bellum gerentes, non satis habentes potentiam ostentasse. — ὑπεριδόντες] τουτέστι καταφρονήσαντες ἡμῶν. Schol.

§ 5. ὅπερ . . . πεπόνθατε proximo enuntiato sine iunctura apposito explicatur. Cf. II 60, 4. — διὰ τὸ παρὰ . . . περιγεγενῆσθαι, quod praeter (vestram ipsorum) opinionem eos (Lacedaemonios) . . . superastis. Αὐτῶν igitur ex περιγεγεν. pendet. In πρός praepositione, quemadmodum saepe, ita hic quoque comparationis nota inest, ut sententia verborum πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον haec sit: si eventum com-

αὐτῶν πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενῆ-
σθαι, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε.
6 *χρὴ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρε-*
σθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας θαρσεῖν,
μηδὲ Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι ἢ διὰ τὸ
αἰσχρὸν σκοπεῖν ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν, ἢν δύ-
νωνται, σφήλαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ
θήσονται, ὅσῳ καὶ περὶ πλείστου καὶ διὰ πλεί-
7 *στου δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν*
ἐν Σικελίᾳ Ἐγεσταίων ἡμῖν, ἀνδρῶν βαρβάρων,
ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως πόλιν δι'
ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν ὀξέως φυλαξώμεθα.
1 12. *Καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι νεωστὶ ἀπὸ* γγ'. ὅτι ἀν-

§ 5. *ἐφίεσθαι* It. Vat. Laur. Pal. Aug. Cass. Reg. Gr. M. C. K. m. Quam scripturam quominus amplectamur epexegesim pronominis *ὅπερ* eam statuentes, quam ad IV 125, 1. V 6, 3 cognovimus, eo impedimur, quod a verbo *πάσχειν* infinitivus pendere nequit. Praeterea *ἐφίεσθε* etiam schol. *φοβούμενοι γὰρ αὐτοὺς ἀεὶ δήποτε, ἐπειδὴ παρὰ τὴν οἴησιν τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐκρατήσατε, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε* tuetur. Cf. adn.

§ 7. *φυλαξόμεθα* Pal. D. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 11.

paraveritis cum timore, quem initio (cf. V 10, 9. 16, 3) habuistis. — *ἤδη*, continuo. Cf. II 85, 2. VI 29, 2.

§ 6. *τὰς τύχας*, i. e. *τὰς δυστυχίας, τὰς ξυμφοράς*. — *τὰς διανοίας κρατήσαντας*, consiliis adversariorum (*δηλονότι τῶν πολεμίων* schol.) superatis sive oppressis. Hanc interpretationem veram esse eo apparet, quod deinde Lacedaemonios a consiliis Atheniensibus infestis nondum destitisse declaratur. — *μηδὲ ... σκοπεῖν*. Consecutio verborum haec est: *μηδὲ ἡγήσασθαι Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἢ ... σκοπεῖν*. Cf. adn. III 85, 4. Praes. infinitivos *ἐπαίρεσθαι* et *θαρσεῖν* aor. infinitivus *ἡγήσασθαι* sequitur, quod post praeceptum in universum enuntiatum additur, quam sententiam hoc ipso tempore Athenienses sequi debeant. Cf. III 56, 7. IV 68, 6 ibique adn. — *τὸ σφέτερον ἀπρεπές*. Cf. V 46, 1 et de ratione grammatica verborum adn. I 37, 4. — *εὖ θήσονται*, bene componant, i. e. deleant. Cf. adn. I 25, 1. 82, 6. — *ὅσῳ*. Vid. adn. III 11, 1. VI 89, 6. — *περὶ πλείστου καὶ διὰ πλείστου*, maximo studio (ita ut eam rem plurimi faciant) et temporis spatio. — *δόξαν ἀρετῆς μελετῶσι*, gloriam virtutis meditantur, curant. Schol. *θηρῶνται*.

§ 7. *πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν*, Spartam scil. *Δι' ὀλιγαρχίας*, per paucorum potentiam, rationem simul et causam insidiandi indicat. — *ὀξέως*, acriter, strenue.

Cap. 12. § 1. *νεωστὶ ἀπὸ*

ράσι τε φυσι καὶ τοῖς φιλοτιμίας καὶ πλεονεξίας νεκα ἐκπλεῖν παραινοῦσι εἰ ἀπιστεῖν.

νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχύ τι λελωφήκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ηὐξῆσθαι· καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε εἶναι ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς

Cap. 12. § 1. εἶναι om. Laur. Gr. Bar. b. B. D. E. F. Sed hic facilius omitti quam addi poterat. Deinde totum hoc caput ad Niciae adhortationem pertinet, quae ne intermittatur, εἶναι servandum est. Cf. adn.

... λελωφήκαμεν. Cum sententia confer 26, 2. — καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν. Articulum si abesse malis, vid. Bornem. ad Xen. Anab. VII 8, 9 et Herod. Att. p. 33 Reisk. — καὶ ταῦτα ... ἀναλοῦν, et haec pro nobis aequum esse hic (intra fines imperii nostri. Cf. 10, 1) impendere. Ex μεμνῆσθαι putandi verbum subaudiendum est. Quod fieri posse, quanquam ipsum μεμνῆσθαι ea qua hic dictum est notione praeditum infinitivus sequi nequeat (cf. Krueg. Gr. § 56, 7 adn. 10), exemplis quae IV 27, 1. 4. VI 78, 1. VIII 45, 6 leguntur certissime evincitur. Ut autem maiore vi ἐνθάδε efferatur, verbis δίκαιον εἶναι interpositum est. De vocabulis similiter collocatis cf. adn. V 55, 1. Schol. interpretatio ἐξεῖναι (scil. δίκαιόν ἐστιν), quam fuerunt qui sequerentur, intolerabilis est. Nam orator Atheniensibus non vult licere sua pro se impendere, sed hoc unum commendat. Neque Reizii ratio placet, qui apud Herm. ad Vig. p. 750 suspicatur ἐνθάδε εἶναι dici ut ἑκὼν εἶναι, τὴν πρώτην εἶναι, τὸ νῦν εἶναι. Nam praeterquam quod hic infinitivi usus non in universum valet, sed certis quibusdam locutionibus continetur (Krueg. Gr. § 55, 1 adn. 1. Kuehn. Gr. max. § 479, 4), in quibus ἐνθάδε εἶναι non invenitur (falso Herm. l. l. Pseudo-Dem. LX 2 affert), ne sententia quidem apta efficitur. Neque enim dici potest Atheniensibus iustum esse sua pro se consumere, quantum ad hanc regionem pertineat, quasi in alia regione suis pro se opibus uti vetentur, sed ad suum commodum eas convertere non possunt nisi in hac ipsa regione. Itaque Class. hanc rationem sequi non debebat parum accurate interpretatus: *innerhalb der Grenzen unsrer Machtsphäre.* Neque Useneri (in Annal. phil. a. 1872 p. 744) coniectura ἔνθα δεῖν (i. e. δέον scil. ἐστίν), pro qua facilius scriptor ἔνθα δεῖ dixisset, indigemus, quam etiam ideo reprobamus, quod δεῖν pro δέον Th. non magis tribui potest quam πλεῖν pro πλέον (cf. adn. III 113, 4). — ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων. Nicias oratorum more rem in maius auget, quasi non solum Leontini, sed etiam Segestani, quibus sane bello graviter oppressis eadem calamitas instabat (cf. 6, 2), urbe sua atque terra pulsi fuerint. Similem veritatis superlationem habes in Brasidae oratione IV 85, 7, ubi cf. adn. Itaque non admittimus neque Useneri (l. l. p. 746) coniecturam φοιτάδων neque quod ad rem aptius proposuit Weidner Parerg. p. 19 ἀνδρῶν βαρβάρων καὶ φυγάδων τῶνδε. — καλῶς cum ψεύσασθαι iungendum et ironice dictum est, ut I 84, 3. III 38, 4. — οἷς ... χρήσιμον,

χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὐτῶν λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι ἢ πταίσαντάς που τοὺς
2 φίλους ξυναπολέσαι. εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔτι ὢν ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ

ῶν
αὐτῶν It. Vat. Aug. Reg. Lugd. H., αὐτους m., αὐτοὺς reliqui. Emend. Bekk. Cf. adn.

ξυναπολέσθαι codd., secum in perniciem trahere Valla. Emend. Reisk.

§ 2. ἔτι ὢν It. Vat. Pal., ὢν om. Aug. man. pr., ἔτι om. Laur. Gr. Bar. Bas. B. E. H., ὢν ἔτι ceteri.

denen ... als nützlich gilt. Cf. I 5, 2 οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν et Krueg. Gr. § 48, 6 adn. 5. Mirum in modum sententiam pessumdat Rauchenst. l. l. p. 243 παρόν post παρασχομένους addens idque explicans: *welchen es bei der Hand liegt, d. h. die sich nichts daraus machen.* — τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ. De singulari ὁ πέλας cf. adn. I 32, 1. Dativus ὀργανικῶς cum κατορθώσαντες copulandus est; praepositus est autem casus propterea, quod simul ad πταίσαντες inde repetenda sunt verba ξὺν τῷ τοῦ πέλ. κινδ. — αὐτῶν ... παρασχομένους, cum de suis nihil suppeditent praeter verba. Αὐτῶν λόγους μόνον, *von sich nur Worte.*

§ 2. εἴ τέ τις, scil. Alcibiades. — ἄλλως τε ... ἄρχειν. Haec cur interpretes putaverint non posse cum verbis τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν cohaerere non intellegimus. Cur enim absurdum esse censeamus iuniores, qui muneribus publicis fungantur, solere magis suo quam communi commodo studere? Neque obstat ὅπως ... ἀρχῆς ad eadem verba relatum. — ὅπως θαυμασθῇ ... ἀρχῆς, ut, cum admirationem excitet sumptu in alendis equis faciendo (de ἀπό praep. cf. adn. V 17, 1), propter impensae magnitudinem etiam fructum aliquem ex imperio percipiat, quo sumptum illum reparet (cf. 15, 2. 3). Impensae enim magnitudo in causa est, cur id cupiat. Duo autem membra tanquam aequalia μὲν — δέ particulis coniuncta sunt, quorum alterum alteri ut potiori ex logica ratione subiectum esse deberet. Cf. Krueg. Gr. § 69, 16 adn. 3. adn. V 95. Ἱπποτροφίαν documentum opulentiae et nobilitatis existimatam esse satis constat. Cf. Isocr. XVI 33 (Ἀλκιβιάδης) ἱπποτροφεῖν ἐπιχειρήσας, ὃ τῶν εὐδαιμονεστάτων ἔργον ἐστίν. Munerum autem publicorum administrationem opportunam fuisse ad quaestum faciendum uberius docet Boeckh. Oec. civ. I p. 638 sqq. — ἐμπαράσχητε, permittite. Cf. VII 56, 3. — τῷ ... κινδύνῳ. Dativus cum eo ἐν, quod in ἐλλαμπρύνεσθαι inest, cohaeret.

ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι, νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρους βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι.

γ'. παρακελεύσεις τῶν πρεσβυτέρων.

13. Οὓς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ 1
παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦμαι, καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ

νεωτέρῳ codd. Cf. adn.

— οἷον νεωτέρους cet. Accusat. pro dativo, qui in codd. est, requiritur, neque ex Matth. Gr. § 479 adn. 2 a, ubi hic locus affertur, contrarium sequitur, cum οἷον per τοιοῦτον οἷον seu ὥστε solvendum esse auctor illius grammaticae confiteatur, ita autem solutis verbis, quoniam εἶναι notionem verbi ἐξεῖναι habens omitti posse grammatici negant, accusativus requiratur. Aliter res se haberet, si οἷόν τε legeretur; ita enim hoc enuntiatum simile esset verbis ἀπορώτατον τὸ μὴ οἷόν τε (i. e. ἀδύνατον) εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι VII 14, 2. Sed quanquam οἷον et οἷόν τε proprie vix quicquam differunt, tamen et usu discreta sunt et hic, si μὴ οἷον interpretaremur ἀδύνατον, ad βουλεύσασθαι adiecta vellemus verba περὶ αὐτοῦ καλῶς. Neque ea ratione traditam scripturam defendi posse putamus, ut post οἷον ex superiore εἶναι cum vi diversa εἶναι = ἐξεῖναι cogitando suppleatur. Nam ex ullo unquam vocabulo aliam notionem repeti posse quam eo quo scriptum est loco habeat non credemus, donec idoneis exemplis confirmatum erit. Certe ad dat. tuendum non recte Bernhard. Synt. p. 359 cum hoc loco composuisse Aesch. Sept. 713 χθόνα ναίειν διαπήλας ὁπόσαν καὶ φθιμένοισιν κατέχειν G. Hermanni ad h. l. adnotatio ostendit. Deinde dici vix potest, quam impedita et ad intellegendum difficilis sit illa subaudiendi ratio. Quid rescribendum sit, proximum οὓς ostendit ad ipsos iuniores relatum. — μεταχειρίσαι. Cf. adn. I 13, 2.

Cap. 13. § 1. ἐνθάδε — ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇδε. — τῷ αὐτῷ ἀνδρί, Alcibiadi supra verbis τὶς ... νεώτερος ὢν ἐς τὸ ἄρχειν indicato. — παρακελευστοὺς καθημένους. Reiskius corrigi voluit παρακελευστάς, sed vulgatam tuentur Dio Cass. et Phot. „Cf. interpr. Dion. Cass. LII 15. Photius: παρακελευστοί· οἱ ἐκ παρακελεύσεως καὶ παρακλήσεως συλλαμβάνοντες καὶ οὐ στασιάζοντες (f. καὶ συστ.), et rursus παρακελευστοί· οἱ σπουδασταί· ὁ γὰρ σπουδαστὴς τὸν αὐστηρὸν καὶ σπουδαῖον οἰκεῖον δηλοῖ, i. e. acrem et strenuum asseclam.“ Goell. Ex his verbis cognosci in Atheniensium conciliis publicis eiusdem partis socios uno loco consedisse recte Class. animadvertit. — φοβοῦμαι, scil. ne sententia eorum vincat. — μὴ καταισχυνθῆναι, ne pudore affecti vereantur. Cf. Soph. OR. 1424. Phil. 1382. — εἴ τῳ, scil. τῶν πρεσβυτέρων. — ὅπως μὴ δόξει a verbo καταισχυνθῆναι pendet eodem modo quo interdum φοβεῖσθαι ὅπως μὴ dictum est. Cf. Krueg. Gr. § 54, 8 adn.

δόξει, ἐὰν μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ', ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας ὅτι ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κίνδυνον ἀναρριπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν καὶ ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους πρὸς ὑμᾶς, οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ, παρὰ γῆν ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ Σικελικῷ, διὰ πελάγους, τὰ αὑτῶν νεμομένους καθ' αὑτοὺς
2 καὶ ξυμφέρεσθαι· τοῖς δ' Ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν,

Cap. 13. § 1. δόξῃ pars codd. Cf. Krueg. Gr. § 54, 8 adn. 11. ἂν pro ἐὰν codd. Cf. sd. IV 46, 3. κατορθοῦνται codd. Cf. adn.

10 et 11. — *μαλακὸς εἶναι*, scil. cum timeat multa pericula cum expeditione in Siciliam facienda coniuncta. Cf. adn. 9, 2. — *ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν*, quod non per Alcibiadis amicos, sed ipsi (sua sponte. Cf. adn. IV 60,2) facile videntur pati, *was ihnen von selbst widerfahren könnte.* — *δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων*, mala cupiditate absentium (eorum, quae non habent) affectos esse. Cf. Xen. Oec. 12, 13 *οἱ τῶν ἀφροδισίων δυσέρωτες.* Cum sententia interpretes praeter alia nonnulla apposite comparant Pind. Pyth. III 20 *ἀλλά τοι ἤρατο τῶν ἀπεόντων, οἷα καὶ πολλοὶ πάθον.* — *ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα.* Si codd. scripturam *κατορθοῦνται* sequimur, ipsa haec verba multo proclivius est ad *τοὺς πρεσβυτέρους* referre quam *οἱ ἄνθρωποι* cogitando supplere. Sententia autem cum generalis esse debeat, ne in verbis ambiguitas esset, Goelleri emendationem recepimus, quam Class. assensu suo comprobavit et reliqua passivi *κατορθοῦσθαι* apud Th. exempla (I 120, 5. II 65, 7. IV 76, 5) confirmant. — *μέγιστον τῶν πρίν.* Cf. adn. I 1, 1. — *κίνδυνον ἀναρριπτούσης.* Vid. adn. IV 85, 4. — *οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους*, i. e. *χρωμένους οἷσπερ νῦν ὅροις χρῶνται.* Hi autem fines cum essent maria, quibus Sicilienses ab Atheniensibus satis discernerentur, hi non debebant rebus illorum implicari. Cf. IV 64, 3. 4. — *οὐ μεμπτοῖς*, qui reprehendi nequeunt (cf. VII 15, 1), i. e. in quibus utrique iure acquiescamus. *Ὅροι οὐ μεμπτοί* similiter Aristid. I p. 205. — *Ἰονίῳ κόλπῳ.* Vid. adn. I 24, 1. — *πελάγους*, scil. *ἤν τις πλέῃ.* Cf. adn. III 33, 1. — *καθ' αὑτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι*, res item suas inter se componant, ut vertit Portus.

§ 2. *τοῖς δ' ... ἰδίᾳ εἰπεῖν ... καταλύεσθαι.* Hoc membrum si pariter atque *τοὺς μὲν ... ξυμφέρεσθαι* a verbo *ψηφίζεσθαι* penderet, *ἰδίᾳ εἰπεῖν* omisso *τοὺς δ' Ἐγεσταίους ... καταλύεσθαι* Th. scripsisset. Sed proprium verbum, unde *καταλύεσθαι* pendeat, huic mem-

ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν πρὸς Σελινουντίους τὸ πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι· καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥσπερ εἰώθαμεν, οἷς κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελίας δ' αὐτοὶ δεηθέντες οὐ τευξόμεθα.

ββ' τοῦ πρυτάνεως. 14. Καὶ σύ, ὦ πρύτανι, ταῦτα, εἴπερ ἡγεῖ σοι προσήκειν κήδεσθαί τε τῆς πόλεως καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθός, ἐπιψήφιζε καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους μὴ

§ 2. τὸ πρῶτον D. Vall. a principio interpretatus atque, si quid silentio probatur, etiam Lugd. Vulgo τὸν πρῶτον; sed ὁ πρῶτος πόλεμος inepte hic dicitur.

Cap. 14. ἡγεῖ Aug. Pal. Gr.; reliqui ἡγῇ. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 18.

bro addidit perinde ac ψηφίζεσθαι ex superiore ἀντιπαρακελεύομεν aptum. Cf. adn. III 36, 2. Indidem infra ποιεῖσθαι suspensum est. — ἐπειδὴ ... καὶ ξυνῆψαν. Ἐπειδὴ καί valent *da ja auch*, et ἐπειδὴ καὶ ξυνῆψαν ... καὶ καταλύεσθαι comparanda sunt cum ὥσπερ καὶ ... οὕτω καί et similibus. Cf. adn. V 65, 3. — μετὰ σφῶν αὐτῶν. Hic fere idem atque ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, καθ' ἑαυτούς, sed propter contraria ἄνευ Ἀθηναίων sic scriptum est. — ὠφελίας δ' ... οὐ τευξόμεθα. Proprie pergere debebat παρ' ὧν δ' ... οὐ τευξόμεθα. Cf. adn. 11, 1.

Cap. 14. πρύτανι. „Praesidem senatus alloquitur, qui et ἐπιστάτης dicebatur." Huds. Ergo illo tempore ὁ ἐπιστάτης τῶν πρυτάνεων ἐπεψήφιζε. Cf. Schoem. Comit. Athen. p. 90 sq. Antiqu. Gr. I p. 405. Herm. Antiqu. Gr. § 127 adn. 7 et 9. — ταῦτα iunge cum ἐπιψήφιζε. — κήδεσθαί τε. Τέ ita collocatum est, ut si βούλει in altero membro non esset secuturum. Vid. adn. I 18 et supra adn. VI 13, 2. Similiter infra 15, 2. — ἐπιψήφιζε. Vis verbi explanata est ad II 24, 1. Cf. Schoem. Comit. Athen. p. 120. Antiqu. Gr. I p. 407, 7. Herm. l. d. § 129, 16. Hic notio τοῦ ἀναψηφίζειν, seu denuo in suffragium mittendi, ad suffragia revocandi, inde oritur, quod proximum αὖθις et propter hoc Ἀθηναίοις quoque non solum cum προτίθει, sed etiam cum ἐπιψήφιζε iungendum est. — γνώμας προτίθει. Vid. adn. I 139, 3. — εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι cet. Ex hoc loco Petitus ad Leg. Att. p. 212 colligit non licuisse prytanibus populum iterum in suffragia mittere de re, de qua iam psephisma scriptum esset. Cf. Schoem. Comit. Ath. p. 128. Herm. l. d. § 129, 18. Sed contra saepius factum esse, ubi populo id acceptum fore perspicuum esset, documento est mutatum de Mytilenaeis interficiendis decretum III 36. — τὸ μὲν ... αἰτίαν σχεῖν. Consecutio verborum haec est: τὸ λύειν τ. νόμ. μὴ

μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως κακῶς βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι, καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατρίδα ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ."

1 15. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε· τῶν δὲ Ἀθηναίων παριόντες οἱ μὲν πλεῖστοι στρατεύειν παρῄνουν καὶ τὰ ἐψηφισμένα μὴ λύειν, οἱ δέ τινες
2 καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος

Νικίᾳ ἀντι
λέγει Ἀλκι
βιάδης. δη
λοῦνται αἱ
αἰτίαι δι' ἃ
οὗτος ἐνῆγ
τὴν στρατεί
αν καὶ ὁ τρ
πος αὐτοῦ

κακῶς in codd. prope omnibus deest (ex solo Bas. et Gr. enotatum est); sed legit schol., qui interpretatur μὴ εὐλαβοῦ μεταθεῖναι τὰ ἐψηφισμένα· λύσας γὰρ αὐτὰ μετὰ τοσούτων μαρτύρων αἰτίαν τε οὐχ ἕξεις καὶ τῆς πόλεως ἰατρὸς γενήσῃ κακῶς βουλευσαμένης, et Valla, qui civitatis male consultae vertit. Et propter sententiae rationem abesse non potest. Neque enim

ἂν σχεῖν αἰτίαν μετὰ τοσ. μαρτ. (γενόμενον): solvere leges, si cum tot testium consensu (cf. adn. III 66, 2) fiat, crimini non esse futurum. Itaque τὸ λύειν pro subiecto habemus. Neque enim obstare putamus quod quattuor reliquis apud Th. locis, ubi αἰτίαν ἔχειν accusari valet (I 83, 3. III 17, 7. IV 114, 5. VI 46, 5), ad personas refertur. Nam de re similiter Plat. Phil. 23 a ἡδονὴ ἄν τινα καὶ ἀτιμίαν σχοίη. — ἄρξαι, munere fungi. Aoristi infin., quod non ad totam publici muneris administrationem refertur, sed ad ea quae quoque tempore et loco ex magistratuum imperio geruntur. — τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν ... Cf. II 44, 1 τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν ... λάχωσιν et ibi adn. — ἑκὼν εἶναι. Cf. adn. II 89, 8.

Cap. 15. § 2. ἐνῆγε ... Ἀλκιβιάδης. Consentiunt Diod. XII 84 et Plut. Alc. 17. 18. — τῷ τε. De τέ ita collocato, quasi ἐπιθυμῶν non sequatur, cf. adn. 14. 61, 5. Respondent inter se τῷ τε ... καὶ μάλιστα et καὶ

ἐς τὰ ἄλλα ... καὶ ὅτι. — καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος [τὰ πολιτικά]. Cum ei etiam in ceteris rebus ad reipublicae administrationem pertinentibus adversarius esset vertit Portus pariterque Germanice Class., quasi ἐς τὰ ἄλλα πολιτικὰ διάφορος scriptum esset. Vertendum autem erat cum etiam in ceteris rebus, iis (scilicet) quae ad reipublicae administrationem pertinent, ei adversarius esset. Neque enim significantur reliquae res ad rempublicam pertinentes, sed reliquae res eaeque ad rempublicam pertinentes. Ita si est, quod opponitur ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη alienum esse oportet a rebus publicis. Revera autem de reipublicae administrandae ratione Nicias 12, 2 Alcibiadem incusavit, quod magis suam cupiditatem quam civitatis commodum sequeretur. Cum igitur huic incusationi reipublicae administratio opponi nequeat, Weidnero adstipulamur, qui Parerg. p. 21 τὰ πολιτικά deleri iussit. — διαβόλως, cum crimina-

[τὰ πολιτικὰ] καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη,
καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν καὶ ἐλ-
πίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λή-
ψεσθαι καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας χρήμασί τε
καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ 3
τῶν ἀστῶν ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν
ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας
καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστε-
ρον τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φοβη- 4
θέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε
κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν
καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ' ἓν ἕκαστον ἐν ὅτῳ
γίγνοιτο ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι

civitas medico eget, quod consilium aliquod, sed quod malum consilium cepit.

tione. Cf. *τὴν διαβολήν* I 131, 2. — *στρατηγῆσαι*, exercitus imperium suscipere (*das Commando antreten*); nam dux creatus erat (8, 2). — *ἐλπίζων λήψεσθαι*. De re cf. 90, 2. Isocr. VIII 85. Plut. Alc. 17. *Διὰ τοῦ αὐτοῦ* est *διὰ τοῦ στρατηγῆσαι*. — *ἅμα* cum *ὠφελήσειν* iunge. — *εὐτυχήσας*, si feliciter rem bello gessisset.

§ 3. *ὢν ἐν ἀξιώματι ὑπό* ... Ita iam I 130, 1, ubi cf. adn. — *ἢ κατὰ ... οὐσίαν*. Quanquam facultates eius magnae fuerunt. Centum enim tal. aestimatae sunt. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 633. De *ἢ κατά* cf. II 50, 1. — *ἱπποτροφίας*. Cf. adn. 12, 2. 16, 2.

§ 4. *φοβηθέντες γὰρ ... δίαιταν*, metuentes enim plerique magnitudinem insolentiae, qua in corpore suo ad cultum victumque utebatur sive brevius qua in corporis sui cultu victuque utebatur. Praepositum *αὐτοῦ* ad *τῆς παρανομίας* et *τῆς διανοίας* pariter spectat; reflexivum *ἑαυτοῦ* scriptum est, quia dicitur *κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομεῖ*. Cf. VIII 66, 5. Verba *ἐς τὴν δίαιταν*, quae delenda esse Weidner l. l. opinatur, neque supervacanea sunt (nam non solum in cultu victuque, sed in omni corporis functione *παρανομία* esse potest) et ad contrariorum aequabilitatem necessaria. Respondent enim inter se *τῆς κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας* et *τῆς διανοίας, ἐς τὴν δίαιταν* et *ὧν ... ἔπρασσεν*. Accedit quod verba illa procul dubio Plut. legit, qui Alc. 6 ad hunc ipsum locum respiciens scribit *ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν*. Cf. 28, 2 *τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα παρανομίαν*. De Alcibiadis victu et luxuria cf. Plut. Alc. 6. 16. — *καὶ τῆς διανοίας ... ἔπρασσεν*, et magnitudinem consilii in iis propositi, quae in unaquaque re agebat, in qua gerenda versaretur. Cf. adn. IV 63, 1. — *ὡς τυραννίδος ... τὴν πόλιν*,

πολέμιοι καθέστασαν, καὶ δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελθὼν τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε.

λόγος Ἀλκιβιάδου, ὃς ἀπολογεῖταί τε ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ μεγαλοπρεπείας καὶ φρονήματος καὶ τὰ δημόσια δι-

1 16. „Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄρχειν (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο), καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα,
2 τῇ δὲ πατρίδι καὶ ὠφελίαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ

Cap. 15. § 4. **διαθέντι** ex solo H. enotatum est, **διαθέντα** ex It. Val. Pal. Aug. m. (sed M. **τὰ** om.); de reliquis non satis constat. Recepimus **διαθέντι**, quod licet non pro tradita scriptura, sed pro librarii coniectura habendum sit, coniectura tamen est ad sententiam apta (cf. adn.) et qua facilior inveniri nequeat.

quod dominationem affectaret (cf. adn. IV 14, 5. 25, 10), ei, quanquam publice res belli (Siciliensis) optime administraverat, inimici exstiterant, privatim singuli moribus eius offensi, et cum illas aliis commisissent, non multo post (cf. adn. 11, 4) rempublicam perdiderunt. Itaque **καὶ** ... **διαθέντι** ad **πολέμιοι καθέστασαν** referimus **καί** pro concessivo (cf. adn. 16, 6. V 7, 2) accipientes; altero autem **καί** volumus **καθέστασαν** et **ἔσφηλαν** iungi. Qua ratione nihil relinquitur, in quo quis iure offendat. Ad **ἐπιτρέψαντες** ex priore enuntiato **τὰ τοῦ πολέμου** repetenda sunt. — **οὐ διὰ μακροῦ**. Cf. **δι' ὀλίγου** 11, 4 et ibi adn.

Cap. 16. § 1. **καὶ προσήκει μοι** ... „Quandoquidem hoc per **καί** repetitum manifesto distinguit ab **ἄξιός εἰμι**, intellegi debet de iure (*Competenz, Ansprüche*), quo repetat imperium ob rempubl. bene gestam domi, sumptus publice factos et dignitatem civitati inde auctam, familiae quoque splendorem. — Bene autem Thuc. reddit praefractum Alcibiadis ingenium et insolens a simplici postulatione veluti pro auctoritate exorsi." Bau. — **μᾶλλον ἑτέρων**. Cf. adn. I 85, 1. — **ἐπειδὴ** ... **καθήψατο**. Haec dicit: quoniam me Nicias perstrinxit, me hoc quod facio dicendi initium facere oportet. — **ἐπιβόητός εἰμι**. „Ἐπιβόητος inter ea, quae in malam partem accipiuntur, ponit Pollux V 159. Et Eustathius in Odyss. XIX p. 1856 **ἐπιβόητος, ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην, καθ' οὗ δηλαδὴ βοαὶ γίγνονται** ... Idem tradit Thom. Mag. in **διαβόητος** ... [Et] haec ita recte accipi possunt: etenim ea, propter quae in sermones hominum incurro, propter quae male audio, vel ob quae (Nicias et alii) me infamant. Idem sentio de iis, quae in fine huius cap. dicit, **διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος**." Duk. Verba Terent. Prol. Adelph. 17 cum tota sententia bene comparat Bau.

δάσκει ὅτι καλῶς μεταχειρίζει.

ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον, ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην καὶ τἄλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην· νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ 3

§ 2. *ἐνόμισαν*, in eam adducti sunt sententiam ut putarent. Aor. incohativus. — *τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς ... θεωρίας*. Port.: propter (apparatus) splendorem, quo ego ad ludos Olympiacos adii. Cf. adn. II 61, 2. De theoriis universis vid. adn. V 18, 1. De hac Alcibiadis theoria vide plura apud Pseudo-Andoc. IV 25 sqq. et Isocr. XVI 34. „Feriae hic memoratae a Thirlw. (Hist. Gr. III p. 333) Ol. LXXXIX (424), ab Hertzbergio (Alcib. p. 129 auctore Corsinio) Ol. XCI (416), a Grot. [Hist. Gr. VII p. 72 sqq. vers. Germ. IV p. 43 sqq.] Ol. XC (420) tribuuntur. Postrema sententia, qua primas post Niciae pacem ferias fuisse statuitur, mihi veri videtur esse simillima." Class. — *διότι* cet. Haec cum *μείζω ... ἐνόμισαν* liquet iungenda esse. — *καθῆκα*. „In certamen misi. Vid. Lob. ad Phryn. p. 398." Goell. Cf. Sieb. ad Paus. VI 2, 1. Similiter intransitive *καταβαίνειν* (cf. Schneid. ad Xen. Anab. IV 8, 27) et Lat. descendere in certamen dicitur. — *ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον*. Privatus regibus et civitatibus opponitur. Nam factum esse conceditur, ut ab his plures currus mitterentur. At Isocr. l. d. oratorie *ζεύγη καθῆκε τοσαῦτα τὸν ἀριθμόν, ὅσοις οὐδ' αἱ μέγισται τῶν πόλεων ἠγωνίσαντο*. Cf. Plut. Alc. 11. — *ἐνίκησα δέ*. „Recte Schol. *τὰ πρῶτα*. Nam primam et secundam et quartam palmam rettulisse Alcibiadem ex hoc loco Thucydidis scribunt Plutarchus Alc. [l. d.] et Athenaeus [8 e]. At Euripides, quod iidem adnotarunt, eum primo et secundo et tertio curru victorem fuisse tradiderat. Euripidem secutus est Isocrates [l. d.] ... Victorias Olympicas Alcibiadis memorat etiam Demosthenes in Midiana [XXI 145], ubi etiam alia, quae ad Alcibiadis ingenium et res pertinent, leguntur. Quod ipse hic paulo post dicit *καὶ τἄλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην* eo pertinet, quod Athenaeus l. d. de eo prodit: *Ὀλύμπια νικήσας ... θύσας Ὀλυμπίῳ Διὶ τὴν πανήγυριν ἅπασαν εἱστίασε*. Vide P. Fabrum Agonist. III 21." Duk. De eadem re Suidam consuli iubet Dukas. Non male igitur proxima sic Portus interpretatur: et cetera apparavi pro victoriae dignitate. — *νόμῳ ... τιμὴ τὰ τοιαῦτα*, more talia honori sunt. Cf. Matth. Gr. § 309 b β'. Krueg. Gr. § 61, 7 adn. 5. Victores ludorum publicorum non solum sibi, sed etiam patriis urbibus honorem parasse ex Pindari carminibus notissimum est. — *δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται*, de potestate simul coniectura fit.

§ 3. *ὅσα* accusativus ad *λαμπρύνομαι* ita adiectus est, ut similes accusativi saepe ad *δια-*

λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος ἥδ' ἡ ἄνοια, ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ,
4 οὐδέ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ· ἀλλ' ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις

Cap. 16. § 3. αὕτη Cl. Ven. It. Vat. Reg. Gr. M. corr. m., αυτη Aug. Pal., αὐτὴ vulgo.
ἥδ' ἡ ἄνοια Cass. Cl. Ven. M. T. marg. Laur. γρ. m. E., reliqui ἡ διάνοια. Illud legit schol. (cf. adn.) et Procop. p. 337, 20 ἄχρηστος ἄνοια καὶ προπετής scribens. Idem a sententia com-

φέρειν. Cf. adn. I 70, 1. — χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ] ἑκουσίοις ἑορτασίμοις ἀναλώμασι. Schol. De χορηγίᾳ, quae proprie dicitur, vid. Herm. Antiqu. Gr. I § 161, 2. — λαμπρύνομαι. „Thomas dicit melius esse ἀγάλλεσθαι quam λαμπρύνεσθαι. Sane ἀγάλλεσθαι saepe est gaudere, se efferre et iactare aliqua re . . . Neque tamen λαμπρύνεσθαι hac significatione improbandum est ut minus Atticum, si scholiasten Aristophanis sequimur, qui ad Equ. 553 μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμπρυνομένων ἐν ἅρμασι λαμπρυνομένων exponit καυχωμένων . . . Sed nihil obstat, quominus λαμπρύνεσθαι ibi de magnifico et splendido apparatu in curribus instruendis accipiatur, ut apud Thuc. VI 16.“ Duk. ad c. 41. Cf. ἐλλαμπρύνεσθαι 12, 2 et Lennep. ad Phal. Ep. 88 p. 280. — τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται. Cf. Krueg. Gr. § 48, 15 adn. 3 et § 52, 4 adn. 1. — καὶ οὐκ ἄχρηστος] εἰρωνεύεται ὁ Ἀλκιβιάδης λέγων ὅτι, εἰ καὶ ἀνόητος φαίνομαί τισιν, ἀλλ' οὖν τῇ πόλει οὐκ ἄχρηστός ἐστί μου ἡ ἄνοια. Schol. „Ἥδ' ἡ ἄνοια sarcasmus est acerbus, q. d. quam vos vocatis insaniam.“ Bloomf. Idem infra 17, 1. Simile ironiae exemplum affuit III 61, 1. Cf. etiam adn. 78, 1. — ὃς ἄν. Cf. adn. 14. — τέλεσι] δαπάναις. Schol.

§ 4. μὴ ἴσον εἶναι, i. e. eminere supra alios velle. — ἐπεὶ . . . ἰσομοιρεῖ. Port.: siquidem et is, qui premitur adversa fortuna, nullum habet suae calamitatis socium, propr. cum nullo parem habet calamitatis partem. Cf. ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν VII 75, 6. Ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλους, sed paulo alia vi dixit etiam Isocr. V 39; alibi dativus pro πρός legitur. — οὐ προσαγορευόμεθα, non salutamur. Falso de hac vi verbi προσαγορεύειν dubitans (cf. Plat. Charm. 164e) οὐ προσηγορούμεθα Krueg. Etiam peius loci sententia parum intellecta Madvig. Adv. crit. I p. 325 οὐ προσαρκούμεθα (non levamur ope et auxilio), quod verbo ὑπερφρονούμενος minus apte respondet. Sententia enim haec est: ut infelices ab aliis despiciuntur, ita felicibus despicere alios licet. Salutamus autem atque comiter appellamus quos colimus atque observamus, salutem non impertimus iis quos despicimus. — ἐν τῷ ὁμοίῳ, aeque, item. Cf. adn. 11, 1.

ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων τὰ ὁμοῖα ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμ- 5
πρότητι προέσχον ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων προσποίησίν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ οὔσης καταλιπόντας, καὶ ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων. ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος καὶ διὰ ταῦτα τὰ 6
ἴδια ἐπιβοώμενος τὰ δημόσια σκοπεῖτε εἴ του χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ

mendatur. Neque enim de agendi consilio sermo esse potest, ubi ea, quae Alcibiades revera fecit, excusantur. Cf. adn.

§ 5. **οὖσαν** codd. Sed quomodo quis vindicationem, quae non sit, relinquere potest? Emend. Herwerd. Stud. Thuc. p. 83.

— **ἢ τὰ ἴσα . . . ἀνταξιούτω**, i. e. aut affabilis atque communis infelicibus pariter esto atque felices sibi esse cupit. De verbis *τὰ ἴσα νέμειν* cf. adn. III 3, 1.

§ 5. **τοὺς τοιούτους**, scil. *τοὺς εὐπραγοῦντας*. — **καὶ ὅσοι . . . προέσχον**] *καὶ ὅσοι ἔν τινος πράγματος λαμπρῷ κατορθώματι κρείττους ἐγένοντο.* Schol. — **ἐν μὲν . . . βίῳ**] *ἤγουν καθ' ὃν χρόνον ζῶσι.* Schol. Cf. Bernh. Synt. p. 241 et de *αὐτούς* pronomine adn. I 17. Cum sententia cf. II 45, 1 et ibi adn. — **ξυνόντας**, cum versentur cum iis. Non multum differret *τοῖς ξυνοῦσι*, qui cum iis versantur. — **τῶν δὲ ἔπειτα . . . καταλιπόντας**, posterorum autem nonnullis vindicationem cognationis cum ipsis, etiamsi non esset, tanquam hereditatem reliquisse (cf. IV 18, 5. V 16, 1), i. e. id effecisse ut post ipsorum mortem posterorum nonnulli cognationem cum ipsis, etiamsi revera non esset, sibi arrogarent. — **ὡς οὐ περὶ . . . πραξάντων** cum *αὔχησιν* iungendum et inde explicandum est, quod dici potest *αὐχεῖν περί τινος*. Patria enim de iis gloriatur non alienos eos existimans et qui deliquerint, sed suos et qui res praeclaras gesserint.

§ 6. **ἐπιβοώμενος**. Vid. adn. § 1. Participia iungenda sunt cum *μεταχειρίζω*, de quo verbo cf. adn. I 13, 2. — **ξυστήσας**. Ut *ξυνίστασθαι* saepe valet se coniungere (cf. adn. I 1, 1), ita *ξυστῆσαι* hic sonat alios coniungere, societatem efficere. „Quae explicatio confirmatur ab Isocr. [XVI 15, ubi de Alcibiade haec leguntur:] *τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπέστησεν, ὑμῶν δὲ συμμάχους ἐποίησεν.*" Bloomf. *Ἀλκιβιάδης Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους* (addere poterat *καὶ Ἀργείους*) *ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα συνέστησε*

δαπάνης Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ, καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι.

β'. τὴν ἐς τὴν Σικελίαν στρατείαν ἀποφαίνει

1 17. Καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν

Plut. de Glor. Athen. in fin. Cf. V 45. 46 sqq. — ἐς μίαν ἡμέραν, intra unum diem. Cf. Hom. Od. IV 86. Il. XIX 32. — κατέστησα ... ἀγωνίσασθαι, effeci, ut ... certarent. Cf. II 84, 3. — περὶ τῶν ἁπάντων est quod Latini dicunt de summa re. Cum omni sententia cf. Plut. Alc. 15. — ἐν Μαντινείᾳ. Cf. V 66—75. — καὶ περιγενόμενοι. Cf. adn. 15, 4.

Cap. 17. § 1. καὶ ταῦτα ... ἔπεισε, atque hac de re iuventus mea atque amentia (cf. adn. 16, 3), cum praeter naturam esse videretur, adversus (*gegenüber*. Cf. adn. III 83, 2) Peloponnesiorum potestatem in idoneis (cf. 25, 2) rationibus versata (sive idoneis rationibus usa) est et animi impetu fidem faciente persuasit. Accusat. ταῦτα eodem modo ad ὡμίλησε (=ταύτην τὴν ὁμιλίαν ὡμίλησε) quo ad ἔπεισε pertinet. Cf. II 37, 3 τὰ ἴδια προσομιλοῦντες et Krueg. Gr. § 46, 5 adn. 4. Deinde παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ut non ad solum ἄνοια, sed ad ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια in unam tanquam notionem comprehensa refertur, ita ad duo quibus praepositum est membra τὲ — καί particulis iuncta pariter spectat, et παρὰ φύσιν inde explicatur, quod amentiae naturae contrarium est idoneis rationibus uti et iuventutis naturae contrarium persuadere animi impetu, quippe qui in adulescentibus temerarius atque inconsideratus esse videatur nec multum fidei habere soleat. Alteram huius cohaerentiae partem perspexit schol., qui loci sententiam circumlocutione usus sic liberius interpretatus est: καὶ ταῦτα ἐγένετο δι' ἐμὲ τὸν νέον καὶ παρὰ φύσιν ἀνόητον λογιζόμενον (i. e. et qui praeter naturam amens ratiocinarer), λόγοις τε χρησάμενον πρέπουσι πρὸς Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ ἀπειλήσαντα μετ' ὀργῆς αὐτοῖς, εἰ μὴ θέλοιεν προσχωρεῖν ἡμῖν. Quem secuti λόγους rationes (cf. V 18, 11) esse maluimus quam verba, quo magis contrarium illud per ipsas contrarias amentiae et rationis notiones eluceret. Sed non solum παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι, sed etiam ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν ad utrumque quod sequitur membrum referri et hinc ἔπεισε verbi obiectum repetendum esse patet. Tum vero τὴν Πελοποννησίων δύναμιν nihil aliud esse cognoscitur quam supra 16, 6 Πελοποννησίων τὰ δυνατώτατα. Cum elegantia enim scriptor τὴν Πελοποννησίων δύναμιν et ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια quodammodo inter se opponi voluit, quod ut magis conspicuum esset, vocabulorum aequabilitate effecit. De ὡμίλησε verbi vi cf. Plat. de Rep. 410 c οἳ ἂν γυμναστικῇ ὁμιλήσωσι, 496 a ὅταν αὐτῇ (τῇ παιδεύσει) πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, 500 c θείῳ δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος ὁμιλῶν, Thuc. I 122, 1 ὁ μὲν ἐνοργήτως αὐτῷ (τῷ πολέμῳ) προσομιλήσας βεβαιότερος. Temere igitur de hoc verbo, quod mira sane licentia societatem

ια' οὐκ ἄγαν χαλεπὴν οὖσαν οὔτε διὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν δύναμιν οὔτε διὰ τοὺς Πελοποννησίους.

λόγοις τε πρέπουσιν ὡμίλησε καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένῃ ἔπεισε. καὶ νῦν μὴ πεφόβησθε αὐτήν, ἀλλ' ἕως ἐγώ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι, ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν ὠφελίᾳ. καὶ τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν μὴ 2
μεταγιγνώσκετε ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἱ πόλεις καὶ ῥᾳδίας ἔχουσι τῶν πολιτῶν τὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδοχάς· καί οὐδείς δι' αὐτὸ ὡς περὶ 3

Cap. 17. § 1. παρασχομένηι Pal. Aug., reliqui παρασχομένη, quod et ipsum dativus esse potest, cum antiquiores codd. quod nos subscribimus ι aut adscribant aut omittant.

πεφοβῆσθαι codd., nisi quod πεφοβεῖσθαι Laur. Cass. Ven. Gr., φοβεῖσθαι D. Infin. πεφοβῆσθαι olim cum verbo ἔπεισε iunxerunt; sed hoc ad ea pertinet, quae antea Alcibiades Peloponnesiis persuasit. Emend. Reisk.

§ 2. πολιτειῶν codd. Cf. adn.

efficere interpretatur, dubitavit Class., quod duobus locis, quibus praeter hunc apud Th. cum dat. rei iunctum est, assuescere (cf. tamen adn. 55, 3) significaret. Praeterquam enim quod exempla supra allata obstant, in tanta locorum paucitate nihil omnino tale concludere licet. Et verbum tuentur Bekk. Anecd. p. 110 Θουκυδίδης ἕκτῳ· καὶ λόγοις ὡμίλησα τρέπουσιν (leg. πρεπ.) ἀντὶ τοῦ συνεγενόμην et hunc locum imitatus Ioseph. A. J. XIX 1, 14 λόγοις καθωμίλησε χρηστοῖς. — καὶ νῦν, etiam nunc, oppositum est ταῦτα in init. huius § scripto, quod ad ea respicit, quae priore tempore ante pugnam Mantinensem (16, 6) Alcibiades contra Lacedaemonios fecit. — αὐτήν, scil. τὴν ἐμὴν νεότητα. Haec enim in superiore enuntiato principalis est notio, quae qualis sit addito καὶ ἄνοια indicatur. — Νικίας εὐτυχής. Cf. VII 77, 2. V 16, 1. Eam ob causam a Plutarcho cum Sulla comparatur. — ἀποχρήσασθε. Cf. adn. I 68, 4.

§ 2. ὄχλοις . . . πολυανδροῦσιν. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I p. 789. — καὶ ῥᾳδίας . . . ἐπιδοχάς. „Res publicas [cf. sd.] facile ipsi mutant et facile accipiunt civitatum formas a peregrinis sibi impositas aut fortasse [ut Goell. interpretatus est] facile mutant rerum publicarum formas, facile novas adsciscunt, ita ut μεταβολάς ad temperatas civitatum formas referatur, cum ἐπιδοχάς plane novas substitutas esse significet. De Sicilia tamen haec parum vere dicta sunt, id quod, postquam Athenienses illuc advenerunt, apparuit.“ Arn. Revera Sicilienses ita alienam reipublicae formam aut ab aliis sibi impositam accipere aut ipsos suae substituere solitos esse rerum memoria non comprobatur. Nisi forte quis de Charondae Catinensis legibus ad alias Chalcidicas civitates propagatis (cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 89. Holm. Hist. Sic. I p. 153 sqq.) cogitaverit. Sed eas ab ipso Charonda Chalcidicis civitatibus datas esse Aristot. Pol.

οἰκείας πατρίδος οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ μονίμοις κατασκευαῖς, ὅτι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν

§ 3. νομίμοις codd. Cf. adn.

II 12 (1274a) tradit et magis ad ius privatum et mores emendandos quam ad rempublicam constituendam videntur pertinuisse (cf. Holm. l. l. p. 156). Neque uno exemplo talia facile facta esse ostenderetur. Accedit quod ἐπιδέχεσθαι, praeterquam quod excipere (τὰς πρεσβείας Dion. Hal. Ant. Rom. I 63) et permittere valet, quae notiones ab hoc loco alienae sunt, ad ea quae habemus adsumere significat. Quomodo autem civitas ad eam quam habet reipublicae formam aliam adsumere potest? Sed forsitan πολιτειῶν vocabulo hic civitates (cf. IV 126 2) significari putaveris. At cur civitates tantum receptas vel aliis civitatibus adiunctas esse credamus, cum saepius ex alia civitate in aliam etiam pars incolarum translata sit (cf. Herod. VII 156)? Itaque πολιτειῶν ἐπιδοχαί quae sint non expedimus. Persuasum autem habemus novos cives in civitatem receptos veterumque numero adiunctos designari, praesertim cum quae deinde exponuntur non tam ad mutatas civitatum formas quam ad incolarum varietates et vicissitudines respicere videantur, idemque sensit schol., qui τὸ ἐγγράφειν ῥᾳδίως ταῖς πολιτείαις ξένους τε καὶ φυγάδας interpretatus est. Haec autem sententia ut evadat, necesse est πολιτῶν scribatur, quod idem simili Herodoti loco VIII 75 ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας commendatur. Rem uberius describit Plat. Pol. 293d ἐάν ... τινας ἐκπεισαγόμενοί ποθεν ἄλλους πολίτας ποιοῦντες αὐτὴν (scil. τὴν πόλιν) αὔξωσιν. Τῶν πολιτῶν τὰς μεταβολὰς dictum est ut I 2, 3 τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων. Fiunt autem tales μεταβολαί, ubi cives expelluntur vel emigrant aut in civitatem redeunt, ἐπιδοχαί novis civibus receptis exsistunt. Quibus de rebus cf. Herod. VII 156. Diod. XI 49. 76.

§ 3. ὡς περὶ οἰκείας πατρίδος, tanquam de sua patria agatur. Cf. adn. IV 63, 2. — οὔτε ... ὅπλοις ἐξήρτυται. Id de Syracusanis oratione ducis ipsorum 41, 3 confirmari adnotat Arn. — οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ μονίμοις κατασκευαῖς. Crebris incolarum mutationibus non legitimi (cf. sd.), sed firmi ac stabiles (cf. κρηπῖδος μονίμου Plat. Legg. 736e) apparatus impediuntur. Neque Atheniensium interest, utrum legitimi sint belli apparatus necne, modo ne idonei sint ad ipsorum impetum propulsandum. Intellegenda enim sunt opera terrae defendendae causa exstructa, sicut castella aut ipsarum urbium munitiones. Ceterum dubitatum est, utrum τὰ ἐν τῇ χώρᾳ pro nominativo habendum esset an pro accusativo. Sed illud nimis durum est et verborum collocatio ostendit οὐδείς ad utrumque membrum pariter pertinere, nec III 96, 3. V 7, 5 afferri possunt, ubi suum verbum alterum membrum habeat. Per ζεῦγμα autem quoddam (cf. Kuehn. Gram. max. § 597, 2 adn. IV 24, 4) cum ἐξήρτυται ad utrumque membrum soli priori conveniens referatur, hinc simile aliquid quod ad alterum accommodetur mente repetendum est, velut facile cogitaveris οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ μονίμοις κατασκευαῖς χρῆται αἷς ἂν τοὺς πολεμίους ἀμύνοιτο. — ὅτι δὲ ἕκαστος ... ἑτοιμάζεται. Ὅτι olim pro pro-

**οἴεται ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην
γῆν, μὴ κατορθώσας, οἰκήσειν, ταῦτα ἑτοιμάζεται.
καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ὅμιλον οὔτε λόγου 4
μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι οὔτε ἐς τὰ ἔργα κοινῶς
τρέπεσθαι· ταχὺ δ' ἂν ὡς ἕκαστοι, εἴ τι καθ'
ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖεν, ἄλλως τε καὶ εἰ
στασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν οὐδ' 5
ὁπλῖται οὔτ' ἐκείνοις ὅσοιπερ κομποῦνται, οὔτε**

nomine acceperunt, ad quod tanquam collectivum *ταῦτα* rettulerunt. Quod quanquam per rationem grammaticam fieri potest (cf. Xen. Cyr. I 6, 11 *ὅ τι δ' ἂν πρὸς τοῖς εἰρημένοις λαμβάνῃ τις, ταῦτα τιμὴν νομιοῦσι* et Matth. Gr. § 475a), tamen quominus ita interpretemur sententia obstat. Nam quae quis ex aerario cepit, ea non parantur, sed parata sunt. Deinde hoc enuntiatum oppositum esse debet superiori (*καὶ οὐδεὶς . . . κατασκευαῖς*). Quod ut fiat, si ea tantum ab urbium incolis comparari statuimus, quae emigrantes secum portaturi sint, nullo modo apparet, cur haec de publico sumantur. Itaque Usenerum (Mus. Rhen. XXV p. 587) secuti *ὅτι* coniunctionem esse volumus. Verba *ἐκ τοῦ λέγων πείθειν* et *στασιάζων* inter se respondent, ut Tac. Ann. II 81 modo semet afflictando modo singulos nomine ciens, et participio *λαβών* (cuius obiectum tam facile cogitatur quam II 97, 4) ita subiecta sunt, ut quibus modis publica pecunia avertatur indicent. Deinde *μὴ κατορθώσας*, si res ei non prospere successerit, idem valet ac si eius rei poena ab eo repetatur. Postremo *ταῦτα*, pro quo Class. *τοῦτο* mavult, ad *ἄλλην γῆν οἰκήσειν* refertur, de quo pluralis usu cf. 74, 1. 83, 2 adn. I 124, 1; medium autem *ἑτοιμάζεται* est sibi praeparat (*trifft Vorkehrungen dafür*), qua de significatione cf. VII 31, 5. Herod. VIII 24, deinde Pseudo-Xen. Apol. 8, ubi ipse infinitivus appositus est. Non opus igitur est Useneri coniectura, qui l. l. *σχεδιάζεται* ex Phot. *ἐσχηδίαζον· ἡτοίμαζον* pro *ἑτοιμάζεται* huc inferre voluit. Neque ad sententiam satis apta est. Cum enim antea scriptum sit illos armis et reliquo apparatu non instructos esse (huc enim *ταῦτα* refert), hic satis commode dici non potest hoc ipsum neglegentius et pro tempore fieri. Itaque loci sententia haec est: sed quia quisque peculatu vel oratione ad persuadendum composita vel per seditionem facto, si res non prospere successerit, se aliam terram habitaturum esse suspicatur, hoc praeparat.

§ 4. *μιᾷ γνώμῃ*, uno animo, uno consensu, ut I 122, 2.

§ 5. *καὶ μήν*, tum vero, alteram causam inducit, cur Siciliensium potestas non pro magna sit habenda (*ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον* § 2). Cf. Krueg. § 69, 39 adn. 1. Hanc cohaerentiam cum non intellegeret, Class. totum quod ab his particulis incipit enuntiatum spurium esse suspicatus est. — *οὐδ' ὁπλῖται* . . . Hi soli commemorati sunt, quod Graeci eos in bellis maximi aestimabant. Nicias vero 20, 4 et *πολλοὺς ὁπλίτας* et magnas alias copias Syracusis esse respondet. —

*οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες
ὅσους ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν, ἀλλὰ μέ-
γιστον δὴ αὐτοὺς ἐψευσμένη ἡ Ἑλλὰς μόλις ἐν*
6 *τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανῶς ὡπλίσθη. τά τε οὖν
ἐκεῖ ἐξ ὧν ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι τοιαῦτα καὶ
ἔτι εὐπορώτερα ἔσται (βαρβάρους [τε] γὰρ πολλοὺς
ἕξομεν οἳ Συρακοσίων μίσει ξυνεπιθήσονται αὐ-
τοῖς), καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύσει, ἢν ὑμεῖς*
7 *ὀρθῶς βουλεύησθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν τοὺς
αὐτοὺς τούτους οὕσπερ νῦν φασὶ πολεμίους ὑπο-
λιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν καὶ προσέτι τὸν Μῆδον
ἐχθρὸν ἔχοντες τὴν ἀρχὴν ἐκτήσαντο, οὐκ ἄλλῳ*
8 *τινὶ ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύοντες. καὶ
νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι
ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴ τε καὶ πάνυ ἔρρωνται, τὸ*

§ 5. *ὅσοι* codd. propemodum omnes, *ὅσους* soli G. marg. D., ex correctura, ut videtur, sed procul dubio recta.

ἡ om. It. Vat. Aug. Cl. T. pr. Cass.

§ 7. *ὑπολείποντας* Pal. It. Vat. H. m. At 10, 1, quo haec respiciunt, *φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας* cet. Cf. etiam 36, 4 et VIII 82, 2.

μέγιστον...Ἑλλάς, Graecia cum maxime eos (i. e. suos gravis armaturae milites) ementita sit, finxerit, falso praedicaverit. Cf. Xen. Anab. V 7, 35 *τὰ δὲ χρήματα ὅσα ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι ἐψευσμένοι ἦσαν*. De singulari *μέγιστον* vid. adn. III 36, 2. „Copias et opes superiorum temporum valde exaggeratas esse ex Thuc. prooem. I 11, 3. 21, 2 discimus.“ Bloomf. „Cf. V 68, 2 *τῶν δ᾽ αὖ (τὸ πλῆθος) διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα ἠπιστεῖτο.*“ Arn. — ***ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ***. Haec Thucydidis magis quam Alcibiadis sermoni convenire docet Ullrich. Symb. ad explic. Thuc. p. 57 sq. Cf. V 26, 2. Sed Th. ita Alcibiadem dicentem facere poterat, quod revera bellum non prorsus compositum erat. Nam neque pax per Niciam facta ab omnibus accepta est et hoc ipso tempore, quanquam inter ipsos Athenienses et Lacedaemonios arma quiescebant, in Peloponneso bellum erat. Cf. V 82. 83. 116. VI 7.

§ 6. ***τά τε οὖν ἐκεῖ...*** His infra respondet *καὶ τὰ ἐνθάδε*. Itaque *τε* post *βαρβάρους* scriptum non habet quo referatur. Del. Bekk. Cf. adn. V 26, 2. — ***ἐπικωλύσει***. Cf. adn. I 144, 2 et de copulato verbo Soph. Philoct. 1242.

§ 8. ***καὶ νῦν*** oppositum est supra scripto *οἱ πατέρες ἡμῶν*. Cf. adn. § 1. Sententiae enim caput hoc est: etiam nunc classe plurimum valemus. — ***ἀνέλπιστοι***, spe destituti, sensu activo, ut ex opposito *εἴ τε καὶ πάνυ ἔρρωνται* patet. — ***ἐς ἡμᾶς***. Cf. adn. § 1. — ***εἴ τε ... ἔρρωνται***, et si vel maxime animos sump-

μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐσβάλλειν, κἂν μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί εἰσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύναιντο βλάπτειν· ὑπόλοιπον γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀντίπαλον ναυτικόν.

ββ'. τὰ προτρεπόμενα τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Σικελίαν πλεῖν ἐξαριθμεῖ καὶ τὸν Νικίου ὄκνον ἐξελέγχει.

18. Ὥστε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς ἢ αὐτοὶ ἀπο- 1
κνοῖμεν ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι μὴ βοηθοῖμεν; οἷς χρεών, ἐπειδή γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν καὶ μὴ ἀντιτιθέναι ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προσεθέμεθα αὐτούς, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες δεῦρο κωλύωσιν αὐτοὺς
ἐπιέναι. τήν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς 2
καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς ἀεὶ ἢ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν ἐπικαλουμένοις· ἐπεί, εἴ γε ἡσυχάζοιεν πάντες ἢ φυλοκρινοῖεν

Cap. 18. § 2. η ante βαρβάροις om. Aug. It. Vat. Mosqu. K. Bar. Ar. Chr. Melius tamen servatur, quod hic sive ... sive dicendum est. Cf. c. 33 στόλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων.

serunt. Respondet εἴ τε superiori οὔτε. — τὸ ... ἐσβάλλειν ... ἱκανοί εἰσι. De articulo cf. adn. II 53, 3. — ἐκπλεύσωμεν, scil. ἐς τὴν Σικελίαν. — οὐκ ἂν δύναιντο βλάπτειν, scil. ἢν ἐκπλεύσωμεν. — ὑπόλοιπον, scil. praeter classem, quam in Siciliam miserimus.

Cap. 18. § 1. τί ἂν λέγοντες εἰκὸς ... μὴ βοηθοῖμεν, quid probabile dicentes ... auxilium ferre recusemus. Propter hanc recusandi vim in verbis μὴ βοηθοῖμεν latentem praeter consuetudinem μή positum est. Cf. Kuehn. Gr. max. § 513, 2. — αὐτοί, ipsi, quod ad nos ipsos pertineat. Oppositum est infra πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι, adversus socios qui ibi sunt id excusantes, ubi ex τί pronomine ad σκηπτόμενοι subaudiendum est αὐτό. Cf. Plat. Soph. 217b ταῦτα ἐσκήπτετο πρὸς ἡμᾶς. Verba autem τί λέγοντες εἰκός ad utrumque quod sequitur membrum pariter pertinent. Alterius enim sententia haec est: nihil probabile afferre possumus, quod adversus socios excusantes auxilium ferre recusemus, sive quo adversus socios excusemus, quod iis auxilium ferre nolimus. — ἀντιτιθέναι, ἀντιλέγειν, obicere. — οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. Audi ἐπήμυναν. — προσεθέμεθα αὐτούς] ξυμμάχους ἐποιησάμεθα αὐτούς. Schol.

§ 2. οὕτως explicatur participio παραγιγνόμενοι. Cf. Krueg. Gr. § 59, 1 adn. 1. — ἦρξαν = ἀρχὴν ἐκτήσαντο. Cf. adn. V 91, 2. — φυλοκρινοῖεν. Hoc verbum agnosci ab Hesych. Poll. VIII 111 aliis docuit Abr. „Sensum explanant Anecd. Bekk. p. 71 φυλοκρινεῖν, κυρίως μὲν τὸ τὰς φυλὰς τὰς ἐν ταῖς

οἷς χρεὼν βοηθεῖν, βραχὺ ἄν τι προσκτώμενοι αὐτῇ περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδυνεύοιμεν· τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μή πως ἔπεισι προκαταλαμβάνει.
3 καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλὰ ἀνάγκη, ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἑτέρων [αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι], εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ

μὴ ὅπως codd., quod ne dicam, non modo valet (cf. Xen. Cyr. I 3, 10), quae notio hic apta non est. Neque μὴ ὅπως pro ὅπως μὴ dictum esse I 5, 1 οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων ostendit aut I 78, 1 ὡς οὐ περὶ βραχέων, qualia exempla Class. attulit. Emend. Haack.

πόλεσι διακρίνειν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἄλλο τι διατάττειν καὶ διακρίνειν. Et sensu proprio et non proprio vocabulum hic usurpari poterat, sed sensu proprio dictum existima cum respectu ad gentes Doricam et Ionicam, Graecam et barbaram [nam barbaris auxilium ferri noluerat Nicias 11, 7]". Goell. — βραχὺ ἄν τι ... κινδυνεύοιμεν. De iterato ἄν diverso ab eo, de quo ad I 136, 4 dictum est, vid. adn. V 9, 5. Pro κινδυνεύοιμεν Wex. Epist. crit. p. 40 mavult κινδυνεύοιεν. Cf. tamen Bernh. Synt. p. 423. — προκαταλαμβάνει, antevertit.

§ 3. ταμιεύεσθαι, nostro arbitratu constituere. Cf. Xen. Cyr. III 3, 47. Anab. II 5, 18 et translationem nominis ταμίον 78, 3. — ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν. Schol.: ἤγουν ἐν τῷ ἄρχειν. Immo ἐν τῷ τὴν ἀρχὴν κεκτῆσθαι: cum eo pervenerimus ut imperio potiti simus. — ἀνιέναι, liberos dimittere. Cum reliquis novem apud Th. locis hoc verbum ad res, non ad personas pertineat, Class. ἐπιβουλεύειν vel ἐπιβουλεύοντας subaudit, quasi vero, hoc si fiat, τοὺς δέ non sit obiectum. Frequentissimum est ἀνιέναι τινά et τινάς apud reliquos Atticos scriptores. Cur igitur Th. abiudicetur? — διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἑτέρων. Quae sequuntur αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι del. Usener in Mus. Rhen. XXV p. 587. Non solum propter abundantiam (cf. VII 62, 2) suspecta sunt et ἄν si ad κίνδυνον εἶναι refertur male locatum et quod αὐτοῖς (ipsis) ponere non poterat qui statim εἰ μὴ αὐτοί dicturus erat, sed a reliqua Th. dicendi consuetudine aliena, qui nusquam κίνδυνον εἶναι pro κινδυνεύειν dixerit, et sententiae vim magis minuunt quam augent. Class. quidem ἂν ἀρχθῆναι iungit a κίνδυνον εἶναι locutione aptum, sed infinitivus cum ἄν in enuntiatis aliunde pendentibus non ponitur, nisi verbo dicendi vel putandi subiecta sunt. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 4. Itaque apud Platonem κινδυνεύειν ne iis quidem locis, ubi ad putandi notionem accedit et videri vertitur, qua vi praeditum apud Th. non invenitur, usquam inf. cum ἄν secum habet, quod ibi quoque principalem notionem quodammodo retinet. — ἄλλων perperam del. Usener l. l. Cf. II 11, 8. III 45, 6. V 91, 1. VIII

οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὑμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον μεταλήψεσθε. λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον 4
αὐξήσειν, ἐπ' ἐκεῖνα ἢν ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι· καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐκεῖ προσγενομένων, πάσης τῷ εἰκότι ἄρξομεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακοσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ὠφελησόμεθα. τὸ δὲ ἀσφαλές, καὶ μένειν, ἤν τι προχωρῇ, καὶ 5

§ 5. προχωρῇ Mosqu. E. Valla si quid proficiemus vertens; reliqui codd. προσχωρῇ. Parum tutum erit manere, si aliquid se adiunxerit, satis, si res aliquem successum habuerit.

68, 4. — καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον . . .] καὶ οὐχ ὁμοίως ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ἡσυχίαν ἡμῖν ἐπιτηδευτέον (τὸ γὰρ ἐπισκεπτέον ἀντὶ τοῦ ἐπιτηδευτέον τέθεικεν), εἰ μὴ καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τοῖς ἄλλοις ἐξομοιωθήσεσθε. Schol. Dat. igitur τοῖς ἄλλοις cum locutione ἐκ τοῦ αὐτοῦ iungendus est. Cf. V 105, 2. Ἐπισκεπτέον tamen proprie non est ἐπιτηδευτέον, sed iudicandum, ratio habenda.

§ 4. τάδε] τὰ ἐνταῦθα πράγματα. Schol. — στορέσωμεν τὸ φρόνημα] τῶν παρὰ Θουκυδίδῃ τροπικῶν ὀνομάτων τὸ σκληρότατον τοῦτό ἐστιν· ἀλλὰ κατὰ Ἀλκιβιάδην [φησίν].Schol. „Simile huic Aesch. Prom. 190 στορέσαι τὴν ὀργήν.“ Abr. „Thucydideam locutionem imitantur Liban. Epist. 125 ἐστόρεσε τὸ φρόνημα τῶν Σκυθῶν et Suid. (s. v. Διογένης) τὸν θυμὸν κατεστόρεσεν . . . Comparetur etiam Plut. Lucull. 5 κατεστόρεσε τὴν φιλοτιμίαν et Caes. 25 τὰς πολλὰς ἀποστάσεις κατεστόρεσε.“ Bloomf. Tacit. Hist. I 58 stratis militum odiis. — καὶ ἅμα cet. Ante haec non colon, ut apud Bekk., sed comma ponendum esse docet particula τέ post Πελοποννησίων. posita. Quare hoc quoque membrum cum ἵνα cohaerere debere existimes, et idcirco malis ἄρξωμεν et deinde κακώσωμεν; nam futuri cum ἵνα finali iuncti exempla antiqua aut nulla aut suspecta sunt. Cf. adn. VIII 74, 3. Sed conformatio verborum in altero membro hic ita mutata est, ut καὶ ἅμα cet. enuntiatum per se constans sit, qualis transitus exempla apud Latinos quoque reperiuntur. Cf. adn. V 14, 1. Heusing. ad Cic. de Off. I 8, 5. Brem. ad Cic. de Fin. I 7 et qui ab Ellendt. ad Cic. de Or. II 27, 116 citantur. Add. Bernh. Synt. p. 388. Maiorem autem vim verba eo habent quod per se constant. Cf. adn. III 36, 2.

§ 5. μένειν . . . καὶ ἀπελθεῖν explicandi causa ad τὸ ἀσφαλές apposita articulo carent, quod παρέχειν cum infini-

ἀπελθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσι· ναυκράτορες γὰρ
6 ἐσόμεθα καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέψῃ, τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλεύοντες ἐς τάδε ἦραν αὐτά, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν, καὶ νομίσατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ τό τε φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ' ἂν ἰσχύειν, καὶ τὴν πόλιν,

παρέξουσιν ναυκράτορες M.; reliqui *παρέξουσιν αὐτοκράτορες*, quod correxit Valcken. ad Herod. V 86.

§ 6. *ἐπιστρέψῃ* Ar. Chr. Dan. m. I. K., *ἐπιτρέψῃ* D., *ἀποστρέψῃ* reliqui. Sed *ἀποτρέψῃ* requiritur propter 8, 4 (*Νικίας*) *ἀποτρέψαι ἐβούλετο* et 19, 2 *Νικίας γνοὺς ὅτι οὐκ ἂν ἀποτρέψειε*. Cf. adn. IV 80, 1.

tivo iungitur. Cf. III 63, 2. — **ναυκράτορες ... ξυμπάντων Σικελιωτῶν.** Cf. Herod. V 36 *ναυκρατέες τῆς θαλάσσης*.

§ 6. **ἡ ... τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη.** „I. e. quam ponit, memorat in oratione, illam (*ἀπραγμ.*) laudans et commendans.“ Bau. — **διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους.** Insolens syntaxis. Neque enim huc afferendi sunt dativi ad substantiva verbalia applicati, quae a verbis, quae cum dativo iunguntur, derivata sunt, de quibus dativis Krueg. Gr. § 48, 12 adn. 4 loquitur. Nam licet cum eadem vi, qua hic *διάστασις* legitur, dictum sit *διαστῆναί τινι*, tamen *διάστασις τοῖς νέοις τῶν πρεσβυτέρων* scriptum esse deberet. Quae cum ita sint, procul dubio *οὖσα* cogitando supplendum est et hoc exemplum cum iis componendum, de quibus agit Kuehn. Gr. max. § 424, 3. Scite Krueg. animadvertit, cum *ἡ Νικίου τῶν λόγων* ad *διάστασις* quoque pertineat, *τῶν νεῶν* obscuritatem habiturum esse ideoque Th. maluisse dativum ponere. *Διάστασις* autem *ἐς τοὺς πρεσβυτέρους*, pro quo exspectaveris *πρὸς τοὺς πρ.*, dictum est ut *ἔχθρα ἔς τινα* II 68, 9. — **ἅμα νέοι γεραιτέροις** pro *νέοι ἅμα γεραιτέροις*, ut contraria iuxta ponantur. Cf. adn. V 80, 3 et de *ἅμα* VII 57, 6. — **βουλεύοντες.** Cf. adn. IV 41, 1. — **ἐς τάδε ἦραν αὐτά,** rem ad hanc magnitudinem auxerunt. De *αὐτά* pronomine indefinite posito neque ad certum quoddam substantivum relato cf. adn. 10, 2. — **καὶ νῦν.** Cf. adn. 17, 8. — **τό τε φαῦλον ... ἀκριβές.** „Manifesto refertur haec gnome ad triplicem aetatem, iuvenilem, virilem, senilem, ut dubium tamen sit, *φαῦλον* ad senilem (inutilem), *ἀκριβές* ad iuvenilem [spectet], an contra; nam *μέσον* quidem virilem esse sat liquet. *Πάνυ ἀκριβές* tamen senili dignius fuerit ...; senum enim *ἀκρίβεια* est, non iuvenum; et naturae ordinem sequatur enumeratio graduum.“ Bau. — **ἂν ξυγκρα-**

ἐὰν μὲν ἡσυχάζῃ, τρίψεσθαί τε αὐτὴν περὶ αὐτὴν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι, ἀγωνιζομένην δὲ ἀεὶ προσλήψεσθαί τε τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ μᾶλλον ξύνηθες ἕξειν. παράπαν τε γιγνώσκω 7
πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ' ἂν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν ἤθεσι καὶ νόμοις, ἢν καὶ χείρω ᾖ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσιν."

Ἀθηναίους ὡρμημένους στρατεύειν Νικίας ἔτι

19. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ' 1
Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἐγεσταίων καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἳ παρελθόντες

ἂν μὲν ἡσυχάζῃ codd. Cf. sd. IV 46, 3.

θὲν μάλιστ' ἂν ἰσχύειν. De repetito ἂν cf. adn. I 136, 4. VIII 46, 2. — τρίψεσθαι αὐτὴν περὶ αὐτήν, ipsam per se attritum iri. Cf. VIII 46, 2. — ὥσπερ καὶ ἄλλο τι. Cf. I 142, 9. — καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι, et in eo (i. e. et cum per se ipsam atteratur) futurum esse, ut civitas omnium rerum intellegentia senesceret. Pro verbi ἐγγηράσεσθαι subiecto non ἐπιστήμην, sed πόλιν accipiendum est, ad quod deinde ἀγωνιζομένην referatur. Nam τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι pariter intellegitur atque apud Herod. III 33 τὰς φρένας ὑγιαίνειν, et ἐγγηράσεσθαι est ἐν τῷ τρίβεσθαι sive τριβομένην γηράσεσθαι, ut in Xen. verbis εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοιντο (Hist. Gr. III 1, 4) ἐναπόλοιντο valet ἐν τῷ ἀποδημεῖν sive ἀποδημοῦντες ἀπόλοιντο. Verbum γηράσκειν autem non solum de rebus, sed etiam de personis sensu translato dici ostendit Soph. OR. 872 μέγας ἐν τούτοις θεὸς οὐδὲ γηράσκει. Cf. Liv. XXIX 3, 15 Hannibalem et fama senescere et viribus. — οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ cum ἀμύνεσθαι iunge. — μᾶλλον, potius. — ξύνηθες ἕξειν, ut consuetum habere Sal. Jug. 85, 7.

§ 7. γιγνώσκω cum infin. iunctum est censeo (cf. adn. I 43, 2) neque solum ad eam quam quis habet, sed etiam ad eam quam quis dicit sententiam pertinet (*ich erkläre*). Cf. Xen. Hist. Gr. III 1, 12 ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. Itaque non redundat quod sequitur μοὶ δοκεῖν. — πόλιν μὴ ἀπράγμονα ... μεταβολῇ, civitatem negotiosam, si negotium cum otio commutet. Ita recte Portus. — οἳ ἂν ... πολιτεύωσι. In eandem sententiam Cleo III 37, 3 χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις. Dativi cum adverbio διαφόρως iungendi sunt: ratione constitutis moribus et legibus minime contraria.

Cap. 19. § 1. φυγάδων cum solo Leontinorum nomine coniunge. Nam Segestani exsules

ἐδέοντό τε καὶ τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες ἱκέ- μεταστῆσαι
τευον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπιχειρεῖ.
2 *ὥρμηντο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γνοὺς ὅτι ἀπὸ*
μὲν τῶν αὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψειε,
παρασκευῆς δὲ πλήθει, εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ'
ἂν μεταστήσειεν αὐτούς, παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις
ἔλεγε τοιάδε.

1 20. *„Ἐπειδὴ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι,* δεύτερος λ
ὡρμημένους στρατεύειν, ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα γος Νικίο
ὡς βουλόμεθα, ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι ἃ γιγνώσκω ὃς πρῶτοι μὲν τὸ μέγ
2 *σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνο-* θος τῆς τά Σικελιωτῶ
μαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας καὶ οὔθ' ὑπηκόους δυνάμεως
ἀλλήλων οὐδὲ δεομένας μεταβολῆς ᾗ ἂν ἐκ ἐπεξέρχετα

Cap. **19.** § 2. *αὐτοῖς αὖθις* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. M. H. Reg. al. plerique. Vulgo *αὐτοῖς* sine *αὖθις*, *αὖθις* sine *αὐτοῖς* It. et Cam. „Nulla causa est, cur *αὖθις* omnibus libris scriptis consentientibus recipi non debeat. [Nam de *κακοφωνίᾳ* cf. adn. I 15, 2. V 30, 2.] *Αὐτοῖς* an retinendum sit, dubitari potest. Nam ... Thucydides multis aliis locis, quibus *παρελθών* adhibet, *αὐτοῖς* omittit (I 67, 5. 72, 2. 79, 2. 85, 3. 119. 139, 4 et alibi saepe); ubi autem eo vel alio dativo utitur, dativos plerumque ad verbum aliquod sequens ... refert (VI 15, 5. 32, 3. 35, 2)... Itaque et in hac scriptura, *παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις ἔλεγε τοιάδε*, *αὐτοῖς* referendum [videatur] ad sequens verbum *ἔλεγε*, *αὖθις* autem ad praecedens *παρελθών*; quod aliquanto durius est... Sed quia infra 72, 2 dicit *παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ἐθάρσυνε*, ubi *αὐτοῖς* omnino referri debet ad *παρελθών*, ratio illa, ob quam id huic loco non convenire videri poterat, infirma est et numero msstorum aliquid dari potest.“ Duk. Cum loco 72, 2 cf. argum. Demosth. Olynth. II *μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν ... παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον*, ubi huius syntaxis non memor Frankius argutatur. Dativus aut commodi est aut ex ipso verbo suspensus. Cf. Krueg. Gr. § 48, 11 adn. 9.

οὔτε pro *οὐδὲ* et deinde *οὐδ' ἂν* codd. Emend. Bekk. Cf. adn.

non erant. Cf. adn. 12, 1. Sed forsitan Th. *Λεοντίνων τινῶν* scripserit. — *τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες.* Cf. III 86, 3. VI 6, 2. Diod. XII 83, 3. Plat. Menex. 248 a. — *ὥρμηντο στρατεύειν.* De re cf. Plut. Nic. 12.

§ 2. *καὶ ὁ Νικίας* cet. Cf. Aristid. I p. 381. — *ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων.* „Ab eadem oratione progressus, eadem usus, *τοῖς αὐτοῖς λόγοις.*“ Bau. Cf. adn. II 77, 1. VII 29, 1. — *μεταστήσειεν*, de sententia deduceret. — *ἔλεγε.* Cf. adn. I 72, 3.

Cap. **20.** § 1. *ἐπὶ τῷ παρόντι* idem atque *ἐν τῷ παρόντι* valent. Cf. adn. 45.

§ 2. *οὔθ' ὑπηκόους ἀλλήλων.* Ita ut *αἱ ὑπήκοοι* promptae sint ad Athenienses liberatores recipiendos. — *οὐδὲ*

βιαίου τις δουλείας ἄσμενος ἐς ῥᾴω μετάστασιν
χωροίη, οὔτ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως
ἀντ' ἐλευθερίας προσδεξαμένας, τό τε πλῆθος, ὡς
ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλάς, τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ 3
Νάξου καὶ Κατάνης, ἃς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ
Λεοντίνων ξυγγενὲς προσέσεσθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτά,
καὶ παρεσκευασμέναι τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως μά-
λιστα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ
ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινοῦς καὶ Συράκουσαι.
πολλοὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισι καὶ τοξόται καὶ 4
ἀκοντισταί, πολλαὶ δὲ τριήρεις καὶ ὄχλος ὁ πλη-
ρώσων αὐτάς· χρήματά τ' ἔχουσι τὰ μὲν ἴδια,

Cap. 20. § 2. προσδεξαμένας It. Vat. Aug. M. Cl. Ven., προσδεξομένας vulgo. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 10.

δεομένας μεταβολῆς κ. τ. λ. Distinguitur interna tanquam ac domestica libertas, qua urbes Sicilienses utuntur rerum mutatione non egentes (cf. VII 55, 2), a libertate externa, quam ab Atheniensium imperio defensuri sunt. Coniungenda igitur cum sint verba ὑπηκόους ἀλλήλων et δεομένας . . . χωροίη in eandem sententiam negativam, ab hac autem discernendum quod deinde cum negatione sequitur ἂν . . . προσδεξαμένας, Bekkeri emendatio (cf. sd.) vera est. Cf. L. Herbst. in Phil. XVI p. 329 sqq. — ἐς ῥᾴω μετάστασιν, in alium tolerabiliorem (cf. VII 75, 6) statum. Nam μετάστασις a μεταβολῇ discreta hic non est mutatio ipsa, sed mutatus reipublicae status. Cf. adn. II 48, 3. IV 74, 4. — ἂν προσδεξαμένας, non subituras esse. Cf. Plat. Tim. 52 a φθορὰν οὐ προσδεχόμενον. — τό τε πλῆθος . . . τὰς Ἑλληνίδας] καθ' ὑπερβατόν· (rectius τὸ ἑξῆς·) ἐπὶ γὰρ πόλεις . . . μέλλομεν ἰέναι μεγάλας τό τε πλῆθος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλάς, τὰς Ἑλληνίδας. Schol. De ὡς restringente vid. adn. IV 84, 2. Τὰς Ἑλληνίδας autem sonant Graecas dico et significant ea quae de urbibus dicta sunt, contra quas sunt profecturi, ad Graecas tantum Siciliae urbes pertinere. Haec vis efficitur collocatione et articulo adiecto. Cf. 21, 2 et L. Herbst. l. l. p. 338 sq. Non abesse posse τὰς Ἑλληνίδας proxima ostendunt, ubi Graecae enumerantur urbes.

§ 3. τὸ Λεοντίνων ξυγγενές. Cf. c. 3. — ἄλλαι . . . ἑπτά] Συράκουσαι, Σελινοῦς, Γέλα, Ἀκράγας, Μεσσήνη, Ἱμέρα, Καμάρινα. Schol. — καὶ παρεσκευασμέναι, eaeque instructae. De hoc παρασκευάζειν verbi usu cf. adn. II 11, 6. — μᾶλλον, magis quam contra alias, praecipue.

§ 4. πολλοὶ . . . ὁπλῖται ἔνεισι. Refelluntur Alcibiadis verba 17, 5. — πολλαὶ τριήρεις. Syracusanorum LXXX

τὰ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἔστι [Σελινουντίοις]· Συρακοσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπαρχὴ ἐσφέρεται· ᾧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν, ἵππους τε πολλοὺς κέκτηνται καὶ σίτῳ οἰκείῳ καὶ οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται.

§ 4. ἀπαρχῆς φέρεται It. Vat. Pal. Aug. M. Cl. Mosqu., ἀπαρχῆι φέρεται Cass., ἀπαρχὴ φέρεται Lugd. I., ἀπαρχὴ φαίνεται D., reliqui ἀπ' ἀρχῆς φέρεται, vulgo ἀπαρχὴ ἐσφέρεται Pro genuina librorum scriptura habendum est ἀπαρχῆς vel ἀπ' ἀρχῆς φέρεται. Cf. adn.

commemorantur VII 22, 1. — ἐν τοῖς ἱεροῖς] ἤγουν τὰ κοινά· ἔθος γὰρ τοῖς παλαιοῖς τὰ κοινὰ χρήματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ταμιεύειν. Schol. Sed non solum publica pecunia intellegenda est, sed etiam donaria templorum et sacri thesauri. Alibi Th. quae ἐν τοῖς ἱεροῖς et ἐν τῷ κοινῷ sunt discernit. Cf. 6, 3. 8, 2. — Σελινουντίοις, ut vidit Weidner Parerg. p. 13, delendum est. Cur enim omnium illarum urbium opes in Selinuntiorum templis asservatas esse credamus? — ἀπὸ βαρβάρων τινῶν. Hi sunt Siculorum nonnulli. Cf. III 103, 1. VI 88, 4. — ἀπαρχὴ ἐσφέρεται, scil. τῶν ἐκ τῆς γῆς. Cf. Plat. Legg. 806d γεωργίαι δὲ ἐκδεδομέναι δούλοις ἀπαρχὴν τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀποτελοῦσιν, ubi de Helotibus Spartanorum sermo est. Itaque Syracusani regionis alicuius, qua potiti erant, agrum ita Siculis possidendum atque fruendum permiserant, ut hi pro vectigali certam quandam frugum partem conferrent. Neque enim de solis primitiis diis vel manibus oblatis ἀπαρχήν dici locus Platonis ostendit. Verbum autem ἐσφέρειν generalem conferendi vim habet, ut VIII 45, 5. Aliter III 19, 1, ubi cf. adn., similiter ἀπαρχὰς ἐπιφέρειν III 58, 4. Nihil contra nostram rationem efficitur Boeckhii disputatione (Oec. civ. II 623 sq.), cum ne nos quidem ἀπαρχήν pro tributo accipiamus. Vulgatam autem scripturam cum Bekk. secuti sumus, quod neque ἀπ' ἀρχῆς φέρεται neque ἀπαρχῆς φέρεται ullam habet explicationem. Nam illud qui esse volunt antiquitus vel iam diu (*von Alters her*) contribuitur, non satis respexerunt ἀπ' ἀρχῆς de tempore dictum diverso sensu ab initio significare; qui vero interpretantur propter imperium vel ex imperio (*in Folge ihrer Herrschaft*) alienam praepositioni ἀπό notionem tribuunt. Quod autem Class. dubitavit, an altera lectio defendi posset, si a primitiis nonnullorum barbarorum confertur verteremus, monendum est ἀπαρχήν eam ipsam esse partem, quae de toto, priusquam hoc consumatur, contribuendi causa demitur. — ἵππους . . . πολλοὺς κέκτηνται. Contra atque Athenienses, qui equos ex Boeotia, Thessalia, aliunde commercabantur. Vid. Wachsm. Antiqu. Gr. II p. 47. — σίτῳ . . . οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται. At Athenienses frumentum ex Ponto maxime importasse constat. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I p. 110 sqq. Wachsm. l. d. p. 44. Ἐπακτός similiter legitur VII 28, 1. Cf. ἐπάξονται I 81, 2 et nostrum *zuführen*, *Zufuhr*. Ἐπείσακτος de hoc frumento dixit Demosth. XX 31 et XVIII 87, ubi σίτῳ inquit πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπεισάκτῳ.

ἔπειτα πρὸς τὴν τοιαύτην δύναμιν αἰτεῖ παρασκευὴν ἀξιόχρεων ὁπλιτῶν τε καὶ τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν καὶ νεῶν καὶ ἄλλων.

21. Πρὸς οὖν τοιαύτην δύναμιν οὐ ναυτικῆς 1
καὶ φαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν ξυμπλεῖν, εἴπερ βουλόμεθα ἄξιον τῆς διανοίας δρᾶν καὶ μὴ ὑπὸ ἱππέων πολλῶν εἴργεσθαι τῆς γῆς. ἄλλως τε καὶ εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι ἢ Ἐγεσταῖοι ᾧ ἀμυνούμεθα ἱππικόν (αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν ἢ ὕστε- 2
ρον ἐπιμεταπέμπεσθαι τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους). αὐτόθεν δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεῳ ἐπιέναι, γνόντας ὅτι πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρα-

Cap. 21. § 1. ἢν pro εἰ Ar. Chr. Dan. D. 48. Cf. adn. Krueg. ad. Dion. p. 271. Hart. de Part. II p. 301.
στρατευσάμενοι It. Vat. Pal. Aug. M. Cass. Reg. Lugd. Gr. Sed expeditionem non fecerunt, sed facturi sunt. Cf. adn.

Cap. 21. § 1. φαύλου. Infra 31, 3 feminina flexio est φαύλη. Cf. IV 9, 1. Matth. Gr. § 118 adn. 1. — καὶ πεζὸν ... ξυμπλεῖν. „Mutata constructio; debebat enim pergere ἀλλὰ καὶ πεζοῦ πολλοῦ συμπλέοντος [ξυμπλευσομένου]. Sed δεῖ dupliciter sumitur, opus est et oportet.“ Gottl. secundum Abr. — ἄξιον, i. e. ἄξιόν τι, quod pronomen invitis membranis olim hic addebatur. Cf. adn. IV 50, 2. L. Herbst. l. l. p. 335. — εἴργεσθαι τῆς γῆς, prohiberi quominus in terram exeant (cf. VII 11, 4 οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερχόμεθα) eaque ad commeatum faciendum utantur. Cf. III 86, 3. V 82, 5. adn. I 141, 4. — εἰ ξυστῶσιν. Cf. Soph. OT. 198. 874. OC. 1443. Ant. 710. Stahl. Quaest. gram. p. 11 sq. — ἀντιπαράσχωσιν. Vicissim suppeditatur equitatus adversus multos hostium equites.

§ 2. αἰσχρόν. Pro comparativo positum esse falso opinatur Matth. Gr. § 457 adn. 1. Utrumque turpe esse Nicias dicit, et vi repulsum discedere et postea novas copias arcessere. — αὐτόθεν ... ἐπιέναι, illico (cf. adn. I 141, 1) ... aggredi, a superiore quidem δεῖ pendet, sed oppositum est parenthesi, quae praecessit. Eodem modo δέ ad praegressam parenthesim refertur VIII 29, 2, ubi cf. adn. Post αὐτόθεν Herwerd. (Stud. Thuc. p. 83) et Madvig. (Advers. crit. I p. 325) δεῖ addunt, quo verbis αἰσχρὸν δὲ ... βουλευσαμένους in parenthesim redactis facile caremus. — καὶ οὐκ ... στρατευσόμενοι pariter atque ὅτι ... μέλλομεν πλεῖν a γνόντας pendere volumus, pro quo cogitari possit ἐπειδὰν γνῶμεν. Cf. adn. V 41, 2. Parum considerate Class. στρατευσόμενοι verbis μέλλομεν πλεῖν subiungit, quasi vero Athenienses navibus profecturi id propositum habeant, ut iniquiore modo quam intra fines imperii sui expeditionem faciant; deinde notionum similitudo ostendit μέλλομεν

τευσόμενοι καὶ ὅτε ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις [ξύμμαχοι] ἤλθετε ἐπί τινα, ὅθεν ῥᾴδιαι αἱ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας ὧν προσέδει, ἀλλὰ ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν ἀπαρτήσαντες, ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν.

Pro ὅτε codd. οὐκ habent, quod non agnoscit schol. liberius tamen interpretatus quam ut quid legerit satis constet.

ἀπαρτήσοντες Laur. Pal. M. Cass. Gr. Ar. Cl. Chr. Dan. Ven. C. D. E. G. K. corr. Aug., ἀπαρτίσοντες F. Cf. adn.

πλεῖν et στρατευσόμενοι ex aequo posita esse. — καὶ ὅτε Portum secuti emendavimus. Nam cum iungendum sit ἐν τῷ ὁμοίῳ καί (pari condicione atque), οὐκ corruptum esse patet. Delevit negationem Herm. ad Vig. p. 772, οὐ coniecit L. Herbst. l. l. p. 337, εἰ Goeller. Postremum Class. praetulit, ne de facta re sermo esset. Sed si res pro condicione esset, non diceretur si profecti essetis contra aliquem, sed si proficisceremini. Nam ἐπί τινα ἔρχεσθαι idem est atque ipsum στρατεύεσθαι. Cur autem non dicatur eam quam Athenienses suscepturi sint expeditionem graviorem esse ac maius periculum afferre quam quas intra fines imperii sui fecerint? Etenim ab initio belli ipsis his finibus eorum expeditiones revera se continuerunt. — ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις, in regionibus hic (cf. ἐνθάδε 12, 1) vobis subiectis. Itaque τοῖς ὑπηκόοις neutrius generis est. — ξύμμαχοι, quod Valla vertendo non expressit, sententiae repugnat, cum Athenienses multo plures res sociorum auxilio usi quam ipsi aliis auxilium praestantes ibi gesserint. Neque intellegitur, cur altero genere excluso hae tantum res cum expeditione Siciliensi comparentur. Itaque ξύμμαχοι ad ὑπηκόοις videtur adscriptum esse. Hoc ut defenderet, Class. εἰ τοῖς τῇδε ὑπηκόοις ξύμμαχοι κ. τ. λ. scripsit et ὅθεν quod sequitur ad τινά rettulit, ita ut valeat ex cuius terra. Sed quae usui erant sibi supportaverunt non ex hostium, sed ex amicorum terra, idque dum in hostium terra bellum gerunt; deinde ὅθεν ad personam referri ulla ratione posse exemplis non probatur; denique maxime dubium est, num apte Athenienses dicantur subiectis sibi civitatibus socii esse (nam falsum est quod Class. putat ὑπηκόοις idem esse posse atque ξυμμάχοις). — ὅθεν ad ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις refertur. — ἀπαρτήσαντες] ἀντὶ τοῦ ἀπαρτηθέντες, ἀπελθόντες, καὶ πολὺ τῆς οἰκείας χωρισθέντες. Schol. Ad hanc intransitivam verbi vim comprobandam recte Class. attulit Dion. Cass. LI 4, 2 ἅτε καὶ πολὺ ἀπὸ σφῶν ἀπαρτῶντος αὐτοῦ. Repudianda igitur Popponis coniectura ἀπάραντες et Meinekii (Herm. III p. 359) ἀπαντήσαντες, quorum alterum, ut Class. recte animadvertit, ideo insuper non convenit, quia ad id potissimum tempus pertinet quo naves ancoram solvunt atque a terra discedunt, alterum ea de causa alienum est, quod in eo ubique obviam eundi notio latet. Oppositum autem cum sit ἀλλὰ ... ἀπαρτήσαντες verbis οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ ὅτε ... ἤλθετε ἐπί τινα, pariter atque haec participio στρατευσόμενοι subiunctum est. Vertendum igitur est: intellegentes non pari

22. Ὁπλίτας τε οὖν πολλούς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων καὶ ἤν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνώμεθα ἢ πεῖσαι ἢ μισθῷ προσαγαγέσθαι, καὶ τοξότας πολλοὺς καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι, ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾷον ἐσκομιζώμεθα, τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον ἐν ὁλ-

condicione vos expeditionem facturos esse atque cum in regionibus hic vobis subiectis aliquem bello petivistis, sed in prorsus (cf. 37, 2. Plat. Prot. 317b) alienam aversos (scil. expeditionem facturos esse). — *οὐδὲ . . . ἄγγελλον . . . ἐλθεῖν.* Ne nuntium quidem, qui nova auxilia imploret, venire, nedum belli subsidia illuc mitti facile posse dicit. *Οὐδέ* igitur insolentius traiectum cum vv. *ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν* iungendum est. — *τεσσάρων τῶν χειμερινῶν.* Hos esse Pyanepsionem, Posideonem, Gamelionem, Anthesterionem docet Dodw. Annal. Thuc. ad VI 75. Cf. adn. II 1. V 76, 1. Herodot. II 68 *τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας τέσσαρας.* Circumscribendi causa additum est *τῶν χειμερινῶν*, quod per aestatem breviore tempore nuntius transire poterat. Cf. *τὰς Ἑλληνίδας* 20. 2.

Cap. 22. *καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων.* Male Port. et Haas.: tum ex sociis tum etiam ex iis, qui nostro imperio parent; nam sociorum quoque plerique imperio Atheniensium subiecti erant. „Verte sociis, sive ex iis qui etc. sive quem alium. Vid. 43. 69, 3. VII 20, 1. 57, 9.“ Dobr. — *τινὰ . . . προσαγαγέσθαι.* Persuadendo Mantinenses et Argivos vult conciliari (29, 3. 43), mercede Arcades (VII 57, 9). — *ναυσί τε . . . περιεῖναι* a *χρῆναι* pendet. Perperam Bekk. et Krueg. *ναυσὶ δέ* malunt. Nam saepissime post *τὲ* — *καί* iuncturam (*ὁπλίτας τε . . . καὶ τοξότας*) apud Th. tertium aliquid per *τέ* particulam adnectitur. — *τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον ἐν ὁλκάσι . . . ἄγειν,* aliud autem etiam hinc frumentum in navibus onerariis . . . advehere. Hanc vim interdum ὁ *δέ* habet vocabulis quae ad praedicatum quod dicitur pertinent interpositis a nomine suo disiunctum. Scilicet hic quoque *καὶ αὐτόθεν* cum *ἄγειν* coniungendum est. Cf. Aesch. Prom. 782 *τὴν μὲν τῇδε, τὴν δ' ἐμοὶ χάριν θέσθαι θέλησον,* Choëph. 60 *ῥοπὴ δ' ἐπισκοπεῖ Δίκας ταχεῖα τοὺς μὲν ἐν φάει, τὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ σκότου μένει χρονίζοντας ἄχη,* Soph. OR. 1229 *ὅσα κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ κακά,* Plat. Phil. 36e *ψευδεῖς, αἱ δ' ἀληθεῖς οὐκ εἰσὶν ἡδοναί;* = nonne falsae, aliae autem voluptates verae sunt? Aliud autem frumentum, quod huic opponatur, supra *τὰ ἐπιτήδεια* indicat. Mutato enim membrorum ordine cogitari potest *ναυσί τε καὶ πολὺ περιόντας σῖτον τὸν μὲν ἐσκομίζεσθαι, τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν ἐν ὁλκάσιν ἄγειν.* Nam non diversa esse *τὰ ἐπιτήδεια* et *τὸν σῖτον* infra *τὰ ἐπιτήδεια* ostendit sententiae necessitate ad eundem frumenti commeatum pertinens. Quod vero *μέν* abest, ad quod *τὸν δέ* respiciat, cf. Krueg. Gr. § 50, 1

κάσι, πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθάς, ἄγειν καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα, ἤν που ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβανώμεθα, ἔχῃ ἡ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια (πολλὴ γὰρ οὖσα οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑποδέξασθαι), τά τε ἄλλα ὅσον δυνατὸν ἑτοιμάσασθαι καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι, μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν ὡς πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ' Ἐγεσταίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ ἑτοῖμα, νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἑτοῖμα εἶναι.

1 23. Ἢν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι, πλήν γε πρὸς καὶ ὅτι μόλις οὕτως οἷοί τε ἔσονται

adn. 12. Kuehn. Gr. max. § 527 adn. 4. Non licet intellegere frumentum hic paratum, ita ut *αὐτόθεν* per notissimam attractionem pro *αὐτόθι* positum sit (cf. adn. I 62, 4). Nam cum paratum Athenis tum fuisse frumentum, quo ad expeditionem faciendam uterentur, neque antea memoratum neque per se notum sit, articulus explicari nequit, tum vero etiam orator omnino non de iis loquitur, quae ad bellum parata, sed paranda sint. Emendatione tamen hunc locum non egere (*τοῦ δὲ . . . σίτου* coni. Arn., *τὰ δέ* Krueg., *πρὸς δέ* Herw. Stud. Thuc. p. 83) nostra ostendit interpretatio. — *πεφρυγμένας κριθάς*. Pro his *κάχρυς* rescribere vult Pierson. ad Moer. s. v., ubi legitur *κάχρυς Ἀττικοί, κριθαί πεφρυγμέναι Ἕλληνες*. Sed cur Attici alterum non dixerint, non liquet, cum neque *κριθή* neque *φρύγειν* ab eorum usu alienum fuerit. — *σιτοποιούς*. Cf. adn. II 78, 3. — *πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους*. „Pistores *ἠναγκασμένοι ἔμμισθοι* appellantur, quia mercedem quidem accipiebant, sed vi comparabantur. Is, cui hoc dicendi genus scrupulum iniecit, multos homines invitos mercede militare ignoravit. *Πρὸς μέρος* Duk. recte pro rata portione interpretatur; neque vero ad copiam frumenti [aut hominum navibus impositorum], sed eo refertur, quod pro portione ex singulis pistrinis comprehendendi erant, „*ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος*". Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 395. — *ἀπολαμβανώμεθα*, intercepti teneamur. Cf. Wessel. ad Herodot. II 115. — *πολλὴ γὰρ . . . ὑποδέξασθαι*. „Magnus cum sit exercitus, non erit cuiusque urbis, i. e. cuivis commodus (Germ. *keine Sache für jeden Ort*), ut eum recipiat." Bau., qui deteriores explicationes addidit. Hanc iure probat Matth. Gr. § 316b. Cf. etiam Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 8. Madv. Synt. § 150 adn. 2. — *μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι*, non aliis obnoxios fieri eorum auxilio egentes. — *τὰ παρ' Ἐγεσταίων*. Cf. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 14. — *ἃ λέγεται . . . ἑτοῖμα*. Vid. 8, 2. — *λόγῳ*] *λόγῳ, φησίν, ἑτοῖμα εἶναι, ταῖς δ' ἀληθείαις οὔ*. Schol. Praepositum *καί* ad superius *λέγεται* referri recte existimat Haack.

Cap. 23. § 1. *αὐτοί* = *μὴ ἐπὶ ἑτέροις γενόμενοι*. — *ἀντίπαλον*. Cf. Krueg. Gr. § 46, 5 adn. 6. 7. — *πλήν γε . . . τὸ ἱππικόν*. Patet hic partem

περιγίγνεσθαι δείκνυσιν.

τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ἱππικόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ διασῶσαι. πόλιν 2 τε νομίσαι χρὴ ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις οἰκιοῦντας ἰέναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν κατάσχωσιν εὐθὺς κρατεῖν τῆς γῆς ἢ εἰδέναι ὅτι, ἢν σφάλλωνται, πάντα πολέμια ἕξουσιν. ὅπερ 3 ἐγὼ φοβούμενος καὶ εἰδὼς πολλὰ μὲν ἡμᾶς δέον

excipi, qua Athenienses Siciliensibus pares esse nullo modo possint. Sed vitio in codd. hic locus infectus est, sive ὁπλιτικόν adiectivum esse volumus iterato articulo substantivo suo τὸ μάχιμον adiunctum, sive τὸ ὁπλιτικόν pro obiecto accipimus subaudientes μὴ ἀντίπαλον παρασκευασάμενοι. Nam illud si ponimus, non militibus gravis armaturae, sed equitibus maxime superare Sicilienses in hac ipsa oratione dicuntur (20, 4. 21, 1) neque quicquam huc pertinet quod 37, 1 ὁπλίτας ἰσοπλήθεις Athenienses habituros esse Athenagoras negat, quippe cuius consilio conveniat eorum opes et copias dicendo quam maxime deminuere. Neque magis dici potest, id quod Class. opinatur, Siciliensium copiis Athenienses non pares posse gravis armaturae milites opponere, quoniam haec non iusta est exceptio. Nam etiamsi gravi armatura omnibus Siciliensium copiis Athenienses pares non essent, possunt toto exercitu, et si hoc quoque non possent, omnino pares esse non possent, quod tamen Nicias sumit. Profecto ita copiarum comparatio instituenda est, ut pars cum parte, non pars cum toto componatur. Quid enim, si gravis Atheniensium armatura par sit Siciliensi? Nonne tum ἀντίπαλος est, etiamsi omnes Siciliensium copias non aequiparet? Si vero ne tum quidem est, quid tandem ab Atheniensium parte ἀντίπαλον Siciliensibus esse potest, cum de comparando pari equitatu omnino non cogitetur (cf. 22)? Verum procul dubio Urlichsius vidit, qui in Phil. XVII p. 347 τὸ ἱππικόν emendavit. Ita enim exceptio ea est, ut Athenienses equestres Siciliensium copias non aequaturi esse dicantur. Similiter τὸ μάχιμον dixit Herod. VII 186. Plat. Tim. 25d. Legg. 830c; articulus iteratur, ut de equestri tantum copiarum parte sermonem esse distinctius enuntietur (cf. IV 77, 2 τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ et adn. 20, 2. 21, 2). — τῶν μὲν . . . διασῶσαι, aliis potiri, alia (quibus potiti erimus) etiam in tuto collocare (aor. incohat.) Falso schol. τὰ μὲν οἰκεῖα διασῶσαι, τῶν δὲ ἐκεῖ πραγμάτων κρατῆσαι.

§ 2. πόλιν τε νομίσαι χρὴ . . . οἰκιοῦντας ἰέναι, et cogitare oportet profecturos esse qui urbem . . . condituri sint. Cf. VII 75, 5. Ita οὓς quod sequitur habet quo commode referatur. Nam ἡμᾶς subaudiri κατάσχωσιν et σφάλλωνται, quae tertiae personae sunt, vetant. Non posse κατοίκισιν Λεοντίνων (33, 2. 77, 1) verbo οἰκίζειν significari recte Krueg. monuit. Neque eius potissimum rei causa Athenienses expeditionem susceperunt. — κατάσχωσιν, appulerint. — κρατεῖν τῆς γῆς. Contrarium εἴργεσθαι τῆς γῆς 21, 1. Cf. III 6, 2. 18, 3.

εὖ βουλεύσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι (χαλε-
πὸν δὲ ἀνθρώπους ὄντας), ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ
παραδοὺς ἐμαυτὸν βούλομαι ἐκπλεῖν, παρασκευῇ
4 δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων ἀσφαλὴς [ἐκπλεῦσαι]. ταῦτα
γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιότατα ἡγοῦμαι καὶ
ἡμῖν τοῖς στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τῳ ἄλ-
λως δοκεῖ, παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν."
1 24. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς μεγάλη ὁρμ
Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων [ἢ] ἀπο- τῶν Ἀθηνα
τρέψειν, ἤ, εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστ' ων πρὸς τι στρατεύειν
2 ἂν οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπι-

Cap. 23. § 3. εὖ, quod etsi non necessarium aptum tamen est ad sententiam, om. It. Vat. Aug. Cass. Cl. Ven. G.
Cap. 24. § 1. μάλιστα οὕτως codd. Cf. sd. III 24, 1.

§ 3. πλείω εὐτυχῆσαι. Similiter IV 17, 4. VII 77, 3. Cf. οὐκ ἐλάσσω πταίει I 122, 1, τὸν βάρβαρον τὰ πλείω σφαλέντα I 69, 5. — χαλεπὸν ... ὄντας, i, e. χαλεπὸν δὲ ἡμᾶς ἀνθρώπους ὄντας εὐτυχῆσαι πολλά. — παρασκευῇ ... ἐκπλεῦσαι. „Ἀπὸ τῶν εἰκότων refer ad ἀσφαλής pro εἰκότως, ... tutus, quantum ... conici sperarique possit, *nach Möglichkeit*, *nach aller menschlichen Wahrscheinlichkeit.*" Bau. Cf. adn. I 141, 1. Praeter necessitatem ἀσφαλεῖ Dobr. Cf. II 11, 5. Ἐκπλεῦσαι a Valla non iteratum probabiliter impugnant Dobr. et Krueg. Turpiter enim verbum repetitur, et cur hic aoristum positum esse credamus? Class., ut ἐκπλεῦσαι servari possit, ἀσφαλεῖ scribit eoque refert ἐκπλεῦσαι apparatum intellegens qui securitatem praebeat. Sed Niciae sufficere non potest securitas navibus proficiscendi (rem perficiendi notionem licentius Class. supponit), sed tutum praestare vult totius expeditionis eventum.

§ 4. παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν. Idem fecit IV 28, 3.

Cap. 24. § 1. τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων, rerum quas postularet multitudine. — [ἢ] ἀποτρέψειν. Propter intolerabilem collocationem ἢ delet Cob. Mnemos. XI p. 258. Namque τοὺς Ἀθηναίους ad alterum membrum pertinere non potest, et dissimilia sunt exempla, in quibus ut I 16. III 67, 6. 96, 3. V 7, 5. VI 18, 1. VIII 46, 1 praeter rationem ab initio institutam proprium deinde alteri membro verbum additur. — ἢ ... ἐκπλεῦσαι, sin aliter, se, si expeditioni interesse cogeretur (i. e. si Athenienses se imperium deponere non sinerent), maxime ita tuto profecturum esse. Itaque ἢ idem est quod εἰ δὲ μή (cf. adn. V 63, 3) et quae huic voculae inest condicioni altera deinde subiungitur; στρατεύεσθαι autem de duce exercitus pariter dictum est V 63, 3. Temere Weidner Parerg. p. 10 ἢ servans εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι delet, quo ne efficitur quidem, ut τοὺς Ἀθηναίους ad alterum membrum pariter pertineat; nam prioris obiectum, alterius subiectum esset. — οὕτως, i. e. si tot res postularet, ad τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων respicit.

§ 2. τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν

θυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώ-
δους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο
καὶ τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παρ-
αινέσαι ἔδοξε καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλὴ ἔσε-
σθαι. καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκ- 3
πλεῦσαι· τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις ὡς ἢ κατα-
στρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν
μεγάλην δύναμιν, τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε
ἀπούσης πόθῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες
ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ στρα-
τιώτης ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν καὶ

§ 2. *νῦν δὲ* It. Vat. Pal. Aug. Cass. C. G. pr. Cl. Cf. adn.
§ 3. *γὰρ* om. Vat. F. Cf. adn.

. . . *οὐκ ἐξῃρέθησαν.* De participio vid. adn. III 10, 1. 43, 4, de *ἐξῃρέθησαν*, cui hic, ut Eur. Alc. 69, syntaxis similis verbi *ἀφῃρέθησαν* data est, Matth. Gr. § 424, 1. — *ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς*, propter molestam apparatus magnitudinem. Idem fere est atque § 1 *τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων*. — *περιέστη.* Cf. adn. I 76, 4. — *νῦν δὴ καί*, *jetzt erst recht*. Cf. Plat. Lach. 179a.

§ 3. *ὁμοίως* cum *τοῖς πᾶσι* iunge. — *τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις*, scil. *ἔρως ἐνέπεσε.* Cf. Vahlen. ad Aristot. Poët. p. 93 sqq., qui multa ex Aristot. huiusmodi exempla collegit. Nec dissimile 68, 3, ubi pariter sententiae partes singillatim explicentur. — *οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν . . , δύναμιν.* De accusativis absolutis cum *ὡς* cohaerentibus vid. Matth. Gr. § 568, 3. Krueg. Gr. § 56, 9 adn. 10. *Οὐδὲν σφάλλεσθαι* ita dictum est ut *σφάλλεσθαί τι.* Denique placere quidem potest Kruegeri coniectura *οὐδέν γ' ἄν*; sed pro necessaria ne ipse quidem habuit. — *τῇ ἡλικίᾳ.* Hic, ut saepe, est aetas iuvenilis, militaris. Cf. VII 60, 3. VIII 75, 3. — *ὄψεως καὶ θεωρίας.* Res significantur quae in remota terra videntur et spectantur. Cf. I 10, 3. II 88, 3. Aesch. Prom. 802. — *καὶ εὐέλπιδες ὄντες.* Haec verba *κατὰ σύνεσιν* conformata sunt, quasi praecesserit *καὶ ἐπεθύμησαν οἱ πάντες ὁμοίως ἐκπλεῦσαι· οἱ μὲν γὰρ πρεσβύτεροι . . ., οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ κ. τ. λ.* Cf. adn. III 36, 2. Eadem deinde ratione nominativo usus pergit *ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος*, ad quae subaudiendum est *εὔελπις ὤν.* — *στρατιώτης* cum *ἀργύριον οἴσειν* iungendum est. Multitudo sperabat se etiam (i. e. praeter ea, quae supra de omnibus senioribus et iunioribus dicta sunt) militantem (*nos auch als Soldat*) et in praesenti mercedem habituram et in perpetuum stipendia sibi comparaturam esse. Legitimus tamen sententiae progressus in altero membro aliquanto mutatus est, quem si retinuisset, scribere poterat *καὶ προσκτησάμενος δύναμιν ἀΐδιον τὴν μισθοφορὰν καταστήσειν.* — *οἴσειν.* Cf. adn. III

προσκτήσεσθαι δύναμιν, ὅθεν ἀίδιον μισθοφο-
4 ρὰν ὑπάρξειν. ὥστε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἴ τῳ ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς μὴ ἀντιχειροτονῶν κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει ἡσυχίαν ἦγε.

1 25. Καὶ τέλος παρελθών τις τῶν Ἀθηναίων καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' ἐναντίον ἁπάντων ἤδη λέγειν ἥντινα αὐτῷ παρασκευὴν Ἀθη-
2 ναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ ἄκων μὲν εἶπεν ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλεύσοιτο, ὅσα μέντοι ἤδη δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι (αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγωγοὺς ὅσαι ἂν δοκῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπτέας εἶναι), ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν,

Νικίας λέγ ἥντινα δύν μιν αἰτεῖτα

προσκτήσεσθαι Ar. Chr. m., reliqui προσκτήσασθαι. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 7.
Cap. 25. § 1. ψηφίσονται It. Pal. Aug. M. Cass. Cl. Ven. Reg. Mosqu. T. Cf. adn.

17, 4. — ὅθεν ἀίδιον μισθοφορὰν ὑπάρξειν, qua re (i. e. facultatibus ea re auctis) futurum esse, ut in perpetuum stipendia sibi suppeditarent. De infin. cf. Krueg. Gr. § 55, 4 adn. 9.

§ 4. τῶν πλειόνων. Nimiae plurimorum cupiditati reliqui resistere non audebant.

Cap. 25. § 1. τὶς τῶν Ἀθηναίων. Hunc fuisse Demostratum oratorem, τὸν μάλιστα τῶν δημαγωγῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον παροξύνοντα τοὺς Ἀθηναίους, tradit Plut. Nic. 12. — ἤδη, statim. Cf. 29, 2. — ψηφίσωνται. De coniunctivo vid. Matth. Gr. § 516, 3. Krueg. Gr. § 54, 7.

§ 2. ἄκων μὲν εἶπεν. Acute Krueg. ἄκων μέν, εἶπε δ'. Certe haec dicta sunt pro plenioribus ἄκων μὲν εἶπεν, εἶπε δέ. Cf. ἄκων μέν, κατοίσω δέ Luci. D. D. 8, ἄκοντες μέν, ἔφερον δέ Herodi. VIII 6, 2. adn. VII 15, 2. Similiter tamen atque hic sine δέ Plut. Alc. 18 ὁ δὲ Νικίας ἄκων μὲν ᾑρέθη στρατηγός. Latine scripseris ille, quamvis invitus, dixit. Cf. Herm. ad Vig. adn. 534. Matth. Gr. § 622, 3. — ὅσα . . . δοκεῖν.. Cf. Aristoph. Pac. 857. Matth. Gr. § 545, 2. Kuehn. Gr. max. § 585, 5 adn. 3. — αὐτῶν δ' Ἀθηναίων . . . εἶναι. Comparatis locis 31, 3 et 43 sententiam hanc esse cognoscitur, de centum triremibus Atticis quot ipsi videantur ad milites transportandos idoneas debere esse, praeter illas centum autem alias ex sociis arcessendas esse. De ipsis navibus ὁπλιτ-

ἤν δέ τι δύνωνται, καὶ πλείοσι· τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον καὶ τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν καὶ ἐκ Κρήτης καὶ σφενδονητῶν καὶ ἤν τι ἄλλο πρέπον δοκῇ εἶναι ἑτοιμασάμενοι ἄξειν.

ψήφισμα Ἀθηναίων. ἡ παρασκευὴ γίγνεται.

26. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο 1
εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς στρατηγοὺς πράσσειν ᾗ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο, 2
καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμάχους ἔπεμπον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, ὥστε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

τῶν Ἑρμῶν περικοπή.

27. Ἐν δὲ τούτῳ ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι 1

αγωγοῖς vid. ibi adn. — *ἤν δέ τι δύνωνται*, sed si qua ratione possent. Cf. III 63, 2. Frustra *δ' ἔτι* Abr. et Dobr. — *ὡς κατὰ λόγον*, scil. *ἂν ἑτοιμάσαιντο*, pro rata parte. Similiter apud *ὡς ἕκαστος* verbum subauditur, de quo cf. Krueg. Gr. § 69, 63 adn. 7. — *τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν*. Cf. II 13, 8. — *σφενδονητῶν*. Ex Rhodo. Vid. 43, 2. — *ἑτοιμασάμενοι*. In nominativo pluralis noli haerere. „Nicias tam de se quam de ceteris ducibus loquitur." Haack. Aliquotiens hunc transitum a singulari ad pluralem reperiri, cum de imperatore eiusque collegis diceretur, vidimus ad I 91, 5. Cf. etiam adn. 49, 2.

Cap. **26.** § 1. *ἐψηφίσαντο . . . αὐτοκράτορας εἶναι*. Demostrato auctore. Vid. Plut. Nic. 12 et Alcib. 18, ubi *αὐτοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τοῦ πολέμου παντός*. Cf. Diod. XIII 2, 2.

§ 2. *καταλόγους ἐποιοῦντο*. Cf. 31, 3. — *ἀπὸ τῆς νόσου*] ἤγουν τῆς λοιμώδους. Schol. Cf. II 47. — *ἐς χρημάτων ἄθροισιν*. Septem milia talentum in thesauro reposita esse affirmant Andoc. III 8 et Aeschin. II 175. Iusto maiorem autem summam pecuniae memorasse oratores censet Krueger ad Andoc. Becker. p. 266. Vid. tamen Manso Spart. II p. 499 et Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 586 sq. — *διὰ τὴν ἐκεχειρίαν* cum *ἀνειλήφει* iunge. — *ἐν παρασκευῇ ἦσαν*. Cf. adn. II 80, 3.

Cap. **27.** § 1. *ἐν δὲ τούτῳ*. „Et quidem mensis *ἔνῃ καὶ νέᾳ*, ut docet Plut. in Alcib. [20], *νουμηνίᾳ* autem, ut vult Diod. [XIII 2, 3.] Proinde mensis, quicunque demum is fuerit, civili novilunio. Certe Thargelionis vel Scirophorionis." Dodw. „Novissima nocte aut Elaphebolionis (10—11 Apr.) aut Munychionis (10—11 Mai.) aut Thargelionis (8—9 Iun.)." Droysen. Mus. Rhen. III p. 164, ubi vide plura. Contra rem novilunio factam esse negat fidem Plutarchi et Diodori narrationi derogans Grot. Hist. Gr. VII p. 271 (vers. germ.

*ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπι-
χώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν
ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖ-
2 στοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δρά-*

ζήτησις τῶ δρασάντων. ὑπόνοια το δήμου.

IV p. 153) eique in hac re adstipulatur Weisweiler de Causa Hermocopidarum (dissert. Monasteriensis a. 1878) p. 67 sqq., qui scelus medio fere Scirophorione patratum esse contendit. — *ὅσοι Ἑρμαῖ*... De omni hoc flagitio et causa Hermocopidarum exposuerunt Wachsm. Antiq. Gr. I p. 626 sqq. Droysen. Mus. Rhen. III p. 161 sqq. Grot. l. l. p. 229 sqq. (vers. germ. p. 129 sqq.) Hertzberg. Alcibiad. p. 162 sqq. Goetz. in Annal. phil. suppl. VIII, Weisweiler libello modo memorato. De Hermarum forma vid. Winckelm. Hist. art. antiqu. I c. 1 § 9. 10 et Muell. Enchirid. archaeol. § 97. — *ἐν τῇ πόλει.* Maxime in foro ad Dipylum versus, ubi Hermarum vicus. Conf. Leak. Topogr. Athen. ed. germ. 2 p. 89. 185 sqq. Add. Krus. Hell. II 1 p. 112. 114. Bursian. Geogr. I p. 286 sq. Curt. Wachsmuth. de Urb. Athen. I p. 203 sq. — *ἡ τετράγωνος ἐργασία.* „Themistius Orat. XXVI p. 316 *πρὸ μὲν Δαιδάλου τετράγωνος ἦν οὐ μόνον ἡ τῶν Ἑρμῶν ἐργασία, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνδριάντων.* Vid. ibi Petav. et Menag. ad haec Diogenis Laert. V 82: *ἰδοὺ τετράγωνος Ἑρμῆς . . . Ἐργασία* et *ἐργάσασθαι θεόν* apud Poll. I 11 et 15 sunt inter vocabula propria de his, qui statuas deorum faciunt.“ Duk. Formam quadratam horum Hermarum confirmari compluribus locis Pausaniae, qui saepe eos nominans plerumque addat *τετράγωνος*, eundemque IV 33, 4 hanc formam quadratam *Ἀθηναίων εἶναι* ab iisque reliquos Graecos didicisse tradere pluribus demonstrat Bloomf. in transl., ubi propter hunc locum Pausaniae *κατὰ τὸ ἐπιχώριον* (more domestico) mutata interpunctione ad vv. *ἡ τετράγωνος ἐργασία* referri iubet, quod per collocationem fieri posse negat Krueg. Articuli *ἡ* vim Arn. hanc esse docet: notum illud opus ex lapide quadrato, seu notae illae figurae quadratae. Quod denique tota interiectio non satis suo loco legitur, de eo cf. adn. III 57, 1. — *οἱ πλεῖστοι.* Omnes praeter unum ante Phorbantis heroum positum, *τὸν Ἑρμῆν τὸν Ἀνδοκίδου.* Ita certe oratores. Cf. Andoc. I 62. Pseudo-Lys. VI 11. 12. Hi tamen fortasse rem auxerunt; nam illum inter perpaucos integrum mansisse scribit Plut. Alc. 21, quod Thucydideo *οἱ πλεῖστοι* congruentius est. Cum oratoribus tamen facit Nepos Alc. 3 et ipse Plut. Nic. 13. — *περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα*] *ἰστέον ὅτι Παυσανίας ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ* [de quo grammatico Pausania cf. Suid. et Phot. Biblioth. cod. 153] *τοὺς τραχήλους καὶ τὰ αἰδοῖα τοὺς Ἑρμᾶς περικοπῆναί φησι καὶ τοὺς τοῦτο δράσαντας Ἑρμοκοπίδας* [„cf. Suid. h. v. et schol. Aristoph. Av. 767 atque ad Lysistr. 1095.“ Duk.] *καλεῖσθαι.* Schol. „Diodorus Sic. XIII 2, 3 nihil aliud quam *τοὺς Ἑρμᾶς περικοπῆναι* dicit [cf. Andoc. l. d. et 15. 34. 37. Demosth. XXI 147]; Plutarchus in Alc. 18 itidem ut Thuc. *τὰ πρόσωπα περικοπῆναι* [sive *ἀκρωτηριασθῆναι*]. De *αἰδοίοις* ex historicis, quod sciam, non constat; sed e Pausania grammatico apud schol. et ex Aristoph. Lysistr. 1095 intellegitur.“ Duk. Cf. Phot. v. *Ἑρμοκοπίδαι. Περικοπῆναι* sit-

σαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι.

μήνυμα μετοίκων.

28. Μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ 1

ne decuti, an circumcidi, mutilari, dubitans Heilm. iure alterum praefert, addens a Nepote rem aliter narrari haec scribente [Alc. 3]: accidit una nocte, ut omnes Hermae deicerentur.

§ 2. ᾔδει οὐδείς. „Ἐλέχθη ὅτι Κορίνθιοι διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας, ὡς ἐπισχέσεως ἐσομένης πρὸς τῶν οἰωνῶν ἢ μεταγνώσεως τοῦ πολέμου, ταῦτα δράσειαν. Plut. in Alc. [l. d.]" Huds. Cf. Philochor. apud schol. Aristoph. Phot. v. Ἑρμοκοπίδαι, Plut. de X orat. p. 317. — μεγάλοις μηνύτροις. Cf. Andoc. I 27 ἦσαν (τὰ μήνυτρα) κατὰ τὸ Κλεωνύμου ψήφισμα χίλιαι δραχμαί, κατὰ δὲ τὸ Πεισάνδρου μύριαι. Dativi similes sunt dativo τῷ κινδύνῳ 12, 1, ubi cf. adn. — οἶδεν. Modus et tempus orationi rectae consentanea sunt. — μηνύειν. De μηνύσει cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 133, 4. Schoem. Antiqu. iur. p. 231, 1. — ἀδεῶς. De hac ἀδείᾳ accuratius disputavit Weisweil. l. l. p. 12 sq.

§ 3. τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον, rem gravius accipiebant, *sie nahmen die Sache ernstlicher auf.* Cf. 53, 3. Plut. Alc. l. c. ὀργῇ ἅμα καὶ φόβῳ τὸ γεγονὸς λαμβάνοντες, res ... in maius accipitur Tac. Hist. II 7. Bernh. Synt. p. 338. sd. IV 106, 1. — τοῦ τε ... οἰωνός. Plutarchum in Nic. 13 aliarum complurium rerum, quae ominosae existimatae sint, mentionem facere adnotat Bloomf. — ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ... καταλύσεως, propter coniurationem rerum novarum statusque popularis evertendi causa factam. Paulo post 28, 2 ἐπὶ δήμου καταλύσει et Andoc. I 36 ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου καταλύσει; Plut. Alc. 20 ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐπὶ νεωτερισμῷ συνωμοσίας πεπραγμένα. Add. Nep. Alc. 3 et infra 60, 1.

Cap. 28. § 1. μηνύεται οὖν ἀπὸ ... De ἀπὸ cf. adn. I 17, 1. L. Herbst. adv. Cob. p. 50. „Andocides loco indicato scribit primum [I 12 a Pythonico testem producente Andromachum servum] de mysteriorum imitatione, deinde [15] a Teucro inquilino de Hermis truncatis et sacris pollutis, [tum 16 ab Agariste de mysteriis factis, postea 17 a Lydo Phereclis servo de eadem re,] denique [37] a Dioclide de Hermis indicium factum. Horum igitur [qui post Pythonicum detulerunt] indicia secundum Thucydidem posteriora fuerunt discessu Alcibiadis in Siciliam [idque confirmat Plut. Alc. 20. Neque igitur alium indiciorum ordinem statuere debebat Droys. p. 171 sqq., cuius rationes refutavit Weisweil. l. l. p. 39 sqq.] Servos illos ἀκολούθους vocat Thucydides, i. e. pedisequos, qui dominos

ἀκολούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο. *Ἀλκιβιάδ μεταίτιος γνεται*

2 καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη

sectati testes et fortasse adiutores eorum petulantiae ac lasciviae fuerant; nam *ἀκόλουθοι* proprie dicuntur servi, qui dominos sectantur. Vid. Casaub. . . ad Theophr. Charact. c. 11. . . et Periz. ad Aelian. Var. Hist. XIV 14." Duk. — *ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί.* Hinc petiit Plut. Alc. 19. Apud oratores de hac re quicquam nos legere non meminimus. — *μετὰ . . . οἴνου.* Cf. adn. V 69, 2. — *ἐν οἰκίαις.* In Polytionis domo, ut tradunt Isocr. XVI 6. Andoc. I 12. Plut. Symp. 1, 4, 3. Et illam quidem domum nominaverat Andromachus, sed Charmidis et Phereclis postea addiderunt Agariste et Lydus. Vid. Andoc. I 16. 17. Quo pluralis numeri usus satis explanatur. Male Nep. Alc. 3 in domo *sua* facere mysteria dicebatur.

§ 2. *τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο.* Quo iure id factum sit, explicant Droys. Mus. Rhen. III p. 184 sqq. et IV p. 36 sqq. Weisweil. l. l. p. 34 sqq. Certe violatorum Hermarum culpa vacuus fuit. Cf. Grot. Hist. Gr. VII p. 240 (vers. germ. IV 186). — *καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες* . . . „Si vulgatam retines, verte: atque haec (indicia) excipientes ii, qui A. oderant, quod ipsis impedimento esset . . . et quod putarent. De *ὑπολαμβάνω* vid. V 49, 4 et schol. VIII 105, 3. Herodot. VI 27." Dobr. Qui verba *καὶ νομίσαντες* non recte cum ceteris iunxit. Debent cohaerere *ὑπολαμβάνοντες καὶ νομίσαντες.* Neque vero in temporum diversitate haerebis, cum *νομίσαι* sensu incohativo sit opinionem concepisse, in eam opinionem adductum esse, ut putarent. *Ὑπολαμβάνειν* autem utique hic est in usum suum, pro occasione arripere (*aufgreifen*). Simile est Luci. Calumn. 17 *ὑπολαμβάνοντες τὴν ἐπιθυμίαν προσεξέκαιον εὐθὺς καὶ ἀνεζωπύρουν*; dissimilia exempla a Dobr. allata nec schol. satis accurate *προσδεχόμενοι ὥστε πιστεύειν* interpretatus est. — *οἱ . . . ἀχθόμενοι.* Ex his Androclem *τὸν δημαγωγὸν ὄντα ἐχθρὸν ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ Ἀλκιβιάδου* nominat Plut. Alc. 19. Cf. Andoc. I 27. De eo vid. Thuc. VIII 65, 2. Droys. l. d. p. 203. Weisweil. l. d. p. 31 sq. 66. — *ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς . . . προεστάναι,* quod sibi impedimento esset, quo minus ipsi . . . praeessent, *weil er sie hinderte ihrerseits vorzustehen.* Cf. Krueg. Gr. § 51, 6 adn. 4. — *ἐμεγάλυνον,* scil. *αὐτά.* —

αὐτῶν ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

καὶ πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι μάτην ἐπιχειρεῖ.

29. Ὁ δ' ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μηνύματα 1
ἀπελογεῖτο καὶ ἑτοῖμος ἦν πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι [εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν] (ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἐπεπόριστο), καὶ εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ 2
διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνῶσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό 3
τε στράτευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη ἀγωνίζηται,

Cap. 29. § 3. Pro verbis μὴ εὔνουν ἔχῃ schol., qui adnotat φοβού-

ἐπιλέγοντες, praeterea afferentes. — τὴν ἄλλην ... παρανομίαν. Vid. 15, 4.

Cap. 29. § 1. ἑτοῖμος ἦν ... κρίνεσθαι. De re cf. Xen. Hist. Gr. I 4, 14. — εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν interpretandi causa factum est ex eo quod mox legitur εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο et male scriptoris verbis additum. Si enim pro condicione id accipis, non si id fecisset, in iudicium venire paratus erat, sed hoc ipsum iudicio disceptandum committere volebat. Si vero interrogationem obliquam esse statuis, cum indicativo εἰ εἰργασμένος ἐστίν dicendum erat. Nam huc afferi neque III 32, 2 potest εἰ ἄνδρας διέφθειρεν (significat enim quod (cf. adn.) viros interfecisset) neque I 134, 1 γνῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει, ubi pariter atque in reliquis exemplis a Kuehn. Gr. max. § 595, 3 allatis non obliquam habemus enuntiationem relativam. Recte igitur verba del. Herw. Stud. Thuc. p. 83. — ἤδη γὰρ ... ἐπεπόριστο, omnia enim iam parata erant et profectio proxime instabat. Itaque haec rei explicatio ad πρὶν ἐκπλεῖν refertur. De verbis τὰ τῆς παρασκευῆς cf. VIII 77. adn. II 60, 1. — εἰ μὲν ... εἴργαστο ... εἰ δ' ἀπολυθείη, si quid horum fecisset (at nihil se commisisse) ..., sin absolutus fuerit (idque facile sperari posse). — ἄρχειν, scil. ἠξίου, quod ex ἑτοῖμος ἦν repetendum est. Cf. adn. § 2.

§ 2. καὶ ἐπεμαρτύρετο. De re hic et ad § 3 cf. Plut. Alc. 19 et Nep. Alc. 4. „Ἐπεμαρτύρετο ... ad infinitivos subiectos [relatum] notat obsecrabat, obtesta[batur], ... ad ὅτι σωφρ. εἴη significat [aut inde secundum adn. IV 8, 2 repetendum est] affirmabat, demonstrabat.“ Bau. — ἀπόντος περὶ αὐτοῦ. Attende insolentiorem collocationem ideo tamen non damnandam, quod περὶ etiam alibi genetivo postponitur. Cf. II 36, 4. — πρὶν διαγνῶσι. Cf. adn. 10, 5. — ἐπὶ ... στρατεύματι, scil. ἄρχοντα. Cf. Xen. Cyr. I 2, 5. Matth. Gr. § 586 β'.

§ 3. μὴ εὔνουν ἔχῃ, ne

ὅ τε δῆμος μὴ μαλακίζηται, θεραπεύων ὅτι δι' ἐκεῖνον οἵ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες, οἳ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀναγωγήν, ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἔμελλον ῥᾷον αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον [κομισθέντα] αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

1 30. Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγίγνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν

οἱ Ἀθηναῖο ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβαίνουσιν ὠμενοι τὸ στράτευμα ὡς οὐκ εὔνουν αὐτοῖς· γράφεται δὲ ἔν τισι μὴ εὔνουν ἔχῃ, καὶ ἀκουστέον μὴ ἄρα εὔνουν ᾖ τὸ στράτευμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ, in parte librorum aliam scripturam invenisse apertum est. Sed quid pro illis ibi legerit, satis certo cognosci nequit; fortasse μὴ εὔνουν οὐκ ᾖ. Servandum utique est quod nunc libri omnes praebent. Cf. adn.

ἀγωγήν It. Vat. Aug. M. m. Cass. Gr. Cl. Ven. B. C. G. H. Cf. adn. IV 29, 1.

sibi faventem haberet exercitum, i. e. ne exercitus a partibus eius staret. Cf. III 30, 3. 47, 2. IV 78, 2. — ἀγωνίζηται, i. e. δικάζηται, ut extr. cap. iterum. — μαλακίζηται. Plut. περὶ τὴν κρίσιν ἀμβλύτερος γένηται. Cf. de hoc usu verbi μαλακίζεσθαι III 37, 2. 40, 7. — θεραπεύων, colens illum. — δι' ἐκεῖνον. Cf. V 45 sqq. VI 16, 6. — οἵ τ' Ἀργεῖοι ... Μαντινέων τινές. De numero utrorumque vid. c. 43. Neglegentius Plutarchus l. d. ambos mille fuisse dicit. Add. Paus. VIII 8, 4. — ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, rem (τὸ ἤδη ἀγωνίζεσθαι αὐτόν) avertebant atque contra nitentes impediebant. Imperf. de conatu. Cf. Cass. Dion. XLVI 17, 7 ἀπέτρεψεν ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀπέσπευσεν. — ἐνιέντες, immittentes (in contionem), subornantes. — ἔλεγον, iubebant, suadebant. Cf. adn. II 71, 4 et de similibus verbis adn. I 131, 1. II 24, 1. III 15, 1. — ἐλθόντα, reversum. Cf. IV 65, 3. Plat. Prot. 310c. — κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς. Rogaverunt, ne accusatio admitteretur, sed iudicium de ea faciendum in aliud tempus differretur. Cf. Weisweil. l. l. p. 33 sq. — κομισθέντα propter inanem molestiam (nihil enim ad sententiam addit) pro interpretamento habendum est. Del. Herwerd. l. l.

Cap. 30. § 1. θέρους μεσοῦντος ἤδη. Scirophorione mense rem factam esse arbitratur Dodw. Idque eo confirmat Droys. l. d. p. 170, quod Isaeus VI 14 Arimnesto archonte classem in Siciliam profectam esse dicat. Cf. Clint. Fast. Hell. ad a. 415. — ἡ ἀναγωγὴ ἐγίγνετο. Similiter imperfectum ἀνήγοντο legitur 32, 2. Scriptor in re describenda commoratur. Cf. infra

ξυμμάχων τοῖς πλείστοις καὶ ταῖς σιταγωγοῖς ὁλ-
κάσι καὶ τοῖς πλοίοις καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ
ξυνείπετο πρότερον εἴρητο ἐς Κέρκυραν ξυλλέγε-
σθαι, ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν
τὸν Ἰόνιον διαβαλοῦσιν· αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι καὶ
εἴ τινες τῶν ξυμμάχων παρῆσαν ἐς τὸν Πειραιᾶ
καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπλήρουν τὰς
ναῦς ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος 2
ὅμιλος ἅπας ὡς εἰπεῖν ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστῶν
καὶ ξένων, οἱ μὲν ἐπιχώριοι τοὺς σφετέρους αὐτῶν
ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν ἑταίρους, οἱ δὲ
ξυγγενεῖς, οἱ δὲ υἱέας, καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα
ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσοιντο, τοὺς
δ' εἴ ποτε ὄψοιντο, ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν
ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο·

31. Καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον 1
μετὰ κινδύνων ἀλλήλους ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς
ἐσῄει τὰ δεινὰ ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν· ὅμως δὲ

Cap. 30. § 2. υἱεῖς codd. Emend. Wecklein. Cur epigr. p. 21.
Cap. 31. § 1. ἀπολείπειν Ven. Reg. Sed cf. adn. III 92, 2. V 98.

ἐπλήρουν. — τοῖς πλοίοις] τοῖς μικροῖς, ἃ δὴ καὶ λεπτὰ ἄλλοθι εἶπεν. Schol. — ἄκραν Ἰαπυγίαν. Hoc promunturium, quo longissime in maria excurrere Italiam Plinius dicit, ab aliis Salentinum, hodie Capo di St. Maria di Leuca appellatur. Sine articulo ἄκρα Ἰαπ. legitur etiam c. 33. 44. VII 33 et apud alios. — τὸν Ἰόνιον διαβαλοῦσιν. De ellipsi κόλπου nominis vid. sd. III 107, 1, de hac notione διαβάλλειν verbi adn. II 83, 3.

§ 2. ξυγκατέβη, cum iis descenderat. Cf. Diod. XIII 3, 1. — ὡς εἰπεῖν. Cf. adn. I 1, 2. — οἱ μὲν ἐπιχώριοι. Huic μέν respondet id δέ, quod legitur 31, 1 in verbis οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος. — ἰόντες. Iunge προπέμποντες καὶ ἰόντες et μετ' ἐλπίδος τε ἅμα καὶ ὀλοφυρμῶν. — τὰ μὲν ... ὄψοιντο. Sic interpretare: illa quidem (res Siculas) in suam potestatem se redacturos esse (sperantes), hos (suos) vero num unquam rursus essent visuri, (dubitantes). Prius enim enuntiatum ὡς κτήσοιντο ex ἐλπίδος pendet, alterum εἰ ὄψοιντο cum ὀλοφυρμῶν cohaeret. Pariter ἰδεῖν rursus videre significat Soph. OR. 824. Phil. 1392. — πλοῦν ... ἀπεστέλλοντο ita dicta sunt ut ὁδὸν ἐλθεῖν, ὁδὸν στέλλεσθαι, similia.

Cap. 31. § 1. καὶ ... ἐσῄει. Rem ita persequitur scriptor, ut a participiis ad enuntiationem primariam et per se constantem

τῆς παρούσης ῥώμης [διὰ τὸ πλῆθος ἑκάστων ὧν ἑώρων] τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἧκεν ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη, πολυτ
πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ, τῆς π
σκευ
πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο.
2 ἀριθμῷ δὲ νεῶν καὶ ὁπλιτῶν καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτείδαιαν μετὰ Ἅγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν· τετράκις γὰρ χίλιοι ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τριακόσιοι ἱππῆς καὶ τριήρεις ἑκατὸν καὶ Λεσ-

τῇ παρούσῃ ῥώμῃ codd., aspectu praesentis potentiae Valla. Cf. adn.

transeat. Cf. IV 55, 3. — τῆς παρούσης ῥώμης ... τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. Molestam et inanem quam in codd. habemus verborum abundantiam Class. artificiosa ratione excusare studet. Dicit enim vocabulum ῥώμη apud Th. non robur significare, sed roboris sensum eaque de causa τὴν παροῦσαν ῥώμην et τὸ πλῆθος ἑκάστων diversa esse. Sed quid hic sibi velit praesens roboris sensus (licentius Class. vertit *das Bewusztsein des gegenwärtigen Uebergewichts*) non assequimur, cum animi confidentia propter multitudinem earum rerum, quas ante oculos habebant, concepta prorsus eadem res sit. Deinde vero ex hac interpretatione Class. τῇ ὄψει cum ἑώρων iungere coactus est, ubi cum omni vi careat (longe diversum est propter oppositionem (cf. adn.) III 112, 4 neque quicquam cum hoc loco simile habet II 11, 7), quam maxime languidum est. Atque ad ἀνεθάρσουν id referri cum collocatio tum similitudo verborum τῇ ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες IV 34, 1 ostendit. Leni facta emendatione, quam ipsa verborum structura postulat (nam duo dativi hic in idoneam sententiam cum verbo ἀνεθάρσουν iungi nequeunt), continuo interpretamentum scriptoris verbis insertum esse cognoscitur. Apud Th. autem vocabulum ῥώμη etiam robur valere IV 18, 3. VII 63, 4 ostendunt, ubi nisi interpretandi artificiis uti malis, aliter id intellegere non possis. — κατὰ θέαν. Cf. adn. V 7, 3. — ὡς ἐπὶ ... διάνοιαν, tanquam ad contemplandum memorabilem atque incredibilem conatum. — πρώτη ... Ἑλληνικῇ, qui primus unius urbis (apparatus. Cf. Krueg. Gr. § 47, 9 adn. 5) profectus est copiis Graecis, i. e. hic apparatus primus fuit unius urbis (apparatus), in quo copiae ex universa Graecia collectae profectae sunt. Falso igitur ἡ πρώτη Dobr.

§ 2. ἡ ἐς Ἐπίδαυρον ... καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτείδαιαν. Vid. II 56, 2. 58, 1. — πολλοί. Sic, non ἄλλοι, quod Krueg. coniecit, scribens non ad proxima superiora Λεσβίων καὶ Χίων, sed ad remotiora τετρακισχίλιοι ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων videtur respicere. Significantur enim socii, qui naves non praebebant. Ceterum hi socii II 56, 2 commemorati non sunt.

βίων καὶ Χίων πεντήκοντα καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ ξυνέπλευσαν· ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ πλῷ ὡρμήθησαν καὶ παρασκευῇ φαύλῃ, οὗτος δὲ ὁ στόλος ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος καὶ κατ' ἀμφότερα, οὗ ἂν δέῃ, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐξαρτυθείς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ διδόντος καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς ἑξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγοὺς καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίστας, τῶν δὲ τριηράρ-

Cap. **31.** § 3. *τῶν δὲ τριηράρχων* Ven. et in marg. Cl.; reliqui *δὲ* om. Illud legendum esse primus docuit Heilm.

§ 3. *ἐπὶ βραχεῖ πλῷ* ... *καὶ παρ. φαύλῃ*, ad brevem expeditionem et cum tenui apparatu. Dativus *παρασκευῇ* igitur non pendet ex *ἐπί*. — *οὗτος δὲ ὁ στόλος*. Ex superioribus repetendum est *ὡρμήθη*. Class. mavult mutilum esse enuntiatum et verbo finito carens, quale nullum apud Th. invenitur, ea ut videtur de causa, quia hic *ὡρμήθη* posterioris temporis sit quam supra *ὡρμήθησαν*. Sed cur non de posteriore tempore ipse aor. subaudiatur, cum 9, 2 (cf. adn.) etiam futurum ex aoristo supplendum sit? — *οὗ ἂν δέῃ*. Haec cum prout opus fuerit significare non possint, aut, id quod Iacobs. fecit, de loco explicanda sunt: *εἴτε κατὰ γῆν εἴτε κατὰ θάλασσαν*, aut, quoniam haec notio vv. *κατ' ἀμφότερα καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ* satis expressa est, convertenda quocunque opus est. — *τὸ μὲν ναυτικόν*. His multo post *τὸ δὲ πεζόν* patet respondere. — *τῶν τριηράρχων*. De his vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 699 sqq. Herm. Antiqu. Gr. I § 162, 7 sqq. Schoem. Antiq. Iur. p. 326 sq. Antiqu. Gr. I p. 489. Thucydidis aetate, ut ipse docet, „respublica naves et stipendium ordinarium virorum eas complentium dabat; trierarchae eas instruebant seu armabant et, ut bonos gubernatores et remiges haberent, publicum stipendium augere consueverant.“ · Arn. — *δραχμὴν* ... *διδόντος*. Cf. adn. III 17, 2. VI 8, 1. VIII 45, 2. Manso Spart. II p. 457 sq. dubitat, qui hic sint nautae. Ex illis autem locis, sicut ex proximis *τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν*, hoc nomen hic non angustius valere, sed complecti remiges apparet. — *ναῦς* ... *κενάς*. Id est armamentis carentes seu navium alveos (*den Rumpf der Schiffe*). Vid. Boeckh. l. d. p. 712. Qui ibidem III p. 201 dubitari posse dicit, an magna pars armamentorum lignеorum (*ξυλίνων*, non *κρεμαστῶν*) navium vocabulo iam significetur. Aliter *νῆες κεναί* (i. e. *ἀνδρῶν κεναί* VII 77, 7) dicuntur I 27, 2. II 90, 6. 93, 4. — *ταχείας* ... *ὁπλιταγωγούς*. De differentia triremium *ταχειῶν*, quas *πρὸς ναυμαχίαν ἐπιτηδείους* explicat schol. 43, et *στρατιωτίδων* (43) sive *ὁπλιταγωγῶν* vid. Boeckh. Oec. civ. I p. 386 sq. Cf. interpr. Demosth. IV 16 et 22 et de *ὁπλιταγωγοῖς* adn. 43. — *ὑπηρεσίας*. Cf. adn. I 143,

χων ἐπιφοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ
διδόντων τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν [καὶ ταῖς
ὑπηρεσίαις] καὶ τἆλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς
πολυτελέσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα
προθυμηθέντος ἑνὸς ἑκάστου ὅπως αὐτῷ τινι
εὐπρεπείᾳ τε ἡ ναῦς μάλιστα προέξει καὶ τῷ
ταχυναυτεῖν, τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς
ἐκκριθὲν καὶ ὅπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν
4 μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἁμιλληθέν. ξυνέβη
δὲ πρός τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ

Seclusa non legit schol., cuius verba infra in adn. attulimus. Si omni remigio merces aucta esset, non possent praeter hoc quibus idem factum esset summi ordinis rémiges commemorari. Cf. A. de Velsen Sched. crit. p. 19 sqq.

1. VIII 1, 2. — *ἐκ δημοσίου.* Similiter *κοινόν* sine articulo legitur I 80, 4 *οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν*, ubi cf. adn. Add. adn. V 50, 4. Aliter infra § 5. — *τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν.* Summo remigum ordini. Cf. adn. IV 32, 2. „*Οἱ δὲ θρανῖται μετὰ μακροτέρων κωπῶν ἐρέττοντες πλείονα κόπον ἔχουσι τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο τούτοις μόνοις ἐπιδόσεις ἐποιοῦντο οἱ τριηράρχαι, οὐχὶ δὲ πᾶσι τοῖς ἐρέταις.*“ Schol. — *σημείοις.* „Potest cogitari de *παρασήμοις* et tutelis [quas tutelas omissas cupit Bloomf.] navium.“ Duk. „Wesselingius [quoque] ad Diod. Sic. XIII 3, 2 dubitat, an sint quaedam ornamenta ex prora prominentia, cuiusmodi *ἀκροστόλιον* aut *παράσημον*. Quae interpretatio haud dubie optima est.“ Bloomf., apud quem vide plura de insignibus navium. Cf. praeter alios Heyn. ad Verg. Aen. X 171. Schuetz. ad Aesch. Sept. 210. Guhl. et Koner Vit. Graec. et Rom. I p. 287. Deinde *κατασκευαί* sunt armamenta. — *ἐς τὰ μακρότατα*] *ἐπὶ πλεῖστον.* Schol. Aptior videtur significatio summopere quam in longissimum, et *μακρός* non raro est *μέγας*. Cf. adn. III 39, 3. Paulo aliter *ἐπὶ μακρότατον* dicitur. Cf. adn. I 1, 2. — *καταλόγοις χρηστοῖς ἐκκριθέν*] *καταλόγοις ἀκριβέσι δοκιμασθὲν καὶ προκριθέν.* Schol. Et idem: *χρηστοῖς*] *ἀληθέσι, βεβασανισμένοις.* „Dubium est, intelleganturne *κατάλογοι* delectus ipse, opus scribendorum militum, an indices et commentarii, *Listen*, *Rollen* . . . Utrumque [enim] notat *κατάλογος*, indices tamen magis.“ Bau. Cf. adn. 43. Alteri tamen interpretationi magis favet dativus. — *σκευῶν*, vestitus. Cf. adn. I 8, 1. — *ἁμιλληθέν*, cum inter se certasset (peditatus). Nonnullis quidem scriptoribus hoc deponens medium est, ut Eur. Hel. 1471 et Dioni Cass. XLIII 23 et Aristidi I p. 149, sed Eur. Hel. 165 et Plat. Legg. 968b ut hic Thucydidi deponens passivum. Cf. Matth. Gr. § 496, 5b p. 1109, ubi semper hoc verbum deponens passivum esse male traditur, et Krueg. Gr. § 40.

§4. *ἔριν . . . προσετάχθη*, ut certarent in eo munere (s. de eo negotio), cui quis-

τις ἕκαστος προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο τήν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν [δημοσίαν] καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως ὅσα τε ἤδη προετετελέκει καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγοὺς ἀπέστελλε, τῶν δὲ ἰδιωτῶν ἅ τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνηλώκει καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλεν ἀναλώσειν, χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ τοῦ

§ 5. δημοσίαν om. Valla. Cf. adn.
προσετετελέκει codd., cui repugnat ἤδη. Emend. Reisk.
ἀναλώκει codd. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 17.

que praefectus erat. Cf. VII 70, 3 πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετάχθη αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. Insolentius autem τὶς ἕκαστος dicta sunt pro usitatis ἕκαστός τις III 45, 4. IV 63, 1. Qua re Krueg. videtur motus esse, ut ἕκ. deletum vellet. In aliis tamen formulis τίς similiter modo anteponitur, modo postponitur, ut τινὲς ὀλίγοι IV 46, 5 et ὀλίγοι τινές, τὶ μᾶλλον IV 21, 3 et μᾶλλόν τι, τινὰ μίαν VI 61, 2 pro usitatioribus μίαν τινά. Et sic τὶς . . . ἕκαστος iterum VII 75, 5. — ἐς τοὺς . . . ἐπίδειξιν . . . εἰκασθῆναι. Subiectum infinitivi est τοῦτον τὸν στόλον (§ 3 init.) vel solum τοῦτο (hanc rem, hanc expeditionem). De ἐς praep. vid. Matth. Gr. § 578c. Krueg. Gr. § 68, 21 adn. 6, de ἐπιδείξεως nomine adn. III 42, 3. Εἰκασθῆναι, ad quod simul audias εἶναι, significat esse videri. Cf. I 10, 2 διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἢ ἔστιν. — καὶ ἐξουσίας] τὴν περιουσίαν ἐξουσίαν φησί. Schol. Cf. III 45, 4. Minus apte a Bau. I 38, 5 et IV 39, 2 comparantur. Ἀρχήν valere contra usum vocabuli suspicatur Class.

§ 5. δημοσίαν a Valla non expressum propter articulum non iteratum et propter superiora τῆς πόλεως idem sonantia expungi et nos voluimus et Krueger. Defendit praeter Bloomf., quem ne intellexisse quidem, cur omissio articuli falsa videretur, ex exemplis ab eo adscriptis apparet, Bernhardyus Synt. p. 323, adversus quem dixit Franke in Quaest. Aeschin. p. 15. Neque collocationis causa conferendum cum 46, 3 (vid. adn.) et ideo adiectum esse existimandum est, ut, quemadmodum τῆς πόλεως et τῶν στρατευομένων, ita δημοσίαν et τὴν ἰδίαν inter se respondeant. Nam τῶν στρατευομένων et τὴν ἰδίαν pari modo ad τὴν ἀνάλωσιν pertinent, ita ut privatum hunc sumptum eundemque militantium esse significetur. Verba autem quae antecedunt cum propter δημοσίαν sine articulo postpositum eadem ratione inter se referri nequeant (cf. Kuehn. Gr. max. § 464, 7 e. f), aut is civitatis sumptus qui publicus esset significaretur aut is publicus qui civitatis esset et cogitando opponendus esset aut privatus civitatis sumptus aut publicus alius cuiusdam sumptus, qui nulli sunt. — ἅ . . . τις, quae . . . quisque. — ἐκ τοῦ

δημοσίου μισθοῦ πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατείαν, καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ ἂν τάλαντα ηὑρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα.
6 καὶ ὁ στόλος οὐχ ἧσσον τόλμης τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπῆσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη.

1 32. Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν καὶ ἐσέκειτο πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν ἑκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο, εὐχαί. ἡ ἀναγωγὴ γίγνεται ἐς Κέρκυραν, ἔνθα τὸ πᾶν στράτευμα ξυνελέγετο.

εὑρέθη codd. Cf. sd. IV 54, 1.

δημοσίου, ex aerario, quod Latini quoque publicum appellant. Cf. adn. § 3. — παρασκευάσασθαι. De aor. inf. cf. adn. III 10, 6. IV 60, 2. — ἐπὶ μεταβολῇ ... ἔμπορος ἔχων ἔπλει. Μεταβολή est negotiatio. Cf. Saupp. ad Xen. Memor. III 7, 6. De senteutia „cf. VII 13, 2 εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι ... τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῄρηνται. Hanc commixtionem belli et mercaturae necesse erat exoriri ex ea militandi ratione, quae militiam magis intermissionem consuetorum negotiorum faciebat quam vitae genus, quod quis profiteretur. Cf. Liv. V 8". Arn. Add. Liv. XXXIII 29, 4 et ibi Duk.

§ 6. τόλμης θάμβει, stupenda conatus magnitudine. — στρατιᾶς ... ὑπερβολῇ, exercitus adversus eos quos aggrediebantur superiore magnitudine, *durch die Ueberlegenheit ihres Heeres gegenüber denjenigen, welche sie angriffen.* Cf. II 65, 11 γνώμης ἁμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῆσαν. — μέγιστος ... διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας, navigatio ab agro domestico longissima. Cf. III 93, 1 βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους. — ἤδη. Usitatius fore δή adnotat Bekk. Sed ἤδη tunc significat. Cf. VII 55, 2. Arist. Thesm. 662. — μεγίστῃ ἐλπίδι. Cf. 90, 2. — πρὸς τὰ ὑπάρχοντα, pro (si comparatio fit cum) iis quas habebant opibus. Cf. adn. III 37, 3. V 9, 4.

Cap. 32. § 1. ἐσέκειτο = ἐσετέθειτο, imposita erant. Cf. adn. IV 130, 3. — ὑπεσημάνθη. Usitatum verbum de hac re esse demonstrat Bloomf. Cf. I 82, 3. — πρὸ τῆς ἀναγωγῆς cum νομιζομένας (consuetas) iunge. — ὑπὸ κήρυκος. „Praecone verba praeeunte, vota sollemnia nuncupante." Haack. Cf. Pflugk. ad Eur. Alc. 737. Matth. Gr. § 592 β'. Krueg. Gr. § 68,

κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα
καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς οἵ τε ἐπι-
βάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνεπηύχοντο 2
δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς τῶν τε πο-
λιτῶν καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι.
παιανίσαντες δὲ καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς
ἀνήγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαν-
τες ἅμιλλαν ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο. καὶ
οἱ μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν, ἔνθαπερ καὶ τὸ ἄλλο
στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπείγοντο
ἀφικέσθαι.

Συρακόσιοι βουλεύονται περὶ τοῦ ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων.

Ἐς δὲ τὰς Συρακούσας ἠγγέλλετο μὲν πολλα- 3
χόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι ἐπιστεύετο
ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκ-
κλησίας ἐλέχθησαν [τοιοίδε] λόγοι ἀπό τε ἄλλων,

Cap. 32. § 2. ξυνεπεύχοντο codd. Cf. sd. IV 54, 1. παιανίσαντες Ar. Chr. C. corr. Aug., reliqui παιωνίσαντες. Cf. sd. IV 43, 3.

43 adn. 1. — κρατῆρας ... σπένδοντες. Hunc morem veterum illustrari locis Arri. Anab. VI 3, 1. Diod. XIII 3, 2 aliis docent interpretes. De ἐπιβάταις vid. adn. III 95, 2. Cum naves πλήρεις essent, remiges iam in iis erant nec simul libabant.

§ 2. ὁ ἐκ τῆς γῆς. De attractione cf. adn. I 8, 2. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 13. — σφίσι. Cf. adn. I 20, 1. — ἐπὶ κέρως, longa navium serie. Cf. adn. II 90, 4. — ἅμιλλαν ἐποιοῦντο, „i. e. naves ... cum in altum pervectae essent, non suum quaeque locum in illa longa serie servabant, sed inter se certabant, quae prima Aeginam perveniret.“ Arn.

§ 3. τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου. Similiter paulo post πιστεύειν τὰ περὶ τῆς στρατείας et εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν. Cf. Bernh. Synt. p. 262 et adn. VIII 14, 2. — [τοιοίδε] λόγοι ita collocatum est, ut ad ἀπό τε ἄλλων et καὶ Ἑρμοκράτης ... ἔλεγε ... τοιάδε (= καὶ ἀπὸ Ἑρμοκράτους) pariter pertineat. Id tamen per sententiam fieri nequit, cum neque aliorum orationes praeter Hermocratis et unius Athenagorae deinde afferantur neque ipsa Hermocratis oratio talis fuerit quales omnium aliorum orationes, sed cum iis tantum consenserit, qui nuntio de Atheniensium expeditione allato fidem habebant. Neque haec repugnantia ita tollitur, si cum Class. τοιοίδε verbis τῶν μὲν ... λεγόντων explicari volumus. Nam non solum haec verba ad hanc rationem non conformata sunt, sed ne sic quidem fieri potest, quin sententiae atque orationes aliorum cum Hermocratis contione convenire dicantur. Sed satis apparet τοιοίδε a stolido quodam librario interpretandi causa ex inferiore τοιάδε adscriptum esse. Cf. VIII 14, 2. — ἀπό τε ἄλλων. De ἀπό vid. adn. I 17, 1. Post τέ

τῶν μὲν πιστευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας [τῆς τῶν Ἀθηναίων], τῶν δὲ τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος παρελθὼν αὐτοῖς, ὡς σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε καὶ παρῄνει τοιάδε.

1 33. „Ἄπιστα μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινές,
δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν,
καὶ γιγνώσκω ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι
ἢ λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθου-
σιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι· ὅμως δὲ
οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχήσω κινδυνευούσης τῆς
πόλεως, πείθων γε ἐμαυτὸν σαφέστερόν τι ἑτέρου
2 εἰδὼς λέγειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ἡμᾶς, ὃ πάνυ
θαυμάζετε, πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηνται καὶ ναυτικῇ
καὶ πεζῇ, πρόφασιν μὲν Ἐγεσταίων ξυμμαχίᾳ καὶ

λόγος Ἑρμοκράτους, ἐν ᾧ πρῶτον μὲν τοὺς Ἀθηναίους ἐν τάχει μὲν παρέσεσθαι § α'—γ', οὐ μέντοι ἄγαν γε φοβεροὺς δεῖν εἶναί φησιν § δ'—ς'.

Cap. 33. § 2. ὑμᾶς in plurimis et optimis libris. „Bened. malebat ὑμᾶς propter sequens θαυμάζετε. Sed hoc argumentum non valet, cum sane ad omnes Syracusanos Athenienses accederent, ergo etiam ad Hermocratem, non autem omnes de ea re mirati dubitarent, certe non idem Hermocrates." Haack.

πεζικῇ vulgo, πεζῇ ex solo G. enotatum. Sed πεζικόν apud Atticos quidem scriptores id est quod ad exercitum vel pugnam pedestrem pertinet. Quare πεζὴ στρατιά I 141, 4. V 2, 3. VII

autem rursus in altero membro leviter mutata est oratio. Cf. adn. I 16. III 36, 2. — τῆς τῶν Ἀθηναίων non solum inutilia et absurda sunt, postquam nudum περὶ τοῦ ἐπίπλου de eadem re dictum praecessit, sed ita addita, quasi etiam de aliorum hic expeditione cogitari possit (cf. adn. 15, 2). — παρελθὼν αὐτοῖς. Cf. ad. 19, 2. — ὡς ... οἰόμενος εἰδέναι. Si aut ὡς omittendum aut εἰδώς scribendum fuisse, cum illo ὡς notio verbi οἰόμενος iam contineatur (cf. Matth. Gr. § 568), putes, haec exempla meliora te docebunt: VII 40, 3 τά τε ἄλλα διεπράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι, IV 114, 4 ὡς ἡγούμενος. Cf. Herod. VII 213. Plat. Ap. 35a. Luci. Di. Mort. 14. Latine coniunctivo quia crederet expresseris.

Cap. 33. § 1. περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας, i. e. περὶ τῆς τοῦ ἐπίπλου ἀληθείας, ut μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως I 32, 2. Cf. Bernh. Synt. p. 54. — λέγοντες ad ea pertinet, quae ex suo iudicio dicunt, ἀπαγγέλλοντες ad ea, quae comperti renuntiant. — ὅμως δέ ...] ἤγουν, ὅμως οὐ καθέξω ἐμαυτὸν ἤδη κινδύνου ἐπερχομένου τῇ πόλει, καταφοβηθεὶς τὸ δόξαι ἄπιστα φθέγγεσθαι καὶ ἐκ τούτου ἄφρονα (rectius ἄφρων) ὑπειλῆφθαι. Schol. — πείθων γε. Cf. adn. IV 65, 4.

§ 2. πρόφασιν. Cf. adn. III 111, 1. — ξυμμαχίᾳ ... κατοικίσει. „Dilogiam habet

Λεοντίνων κατοικίσει, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπι-
θυμίᾳ, μάλιστα δὲ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἡγού-
μενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα ἕξειν.
ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομένων, ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν 3
ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐτοὺς
καὶ μήτε καταφρονήσαντες ἄφρακτοι ληφθήσεσθε
μήτε ἀπιστήσαντες τοῦ ξύμπαντος ἀμελήσετε. εἰ 4
δέ τῳ καὶ πιστά, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ δύναμιν
μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω οἷοί
τε ἔσονται ἢ πάσχειν, οὐδ' ὅτι μεγάλῳ στόλῳ
ἐπέρχονται ἀνωφελές, ἀλλὰ πρός τε τοὺς ἄλλους
Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον (μᾶλλον γὰρ ἐθελήσου-
σιν ἐκπλαγέντες ἡμῖν ξυμμαχεῖν), καὶ ἢν ἄρα ἢ
κατεργασώμεθα αὐτοὺς ἢ ἀπράκτους ὧν ἐφίενται

7, 2. 12, 1. 15, 1. 16, 1. 22, 1. 79, 1 (cf. IV 6, 2. VI 103, 1. VII 42, 6) et πεζὴν μάχην Plat. Legg. 707c, sed ὅπλα πεζικά Plat. Legg. 753b, ἀγαθοὺς τὰ πεζικά Xen. Cyr. I 8, 15. Nihil valet quod Thom. Mag. hic πεζικῇ legit, quippe qui multo posterior fuerit antiquioribus codd. Th.

κατοικήσει perperam in optimis libris.

§ 4. ἀνωφελεῖς codd. Cf. adn.

dativi structura: in ξυμμαχίᾳ est ob societatem, iure, officio societatis, in κατοικίσει est pro ἐπί consilii nota. Causam tamen indicat utrobique, impellentem alteram, alteram consilii.“ Bau. Cf. κακώσει καὶ ... προσποιήσει III 82, 1. Matth. Gr. § 398b. Frustra igitur ἐπ' Ἐγ. ξυμμαχίᾳ Herw. Stud. Thuc. p. 84. — τὸ δὲ ἀληθές, revera autem. Cf. Plat. Parm. 128c. Tim. 22c.

§ 3. ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ... ἀμυνεῖσθε αὐτούς, quomodo opibus quas habetis (cf. adn. 31, 6) usi eos repellatis. Relativa non raro postponi vidimus ad III 39, 2 (cf. adn. IV 4, 1); de verbis ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων cf. adn. II 62, 5. IV 18, 2. — ληφθήσεσθε, deprehendamini. Cf. V 65, 5. VI 10, 4. — τοῦ ξύμπαντος, rerum summam.

§ 4. πιστά, scil. αὐτά ἐστι. Remotius est quam quod ex initio orationis, quo sane hic respicitur, repetatur δόξω λέγειν. — ἀνωφελές. Codd. scriptura ἀνωφελεῖς, nisi ad sequentia animum advertimus, defendi quidem potest simili exemplo 84, 3 ὁ Χαλκιδεὺς ξύμφορος ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν (= ὅτι ἀπαράσκευός ἐστι), de quo cf. Krueg. Gr. § 61, 5 adn. 8; sed cum ὅτι μεγάλῳ στόλῳ ἐπέρχονται pro subiecto sit posterioris πολὺ ἄμεινον, etiam in priore membro non potest esse enuntiatio causalis, sed item pro subiecto habendum est. Quod ut fiat, ἀνωφελές emendavimus, de quo restituendo Dobr. cogitavit. — πρός τε τοὺς ἄλλους Σικ., quasi infra secuturum sit καὶ πρὸς

ἀπώσωμεν (οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχωσί γε ὧν προσδέχ-
ονται φοβοῦμαι), κάλλιστον δὴ ἔργον ἡμῖν ξυμ-
5 βήσεται καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε. ὀλίγοι γὰρ
δὴ στόλοι μεγάλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων πολὺ
ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες κατώρθωσαν. οὔτε
γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ ἀστυγειτόνων
ἔρχονται (πάντα γὰρ ὑπὸ δέους ξυνίσταται), ἤν
τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ
σφαλῶσι, τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα, κἂν περὶ
σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίωσιν, ὅμως καταλείπ-
6 ουσιν. ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι, τοῦ
Μήδου παρὰ λόγον πολλὰ σφαλέντος, ἐπὶ τῷ
ὀνόματι ὡς ἐπὶ Ἀθήνας ᾔει ηὐξήθησαν, καὶ ἡμῖν
οὐκ ἀνέλπιστον τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι.

ἔργον Cl. Ven. C. F. Lugd. Mosqu. K. Ar. Chr. corr. Aug. M., vulgo ἔργων. „Ἔργον cum Bened. praetulimus, nam sic solet loqui ubique Thucydides; altera ratio ab eo aliena, si recte memini." Haack. Ex ea τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων potius diceretur.

§ 6. τοιοῦτον Cl. Ven. Reg. Bas. Gr. D. 1. E. Laur. K. m. Ar. Chr. Thom. Mag., quod apud Atticos multo frequentius est. Apud Thuc. tamen τοιοῦτο legitur etiam III 89, 5 (ubi unus Cl. τοιοῦτον) in iisdem verbis τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι et e libris restitutum est VII 86, 4. Et cum ne tragicis quidem prorsus abiudicandum sit (cf. Wecklein. Cur. epigr. p. 29), apud Th. quoque videtur tolerandum esse.

ἡμᾶς. Cf. adn. 32, 3. — οὐ γὰρ ... φοβοῦμαι = οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε φοβοῦμαι μὴ κ. τ. λ., nam id quidem certe non vereor ne etc. — καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε adiectum est extra eam rationem, quae inter κάλλιστον ... ξυμβήσεται et praegressam condicionem intercedit.

§ 5. ἀστυγειτόνων. Cum sententia generalis sit, nec ceteri Σικελιῶται praeter Syracusanos nec Carthaginienses et Ἰταλιῶται, quorum alterutros schol. significari putat, intellegendi sunt. — πάντα, scil. omnes incolae et vicini. — περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίωσιν. Cf. adn. I 69, 5.

§ 6. ὅπερ ... ηὐξήθησαν, i. e. ᾗπερ αὔξησιν ηὐξήθησαν. Cf. adn. 11, 2. 17, 1. — ἐπὶ τῷ ὀνόματι ... ηὐξήθησαν] καὶ γὰρ τὸν Μῆδον, ὑπὸ πάντων νενικημένον τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηναίων ἡττῆσθαι νενομίσθαι [λέγει] διὰ τοῦτο, ὅτι ἐπ' Ἀθήνας λόγος ἦν στρατεύειν αὐτόν. Schol. Pro ᾔει noli ἴοι propter Porti et Haasii interpretationes desiderare; Athenienses enim non ideo, quia fama erat a Medo Athenas (unas) bello peti, sed finito bello quia eas (unas) bello petitas esse praedicabatur, incrementa ceperunt, id quod et historia docet et superioribus τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ... ὄνομα καταλείπουσιν, quae hoc exemplo confirmantur, con-

ἔπειτα Συρακοσίοις παραινεῖ ξυμμάχους τε σφίσι ποιεῖσθαι § α'—γ' καὶ ἀπαντῆσαι Ἀθηναίοις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν, οὗπερ τὰς ὠφελίας λέγει § δ'—η'.

34. *Θαρσοῦντες οὖν τά τε αὐτοῦ παρασκευ-* 1
αζώμεθα καὶ ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι, ἔς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος, καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἢ ξυμμαχίαν ποιώμεθα [ἡμῖν] ἢ μὴ δέχωνται Ἀθηναί-
ους. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς Καρχηδόνα ἄμεινον 2
εἶναι πέμψαι. οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἀλλ' ἀεὶ διὰ φόβου εἰσὶ μή ποτε Ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν, ὥστε τάχ' ἂν ἴσως νομίσαντες, εἰ τάδε προήσονται, κἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι, ἐθελήσειαν ἡμῖν ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς [ἢ] ἐξ ἑνός γέ του τρόπου ἀμῦναι. δυνατοὶ δ' εἰσὶ μάλιστα τῶν νῦν, βουληθέντες· χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον κέκτηνται, ὅθεν ὅ τε πόλεμος καὶ
τἆλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαί- 3
μονα καὶ ἐς Κόρινθον, δεόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος

sentaneum est. Cf. adn. 29, 1. Ceterum attende diversam vim vocis *ὄνομα* supra atque hic.

Cap. 34. § 1. *τοὺς μὲν . . . τοῖς δέ.* Illi sunt *ὑπήκοοι*, hi *αὐτόνομοι*. Cf. 88, 4 et III 103, 1. — *ἔς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν*] *οὐχὶ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκουμένην. προεῖπε γὰρ περὶ τῶν βαρβάρων.* Schol. Ergo *πρὸς τοὺς Σικελιώτας*. — *ποιώμεθα [ἡμῖν]* perperam vertunt nobis conciliemus, quod esset *ξυμμαχίαν προσποιώμεθα*, et ne sic quidem *ἡμῖν* adderetur. Immo cum dativo scribendum erat *ξ. ποιώμεθα αὐτοῖς*. Sed *ἡμῖν* aut ex insequentibus litteris errore repetitis factum esse putamus (cf. adn. V 14, 4) aut in margine ad *ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος* adscriptum fuit et alieno loco in scriptoris verba immigravit. Class. vulgatam *ποιῶνται* reduxit nulla codd. auctoritate confirmatam; nec facile, ut putat, *ποιώμεθα* ad similitudinem *πειρώμεθα* longius remoti scribi poterat. Lenius *ξυμμαχίδα* Coraes; sed etiam sic *ἡμῖν* abundat. — *μὴ δέχωνται*, scil. *οἵ τε Σικελιῶται καὶ Ἰταλιῶται*.

§ 2. *ἄμεινον*. Cf. adn. I 118, 3. — *οὐ γὰρ . . . αὐτοῖς*, non enim praeter opinionem id (*ἡ στρατεία τῶν Ἀθηναίων*) iis accidit. — *τάχ' ἂν ἴσως*. Cf. adn. 10, 4. — *τάδε*] *τὰ καθ' ἡμᾶς.* Schol. Cf. adn. 36, 2. — *ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς*. De particulis *ἤτοι . . . γέ . . . ἢ* cf. adn. II 40, 2. — [*ἢ*] *ἐξ ἑνός γέ του τρόπου*, una certe aliqua ratione. Cf. *ἑνί γέ τῳ τρόπῳ* Plat. Phaedr. 242b. Men. 96d. Recte schol. *ἐν δὲ τῷ ἢ ἐξ ἑνός γέ ⟨του⟩ τρόπου περιττὸς ὁ ἢ σύνδεσμος· παρὰ γὰρ τὸ ἢ κρύφα ἢ φανερῶς ἀμῦναι τρίτον οὐδέν ἐστιν.*

4 βοηθεῖν καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ μάλιστα ἐγώ τε νομίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον ἥκιστ' ἂν ὀξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρήσεται. Σικελιῶται γὰρ εἰ θέλοιμεν ξύμπαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι πλεῖστοι μεθ' ἡμῶν, καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς ἀπαντῆσαι Ἀθηναίοις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς ὅτι οὐ περὶ τῆς Σικελίας πρότερον ἔσται ὁ ἀγὼν ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν Ἰόνιον, μάλιστ' ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν ὅτι ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες (ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς Τάρας), τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς

Cap. 34. § 4. τῇ Σικελίᾳ codd. Cf. adn.

§ 3. τὸν ἐκεῖ πόλεμον, bellum illic nondum prorsus compositum (cf. 36, 4), illic gerendum ac iam tumens. Cf. 78, 2.

§ 4. ἐγώ τε . . . ὑμεῖς τε. De duplici τέ . . . τέ cf. adn. III 54, 4. — πείθοισθε. Cum hoc quoque verbo superius ὅ cohaeret. — ὅτι πλεῖστοι. Ex superioribus εἰ θέλοιμεν repete εἰ θέλοιεν. — καθελκύσαντες . . . ναυτικόν, deducta . . . classi. — ἄκραν Ἰαπυγίαν. Cf. 30, 1. — οὐ περὶ τῆς Σικελίας . . . ὁ ἀγών. Non περί τινι, sed περί τινος μάχεσθαι (II 41, 5. VI 68, 3), πολεμεῖν (I 140, 4), ἀγωνίζεσθαι (II 63, 1. VI 16, 6. 78, 1. VIII 52, 1), ἀγῶνα εἶναι (II 42, 1. III 44, 1. 53, 2. V 9, 10. 101. VI 11, 6. 68, 3. VII 61, 1) Th. dixit pariterque reliqui prosae orationis scriptores. Praeterea hic dat. in codd. traditus in genetivum mutandus erat propter proximum τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι, quippe quod item a praepositione περί pendeat. — τὸν Ἰόνιον. Cf. sd. III 107, 1. — ὁρμώμεθα. Ne rationis contrariae causa hic ἡμεῖς μὲν ὁρμώμεθα et deinde αὐτοῖς δὲ τὸ πέλαγος exspectes, monemus in opposita sententia duo membra ex aequo collocata esse, quorum si logicam rationem sequamur, alterum alteri subiciendum sit. Cogitaveris enim ὅτι ὁρμώμεθα μὲν . . . φύλακες, τὸ δὲ πέλαγος ἐπεὶ αὐτοῖς πολύ ἐστι . . ., ῥᾳδίως ἂν ἐπιθοίμεθα κ. τ. λ., i. e. quanquam ex amica terra proficiscamur custodiendi atque defendendi causa, tamen, cum tam longinquum sit iis iter maritimum, ut naves vix una contineri possint, nos facile classem eorum aggressuros esse, si lente et disiuncta paulatim accedat. — ὑποδέχεται ἡμᾶς = ὑποδοχὴ (receptaculum, statio) ἡμῖν ἐστι. Cf. Krueg. Gr. § 53, 1 adn. 3. — μετὰ πάσης = μετ' ἀθρόας. In iis quae sequuntur verbis oppositum est κατ' ὀλίγον (cf. V 9, 2 κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κιν-

παρασκευῆς (χαλεπὸν δὲ διὰ πλοῦ μῆκος ἐν τάξει μεῖναι) καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, βραδεῖά τε καὶ κατ' ὀλίγον προσπίπτουσα· εἰ δ' αὖ τῷ ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προσβάλοιεν, εἰ μὲν κώπαις χρήσαιντο, ἐπιθοίμεθ' ἂν κεκμηκόσιν, εἰ δὲ μὴ δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς Τάραντα, οἱ δὲ μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ περαιωθέντες ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἐρῆμα, καὶ ἢ μένοντες πολιορκοῖντο ἂν ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν τήν τε ἄλλην παρασκευὴν

βραχεῖά τε It. Vat. Pal. Aug. Mosqu. Parm. C. G. H. pr. Cl. γρ. m.

κατὰ λόγον codd. nisi quod κατ' ὀλίγον Ven. marg. Cl. Praeterea κατ' ὀλίγον schol. legit, qui interpretatur βραδέως τε πλέουσα διὰ τὸν ἐν τῷ πελάγει κάματον καὶ οὐκ ἀθρόα.

δυνεύειν) et huc refertur ἀθροωτέρῳ. — ἐν τάξει μεῖναι, ordinem servare nec disiungi. — εὐεπίθετος εἴη, scil. ἡ παρασκευή.

§ 5. ἀθροωτέρῳ. Id est ἀθροωτέρῳ ὄντι, γενομένῳ. Cf. adn. I 49, 5. Non videtur igitur opus esse Kruegeri coniectura ἀθροώτεροι. Accedit quod ἀθροωτέρῳ magis accommodatur ad μετὰ πάσης (= ἀθρόας) τῆς παρασκευῆς, quo hic respicitur. — κουφίσαντες, sensu intransitivo impedimentis exonerati, expediti. Cf. Cass. Dion. L 33, 4 ὅπως κουφίσαντες διαφύγωσι. — ἔστι = ἔξεστι. Indic. praesentis, quod etiam praeter appositam condicionem utique iis Tarentum se recipere licet. Cum autem haec omnia a locutione ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν pendeant, pro praesenti tempore id cogitatur quo Sicilienses Atheniensibus Tarentum obviam erunt profecti. — κατὰ χωρία ἐρῆμα. Oram Tarento vicinam. — πολιορκοῖντο ἄν. „Abr. ad πολιορκοῖντο ex ἀποροῖεν supplet τῇ ἀπορίᾳ, inopia prementur, vexabuntur et oppugnabuntur.“ Beck. Eam sane oportet esse vim vulgatae. Nam includi atque obsideri nullo modo possunt, quoniam Sicilienses Tarentum se receperunt. Fatendum tamen, etsi ipsa notio verbo πολιορκεῖν ab Abr. attributa apud Xen. Comm. II 1, 13. 17. Plat. de Rep. 453 a. Legg. 708 b. Plut. Caes. 39 invenitur, apud Thucydidem, ut ea efficeretur, Abreschianum supplementum aut simile non videri bene omitti potuisse, quia sine eo nimia oritur orationis ambiguitas. Bloomfieldius significationem partim propriam partim translatam esse vult, quia Syracusani Athenienses, etsi non proprie obsidere, tamen circumvolitare navigiis et ita premere et commeatu intercludere potuerint. Quae solo verbo πολιορκεῖν significari multo minus possunt. Class. dubitat, an Th. ταλαιπωροῖντο scripserit. Sed malumus ambiguam translationis tolerare obscuritatem quam audaciorem admittere coniecturam. — τὴν ἄλλην παρασκευήν. Praeter τὸ ταχυ-

ἀπολίποιεν ἂν καὶ τὰ τῶν πόλεων οὐκ ἂν βέβαια
6 *ἔχοντες εἰ ὑποδέξοιντο ἀθυμοῖεν. ὥστ' ἔγωγε*
τούτῳ τῷ λογισμῷ ἡγοῦμαι ἀποκλῃομένους αὐτοὺς
οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ Κερκύρας, ἀλλ' ἢ διαβου-
λευσαμένους καὶ κατασκοπαῖς χρωμένους ὁπόσοι
τ' ἐσμὲν καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ
ἐς χειμῶνα, ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ κατα-
λῦσαι ἂν τὸν πλοῦν, ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειρο-
τάτου τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἄκοντος
ἡγουμένου καὶ ἀσμένου ἂν πρόφασιν λαβόντος,
7 *εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν ὀφθείη. ἀγγελλοίμεθα*
δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖον· τῶν δ' ἀνθρώ-
πων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται,
καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι
προδηλοῦντας ὅτι ἀμυνοῦνται μᾶλλον πεφόβηνται,
8 *ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ὅπερ ἂν νῦν Ἀθηναῖοι*
πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνου-

νουντοῦν. — ***καὶ τὰ τῶν πόλεων*** . . .] *καὶ οὐκ εἰδότες βεβαίως εἰ αἱ πόλεις ὑποδέξονται αὐτοὺς ἀθυμοῖεν ἄν.* Schol.

§ 6. ***τούτῳ τῷ λογ. . . . ἀποκλῃομένους***, hac ratiocinatione cohibitos sive deterritos. — ***διαβουλευσαμένους***, re diu multumque deliberata. — ***ᾧ***, i. e. *ᾧτινι*. Cf. adn. I 136, 3. — ***ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα***, fore, ut anni tempore exclusi in hiemem incidant, i. e. „a rebus opportuno tempore gerendis eos (sera) anni tempestate prohibitum et illas in hiemem extrahere coactum iri. Cf. Herodot. I 131 *ἐκκληϊόμενοι τῇ ὥρῃ* et Caes. B. G. VII 11 diei tempore exclusus in posterum oppugnationem differt.“ Arn. Sermonem imitari Appianum I 773 verbis *ἐξωσθῆναι ἕως χειμὼν ἐπέπεσεν* adnotat Bloomf. — ***πρόφασιν***, scil. *τοῦ καταλῦσαι τὸν πλοῦν*. — ***τὶ ἀξιόχρεων***. De copiis intellexit Portus, quod fieri posse iniuria negat Bloomf.

§ 7. ***ἀγγελλοίμεθα . . . ἐπὶ τὸ πλεῖον***. *Ἀγγέλλεσθαι* insolentius personaliter quod dicunt sic positum est, ut ei nec infinitivus additus sit nec participium. *Ἐπὶ τὸ πλεῖον* autem idem valent atque alibi *ἐπὶ τὸ μεῖζον*. Cf. adn. I 10, 3. Add. Dion. Cass. XLI 21, 4, *ἐπὶ τὸ μεῖζον ἀγγέλλεσθαι*, XLVII 24, 1 *ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ἀγγέλλεσθαι*, Plut. Crass. 18 *πρὸς τὸ δεινότερον ἐξαγγέλλεσθαι*. De *εὖ οἶδ' ὅτι* verbis medio sermoni hic ut § 9 et 38, 1 interpositis vid. Matth. Gr. § 630g. — ***ἵστανται***, constituuntur, adaptantur. „A vento ductum, ad quem vela conversa consistant, constituantur.“ Bau. Cf. IV 56, 2. — ***ἢ . . . γε***, aut certe, aut saltem, non quam. — ***ἰσοκινδύνους***, pares periculo (sustinendo).

§ 8. ***ὅπερ***, i. e. *τὸ πεφοβῆσθαι*. — ***ἂν . . . πάθοιεν***

μένοις, δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν· εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει.
ἐπίλογοι. πείθεσθε οὖν, μάλιστα μὲν ταῦτα τολμήσαντες, 9
εἰ δὲ μή, ὅτι τάχιστα τἆλλα ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν, καὶ παραστῆναι παντὶ τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπὶ κινδύνου πράσσειν χρησιμώτατον ἂν ξυμβῆναι. οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται καὶ ἐν πλῷ εὖ οἶδ' ὅτι ἤδη εἰσὶ καὶ ὅσον οὔπω πάρεισιν."

οἱ Συρακόσιοι ἐρίζουσι. παρέρχεται οὖν Ἀθηναγόρας.

35. Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν 1
δὲ Συρακοσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν

(εἰ πείθοισθέ μοι). — κατεγνωκότες, contemptim de nobis sentientes, contemnentes. — παρὰ γνώμην] παρὰ τὴν δόξαν αὐτῶν. Schol. — τολμήσαντας. Cf. adn. II 43, 1. — τῷ ἀδοκήτῳ... Cf. II 89, 6. — τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς, i. e. τῇ ἀληθεῖ.

§ 9. πείθεσθε... τολμήσαντες, oboedite mihi... haec ausi, i. e., ne in aoristo haereas, his audacter susceptis. — ἑτοιμάζειν, καὶ παραστῆναι a πείθεσθε pendent: oboedite mihi in eo, ut quam celerrime reliqua ad bellum gerendum paretis et quisque sibi persuadeat vel in animum inducat. Saepius sic παραστῆναι Th. dixit. Cf. IV 61, 2. 95, 2. VI 68, 3. 78, 1. — καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας. Cf. Matth. Gr. § 378 adn. 2. Krueg. Gr. § 47, 24 adn. 3. VIII 82, 1. — ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ] ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἀνδρείᾳ. Schol. Heilmannus quidem verbis *in der Stärke seiner wirklichen Gegenanstalten* expressit; sed diligentissime bellum parandum esse proximis satis declaratur, contemptio hostium autem quomodo hac re demonstretur, non liquet. — ἤδη. Cf. adn. 25, 1. — τὰς μετὰ φόβου παρασκευάς. Cf. II 11, 5. — ἐπὶ κινδύνου in periculo, tempore periculi, cum periculum adest valere docet Arn., et hac praepositione cum genetivo iuncta condiciones, in quibus homines versentur, significari similiter, sed copiosius explicat Haas. Lucubr. Thuc. p. 65 comparans exempla ἐπ' εἰρήνης, ἐπὶ σχολῆς, ἐφ' ἡσυχίας. Add. ἐπὶ κινδύνων Xen. Mag. Equ. 4, 5. — χρησιμώτατον ξυμβῆναι. Cf. adn. V 92. — ὅσον οὔπω. Cf. adn. IV 125, 1.

Cap. 35. § 1. ὁ δῆμος... ἦσαν. Hanc structuram, qua vix ullus scriptor Graecus non utitur, immerito vituperat Dionys. Hal. p. 802. Cf. adn. III 80, 1. — οἱ μέν. Ex superioribus

οἱ Ἀθηναῖοι οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγεται, οἱ δέ,
εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτοὺς ὅ τι οὐκ
ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν; ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ κα-
ταφρονοῦντες ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα· ὀλί-
γον δ' ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει καὶ φο-
2 βούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθη-
ναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν καὶ ἐν τῷ
παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.
1 36. „Τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὅστις μὴ βούλεται
οὕτω κακῶς φρονῆσαι καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γε-
νέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν ἢ τῇ
πόλει οὐκ εὔνους· τοὺς δὲ ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα
καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας τῆς μὲν τόλμης

ὃς διδάσκει πρῶτον μὲν ὅτι οὐκ εἰκὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ξυνετούς, ἐς τὴν Σικελίαν ἐλθεῖν.

Cap. 35. § 1. Pro *οὐδ'* in multis libris mss. male *οἱ δ'*. *ἃ λέγει, τοῖς δέ* codd. Cf. adn.

ἐν ἔριδι ἦσαν repete *ἐρίζοντες*, i. e. *ἐριστικῶς λέγοντες*, contendentes. — *οἱ μὲν ... ἃ λέγεται, οἱ δέ.* Codd. scripturam (cf. sd.) sic excusat Duk: „est durum nominativis *οἱ μέν* et *ἄλλοι δέ* interponi dativum *τοῖς δέ*. Sed quia primo nominativo *οἱ μέν* non apponitur verbum, sed supplendum relinquitur, hic quoque orationem potius apto aliquo ad sententiam verbo explendam quam scripturam receptam mutandam arbitror." Itaque Abr. audiri iubet *ἦν ἔρις*, i. e. *λόγος ἐριστικός*, *ἐρώτησις ἐριστική*. Sed invenitur quidem nominativus ita ad casum obliquum appositus, si pro hoc cum alio eiusdem sententiae verbo nominativus cogitari potest (cf. adn. III 36, 2. VI 24, 3. Eur. Phoen. 1463; V 79, 1 propter orationem obliquam pro nominativo accusativus positus est), sed desunt exempla casus obliqui sic ad nominativum appositi. Deinde Athenienses venturos esse non ipse Hermocrates indicavit, sed eius rei nuntius allatus est (32, 3), quem ille verum esse contendit (33, 1—4). Itaque aptius hic nuntius verus non esse dicitur. Quae cum ita sint, recepimus Madvigii emendationem (Adv. crit. I p. 326), quam assensu suo comprobavit Class. — *αὐτούς*, ipsos, i. e. *τοὺς Συρακοσίους*. Quare etiam *σφᾶς* scribi potuit. Cf. adn. V 32, 5. 40, 2. — *ὅ τι ... ἀντιπάθοιεν.* Krueger. *ὅτου* legendum conicit, quo opus esse non videtur. Interpretare *was sie nicht in einem höhern Grade ihrerseits erleiden würden.* Cf. 40, 1. — *ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον.* Cf. adn. II 45, 1.

§ 2. *δήμου προστάτης.* Cf. adn. III 70, 3. — *πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς.* Cf. III 36, 5 et ibi adn.

Cap. 36. § 1. *τοὺς μὲν ... οὕτω.* Hexameter. Cf. adn. II 49, 5. — *τοὺς μὲν Ἀθηναίους* relativo praecedit propter oppositum *τοὺς δὲ ἀγγέλλοντας*. Cf. adn. III 39, 2. — *καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι* = *ὥστε ... γενέσθαι.* Pariter nos: *so thöricht sein und sich in unsere Gewalt geben.*

οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται
ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τι βούλονται 2
τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, ὅπως τῷ
κοινῷ φόβῳ τὸν σφέτερον ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν
αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται, ⟨αἵ⟩ οὐκ ἀπὸ
ταὐτομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν οἵπερ ἀεὶ τάδε κινοῦσι

Cap. 36. § 2. τὸ σφέτερον codd., τὸν σφέτερον schol. explicans ὅπως κοινῇ φοβήσαντες ἅπαντας τὸν ἴδιον φόβον ἀποκρύψωνται et Valla vertens ut publico metu suum occultent, idemque videtur legisse Dexippus, qui (in Histor. Gr. min. ed. Dindorf. I p. 196) hunc locum imitatus ὅπως ἂν τὸ σφέτερον δέος ἐπηλυγάζησθε scribit. Cf. adn.

§ 2. οἱ γὰρ δεδιότες … ἐπηλυγάζωνται. Postquam orator eos, qui Atheniensium adventum nuntiantes Sicilienses perterrerent, audacia minime excellere declaravit, iam generali sententia usus hoc ita comprobat, ut qui privatim aliquid timeant eos civitatem dicat studere in eundem metum conicere, ut communi timore suum obtegant, i. e. ut omnium timorem excitantes efficiant, ut ipsorum ignavia non cognoscatur; deinde proximis verbis hanc causam ita proposito iudicio applicat, ut etiam in nuntiis illis eam valere diserte significet. Perperam igitur Class. de vi demonstrativa articuli cogitat. Neque enim hic articuli ante γάρ usus poëticus et Herodoteus (cf. Stein. ad I 172) Atticis prosae orationis scriptoribus tribui potest et falso Class. I 69, 2 allegat, de quo cf. adn. et Annal. phil. a. 1863 p. 472. a. 1868 p. 178. Codd. scriptura τὸ σφέτερον idonea sententia caret. Nam grammaticis legibus repugnat quod δέος ex φόβῳ vel participio δεδιότες repetere volunt, neque omnino sensum, animum, commoda, consilia sua cogitare possumus, quod talia qua ratione ad privatum timorem pertineant haud facile intellegitur. Verbum ἐπηλυγάζεσθαι derivatur ab ἠλύγη, quae est σκιά (Hesych.), σκότος (Suid.). — τοῦτο δύνανται. Cf. adn. I 141, 1. Post haec verba „qui structurae hiatum eo explicari aut tolerari posse existimant, quod pronomen τοῦτο verbis insequentibus (οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου … ξύγκεινται) illustretur, ii haud dubie falluntur. Nam verba τοῦτο δύνανται (hoc valent, eo tendunt) aperte ad nihil aliud respiciunt quam ad id quod modo dictum erat: βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι. Ea autem quae sequuntur: οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου … ξύγκεινται non consilium aliquod, quo falsi nuntii tendant, sed originem indicant, unde nati sint. Quam ob rem cum nullo modo ad explicandum illud τοῦτο possint referri, mihi quidem pronomen αἵ post verbum δύνανται, cuius postrema syllaba facile absorberi potuit, inserendum esse videtur.“ Class. Symb. crit. p. 12. Cf. adn. V 71, 1. — ἐκ δὲ ἀνδρῶν. Cf. adn. III 69, 1. — οἵπερ ἀεὶ τάδε κινοῦσι, qui iidem semper haec (nostras res) turbant, hic turbas excitant. Cf. adn. 34, 2. Rem orator ipse infra 38, 2 sic explicat: οὓς … ἀεὶ ἐπίσταμαι ἤτοι λόγοις γε τοιοῖσδε καὶ ἔτι τούτων κακουργοτέροις ἢ ἔργοις

3 ξύγκειται. ὑμεῖς δὲ ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ ἐξ
ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι σκοποῦντες λογιεῖσθε τὰ
εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ καὶ πολ-
λῶν ἔμπειροι, ὥσπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ, δρά-
4 σειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε
ὑπολιπόντας καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως
καταλελυμένους ἐπ' ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω
ἑκόντας ἐλθεῖν, ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτοὺς
ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσ-
αῦται καὶ οὕτω μεγάλαι.

1 37. Εἰ δὲ δή, ὥσπερ λέγονται, ἔλθοιεν, ἱκα- *ἔπειτα δὲ*
νωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολε- *ὅτι, εἰ καὶ ἔλθοιεν, νι-*
μῆσαι ὅσῳ κατὰ πάντα ἄμεινον ἐξήρτυται, τὴν δὲ *κηθήσονται.*
ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν τῆς νῦν στρατιᾶς, ὥς φασιν,
ἐπιούσης, καὶ εἰ δὶς τοσαύτη ἔλθοι, πολὺ κρείσσω
εἶναι· οἷς γ' ἐπίσταμαι οὔθ' ἵππους ἀκολουθή-
σοντας οὐδ' αὐτόθεν πορισθησομένους εἰ μὴ ὀλί-
γους τινὰς παρὰ Ἐγεσταίων, οὔθ' ὁπλίτας ἰσο-

Cap. 37. § 1. *οὐδ' ὁπλίτας* codd. Emend. Haack. et Bekk.; nam *οὔθ' ἵππους . . . οὔθ' ὁπλίτας* inter se respondere perspicuum est.

ἰσοπληθεῖς multi libri. Cf. Herodian. II p. 851.

βουλομένους καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον πλῆθος αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν. — *ξύγκεινται.* Cf. adn. 32, 1.

§ 3. *ἐξ ὧν.* Cf. adn. III 38, 4. VI 83, 3. — *ἄνθρωποι . . . ἔμπειροι.* Cf. Isocr. XII 229 *ἄνδρα δεινὸν καὶ πολλῶν ἔμπειρον.* — *ὥσπερ . . . ἀξιῶ,* scil. *ἂν δρᾶσαι.* Dicit se existimare Athenienses eodem modo quo homines sollertes multarumque rerum peritos acturos esse. Itaque non opus est Kruegeri coniectura *οἵουσπερ.*

§ 4. *ὑπολιπόντας.* Cf. 10, 1. 17, 7. — *καταλελυμένους.* Medium de bello quod ipsi habeut nondum composito. Cf. Herod. VII 146.

Cap. 37. § 1. *εἰ δὲ δή,* si vero utique, si vero nihilominus. Cf. III 40, 4. — *διαπολεμῆσαι,* ad debellandum, ad bellum profligandum. — *ὅσῳ.* Cf. adn. III 11, 1. — *τῆς νῦν στρατιᾶς ἐπιούσης* = *τῆς νῦν ἐπιούσης στρατιᾶς.* Cf. adn. I 90, 1. — *οἷς γε* = *ἐπεὶ ἐκείνοις γε* (*τοῖς Ἀθηναίοις*). Cf. adn. IV 26, 4. 61, 1. — *οὔθ' ἵππους ἀκολουθήσοντας.* Cf. adn. 23, 1 et 34. — *οὔθ' ὁπλίτας . . . ἐλθόντας,* neque gravis armaturae milites nostris numero pares, quippe qui navibus advenerint (quoniam navibus vecti erunt). Itaque Athenienses secum non habituros esse peditatum graviter armatum suo parem inde orator concludit, quod navibus haud facile tantae copiae

πλήθεις τοῖς ἡμετέροις ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας (μέγα
γὰρ τὸ καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις τοσοῦτον
πλοῦν δεῦρο κομισθῆναι), τήν τε ἄλλην παρα-
σκευήν, ὅσην δεῖ ἐπὶ πόλιν τοσήνδε πορισθῆναι,
οὐκ ὀλίγην οὖσαν. ὥστε (παρὰ τοσοῦτον γιγνώ- 2
σκω) μόλις ἄν μοι δοκοῦσιν, εἰ πόλιν ἑτέραν το-
σαύτην ὅσαι Συράκουσαί εἰσιν [ἔλθοιεν ἔχοντες]
καὶ ὅμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ

transportantur quantae terra proficiscuntur. Cf. adn. IV 85, 7. Cur Class. spreta legitima et simplici ratione ἐλθόντας non ad ὁπλίτας, sed contra sermonis leges (longe diversum est V 79, 1) ad οἷς rettulerit, non intellegimus. Ceterum Athenagoram id sequi apparet, ut Atheniensium copias ac vires dicendo quam maxime deminuat. Cf. adn. 23, 1. — μέγα γὰρ ... κομισθῆναι antehac in unum enuntiatum cum proximis verbis τήν τε ἄλλην ... οὖσαν coniunximus, ut difficile esse diceretur tantum exercitum simul cum tanto apparatu transportare. Sed repugnat κούφαις, quoniam, si reliquus apparatus simul vehitur, naves non sunt impedimentis vacuae (cf. adn. 34, 5); deinde debilior est τέ iunctura, pro qua potius καὶ ἅμα exspectes. Itaque Abr. et Class. secuti nunc haec verba in parenthesim redegimus, ita ut insequentibus τήν τε ἄλλην ... οὖσαν tertium membrum ad οὔθ' ἵππους κ. τ. λ. et οὔθ' ὁπλίτας κ. τ. λ. adiungatur item ab ἐπίσταμαι verbo pendens. Verba καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις, etiam ipsis navibus expeditis, idem valent atque ipsis navibus, etiamsi impedimentis non sunt oneratae (cf. adn. V 99); πλοῦς autem copiarum navalium expeditionem significat (cf. 26, 1). — τήν τε ἄλλην ... οὖσαν, et reliquum apparatum, quantum opus sit contra civitatem tam potentem instrui, haud exiguum esse ideoque haud facile ab iis comparari posse. Hoc membrum liberiore modo enuntiationi relativae adnexum est, de quo cf. adn. 10, 2. 11, 1.

§ 2. παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, cum tanta differentia iudico, tantum sententia differo ab iis, qui vobis nuntiato Atheniensium adventu terrorem incutere student (schol. παρὰ τοσοῦτον διαφέρομαι τοῖς τὰ ἕτερα διαγγέλλουσι). Cf. adn. III 49, 4. Omni probabilitate caret quod Herwerd. (Stud. Thuc. p. 84) coniecit παρ' ὅσον γιγνώσκω. — μόλις ἄν ... οὐκ ἄν. De iterato ἄν cf. adn. I 136, 4. — [ἔλθοιεν ἔχοντες]. In ἔλθοιεν primus offendit Class. idque suo iure. Quomodo enim in Siciliam ita aliquis venire potest, ut urbem ibi habeat in eaque sedes collocaverit? Videlicet qui in urbe, quam ibi habeat, consederit, eum iam antea eo venisse oportet. Sed etiam deleto ἔλθοιεν molestum remanet ἔχοντες. Certe multo aptius quam πόλιν ἔχοντες καὶ ὅμορον οἰκήσαντες inverso ordine πόλιν ὅμορον οἰκήσαντες καὶ ἔχοντες diceretur. Cum autem nullo sententiae damno abesse possit, simul cum ἔλθοιεν id ex interpretamento irrepsisse et Th. verbis eximendum esse putamus. Dicit orator Athenienses ne tum quidem perniciem effugituros esse, si in urbe aeque magna et finitima consederint indeque tanquam ἐξ ὁρμητηρίου

ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι, ἦ πού γε δὴ ἐν πάσῃ
πολεμίᾳ Σικελίᾳ (ξυστήσεται γάρ) στρατοπέδῳ τε
ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι καὶ ἐκ σκηνιδίων καὶ ἀναγκαίας
παρασκευῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱπ-
πέων ἐξιόντες. τό τε ξύμπαν οὐδ' ἂν κρατῆσαι
αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι· τοσούτῳ τὴν ἡμετέραν
παρασκευὴν κρείσσω νομίζω.
1 38. Ἀλλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οἵ τε Ἀθη-
ναῖοι γιγνώσκοντες τὰ σφέτερα αὐτῶν εὖ οἶδ' ὅτι
σῴζουσι, καὶ ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ὄντα οὔτε ἂν
2 γενόμενα λογοποιοῦσιν, οὓς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον,
ἀλλ' ἀεὶ ἐπίσταμαι ἤτοι λόγοις γε τοιοῖσδε καὶ
ἔτι τούτων κακουργοτέροις ἢ ἔργοις βουλομένους
καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον πλῆθος αὐτοὺς τῆς

εἶτα ὅτι ταῦτα λογοποιοῦσιν ἄνδρες νεωτεροποιοὶ καὶ ἄρχειν ἐφιέμενοι.

§ 2. τὸ δὲ ξύμπαν codd. Cf. adn. III 40, 4.

profecti bellum gerant. — ἦ πού γε δή. Cf. adn. I 142, 3. — ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ = ἐν Σικελίᾳ, ἣ πᾶσα πολεμία ἔσται. Cf. 21, 2 ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν ibique adn. — ξυστήσεται γάρ, coniunget enim se contra eos tota Sicilia. — στρατοπέδῳ ... ἱδρυθέντι, castris ex navibus (navalibus) constitutis si bellum gerant. Subaudiendum enim est εἰ τὸν πόλεμον ποιοῖντο, ad quod στρατοπέδῳ ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι et ἐκ σκηνιδίων ... ἐξιόντες inter se τὲ — καί particulis iuncta pariter pertineant. Neque enim hic dativus etiam ab ἐν praepositione pendere potest, quoniam non in castris, sed extra castra bellatur. Cum autem castris navalibus pro statione utantur, unde profecti bellum gerant, pro instrumento belli gerendi illa accipi possunt. Falso Class. obscura atque contorta interpretatione usus στρατόπεδον hic exercitum esse statuit, quod et ἱδρυθέντι vetat et oppositum πόλιν, cui non exercitus, sed castra ex adverso respondeant. — ἀναγκαίας. Cf. adn. V 8, 13. — ὑπὸ τῶν ἱππέων. Cf. VII 78, 7. — τὸ ξύμπαν. Cf. adn. I 145. — — οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι] οὐδ' ἂν ἀποβῆναι αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν νομίζω δυνήσεσθαι. Schol. „Potituros terra Portus vertit, poteratque per se vel ex illo Vergilii Aen. I 171 egressi optata potiuntur Troes arena. Sed ibi ambiguitas nulla.“ Bau. Hic aliam vim his subiecit Did., cui est *devenir maître de la campagne*, qua significatione sane legimus κρατεῖν τῆς γῆς 23, 2; sed si hic eodem modo interpretamur, illud μὴ κρατεῖν τῆς γῆς nihil fere differt a τῷ μὴ πολὺ ἐξιέναι ὑπὸ τῶν ἱππέων, cum tamen non modo illud, sed ne hoc quidem Athenienses effecturos esse Athenagoras asseveret.

Cap. 38. § 1. ἐνθένδε ἄνδρες. Cf. 10, 2. — οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα = ἃ οὔτε ἐστὶν οὔτ' ἂν γένοιτο. — λογοποιοῦσι] ψευδέσι λόγοις συντιθέασι. Schol. Cf.

πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα μέντοι, μή ποτε πολλὰ πειρῶντες καὶ κατορθώσωσιν· ἡμεῖς δὲ κακοί, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν, προφυλάξασθαί τε καὶ αἰσθόμενοι ἐπεξελθεῖν. τοιγάρτοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν 3
ὀλιγάκις μὲν ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ πρὸς τοὺς πολεμίους πλείονας ἢ πρὸς αὐτὴν ἀναιρεῖται, τυραννίδας δὲ ἔστιν ὅτε καὶ δυναστείας ἀδίκους. ὧν ἐγὼ πειράσομαι, ἤν γε 4
ὑμεῖς ἐθέλητε ἕπεσθαι, μήποτε ἐφ' ἡμῶν τι περιιδεῖν γενέσθαι, ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλοὺς πείθων τοὺς [δὲ] τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζειν, μὴ

Cap. 38. § 4. κολάζων codd. Cf. adn.

Dem. IV 10. 49. VI 14. Hesych. λογοποιήσαντες· πλασάμενοι λόγους ψευδεῖς, Theophr. Char. 8 ἡ δὲ λογοποιία ἐστὶ σύνθεσις ψευδῶν λόγων καὶ πράξεων.

§ 2. καὶ δέδοικα μέντοι, et vero metuo. — πολλὰ πειρῶντες. Valentne multa temptantes an multum (i. e. saepe) temptantes? Ideo, quod hoc propter superiora οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεί probabilius videtur, Krueger. πολλάκις videtur coniecisse, sed frustra. Vid. Stallb. ad Plat. Phaedon. 61c et Pflugk. ad Eur. Alc. 187. — καὶ κατορθώσωσιν, rem etiam assequantur. — κακοί, scil. ἐσμέν. — πρὶν ... ὦμεν. De omisso ἂν cf. adn. 10, 5. — ἐπεξελθεῖν, insectari, *gegen sie angehen*. Cf. III 38, 1. 40, 6.

§ 3. ὀλιγάκις μὲν ἡσυχάζει. Contra Hermocrates 34, 4 τὸ ξύνηθες ἥσυχον memorat. — ἀναιρεῖται, suscipit. Cf. adn. 1, 1. — τυραννίδας δὲ ... καὶ δυναστείας. Illae sunt Gelonis et eius successorum dominationes, haec quae deinde secuta sunt paucorum imperia. Cf. Holm. Hist. Sic. I p. 251. De vi vocis δυναστείας cf. III 62, 3. IV 78, 2. Frustra τυραννίδας τε coni. Krueg.; nam diversum aliquid et maius adiungitur.

§ 4. ἐφ' ἡμῶν, nostra aetate. Cf. II 15, 1. — περιιδεῖν γενέσθαι. Cf. Matth. Gr. § 553 adn. 2. Krueg. Gr. § 56, 6 adn. 3. — ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλούς, vos, populum, vos, qui populus estis. Ita ὑμᾶς τοὺς πολλούς Demosth. VIII 1 et alibi ὑμεῖς ὁ δῆμος. — τοὺς ... κολάζειν. Quod in codd. legitur τοὺς δὲ ... κολάζων tribus potissimum de causis ferri nequit. Primum quid multitudini orator persuasurus sit, neque per se satis apparet neque dictum est; deinde in eo non est sana distinctio, quod discernuntur multitudo et ea pars paucorum, quae rerum potiri studeat, et omnes optimates, et etiamsi, quod per verba scriptoris non licet, reliqui optimates intellegi possent, οἱ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι a reliquis non sunt diversi, quoniam, ut ἐλέγχων (convincens, si quid moliti erunt) et φυλάσσων (observans, ne quid moliantur) ostendunt, hi quoque talia moliuntur; denique nimium sibi videtur orator arrogare, quod se ipsum talia machinantes puniturum esse dicit, non populo persuasurum, ut hic poenas ab iis repetat.

μόνον αὐτοφώρους (χαλεπὸν γὰρ ἐπιτυγχάνειν), ἀλλὰ καὶ ὧν βούλονται μὲν δύνανται δ' οὔ (τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ ὧν δρᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας προαμύνεσθαι χρή, εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις προπείσεται), τοὺς δ' αὖ ὀλίγους τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ φυλάσσων, τὰ δὲ καὶ διδάσκων· μάλιστα γὰρ δοκῶ ἄν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κακουργίας. καὶ δῆτα, ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην, τί καὶ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη; ἀλλ' οὐκ ἔννομον· ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς μᾶλλον ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ δὴ μὴ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι; καὶ πῶς δίκαιον τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι;

ἔπεται δίδαξις τῶι ὀλιγαρχικῶι

1 39. Φήσει τις δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν οὔτ'

Quae cum ita sint recipiendam esse ducimus palmarem Weilii emendationem in Ephem. philol. Francogall. (Revue de philol.) II p. 92 propositam. — *κολάζειν . . . ὧν βούλονται.* Cf. Matth. Gr. § 368. Bernh. Synt. p. 141. Krueg. Gr. § 47, 22. adn. II 74, 3. Similiter paulo post *ὧν δρᾷ . . . προαμύνεσθαι.* Cf. I 96, 1. — *εἴπερ . . . προπείσεται,* si quidem etiam, qui prior sibi non caverit, prior detrimentum accipiet. — *τὰ δὲ καὶ διδάσκων,* partim docens, ut de talibus consiliis omnino desistant. Hoc dicendo fit, convincere et observare agendo.

§ 5. *καὶ δῆτα,* ac profecto. Cf. Kuehn. Gr. max. § 501, 4. In iis quae usque ad c. 40 sequuntur ex optimatibus qui maxime novis rebus studeant iuniores et divitiis potentes (*οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι* 39, 2) compellat, quorum illi ante legitimam aetatem honoribus fungi aut certe praecipuo aliquo in civitate iure uti velint, hi propter opulentiam se maxime idoneos esse putent ad rempublicam administrandam. — *τί καὶ βούλεσθε.* De *καί* vid. Matth. Gr. § 620. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 16. — *ἀλλ' οὐκ ἔννομον.* Quia Syracusis, ut in plerisque civitatibus, lege constitutum erat, a quo anno aetatis ad rempublicam accedere liceret. Vid. adn. V 43, 2 et memento legum annalium Romanorum. — *ὁ δὲ νόμος* cet. Id est: *ὁ δὲ νόμος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς ἄρχειν μᾶλλον ἐτέθη ἢ ἀτιμάζειν δυναμένους* (*ἄρχειν*). Infinitivum *ἀτιμάζειν* ex *ἐτέθη* pendentem consilium significare vidit Bau. nec opus est Reiskii coniectura *ἀτιμάζων.* Ceterum *ἀτιμάζειν* hic non est ignominia afficere, sed honoribus privare (*ἀτίμους ποιεῖν*). Cf. Plat. Legg. 762 d. — *ἀλλὰ δή,* at vero. De hoc *ἀλλά* cf. adn. I 80, 4. Ceterum simul audi *βούλεσθε.* — *μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι.* Schol. *ἰσότιμοι εἶναι μετὰ τῶν πολλῶν,* quasi *τῶν πολλῶν* scriptum sit. Sed hoc scriptor dicit, nolle eos iisdem cum multis hominibus legibus vivere, sed praecipuo quodam cum paucis iure uti.

Cap. 39. § 1. *οὔτε ξυνετὸν οὔτ' ἴσον.* De neutris cf.

ἴσον εἶναι, τοὺς δὲ ἔχοντας τὰ χρήματα καὶ ἄρχειν ἄριστα βελτίστους. ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος, ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλεῦσαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς, καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δ' ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντ' ἀφελομένη ἔχει· ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ

Cap. 39. § 1. *κατὰ τὰ μέρη* contra sermonis usum Aug. Pal. M. Cass. Cl. Ven. T. Reg. Lugd. F. C. m. Cf. adn.
§ 2. *ξύμπαν* codd. Cf. adn.

adn. III 37, 1. — *ἄρχειν ἄριστα βελτίστους* (*εἶναι*), aptissimos ad optime imperandum esse. Temere Herwerd. Stud. Thuc. p. 85 *τὰ χρήματα* et *ἄριστα* delet. — *ἐγὼ δέ φημι* ... Cum omni laude populi imperii cf. Herm. Antiqu. Gr. § I 66 et qui ibi in adn. 1 citantur. — *ὀλιγαρχίαν*, i. e. *τοὺς ὀλίγους*. Cf. VIII 68, 3. — *κρῖναι* ... *πολλούς*. Idem ab Aristotele docetur. Cf. Herm. l. l. adn. 3. Ita Athenienses *κρίνειν γε ὀρθῶς τὰ πράγματα* Pericles contendit II 40, 2. — *καὶ ταῦτα* ... *ἰσομοιρεῖν*, atque hos (*ταῦτα* propr. *τὰ τῶν πλουσίων, τῶν ξυνετῶν, τῶν πολλῶν*, i. e. *τοὺς πλουσίους κ. τ. λ.*) pariter et per partes et universos ... aequalem reipublicae partem habere (aequabiliter) reipubl. participes esse). Haec *ἰσομοιρία* aperte in eo consistit, quod *κατὰ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, ἐς τὰ κοινὰ προτιμῶνται* et eo ab *ἰσονομίᾳ* (*ἰσονομεῖσθαι* 38, 5) differt, quod ex hac *πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον μέτεστιν* (II 37, 1). Cf. Cass. Dion. fragm. 28, 5 *δημοκρατία ἐστὶν οὐ τὸ πάντας τῶν αὐτῶν ἁπλῶς τυγχάνειν, ἀλλὰ τὸ τὰ κατ' ἀξίαν ἕκαστον φέρεσθαι* et LII 4, 3, ubi *ἐν μηδενὶ πλὴν ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶσθαι* ad *ἰσομοιρίαν* refertur. *Ταῦτα* de hominibus dixit etiam Demosth. IV 8. XVIII 318. Xen. Oec. 6, 13. — *καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα*, et singillatim (ita ut in unoquoque civium genere sit aequabilitas) et universa (ita ut eadem sit inter ipsa genera). De locutione *κατὰ μέρη* cf. Plat. Theaet. 182 b. de Rep. 344 b. Tim. 55 e. Legg. 824 a. 944 a.

§ 2. *ὀλιγαρχία δέ* ... Quo certior sententia videatur, transit ad orationem rectam. — *ξύμπαντ' ἀφελομένη ἔχει*. Cf. adn. I 29, 5. Scripsimus autem *ξύμπαντ'* Herwerd. l. l. secuti, quod hic non omnes in universum res, sed omnes res utiles (*ξύμπαντα τὰ ὠφέλιμα*) designantur. — *οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι*. Porti et Haasii interpretationi qui inter vos sunt et potentes et iuvenes iteratus articulus obstat. Ceterum *χρήμασι δυναμένους*

νέοι προθυμοῦνται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν.

1 40. Ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν, ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, [ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε] ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες τολμᾶτε, ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε ἢ μεταγνόντες τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε, ἡγησάμενοι τοῦτο μὲν ἂν καὶ ἴσον καὶ πλέον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν [ἧπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος] μετασχεῖν, εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, κἂν τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι στερηθῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγε- καὶ νουθέτησις αὐτῶν.

Cap. **40.** § 1. καὶ ante ἴσον cum paucis deterioribus om. It. M. Sed καὶ ... καί iuncturam defendit τὲ καὶ IV 32, 3 pariter usurpatum. Cf. adn.
καὶ pro κἂν codd. Cf. adn. IV 117, 1.

significari ex § 1 patet. — **κατασχεῖν**, assequi. Cf. 9, 3. Diversa sunt 11, 1. 86, 3, ubi cf. adn.

Cap. **40.** § 1. **ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν κ. τ. λ.** Verba Madvigio (Advers. crit. I p. 326) auctore seclusa pro interpretamento habenda sunt verborum **ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι** non solum propter intolerabilem eiusdem sententiae repetitionem, sed etiam quod **ἔτι καὶ νῦν** cum illis iunctum idoneam sententiam non praebet, quoniam antea nihil dictum est, unde exspectari possit eos non iam stultissimos esse; accedit quod **εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες** ita duobus membris **ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε ἢ ἀδικώτατοι** praepositum est, quasi ad utrumque pertineat, quod ne cogitari quidem potest. Profecto qui accuratius totam sententiam examinaverit, facile intelleget verba **ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν** adhortationem quae sequitur inducere et post interpositas compellationes **ἀλλ'** infra per epanalepsin iterari. — **ἤτοι ... γε ... ἤ**, ut 34, 2. — **μαθόντες**, ne sitis **ἀξυνετώτατοι**. — **μεταγνόντες**, ne sitis **ἀδικώτατοι**. — **τὸ ... κοινόν**, commune omnibus reipublicae commodum. — **τοῦτο μὲν ἂν ... μετασχεῖν**, hanc quae in augendo communi commodo consistit partem reipublicae bonos ex vobis cives aequabilem vel etiam maiorem habituros esse, i. e. hanc quam boni ex vobis cives habituri sint reipublicae partem aequabilem vel etiam maiorem fore. Cf. adn. IV 78, 2. Itaque **τοῦτο**, scil. **τὸ αὔξειν τὸ ... κοινόν**, est accusativus interioris quem dicunt obiecti. Cf. I 84, 3. II 40, 2. VII 63, 3 et adn. 17, 1. De verbis **καὶ ἴσον καὶ πλέον** cf. IV 32, 3 **κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους**, VII 80, 4 **τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ πλέον**. Nominativus **οἱ ἀγαθοί** legitur, quod hi boni pars sunt eorum, quos orator alloquitur. Cf. Matth. Gr. § 562 adn. 1. — **[ἧπερ τὸ ... πλῆθος]** Krueg. damnavit, quod **ἧπερ** Atticis inusitatum esset (cf. eius Synt. dial. § 69, 36) et Th. nusquam **τὸ τῆς πόλεως πλῆθος** [pro **οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος**] dixisset. Utique genetivus interpositus sua vi (cf. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 7) caret.

λιῶν ὡς πρὸς αἰσθομένους καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας ἀπαλλάγητε. ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται 'Αθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὑτῆς, καὶ στρατηγοί εἰσιν ἡμῖν οἳ σκέψονται αὐτά. καὶ εἰ μή τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, ὥσπερ οὐκ οἴομαι, οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας αὐθαίρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται, αὐτὴ δ' ἐφ' αὑτῆς σκοποῦσα τούς τε

ὡς προσαισθομένους Vat. Pal., ὡς προαισθομένους It. M. H. pr. Cass., ὡς πρὸς αἰσθανομένους Laur. Aug. Gr., ὥσπερ αἰσθανομένους Cl. Ven., ὡς προαισθανομένους m. Frustra de ὡς προαισθομένους recipiendo et ἡμᾶς addendo cogitat Class. Nam de praesentiendis nuntiis in tota hac oratione nihil indicatum est. Cf. adn.

§ 2. μή om. pr. Pal., εἴ τι μὴ rec. Pal., μέν pro μή Mosqu. Cf. adn.

ἀφ' ἑαυτῆς Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. Cf. adn.

Accedit quod ne schol. quidem, cuius haec sunt: οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν ἡγείσθωσαν τοῦτο καὶ ἴσον εἶναι καὶ πλέον τοῦ ἴσου, τὸ τῶν αὐτῶν μετασχεῖν ὧν καὶ πᾶσα ἡ πόλις, ea videtur legisse. Nam ad πλέον aliud quid (τοῦ ἴσου) subaudit et postrema eius verba τὸ τῶν αὐτῶν . . . ἡ πόλις seclusa nihil attingunt, sed τοῦτο (quod schol. vult τὸ . . . κοινόν esse) ἂν μετασχεῖν reddunt. — ὡς πρὸς . . . ἐπιτρέψοντας, tanquam adversus homines (arbitrati vobis rem esse cum hominibus), qui nuntii illi quales sint perspexerint neque eos admissuri sint. Cf. adn. 68, 2. — ἀπαλλάγητε, abstinete vos. Cf. Aristoph. Plut. 316 τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες.

§ 2. ἔρχονται, in itinere sunt. — στρατηγοί. Quini deni. Vid. 72, 4. Officia eorum eadem fere atque praetorum Atheniensium fuisse ex his verbis et ex proximo capite cognoscimus. — οἳ σκέψονται αὐτά, qui rem providebunt. Cf. adn. 18, 6. 79, 4. — εἰ μή τι αὐτῶν . . .] τοῦτο ἀνταποδίδοται πρὸς ἐκεῖνο, „ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται 'Αθηναῖοι, ἀμυνεῖται.“ Schol. „Εἰ μή τι αὐτῶν est quidem inusitata loquendi ratio pro εἰ μηδὲν αὐτῶν; sed negationem requirere videtur sententia contraria, id quod schol. recte observavit, illis εἰ ἔρχονται 'Αθηναῖοι.“ Arn. Cf. I 126, 1. II 15, 1. Particula καί, quae his verbis praecedit, copula est. False Class. hoc καὶ εἰ eodem modo accipiendum esse dicit quo superius, quod est etiamsi. Ibi enim orator adversariorum sententiam concedit, hic suam ponit. — ὥσπερ οὐκ οἴομαι, scil. τὶ ἀληθὲς εἶναι. Pariter nos: *wie ich denn nicht daran glaube.* Inutiliter igitur ὥσπερ οὖν Franz. ad Lys. p. 258. — οὐ πρὸς . . . καταπλαγεῖσα. Negatio ad totam sententiam πρὸς . . . ἐπιβαλεῖται pertinet. De πρός praep. cf. adn. II 22, 1 et II 59, 3. 88, 3. III 60. — ἐπιβαλεῖται, sibi imponet ut iugum. — ἐφ' αὑτῆς. 'Αφ' ἑαυτῆς, quod est in paucis et depravatis libris, non contemnendum visum

λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ καὶ
τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν
ἀφαιρεθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ
ἐπιτρέπειν πειράσεται σῴζειν."

1 41. Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ *τῶν στρατηγῶν εἷς διαλύει τὴν ἔριν*
στρατηγῶν εἷς ἀναστὰς ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι
εἴασε παρελθεῖν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε
2 τοιάδε. „Διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν
τινὰς ἐς ἀλλήλους οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέ-
χεσθαι, πρὸς δὲ τὰ ἐσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν
ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς
3 τοὺς ἐπιόντας παρασκευασόμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ
ἢν ἄρα μηδὲν δεήσῃ, οὐδεμία βλάβη τοῦ τε τὸ
κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ
4 τοῖς ἄλλοις οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται (τὴν δ' ἐπι-
μέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς ἕξομεν) καὶ τῶν
πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκο-

Cap. **41.** § 2. *παρασκευασώμεθα* Cass. Cl. Ven. T. M. Reg. Lugd. F. C. B. K. m. Ar. Chr. Bar.

est Dukero. Sed recte Abr. contendit *ἐφ' ἑαυτῆς* esse per se, sola, *ἀφ' ἑαυτῆς* instinctu suo, non alterius hortatu, ultro, idque hic repudiandum esse. Cf. Matth. Gr. § 584γ'. — *τούς τε . . . κρινεῖ*, considerabit sermones vestros, tanquam facta valeant (cf. adn. I 141, 1. VI 36, 2), ut facta, et perinde eos coërcebit. De *ἀπό* cf. adn. I 37, 1. Usitatius *κρινεῖ δύνασθαι* diceretur, ut scholiastes *τοὺς λόγους ὑμῶν ἴσα ἔργοις δύνασθαι κρινεῖ* scripsit; vide tamen Matth. Gr. § 569. — *ἐκ τοῦ ἀκούειν*, scil. *τοὺς λόγους ἀφ' ὑμῶν*. — *οὐχὶ . . . ἀφαιρεθήσεται*. Nos: *wird sich nicht rauben lassen*. — *ἐκ δὲ . . . ἐπιτρέπειν*, sed eo, quod factis sibi cavens non permittet id (*ἀφαιρεθῆναι ἐλευθερίαν*). Cf. I 71, 1 *οἳ ἂν . . . ἢν ἀδικῶνται δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες*, ubi, ut hic, infinitivus *ἀπὸ κοινοῦ* repetendus est.

Cap. **41.** § 1. *πρὸς τὰ παρόντα*. Cf. adn. III 43, 4. Pariter § 2 *πρὸς τὰ ἐσαγγελλόμενα*.

§ 3. *τοῦ τε . . . κοσμηθῆναι*. Huic infra *καὶ τῶν . . . διαπομπῶν* adiungendum atque *τὴν δ' . . . ἕξομεν* in parenthesi collocandum esse Class. vidit. Antea cum novum enuntiatum a verbis *τὴν δ' ἐπιμέλειαν* inciperent, ex Abreschii coniectura *τοῦ γε* scribebant, quo ne tollitur quidem omnis eius comprehensionis offensio, cum *ἐξέτασιν τῶν διαπομπῶν* intellegere nequeamus. — *οἷς ἀγάλλεται*] *οἷς χαίρει*. Schol.

§ 4. *ἡμεῖς*, *οἱ στρατηγοί*. — *τῶν . . . διαπομπῶν*, quales Hermocrates 34, 1 commendavit. — *ἔς τε κατασκοπήν*,

πὴν καὶ ἤν τι ἄλλο φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη, καὶ ὅ τι ἂν αἰσθώμεθα ἐς ὑμᾶς οἴσομεν."

Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ 5 στρατηγοῦ διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου.

ἐπεξέτασις καὶ ξύνταξις τῶν Ἀθηναίων ἐν Κερκύρᾳ. νῆες πρόπλοι.

42. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ αὐτοί 1 τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος καὶ ξύνταξιν ὥσπερ ἔμελλον ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι οἱ στρατηγοὶ ἐποιήσαντο, καὶ τρία μέρη νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε ἅμα πλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος καὶ λιμένων καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρός τε τἆλλα

Cap. 42. § 1. ἓν Cl. corr. Aug., reliqui ἐν. ἀναπλέοντες codd., cui verbo, sive in altum vehi significat, ἐν ταῖς καταγωγαῖς repugnat (cf. adn.), sive revehi intellegitur, rei veritas contraria est; ἅμα πλέοντες Valla vertens si pariter (debebat coniunctim) navigarent, quod restituit Valcken. a Herod. VII 49.

ad explorandum, quo animo civitates in hac rerum condicione affectae sint. — ἤν τι . . . ἐπιτήδειον, scil. ut aut in fide eas retineamus aut ad belli societatem impellamus. Cf. 34, 1. — τὰ δὲ καί, aliqua ex parte vero etiam. Accusativus est idem atque in τοῦτο μετασχεῖν 40, 1, ubi cf. adn. — ἐπιμεμελήμεθα respicit ad ἐπιμέλειαν, ὅ τι ἂν αἰσθώμεθα ad κατασκοπήν. — ἐς ὑμᾶς οἴσομεν] μηνύσομεν ὑμῖν. Schol. Est ferre ad populum, ut alibi ἀναφέρειν. Frequenter apud tragicos simplex φέρειν nuntiare, referre valet eodemque cum sensu apud Dem. VI 28 τοὺς ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις legitur. Quare non opus esse putamus Krueg. coniectura ἀνοίσομεν aut Herwerdeni ἐσοίσομεν (Stud. Thuc. p. 154). Similiter atque hic ἐς usurpatum est dicitur ἔς τινα λέγειν (I 72, 2. VI 89, 1), ἀποφαίνεσθαι (Dem. XIX 117), ἀπαγγέλλειν (ibid. 23), διαβάλλειν (IV 22, 3), similia.

§ 5. διελύθησαν, discesserunt. Cf. V 113.

Cap. 42. § 1. ἐπεξέτασιν, iteratam recensionem s. lustrationem. Quanquam non commemoratum est, per se intellegitur ut in omni expeditione sic, priusquam haec classis proficisceretur, recensionem factam esse. — ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι. Στρατοπεδεύσεσθαι scribi non est necesse. Nam praesens secundum Krueg. Gr. § 53, 1 adn. 3 videtur interpretandum esse, ita ut non valeat castra ponere, sed habere. Cf. ὑποδέχεται 34, 4 ibique adn. Ac similiter μέλλειν inf. fut. et praes. sequitur 99, 2. Dem. XXI 55. — τρία μέρη νείμαντες. Νέμειν hic est distribuendo efficere. Cf. Krueg. Gr. § 46, 5. — ἐκλήρωσαν, sorte assignarunt. De quo more sortiendi cf. 62, 1 et VIII 30, 1. — ἵνα . . . κατ-

εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, κατὰ τέλη
2 στρατηγῷ προστεταγμένοι. ἔπειτα δὲ προὔπεμψαν καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσομένας αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ εἴρητο αὐταῖς προαπαντᾶν, ὅπως ἐπιστάμενοι καταπλέωσι.

43. Μετὰ δὲ ταῦτα τοσῇδε ἤδη τῇ παρασκευῇ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας ἐς τὴν Σικελίαν ἐπεραιοῦντο, τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις τέσσαρσι καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ δυοῖν Ῥοδίοιν πεντηκοντόροιν (τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατόν, ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα ταχεῖαι, αἱ δ' ἄλλαι στρατιώτιδες, τὸ δὲ ἄλλο ναυτικὸν Χίων καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων), ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις (καὶ τούτων Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι ἐκ μέγεθος τοῦ στόλου.

Cap. 43. Ῥοδίαιν C. corr. Aug. Cf. adn.

αγωγαῖς, ut neque coniunctim navigantes, si classem in itinere (cf. 44, 2. 3) appellerent (*bei ihren Landungen*), aquae et portuum, qui tantam navium multitudinem caperent, et commeatus inopia laborarent. — ῥᾴους ἄρχειν, faciliores ad regendum. — τέλη. Cf. adn. I 48, 3.

§ 2. εἰσομένας αἵτινες ... δέξονται. Alteram causam earum profectionis cognoscemus 44, 4. 46, 1. — ἐπιστάμενοι. Simul audi τίνες αὐτοὺς τῶν πόλεων δέξονται.

Cap. 43. τοσῇδε τῇ παρασκευῇ. Sic articulus ideo est collocatus, quia sententia haec est: τοσήδε ἦν ἡ παρασκευὴ μεθ' ἧς cet. — τριήρεσι ... A Th. paulo discrepat Diod. XIII 3, 7, qui triremes 140 numeret; militum omnium numerum dicit plus 7000 fuisse, quod cum Th. ratione, apud quem sunt 7180, convenit. Cum Th. consentit Plut. Alc. 20. De numero navium et copiarum ab Atheniensibus in Siciliam tramissarum vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 370 sq. 401. — Ῥοδίοιν. Usitatius esset Ῥοδίαιν, ut Κορινθίαιν VI 104, 1, Λεσβίαιν V 84, 1. Ῥοδίους ναῦς tamen Memnon apud Phot. Bibl. II p. 224 col. b. Cf. ἁρμονία Δώριος καὶ Φρύγιος ἄλλη καὶ Λύδιος Dio Chrys. II p. 21 Reisk. et Matth. Gr. § 117, 8. Dualis licentia igitur minus recte excusat Krueg. Gr. § 58, 1 adn. 3. — ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα. De articulo cf. adn. I 116, 1. — ταχεῖαι. Cf. adn. 31, 3. — στρατιώτιδες. Cf. schol. adscr. ad I 116, 1. „Illae στρατιώτιδες sunt eaedem, quas 31, 3 ὁπλιταγωγοὺς dixerat Thucydides.“ Duk. Νῆες igitur illic sunt τριήρεις, ut τριήρεις ἱππαγωγοί commemorantur apud Demosth. IV 16, ubi cf. Saupp. — ἐκ καταλόγου, ex albo militari delecti, in quo exceptis thetibus tres priores civium classes

καταλόγου, ἑπτακόσιοι δὲ θῆτες ἐπιβάται τῶν νεῶν, ξύμμαχοι δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων πεντακόσιοι καὶ Μαντινέων καὶ * * μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι), τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίοις (καὶ τούτων Κρῆτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν), καὶ σφενδονήταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς φυγάσιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἱππαγωγῷ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

ταύτῃ δὴ τῇ παρασκευῇ διαβαλόντες τὸν Ἰόνιον

44. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν 1
πόλεμον διέπλει. τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὁλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοί, καὶ τοὺς σιτο-

conscriptae erant. Cf. VII 20, 2. Wachsm. Antiqu. II p. 312. Schoem. Antiqu. iur. p. 253. Antiqu. Gr. I p. 448. — *θῆτες*, infima Atheniensium classis. — *ἐπιβάται τῶν νεῶν*. „Itaque *ἐπιβάται*, quanquam in gravis armaturae militibus numerantur, ex thetibus delecti sunt. Semel naves Athenienses *ἐπιβάταις* superiorum classium sive *ἐκ καταλόγου* completae sunt (VIII 24, 2), sed huius rei mentio fit, quia inusitata erat et tempore periculosissimo facta. [Cf. Herm. Antiqu. Gr. § 108 adn. 15.] Thetes cum gravis armaturae militum stipendia facerent, publice armatos esse credibile est. Vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I p. 650. [De *ἐπιβάταις* sive classiariis ipsis cf. adn. III 95, 2.] Iam in adn. ad III 95 autem, quomodo septingentorum classiariorum numerus in classe centum navium explicandus esset, me ignorare confessus sum. Navibus milites transvehentibus classiarii in ipso traiectu non opus fuisse videantur, et quod magna copia gravis armaturae militum *ἐκ καταλόγου* fuit, qui, si necesse esset, naves implerent, id ipsum forsitan Athenienses, ut pro denis septeni in singulis navibus essent, adduxerit." Arn. — *ξύμμαχοι*. „Scil. *ὡς ξ.* vel *ξύμμαχοι ὄντες*, ut (tanquam) socii." Bau. *ὑπηκόων*. Hos fuisse 2150 ex reliquis numeris per se liquet. Itaque hunc numerum, quem hic excidisse putat Krueg., addi non erat necesse. — *Μαντινέων καὶ μισθοφόρων*. Cum in enumeratione sociorum Atheniensium VII 57, 9 afferantur *Μαντινῆς καὶ ἄλλοι Ἀρκάδων μισθοφόροι*, Mantinenses mercennarios fuisse et hic post *καὶ* aliquid excidisse cognoscitur, quod fuisse *ἄλλων Ἀρκάδων* ex eodem loco probabiliter coni. Class. — *οἱ ὀγδοήκοντα*, octoginta illi, qui erant praeter quadringentos. — *φυγάσι*. De his cf. IV 74, 2. — *ἱππαγωγῷ*. De his navibus cf. adn. II 56, 2. Duk. semper discerni *ὁπλιταγωγούς* sive *στρατιώτιδας* (apud Diod. alicubi *στρατιωτικάς*) et *ἱππαγωγούς* sive *ἱππηγούς* demonstrat.

Cap. 44. § 1. *ἡ πρώτη παρασκευή*. Nam postea altera classis priori subsidio missa est. Cf. VII 16. 20. — *τούτοις*. Referri ad *παρασκευήν* per synesin, quia constet e navibus et hominibus, adnotat Bau. Cf. Matth. Gr. § 434, 2b. — *τοὺς σιτοποιούς*. Quorum

ποιοὺς ἔχουσαι καὶ λιθολόγους καὶ τέκτονας καὶ ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα, πλοῖα δὲ ἑκατὸν [ἃ] ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὁλκάδων ξυνέπλει· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὁλκάδες ἑκούσιοι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἕνεκα· ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κερκύρας ξυνδιέβαλλε τὸν Ἰόνιον κόλπον.
2 καὶ προσβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρός τε ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ πρὸς Τάραντα καὶ ὡς ἕκαστοι ηὐπόρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ οὐδὲ ἄστει, ὕδατι δὲ καὶ ὅρμῳ, Τάραντος δὲ καὶ Λοκρῶν οὐδὲ τούτοις, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας
3 ἀκρωτήριον. καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἠθροίζοντο, καὶ ἔξω τῆς πόλεως, ὡς αὐτοὺς ἔσω οὐκ ἐδέχοντο, στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέ-

παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν οὐ μάλα δεχομένων αὐτοὺς τῶν Ἰταλιωτῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, ἐφ' ᾧ στρατοπεδεύονται.

Cap. **44.** § 1. ἃ om. Cl. Ven., quo aptior et facilior fit verborum structura. Nam ne servato pronomine infra scriptum ξυνηκολούθουν ad ὁλκάδες quoque et πλοῖα cogitemus, cum eius verbi collocatio tum τῇ στρατιᾷ abundanter additum dissuadet.

§ 2. εὐπόρησαν codd. Cf. sd. IV 54, 1.

§ 3. εἴσω codd. Cf. sd. 57, 3.

c. 22 mentio est facta. — **λιθολόγους καὶ τέκτονας.** Sic iterum VII 43, 2. *Τέκτονας καὶ λιθουργοὺς* appellavit V 82, 6, ubi de *τέκτοσι* vid. adn. — **ἐξ ἀνάγκης,** necessario. „Non liquet, quae illa necessitas fuerit. An hoc vult Thucydides, haec privatorum navigia fuisse et auctoritate publica classem sequi coacta, quod comprehendere naves dicunt Latini? Ita sane verum; nam si publica fuissent, nulla causa esset, cur id magis de his solis diceret quam de omnibus aliis. Eodem modo fortassis intellegendum est quod supra c. 22 dicit *σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων ἠναγκασμένους ἐμμίσθους.*" Duk. Recte. Haec *ἐξ ἀνάγκης* autem non ad sola centum navigia, sed etiam ad triginta onerarias naves referri vidit Abr. Id enim fieri debere inde, quod paulo post non solum *πλοῖα*, sed *ὁλκάδες* quoque *ἑκούσιοι* commemorantur, certum est. — **ἐμπορίας ἕνεκα.** Cf. adn. 31, 5. — **ξυνδιέβαλλε]** *συνδιεπεραιώθη.* Schol. Cf. adn. II 83, 3.

§ 2. **προσβαλοῦσα.** Cf. adn. 4, 5. — **ἄκραν Ἰαπυγίαν.** Cf. adn. 30, 1. — **ηὐπόρησαν.** Simul audi ex superioribus *προσβάλλειν*. — **Ἰταλίαν.** Cf. adn. VII 33, 4. — **τῶν μὲν πόλεων ... καὶ ὅρμῳ,** urbibus non vendentibus iis commeatum nec intra moenia recipientibus, sed permittentibus aquam et stationem (*Rhede*). Illustrat Diod. XIII 3, 4. Ceterum dativo *ὕδατι* confirmantur quae de verbis *δέχεσθαί τινά τινι* adnotata sunt ad IV 103, 4. — **Ῥήγιον ... ἀκρωτήριον.** Cf. IV 24, 4.

§ 3. **ἐνταῦθα ἤδη.** Non opus est *δή* rescribi. Postquam,

μιδος ἱερῷ, οἵ αὐτοῖς καὶ ἀγορὰν παρεῖχον, καὶ τὰς ναῦς ἀνελκύσαντες ἡσύχασαν. καὶ πρὸς [τε] τοὺς Ῥηγίνους λόγους ἐποιήσαντο, ἀξιοῦντες Χαλκιδέας ὄντας Χαλκιδεῦσιν οὖσι Λεοντίνοις βοηθεῖν· οἱ δὲ οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὅ τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, τοῦτο ποιήσειν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ 4 πράγματα ἐσκόπουν ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προσοίσονται· καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης ἅμα προσέμενον, βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις οἱ ἄγγελοι.

Συρακόσιοι δ' ἐν τούτῳ παρασκευάζονται ἐκ παντὸς τρόπου.

45. Τοῖς δὲ Συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ νῆές εἰσι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ καὶ οὐκ-

τε om. Cl. Ven. Non potest καὶ ... τέ pro καὶ ... δέ dictum esse, ut explicavit Matth. Gr. § 626 p. 1504 eumque secutus Clas. Nam cum eius rei apud reliquos Atticos scriptores certa exempla desint, quoniam saepissime in libris ms. τέ et δέ inter se mutata sunt, non nimis confidendum est eorum memoriae I 9, 3 et VIII

ex quo Corcyra profecti erant, fuerunt disiuncti, ibi iam congregabantur. — ἱερῷ. Non νεῷ. Cf. adn. IV 90, 2 et de re III 96, 1. — ἀγορὰν παρεῖχον] οἱ Ῥηγῖνοι δηλονότι. Schol. Quod idem iam ad ἐδέχοντο potuit adnotari. De re cf. adn. I 62, 1. — Χαλκιδέας ὄντας. Cf. Strab. p. 257 et Herm. Antiqu. Gr. I § 82, 9. — Χαλκιδεῦσι ... Λεοντίνοις. Cf. 3, 3. — οὐδὲ μεθ' ἑτέρων. Cf. adn. II 67, 4. — Ἰταλιώταις, Graecis in Italia habitantibus.

§ 4. πρὸς τὰ ... πράγματα cum προσοίσονται iunge. Cf. V 105, 4. — τὰς πρόπλους ναῦς. „Tres naves ad speculandum missas. [Vid. 42, 2 et 46, 1.] Lembos fuisse opinato [Dorvillio ad Char. p. 698] adstipulari non possum; nam his confidere non poterant; sed potius tres velocissimarum triremium videntur fuisse, quae classem Syracusanam, si altum teneret, effugerent.“ Bloomf. — εἰ ἔστιν, num revera adessent. Cf. 6, 3 εἰ ὑπάρχει.

Cap. 45. σαφῆ ἠγγέλλετο, i. e. σαφεῖς ἀγγελίαι ἠγγέλλοντο. Σαφῆ pro σαφῶς dictum esse male defendit Bloomf. — ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο. „Puto hoc ita dici ut παρασκευάζεσθαι, ἑτοιμάζεσθαι, διατάσσεσθαι ὡς ἐπὶ μάχῃ, ναυμαχίᾳ et alia huiusmodi, quae centies in Thucydide leguntur.“ Duk. At in his ἐπί de consilio rei gerendae legitur, quod hic non est aptum. Interpretandum igitur est ut in hac rerum condicione (ita rem esse persuasum habentes) bellum parabant. Similiter infra ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ. Praeterea de ἐπί praepos. cf. I 70, 3. VI 20, 1. Eur. Iph. Taur. 471. — πάσῃ τῇ γνώ-

ἔτι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμπον, ἔνθα μὲν φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις, καὶ ἐς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐσεκόμιζον, τά τε ἐν τῇ πόλει ὅπλων ἐξετάσει καὶ ἵππων ἐσκόπουν εἰ ἐντελῆ ἐστι, καὶ τἆλλα ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθίσταντο.

1 46. *Αἱ δ'* ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι παραγίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥήγιον, ἀγγέλλουσαι ὅτι τἆλλα μὲν οὐκ ἔστι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνα φαίνεται.
2 καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει καὶ οἱ Ῥηγῖνοι οὐκ ἐθελήσαντες ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα, Λεοντίνων τε ξυγ-

αἱ δὲ πρόπλοι νῆες ἐπανελθοῦσαι Ἐγεσταίων τέχνασμα ἀγγέλλουσιν ὅθεν ἀθυμία γίγνεται τῶν στρατηγῶν, οἳ βουλεύονται.

68, 2, sed καὶ . . . δέ rescribendum; VI 45, 1. 103, 4 autem item a Class. allata huc non pertinent. Quod vero L. Herbst. (Philol. XXIV p. 720) verbis πρός τε . . . ἐποιήσαντο infra variata structura οἱ δὲ . . . ἐσκόπουν pro καὶ . . . ἐσκόπουν respondere putat, talis enormitatis apud Th. exempla neque nos novimus neque ille attulit.

μῃ, toto animo, i. e. omni studio. — οὐκέτι. Cf. 32, 3. — ἔνθα μὲν . . . πρὸς δὲ τούς, i. e. πρὸς μὲν τοὺς ὑπηκόους . . . πρὸς δὲ τοὺς αὐτονόμους. Cf. 34, 1 ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι et ibi adn. De collocatione verborum πρὸς δὲ τούς vid. adn. III 61, 1. Pro ἔνθα μέν frustra ἐς τὰ μέν conicit Krueg. Cf. Matth. Gr. § 289 adn. 6 et quae de similibus inaequalitatibus adnotantur ab Herm. ad Vig. § 14. 15. 258. — περιπόλια. Cf. adn. III 99. „Templum Iovis Olympii unum fuit ex his castellis.' Vid. c. 70. [75.] Dionysius Hal. hoc vocabulo de variis castellis agri Romani, in quae incolae inter irruptiones Aequorum, Volscorum aliorumque confugere solebant, utitur. Vid. Antiqu. Rom. IX 56." Arn. — ὅπλων . . . καὶ ἵππων. Hoplitarum et equitum magis quam armorum et equorum lustrationem sibi significari videri adnotat Bred. Cf. adn. IV 74, 3 et I 81, 1. — ταχεῖ] ἐν συντόμῳ ἐσομένῳ. Schol.

Cap. 46. § 1. αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέστης . . . Vid. 44, 4 et de ἐκ cf. adn. I 8, 2. — φαίνεται, comparent, ut § 4 φαινομένων.

§ 2. ἀντεκεκρούκει] παρὰ γνώμην ἀπηντήκει, ἀπεβεβήκει. Schol. Cf. Bloomf. — καὶ οἱ Ῥηγῖνοι . . . ξυστρατεύειν, et quod Rhegini una cum iis militare recusaverant. Cf. adn. IV 63, 1. — πρῶτον ἤρξαντο. Herwerd. Stud. Thuc. p. 85 πρώτους coni. Sed significatur hoc primum fuisse persuadendi initium. Cf. I 103, 4. II 36, 1. — εἰκὸς ἦν] συστρατεύειν δηλονότι. Schol. Nisi mavis πεῖ-

γενεῖς ὄντας καὶ σφίσιν ἀεὶ ἐπιτηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ παρὰ τῶν Ἐγεσταίων, τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλογώτερα. οἱ δὲ 3 Ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο τότε ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων. ἔς τε τὸ ἐν Ἔρυκι ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε καὶ οἰνοχόας καὶ θυμιατήρια καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ ὄντα ἐπάργυρα πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρείχετο, καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις ποιούμενοι τῶν τριηριτῶν τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ξυλλέξαντες καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς πόλεων καὶ Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων αἰτησάμενοι ἐσέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς ἐπὶ 4

Cap. 46. § 3. ὄντα ἀργυρᾶ codd. Cf. adn.

σαι ξυστρατεύειν audire. — τῷ μὲν Νικίᾳ. Cf. 22 extr. — προσδεχομένῳ ἦν. Cf. adn. II 3, 2. 60, 1. — καὶ ἀλογώτερα, etiam magis inopinata (*gegen ihre Rechnung*) quam Rheginorum recusatio. Frustra Herw. l. l. superlativum requirit.

§ 3. τοιόνδε τι. De re cf. Polyaen. VI 21. — οἱ πρῶτοι πρέσβεις. Vid. 6, 3. 8, 1. — ἔς τε. Ad τέ refertur id καί, quod ante ἰδίᾳ legitur. — τὸ . . . Ἀφροδίτης. De hoc templo dixerunt Polyb. I 55, 8. Diod. IV 83, 2 sqq. Strab. p. 272. interpr. Tac. ad Annal. IV 43. — κατασκευήν. Cf. adn. I 10, 2. — ἐπάργυρα. In codd. argentea sunt. Sed quomodo, si revera argentea fuerunt, cum parvi pretii essent, multo maioris speciem praebere potuerint, nequaquam liquet. Recepimus igitur Meinek. (Herm. III p. 372) emendationem. Quae contra dicit Class. quid valeant, non intellegimus. — ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως. De δυνάμεως voce cf. adn. II 97, 3, de ἀπό praepos. adn. I 91, 7. V 89. — ξενίσεις. „Hoc τραχύ, inquit Pollux VI 7." Wass. „Thom. Mag. in ξενίζω inter Attica vocabula numerat ex h. l." Duk. Cf. Lob. ad Phryn. p. 351. — τά τε . . . ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, cum articulus ante adiectiva non repetitus sit, valent pocula sive aurea sive argentea erant. Pariter nos: *die Trinkgefäsze sowohl goldene als silberne*. Pariter infra καὶ Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων. Cf. 61, 5. VIII 28, 4. adn. V 99. VI 37, 1. — αἰτησάμενοι] χρησάμενοι. τὸ δὲ αἰτήσαντες ἀντὶ τοῦ λαβόντες ἄνευ τοῦ μέλλειν ἀποδώσειν. Schol. De quo discrimine activi et medii, quod alii quoque grammatici tradunt, vid. Valck. Animadv. ad Ammon. p. 12 sq.

το πολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων μεγάλην τὴν ἔκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριήρων Ἀθηναίοις παρεῖχε, καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας διεθρόησαν ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν αὐτοί τε ἀπατηθέντες καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος ὅτι οὐκ εἴη ἐν τῇ Ἐγέστῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο.

47. Καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πάσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐφ' ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν, καὶ ἢν μὲν παρέχωσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι, εἰ δὲ μή, ταῖς ἑξήκοντα ναυσίν, ὅσασπερ ᾐτήσαντο, ἀξιοῦν διδόναι αὐτοὺς τροφήν, καὶ παραμείναντας Σελινουντίους ἢ βίᾳ ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς, καὶ οὕτω, παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις καὶ ἐπιδείξαντας μὲν τὴν δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν

§ 4. *πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων . . . παρεῖχε.* Ad *παρεῖχε* simul audi *αὐτά*, i. e. *τὰ φαινόμενα*, et de genetivis absol. cf. Krueg. Gr. § 47, 4 adn. 2. — *τοῖς ἐκ τῶν τριήρων.* Sunt quos paulo ante *τριηρίτας* dixerat. Et *ἐκ* scriptum est, quod illi tunc e triremibus egressi erant. — *διεθρόησαν*, i. e. *διεθρύλησαν.* Cf. VIII 91, 1 et de re vid. 8, 2.

§ 5. *διῆλθεν*, dimanavit, ut aliquotiens hoc verbum legitur apud Xenoph. — *πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρ.* Ὑπό positum est propter vim passivam verborum *αἰτίαν ἔχειν*, de quibus vid. adn. III 13, 7. Cf. Plat. Apol. 38c *ὄνομα ἕξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν*, Xen. Anab. VII 6, 15. Krueg. Gr. § 52, 3 adn. 3. Contra *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν* activam vim habent. Vid. adn. II 59, 2. — *πρός.* Cf. adn. c. 47.

Cap. 47. *Νικίου ἦν γνώμη πλεῖν.* Paulo aliter *ὑμῖν γνώμη ἐστί* sq. inf. I 53, 2, ubi cf. adn. Haec comparanda sunt cum I 62, 3 *ἦν ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως . . . ἐπιτηρεῖν.* De articulo omisso cf. adn. II 12, 2. — *ἐφ' ὅπερ.* Cf. adn. I 59, 2. — *πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι.* Πρός, quod interdum de apud hoc verbum interpretati sunt, esse pro, ad, ex hic perspicuum est. Cf. adn. 41, 1 et VII 47, 1. — *ὅσασπερ ᾐτήσαντο.* Vid. 8, 1. Ὅσος autem recte dictum est, quia hunc numerum navium, non ipsas illas, quas Athenienses miserunt, Segestani petiverant. — *αὐτοῖς*] *τοῖς Ἐγεσταίοις.* Schol. — *καὶ οὕτω . . .* Cum his cf. Plut.

οἴκαδε, ἢν μή τι δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἢ Λεοντίνους οἷοί τε ὦσιν ὠφελῆσαι ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν.

β'. Ἀλκιβιάδου γνώμη.

48. Ἀλκιβιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεύσαντας αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτους ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἔς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύεσθαι πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακουσῶν τὰς ἄλλας, καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς τοὺς μὲν ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρατιὰν παρέχωσι, πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους (ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι), προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ' ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσαις

Cap. 48. ἀπράκτως codd. Cf. adn. ἔχωσι codd. Cf. adn.

Nic. 14. — δι' ὀλίγου, brevi, intra breve tempus. Cf. adn. 11, 4. — ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου = ἀδοκήτως. Cf. adn. I 35, 4. — καὶ τῇ πόλει... μὴ κινδυνεύειν, et ne rempublicam in periculum adducerent domestica (i. e. ipsorum reipublicae bona, quibus ex adverso cogitantur aliorum, quibus auxilium ferunt, bona) consumentes. De verbis κινδυνεύειν τῇ πόλει cf. adn. II 65, 7.

Cap. 48. ἀπράκτους rescribendum est; nam ἄπρακτοι ἀπῆλθον (ἀπεχώρησαν), ἀπράκτους ἀπέπεμψαν, similia, dicit Thuc. Neque obstat quod αἰσχρῶς praecedit. Cf. adn. III 4, 2. — ἐπικηρυκεύεσθαι, legatos mittere περὶ σπονδῶν. Cf. 52, 1 et adn. VII 48, 2. — ἵνα . . . παρέχωσι. Quod in codd. legitur ἵνα . . . ἔχωσι scil. οἱ Ἀθηναῖοι ita dictum est, quasi sine frumento (cf. 22. 30, 1) et exercitu Athenienses advenerint. Neque hanc offensionem Class. sustulit ἔχειν licentius interpretatus semper paratum habere (*immer zur Verfügung haben*). Nam haec neque potest esse verbi ἔχειν sententia neque, si posset, satis apta esset, quoniam ab ipsis Siculis frumentum et copias praeberi significandum est. Facillima emendatione παρέχωσι de Siculis dictum restituit Madvig. Adv. crit. I p. 327. — ἐν πόρῳ... Σικελίας, habitare enim eos ubi facillimus esset in Siciliam traiectus (cf. I 120, 2) atque appulsus (cf. IV 1, 2. VII 4, 7). — ἐφόρμησιν a verbo ἐφορμεῖν derivatum valet stationem, unde hostes observarent iisque insidiarentur. Cf. adn. II 89, 9 et infra adn. 49, 4. — μεθ' ὧν τις πολ.] τίνας ἔχουσι (immo ἕξουσι) συμμάχους. Schol. De pronomine indefinito cf. adn. IV

καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν, ἢν μὴ οἱ μὲν Ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνους ἐῶσι κατοικίζειν.

1 49. Λάμαχος δὲ ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν γ'. Λαμάχο γνώμη.
ἐπὶ Συρακούσας καὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχιστα
τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τέ εἰσι
2 καὶ μάλιστα ἐκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν
στράτευμα δεινότατον εἶναι· ἢν δὲ χρονίσῃ πρὶν
ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀν-
θρώπους καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μᾶλλον. αἰφνί-
διοι δὲ ἢν προσπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσ-
δέχονται, μάλιστ' ἂν σφεῖς περιγενέσθαι καὶ κατὰ

Cap. **49.** § 2. *αἰφνίδιον* codd. longe plurimi. Sed in talibus Th. aut adiectivo utitur ad subiectum applicato (IV 75, 2. 78, 4. VIII 14, 1. 28, 2) aut adverbio *αἰφνιδίως* (II 53, 1. IV 96, 5. V 8, 4. 9, 7. VII 3, 1. 23, 1). Neque *αἰφνίδιον* adverbialiter positum invenitur nisi apud posterioris aetatis scriptores, qui ita saepius neutris adiectivorum utuntur.
σφᾶς codd. Emend. Bekk. Cf. adn.

13, 4. V 14, 4. — *οἱ μέν*, scil. *Σελινούντιοι*. — *οἱ δέ*, scil. *Συρακόσιοι*. Cf. Krueg. Gr. § 58, 4 adn. 2.

Cap. **49.** § 1. *ἄντικρυς* . . . „Male Port. palam dixit; cur enim dissimularet, aut quid? Immo *ἄντικρυς* refer ad *πλεῖν*, recta." Bau. Cf. adn. II 4, 5. Cum tota sententia cf. Plut. Nic. 14. — *πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας*. Id optimum fuit consilium; nam quod non statim Syracusas adorti essent, maxime nocuisse Atheniensibus docet Aristid. I p. 363 sq. Cf. infra VII 42, 3. — *καὶ πρὸς τῇ πόλει . . τὴν μάχην ποιεῖσθαι*. Portus: et primo quoque tempore proelium [quod committendum esset: *τὴν μ.*] ad urbem committendum. Significare potius et portis Syracusarum . . . bellum admovendum, ad urbem bellum gerendum suspicantur Bau. et alii. Sed sic *τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι* dicendum erat. Plutarchus l. d. *μάχην ἔγγιστα τῆς πόλεως τιθέναι* scripsit.

§ 2. *τὸ γὰρ πρῶτον* cet. Cf. Aristid. I p. 381. — *καὶ τῇ ὄψει* utrum cum *ἀναθαρσοῦντας* sic, ut *καί* sit et, an cum *καταφρονεῖν* sic, ut *καί* sit etiam, iungenda sint, dubitant interpretes. Illud probat Krueg. ad Dion. p. 185 comparans IV 34, 1 et VI 31, 1. At non ipso aspectu, sed tardato aspectu animum capiunt. Itaque cum alterum, cui etiam concinnitas faveat, praeferendum sit, interpretamur etiam aspectu contemnere (contemptione affici). Cf. adn. III 97, 2. 98, 5. Bloomfieldius, qui *τῇ ὄψει* pro *ἐν τῇ ὄψει*, cum viderint, positum censens id recte fieri demonstratione non egere existimat, satis neglegenter doctrinam casuum tractavit. Cf. Krueg. Gr. § 48, 2 adn. 6. — *προσδέχονται*. Audi *οἱ Συρακόσιοι*. — *σφεῖς*. Cf. adn. V 114, 5. Nominativus rescribendus erat, quod huic soli quod

πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, τῇ τε ὄψει (πλεῖστοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι) καὶ τῇ προσδοκίᾳ ὧν πείσονται, μάλιστα δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης (εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς 3 ἀποληφθῆναι ἔξω διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἥξειν), καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν τὴν στρατιὰν οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καθέζηται· τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη 4 μᾶλλον καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν καὶ σφίσι προσιέναι καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας ὁπότεροι κρατήσουσι. ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαντας καὶ ἐφόρμησιν τὰ Μέγαρα ἔφη χρῆναι

§ 3. ἀπολειφθῆναι It. Vat. M. Lugd. Dan. Cl. Ven. H. l. Sed hic non apta est relinquendi, sed intercipiendi notio.
§ 4. ἐφορμηθέντας Μέγαρα codd. Cf. adn.

sequitur πλεῖστοι convenit. Nam quod post σφᾶς in libris traditum ideo πλεῖστοι scriptum esse volunt, ne ambiguum esset, an πλείστους ad superius αὐτούς referretur, ipsa haec casuum discrepantia mutatione tam facili et paene nulla evitatur, ut Th., si pronominis accusativum scripsisset, molestum atque hiulcum dicendi genus consulto sectatus esse videretur.

§ 3. εἰκὸς δὲ ... μὴ ἥξειν non cum insequentibus verbis καὶ ἐσκομιζομένων ... καθέζηται novum enuntiatum efficiunt, sed in parenthesim sunt redigenda. Nam qui extra urbem intercipientur, cum non credant Athenienses venturos esse, ex numero eorum, qui περιδεεῖς προσδέχονται excipiuntur; qui autem ἐσκομίζονται iidem sunt, qui timidi exspectant, atque hac ipsa de causa id faciunt. Praeterea qui rationem a nobis nunc improbatam sequuntur ἐσκομιζομένων verti solent etiamsi importarent, quod nudum participium, cui καί etiam valens non adiunctum sit, significare non potest (potest quod hic non quadrat quam importarent, ut 9, 2); deinde sic haud commode opponuntur τὸ ἀποληφθῆναι et τὸ ἐσκομίζεσθαι. — ἀποληφθῆναι. De aoristi infinitivo vid. adn. III 10, 6. — ἔξω frustra expunctum cupit Krueg. Cf. Hom. Od. XXIII 138 ἐλθέμεν ἔξω ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον. — ἀπιστεῖν... μὴ ἥξειν. Cf. adn. I 10, 1. — καὶ ἐσκομιζομένων...καθέζηται, et si sua in urbem importaturi essent (de conatu enim praesentis partic. dictum est, de quo cf. adn. III 18, 1), exercitui res necessarias (cf. VII 24, 2. 25, 1) non defuturas esse, si prope urbem superior consideret eoque, quominus illud perficerent, prohiberet.

§ 4. ἐκείνοις, Syracusanis. — ναύσταθμον, stationem, ubi naves onerariae (πλοῖα) in tuto collocantur. Cf. adn. III 6, 2. — ἐπαναχωρήσαντας, cum eo, postquam pugna commissa (§ 1) exercitus terrester prope Syracusas consedit (§ 3), classe se recepissent. — ἐφόρμησιν, stationem, unde naves longae (τριήρεις) hostes obser-

ποιεῖσθαι, ἃ ἦν ἐρῆμα, ἀπέχοντα Συρακουσῶν
οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὁδόν.
1 50. Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν ὅμως προσ-
έθετο καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ
τοῦτο Ἀλκιβιάδης τῇ αὑτοῦ νηὶ διαπλεύσας ἐς
Μεσσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας
πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο
πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν,
2 ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθὺς ξυμπληρώσαν-
τες ἑξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ
ἐπιτήδεια λαβόντες παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλλην

Ἀλκιβιάδο πρῶτον ἄλ λως ἐς Με σήνην δια- πλεύσαντος ἑξήκοντα νῆες ἔς τε Νάξον, ἣ δέχεται αὐ τούς, καὶ ἐ Κατάνην πα ραπλέουσι, καὶ δέκα αἱ τῶν Συρα-

Cap. 50. § 1. προσέθετο αὐτὸς omisso καὶ plerique codd. praeter It. M. Cf. adn.

vant iisque insidiantur. Cf. adn. 48. Codd. scriptura ἐφορμηθέντας tolerari non potest. Primum enim neque ἐφορμᾶσθαι verbum antiquis prosae orationis scriptoribus usitatum neque ea qua praeditum est notio irruendi (*anstürmen*. Cf. Hom. Il. VI 410. Pind. Nem. X 69. Aesch. Pers. 462) ad hunc locum apta est. Deinde apertum est Lamachum Megara Atheniensibus eidem usui esse velle atque Alcibiadem c. 48 Messanam, quam hic dicit λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι. Hanc autem ἐφόρμησιν non esse repetendam a verbo ἐφορμᾶν, sed ἐφορμεῖν clarissime VIII 15, 1 ostendit, ubi ἐφορμουσῶν et ἐφόρμησιν ad eandem rem spectent. Itaque ad eam quam Alcibiades esse vult ἐφόρμησιν hic non convenit ἐφορμηθέντας. Eadem causa in Schaeferi (ind. Pors. Advers. p. 345) coniecturam ἐφορμισθέντας (cf. IV 8, 5) valet praeterea vel propter ineptam verborum abundantiam (cum eo se recepissent et appulsi essent) reiciendam. Ut autem, quod necesse esse cognovimus, Lamachi de Megaris consilium accommodaretur Alcibiadis de Messana sententiae, scitam Boehmii emendationem nunc recepimus, quam veram esse certis rationibus primus Class. demonstravit. — Μέγαρα, Hyblaea. Cf. 4, 1. „Ex h. l. aeque atque ex VI 94, 1 et VII 25, 4 Megara ad oram fuisse apparet. Cf. Cluv. Sic. ant. p. 133.“ Arn. De addito articulo cf. 75, 1. 97, 5. VII 25, 3. — ἃ ἦν ἐρῆμα. Vid. 4, 2. Agrum urbis Syracusani tenebant (94, 1), a quibus Atheniensium causa castellum ibi exstructum esse 75, 1 audiemus.

Cap. 50. § 1. καὶ αὐτός, praeter Alcibiadem, qui suam sententiam retinebat, et ipse Alcibiadis sententiae accessit. — τῇ αὑτοῦ νηΐ. Cf. adn. 61, 6. — ὡς οὐκ ἔπειθεν. De hoc imperfecto et altero § 3 cf. Madv. Synt. § 114c. — αὐτούς. Cf. adn. I 136, 1. — ἂν δέξασθαι. Cf. adn. III 38, 2. 95, 1.

§ 2. ξυμπληρώσαντες ... ἐκ πασῶν. „Refertur eo, quod hae naves compositae sunt ex tribus illis agminibus, in quae classem distributam esse supra [42, 1] audivimus.“ Bloomf. — παρέπλεον ἐς Νάξον. Cf. Diod. XIII 4, 3 et de Naxo supra 3, 1.

κούσας κατασκοποῦσι.

στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἕνα σφῶν
αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει παρέπλεον 3
ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ
ἐδέχοντο (ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακο-
σίων βουλόμενοι), ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν
ποταμόν, καὶ αὐλισάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρα- 4
κούσας ἔπλεον ἐπὶ κέρως, ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς,
δέκα δὲ [τῶν νεῶν] προὔπεμψαν ἐς τὸν μέγαν
λιμένα πλεῦσαί τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτι-
κόν ἐστι καθειλκυσμένον, καὶ κηρῦξαι ἀπὸ τῶν
νεῶν προσπλεύσαντας ὅτι Ἀθηναῖοι ἥκουσι Λεον-
τίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες κατὰ ξυμμαχίαν
καὶ ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις
Λεοντίνων ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθη-
ναίους ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη καὶ κατ- 5
εσκέψαντο τήν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας καὶ

§ 4. *Ἀθηναίους* Dan. et Valla vertens ad amicos et bene meritos Athenienses; *Ἀθηναίων* reliqui codd. „Non intellego, quomodo Athenienses, qui per praeconem haec Leontinis denuntiaturi et eos ad se evocaturi erant, possint dici illos hortaturi, ut ad amicos Atheniensium veniant. Scriptura cod. Dan. *Ἀθηναίους* plana est." Duk.

§ 3. *τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι.* Infra 51, 2 *τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες*, quae usitatiora verba sunt. Cf. adn. III 63, 2. — *Τηρίαν ποτ.* Cf. 94, 2. „Terias is est, qui a mille passibus Leontinos praefluens vulgo nunc Fiume di Santo Leonardo cognominatur." Cluv. Sic. ant. p. 124. Cf. Holm. Hist. Sic. I p. 28.

§ 4. *ἔπλεον ἐπὶ κέρως*, ut *ἐπὶ κέρως παραπλέοντας* II 90, 4, *ἐπὶ κέρως ἐκπλεύσαντες* VI 32, 2. Cf. adn. II 90, 4. — *ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς*, scil. praeter decem, quae deinde memorantur, quas in magnum portum praemiserant. — *δέκα δέ . . .* Cf. Plut. Nic. 14. — [*τῶν νεῶν*] tam facile cogitatur, ut additum molestiam faciat. — *τὸν μέγαν λιμένα.* De hoc cf. VII 4, 4. 36, 3. 59, 3. Vocatur etiam *ὁ λιμήν* sine ullo additamento. Cf. adn. VII 4, 4. — *κηρῦξαι ἀπὸ τῶν νεῶν*, ex navibus per praecones pronuntiare. — *τὴν ἑαυτῶν.* *Ἑαυτῶν* ad obiectum quod dicitur proximum ita relatum est, ut in verbis Ciceronis reipublicae testem relinquerem meae perpetuae erga se voluntatis (Phil. I 4, 10) et similibus exemplis Latinis. Cf. Krueg. Gr. § 51, 2 adn. 6. — *ξυμμαχίαν.* Cf. III 86, 3. — *ξυγγένειαν.* Leontini a Theocle Atheniensi conditi et ipsi Iones erant. Vid. VI 3, 3. — *τοὺς . . . ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων.* Cf. V 4, 3. — *ὡς παρὰ . . . Ἀθηναίους.* Cf. Matth. Gr. § 595, 4b. Krueg. § 68, 8.

§ 5. *τοὺς λιμένας.* Praeter magnum portum enim erant

τὰ περὶ τὴν χώραν ἐξ ἧς αὐτοῖς ὁρμωμένοις πο-
λεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς Κατάνην.
1 51. Καὶ ἐκκλησίας γενομένης τὴν μὲν στρατιὰν
οὐκ ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς
ἐσελθόντας ἐκέλευον, εἴ τι βούλονται, εἰπεῖν. καὶ
λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων οἱ στρατιῶται
πυλίδα τινὰ ἐνῳκοδομημένην κακῶς ἔλαθον διελόν-
2 τες καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον [ἐς τὴν πόλιν]. τῶν
δὲ Καταναίων οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακοσίων φρο-
νοῦντες ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς
περιδεεῖς γενόμενοι ὑπεξῆλθον οὐ πολλοί τινες,
οἱ δὲ ἄλλοι ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθη-
ναίοις καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου
3 κομίζειν. μετὰ δὲ τοῦτο πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι
ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς

ἐκκλησία τῶ Καταναίων. ἡ πόλις αὐ τῶν λάθρα αἱρεῖται, κα ἔπειτα τὸ πᾶν στράτευ μα τῶν Ἀθη ναίων ἐκεῖ μετακομίζε ται.

Cap. 51. § 3. διαπλεύσαντες Vat. M., quod verbis 50, 1 non satis confirmari videtur. Nam hic „Thucydides tantum de traiciendo freto Rhegio Messanam loquitur, quod est proprie διαπλεῦσαι; contra Catina Rhegium proficiscens classis oram Siciliae per maximam huius spatii partem lectura et demum extremo cursu fretum traiectura erat. Simplex πλεύσαντες igitur melius quam iunctum διαπλεύσαντες sententiae videtur convenire, siquidem Athenienses primum παρέπλευσαν τὴν Σικελίαν, postea διέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον.“ Arn.

duo alii, minor (ὁ ἐλάσσων λιμήν VII 22, 1) et portus Trogili vel Trogiliorum apud vicum eiusdem nominis (VI 99, 1. VII 2, 5). Cf. Cluv. l. l. p. 152. 167. Letronn. Syrac. p. 64 sqq. Goell. de Sit. Syrac. p. 67 sqq. Holm. Hist. Sic. I p. 11. 124.

Cap. 51. § 1. τὴν μὲν στρατιάν cet. Cf. Diod. XIII 4, 5. Polyaen. I 40, 4. Frontin. III 2, qui magna incuria haec narrat. Similiter Brasidas solus ab Acanthiis in urbem est receptus. Vid. IV 84. — ἐνῳκοδομημένην κακῶς, male (parum firmiter) in murum instructam. Non licet vertere male obstructam et huc affere Diod. XI 45, 7 ἐνοικοδομῆσαι τὴν εἴσοδον aut Caes. Bell. civ. I 27 vicos plateasque inaedificat, cum utrobique locum aliquem mole in eo exstructa occludi significetur. — ἠγόραζον] ἀντὶ τοῦ ἐν ἀγορᾷ διέτριβον. Schol. Cf. Herod. III 137. 139. Ar. Lysistr. 634. „Significat congregatos eos esse in forum ibique stetisse aut obambulasse, ut, quid ageretur, discerent.“ Arn. — [ἐς τὴν πόλιν] interpretamentum esse perversa collocatio ostendit. Et supervacaneum est. Quid enim aliud per portulam illam intrare poterant quam urbem?

§ 2. τὰ ... φρονοῦντες. Cf. 50, 2. — οὐ πολλοί τινες. Cf. adn. 1, 1.

§ 3. πάσῃ ἤδη, i. e. non iam parte exercitus ut 50, 2.

τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

οἱ δὲ πρός τε Καμαριναίους ἐπικηρυκεύονται καὶ ἐς τὴν Συρακοσίαν ἀπόβασιν ποιοῦνται.

52. Ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἔκ τε Καμαρίνης 1 ὡς, εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἂν καὶ ὅτι Συρακόσιοι πληροῦσι ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακούσας· καὶ ὡς οὐδὲν ηὗρον ναυτικὸν πληρούμενον, παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ Καμαρίνης καὶ σχόντες ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ' οὐκ ἐδέχοντο, λέγοντες σφίσι τὰ ὅρκια εἶναι μιᾷ νηὶ καταπλεόντων Ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢν μὴ αὐτοὶ πλείους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι ἀπέπλεον· 2 καὶ ἀποβάντες κατά τι τῆς Συρακοσίας καὶ ἁρπαγὴν ποιησάμενοι καὶ τῶν Συρακοσίων ἱππέων βοηθησάντων καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐσκεδασμένους διαφθειράντων ἀπεκομίσθησαν ἐς Κατάνην.

ἔπειτα ἡ Σαλαμινία ἔρχεται ἐπὶ Ἀλκιβιάδην, ἐπεὶ Ἀθηναῖ-

53. Καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν ναῦν 1 ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἥκουσαν ἐπί τε Ἀλκιβιάδην ὡς κελεύσοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις

Cap. 52. § 1. εὗρον codd. Cf. sd. IV 54, 1.

Cap. 52. § 1. ἔκ τε. Τέ ne ineptum iudices, cogita alterum tantum nuntium Camarina, alterum de Syracusanis classem instruentibus aliunde missum esse. — παρεκομίζοντο αὖθις. In his explanandis nonnulli situm Camarinae et res ab Atheniensibus antea gestas non perpenderunt. Denuo vel porro praeternavigabant Siciliae litus, ut antea Catana Syracusas, ita tunc Syracusis Camarinam, recte interpretantur Haack. et Arn. — σχόντες. Cf. adn. I 110, 4. — τὰ ὅρκια. Respici ad τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος ξυμμαχίαν recte vidit Haack. conferens 75, 3. 82, 1 et III 86. Hac re simul satis explicatur articulus, in quo haesit Bloomf. Postea autem pace Hermocratis (IV 65, 1) etiam Syracusanorum foederati Camarinaei facti erant.

Cf. infra 88, 2. — μιᾷ νηί. Vid. adn. II 7, 2. — μεταπέμπωσιν. Cf. adn. I 112, 3. § 2. κατά τι τῆς Συρακοσίας, in quandam agri Syrac. partem.

Cap. 53. § 1. τὴν Σαλαμινίαν ναῦν. Vid. adn. III 33, 1 et de re infra 61, 4. — ὡς κελεύσοντας ad ἄνδρας τοὺς ἐν τῇ Σαλαμινίᾳ πλέοντας referunt allegantes I 110, 4. III 67, 3. Cob. Nov. lect. p. 67 ὡς κελεύσοντας ἀποπλεῖν delet, quo facto ἐς ἀπολογίαν non habet ad quod commode applicetur. Nobis minus offensionis praebet participium κατὰ σύνεσιν conformatum quam ὡς eidem ita additum, quasi illi non ab Atheniensibus ad mandatum perferendum missi, sed proprio consilio eam rem facturi sint. Fortasse igitur ὡς κελεύσοντας delendum

ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς [τῶν στρατιωτῶν] τῶν μετ' αὐτοῦ μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων
2 ὡς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυστήρια καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων, καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν πάνυ χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατ-

οι ἔτι ζήτησ ἐποιοῦντο τῶν ἀσεβη σάντων, ὅ διὰ τὴν τ Πεισιστρατ δῶν ποτ γενομένη τυραννίδ ὑπόπτως εἶχον.

Cap. 53. § 2. πάντα Aug. Pal. Laur. M. Cass. Cl. Ven. T. H. Reg. F. C. Bas. Gr. D. I. K. Ar. Chr. Dan. Vall.; vulgo πάντας. ὑποδεχόμενοι Reg. et Dan., quod, si λαμβάνειν verbi notio exprimenda sit, anteponendum censet Arn. Sed cf. adn.

est. Nam infinitivus ἀποπλεῖν cum verbis ἤκουσαν ἐπὶ Ἀλκιβιάδην videtur iungi posse, quippe in quibus ipsis mandati perferendi notio lateat. — μεμηνυμένων non ad τῶν στρατιωτῶν appositum, sed genetivum absolutum esse censet Class.; referri enim ad τινάς. Sed hoc non solum obscurissimum esset et contra eam rationem, quam ipsa verborum forma quodammodo cogit, sed ne exempla quidem, quae ille attulit, I 114, 1. III 22, 1 rem probant, cum in iis genetivi absoluti subiectum nomine vel pronomine distincte significatum sit. Cf. III 13, 7. 112, 6. V 31, 2. VIII 76, 4. Praeterea non apparet, cur rei inter eos solos milites fuerint, qui cum Alcibiade essent, neque vero etiam in reliquo exercitu. Immo iungendum est τῶν μετ' αὐτοῦ μεμηνυμένων, quod ex eo quoque cognoscitur, quod iidem 61, 6 οἱ ξυνδιαβεβλημένοι vocantur. Sed tum alius residet scrupulus. Vix enim credi potest partem tantum eorum militum, quorum nomina delata erant, arcessitam esse. Omni vero suspicione scriptoris verba carent, si τῶν στρατιωτῶν iis exemimus. Nam consentaneum est non omnes, qui cum Alcibiade accusati erant, cum exercitu in Siciliam profectos esse; inter milites autem fuisse ad quos cum eo arcessendos Salaminia missa est per se intellegitur. — περὶ τῶν μυστηρίων. Cf. 28, 1 μηνύεται περὶ τῶν Ἑρμῶν οὐδέν. — τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. Huius criminis ipse Alcibiades non erat accusatus. Cf. 28, 1. 61, 1.

§ 2. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι cet. De re cf. Isocr. XVI 7. — ζήτησιν ἐποιοῦντο. Constituti sunt igitur ζητηταί, de quibus vid. Herm. Antiqu. Gr. I § 133, 5. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 231, 3. 257, 7. Antiqu. Gr. I p. 419. Weisweil. de Caus. Herm. p. 9 sq. — οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς cet. Tristem, quae tunc fuerit, Atheniensium condicionem optime depingit Andoc. I 36. — πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, omnia suspiciose accipientes (*mit Argwohn aufnehmend*), ut cap. extr. πάντα ὑπόπτως λαμβάνειν. Cf. Plat. Euth. 6a δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι, Legg. 634c μὴ χαλεπῶς, ἀλλὰ πρᾴως ἀποδεχώμεθα ἀλλήλων. Diversam admittendi, probandi vim ἀποδέχεσθαι I 44,

ἔδουν, χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι βασανίσαι τὸ
πρᾶγμα καὶ εὑρεῖν ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινὰ
καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι αἰτιαθέντα ἀνέλεγκτον
διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν 3
Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν
τελευτῶσαν γενομένην καὶ προσέτι οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑαυτῶν
καὶ Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν, ἀλλ᾽ ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο ἀεὶ καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

ταύτῃ γάρ, περὶ ἧς ἕπεται παρέκβασις, δι᾽ ἐρω-

54. Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἁρμοδίου 1
τόλμημα δι᾽ ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη, ἣν

1. III 3, 1. 4, 3. 57, 1. VI 29, 2. 41, 2. VII 48, 3 habet, quam hic secutus Lindavius sine necessitate *ἀνυπόπτως* coniecit. — *βασανίσαι*, accurate explorare. — *καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι*, etiamsi probus esse videretur, non ad *αἰτιαθέντα*, sed ad *διαφυγεῖν* refertur. — *αἰτιαθέντα* passive dictum est. Cf. VIII 68, 2 et adn. III 61, 1. I 123, 1. — *ἀνέλεγκτον*. Schol. *ἀνεξετάστως*.

§ 3. *τελευτῶσαν*] *ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις*. Schol. Cf. Krueg. Gr. § 56, 8 adn. 5. — *ἑαυτῶν* ad *δῆμον* collectivum referri liquet. Cf. adn. 35, 1. — *οὐδ᾽ ὑφ᾽ . . . Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν*. Neglegentius igitur de hac re loquuntur Plat. Conviv. 182c. Arrian. Anab. IV 10, 3. Aelian. Var. Hist. XI 8. — *ὑπὸ Λακεδαιμονίων*. Cf. Herod. V 64. 65. 91, qui in eo quoque, quod VI 123 auctoribus Alcmaeonidis Athenienses a Lacedaemoniis dominatu liberatos esse dicit, cum Th. consentit, qui 59, 4 utrosque iungit. *πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε*. De hoc usu *λαμβάνειν* verbi cf. adn. III 56, 3. VI 27, 3. Populus autem tunc ubique tyrannidis parandae molimina et coniurationes odorabatur. Cf. Aristoph. Vesp. 488 *ὡς ἅπαντ᾽ ὑμῖν τυραννίς ἐστι καὶ ξυνωμόται*, Lysistr. 619 *καὶ μάλιστ᾽ ὀσφραίνομαι τῆς Ἱππίου τυραννίδος*. Add. ibid. 630.

Cap. 54 sqq. Sequitur digressio de Pisistratidis, quae cur a Thucydide interposita sit, de eo diversa iudicia protulerunt Dahlmann. de Herodot. p. 228 sq. Bloomf. ad h. l. alii. Nobis propter versum Aristophanis Lysistr. modo allatum revera Atheniensibus illo tempore praesentem memoriam Pisistratidarum dominationis fuisse multumque de ea locutos esse et, ne similis tunc iterum efficeretur, timuisse veri simillimum videtur. Voluit igitur Thucydides falsa popularium iudicia de re tunc crebris sermonibus iactata redarguere. Cf. 54, 1 et I 20, 2, ubi ex iis erroribus, qui huc spectant, unus iam breviter confutatus est. De Hippiae autem et Hipparchi dominatu tres maxime quaestiones exsistunt, primum quinam Pisistrati filiorum fuerit maximus, deinde quaenam vera caedis Hipparcheae causa, tum Hippiasne solus an Hipparchus etiam et Thessalus dominationem exercuerint.

Cap. 54. § 1. *δι᾽ ἐρωτικὴν ξυντυχίαν*. Parum fidei habent quae aliter de Hipparchi caedis causa memorat Pseudo-

ἐγὼ ἐπὶ πλέον διηγησάμενος ἀποφανῶ οὔτε τοὺς ἄλλους οὔτε αὐτοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέρων τυράννων οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβὲς
2 οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι οὐχ Ἵππαρχος, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἁρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ Ἀριστογείτων, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν,
3 μέσος πολίτης, ἐραστὴς ὢν εἶχεν αὐτόν. πειραθεὶς δὲ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου καὶ οὐ πεισθεὶς καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ δὲ ἐρωτικῶς περιαλγήσας καὶ φοβηθεὶς τὴν Ἱππάρχου δύναμιν μὴ βίᾳ προσαγάγηται αὐτόν, ἐπιβουλεύει εὐθὺς ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως
4 κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἵππαρχος ὡς αὖθις πειράσας οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν Ἁρμόδιον, βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν

τικὴν ξυντι χίαν Ἀριστι γείτων καὶ Ἁρμόδιος κατάλυσιν ἐπεβούλευσαν.

Plat. Hipparch. 229c. d. Cum Th. consentiunt Aristot. Pol. V 10, 9 (1311 a). Aelian. Var. Hist. XI 8. Maxim. Tyr. Dissert. 24. — *τοὺς ἄλλους*. De Hellanico cogitandum esse conicit Dahlmann. l. d. — *οὐδέ*. Est id neque, pro quo Latine etiam aut dici potest. — *τοῦ γενομένου*, i. e. *ἐκείνου τοῦ τολμήματος*.

§ 2. *Πεισιστράτου γηραιοῦ τελευτήσαντος*. Id factum esse Ol. LXII 4 probare aggreditur Wessel. ad Diod. II p. 557, Ol. LXIII 2 (a. Chr. 527) Clint. Fast. Hellen. ad illum annum et in Append. II de Pisistratidis. Ol. LXIII 1 (a. Chr. 528) ponit Wachsm. Antiqu. Gr. I p. 858. Cf. adn. 59, 4. — *Ἱππίας πρεσβύτατος ὤν*. Hipparchum natu maximum dicunt Pseudo-Plat. l. l. 228b. Aelian. l. l. VIII 2; Th. sequuntur schol. Arist. Vesp. 502. Polyaen. V 14. — *μέσος πολίτης*] *οὔτε ἐπιφανὴς δηλονότι οὔτε ἄδοξος*. Schol. Ergo mediae condicionis. Differunt *τὰ μέσα τῶν πολιτῶν* III 82, 8, ubi vid. adn. Tum ad *εἶχεν* conferri iubent interpr. Ter. Andr. I 1, 58.

§ 3. *πειραθείς*] *ἐρωτικὴν πεῖραν δεξάμενος*. Schol. — *ἐρωτικῶς*, more amatorum. — *περιαλγήσας*. Cf. adn. IV 14, 2. — *προσαγάγηται*. Cf. adn. III 63, 2. — *ἐπιβουλεύει*, insidiose struit vel omnino meditatur, ut III 109, 3 et infinitivo addito III 20, 1, ubi cf. adn. — *ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως*] *ὡς κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δύναμιν· ἦν γὰρ μέσος πολίτης*. Schol. Est igitur pro sua auctoritate, ut in sua dignitate poterat. Cf. adn. I 138, 2. II 34, 6 et *ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων* 33, 3, *ὡς ἐκ τῶν ὑπ.* VII 76.

§ 4. *ἐν τρόπῳ . . . ἀφανεῖ*. De hoc usu *ἐν* praepositio-

τρόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν.

οὐ γὰρ ὠμῶς ἦρξαν οἱ τύραννοι.

Οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων τήν τε πόλιν αὐτῶν

Cap. 54. § 4. τόπῳ codd. nisi quod τούτῳ Cl. M. b. Τρόπῳ scripsimus e Levesquii coniectura, quam clarissima horum verborum imitatione Dion. Cass. XLIII 13, 2 ἐν τρόπῳ δή τινι ἀφανεῖ stabilimus. Vulgatae „adversantur ab ipso scriptore narrata; nam in publico et festo Panathenaeorum die virginem contumelia affecit." Goell.

nis vid. adn. I 97, 2. — ὡς οὐ διὰ τοῦτο δή] ὡς δι' ἄλλην αἰτίαν τινὰ καὶ οὐ διὰ τὸ μὴ τυχεῖν αὐτοῦ (proprie μὴ πείθειν αὐτόν). Schol. Vertendum igitur quasi vero non propter hoc fieret. Cf. adn. 17, 3 et de ὡς δή Plat. Conviv. 222c. Detrimentum affert sententiae Cob. Mnemos. nov. ser. VII p. 44 haec verba delens. Iudicant enim, quo tectus insultandi modus valuerit. Qualis hic fuerit, c. 56 narratur.

§ 5. οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχήν cet. His, cur violenti nihil facere voluerit, explicatur. In re consentit Paus. I 23, 1. Cf. Thirlw. Hist. Gr. II p. 70. — τὴν ἄλλην ἀρχήν, in reliquo imperio vel ceteroqui in imperio. Cf. adn. I 128, 5 et V 75, 3. Quanquam Hippiam, ut qui maximus natu esset filius et familiae caput, principem dominationis fuisse Th. contendit (I 20, 2. VI 54, 2. 55), tamen etiam reliquos Pisistratidas imperii exercendi aliquam partem habuisse ex insequenti narratione cognoscitur. Eadem ratione explicatur quod Th. 53, 3 τὴν Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα memorat et quod Herod. V 64 (cf. VI 123) tyrannos Athenis eiectos esse dicit, ubi tyranni pariter atque apud Th. paulo post sunt tota gens tyrannica, genus Pisistratidarum dominationem tenens. Κοινῶς δέ, inquit schol. Aristoph. Vesp. 502, πάντες οἱ Πεισιστρατίδαι τύραννοι ἐλέγοντο. Similiter aliquotiens plurali reges utitur Livius, ut II 2, 11 reges eiecerat. — ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο, scil. τὴν ἀρχήν, ita rem instituit, ut imperio eius non invideretur. — ἐπετήδευσαν ... διεκόσμησαν. Aor., quod scriptor non rerum diuturnitatem designat, sed suum de iis comprehendit iudicium. — ἐπὶ πλεῖστον, per longissimum tempus. Cf. 58, 3. 59, 2. — τύραννοι, als Tyrannen. Cf. ἄρχων § 6. — εἰκοστὴν μόνον ... τῶν γιγνομένων, vicesimam tantum exigentes proventuum s. fructuum. „Erat haec dimidia pars eius vectigalis, quod a Pisistrato ipso exactum erat et regibus [barbaris] pendi solebat, qui tanquam domini terrae decimam omnis agrorum proventus postulabant." Arn. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I p. 443 sq. et Wachsm. Ant. Gr. I p. 505. Postea Hippias avarior factus est. Vid.

καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέμους διέφερον
6 καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν καθ' ὅσον ἀεί τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθηναίοις ἀρχὴν καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός, τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν
7 Πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μεῖζον μῆκος

Wachsm. l. d. II p. 74. — καλῶς διεκόσμησαν. Eius rei exemplum II 15, 5 cognovimus. — τοὺς πολέμους διέφερον] διήνυον. Schol. Cf. I 11, 2. VIII 75, 2. Hemsterh. ad Luci. Dial. Mort. XII 1 p. 551. Ut autem sententia hic constet, Bau. et Bloomf. ex superioribus mente repetunt καλῶς, quod Bloomf. etiam ad ἔθυον referri iubet; sane recte, si ad διέφερον pertinet, sed neutrum per collocationem verborum videtur fieri posse. Neque eo opus est, cum ipsis vocabulis τοὺς πολ. διαφέρειν, bella perferre, ad exitum perducere, notio perseverantiae et debellandi contineri possit; id quod intellexit Haack. His non tam bonum Pisistratidarum imperium, ut superioribus, laudari quam regum officia maxima eos sibi reservasse dici videtur, quorum unum fuit, ut duces belli summi essent, alterum, ut sacra publica facerent. Ceterum de his bellis vid. Herodot. V 78 cl. VI 108. — ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον, in templa sacrificatum ibant. Cf. III 104, 3. VIII 10, 1. (Lys.) VI 5. Vide praeterea de hac emphasi et brachylogia in praepositionibus usitata adn. II 4, 3.

§ 6. τινὰ ἐπεμέλοντο . . . εἶναι. Apud ἐπιμέλεσθαι Matth. Gr. § 531 adn. 1 solum infinitivum poni negat, sed aut addi articulum in genetivo aut sequi ὅπως, ὡς. Verum, ut hic, Xen. Comm. IV 7, 1 αὐτάρκεις αὐτοὺς εἶναι ἐπεμελεῖτο, Appi. Civ. V 73 ἐπιμελήσεσθαι γὰρ αὐτὸς μηδένα διαφυγεῖν. Etiam Latinum curandi verbum contra ea, quae Krebsius in Antibarb. s. h. v. docet, interdum apud optimos scriptores cum accusativo et infinitivo iungi demonstrat hoc exemplum Cic. de Fin. III 19, 62: natura . . . diligi procreatos non curaret. — ἦρξαν . . . ἀρχήν. Cf. adn. I 93, 3. — ὃς male del. Bekk. Nam Pisistratus praecipue propter administratum archontis munus commemoratur; deinde adiungitur hunc eum fuisse, qui duas illas aras constituerit. — τῶν δώδεκα θεῶν βωμόν. Haec ara asylum erat ab eaque viarum distantiae numerabantur. Cf. Bursian. Geogr. I p. 281. C. Wachsmuth. de Urb. Ath. I p. 200 sq. — ἄρχων. Inter Ol. LXIII—LXVI, ubi fasti vacui essent, fuisse recte iudicat Boeckh. — Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. Hoc templum Apollinis a fonte Callirrhoë (cf. II 15, 5) versus meridiem situm erat. Cf. E. Curtium in Herm. XII p. 492 sqq. Ut autem hic ἐν Πυθίου, sic infra VIII 94, 1 ἡ ἐν Διονύσου

[τοῦ βωμοῦ] ἠφάνισε τοὐπίγραμμα· τοῦ δὲ ἐν Πυθίου ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς γράμμασι λέγον τάδε·

μνῆμα τόδ' ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίου υἱὸς
θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

οὐδὲ Ἵππαρχος ἦρξεν, ἀλλ' Ἱππίας. 55. Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἦρξεν, 1 εἰδὼς μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων ἰσχυρίζομαι, γνοίη δ' ἄν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελφῶν γενόμενοι, ὡς ὅ τε βωμὸς σημαίνει καὶ ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' Ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἱππίου δὲ πέντε, οἳ αὐτῷ ἐκ Μυρσίνης τῆς Καλλίου τοῦ

Cap. 55. § 1. μόνον codd. longe plurimi et optimi; μόνῳ vulgo. Hoc patet verum esse. Solus enim legitimorum fratrum Hippias liberos habuisse dicitur.
Μυρίνης Reg., reliqui Μυρρίνης. Scribendum Μυρσίνης, ut

ἐκκλησία. Cf. Krueg. Gr. § 43, 3 adn. 6. Bernh. Synt. p. 184.
§ 7. [τοῦ βωμοῦ] stolido alicui librario debetur. Arae enim illimaior longitudo, non maior arae vel ipsius longitudo adstruitur. Del. Krueg. — τάδε. Cymatium arae cum ipsa hac inscriptione tota paene servata nuper haud procul a Callirrhoë fonte erutum est. Vide Suppl. Inscr. Att. n. 373e. Kaibel. Epigr. Gr. p. XVI. Quod autem hic non evanidae, sed clarae sunt litterae, ipsi antiqui litterarum ductus post Th. possunt refecti esse.
Cap. 55. § 1. εἰδὼς . . . ἄλλων, accuratius aliis vel rei memoria mihi tradita compertum habens. Propter suam cum Pisistratidis cognationem scriptorem hanc accuratiorem notitiam habuisse crederemus, si modo de illa satis constaret (cf. adn. ad vit. Marc. 18). Sed non minus propter necessitudinem, quae cum Pisistratidis Miltiadi intercessit (cf. Herod. VI 39), in huius familia, cui cognatum fuisse Th. certum est, eius rei memoria vigere poterat. — αὐτῷ τούτῳ] τῷ ῥηθησομένῳ. Schol. — τῶν γνησίων ἀδελφῶν. Quattuor Pisistrati filios memorat schol. ad Aristoph. Vesp. 502. Lys. 619, ex quibus unus nothus fuit, Hegesistratus. Quod autem Plut. Cat. mai. 24 Iophontem cum Thessalo ex altera uxore natum affert, hic ante maturam aetatem morte videtur abreptus esse. — ὅ τε βωμὸς σημαίνει, scil. eo quod in eius inscriptione Pisistratus Hippiae filius memoratur. Nam praeter duos versus supra allatos nihil in Apollinis Pythii ara inscriptum legebatur. — περί. „An ἡ περί“. Bekk. Sed quanquam non satis simile est I 51, 4, quod huc afferre solent (cf. ad.), tamen hic omissio articuli propter insequentem articulum videtur tolerari posse. — Θεσσαλοῦ. Cf. I 20, 2. Heraclid. Pont. I 6. Theophr. Hist. plant. II 3, 8. Diod. X 16, 1. Plut. l. l. — Μυρσίνης τῆς

Ὑπεροχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο· εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν
2 *πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα, οὐδὲ τοῦτο ἀπεικότως διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ*
3 *τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἱππίας τὸ παραχρῆμα ῥᾳδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξύνηθες τοῖς μὲν πολίταις φοβερόν, ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῷ τῷ περι-*

dialectus Thucydidea et Aristophanis *Βυρσίνη* (Equit. 449) flagitat. Cf. Herodian. II p. 484 *Βυρσίνης Μυρσίνης. ἦν δὲ αὕτη γυνὴ Ἱππίου τοῦ τυράννου. ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.*

Ὑπερεχίδου codd. optimi et plurimi, *Ὑπεροχίδου* vulgo et Valla. Hoc ab *Ὑπέροχος* derivatum verum est. Cf. Meinek. in Herm. III p. 372.

§ 2. *ἐν τῇ πρώτῃ* codd., quod nihili est, cum una columna commemorata sit; *ἐν τῇ αὐτῇ* Valla parum accurate vertens in ipso titulari lapide.

ἀπεοικότως codd. Reliquis locis omnibus Th. *εἰκότως* et *ἀπεικότως* (I 73, 1. II 8, 1. VIII 68, 4) habet.

Καλλίου. Aliam Hippiae uxorem commemorat Athen. 609c.

§ 2. ***διὰ τὸ πρεσβεύειν . . .***] *διὰ τὸ τῶν ἐξ αὐτοῦ πρεσβύτατος εἶναι.* Schol. Qui aut *τῶν ἀπ' αὐτοῦ* legit aut quae scripta invenit perperam interpretatus est. Nos, cum *ἀπ' αὐτοῦ* idoneam explicationem habere videatur, alterum factum esse putamus. Nam *ἀπό* cum genet. iunctum ad id referri potest, a quo profecti rerum ordinem atque numerum constituamus. Itaque *πρεσβεύειν ἀπ' αὐτοῦ* valere potest inde ab eo (*von ihm an*) maximum natu esse. Pariter enim Plato Legg. 745c dixit *τὸ δεύτερον ἀπὸ πόλεως τῷ ἀπ' ἐσχάτων δευτέρῳ.*

§ 3. ***οὐ μὴν οὐδ'***, neque vero etiam. Cf. adn. I 3, 3. — ***καθίστατο.*** Imperf. de conatu. Simul audi *ἐν τῇ ἀρχῇ* seu inde *ἄρχων*. Cf. Aristid. I p. 58 *οὔτε καθιστάμενος (βασιλεὺς) οὔτε ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας.* — ***ἀλλὰ καί.*** *Καί* significat Hippiam non solum imperium accepisse, sed adeo maxima cum securitate obtinuisse. — ***διὰ τὸ . . . φοβερόν***, propter iam antea usitatum civibus metum. Nam ne, quod deinde *τὸ ἀκριβές* sit Hippiae, explicemus propter iam antea usitatam (Hippiae) in cives severitatem, prohibemur iis, quae de horum tyrannorum imperio legimus 54, 5. Ceterum cf. adn. I 37, 4. — ***ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές***, et (propter iam antea usitatam) in satellites diligentiam (ut Cicero cognita in rempublicam diligentia scribit pro Mur. 40, 86). ***Ἐπίκουροι***, ut ex 56, 2. 57, 1 cognoscitur, satellites sunt, qui iidem 58, 2 *ἐπίκουροι* tam diserte appellantur, ut de sensu satis constet. Satellites quidem iam Pisistrato fuisse notum est, sed hi cives

όντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε, καὶ οὐχ ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη 4
τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.

δ' οὖν όδιος καὶ ιτογείτων πηλακισ- τες ξυν- ινύασι.

56. Τὸν δ' οὖν Ἁρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν 1
πείρασιν, ὥσπερ διενοεῖτο, προυπηλάκισεν· ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι ἀπήλασαν, λέγοντες οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι.

fuerunt, οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δέ (Herod. I 59). Sed filii eius mercennariis usi videntur, qui alibi quoque ἐπίκουροι vocantur. Cf. adn. II 33, 1. Ἀκριβές autem vel ἀκρίβεια circa stipatores severitas disciplinae est, qua eos coercebat atque in officio retinebat. — πολλῷ ... ἀσφαλοῦς = πολλῇ τῇ περιουσίᾳ τῆς ἀσφαλείας, cum multo maiore quam opus erat securitate. — κατεκράτησε, (post Hipparchum interfectum) imperium retinuit, absolute dictum ut Plat. Legg. 840e. — ἠπόρησεν, difficultatibus laboravit. — ἐν ᾧ ... τῇ ἀρχῇ, quod tum non antea continue in imperio administrando versatus erat, i. e. quod eo tempore nullam habebat imperii antea continue administrati experientiam. De ὁμιλεῖν cf. adn. 17, 1. 70, 1; de ἐν ᾧ = ὅτι ἐν τούτῳ adn. IV 26, 4 et de vi eius temporali 92, 4. VII 29, 4.

§ 4. τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα ...] διὰ τὴν συμπεσοῦσαν αὐτῷ δυστυχίαν ὀνομασθέντα, ὀνομαστὸν γενόμενον, ὑποληφθῆναι ὅτι ἐτυράννησεν. Schol. Τῇ δυστυχίᾳ τοῦ πάθους = τῇ δυστυχίᾳ τούτου ὃ ἔπαθε. Ὀνομάζεσθαι est celebrari, nobilitari. De accusativo cf. adn. VII 57, 9. Πρός denique in προσλαβεῖν significat πρὸς τῷ ὀνομαστῷ γενέσθαι. — ἐς τὰ ἔπειτα. Haec insolentiora sunt; nam alibi aut ἐς ἔπειτα (I 130, 1. cf. adn. I 129, 3) aut ἐς τὸ ἔπειτα (IV 64, 5 ut ἐς τὸ λοιπόν et sim.) legimus. (Ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον III 114, 3.)

Cap. 56. § 1. δ' οὖν. Cf. adn. I 3, 4. — ἀπαρνηθέντα, aspernatum, recusantem. — πείρασιν. „Non sane usitatum vocabulum, sed πεῖρα alind notaret.“ Bau. — ἀδελφὴν ... αὐτοῦ. Significatne unam ex eius sororibus? At Aristot. Polit. V 10, 9 (1311a) προπηλακίσαι τὴν Ἁρμοδίου ἀδελφήν, et cf. Kuehn. Gr. max. § 465, 3. — ἐπαγγείλαντες ... ἀπήλασαν. Singularem propter superius προυπηλάκισεν exspectari, sed communiter tribui Hippiae et Hipparcho, adnotat Bau. — κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι. „Non solum Panathenaeis, sed etiam aliis quibusdam diebus festis virgines canistra gestabant apud Athenienses. [Nam] τοῖς τε Παναθηναίοις καὶ ταῖς ἄλλαις πομπαῖς, dicit Philochorus apud Harpocrat. in κανηφόροι, et [idem] apertum est ex hoc loco Thucydidis, in quo πομπή, in qua soror Harmodii prohibita est canistrum ferre, a Panathenaeis distinguitur.“ Duk. Cf. Herm. Antiqu. II § 54, 30. — τὴν ἀρχήν, omnino. Cf. adn. IV 98, 1. — διὰ τὸ μὴ ἀξίαν

2 χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἁρμοδίου πολλῷ δὴ
μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ ὁ Ἀριστογείτων παρωξύ-
νετο. καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνεπι-
θησομένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ
Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ
ὕποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν
πομπὴν πέμψοντας ἀθρόους γενέσθαι· καὶ ἔδει
ἄρξαι μὲν αὐτούς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθὺς τὰ πρὸς
3 τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ
οἱ ξυνομωμοκότες ἀσφαλείας ἕνεκα· ἤλπιζον γὰρ
καὶ τοὺς μὴ προειδότας, εἰ καὶ ὁποσοιοῦν τολμή-
σειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἔχοντάς γε ὅπλα, ἐθελή-
σειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν.
1 57. Καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἱππίας μὲν ἔξω
ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων

Ἵππαρχος ἀποκτείνεται.

Cap. 56. § 2. πέμψοντας C. Mosqu. Ar. Chr. et e corr. Aug; reliqui πέμψαντας. Cf. adn.
§ 3. ἕνεκα Cass. T. Bas. Gr. Vulgo et Bekk. οὕνεκα, quod a Thucydidis dialecto alienum est. Cf. Wecklein Cur. epigr. p. 38.

εἶναι. „Etenim αὗται (αἱ κανηφόροι) τῶν ἀστῶν καὶ τῶν εὐγενῶν ἦσαν [Philoch. l. l. dicit.] Atqui Herodotus [V 55] testatur percussores Hipparchi ex Phoenicio genere [Gephyraeorum] esse ortos et, cum maiores eorum ex Boeotia Athenas migrassent, etiamtum iuribus quibusdam germanorum Atheniensium propriis fuisse privatos.“ Arn. Hanc ob causam igitur sororem Harmodii ad fungendum hoc officio deligi non potuisse simulasse videntur tyranni.

§ 2. Παναθήναια τὰ μεγάλα. „Itaque Hipparchus interfectus est Hecatombaeone, i. e. Iulio vel Augusto, arguente Panathenaeorum tempestate, quae Hecatombaeone tertii Olympiadis cuiusque anni celebrata sunt.“ Clint. Fast. Hell. ad a. 514. Cf. adn. V 47, 10. — ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ. Sententia est; quo die unus qui non suspectus esset in armis conventus fiebat. Itaque non cogitandum est de rescribendo μόνῃ. Cf. IV 53, 3. — ἐν ὅπλοις. Etiam apud alias gentes morem fuisse, ut sollemnibus quibusdam sacris pompae ab armatis ducerentur, e Dion. Hal. VII 72 et Polyb. IV 35 ostensum esse docet Duk. — τοὺς τὴν πομπὴν πέμψοντας, qui pompam ducturi erant. Ante pompam conventum factum esse ex 57, 1. 78, 1 cognoscitur. — τὰ πρός. Vid. adn. IV 85, 6. — ἐκείνους, τοὺς ξυνεπιθησομένους τῷ ἔργῳ.

§ 3. ὁποσοιοῦν, quamvis pauci. — τολμήσειαν. Cf. adn. II 43, 1. — ἔχοντάς γε, quippe qui haberent. Cf. adn. IV 65, 4.

Cap. 57. § 1. ἔξω, scil. τῆς πόλεως, τῶν πυλῶν. Oppositum est infra § 3 ἔσω τῶν πυλῶν. — ἐν τῷ Κεραμεικῷ.

διεκόσμει ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι· ὁ δὲ Ἁρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια ἐς τὸ ἔργον προῇσαν. καὶ ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἱππίᾳ (ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας), ἔδεισαν καὶ ἐνόμισάν μεμηνῦσθαί τε καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς καὶ δι' ὅνπερ πάντα ἐκινδύνευον ἐβούλοντο πρότερον, εἰ δύναιντο, προτιμωρήσασθαι, καὶ ὥσπερ εἶχον ὥρμησαν ἔσω τῶν πυλῶν, καὶ περιέτυχον τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ Λεωκόριον καλούμενον, καὶ εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς,

Cap. 57. § 3. προτιμωρήσεσθαι codd. longe plurimi et optimi. Cf. ad. 6, 1.
εἴσω codd. Ut in ἐς sic in ἔσω Th. sibi constitisse credimus. περὶ H., quod propter I 20, 2, ubi eadem fere verba leguntur, praefert Arn. Sed defensionem habet παρά, quod praeter κατὰ in Mosqu. reliqui omnes libri tuentur. Cf. VIII 102, 2. Herod. IV 87. Xen. Anab. V 3, 13. VII 1, 12.

Ceramici duo erant, quorum unus intra urbem, alter extra. Vide Harpocr. s. v. De exteriore cf. adn. II 34, 5. Ex eo igitur pompa proficiscebatur, quae per interiorem Ceramicum et forum in templum Minervae Poliadis in arce deducebatur. Cf. Plat. Euthyph. 6 c. Isae. ap. Harpocr. in v. πέπλος. Plut. Demetr. 12. A. Momms. Heortol. p. 188 sqq. C. Wachsmuth. de Urb. Ath. I p. 285 sqq. Praecipue autem Ceramici nomine exterior vicus vocabatur (cf. Aristoph. Equit. 772. Av. 395 ibique schol.) eademque appellatione hic quoque Th. usus est, quod infra 58, 1 τὸν Κεραμεικὸν ostendit pariter dictum. Frustra igitur Class. ἐν τῷ ἔξω Κεραμεικῷ coniecit. — τὰ ἐγχειρίδια, pugiones. Hi non ad sollemnem armaturam pertinebant, sed caedis causa comparati erant. Cf. Plat. Gorg. 469 d. Alc. II 143 e.

§ 2. τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι, i. e. τῶν σφίσι ξυνομοσάντων. Cf. I 63, 2. Krueg. Gr. § 48, 12 adn. 5. — ὁ Ἱππίας. Observa nomen proprium iteratum more familiaris sermonis. — ὅσον οὐκ ἤδη. Sic iterum VIII 96, 3.

§ 3. πάντα ἐκινδύνευον. Cf. 77, 4 τὰ δεύτ. κινδ. — πρότερον ... προτιμωρήσασθαι. De hac abundantia cf. adn. I 23, 5. — ὥσπερ εἶχον. Cf. adn. III 30, 1. — τῶν πυλῶν. Dipylum significatur, quod exteriorem et interiorem Ceramicum iungit. Vid. Leak. Descript. Athen. p. 162 sqq. Burs. Geogr. I p. 290. 322. C. Wachsmuth. l. l. p. 260. — τῷ Ἱππάρχῳ et ipsi πομπὴν διακοσμοῦντι, ut I 20, 2 legimus. — Λεωκόριον. Vid. adn. I 20, 2. Fuit non procul a Dipylo in interiore Ceramico. Cf. Harpocr. s. v. Burs. l. l. p. 287. — ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, scil. προσπέσοιεν. Cf. adn. I 33, 1.

ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος, ἔτυπτον καὶ
4 ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τὸ αὐτίκα διαφεύγει, ὁ Ἀριστογείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ ὕστερον ληφθεὶς οὐ ῥᾳδίως διετέθη· Ἁρμόδιος δὲ αὐτοῦ παραχρῆμα ἀπόλλυται.

1 58. Ἀγγελθέντος δὲ Ἱππίᾳ ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας, πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς ἄπωθεν ὄντας, εὐθὺς ἐχώρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτούς, δείξας

Ἱππίου τέχνασμα δι' οὗ κατέχει τὴν ἀρχήν

Cap. 58. § 1. *αἴσθεσθαι* aliquot codd. Cf. sd. V 26, 5. *ἄποθεν* It. Vat. H. Mosqu. m. Cf. sd. III 111, 1.

— *ὑβρισμένος*, i. e. *ὅτι ἦν ὑβρισμ.*

§ 4. *τοὺς δορυφόρους*. Cum § 1 Hippiam *μετὰ τῶν δορυφόρων* in exteriore Ceramico fuisse legerimus, hic Hipparchi satellites dici videntur. — *ὁ Ἀριστογείτων*. De hac appositione vid. Matth. Gr. § 288 adn. 5. — *ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου*. Haec iungenda esse cum *διαφεύγει*, non cum *οὐ ῥᾳδίως διετέθη* perspicuum est. — *οὐ ῥᾳδίως διετέθη*, non leniter tractatus, i. e. misere trucidatus est. „*Χαλεπῶς διετέθη ἢ οὐ ῥᾳδίως οὐδὲ εὐκόλως ἀνῃρέθη· ἤγουν οὐ διάθεσιν τιμωριῶν ἐλάμβανε ῥᾳδίαν ἐνεγκεῖν.*" Schol. Et „*οὐ ῥᾳδίως, κακῶς, Θουκυδίδης.*" Hesych. Phot. Aristogiton enim cruciatus est, ut conscios caedis nominaret. Vid. Iust. II 9. Polyaen. I 22. De Leaena meretrice quae fabulantur recentiores vid. apud Polyaen. VIII 45. Plut. de Garrul. p. 13. Cf. Siebel. ad Paus. I 23, 1.

Cap. 58. § 1. *Ἀγγελθέντος*. Cf. *δηλωθέντος* I 74, 1 et ibi adn. — *ἐπὶ τὸ γενόμενον*. „Ad locum facinoris, illuc, ubi facta esset caedes." Bau. — *τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας*. „I. e. *τῶν πολιτῶν τοὺς ἐν ὅπλοις τὴν πομπὴν πέμποντας*, ut paulo ante loquitur." Steph. in Thes. Hoc uno loco sic *πομπεύς* videtur legi. Temere Herwerd. Stud. Thuc. p. 86 *τοὺς ὁπλίτας* delet. Nam non omnes, qui pompae intererant, armati erant. Certe 56, 2 nihil dictum est nisi his eo die arma ferre sine suspicione fuisse. Praeterea in exteriorem tantum Ceramicum, ubi Hippias pompam disponebat, armati videntur convenisse. Cf. A. Momms. Heortol. p. 189. — *πρότερον ἢ αἰσθέσθαι*. Cf. adn. I 69, 5. — *ἐχώρησε*, se convertit. — *ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφ.*] *ὑποκρινάμενος φαιδρὸς εἶναι τῷ προσώπῳ. ἤγουν ἀσύγχυτον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν τηρήσας καὶ μὴ ὑπεμφαίνουσαν τεκμήριον τοῦ πάθους.* Schol. Vertas igitur: ita ut nihil sentiretur vultu adversus (*gegenüber*. Cf. VII 68, 1. VIII 53, 2) calamitatem mentitus. Medium *πλάσσεσθαι* eodem modo dicitur quo *ψεύδεσθαι*, dedita opera decipere. Cf. Krueg. Gr. § 52, 7 adn. 4 et 5. Pariter atque hic obiecto caret apud Herodian. hist. V 3, 10 *εἴτε πλασαμένη εἴτε καὶ ἀληθεύουσα.*

τι χωρίον, ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὅπλων. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν οἰόμενοί τι ἐρεῖν αὐτόν, ὁ δὲ τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν ἐξελέγετο εὐθὺς οὓς ἐπῃτιᾶτο καὶ εἴ τις ηὑρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων. [μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν.]

ἡ οὖν τυραννὶς μετὰ τοῦτο χαλεπωτέρα γίγνεται, καύεται δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων.

59. Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο. τοῖς δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ

§ 2. ἀνεχώρησαν codd. Cf. adn. εὑρέθη codd. nisi quod εὑρεθείη Ar. Cf. ad. IV 54, 1. γρ. πέμπειν (pro ποιεῖν) H., quam posteriorem soloeci sermonis (cf. adn.) correcturam esse patet.

§ 2. ἀπεχώρησαν legendum esse ἀπελθεῖν ostendit. Idem enim faciunt quod ille iubet. — οἰόμενοι ... αὐτόν. „Usitatum videtur fuisse, ut, antequam ad orationem audiendam congregarentur, arma deponerent.“ Bloomf. Cf. IV 91. Polyaen. I 21, 2. — ἐπικούροις. Cf. adn. 55, 3. — ὑπολαβεῖν] ὑφαρπάσαι. Schol. — ἐξελέγετο, sibi eligebat ad interficiendum. Cf. Iust. II 9. Polyaen. I 22. — οὓς ἐπῃτιᾶτο, quos crimini obnoxios putabat. — ἐγχειρίδιον ἔχων. Pugionem enim praeter solitum morem habebat. Cf. adn. 57, 1. — μετὰ γὰρ ... ποιεῖν spuria esse cum ποιεῖν ostendit vitiose scriptum pro ποιεῖσθαι (qui enim pompae intersunt πομπὴν ποιοῦνται. Cf. adn. II 86, 6) tum inde apparet quod idem iam 56, 2 memoratum est. Exempla, quae Class. ad tuendum ποιεῖν affert, tantum abest ut sententiam eius comprobent, ut redarguant. Nam ne II 15, 1 quidem de civibus Atheniensibus sermo est, qui ferias agant, sed de civitate, quae eas publico sumptu apparet (veranstaltet). Multo magis etiam III 104, 2. V 80, 3 haec activi ποιεῖν notio elucet. Adscripta sunt verba seclusa ab aliquo, qui indicare voluit, quod indicio non egebat, pugionem non ἐν τοῖς ὅπλοις (56, 2) esse.

Cap. 59. § 1. δι' ἐρωτικὴν λύπην ... περιδεοῦς traiecta esse putant pro διά τε ἐρωτ. λύπην ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιβ. καὶ ἐκ τοῦ παραχρ. περιδεοῦς ἡ ἀλόγιστος τόλμα ... ἐγένετο; nam initium coniurationis propter indignationem amatoriam factum, inconsideratam rei perfectionem ex repentino metu ortam esse. Sed si consentaneum est consilio capto non cessisse illam indignationem, etiam ad rem perpetrandam valuit. Atque hoc ipsum 57, 2 verbis τὸν λυπήσαντα ὃν σφᾶς ἐβούλοντο προτιμωρήσασθαι indicatur. Itaque ut rem perpetrarent, dolor amatorius eos impulit, ut temere id facerent, repentino metu factum est. Hoc autem modo, ut verborum collocatio suadet, δι' ἐρωτικὴν λύπην ad utrumque quod sequitur membrum refertur.

§ 2. χαλεπωτέρα ... κατέστη. Rem confirmat Herodot.

τοῦτο ἡ τυραννὶς κατέστη, καὶ ὁ Ἱππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ὢν τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴ ποθεν ἀσφάλειάν τινα ὁρῴη μεταβολῆς γενομένης ὑπάρχουσάν οἱ. Ἱππόκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦ τυράννου Αἰαντίδῃ τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην, Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνῷ, ἔδωκεν, αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν Λαμψάκῳ ἐστὶν ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·

ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
Ἱππίου Ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις·
ἣ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὖσα τυράννων
παίδων τ' οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

4 τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων καὶ παυθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ

V 55. 62. VI 123. — διὰ φόβου ... ὤν. Cf. Matth. Gr. § 580 e. — μεταβολῆς γενομένης, rerum commutatione ex seditione facta.

§ 3. γοῦν. Male δ' οὖν coniecit Krueg. Cum commemoretur exemplum praesidii ab Hippia quaesiti, rectissime hic legitur γοῦν, quidem certe, nam certe. Cf. I 2, 5. — αἰσθανόμενος ... δύνασθαι. De infin. cf. adn. V 4, 6. — ἐπίγραμμα. Hoc epigramma Simonidi adscribit Aristot. Rhetor. I 9, qui tertium versum affert. Vide in Bergkii Poet. Lyr. Simonid. fragm. 111. — ἀδελφῶν. „Unus tantum nobis notus est Pisistratus, Hippiae filius, cuius mentionem fecit Thucydides supra c. 54.“ Haack. — τυράννων. Partim Athenarum, partim Lampsaci.

§ 4. ἔτη τρία ... ἔτι. „Totidem Plato [personatus] in Hipparch. 229 b nihil admodum Herodoti quattuor annis officientes, modo ... tres integri et quartus incohatus Hippiae tyranno post Hipparchi violentam mortem relinquantur.“ Wessel. ad Herodot. V 55. Add. Boeckh. ad Inscr. II p. 318. — ἐν τῷ τετάρτῳ. „Antequam quartus Hippiae annus completus fuit ideoque ante Hecatombaeonem s. Iulium a. 510 [cf. adn. 56, 2], et tamen viginti annis ante pugnam Marathoniam, proinde non ante Boedromionem s. Septembrem. Haec ut inter se concilientur, statuendum est aliquamdiu inter factiones pugnatum esse. Hippias imperio privatus est ante Hecatombaeonem, sed abiit Athenis (ἐχώρει ὑπόσπονδος) demum post Boëdromionem. [At Boeckh. l. d. annum vicesimum ideo recte dici posse, quia magis de universa expeditione eiusque initio quam de ipsius pugnae mense vel die intellegenda verba scriptoris sint, probabilius existimat.] Pisistratidae expulsi sunt octodecim annis post Pisistrati mortem (Aristot. Polit. V 9) et circiter centum annis (ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα Thuc. VIII 68) ante quadringentorum virorum imperium.“ Clint. Fast. Hell. ad a. 510. — ὑπὸ Λακεδαιμονίων

Ἀλκμεωνιδῶν τῶν φευγόντων ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε Σίγειον καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον, ἐκεῖθεν δὲ ὡς βασιλέα Δαρεῖον, ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκοστῷ ἤδη γέρων ὢν μετὰ Μήδων ἐστράτευσεν.

τούτων μὲν δὴ μιμνησκομένου τοῦ δήμου ἐν τῇ τῶν ἀσεβησάντων ζητήσει εἰς τῶν δεδεμένων γίγνεται μηνυτής· ὁ δὲ δῆμος τοὺς μὲν καταιτιαθέντας τιμωρεῖται.

60. Ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθη- 1
ναίων καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτης ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον 2
ὀργιζομένων πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν,

Cap. 59. § 4. Ἀλκμαιωνιδῶν codd. praeter Laur. Cf. Inscr. Att. I n. 433.

καὶ Ἀλκμεωνιδῶν. Vid. maxime Herodot. V 55 sqq. Cf. quos citat Boeckh. de Alcmaeonidis disputans in Explic. Pind. ad Pyth. VII p. 301. — ὑπόσπονδος. Hac condicione, ut tradita arce reciperet liberos ab adversariis captos. Cf. Herodot. V 65. — ἔς τε Σίγειον. Ibi enim dominabatur Hegesistratus, Hippiae frater nothus, cui pater Pisistratus eius urbis imperium tradiderat. Cf. Herod. V 65. 94. 95.

Cap. 60. § 1. ὧν ἐνθυμούμενος. Cf. adn. I 42, 1. — μιμνησκόμενος ... ὑπόπτης. Ad narrationem cum superioribus nectendam repetit scriptor 53, 3 dicta. — αἰτίαν λαβόντας. Cf. adn. II 18, 3. — ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ. Cf. 27, 3. 53, 3.

§ 2. καὶ ὡς ... Rem illustrat Andoc. I 48 sqq. — οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο] οὐδεμία ἀπόπαυσις τοῦ συλλαμβάνειν τοὺς ἄνδρας [ἐφαίνετο]. Schol. „Male Thomas Mag. in ἀνάπαυλα· τὸ δὲ παῦλα ἀδόκιμον. Usi sunt praeter Thucydidem etiam Plato, [Xenophon,] Aristoteles, Socrates apud scholiasten Aristoph. Nub. 94.“ Duk. „Add. Soph. Philoct. 1329 et Aristoph. Lysistr. 772.“ Bloomf. De tota formula cf. adn. I 137, 4. III 33, 3. IV 73, 3, quibus apparet non opus esse Reiskii coniectura οὐκ ἀνάπαυλα. — ἐπεδίδοσαν ἐς τὸ ἀγριώτερον. Similiter VIII 24, 4 ἐπεδίδου ἐπὶ τὸ μεῖζον. Dicitur enim ἐπιδιδόναι ἔς τι, πρός τι, ἐπί τι. Cum ipsis verbis ἐς τὸ ἀγριώτερον cf. ἐς τὸ τρυφερώτερον I 6, 3 et adn. VI 34, 7. — καὶ ... ξυλλαμβάνειν. Post καί cogitando repetendum est ἐς τό. Cf. VIII 83, 2. Plat. de Rep. 526 b. Neque enim ipsum infinitivum ex ἐπεδίδοσαν pendentem facere licet, cum eius rei exempla desint. Nostrae rationi cur τέ particulae collocatio obstare Class. videatur, non perspicimus. Cf. VII 36, 6 τὴν

ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅσπερ
ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν
τινος εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι εἴτε καὶ οὔ·
ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται, τὸ δὲ σαφὲς οὐδεὶς
οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρα-
3 σάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρή,
εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον
σῶσαι καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας
παῦσαι· βεβαιοτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι
ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης
4 ἐλθεῖν. καὶ ὁ μὲν αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ'
ἄλλων μηνύει τὸ τῶν Ἑρμῶν· ὁ δὲ δῆμος [ὁ τῶν

Cap. 60. § 4. καθ' ἑαυτὸν It. Vat. Laur. Pal. Aug. M. Cf. Krueg. § 68, 24 adn. 2.

ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάκρουσιν. — εἷς τῶν δεδεμένων. Erat Andocides orator. Cf. Andoc. l. l. Plut. Alcib. 21. Wachsm. Antiqu. Gr I. p. 629. — ὅσπερ ... εἶναι. Causam explicat Plut. l. d. — τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος. Eum Plutarchus Timaeum vocat. At Andocides ipse a Charmide Aristotelis filio sibi persuasum esse affirmat. — εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα (i. e. τὰ ἀληθῆ) ... εἴτε καὶ οὔ. Haec verba scriptoris, non persuadentis sunt. Vera indicasse Andocidem existimant Droys. Mus. Rhen. IV p. 36. Weisweil. de Caus. Hermoc. p. 55 sqq. De particulis εἴτε καὶ ... εἴτε καί vid. adn. V 65, 3. — ἐπ' ἀμφότερα. Cf. adn. I 83, 3. — οὔτε τότε ... ἔχει, i. e. οὔτε τότε εἶχεν, οὔτε ὕστερον (καὶ μέχρι τοῦ νῦν) ἔχει. Cf. adn. I 86, 2 et Krueg. Gr. § 62, 4 adn. 2. Cur Th. nihil de hac re exploratum fuerit, explicat. Weisw. l. l. p. 62.

§ 3. εἰ μὴ καί, i. e. εἰ καὶ μή. Cf. adn. II 11, 6. — ἄδειαν ποιησάμενον, sibi comparata securitate, impetrata securitate. Cf. adn. IV 51, 1 et I 25, 1 τιμωρίαν ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. Sub impunitatis condicione indicium offertur. Cf. Weisw. l. l. p. 12. — βεβαιοτέραν γὰρ ... ἐλθεῖν, certiorem enim ipsi salutem fore securitate impetrata rem fasso, quam si negans iudicium subiret. „Rursus variavit Thuc. per particip. et infinit. [quorum illud ad αὐτῷ referendum, infinitivus subiectum est praedicati σωτηρίαν εἶναι. Nam] e σωτηρίαν εἶναι, non a διὰ δίκ. ἐλθεῖν pendere ὁμολογήσαντι vel ex eo appareat, quod absolutum statim, immo custodia liberatum sine iudicio refert Thuc.; non ergo ἦλθε διὰ δίκης ὁμολογήσας.“ Duk. Cf. Plutarch. l. d. ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τοῦ δήμου, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἄδηλα πᾶσι. De verbis διὰ δίκης ἐλθεῖν cf. adn. II 11, 3.

§ 4. αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ ... μηνύει. Ita Plut. l. d. Oratores Andocidem contra semet ipsum indicium professum esse non narrant. Cf. Droys. Mus. Rhen. IV p. 33 sq. Eum consilii Hermarum mutilandorum partem se habuisse confessum esse, non facinoris iudicat Weisw. l. l. p. 58. — τὸ τῶν Ἑρμῶν. Sic iterum

Ἀθηναίων] ἄσμενος λαβών, ὡς ᾤετο, τὸ σαφὲς καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει ἔλυσαν, τοὺς δὲ καταιτιαθέντας κρίσεις ποιήσαντες τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κἀν τούτῳ οἱ μὲν παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο, ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο.

ἐπὶ δὲ Ἀλκιβιάδην ὕποπτον ὄντα ἡ Σαλαμινία

61. Περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον· καὶ ἐπειδὴ τὸ

§ 5. ἐνδίκως Ar. Chr. Dan. et olim Cl. Quod probandum esset, nisi post verba dubitandi et considerandi εἰ etiam an (*ob nicht*) valeret. Cf. Krueg. ad Dion. p. 135 et ad Xen. Anab. III 1, 2 et Popp. ad Cyr. VIII 4, 16, ne ab Elmsl. ad Eur. Med. 911 in errorem inducare.

61, 1. — ὁ τῶν Ἀθηναίων apte ad ὁ δῆμος § 1 additur, ubi post digressionem ad interruptam narrationem scriptor redit; hic, postquam § 1 additum est, molestiam facit. Del. Krueg. — ὡς ᾤετο ad τὸ σαφές pertinet. Quod acceperunt verum esse putabant. — δεινὸν ποιούμενοι. Transitum in pluralem non mirabere. Cf. 53, 3 et de ipsis verbis δεινὸν ποιεῖσθαι adn. I 102, 4. — τοὺς ἄλλους. Eos, quorum nomina ex trecentis detulerat Dioclides et qui comprehensi erant. Vid. Andoc. I 37 sqq. et 66. — κρίσεις ποιήσαντες, iudiciis constitutis, quod qua ratione factum sit, uberius exponit Weisw. l. l. p. 17 sqq. — καταιτιαθέντας. Passive, ut simplex 53, 2. — ἐπανεῖπον . . . τῷ ἀποκτείναντι. „Ad hunc locum fortassis respexit Pollux II 128 ἐπανειπὼν ἀργύριον, οἷον ἐπικηρύξας. Videtur pro eodem habuisse ἐπανειπεῖν et ἐπικηρύττειν ἀργύριόν τινι. Sed est inter haec discrimen. Nam in illo dativus refertur ad eum, cui praemium promittitur, in hoc ad eum, in cuius caput pecunia statuitur; nam usitatius est de hac re ἐπικηρῦξαι." Duk. Ceterum ἐπανεῖπον est praetera (praeterquam quod capitis eos damnaverunt) pronuntiabant. „Talentum publice decretum est proscriptorum aliquem trucidanti. Vid. Wessel. ad Diod. XIII 2." Goell.

§ 5. ἀδίκως ἐτετιμ. Id factum censet Plutarchus Alc. 21. Ceterum cf. ad. — ἡ μέντοι... ὠφέλητο. Cf. Andoc. I 68.

Cap. 61. § 1. τῶν ἐχθρῶν. Androcle et Thessalo. Cf. Plut. Alc. 22. Thuc. VIII 65, 2, supra adn. 28, 2. Weisw. l. l. p. 65 sq. — ἐπέθεντο, aggressi erant, alibi de hostibus in pugna, hic de inimicis in re civili

τῶν Ἑρμῶν ᾤοντο σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικά, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου [καὶ τῆς ξυνωμοσίας] ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει πραχθῆναι. 2 καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο μέχρι Ἰσθμοῦ

ναῦς πέμπεται· ὁ δὲ ἐς τὴν Πελοπόννησον οἴχεται.

Cap. 61. § 1. σαφῶς D. K. m. Ar. Chr. Dan. et int. vers. Cass., quod recepit Did. Sed forsitan Graece non magis dicatur σαφῶς ἔχειν quam Latine aperte se habere. Verte Hermarum scelus manifestum habere, tenere, et cf. Aesch. Sept. 40 σαφῆ τἀκεῖθεν φέρων.

dicitur. De re cf. 28, 2. — μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου, cum eadem ratione (eodem consilio) atque Hermarum detruncatio, quae quidem ratio significata est verbis ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ 60, 1 et ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει 60, 4. Verba quae sequuntur uncis inclusa non solum, quod μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου ad 60, 1 ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ respicit, supervacanea sunt, sed etiam falsa iunctura superioribus adnexa. Nam coniuratio ipsa illa ratio est, cum qua mysteriorum violatio facta esse videbatur. Neque ita hanc causam tollimus, si cum eadem ratione eaque coniuratione in populum facta vertimus, cum non addita terminatione circumscribatur ea ratio, sed ipsa significetur. Ad eam autem significationem sine καί particula simplici appositione utendum erat. Neque Class. interpretatione haec verba defenduntur. Dici enim vult mysteriorum violationem eadem ratione factam esse atque coniurationem. Sed hoc non satis convenit ad 60, 1, ubi ipsam coniurationem consilium fuisse indicatur, quod in mysteriis violandis secuti sint. Tum vero Class. quae in codd. leguntur scripta esse putat pro his: μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ ἡ ξυνωμοσία ... ἐδόκει πραχθῆναι, attractionem quandam genetivi statuens, qualis in Graeco sermone nulla est. Itaque τῆς ξυνωμοσίας interpretandi causa adscriptum a librario aliquo ad sententiam parum intento cum scriptoris verbis addito καί coniunctum esse putamus. Herw. Stud. Thuc. p. 86 etiam ἐπὶ τῷ δήμῳ delet, quod, cum stare possit, propter exquisitiorem ἐπί praepositionis usum servandum esse putamus. Cf. adn. 79, 1. I 40, 6. Kock. ad Aristoph. Equit. 286. Krueg. Gr. § 68, 41 adn. 7. — ἀπ' ἐκείνου. Cf. adn. I 17, 1. IV 76, 2.

§ 2. καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ Λ. κ. τ. λ. Cum Andoc. I 45 Βοιωτοὶ δὲ πεπυσμένοι τὰ πράγματα ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἦσαν ἐξεστρατευμένοι dicat, hoc ipsum ex consilio cum Lacedaemoniis, qui usque ad Isthmum accesserunt, communicato videtur factum esse. Nam nihil impedit, quin rerum scriptoris et oratoris narrationes ad eandem rem pertinere credamus. Quod enim Andocides hoc post Dioclidis denuntiationem et ante ipsius indicium factum esse dicit, cum hac temporis significatione satis convenit quod Th. tempus in universum designans dicit κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο. Neque audiendus est Leak. Athen. p. 300, qui sine idonea causa ex eo, quod Ando-

παρελθοῦσα πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν, καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καί τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἱ ἐν Ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ Ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιειστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥστε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν

§ 3. διαχρήσεσθαι pars codd.
§ 4. περιεστήκει codd. plurimi. Cf. ad. IV 26, 7.

cides τοὺς ἐν μακρῷ τείχει εἰς τὸ Θησεῖον excubitum ivisse refert, hoc Theseum non ut apud Th. in urbe, sed intra longos muros fuisse efficere vult. — πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες, cum Boeotis aliquid agentes, in aliquid conspirantes. Cf. adn. I 131, 1. De plurali cf. adn. 60, 4. — ἀπὸ ξυνθήματος ut IV 67, 4. — δή, revera. Cf. Plat. Gorg. 481b. Xen. Mem. II 6, 20. — μήνυμα, scil. Andocidis. — τινὰ μίαν. Cf. adn. 31, 4. Similiter τὶς εἷς Soph. OT. 246. — κατέδαρθον ... ἐν ὅπλοις, pernoctaverunt, excubias egerunt ... in armis. De hac urbis custodia multo accuratiora tradidit Andoc. l. l. Quod hic memoratur Theseum non templum esse quod vulgo putant ad Colonum agoraeum situm hodieque servatum (cf. Leak. l. l. p. 362 sqq. Burs. Geogr. I p. 288) C. Wachsmuth. de Urb. Ath. I p. 357 sqq. demonstravit, simul docens hoc templum potius Herculi ἀλεξικάκῳ sacrum fuisse. Idem l. l. p. 218 sq. Theseum urbanum in foro orientem versus prope gymnasium Ptolemaeum situm fuisse suspicatur. Quattuor Thesei templa (τεμένη) fuisse Plut. Thes. 35 indicat, quorum unum in ipsa urbe fuisse hoc Th. loco efficitur. De articulo apud πόλει omisso dictum est ad I 10, 2.

§ 3. οἵ τε ξένοι cet. Res clarius narrat Diod. XIII 5, 2. — ὑπωπτεύθησαν ... ἐπιτίθεσθαι. Passivum ὑποπτεύομαι personaliter quod dicunt iam II 62, 1 positum legimus. — τοὺς ὁμήρους ... κειμένους. De re cf. V 84, 1 et de verbo κειμένους adn. V 61, 4. — διὰ ταῦτα, ὡς οἰκείους ὄντας τῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου ξένων. Schol.

§ 4. περιειστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκ., suspicio conversa erat in Alcibiadem. Cf. adn. I 78, 2. Krueg. tamen ἐς ad ὑποψίαν refert. De re vid. adn. VI 28, 2. — πέμπουσιν ... τὴν Σαλαμινίαν ναῦν. „Post mediam aestatem (30, 1) itaque Chabriae anno. Non

Σικελίαν ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμή-
5 νυντο. εἴρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ
ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μή, θεραπεύοντες τό
τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους
καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς
Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι,
δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφίσι ξυστρα-
6 τεύειν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν καὶ οἱ
ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας

§ 5. ἀπολογησαμένῳ male in optimis libris. σφᾶς codd. Cf. adn.

accurate igitur argum. [Aristoph.] Av. II (ἐπὶ Ἀριμνήστου τοῦ πρὸ Χαβρίου) Ἀθηναῖοι πέμπουσι τὴν Σαλαμινίαν Ἀλκιβιάδην μεταστελλόμενοι. Rectius Philochorus apud schol. Av. 767 (οἱ Ἑρμοκοπίδαι) ἐπὶ Χαβρίου θανάτῳ κατεγνώσθησαν." Clint. in Fast. Hellen. Extremo Iulio mense vel ineunte Augusto factum putat Droysen. Mus. Rhen. III p. 174. Cf. Weisw. l. l. p. 67 sqq. Πάραλον missam esse dicit Suidas in v. Πάραλος, sed vid. ibi Gaisf. De Salaminia cf. adn. III 33, 1, de οὕτω adn. III 96, 2. — ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι . . . ἐμεμήνυντο. Cf. Krueg. Gr. § 51, 13 adn. 5.

§ 5. εἴρητο . . . θεραπεύοντες. Ita perrexit, ut si εἰρήκεσαν scripsisset. Cf. adn. IV 23, 2. V 70. VII 42, 2. — θεραπεύοντες τό τε πρὸς ... μὴ θορυβεῖν, curantes, ne apud (adversus. Cf. adn. 40, 1. 68, 2) milites in Sicilia suos et hostiles turbas excitarent (*Aufsehen erregen* Heilm.), i. e. curantes, ne vehementer commoverent suorum animos irritantes, hostium erigentes. Itaque a verbo θεραπεύοντες pendet τὸ μὴ θορυβεῖν et ad θορυβεῖν pertinet πρὸς τοὺς . . . πολεμίους. Verbum autem θορυβεῖν intransitive dictum est ut III 78, 1. Super v. θεραπεύειν cf. adn. IV 67, 3 et VII 70, 3. Prius τέ ita collocatum est, quasi alterum participium non esset secuturum (cf. adn. 15, 2), alterum sic ut στρατιώτας mente repetendum esse ante πολεμίους significet. De articulo ante τὲ σφετέρους non iterato cf. adn. 46, 3. Hunc locum non satis intellegens Class. τό τε πρός delendum esse suspicatur, quod unde huc immigrare potuerit, ne ipse quidem sibi videtur probabiliter explicare posse. — πεισθῆναι σφίσι ξυστρατεύειν. Perperam in codd. σφᾶς. Sententia postulat, ut cui auxilientur indicetur. Nec potest pro subiecto infinitivi πεισθῆναι esse. Sic enim αὐτούς scribendum erat. Emend. Bekk. De Mantinensibus et Argivis vid. 43, 2.

§ 6. τὴν ἑαυτοῦ ναῦν. „I. e. quam ipse armaverat et regebat; quanquam eandem ab eo praebitam esse probabile est. Ita de avo [immo patre] Alcibiadis dicitur a Plut. Alcib. [c. 1] ἰδιοστόλῳ τριήρει περὶ Ἀρτεμίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν. Et sic Herod. VIII 17 [de patre Alcibiadis] ὃς δαπάνην οἰκηΐην παρεχόμενος ἐστρατεύετο καὶ οἰκηΐῃ νηΐ. [Vid. ibi Baehr.]" Bloomf. Cf. Diod. XIII 5, 4. — οἱ ξυνδιαβεβλημένοι. Cf. 53, 1. Hos quoque Alcibiadis nave vectos esse recte docet Bred. —

ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ' ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς οὐ φανεροὶ ἦσαν, δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ 7
δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἤδη φυγὰς ὢν οὐ πολὺ ὕστερον ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

θηναίων ρατεία ἐς ικαρα, ἃ όντες ἐπί Ἐγέστης

62. *Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων* 1
στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος καὶ λαχὼν ἑκάτερος, ἔπλεον ξύμπαντι ἐπὶ [Σελινοῦντος καὶ] Ἐγέστης, βουλό-

Cap. **62.** § 1. *ξὺν παντὶ* codd. Emend. Krueg. propter similem locum III 95, 1 et quod Th. nusquam videretur ita *ξύν* addidisse. Et sane ad sententiam aptissimum est universo exercitu.

ἐν Θουρίοις, in finibus Thurinorum. Nam apud Th. *Θούριοι* ubique (104, 3. VII 33, 6. 35, 1. 57, 11. VIII 84, 2) est nomen gentis. — *οὐ φανεροὶ ἦσαν*, non comparebant. In urbe aut eius vicinia paulisper videntur delituisse, donec profecta esset Salaminia. Cf. Plut. Alc. 22 *ἔκρυψεν ἑαυτόν* et Diod. XIII 5, 5. — *ἐπὶ διαβολῇ*, cum calumnia. Rei condicionem *ἐπί* significat. Cf. adn. 45, 1.

§ 7. *οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας*. Cf. adn. 46, 4. — *ἐπὶ πλοίου*. *Στρογγύλης νεὼς ἐπιβάς* Polyaen. I 40, 6. Cf. infra 88, 9, ubi *ἐπὶ πλοίου φορτικοῦ*. — *ἤδη*, iam i. e. ex hoc tempore. Cf. I 49, 7. — *ἐκ τῆς Θουρίας*. [Complures interpretes] „his agrum Thurinum putant significari. Sed 104, 2 [et VII 33, 5] *τὴν Θουρίαν* urbem esse oportet et ager VII 35, 1 *ἡ Θουριάς* vocatur. Stephanus Byz. nomen non minus *Θουρία* et *Θούριον* quam *Θούριοι* exarari dicit et Eckhel. nummum, cuius inscriptio est *ΘΟΥΡΙΑ*, depingit.“ Arn. Cf. 88, 9. Accedit quod hoc unum urbis nomen scriptori relinquitur, cum *Θούριον* non habeat et *Θούριοι* apud eum ubique sit nomen gentis. — *ἐρήμῃ δίκῃ*, absentem damnaverunt. Cf. Herm. Antiqu. Gr. I § 144, 10. — *θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ*. Praeterea bona eius publicata sunt et sacerdotes eum devoverunt eiusque devotionis exemplum in pila lapidea incidendum curaverunt. Vide Plut. 22. Corn. Nep. Alc. 4, 5. Iust. V 1, 3, cum quibus cf. VIII 53, 2. Isocr. XVI 9. Accusationis formulam Plut. l. l. tradit. — *τῶν μετ' ἐκείνου*. De his cf. adn. 88, 9, de ipso pronomine adn. I 132, 5.

Cap. **62.** § 1. *Μετὰ δὲ ταῦτα* cet. Res proximas ducum Athen. Plutarchus in Nicia 15 iure vituperat. Cf. infra 68, 2. — *λαχὼν ἑκάτερος*. Cf. adn. 42, 1. — *ἐπὶ . . . Ἐγέστης*.

μενοι μὲν εἰδέναι τὰ χρήματα εἰ δώσουσιν οἱ πλέουσι κα
Ἐγεσταῖοι, κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουν- Ὕβλης πει-
τίων τὰ πράγματα καὶ τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ πρὸς ρῶνται.
2 Ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν
Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον,
ἔσχον ἐς Ἱμέραν, ἧπερ μόνη ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς
Σικελίας Ἑλλὰς πόλις ἐστί· καὶ ὡς οὐκ ἐδέχοντο
3 αὐτούς, παρεκομίζοντο. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἱ-
ροῦσιν Ὕκκαρα, πόλισμα Σικανικὸν μέν, Ἐγε-
σταίοις δὲ πολέμιον (ἦν δὲ παραθαλασσίδιον), καὶ
ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδοσαν Ἐγεσταίοις
(παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱππῆς), αὐτοὶ δὲ πάλιν
τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφ-

§ 2. παραπλεύσαντες Ven. It. Vat. H. et corr. Cl., cui etiam Diod. XIII 6, 1 favet. Verum non finita hac expeditione, sed in ea res proximae evenerunt.

Seclusa insiticia esse putamus non solum propter inversam oppidorum collocationem (nam prius utique Segestam profecti sunt. Cf. adn. 72, 1) sed etiam quod in sequenti narratione non memoratur Athenienses Selinuntem appulsos esse et Diod. XIII 6, 1 solius Segestae mentionem facit. Addita sunt ab aliquo, qui, cum infra duces dicantur etiam Selinuntiorum opes inspicere voluisse, hoc Selinunte factum esse putaret. — *τὰ χρήματα.* Cf. 46, 1. — *κατασκέψασθαι* volebant Selinuntiorum opes (cf. VII 27, 3) et cum Segestanis controversias ubi optime poterant Segestae, quam urbem Selinuntii bello premebant (6, 2). Eodem consilio iam antea legati Segestam missi sunt (6, 3). Cf. adn. § 4. — *τὰ διάφορα ... Ἐγεσταίους.* Vid. 6, 2.

§ 2. *παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν.* Frustra Class. ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες (III 106, 1. VIII 101, 1) vel λαβόντες (VII 1, 1) desiderat, quod Th. scribere potuisset si Siciliam a dextra habentes aliam terram praeternavigassent. Sequitur appositio partitiva. — *ἔσχον.* Cf. adn. I 110, 4. — *μόνη.* Idem VII 58, 2 affirmatur. Etenim Mylae, quam Scylax 13 urbem Graecam vocat, Thucydidi sunt castrum Messeniorum. Vid. III 90, 2. — *Ἑλλὰς πόλις.* Ἑλλάς adiectivum, ut aliquotiens apud Herodot. Cf. adn. I 181, 1. — *οὐκ ἐδέχοντο*] οἱ Ἱμεραῖοι. Schol.

§ 3. *αἱροῦσιν Ὕκκαρα.* Cf. Diod. Plut. Nic. l. d. Occupatum autem id esse oppidum Chabria archonte significare scholiastam Aristoph. Plut. 179 adnotat Wessel. De situ huius oppidi cf. Cluv. Sic. p. 272. Holm. Hist. Sic. I p. 60. — *Σικανικόν.* Σικελικὸν πολισμάτιον seu φρούριον appellant Diod. l. d. schol. Thuc. VII 13, 2. Athen. 588c, sive Sicanos et Siculos non distinxerunt (cf. adn. 2, 1), sive latius accipientes voc. Σικελικός neglegentius locuti sunt. — *αὐτοί,* οἱ Ἀθηναῖοι. — *διὰ τῶν Σικελῶν ... Κατάνην.*

ἵκοντο ἐς Κατάνην, αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι· Νικίας δὲ εὐθὺς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παραπλεύσας καὶ τἆλλα χρηματίσας καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα παρῆν ἐς τὸ στράτευμα. καὶ τἀνδράποδα ἀπέδοσαν, καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐς τοὺς [τῶν Σικελῶν] ξυμμάχους περιέπεμψαν, στρατιὰν

§ 5. *περιέπλευσαν* codd. Cf. adn.

„Iter formidolosum, cum CXXX vel CXL mil. per terram clivosissimam fuerit et octo dies ... in eo consumendi fuerint. Ac tamen hoc facere quam circumvehi maluerunt, quod est documentum navigationis illorum temporum imperfectae.“ Bloomf. — *περιέπλευσαν*, insulam circumvectae sunt. Cf. Plut. l. l. *ἐκπεριπλέων Σικελίαν*.

§ 4. *εὐθύς*, i. e. statim postquam Hyccara advenerunt. Itaque Nicias oppidi expugnationi non interfuit. — *παραπλεύσας*. Class. *προπλεύσας*, quod propter *εὐθύς* non putamus necessarium esse et ideo displicet, quia reliqua classis Segestae non videtur commorata esse. — *τἆλλα χρηματίσας*, cum reliqua peregisset (cf. adn. I 87, 5), i. e. *κατασκεψάμενος τῶν Σελινουντίων τὰ πράγματα καὶ τὰ διάφορα μαθὼν τὰ πρὸς Ἐγεσταίους* (§ 1.). — *παρῆν ἐς τὸ στράτευμα*. Cum classis insulam circumvecta Catinam veniret, Nicias ibi aderat apud exercitum pedestrem, qui eo per Siculos profectus pervenerat. De *ἐς* praep. cf. 88, 9. VII 50, 1. Matth. Gr. § 578a. — *ἀπέδοσαν*. *Ἀπέδοντο* coniecit Bekk. et recepit Class., quod vendendi notio medio exprimenda esset; *ἀπεδόθησαν* Madvig. Adv. crit. I p. 327. Nobis nunc *ἀπέδοσαν* tolerari posse videtur propter Eur. Cycl. 239 *ἀποδῶσειν τινί*, ubi activum cum eadem significatione dictum metri necessitate defenditur. Nomen autem verbi est *τὸ στράτευμα* sive *οἱ στρατιῶται*. — *ἐγένοντο*. Sic omnes libri, non *ἐγένετο*. Cf. ad. I 126, 5. — *εἴκοσι καὶ ἑκατόν*. Ἑκατὸν commemorat Diod. l. d.

§ 5. *τοὺς ... ξυμμάχους*. Cum de Siculorum sociis his omnino sermo esse nequeat, genetivum *τῶν Σικελῶν* partitivum esse volunt. Sed apud Th. talis genetivus non interponitur nisi inter articulum et participium (I 126, 11. III 22, 5. 36, 5. VI 102, 1) vel adiectivum (III 65, 3), cuius rei causa in eo posita est, quod genetivus cum participio vel adiectivo substantivi vice fungente iunctus non potest possessivus esse. Cf. Krueg. Gr. § 47, 9 adn. 9—11. Congruunt quidem haec verba legitimae dicendi consuetudini, si Krueg. coniecturam secuti *τῶν Σικελῶν τοὺς ξυμμάχους* legimus; sed revera etiam ad alios Athenienses misisse ex 65, 2 *ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς ἢ ἄλλος τις προσεληλύθει*, quibus verbis auxilia quae impetraverunt significantur, videtur apparere. Neque intellegitur, cur a Naxiis et Catanensibus, quos ad eorum partes se applicavisse 50, 3. 51, 2 comperimus, auxilia impetrare non studuerint. Itaque *τῶν Σικελῶν* a librario adscriptum esse putamus, qui omnes Siciliae incolas intellegeret. Ac profecto ex interpretamento facilius iniquo loco in Th. verba irrepere poterat quam transponi, si ab ipso Th. scriptum fuisset. — *περιέπεμψαν*. Quod in codd. legitur *περι-*

κελεύοντες πέμπειν· τῇ τε ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ Ὕβλαν τὴν Γελεᾶτιν πολεμίαν οὖσαν καὶ οὐχ εἷλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

1 63. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπ' ἐκεί- θάρσος καὶ ὕβρις τῶν Συρακοσίων
2 νους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν πρῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς

ἐπλευσαν ad rerum condicionem non convenit. Cum enim Siculi maximam partem mediterranea habitaverint (2, 5. 62, 3. V 4, 6) et ex his ipsis plurimi Atheniensium socii fuerint (88, 4), ad hos pervenire navibus non poterant; cur autem ad reliquos tantum naves miserint (nam a Siculis eos auxilia arcessivisse ex 65, 2 certo cognoscitur), nullo modo cogitari potest. Nec videtur opus fuisse classem vel partem classis ad sociorum auxilia petenda circumnavigare, cum alias ad eandem rem legatis vel singulis navibus usi sint (88, 6). Omnis autem difficultas sublata est, simulac **περιέπεμψαν** legimus, cui verbo eandem vim (*umherschicken*) tribuimus, quam III 73. VI 45, 1 habet. Ne a Th. elegantia alienum esse putes **περιέπεμψαν** ante **πέμπειν**, cf. 88, 6 **πέμψαντες ἐκέλευον . . . πέμπειν**. Ante nos iam Class. **περιέπεμπον** emendavit; sed **περιέπεμψαν** faciliore scribi putamus litterarum mutatione. — **Ὕβλαν τὴν Γελεᾶτιν**. Incolas Steph. Byz. **Γαλεώτας** vocat, cognomen urbis apud Paus. V 23, 5 **Γερεᾶτις** est. Cum autem tres fuerint in Sicilia urbes, quibus nomen erat Hybla, vulgo propter verba quaedam Stephani Byz. in v. **Ὕβλαι**, quanquam valde corrupta, Cluverium secuti statuerunt unam circa Aetnam sitam maiorem, alteram circa Syracusas parvam et Geleatidem vel etiam Megara, tertiam apud Pachynum minorem seu Heraeam nominatam esse. Quod male tradi et Hyblam Geleatidem non esse Megara, sed Hyblam maiorem e Thucydide perspicue demonstrari potest. Nam Megara tunc fuisse deserta 49, 4 legimus, et munitionem quandam postea demum ibi exstructam esse 75, 1 audiemus. Nihilominus, antequam haec munitio aedificatur, Athenienses impetum faciunt in Hyblam Geleatidem eamque non possunt expugnare. Adde quod hic narrantur res contra Sicanos et Siculos gestae, ad quos nihil pertinet Megara urbs, et quod minime diligentiae huius scriptoris conveniret eandem urbem alibi semper Megara, bis autem (hic et ne addito quidem epitheto 63, 2) Hyblam Geleatidem nominare. Cf. Dorv. Sic. p. 172. Holm. Hist. Sic. I p. 68. 363. — Res inde a § 3 tam strictim atque breviter scriptor percurrit, ut extremam eius manum desiderare possis. Nam Niciae neque a reliquo exercitu discessus neque reditus satis clare significatus est neque, utrum insulam circumnavigaverit an (quod sane probabilius est) eadem qua profecti erant via redierit, comperimus, neque magis traditur, utrum Lamachus cum pedestri exercitu an cum classe Catinam reverterit.

Cap. **63.** § 2. **πρὸς τὸν πρῶτον φόβον**, secundum (cf. Liv. VIII 10, 9) primum terrorem. Ad rerum continuationem indicandam pariter **πρός** praepos. adhibuit Herod. I 38.

ἐπέκειντο, κατά τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσιν ἀνεθάρσουν μᾶλλον, καὶ ἐπειδὴ πλέοντές τε τὰ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς Σικελίας πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνοντο καὶ πρὸς τὴν Ὕβλαν ἐλθόντες καὶ πειράσαντες οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν καὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγούς, οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσήσας ποιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδὴ οὐκ ἐκεῖνοί ἐφ' ἑαυτοὺς ἔρχονται. ἱππῆς τε προσελαύνοντες αἰεὶ κατάσκοποι τῶν Συρακοσίων πρὸς τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐφύβριζον ἄλλα τε καὶ εἰ ξυνοική-σοντες σφίσιν αὐτοὶ μᾶλλον ἥκοιεν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες.

Cap. 63. § 2. *πλέοντες τά τε* codd. Cf. adn.
§ 3. *τε* post *ἱππῆς* male om. Cass. Aug. It. Vat. G. Gr. Lugd. B. C. D. E. (in quo s. v. exstat) K. m. et, si Bekkero fides, Pal., ex quo tamen adnotavit Frommel; *δὲ* Cl. Ven., *καὶ* Mosqu. Ar. Chr.
σφίσιν αὐτοῖς codd. Cf. adn.

III 52. — *τὴν ἡμέραν ἑκάστην.* Frustra Krueg. articulus suspectus est. Cf. IV 98, 2 et eius Gr. § 50, 11 adn. 23. — *πλέοντές τε τὰ ἐπ' ἐκεῖνα* leni mutatione scripsimus pro *πλέοντες τά τε ἐπ' ἐκεῖνα.* Nam *τέ* particulae traiectio ita excusari nequit, ut eam scriptorem ita collocasse dicamus, quasi non secuturum esset *ἐλθόντες καὶ πειράσαντες* (cf. adn. 61, 5). Etenim ne cogitando quidem *πλέοντες* simul ad *πρὸς τὴν Ὕβλαν* referri potest, quoniam terrestri exercitu contra Hyblam, quippe quae non ad mare sita esset (cf. 62, 5), profecti sunt. Ceteroqui autem coniecturis (*πλέοντες ἔς τε τά* Reisk., *πλέοντές τε ἐς τά* Dobr., *παραπλέοντες τά τε* Popp., *πλέοντες τότε ἐς τἀπέκεινα* Arn.) abstinendum esse ducimus. Nam *πλέοντες τὰ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς Σ.* pariter dictum esse potest pro *πλέοντες τὸν ἐπ' ἐκεῖνα τῆς Σ. πλοῦν* atque I 39, 2 *τἀκεῖ ἁμαρτόντες* pro *τὴν ἐκεῖ ἁμαρτίαν ἁμαρτόντες.* Cf. Krueg. Gr. § 46, 5 adn. 4. De *ἐπ' ἐκεῖνα*, ultra (*jenseits*), cf. VII 58, 1. VIII 104, 1. — *πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνοντο*, longe ab ipsis conparebant. Cf. V 7, 5. Plat. Phaed. 72c *οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο*, de Rep. 523b *τὰ πόρρωθεν φαινόμενα*, Xen. Hist. Gr. VI 5, 25 *εἰ μόνον φανείησαν εἰς τὴν χώραν.* — *πειράσαντες*, scil. *αὐτῆς.* Cf. adn. I 61, 4. — *κατεφρόνησαν*, sensu incohativo contemnere coeperunt.

§ 3. *εἰ ἀντὶ τοῦ πότερον κεῖται.* Schol. Sed praestat ἤ quod sequitur ad *μᾶλλον* referre. — *σφίσιν αὐτοί* pro *σφίσιν αὐτοῖς* scripsimus, quod oppositio non fit inter Syracusanos et Leontinos, sed inter Athenienses et Leontinos. Sententia enim haec est: num apud se ipsi potius sedes collocaturi venissent in aliena terra quam Leontinis suas restituturi. A Th. aliquanto discrepat Plut. Nic. 16 *εἰ Καταναίοις συνοικήσοντες ἢ Λεοντίνους κατοικιοῦντες ἥκουσι.*

1 64. Ἃ γιγνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως ὅτι πλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσαντες στρατόπεδον καταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ καθ' ἡσυχίαν, εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, [καὶ] εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβάζοιεν ἢ κατὰ

οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ μηχανῆς στρατόπεδον καταλαμβάνειν ἐγγὺς Συρακουσῶν βούλονται, ἥπερ μηχανὴ δηλοῦται.

Cap. 64. § 1. καὶ om. schol. εἰδότες ὅτι οὐχ ὁμοίως οἱ Ἀθηναῖοι δυνήσονται στρατόπεδον καταλαβεῖν, οὔτ' εἰ κατὰ θάλασσαν φανερῶς καὶ προῃσθημένων τῶν Συρακοσίων ἐπιπλέοιεν (χαλεπὴν γὰρ ἔσεσθαι τὴν ἀπόβασιν ἀντιταχθησομένων τῶν ἐναντίων καὶ οὐκ ἀπαρασκεύων ὄντων) οὔτ' εἰ κατὰ γῆν ἐπίοιεν ἐκ τοῦ φανεροῦ et Valla vertens non perinde se valituros, si aut ... descenderent aut ... cognoscerentur; καὶ οἱ Vat. H., εἰ om. M. Mosqu. Cf. adn.
ἐκβιάζοιεν codd. multi et boni. Cf. ad. V 98 et adn.

Cap. 64. § 1. ἐν τοσούτῳ, interea. Cf. Arist. Equ. 420. — παραπλεύσαντες, oram praetervecti, quod tutissimum erat. Id sub noctem facere volebant, quoniam interdiu facile animadverti potuissent. Sine causa προσπλεύσαντες Class. — ἐν ἐπιτηδείῳ. Cf. adn. II 81, 4. — οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, fore ut id (στρατόπεδον καταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ) haud perinde (i. e. multo minus. Cf. I 2, 6. V 11, 1) possent. Quod deinde in codd. legitur καὶ εἰ cum superioribus iungi non potest, nisi intellegamus ea quam inituri erant ratione duces se idoneum castris locum haud perinde occupaturos esse cognovisse atque si adversus paratos hostes escenderent aut terra proficiscentes animadverterentur, i. e. multo minus illo, quem secuturi erant, modo id fieri posse quam hoc, quem non secuti sunt. At clarissime patet contrariam sententiam veram esse. Eam autem praebent schol. et Valla καί omittentes. Nam frustra Class. contra dicit, quae Athenienses evitare voluerint magis ad cladis periculum pertinuisse quam quominus castra collocarent impeditura fuisse. Quid? Nonne hoc ipsum Th. designavit, multo difficilius Atheniensibus visum esse idoneum locum occupare, si hostibus ad se prohibendos paratis copias exponerent aut terra iter facientes conspicerentur atque equitum impetu laborarent? Inutilis igitur est quam illo argumento fulsit Class. mutatio λυπηθέντες (cf. 66, 1) καὶ εἰ. Cur enim coniectandi periculum faciamus, cum traditam acceperimus idoneam scripturam? — εἰ ... ἐκβιβάζοιεν, si adversus eos, qui in promptu essent ad se prohibendos, exercitum exponerent, ex adverso respondet verbis βουλόμενοι ... ὅτι πλεῖστον. Nam ne hoc fieret, hostes quam longissime ex urbe abducere volebant. Ad ἐκβιβάζοιεν tam facile στρατόν auditur quam ad ἄγειν, ἐλαύνειν, similia. Cf. Xen. Hist. Gr. II 1, 24. Class. ἐκβιάζοιεν recepit vertens *die Landung forcieren*. Sed etiamsi hoc verbum exstaret, ipso appulsu non significato eam vim habere non posset. — ἢ ...

γῆν ἰόντες γνωσθεῖεν (τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς [τοὺς] σφῶν καὶ τὸν ὄχλον τῶν Συρακοσίων τοὺς ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων [ἱππέων], βλάπτειν ἂν μεγάλα· οὕτω δὲ λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλάψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέλαβον, Συρακοσίων φυγάδες οἳ ξυνείποντο), τοιόνδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. πέμπουσιν ἄνδρα σφίσι μὲν πιστόν, τοῖς δὲ τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς τῇ δοκήσει οὐχ ἧσσον ἐπιτήδειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης ἥκειν ἔφη ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνόματα ἐγίγνωσκον καὶ ἠπίσταντο ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν

γνωσθείημεν E., reliqui γνωσθείησαν. Cf. ad. III 42, 4.

γνωσθεῖεν ad αὐτοὶ δὲ ... παραπλεύσαντες ex adverso refertur. Nam ne terra proficiscentes, ubi eorum iter per equites facile explorari poterat, animadverterentur, navibus sub noctem praetervecti sunt. — τοὺς γὰρ ... βλάπτειν ἂν μεγάλα, scil. εἰ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθεῖεν. Τοὺς ψιλοὺς σφῶν καὶ τὸν ὄχλον obiectum, τῶν Σ. τοὺς ἱππέας subiectum est huius enuntiati. Articulus ante σφῶν repetitus neque exemplis comprobatur neque eo excusari potest, quod σφῶν cum graviore pondere pro σφῶν αὐτῶν dictum sit, cum ne ante hoc quidem ita articulus iteretur. Cf. Kuehn. Gr. max. § 455, 6c. Ortus hic est ex terminatione praecedentis vocabuli. Τὸν ὄχλον calones cum impedimentis esse puta. Cf. Xen. Anab. III 2, 36. 3, 6. Deinde πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων = οἳ πολλοὶ ἦσαν, σφίσι δ' οὐ παρῆσαν. Cf. Krueg. Gr. § 56, 14 adn. 2 et § 69, 16 adn. 3. Quod additum est ἱππέων non solum facillime subauditur, sed etiam, cum brevi post idem vocabulum sequatur, molestius est. Ad infinitivum βλάπτειν ἂν et qui sequitur λήψεσθαι ex εἰδότες audiendum est ἐγίγνωσκον vel ἐνόμιζον. — οὕτω δέ, scil. εἰ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσειαν. — λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ... οὐ βλάψονται, se capturos esse locum idoneum ex ea parte, ubi ... damnum non acciperent. De ὅθεν = ἐκεῖθεν ὅπου cf. Soph. Trach. 701 adn. I 89, 3. — Ὀλυμπιείῳ. Templum cum oppidulo fuit prope magnum Syracusarum portum MD passus ab urbe distans (Liv. XXIV 33, 3). Cf. Cluv. Sic. p. 179. Holm. Hist. Sic. I p. 129. — ὅπερ καὶ κατέλαβον. Cf. 65, 3. 66, 1. — οὖν particula scriptor se ad enuntiationem parenthesi interruptam reverti indicat. Cf. adn. III 95, 1.

§ 2. πέμπουσιν ... Cf. Diod. XIII 6, 2. Hoc Alcibiadis fuisse commentum perperam tradunt Frontin. Strat. III 6, 6. Polyaen. I 40, 5. — τῇ δοκήσει. Cf. III 45, 2 et adn. II 35, 2. — ἐπιτήδειον. Cf. adn. I 60, 2. — καὶ ἠπίσταντο = καὶ οὓς ἠπίσταντο. Cf. III 55, 3. Krueg. Gr. § 60, 6. — ἐν τῇ πόλει

3 σφίσιν εὔνων. ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐλίζεσθαι ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰ βούλονται ἐκεῖνοι πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ [ἐπὶ τὸ στράτευμα] ἐλθεῖν, αὐτοὶ μὲν ἀποκλῄσειν τοὺς παρὰ σφίσι καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσειν, ἐκείνους δὲ ῥαδίως [τὸ στράτευμα] προσβαλόντας τῷ σταυρώματι

§ 2. εὐνόων codd. plurimi. Cf. Wecklein. Cur. epigr. p. 26.
§ 3. αὐτοὺς παρὰ σφίσι Cass. Aug. Pal. It. Vat. M. H. Reg. F. E. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. „Cum credibile sit neque omnes Athenienses castra et stationem deseruisse neque, si hoc fecissent, Catinenses proditores toti Atheniensium exercitui retinendo pares existimari, vulgatam adhuc praefero, praesertim cum ita verba sequentia magis quadrare videantur.“ Haack. Vulgatam confirmat Polyaen. I 40, 5 δύνασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει γυμνοὺς ἀποκλεισθέντας ἁλῶναι ῥαδίως et Diod. XIII 6, 2 συχνοὺς τῶν Ἀθηναίων αὐλιζομένους ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει νυκτὸς ἄφνω λαβόντες τὰς ἐν τῷ λιμένι ναῦς ἐμπρῆσαι, ob quae in αὐτούς latere ἄφνω (αὐτίκα) τούς suspicere, quanquam αὐτούς et τούς etiam alibi confunduntur.
τῷ στρατεύματι pro τῷ σταυρώματι F. Lugd. Gr. I. E. Laur.

ἔτι ὑπολοίπους. Quanquam, cum Athenienses intrassent, οἱ τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες ὑπεξῆλθον οὐ πολλοί τινες (51, 2).

§ 3. ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει. „Castra igitur stativa Atheniensium, in quibus lanceae et clipei, ut fieri solebat, in loco aperto ordine composita erant, extra urbem Catinam erant; sed milites plerique [custodibus scilicet in castris aliquot relictis] in urbe deversari et pernoctare consueverant.“ Arn. Polyaen. Ἀθηναίους καταλιπόντας τὸ στρατόπεδον ἀόπλους εἴσω Κατάνης αὐλίζεσθαι. De τῶν ὅπλων verborum sententia cf. I 121, 1. III 1, 1. — καὶ εἰ βούλονται cet. Cf. Plut. Nic. l. d. — [ἐπὶ τὸ στράτευμα] Th. abiudicamus. Nam ex iis, quae infra dicuntur, patet Syracusanis consilium datum esse, ut in castra Atheniensium, dum hi in Catinensium urbe versantur, impetum faciant. Itaque non potest de exercitu qui in castris fuerit cogitari. Nam licet aliquot custodes remanserint, hi tamen non possunt, cum reliqui milites longe plurimi in urbe pernoctasse dicantur, pro exercitu haberi. Herw. Stud. Thuc. p. 87 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον proponit, quo propter προσβαλόντας τῷ σταυρώματι facile caremus. Plut. l. l. scribens πρὸς Κατάνην παραγενέσθαι hoc certe non legit. — αὐτοὶ μὲν ἀποκλῄσειν. „Nempe ipsos (Catinenses) hoc facturos, quorum unus cum fuerit interpres ille, de se quoque dicturus quod de reliquis civibus suis diceret, apparet, cur nominativo utatur αὐτοί.“ Bau. Cf. IV 114, 5. — ἐκείνους δὲ ... αἱρήσειν. Sententiam oportet hanc esse: illos autem, si vallum adorti essent, id (seu castra) facile capturos. Cf. Plut. l. d. εἰ βούλονται λαβεῖν ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον. Polyaen. l. d. εἰ καταλάβοιεν Ἀθηναίων τὸ στρατόπεδον. Omisso accusativo τὸ στράτευμα (cf. sd.) oritur ea forma sermonis, de qua dicit Krueg. Gr. § 60, 5 adn. 2.

αἱρήσειν· εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς ξυνδράσοντας πολλοὺς Καταναίων καὶ ἡτοιμάσθαι ἤδη, ἀφ' ὧν αὐτὸς ἥκειν.

οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι ἐπὶ Κατάνης πορεύονται, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς τὸ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον ἀποβαίνουσιν.

65. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακοσίων μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα θαρσεῖν καὶ εἶναι ἐν διανοίᾳ καὶ ἄνευ τούτων ἰέναι [παρεσκευάσθαι] ἐπὶ Κατάνην ἐπίστευσάν τε τῷ ἀνθρώπῳ πολλῷ ἀπερισκεπτότερον καὶ εὐθὺς ἡμέραν ξυνθέμενοι ᾗ παρέσονται ἀπέστειλαν αὐτόν, καὶ αὐτοὶ (ἤδη γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινούντιοι καὶ ἄλλοι τινὲς παρῆσαν) προεῖπον πανδημεὶ πᾶσιν ἐξιέναι Συρακοσίοις. ἐπεὶ δὲ ἑτοῖμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν καὶ αἱ ἡμέραι ἐν αἷς ξυνέθεντο ἥξειν ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης ηὐλίσαντο

m. Ar. Chr. Dan. marg. Cass., quam scripturam etiam schol. affert. Valla interpretatus Syracusanos autem facile Atheniensium adortos exercitum deleturos aut dativum aut accusativum ita videtur legisse. Et exercitus omnino hic non aptius commemoratur quam supra. Itaque aeque falsae atque languidae voci uncos (ut Bloomf.) apposuimus. Cf. adn.
Cap. 65. § 1. παρασκευάσασθαι Cl. Ven. E. F., παρασκευᾶσθαι Laur., παρασκευάσθαι M. m.

— ταῦτα τοὺς ξυνδράσοντας, i. e. τοὺς ταῦτα ξυνδρ. Cf. adn. II 7, 2. III 82, 4. — καὶ ἡτοιμάσθαι . . . ἥκειν] καὶ ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἄνδρας παρ' ὧν αὐτὸς ἥκει. Schol. De infinitivo ηκειν cf. adn. 24, 3.

Cap. 65. § 1. μετὰ τοῦ . . . θαρσεῖν, cum etiam alioqui bonum animum haberent. De vi praep. μετά cf. adn. V 69, 2. 111, 3. — εἶναι ἐν διανοίᾳ] ἤγουν διανοεῖσθαι. Schol. Cf. adn. II 80, 3. — καὶ ἄνευ τούτων, etiam sine his nuntiis. — [παρεσκευάσθαι]. Ire in animo habebant, non ad eundum parati esse, quoniam, ut ex verbis infra scriptis ἐπεὶ δὲ ἑτοῖμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν intellegitur, revera parati iam erant. Patet παρεσκευάσθαι verborum εἶναι ἐν διανοίᾳ interpretamentum esse. Del. Krueg. — ἀπερισκεπτότερον. Ad comparativum illustrandum Bau. haec adscripsit: „Faciebat illorum universa fiducia et consilium iam captum Catinae occupandae, ut per id essent proniores et incautiores ad fidem illi proditori habendam.“ — ἡμέραν. Νύκτα commemorat Diod. XIII 6, 3. — αὐτοί ad insequentem parenthesim respicit: cum pars sociorum iam adesset, ipsi totum Syracusanorum exercitum evocaverunt. — ἄλλοι τινές. Vid. 67, 2. — ἐπεὶ δὲ ἑτοῖμα . . . ἦν, cum autem in promptu iis esset etiam apparatus bellicus, qua de re dictum est 63, 1. Cf. de verbis τὰ τῆς παρασκ. supra 29, 1. — αἱ ἡμέραι. Plurali aut tempus universum aut potius non solum

ἐπὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ἐν τῇ Λεοντίνῃ· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προσιόντας, ἀναλαβόντες τό τε στράτευμα ἅπαν τὸ ἑαυτῶν καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς ἢ ἄλλος τις προσεληλύθει καὶ ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα, ὑπὸ νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς Συρακούσας. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἅμα ἕῳ ἐξέβαινον ἐς τὸ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον ὡς τὸ στρατόπεδον καταληψόμενοι, καὶ οἱ ἱππῆς οἱ Συρακοσίων πρῶτοι προσελάσαντες ἐς τὴν Κατάνην καὶ αἰσθόμενοι ὅτι τὸ στράτευμα ἅπαν ἀνῆκται, ἀποστρέψαντες ἀγγέλλουσι τοῖς πεζοῖς, καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν.

66. Ἐν τούτῳ δ' οἱ Ἀθηναῖοι, μακρᾶς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ' ἡσυχίαν καθῖσαν τὸ στράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον καὶ ἐν ᾧ μάχης τε

ἐνταῦθα μ δὴ τὸ στρα τόπεδον ὀχ ροῦνται. ἀ ικνοῦνται

§ 3. ἐς τὸ Pal. K. (et ita legendum esse coniecit Duk.); ἐς τὸν reliqui. Quare in H. Reg. Lugd. superscr. μέγαν λιμένα, sed temere. Bernh. Synt. p. 184 ut alii nonnulli τόπον audiens comparat Soph. OC. 1061 τὸν ἑσπέρου. At hoc Sophoclis loco ex superioribus χῶρον repetendum esse elucet nec magis alibi admittenda est ellipsis τόπος.

Cap. 66. § 1. καθίσαν multi codd., ἐκάθισαν It. Vat. vulgo. Cf. sd. IV 130, 7.

adventus, sed etiam profectionis dies significatur. — Συμαίθῳ. Est maximus Siciliae fluvius, qui nunc dicitur Giaretta. Cf. Cluv. Sic. p. 124. Holm. Hist. Sic. I p. 27 sq.

§ 2. Σικελῶν. Cf. 62, 5. — τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα. Cf. adn. IV 116, 2.

§ 3. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι cet. Cf. Diod. XIII 6, 4, qui Athenienses Olympieo potitos esse falso narrat. Vid. infra 70, 4. — ἐς τὸ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον. Ad neutrum illustrandum Duker comparat 66, 1 τῇ μὲν τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον ... παρὰ δὲ τὸ κρημνοί, 75, 1 παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, 64, 1 περὶ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίου. Add. Krueg. Gr. § 50, 5 adn. 12. De Olympieo cf. adn. 64, 1, de loco escensionis plura in adn. 66, 1. — τὸ στρατόπεδον. Articulum addens „aperte respicit Thuc. antecedentis capitis verba βουλόμενοι στρατόπεδον καταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ." Bened. — πρῶτοι, i. e. antequam reliquus exercitus eo adveniret. — ἀποτρεπόμενοι] ὀπίσω ἐπανερχόμενοι. Schol. — ἐβοήθουν ἐπὶ τ. π. Cf. adn. I 107, 5.

Cap. 66. § 1. αὐτοῖς] τοῖς Συρακοσίοις. Schol. — καθῖσαν τὸ στράτευμα. Cf. IV 93, 1 ἐς χωρίον καθίσας et V 7, 4 καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ τὸν στρατόν. De re cf. Plut. l. d. — μάχης ἄρξειν

δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι. ἄρξειν ἔμελλον ὁπότε βούλοιντο καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἥκιστ' [ἂν] αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν· τῇ μὲν γὰρ τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον καὶ δένδρα καὶ λίμνη, παρὰ δὲ τὸ κρημνοί. καὶ τὰ ἐγγὺς δένδρα κόψαντες καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν παρά τε τὰς ναῦς σταύρωμα ἔπηξαν καὶ ἐπὶ τῷ Δάσκωνι ἔρυμά τε, ᾗ εὐεφοδώτατον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογ[...]

§ 2. ἐνεφοδώτατον Gr., ἐφοδώτατον reliqui. Sed ἐφοδ[...] ἔμελλον. Recte Port.: proelii initium erant facturi. Cf. IV 73, 2. — ἐν τῷ ἔργῳ, in pugna. — λυπήσειν, afflictaturi erant. Cf. IV 53, 3 λῃσταὶ τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν. De deleto ἂν cf. Stahl. Quaest. gram. p. 9 sq. Servato ἂν λυπήσειαν coni. Meinek. (Herm. III p. 372) vel propter aor. reiciendum. Neque enim unum aliquem, sed omnem quo pugnam committentes vel commissuri affiictentur equitum impetum Athenienses evitare volunt. — τῇ μὲν γὰρ ... κρημνοί. Dubitant interpretes, utrum hic locus ad dextram an ad sinistram Anapi ripam fuerit. Illud praeter alios nonnullos probat Arn. Cui sententiae paludem, quae non videretur alia nisi Lysimelea esse, obstare olim credidimus; eam enim, quam solam cum aliae tabulae a nobis inspectae tum Didotiana continent, in sinistra Anapi ripa collocant. At Arnoldiana tabula ceteris plerumque accuratior adeo nullas in sinistra ripa paludes, ubi fuisse ex VI 101, 1 atque aliunde utique constat, sed complures in dextra exhibet. Atque ad eandem dextram ripam eas paludes, quae nunc Pantano vocentur, esse dicit Kephalidas It. II p. 46. Et cum reliqua omnia sententiae eorum, qui Atheniensium castra ibi collocant, faveant, etiam in dextra Anapi ripa prope illas domus et arbores seu prope sinistrum cornu Atheniensium locum quendam palustrem fuisse statuere malumus quam aliis difficultatibus inextricabilibus impediri. Accedit, quod, si maior illa palus Lysimelea intellegeretur, Thucydidem non λίμνη, sed ἡ λίμνη ἡ Λυσιμέλεια καλουμένη, ut VII 53, 2 scripturum fuisse probabile est. Cf. Holm. Hist. Sic. I p. 129. II p. 26. Κρημνοί videtur esse rupes iuga Olympii finiens, saxa praerupta ab Olympieo in mare excurrentia. De παρὰ δὲ τό verborum collocatione vid. adn. III 61, 1.

§ 2. σταύρωμα. Hoc vallum utrum a mari an a terra cogitandum sit, quaerunt interpretes. Nobis ut Bloomfieldio illud placet. Cf. VII 38, 2. — ἐπὶ τῷ Δάσκωνι. „Dascon [vici vel sinus, qua de re cf. Goell.] situs in universum tantum definiri potest. In recessu portus eum fuisse novimus [ex VI 52, 2 cl. cum Diod. XIII 13, 3] et prope sinus Magdalenae [qui ab aliis Marina di Melocca vocatur] partem extremam ad septentriones spectantem, ubi iuga Olympiei ad litus decurrunt et rupem prominentem propter ipsum aquae angulum efficiunt, fuisse verisimile est." Arn. Certe ad dextram Anapi ripam fuisse omnes praeter Goell. in ed. 1 concedunt. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 26. — ἔρυμά τε. Krueg. ἔρυμά τι coniecit, quod reciperemus, si nobis satis constaret [...]

ιαὶ ξύλοις διὰ ταχέων ὤρθωσαν καὶ τὴν τοῦ ου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δὲ ν τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε, πρῶτοι ἱππῆς τῶν Συρακοσίων προσεβοήθησαν, δὲ ὕστερον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. ροσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν ιίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δέ, ὡς οὐκ ἀντι-ίαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν ίνην ὁδὸν ηὐλίσαντο.

7. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμ- παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην καὶ ξυνετά- ὧδε. δεξιὸν μὲν κέρας Ἀργεῖοι εἶχον καὶ — παρασκευαζομένων οὖν ἀμφοτέρων ὡς ἐς μάχην δηλοῦται ἡ

gis adiectivum est quam δίοδος, εἴσοδος, πάροδος ἔξοδος, ος, σύνοδος. Veram lectionem praebet schol. εὐπρόσιτον ιatus. Cf. adn.
ἰ. Ἐλωρινὴν vel Ἑλωρινὴν multi codd. Cf. Herodian. II

κωνι non posse etiam ad τοῦ Ἀ. γέφυραν ἔλυσαν — εὐεφοδώτατον. Cyr. II 4, 13. Bekk. ατον, quod potius per- expeditum quam aditu significare Class. monet. οις λογάδην. Cf. adn. ;. 31, 2. — τὴν τοῦ ιν γέφυραν ἔλυσαν. pontem non ita multum › Anapi [ubi in Leakii ecentior pons est] afuisse paret, quod Nicias [eum ıdendo] id agitabat, ut a fronte, id est ab o, progredientem se ag- gereı." Arn. Itaque a Olympieum prope Cyanes i confluentes ferente hic endus, etsi aliter statuere Leakius apud Bloomf. ed. 675 sq. (cf. Holm. l. l.); ·motiorem interscindendi em Atheniensibus fuisse gat, et deletum non esse 4 extr. videtur intellegi. supra cum Krueg. ἔρυμά ıus, ipsis Th. verbis in- hunc pontem propius m fuisse. Et plures Anapi pontes memorat Plut. Nic. 16. Anapus hodie Alfeo nominatur.

§ 3. παρασκευαζομένων. Genetivum accusativo praelatum esse a Thuc., ut participium etiam alteri verbo προσεβοήθησαν conveniret, adnotat Bau. — προσεβοήθησαν. Port.: ad opem (suis rebus) ferendam occurrerunt. — ἔπειτα ὕστερον. Cf. adn. II 9, 2. — τὴν Ἑλωρίνην ὁδόν. „Haec via Heloro [de qua urbe vid. Cluv. Sic. ant. p. 184 sq.] profecta oram usque maritimam legens procurrebat ad fluvium Cacyparim (VII 80, 5). Tum occasum versus usque ad radices Olympiei vergens [ibique denuo mari appropinquans, de quo vid. l. l.] trans Anapum per portas Temenitidas in urbem duxit. Letronn. p. 58 sq." Goell. de sit. Syrac. p. 81. Eam Olympieum transisse et per vallem humilem in aggere stratam esse ex 70, 4 cognosci docet Arn. Hanc viam versus septentrionem Syracusani transgressi castra posuerunt.

Cap. 67. § 1. δεξιὸν κέ-

ις ἑκατέρων.

Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον, τὸ δὲ ἄλλο ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν, τεταγμένον ἐπὶ ὀκτώ, τὸ δὲ ἥμισυ ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλαισίῳ ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον· οἷς εἴρητο, ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῇ μάλιστα, ἐφορῶντας παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτάκτων ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἔταξαν τοὺς μὲν ὁπλίτας ἐφ' ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συρακοσίους καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρῆσαν (ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούντιοι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ Γελῴων ἱππῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους, καὶ Καμαριναίων ἱππῆς ὅσον εἴκοσι καὶ τοξόται ὡς πεντήκοντα), τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσον ὄντας ἢ διακοσίους καὶ χιλίους, παρὰ δ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν ὁ Νικίας κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα καὶ ξύμπασι τοιάδε παρεκελεύετο.

ρας. De articulo omisso vid. adn. I 48, 4. — *τὸ δὲ ἄλλο.* Cf. adn. III 107, 4. — *ἐν τῷ πρόσθεν*, in prima acie. — *ἐπὶ ὀκτώ*, in octo militum altitudinem. Cf. adn. IV 93, 4. — *ἐπὶ ταῖς εὐναῖς*, ad tentoria. Cf. adn. III 76. — *ἐν πλαισίῳ.* „*Πλαίσιον*, ut scribit Aelianus, proprie est *ὅταν ἐκ τεσσάρων πλευρῶν γένηται ἡ παράταξις οὐκ ἐν τετραγώνῳ, ἀλλ' ἑτερομήκει σχήματι.*" Huds. Ita aciem instructam esse, quia, cum Athenienses castra nondum plane munivissent, calones inter pugnam periculo obiecti essent, nisi in aciem oblongam sive quadratum cavum recepti essent, adnotat Arn., qui intra quadrata exercitus partes ad proeliandum non idoneas receptas esse demonstrat etiam ex IV 125, 2. VII 78, 2. Xen. Anab. III 2, 36. 3, 6. 4, 19. — *ἐφορῶντας*, observantes. Cf. IV 132, 3. Xen. Anab. VI 3, 14. Frustra *τάχιστα ἐφορμῶντας* Meinek. l. l. Ne usitatum quidem Th. est vocabulum *ἐφορμᾶν*. — *ἐντὸς . . . ἐποιήσαντο*, intra hos, qui in subsidiis collocati erant, receperunt. Cf. II 83, 5. Xen. Anab. VII 8, 16.

§ 2. *ἐφ' ἑκκαίδεκα.* Item in altitudinem. — *πανδημεί.* Stephanus in Thes. v. *πανδ.* male interpretatur in universum. Rectius Haas.: qui erant omnis Syracusanorum populus. Cf. 68, 2. — *μάλιστα*, praecipue. Ante hoc numerum, qualis in reliquis additus sit, excidisse suspicatur Class., quod nobis parum certum videtur. — *τὸ ξύμπαν.* Cf. adn. I 145. — *ὅσον.* Cf. Matth. Gr. § 88 adn. 1b extr. — *ἔλασσον.* Vid. adn. 1, 2.

§ 3. *ἐπιπαριών.* Cf. adn. IV 94, 2. V 69, 2.

8. „Πολλῇ μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ θαι, οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα; γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι ος παρασχεῖν ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ νοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι καὶ ινῆς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοί ', πῶς οὐ χρὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε άχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς ἔχειν, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεί ιυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥσπερ καὶ , καὶ προσέτι Σικελιώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δὲ οὔ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστή- τῆς τόλμης ἥσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι ·όδε, πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν εἶναι πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φιλίᾳ ἥντινα μὴ αὐτοὶ ιενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναντίον ὑπομιμνῄσκω ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὖ οἶδ' ὅτι κελεύονται· οἱ μὲν γὰρ ὅτι περὶ πατρίδος ὁ ἀγών, ἐγὼ δὲ ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ

Νικίου λόγι πρὸς τοὺς στρατιώτας

68. § 1. οἳ πάρεσμεν, μᾶς οἳ π. Cf. Krueg. Gr. 13. — ἐπὶ τὸν αὐτὸν α. Cum omnibus idem itum sit certamen, non ac varia opus est oratione. τὴ γὰρ ... λεχθέντες . Similia legimus V 69, 2, adn.

πρὸς ἄνδρας, ad- s viros, cum vobis res m viris. Cf. adn. 40, 1. — πανδημεί τε ἀμυ- νους pariter atque ad- n καὶ οὐκ ἀπολέκτους ιam defendendi rationem , non ad solam quam sunt pugnam pertinet. non probamus Meinek. III p. 359) coniecturam υμένους. „Vis τοῦ παν- non est in universis, ugendae sit formidini, non ιdae, sed in colluvie cua, incondita multi- " Bau. Cf. adn. 67, 2.

— ὥσπερ καὶ ἡμᾶς. De accusativo vid. adn. V 44 1 et de addito καί Krueg. § 69, 32 adn. 13. — ὑπερφρονοῦσι ... ἡμᾶς. Similiter iam III 39, 5.

§ 3. παραστήτω. Cf. adn. IV 61, 2. VI 34, 9. — ἡμετέρας. Class. mavult ὑμετέρας. Sed non videmus, cur pronomen potius ad κτήσεσθε convenire debeat quam ad proxime praegressum ἡμᾶς. Atque ex arbitrio alternare solent oratores primam et secundam pers. plur. — ἥντινα ... κτήσεσθε. Temere Rauchenst. (Phil. XXXVI p. 244) οὐ ante κτήσεσθε inserit. Sententia enim haec est: non venistis ad amicam terram, qua sine pugna (ipsi non pugnantes) potituri sitis. — εὖ οἶδ' ὅτι. Cf. adn. 34, 7. — οἱ μὲν γάρ. Cf. Madv. Synt. § 214 adn. 3. — οὐκ ἐν πατρίδι. Ἐν οὐ πατρίδι, de quo loquendi genere vid. adn. I

ἧς κρατεῖν δεῖ ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν· οἱ γὰρ ἱππῆς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων."

τὼ στρατὼ ἀλλήλοιν ἐπίασιν. ἀκροβολισμοί.

69. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα παρακελευσάμενος ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπροσδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι (καί τινες αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἀπεληλύθεσαν, οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προσβοηθοῦντες δρόμῳ ὑστέριζον μέν, ὡς δὲ ἕκαστός πῃ τοῖς πλείοσι προσμίξειε καθίσταντο· οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμῃ οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις.

Cap. **69.** § 1. *ἀπεληλύθεσαν* D. I. idemque Valla vertens abierant; reliqui codd. *ἐπεληλύθεσαν*. Cf. adn.

137, 4, scribendum putat Dobr.; nam in alieno solo dicendum est. Transpositione tamen non est opus. Cf. Krueg. Gr. § 67, 10 adn. 4. Multo minus quicquam excidisse conicias. — *ἐξ ἧς . . . ἀποχωρεῖν*. Haec verba iam schol. negotium facessiverunt, qui adnotat *ἤτοι λείπει τὸ [ἐξ ἧς] ὁρμωμένους ἢ τὸ ἐξ ἧς ἀντὶ τοῦ ἐν ᾗ*. Sed neutra quam proposuit ratio probatur. Verum *κρατεῖν δεῖ* interpositum tanquam per se constat et *ἐξ ἧς* ad solum *ἀποχωρεῖν* refertur. Cf. Plat. Prot. 327a *ἐδίδασκε καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ καλῶς αὐλοῦντα . . . οὐδεὶς φθονεῖ οὐδ' ἀποκρύπτεται ὥσπερ τῶν ἄλλων τεχνημάτων* ibique Saupp. Inter hunc enim locum et exempla Platonica hoc maxime interest, quod hic vocabula ad remotius verbum relata in initio, apud Platonem in fine enuntiati collocata sunt. Temere *ἐξ* del. Reisk., quod profecto, si afuisset, adscribere nemini in mentem venisset. — *πολλοί*, i. e. *πολλοὶ ὄντες*. Aliter *πολὺς ἐνέκειτο* IV 22, 2, ubi cf. adn. Vid. adn. V 75, 4.

§ 4. *ἀξίας*, dignitatis. Cf. VII 77, 1. 3.

Cap. **69.** § 1. *ἀπροσδόκητοι . . . ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι*, non exspectabant . . . se iam pugnaturos esse. Cf. Kuehn. Gr. max. § 488 b β adn. 4. — *καί τινες . . . προυδίδοσαν* in parenthesim ideo redegimus, quod verbis *ἀπροσδόκητοι μὲν . . . μαχούμενοι* contraria sunt *ὅμως δὲ . . . ἀντεπῆσαν*. — *καί τινες . . . καὶ ἀπεληλύθεσαν*, atque aliqui . . . etiam eo (in urbem) abierant. Falso Class. *ἐπεληλύθεσαν* tuetur, quod verbum non significat se conferre aliquo, sed accedere (I 86, 2. III 69, 1. IV 25, 2. 44, 5. 72, 2). — *διὰ σπουδῆς*, similiter atque paulo post *διὰ τάχους*. Alibi *κατὰ σπουδήν*, *ὑπὸ σπουδῆς*, festinanter. — *προσβοηθοῦντες*, subsidio venientes (ex

ι τῇ μὲν ἀνδρείᾳ οὐχ ἧσσους ἐς ὅσον ἡ ἐπι-
ιη ἀντέχοι, τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς καὶ τὴν
ληειν ἄκοντες προυδίδοσαν)· ὅμως δὲ [οὐκ ἂν
ενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελ-
καὶ] διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι,
λαβόντες τὰ ὅπλα εὐθὺς ἀντεπῆσαν. καὶ πρῶ-
μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ

νδρίᾳ aliquot codd. Cf. Herodian. I p. 292 τὸ δὲ ἀνδρεία
ῆς ει διφθόγγου γράφει ἡ παράδοσις, II p. 476 ἀνδρεία
: ει, cuius doctrinam et Ionicum ἀνδρηίη (Herod. VII 99)
etarum scaenicorum usus confirmat, apud quos unus locus
oph. Nub. 510) diphthongum postulat, reliqui (Aesch. Sept.
Soph. El. 983. Eur. El. 845. Troad. 674. Arist. Equ. 268)
nt (nam Eur. Herc. 475 nunc pro certa habetur Elmsleii emen-
εὐανδρίᾳ pro ἐπ' ἀνδρίᾳ). Itaque reliquis quoque Th. locis,

— ἀλλὰ τῇ μὲν ἀν-
ᾳ ... προυδίδοσαν, sed
tudine quidem non in-
res (cum fortitudine
em non inferiores es-
, quatenus peritia suf-
et, defectu vero eius
vero peritia eos defece-
tiam animi voluntatem
i prodebant sive ad ir-
ı redigebant (cf. Arist.
1500). De μὲν . . . δέ
ra cf. adn. III 82, 1 et
. ad Plat. Crit. 44 b. Class.,
l ἧσσους quoque superius
pertinere vult, sententiae
um pessumdat. Neque enim
potest: non indigebant
o atque audacia, sed
udine non inferiores
, quatenus peritia
eteret, quoniam huius
tiae partes non sunt inter
ıtrariae; pergendum erat:
e fortitudine inferio-
rant, quatenus peritia
eteret. — ὅμως δὲ . . .
πῆσαν. Verba seclusa
novi quicquam ad senten-
ddunt (eadem res enim § 1
dicata est) neque apte cum
s iungi possunt. Cum enim
ν οἰόμενοι . . . ἐπελθεῖν
untiatione concessiva, διὰ
τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνα-
σθαι autem pro causali haben-
dum sit (alterum enim verbo prin-
cipali ἀντεπῆσαν contrarium est,
alterum non contrarium), non
possunt haec duo membra, quippe
quae et ipsa inter se contraria
sint, καί particula iungi. Tol-
leretur quidem haec offensio de-
leta hac particula; sed quomodo
Syracusani eo ipso tempore, quo
Atheniensibus ad pugnam pro-
gressis captis armis obviam ibant,
opinari poterant hos non priores
aggressuros esse? Tum profecto
suis oculis rem, quam non ex-
spectaverant, videbant. Itaque
οὐκ ἂν οἰόμενοι . . . ἐπελθεῖν
superiorem sententiam ἀπροσ-
δόκητοι . . . μαχούμενοι non
potest repetere. Nam diversa
ratione cum ἀντεπῆσαν cohaeret.
Simulatque autem perspectum est
illa verba cum reliqua sententia
non coire, ex eo quod nullo sen-
tentiae damno abesse possunt con-
tinuo cognoscitur ea ad ὅμως δέ
interpretandi causa adscripta et
deinde cum scriptoris verbis co-
pulata esse. Petitum autem est
προτέρους ἐπελθεῖν ex 67, 8
προτέροις ἐπιχειρῆσαι.
§ 2. οἱ λιθοβόλοι. „A
funditoribus distincti . . . Unde

σφενδονῆται καὶ τοξόται προυμάχοντο καὶ τροπάς, οἷα εἰκὸς ψιλούς, ἀλλήλων ἐποίουν· ἔτι δὲ μάντεις τε σφάγια προύφερον τὰ νομιζόμενα καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις, οἱ δ' ἐχώρουν, Συρακόσιοι μὲν περί τε πατρίδος μαχούμενοι καὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας, τῶν δ' ἐναντίων Ἀθηναῖοι μὲν περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκεῖαν

ubi pariter librorum memoria variat (II 39, 4. 87, 4. III 82, 4. V 72, 2. VI 72, 2. 4), ἀνδρεία rescribendum est.

§ 2. οἷα Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. M. Reg. L Mosqu.; vulgo οἵας. Cf. adn.

§ 3. δὲ ἀντίων Cass. Aug. Pal. It. M. Lugd. Sed alienus a prosae orationis scriptoribus hic ἀντίος vocabuli usus.

apud Poll. I 131 σφενδονῆται, λιθοβόλοι, τοξοφόροι ... Aesch. Pers. 459 ἐκ χερῶν πέτροισιν ἠράσσοντο. Eur. Phoen. 1142 ἐμαρνάμεσθα σφενδόναις θ' ἑκηβόλοις πετρῶν τ' ἀραγμοῖς ... Veget. I 16 ad lapides vero vel manibus vel fundis iaciendos exerceri convenit iuniores. ... Plato Legg. 834a τόξοις καὶ λίθων βολῇ ἐκ χειρὸς καὶ σφενδόναις." Wass. „Ex his igitur liquet eos fuisse, qui lapides manibus iacularentur. Ex locis tamen a Wass. allatis in uno solo distincta λιθοβόλων mentio fit ... Ego addo Polyb. VIII 7, 2 et IX 41, 8." Bloomf. A Tacito libratores aut libritores appellantur cum funditoribus coniuncti Ann. II 20. XIII 39. Cf. Ruest. et Koechl. Hist. rei milit. Gr. p. 129. — οἷα εἰκὸς ψιλούς. Ex proximo ἐποίουν repete ποιεῖν. Cf. Krueg. Gr. § 55, 4 adn. 11. De οἷα cf. 103, 4. II 54, 2. — ἐποίουν. Dicitur τροπὰς ποιεῖσθαι (II 19, 2. VII 54, 1) et τροπὰς ποιεῖν (Herod. I 30. Xen. Hist. Gr. VII 2, 20). Illud si fit, τροπή vocatur τὸ τρέψασθαι, si hoc, τὸ τραπέσθαι. — μάντεις τε σφάγια προύφερον. „Cf. Eur. Phoen. 1110 ἐχώρει σφάγι' ἔχων ἐν ἅρμασιν ὁ μάντις Ἀμφιάρεως. Eundem ritum a Brasida institutum pugna non neglectum esse [cf. V 10, 2] recordemur." Bloomf. Cf. Herm. Antiqu. Gr. II § 28, 9. Haruspices exercitus sequi solitos esse adnotat Goell. cf. Dorv. ad Char. p. 605, et ex Xenoph. Anab., ubi saepe nominantur, notissimum est. Ex iis, qui in Siciliam exercitum comitati erant, Stilbidis nomen est servatum. Vid. Krueg. ad Dion. p. 271. — ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις. Exquisitior dicendi ratio, quasi utare verbis congressum instigabant gravis armaturae militibus pro usitatis ad congressum milites. Ἐποτρύνειν τινί τι tamen etiam Homerus (Od. XXII 152) dixit et irritare proelium Tacitus Hist. II 24.

§ 3. πατρίδος. Saepe sine articulo legitur, ut modo 68, 2. Cf. Krueg. Gr. § 50, 3 adn. 8. — τὸ μὲν αὐτίκα ... τὸ δὲ μέλλον. Cf. Krueg. l. d. 5 adn. 13. — περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν] ἡ διάνοια· περὶ τῆς ἀλλοτρίας μαχούμενοι ὥστε αὐτοὺς τὴν ἀλλοτρίαν ποιῆσαι οἰκείαν.

σχεῖν καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι, Ἀργεῖοι δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι ξυγκτήσασθαί τε ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἦλθον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα νικήσαντες πάλιν ἐπιδεῖν· τὸ δ' ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἣν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον, ἔπειτα δὲ ἐν παρέργῳ καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψάμενοι ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσονται.

ξυγκαταστρεψάμενοι Pal. teste Frommel., *συγκαταστρεψόμενοι* teste Bekk., reliqui *ξυγκαταστρεψαμένοις*, *ξυγκαταστρεψομένοις*, *συγκαταστρεψομένοις*; deinde *ὑπακούσεται* omnes praeter *ὑπακοῦσαι* Mosqu., *ὑπακούσονται* schol. *ὅπως συγκαταστρεψαμένων αὐτῶν τὴν Σικελίαν οἱ Ἀθηναῖοι πρᾳότερον τῶν συναγωνισαμένων ἄρχοιεν· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ῥᾳδίως ὑπακούσονται.* Cf. adn.

Schol. Lugd. De syntaxi vid. Matth. Gr. § 589a. Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 9, de infinitivo etiam Matth. Gr. § 532 f. — *τὸ δ' ὑπήκοον.* Cf. adn. II 45, 1. — *μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα . . .*] *μάλιστα μὲν διὰ τὴν . . . σωτηρίαν προθύμως ἐμάχοντο, ἥτις ἦν ἀνέλπιστος αὐτοῖς, εἰ μὴ κρατοῖεν.* Schol. — *ἔπειτα δὲ . . . ὑπακούσονται.* Nemo, qui vulgatam olim huius loci scripturam *εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται* „ab omni parte accurate expenderit, haec verba ab interpretibus ad liquidum perducta esse sibi persuadebit. Nam eam explicandi rationem, in qua Poppo et Boehm., quanquam diffidenter, acquieverunt, formam futuri quae est *ὑπακούσεται* pro passiva posse accipi, ne ipsi quidem probarunt et sanus grammaticae usus omnino repudiat. Krueg. autem inter diversas duas interpretationes dubius haeret: cum enim dativum participii *ξυγκαταστρεψαμένοις* diserte ad socios referendum esse dicat, continuo tamen simili exemplo allato eam rationem defendere conatur, qua ad verbum *ὑπακούσεται* subiecti loco nomen *τὸ ὑπήκοον* intellegatur: quae quomodo inter se consentiant, non video. Equidem hoc loco alterum librarii errorem, qui participium terminatione immutata male cum sequenti pronomine coniunxerit, alterum traxisse suspicor, quo finitum quoque quod dicunt verbum a nomine suo deflexum sit. Quare cum Haackio Th. scripsisse existimo *εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψάμενοι . . . ὑπακούσονται.* Haec enim vera huius loci sententia videtur esse: tum etiam eam ob causam alacriores erant, si forte, quoniam ipsi ad alios subigendos operam navassent, illis (Atheniensibus) in posterum facilius (h. e. leviore condicione) essent oboedituri." Class. Symb. crit. p. 19 sq. Revera autem nominativum participii etiam nunc cod. Pal. servat et *ὑπακούσονται* schol. legit. Itaque coniecturis ad hunc locum in integrum restituendum opus non est. De *εἰ* coniunctionis vi cf. III 20, 1 et quod huic loco simillimum est Xen. Anab. VI 4, 22 *ἐδεήθη προθυμεῖσθαι, εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη* et Matth. Gr. § 526; *αὐτοῖς* proxime ad

ξυμβολή. οἱ Συρακόσιοι ἡσσῶνται.

70. Γενομένης δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις, καὶ ξυνέβη βροντάς τε ἅμα τινὰς γενέσθαι καὶ ἀστραπὰς καὶ ὕδωρ πολύ, ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιληκόσι καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου, τοῖς δ' ἐμπειροτέροις τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν, τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας πολὺ μείζω ἔκπληξιν μὴ νικωμένους παρέχειν. ὠσαμένων δὲ τῶν Ἀργείων πρῶτον τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακοσίων καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτούς, παρερρήγνυτο ἤδη

ἐκείνοις respicit, qui sane sunt Athenienses.

Cap. 70. § 1. *Γενομένης ... τῆς μάχης.* Tempus huius pugnae quodammodo ex verbis *βροντάς ... ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι* et inde colligi potest, quod „τῇ ὑστεραίᾳ cadavera Syracusanis fide publica concedunt et ad Catinam [propter hiemem] redeunt (*χειμὼν τε γὰρ ἦν* 71, 2). Haec ratio cum redditur, [quoniam ineunte demum hieme (63, 1) ipsam expeditionem paraverant], eam plane hiemem supponit, quae fuerit rebus bello gerendis prorsus intempestiva. Proinde Naxum et Catinam *διαχειμάσοντες* navigant Athenienses (72, 1) *ὀλίγων ἡμερῶν διαγενομένων* (Plut. Nic. 16).“ Dodw., qui Novembri mense hanc pugnam commissam esse conicit. — *ὕδωρ.* Cf. adn. III 22, 1 et Krueg. Gr. § 61, 4 adn. 4. — *ὥστε ... ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου*, ut iis, qui primum pugnabant et minime in bello versati erant (cf. adn. 55, 3 et qui et ipsi *πολέμῳ ὁμιλεῖν* dixerunt Plut. Luc. 28. Dexipp. 18), praeterquam quod nondum pugnaverant et belli ignari erant, etiam haec res ad timorem faciendum simul contribueret. Cf. Bekk. Anecd. p. 173 *ξυνεπιλαμβάνομαι γενικῇ Θουκυδίδης ἔφη· καὶ τοῦτο συνεπιλαμβάνεσθαι τοῦ φόβου.* Schol. *αἴτιον φόβου γενέσθαι* explicat. Aptissime cum hoc loco composuit VIII 26, 1 *ξυνεπιλαβέσθαι καὶ τῆς ὑπολοίπου Ἀθηναίων καταλύσεως*, ubi schol. *συνεφάψασθαι ὥστε καὶ τὴν ὑπολειπομένην δύναμιν τῶν Ἀθηναίων καταλῦσαι* interpretatur. Pariter enim hic explicari potest *συνεφάψασθαι ὥστε αὐτοὺς φοβῆσαι.* Dativus autem *τοῖς ... ὡμιληκόσι* non a praep. *ξὺν* in *ξυνεπιλαβέσθαι* pendet, sed is est quem incommodi dicere consuevimus. Inter hunc autem locum et eum quem allegavimus hoc maxime interest, quod hic verbum paulo audacius ita translatum est, ut non persona, sed res *ξυνεπιλαβέσθαι* dicatur. — *τὰ μὲν γιγνόμενα ... δοκεῖν*, (ut) quae fierent etiam (*schon.* Cf. Krueg. Gr. § 69, [illegible] adn. 19) anni tempore effici viderentur. De verbis cf. adn. II 52, 2, de re VII 79, 3. — *τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας ... μὴ νικωμένους*, quod (*der Umstand dasz*) autem adversarii non vincebantur. Cf. adn. IV 29, 3.

§ 2. *τὸ κατὰ σφᾶς αὐτούς* = *τὸ μέσον.* Cf. 67, 1. — *παρερρήγνυτο.* Cf. adn. IV 96, 6.

καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν Συρακοσίων καὶ ἐς
3 φυγὴν κατέστη. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι (οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσσητοι εἶργον καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν, εἴ τινας προδιώκοντας ἴδοιεν, ἀνέστελλον), ἐπακολουθήσαντες δὲ ἀθρόοι ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε πάλιν ἐπανεχώρουν καὶ τροπαῖον
4 ἵστασαν. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀθροισθέντες ἐς τὴν Ἐλωρίνην ὁδὸν καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι ἔς τε τὸ Ὀλυμπιεῖον ὅμως σφῶν αὐτῶν παρέπεμψαν φυλακήν, δείσαντες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

1 71. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν οὐκ ἦλθον, ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες ηὐλίσαντο αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἀπέδοσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους), τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα), καὶ τὰ τῶν

Cap. 70. § 4. Ἑλωρινὴν vel Ἐλωρινὴν codd. Cf. ad. 66, 3.

§ 3. *προδιώκοντας*, longius insequentes. — *ἀνέστελλον*. Cf. adn. III 98, 1. — *ἐπανεχώρουν*, eo, unde ad persequendos Syracusanos profecti erant, redibant. Cf. adn. III 38, 8.

§ 4. *Ἑλωρίνην ὁδόν*. Vid. adn. 66, 8, unde patet Syracusanos, antequam cum Atheniensibus congrederentur, hanc viam rursus meridiem versus transgressos esse. — *ὡς ἐκ τῶν παρόντων*. Cf. adn. III 29, 2. — *ὅμως*, i. e. quanquam victi erant. Cf. adn. III 28, 2. — *παρέπεμψαν φυλακήν*. Diod. XIII 6, 4. Polyaen. I 40, 5 tunc statim Athenienses Olympieum occupasse narrant. Sed cum Th. facit Plut. Nic. 16. Rem etiam memorat Paus. X 28, 6. — *τῶν χρημάτων . . . κινήσωσι*. De his cf. adn. I 143, 1.

Cap. 71. § 1. *ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς*. „Ita mos erat in bello. Liv. XXVII 2 spolia per otium legere et *congestos in unum locum* cremavere suos. Et c. 42 spolia legi caesorum hostium et suorum corpora *collata in unum* sepeliri iussit. Add. XXXVI 8.“ Duk. — *περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους*. At οἱ Ἀθηναῖοι τετρακοσίους τῶν ἐναντίων ἀνελόντες Diod. XIII 6, 5. — *τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν*. „Ut in patriam relata ibi sepelirentur, ut arbitror; quod et de Themistoclis

πολεμίων σκῦλα ἔχοντες ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. χειμών τε γὰρ ἦν καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε πόλεών τινας προσαγάγωνται, ἃς ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τά τε ἄλλα, καὶ σῖτον καὶ ὅσων δέοι, παρασκευάσωνται ὡς ἐς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς Συρακούσαις.

Ἑρμοκράους λόγοι πρὸς τοὺς

72. Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν [ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντες]· Συ-

Cap. 71. § 2. ὥστε pro ὡς ἐς plurimi et optimi codd.; tamquam sub vernum tempus Valla.

ossibus quidam prodiderunt I [138] et de Eumene Plutarchus et Corn. Nepos Eum. in fin." Duk. Cf. II 34, 5. — ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. Nicias ideo a Plut. l. d. tarditatis et ignaviae accusatur.

§ 2. αὐτόθεν ποιεῖσθαι. „Ἐκ τοῦ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον sive ex magno portu." Haack. Contra alterum αὐτόθεν omnino ex Sicilia valet. — ἱππέας τε ... καὶ χρήματα δὲ ἅμα iunge. — μεταπέμψωσιν. Cf. adn. I 112, 3. — ἔλθῃ. Cf. Matth. Gr. § 428, 2. — πόλεών τινας. Velut Camarinaeos. Vid. 75, 3. — καὶ σῖτον καὶ ὅσων δέοι, et frumentum et quae praeterea (cf. 76, 3. V 115, 4) opus erant, ad τὰ ἄλλα explicandi causa appositum est. — ἐς τὸ ἔαρ. Super ἐς cf. Matth. Gr. § 578b et adn. III 84, 2.

Cap. 72. § 1. [ἐς τὴν Ν. ... διαχειμάσοντες] nullo modo tolerari possunt. Primum enim non Naxum profecti sunt ταύτῃ τῇ γνώμῃ, sed Catinam, ut apertissime significatum est 71, 1 verbis ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην, quo tota quae deinde (71, 2) exponitur quaeque eadem hic ταύτῃ τῇ γνώμῃ verbis comprehenditur Atheniensium deliberatio refertur. Atque adeo hac deliberatione non tam causa continetur, cur Catinam se contulerint quam cur Syracusis discesserint (ἀπέπλευσαν). Deinde Athenienses non Catinam hiemandi causa vecti, sed continuo inde Messanam profecti sunt (74, 1) et spe huius urbis potiundae frustrati non Catinae, sed Naxi hiberna collocaverunt (74, 2). Denique ne nominum quidem collocatio eorum situi contraria hic offensione videtur carere. Nam quod III 29, 1. VIII 88, ubi cf. adn., prius remotior itineris quidam terminus significatur, deinde propior locus ad regionem qua eo perventum sit indicandam adiungitur, non prorsus eadem neque hic neque 62, 1 res est. Nam 62, 1 non, ut Selinuntem se conferant, Segestam Athenienses attingunt, sed in hac urbe proprio consilio atque negotii causa commorantur, et hic non Naxum supra Catinam proficiscuntur, sed hinc Messanam expeditionem suscipiunt (74, 1). Itaque hoc loco

ρακόσιοι δὲ τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος, ἀνὴρ καὶ ἐς τἆλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος καὶ ἀνδρείᾳ ἐπιφανής, ἐθάρσυνέ τε καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι· τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσσῆσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε λειφθῆναι ὅσον εἰκός [εἶναι], ἄλλως τε καὶ τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ, ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν χειροτέχναις, ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάψαι

Cap. 72. § 2. ἀνδρίᾳ hic et similiter § 4 ἀνδρίας aliquot codd. Cf. ad. 69, 1.
§ 3. εἰκὸς ἦν Gr. Cf. adn.
ἄλλως τε καὶ Bas. m. corr. H., reliqui καὶ om. Sed praesertim ubique est ἄλλως τε καί.
χειροτέχναις corr. Aug. itemque Cl. et γρ. m et Valla vertens praesertim rudes cum ... operariis bellorum dimicantes; reliqui codd. χειροτέχνας. Cf. adn.

interpretamentum deprehenditur ex c. 74, ubi ipsum διαχειμάζειν verbum legitur, satis neglegenter confectum. — θάψαντες. Cf. adn. II 52, 4. — ἐποίουν. De activo vid. adn. I 67, 3.

§ 2. παρελθὼν αὐτοῖς. Cf. ad. 19, 2. — Ἑρμοκράτης. Cf. IV 58. — ξύνεσιν ... λειπόμενος. Usitatius esset ξυνέσει. Cf. Matth. Gr. § 401, 7. — οὐκ εἴα, non sinebat, i. e. prohibere studebat, dissuadebat.

§ 3. τὴν ... γνώμην ... οὐχ ἡσσῆσθαι. Cf. II 87, 3. Infinitivi pendent ex ἔλεγε repetendo ex οὐκ εἴα. Cf. adn. IV 3, 2. — οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε λειφθῆναι ὅσον εἰκός [εἶναι]. Cum servato εἶναι ex legitima dicendi consuetudine ὅσον εἰκὸς εἶναι pro enuntiatione consecutiva, non relativa, qualem sententia postulat, habendum sit (cf. III 49, 4. Krueg. Gr. § 55, 3 adn. 5. Kuehn. Gr. max. § 585, 5), ne scriptor consulto ineptam ambiguitatem sectatus esse videatur, nolumus hic infinit. εἶναι in oratione obliqua secundum rariorem usum pro verbo finito quod dicitur positum esse, qua de re cf. adn. 24, 3. 64, 3, sed cum Th. post ὅσον sive ὅσα εἰκός (IV 64, 1. VII 87, 2), ὡς εἰκός (II 21, 2. III 104, 6. VI 2, 4. VIII 2, 3. 88), ὥσπερ εἰκός (V 9, 9), οἷα εἰκός (II 54, 2. VI 69, 2. 103, 4), ὅπερ εἰκός (I 141, 5) verbum substantivum omittere soleat, εἶναι hic a librario suppletum esse putamus. Eiusdem rei nobis indicium est cod. Gr. scriptura ὅσον εἰκὸς ἦν, quippe ubi ἦν pari modo a librario additum sit atque in Vat. VIII 2, 3, ubi cf. ad., post ὡς εἰκός. — ἰδιώτας, rei militaris imperitos, oppositum est χειροτέχναις, opificibus sive iis qui bellicam artem callent (*die sich auf das Handwerk verstehen*). Similiter Plat. Soph. 221 c πότερον ἰδιώτην ἢ τινα τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν, Legg. 916 b ἐὰν δέ

καὶ [τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ] τὴν πολυαρχίαν (ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς) τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἢν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκποριζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων, ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξίας δ' ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης· ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτά, τὴν μὲν μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τοῦ

τις ἰδιώτῃ τι τῶν τοιούτων ἀποδῶται δημιουργός. Male a quibusdam editoribus, inter quos Class., χειροτέχνας praefertur, quod χειροτέχνης vocabulum non tam peritiam quam humilem atque contemptam vitae condicionem designet (Plat. de Rep. 405a. Herod. II 167). Fatendum sane est Graecis prae iis, qui rebus publicis et artibus liberalioribus vacabant, despicatui fuisse eos, qui manuum labore victum quaerebant; sed hinc non efficitur illos opificum sollertiam omnino non aestimasse, verum ipsum vocabulum χειροτέχνης documento est opificium pro τέχνῃ esse habitum. Itaque Plat. Pol. 258e τὴν χειρουργίαν dicit πρακτικὴν ἐπιστήμην esse et 259d distinctionem facit τῆς γνωστικῆς et τῆς χειροτεχνικῆς καὶ ὅλως πρακτικῆς (ἐπιστήμης). Deinde ipse Th. VII 27, 4 inter servos fugitivos magnam partem opifices fuisse ea de causa memorat, quod horum opera atque peritia maxime desiderabatur. Apud Dion. Cass. L 16, 1 autem pariter atque hic ad pugnandi peritiam vocabulum transfertur; laudat enim ibi Antonius milites suos, quod παντὸς εἴδους μάχης χειροτέχναι sint. Nec aliter hoc ipso loco Pollux I 156 intellegit, cum dicit πολέμου δὲ χειροτέχνας στρατιώτας εἴρηκε Θ.; nam vocabuli notionem a Th. ad belli peritiam translatam esse vult indicare. Quae cum ita sint, causa, quam contra hanc interpretandi rationem protulerunt, sane nulla est. Neque eadem χειροτέχνας ullo modo commendatur. Quomodo enim Hermocrates, qui civium suorum animos erecturus est, eos cum contemptu χειροτέχνας appellare potest? Eorum in se potius indignationem movisset.

§ 4. μέγα δὲ βλάψαι καὶ ... τὴν πολυαρχίαν. Seclusa ex interpretamento fluxisse cognovit Pluygers. Mnemos. XI p. 92. Errat Class. quod hic duas res significari putat, a multis et multa sine consensu imperari. Nam τὴν πολυαρχίαν nihil aliud esse quam τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν ostendunt μοναρχία, ὀλιγαρχία, Homericum illud πολυκοιρανίη. Cf. Xen. Anab. VI 1, 18. — πεντεκαίδεκα. Consentit Plut. Nic. 16. — καὶ ... προσαναγκάζοντες, et praeterea ad exercitium eos adigentes. Cf. adn. II 14, 1. — ἔφη propter collocationem del. Krueg., vix recte. — ἀμφότερα αὐτά, haec ambo. De neutro vid. adn. III 97, 3 et Krueg. Gr. § 58, 3 adn. 5. — τὴν δ' εὐψυ-

πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἑλέσθαι καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται· οὕτω γὰρ ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι καὶ τἆλλα κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι.

1 *73. Καὶ οἱ Συρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς ἐκέλευε καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτη καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέστου,
2 τούτους τρεῖς, καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στράτευμα ἧσσον ὠφελίαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

οἱ δὲ τρεῖς τε στρατηγοὺς ἀντὶ πολλῶν αἱροῦνται καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν ἐς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα.

1 74. Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθη-

Ἀθηναῖοι μάτην ἐπὶ

χίαν. Εὐψυχίας et ἀνδρείας nomina inter se commutari vides, ut II 87, 4. — μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης, cum peritiae fiducia (coniunctam). — ἔσεσθαι. Exspectes ἐσομένην; sed quasi antea τὴν μὲν γὰρ ἐπιδώσειν, non ἀμφότερα ἐπιδώσειν scriptnm esset, oratio continuata est. Cf. III 94, 3.

§ 5. ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας praedicativa sunt. Cf. adn. IV 78, 2. Krueg. Gr. § 57, 3 adn. 3. — ἀπροφασίστως, sine tergiversatione. — παρασκευασθῆναι. Huc quoque ἂν pertinet. Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 7.

Cap. 73. § 1. τούτους τρεῖς scriptor addidit, quo magis attenderetur quindecim ducum (72, 4) numerus adeo deminutus. De re vid. Plut. l. d.

§ 2. ξυμμαχία, auxilia. Cf. Xen. Hist. Gr. IV 8, 24 συμμαχίαν ἔπεμπον. — τὸν πρὸς ... πόλεμον. Articulum ideo addidit, quia „clam et occulte iam tumebat bellum.“ Bau. Sic iam supra τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν 34, 3 et infra 88, 8 τὸν αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι et 91, 5 τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμοῦν. — βεβαιότερον utrum ad πείθωσι an ad ποιεῖσθαι referendum sit, ambigit Bau.; sed alterum confirmatur locis ad τὸν πόλεμον modo adscriptis. — ἀπαγάγωσιν, abducerent, ad abeundum permoverent. — ἄλλην ἐπιπέμπωσι. Similiter VII 15, 1 et Aristid. I p. 879 στρατιὰν ἄλλην ἐπιπέμψομεν. Est redundantia quaedam orationis, de qua cf. adn. I 23, 3. 133. V 75, 6, infra 91, 5 vitata.

καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ] τὴν πολυαρχίαν (ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς) τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἢν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων, ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξίας δ' ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης· ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτά, τὴν μὲν μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τοῦ

τις ἰδιώτης τι τῶν τοιούτων ὑποδῶται δημιουργός. Male a quibusdam ed. (editoribus), inter quos Class., χειροτέχνας praefertur, quod χειροτέχνης vocabulum non tam peritiam quam humilem atque contemptam vitae condicionem designet (Plat. de Rep. 406a. Herod. II 167). Fatendum sane est Graecis prae iis, qui rebus publicis et artibus liberalioribus vacabant, despicatui fuisse eos, qui manuum labore victum quaerebant; sed hinc non efficitur illos opificum sollertiam omnino non aestimasse, verum ipsum vocabulum χειροτέχνης documento est opificium pro τέχνη esse habitum. Itaque Plat. Pol. 258e τὴν χειρουργίαν dicit πρακτικὴν ἐπιστήμην esse et 259d distinctionem facit τῆς γνωστικῆς et τῆς χειροτεχνικῆς καὶ ὅλως πρακτικῆς (ἐπιστήμης). Deinde ipse Th. VII 27, 4 inter servos fugitivos magnam partem opifices fuisse ea de causa memorat, quod horum opera atque peritia maxime desiderabatur. Apud Dion. Cass. L 16, 1 autem pariter atque hic ad pu… peritiam vocabulum … laudat enim ibi A… suos, quod … χης χειροτ… hoc ipso … tellegit, …

χειροτέχνας στρατιώτας εἴρη… Θ; nam vocabuli notionem Th. ad belli peritiam translat… esse vult indicare. Quae c… ita sint, causa, quam contra h… interpretandi rationem pro… lerunt, sane nulla est. Neq… eadem χειροτέχνας ullo m… commendatur. Quomodo e… Hermocrates, qui civium suor… animos erecturus est, eos c… contemptu χειροτέχνας app… lare potest? Eorum in se p… tius indignationem movisset.

§ 4. μέγα δὲ βλάψαι κ… …τὴν πολυαρχίαν. S… clusa ex interpretamento fluxi… cognovit Pluygers. Mnemos. … p. 92. Errat Class., quod … duas res significari putat, a m… tis et multa sine consensu … perari. Nam τὴν πολυαρχ… nihil aliud esse quam τὸ π… θος τῶν στρατηγ… μοναρχία, ὀλ… cum illud … Xen. A… καὶ …

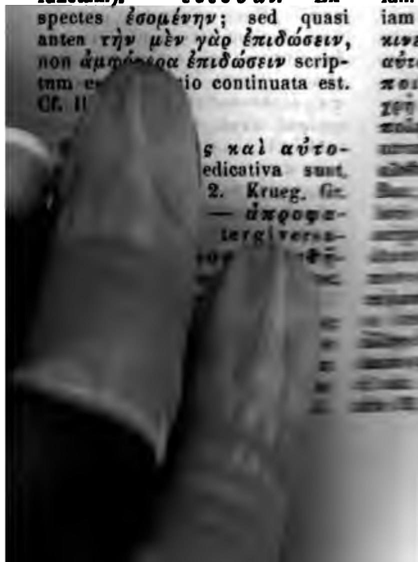
πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἑλέσθαι καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται· οὕτω γὰρ ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι καὶ τἆλλα κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι.

73. Καὶ οἱ Συρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς ἐκέλευε καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτη καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέστου, τούτους τρεῖς, καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στράτευμα ἧσσον ὠφελίαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

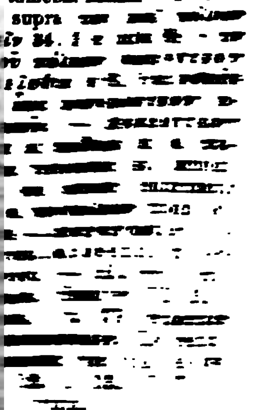
οἱ δὲ τρεῖς τε στρατηγοὺς ἀντὶ πολλῶν αἱροῦνται καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν ἐς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα.

1 74. Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθ...

χίαν. Εὐψυχίας et ἀνδρείας nomina inter se commutari vides, ut II 87, 4. — μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης, cum peritiae fiducia (coniunctam). — ἔσεσθαι. Ex-

spectes ἐσομένην; sed quasi antea τὴν μὲν γὰρ ἐπιδώσειν, non ἀμφ...α ἐπιδώσειν scriptum e... io continuata est. Cf. II ...
...ς καὶ αὐτο-
...edicativa sunt
... 2. Krueg. Gr.
... — ἀπροφα-
... tergiversa-

§ 2. ξυμμαχία. ... Cf. Xen. Hist. Gr. ... μαχίαν ἔπεμπον. — ... πόλεμον. ... addidit, quia ... iam tumebat ...

iam supra ...

Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.

ναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτ' ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ 2 τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ προυχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ ὅρια καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχεί-

Cap. 74. § 2. ὅρια καὶ schol. ὅρια περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι· οἱ μὲν τὰ νεώρια ἤκουσαν . . . οἱ δ' ἀποθήκας, cum quo conspirat Hesych. ὅρια· τὰ νεώρια, ἔνιοι ἀποθήκας; ὅρα καὶ praebet haec scholiorum Patmensium (Revue de phil. I p. 182 sqq.) adnotatio: ὅρα καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι] ὅρα οἱ πεφραγμένοι τόποι καὶ οἷον ὅροις τισὶ διειλημμένοι καὶ εἰς ἀπόθεσίν τινος πεποιημένοι· καὶ ἴσως ἐστὶ τὰ νῦν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενα ὅρια, ex eoque factum est quod in codd. legitur θρᾶκας (ΟΡΑΚΑΙ : ΘΡΑΚΑΣ). Scripturam ὅρια primus detexit Pluygers. (Mnemos. XI p. 92 sq.), qui καὶ σταύρωμα (cf. infra sd.) tanquam interpretamentum delevit.

Cap. 74. § 1. εὐθύς. Postquam ad Olympieum victores Catinam redierunt. Cf. adn. 72, 1. — ὡς προδοθησομένην. Cf. adn. III 18, 1. — ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, cum exploratum haberet se fugiturum esse ideoque Atheniensium iram non timeret, rem indicavit. — μηνύει . . . τὸ μέλλον. Sententiam recte expressit Portus verbis futuram urbis proditionem, cuius erat conscius, indicavit. Cf. Plut. Alc. 22. — οἱ δέ, scil. Μεσσήνιοι. Cf. adn. 48. 75, 2. — τούς τε ἄνδρας] τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας. Schol. — πρότερον, post Alcibiadis indicium. — τότε, cum Athenienses advenissent. — οἱ ταῦτα βουλόμενοι. Appositio partis ad totum. Cf. adn. I 2, 6. Frustra haec verba del. Herwerd. Stud. Thuc. p. 88.

§ 2. ἡμέρας δὲ μείναντες. „Haec respondent enuntiationi incipientis capitis ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγίγνετο. Reliqua interiecta sunt.“ Arn. — περί. De collocatione verborum ἡμέρας περὶ τρεῖς καὶ δέκα cf. I 117, 1. — ὅρια καὶ σταυρώματα . . . ποιησάμενοι, cum saepta (ad condendum belli apparatum) atque vallos castris circumdedissent. Vim quam uno hoc loco habet vocabulum ὅριον praeter schol. Patm. (cf. sd.) aperit Hesych. ὅριον· τείχισμα, φραγμόν. De plurali σταυρώματα (supra 64, 3. 66, 2 singularem legimus) cf. VII 53, 1. Xen. Anab. V 2, 15. 19.

μαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται.

1 75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν,

Συρακόσιοι δὲ τειχίζουσί τε καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσι

Retinuit καὶ σταυρώματα Class., cuius sententiam et schol. Patm. confirmat et quod ὅρια et σταυρώματα non tam similes habent notiones, ut alterum facile alterius interpretatio esse possit. Alter autem schol. in adnotatione sua καὶ σταυρώματα videtur omisisse, quod haec verba interpretatione non egebant. Itaque nunc repudianda est F. Porti coniectura, qui θρᾶκας ex χάρακας ad σταύρωμα adscripto ortum esse putavit, et G. Hermanni, qui, ut memorat M. Haupt. (Herm. III p. 151), id similiter ex θώρακας (cf. schol. Arist. Vesp. 386) factum esse suspicatus est. Profecto σταύρωμα, quo iam 64, 3. 66, 2 Th. usus erat, hoc l. interpretatione vix egebat. Cf. adn.

σταυρώματα plures codd. et schol. Patm., reliqui codd. σταύρωμα. Cf. adn.

Cap. 75. § 1. τὸν Τεμενίτην. „Ea Syracusarum pars, quam posteriores dixere Neapolin, a Thuc. appellata est Temenites . . . ab Apollinis Temenitae fano, quemadmodum altera . . . pars ἀπὸ τῆς Τύχης, id est a Fortunae fano, Tyche. Vid. Cluv. Sic. p. 151 [et Letr. Syrac. p. 38 sqq.]" Huds. „Τὸν Τεμενίτην, signum Apollinis Temenitae maximum et pulcherrimum, quod erat in hac regione. Vid. Cic. Verr. IV 53. Suet. Tib. 74. Cum domus in hac regione nondum essent, ambitus novorum moenium melius significari non potuit quam sic, ut murus satis longe ad hoc signum includendum sive comprehendendum ductus esse diceretur. Super hac ratione de simulacro loquendi, quasi sit ipse deus, consule adn. [II 13, 5.] IV 67, 2 et 118, 4." Arn. Non totam eam regionem, quae postea Neapolis appellata sit, sed solum signum vel fanum Apollinis cum luco sacro muro protectum eumque murum, quoniam non περιετείχιζον legatur, non circa Temenitem (usque ad magnum portum) factum videri explicat Dunbar „*An attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*" p. 7. Illud tamen περιετείχιζον propter verba ἐντὸς ποιεῖσθαι minus necessarium est, quae, si murus ille, id quod Dunbar statuit, ne incepisset quidem ab ipsa urbe, omnino non apta essent. Cf. adn. II 83, 5. Et Temenitem iam tunc regionis, non solius dei nomen fuisse ex ἄκρᾳ Τεμενίτιδι VII 3, 3 colligit Goell., addens incertum esse, num Thucydidis aetate nobile illud signum iam ibi exstiterit. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 384 sq., qui explicat hunc murum, cum ultra Epipolas non perductus sit, non portum magnum, sed veterem Achradinae murum attigisse, qui ad portum magnum pertinuerit (cf. ibid. I p. 128). Paulo post ποιησόμενοι frustra coniecit Krueg. — τεῖχος . . . ὁρῶν. Portus: murum (excitaverunt) a tota illa parte, quae Epipolas spectat. De Epipolis vid. 96, 1, de ὁρᾶν adn. II 55, 1. — δι' ἐλάσσονος. Cf. adn. II 29, 3.

Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.

ναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτ' ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ 2
τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ προυχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ ὅρια καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχεί-

Cap. 74. § 2. ὅρια καὶ schol. ὅρια περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι· οἱ μὲν τὰ νεώρια ἤκουσαν ... οἱ δ' ἀποθήκας, cum quo conspirat Hesych. ὅρια· τὰ νεώρια, ἔνιοι ἀποθήκας; ὅρα καὶ praebet haec scholiorum Patmensium (Revue de phil. I p. 182 sqq.) adnotatio: ὅρα καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι] ὅρα οἱ πεφραγμένοι τόποι καὶ οἷον ὅροις τισὶ διειλημμένοι καὶ εἰς ἀπόθεσίν τινος πεποιημένοι· καὶ ἴσως ἐστὶ τὰ νῦν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενα ὅρια, ex eoque factum est quod in codd. legitur θρᾶκας (*ΟΡΑΚΑΙ* : *ΘΡΑΚΑϹ*). Scripturam ὅρια primus detexit Pluygers. (Mnemos. XI p. 92 sq.), qui καὶ σταύρωμα (cf. infra sd.) tanquam interpretamentum delevit.

Cap. 74. § 1. **εὐθύς.** Postquam ad Olympieum victores Catinam redierunt. Cf. adn. 72, 1. — **ὡς προδοθησομένην.** Cf. adn. III 18, 1. — **ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο,** cum exploratum haberet se fugiturum esse ideoque Atheniensium iram non timeret, rem indicavit. — **μηνύει ... τὸ μέλλον.** Sententiam recte expressit Portus verbis futuram urbis proditionem, cuius erat conscius, indicavit. Cf. Plut. Alc. 22. — **οἱ δέ,** scil. *Μεσσήνιοι.* Cf. adn. 48. 75, 2. — **τούς τε ἄνδρας]** τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας. Schol. — **πρότερον,** post Alcibiadis indicium. — **τότε,** cum Athenienses advenissent. — **οἱ ταῦτα βουλόμενοι.** Appositio partis ad totum. Cf. adn. I 2, 6. Frustra haec verba del. Herwerd. Stud. Thuc. p. 88.

§ 2. **ἡμέρας δὲ μείναντες.** „Haec respondent enuntiationi incipientis capitis ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγίγνετο. Reliqua interiecta sunt.“ Arn. — **περί.** De collocatione verborum ἡμέρας περὶ τρεῖς καὶ δέκα cf. I 117, 1. — **ὅρια καὶ σταυρώματα ... ποιησάμενοι,** cum saepta (ad condendum belli apparatum) atque vallos castris circumdedissent. Vim quam uno hoc loco habet vocabulum ὅριον praeter schol. Patm. (cf. sd.) aperit Hesych. ὅριον· τείχισμα, φραγμόν. De plurali σταυρώματα (supra 64, 3. 66, 2 singularem legimus) cf. VII 53, 1. Xen. Anab. V 2, 15. 19.

μαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται.

1 75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν,

Συρακόσιοι δὲ τειχίζουσι τε καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσι.

Retinuit καὶ σταυρώματα Class., cuius sententiam et schol. Patm. confirmat et quod ὅρια et σταυρώματα non tam similes habent notiones, ut alterum facile alterius interpretatio esse possit. Alter autem schol. in adnotatione sua καὶ σταυρώματα videtur omisisse, quod haec verba interpretatione non egebant. Itaque nunc repudianda est F. Porti coniectura, qui θρᾶκας ex χάρακας ad σταύρωμα adscripto ortum esse putavit, et G. Hermanni, qui, ut memorat M. Haupt. (Herm. III p. 151), id similiter ex θώρακας (cf. schol. Arist. Vesp. 385) factum esse suspicatus est. Profecto σταύρωμα, quo iam 64, 3. 66, 2 Th. usus erat, hoc l. interpretatione vix egebat. Cf. adn.

σταυρώματα plures codd. et schol. Patm., reliqui codd. σταύρωμα. Cf. adn.

Cap. 75. § 1. τὸν Τεμενίτην. „Ea Syracusarum pars, quam posteriores dixere Neapolin, a Thuc. appellata est Temenites . . . ab Apollinis Temenitae fano, quemadmodum altera . . . pars ἀπὸ τῆς Τύχης, id est a Fortunae fano, Tyche. Vid. Cluv. Sic. p. 151 [et Letr. Syrac. p. 38 sqq.]" Huds. „Τὸν Τεμενίτην, signum Apollinis Temenitae maximum et pulcherrimum, quod erat in hac regione. Vid. Cic. Verr. IV 53. Suet. Tib. 74. Cum domus in hac regione nondum essent, ambitus novorum moenium melius significari non potuit quam sic, ut murus satis longe ad hoc signum includendum sive comprehendendum ductus esse diceretur. Super hac ratione de simulacro loquendi, quasi sit ipse deus, consule adn. [II 13, 5.] IV 67, 2 et 118, 4." Arn. Non totam eam regionem, quae postea Neapolis appellata sit, sed solum signum vel fanum Apollinis cum luco sacro muro protectum eumque murum, quoniam non περιετείχιζον legatur, non circa Temenitem (usque ad magnum portum) factum videri explicat Dunbar „*An attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*" p. 7. Illud tamen περιετείχιζον propter verba ἐντὸς ποιεῖσθαι minus necessarium est, quae, si murus ille, id quod Dunbar statuit, ne incepisset quidem ab ipsa urbe, omnino non apta essent. Cf. adn. II 83, 5. Et Temenitem iam tunc regionis, non solius dei nomen fuisse ex ἄκρᾳ Τεμενίτιδι VII 3, 3 colligit Goell., addens incertum esse, num Thucydidis aetate nobile illud signum iam ibi exstiterit. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 384 sq., qui explicat hunc murum, cum ultra Epipolas non perductus sit, non portum magnum, sed veterem Achradinae murum attigisse, qui ad portum magnum pertinuerit (cf. ibid. I p. 128). Paulo post ποιησόμενοι frustra coniecit Krueg. — τεῖχος . . . ὁρῶν. Portus: murum (excitaverunt) a tota illa parte, quae Epipolas spectat. De Epipolis vid. 96, 1, de ὁρᾶν adn. II 55, 1. — δι' ἐλάσσονος. Cf. adn. II 29, 8.

Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.

ναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτ' ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ προυχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ ὅρια καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχεί-

Cap. 74. § 2. *ὅρια καὶ* schol. *ὅρια περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι· οἱ μὲν τὰ νεώρια ἤκουσαν ... οἱ δ' ἀποθήκας*, cum quo conspirat Hesych. *ὅρια· τὰ νεώρια, ἔνιοι ἀποθήκας*; *ὅρα καὶ* praebet haec scholiorum Patmensium (Revue de phil. I p. 182 sqq.) adnotatio: *ὅρα καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι*] *ὅρα οἱ πεφραγμένοι τόποι καὶ οἷον ὅροις τισὶ διειλημμένοι καὶ εἰς ἀπόθεσίν τινος πεποιημένοι· καὶ ἴσως ἐστὶ τὰ νῦν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενα ὅρια*, ex eoque factum est quod in codd. legitur *θρᾶκας* (*ΟΡΑΚΑΙ : ΘΡΑΚΑϹ*). Scripturam *ὅρια* primus detexit Pluygers. (Mnemos. XI p. 92 sq.), qui *καὶ σταύρωμα* (cf. infra sd.) tanquam interpretamentum delevit.

Cap. 74. § 1. *εὐθύς*. Postquam ad Olympieum victores Catinam redierunt. Cf. adn. 72, 1. — *ὡς προδοθησομένην*. Cf. adn. III 18, 1. — *ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο*, cum exploratum haberet se fugiturum esse ideoque Atheniensium iram non timeret, rem indicavit. — *μηνύει ... τὸ μέλλον*. Sententiam recte expressit Portus verbis futuram urbis proditionem, cuius erat conscius, indicavit. Cf. Plut. Alc. 22. — *οἱ δέ*, scil. *Μεσσήνιοι*. Cf. adn. 48. 75, 2. — *τούς τε ἄνδρας*] *τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας*. Schol. — *πρότερον*, post Alcibiadis indicium. — *τότε*, cum Athenienses advenissent. — *οἱ ταῦτα βουλόμενοι*. Appositio partis ad totum. Cf. adn. I 2, 6. Frustra haec verba del. Herwerd. Stud. Thuc. p. 88.

§ 2. *ἡμέρας δὲ μείναντες*. „Haec respondent enuntiationi incipientis capitis *ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγίγνετο*. Reliqua interiecta sunt.“ Arn. — *περί*. De collocatione verborum *ἡμέρας περὶ τρεῖς καὶ δέκα* cf. I 117, 1. — *ὅρια καὶ σταυρώματα ... ποιησάμενοι*, cum saepta (ad condendum belli apparatum) atque vallos castris circumdedissent. Vim quam uno hoc loco habet vocabulum *ὅριον* praeter schol. Patm. (cf. sd.) aperit Hesych. *ὅριον· τείχισμα, φραγμόν*. De plurali *σταυρώματα* (supra 64, 3. 66, 2 singularem legimus) cf. VII 53, 1. Xen. Anab. V 2, 15. 19.

μαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται.

1 75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν, Συρακόσιοι δὲ τειχίζουσι τε καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσι

Retinuit καὶ σταυρώματα Class., cuius sententiam et schol. Patm. confirmat et quod ὅρια et σταυρώματα non tam similes habent notiones, ut alterum facile alterius interpretatio esse possit. Alter autem schol. in adnotatione sua καὶ σταυρώματα videtur omisisse, quod haec verba interpretatione non egebant. Itaque nunc repudianda est F. Porti coniectura, qui θρᾶκας ex χάρακας ad σταύρωμα adscripto ortum esse putavit, et G. Hermanni, qui, ut memorat M. Haupt. (Herm. III p. 151), id similiter ex θώρακας (cf. schol. Arist. Vesp. 385) factum esse suspicatus est. Profecto σταύρωμα, quo iam 64, 3. 66, 2 Th. usus erat, hoc l. interpretatione vix egebat. Cf. adn.

σταυρώματα plures codd. et schol. Patm., reliqui codd. σταύρωμα. Cf. adn.

Cap. 75. § 1. **τὸν Τεμενίτην.** „Ea Syracusarum pars, quam posteriores dixere Neapolin, a Thuc. appellata est Temenites . . . ab Apollinis Temenitae fano, quemadmodum altera . . . pars ἀπὸ τῆς Τύχης, id est a Fortunae fano, Tyche. Vid. Cluv. Sic. p. 151 [et Letr. Syrac. p. 38 sqq.]" Huds. „Τὸν Τεμενίτην, signum Apollinis Temenitae maximum et pulcherrimum, quod erat in hac regione. Vid. Cic. Verr. IV 53. Suet. Tib. 74. Cum domus in hac regione nondum essent, ambitus novorum moenium melius significari non potuit quam sic, ut murus satis longe ad hoc signum includendum sive comprehendendum ductus esse diceretur. Super hac ratione de simulacro loquendi, quasi sit ipse deus, consule adn. [II 13, 5.] IV 67, 2 et 118, 4." Arn. Non totam eam regionem, quae postea Neapolis appellata sit, sed solum signum vel fanum Apollinis cum luco sacro muro protectum eumque murum, quoniam non περιετείχιζον legatur, non circa Temenitem (usque ad magnum portum) factum videri explicat Dunbar „*An attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*" p. 7. Illud tamen περιετείχιζον propter verba ἐντὸς ποιεῖσθαι minus necessarium est, quae, si murus ille, id quod Dunbar statuit, ne incepisset quidem ab ipsa urbe, omnino non apta essent. Cf. adn. II 83, 5. Et Temenitem iam tunc regionis, non solius dei nomen fuisse ex ἄκρᾳ Τεμενίτιδι VII 3, 3 colligit Goell., addens incertum esse, num Thucydidis aetate nobile illud signum iam ibi exstiterit. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 384 sq., qui explicat hunc murum, cum ultra Epipolas non perductus sit, non portum magnum, sed veterem Achradinae murum attigisse, qui ad portum magnum pertinuerit (cf. ibid. I p. 128). Paulo post ποιησόμενοι frustra coniecit Krueg. — **τεῖχος . . . ὁρῶν.** Portus: murum (excitaverunt), a tota illa parte, quae Epipolas spectat. De Epipolis vid. 96, 1, de ὁρᾶν adn. II 55, 1. — **δι' ἐλάσσονος.** Cf. adn. II 29, 3.

Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.

ναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτ' ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ προυχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ ὅρια καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχεί-

Cap. 74. § 2. ὅρια καὶ schol. ὅρια περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι· οἱ μὲν τὰ νεώρια ἤκουσαν . . . οἱ δ' ἀποθήκας, cum quo conspirat Hesych. ὅρια· τὰ νεώρια, ἔνιοι ἀποθήκας; ὅρα καὶ praebet haec scholiorum Patmensium (Revue de phil. I p. 182 sqq.) adnotatio: ὅρα καὶ σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι] ὅρα οἱ πεφραγμένοι τόποι καὶ οἷον ὅροις τισὶ διειλημμένοι καὶ εἰς ἀπόθεσίν τινος πεποιημένοι· καὶ ἴσως ἐστὶ τὰ νῦν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενα ὅρια, ex eoque factum est quod in codd. legitur θρᾶκας (*ΟΡΑΚΑΙ* : *ΘΡΑΚΑC*). Scripturam ὅρια primus detexit Pluygers. (Mnemos. XI p. 92 sq.), qui καὶ σταύρωμα (cf. infra sd.) tanquam interpretamentum delevit.

Cap. 74. § 1. **εὐθύς**. Postquam ad Olympieum victores Catinam redierunt. Cf. adn. 72, 1. — **ὡς προδοθησομένην**. Cf. adn. III 18, 1. — **ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο**, cum exploratum haberet se fugiturum esse ideoque Atheniensium iram non timeret, rem indicavit. — **μηνύει . . . τὸ μέλλον**. Sententiam recte expressit Portus verbis futuram urbis proditionem, cuius erat conscius, indicavit. Cf. Plut. Alc. 22. — **οἱ δέ**, scil. *Μεσσήνιοι*. Cf. adn. 48. 75, 2. — **τούς τε ἄνδρας**] τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας. Schol. — **πρότερον**, post Alcibiadis indicium. — **τότε**, cum Athenienses advenissent. — **οἱ ταῦτα βουλόμενοι**. Appositio partis ad totum. Cf. adn. I 2, 6. Frustra haec verba del. Herwerd. Stud. Thuc. p. 88.

§ 2. **ἡμέρας δὲ μείναντες**. „Haec respondent enuntiationi incipientis capitis ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγίγνετο. Reliqua interiecta sunt.“ Arn. — **περί**. De collocatione verborum ἡμέρας περὶ τρεῖς καὶ δέκα cf. I 117, 1. — **ὅρια καὶ σταυρώματα . . . ποιησάμενοι**, cum saepta (ad condendum belli apparatum) atque vallos castris circumdedissent. Vim quam uno hoc loco habet vocabulum ὅριον praeter schol. Patm. (cf. sd.) aperit Hesych. ὅριον· τείχισμα, φραγμόν. De plurali σταυρώματα (supra 64, 3. 66, 2 singularem legimus) cf. VII 53, 1. Xen. Anab. V 2, 15. 19.

μαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται.

1 75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν, Συρακόσιοι δὲ τειχίζουσι τε καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσι

Retinuit καὶ σταυρώματα Class., cuius sententiam et schol. Patm. confirmat et quod ὅρια et σταυρώματα non tam similes habent notiones, ut alterum facile alterius interpretatio esse possit. Alter autem schol. in adnotatione sua καὶ σταυρώματα videtur omisisse, quod haec verba interpretatione non egebant. Itaque nunc repudianda est F. Porti coniectura, qui θρᾶκας ex χάρακας ad σταύρωμα adscripto ortum esse putavit, et G. Hermanni, qui, ut memorat M. Haupt. (Herm. III p. 151), id similiter ex θώρακας (cf. schol. Arist. Vesp. 385) factum esse suspicatus est. Profecto σταύρωμα, quo iam 64, 3. 66, 2 Th. usus erat, hoc l. interpretatione vix egebat. Cf. adn.

σταυρώματα plures codd. et schol. Patm., reliqui codd. σταύρωμα. Cf. adn.

Cap. 75. § 1. τὸν Τεμενίτην. „Ea Syracusarum pars, quam posteriores dixere Neapolin, a Thuc. appellata est Temenites . . . ab Apollinis Temenitae fano, quemadmodum altera . . . pars ἀπὸ τῆς Τύχης, id est a Fortunae fano, Tyche. Vid. Cluv. Sic. p. 151 [et Letr. Syrac. p. 38 sqq.]“ Huds. „Τὸν Τεμενίτην, signum Apollinis Temenitae maximum et pulcherrimum, quod erat in hac regione. Vid. Cic. Verr. IV 53. Suet. Tib. 74. Cum domus in hac regione nondum essent, ambitus novorum moenium melius significari non potuit quam sic, ut murus satis longe ad hoc signum includendum sive comprehendendum ductus esse diceretur. Super hac ratione de simulacro loquendi, quasi sit ipse deus, consule adn. [II 13, 5.] IV 67, 2 et 118, 4.“ Arn. Non totam eam regionem, quae postea Neapolis appellata sit, sed solum signum vel fanum Apollinis cum luco sacro muro protectum eumque murum, quoniam non περιετείχιζον legatur, non circa Temenitem (usque ad magnum portum) factum videri explicat Dunbar „*An attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*“ p. 7. Illud tamen περιετείχιζον propter verba ἐντὸς ποιεῖσθαι minus necessarium est, quae, si murus ille, id quod Dunbar statuit, ne incepisset quidem ab ipsa urbe, omnino non apta essent. Cf. adn. II 83, 5. Et Temenitem iam tunc regionis, non solius dei nomen fuisse ex ἄκρᾳ Τεμενίτιδι VII 3, 3 colligit Goell., addens incertum esse, num Thucydidis aetate nobile illud signum iam ibi exstiterit. Cf. Holm. Hist. Sic. II p. 384 sq., qui explicat hunc murum, cum ultra Epipolas non perductus sit, non portum magnum, sed veterem Achradinae murum attigisse, qui ad portum magnum pertinuerit (cf. ibid. I p. 128). Paulo post ποιησόμενοι frustra coniecit Krueg. — τεῖχος . . . ὁρῶν. Portus: murum (excitaverunt) a tota illa parte, quae Epipolas spectat. De Epipolis vid. 96, 1, de ὁρᾶν adn. II 55, 1. — δι' ἐλάσσονος. Cf. adn. II 29, 3.

ἦν ἄρα σφάλλωνται, καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον
καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο· καὶ τὴν θάλασσαν
προεσταύρωσαν πανταχῇ ᾗ ἀποβάσεις ἦσαν. καὶ 2
τοὺς Ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ Νάξῳ χειμάζοντας
ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Κατάνην, καὶ τῆς
τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων
σκηνὰς καὶ τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες ἀνεχώ-
ρησαν ἐπ' οἴκου.

πρεσβεῖαι ἑκατέρων ἐς Καμάριναν, ὅπου γίγνονται λόγοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Καὶ πυνθανόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν 3
Καμάριναν κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχητος γενομένην ξυμ-
μαχίαν πρεσβεύεσθαι, εἴ πως προσαγάγοιντο αὐτούς,
ἀντεπρεσβεύοντο καὶ αὐτοί· ἦσαν γὰρ ὕποπτοι
αὐτοῖς οἱ Καμαριναῖοι μὴ προθύμως σφίσι μήτ'
ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἔπεμψαν, ἔς τε
τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν, ὁρῶντες
τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας, προσ-
χωρῶσι δ' αὐτοῖς κατὰ τὴν προτέραν φιλίαν
πεισθέντες. ἀφικομένων οὖν ἐκ μὲν Συρακουσῶν 4
Ἑρμοκράτους καὶ ἄλλων ἐς τὴν Καμάριναν, ἀπὸ
δὲ τῶν Ἀθηναίων Εὐφήμου μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἑρ-
μοκράτης, ξυλλόγου γενομένου τῶν Καμαριναίων,
βουλόμενος προδιαβάλλειν τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε
τοιάδε.

Cap. 75. § 4. προδιαβαλεῖν pauci neque optimi codd.

— **καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον**, i. e. καὶ τὰ Μέγαρα ἐτείχιζον φρούριον = ἐτείχ. ὥστε εἶναι φρούριον. Cf. II 32. Locus enim tunc desertus erat. Cf. 49, 4 et adn. 62, 5. Hoc autem castellum Syracusani ideo videntur exstruxisse, ne Athenienses Megara navium stationem caperent. Cf. 49, 4. — **ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο**. Causa rei cognoscitur ex 70, 4. — **πανταχῇ . . . ἦσαν**. Neque tamen prope Leontem et Thapsum, ut 97, 1 videbimus; ergo maxime in magno portu.

§ 2. **αὐτῶν**, i. e. τῶν Καταναίων. Similiter § 2 αὐτοὺς = τοὺς Καμαριναίους. Cf. adn. 74, 1. — **τὸ στρατόπεδον**, i. e. τὸ στρατόπεδον τὸ ἔρημον, τὰ σταυρώματα καὶ ὅμοια.

§ 3. **κατὰ τὴν . . . ξυμμαχίαν**. Vid. III 86, 2. — **πέμψαι ἃ ἔπεμψαν**. De re vid. 67, 2, de oratione Matth. Gr. § 486 adn. 2. — **μὴ . . . βούλωνται**. De hoc usu μή particulae vid. adn. II 13, 1, de mutata oratione cf. VIII 78.

§ 4. **προδιαβάλλειν**, „priusquam Athenienses se venditarent, occupare criminando et praevertere." Bau. — **ἔλεγε**. De tempore vid. adn. I 72, 3.

1 76. „Οὐ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν Ἀθη-
ναίων, ὦ Καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε
δείσαντες ἐπρεσβευσάμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς
μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους, πρίν τι καὶ ἡμῶν
2 ἀκοῦσαι μὴ ὑμᾶς πείσωσιν. ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν
Σικελίαν προφάσει μὲν ᾗ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ
δὲ ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν· καί μοι δοκοῦσιν οὐ
Λεοντίνους βούλεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλ-
λον ἐξοικίσαι. οὐ γὰρ δὴ εὔλογον τὰς μὲν ἐκεῖ
πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ ἐνθάδε κατοι-
κίζειν, καὶ Λεοντίνων μὲν Χαλκιδέων ὄντων κατὰ
τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν
Εὐβοίᾳ, ὧν οἵδε ἄποικοί εἰσι, δουλωσαμένους ἔχειν.
3 τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον καὶ τὰ ἐνθάδε
νῦν πειρῶνται· ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἑκόντων
τῶν τε Ἰώνων καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμα-

Ἑρμοκράτους λόγος, ὃς πρῶτον μὲν κατηγορεῖ Ἀθηναίων, ὧν τὴν διάνοιαν δι' ἣν ἐς τὴν Σικελίαν ἦλθον δηλοῖ

Cap. 76. § 1. *οὐ τὴν ... δείσαντες.* Sicut saepe, id quod notissimum est (cf. adn. II 21, 1), subiectum enuntiationis secundariae in obiectum primariae mutatur, ita hic obiectum illius in hanc relatum et simul illic pronomine *αὐτήν* indicatum est. Cf. adn. II 42, 4 et Krueg. Gr. § 61, 6 adn. 2. — *τοὺς μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους,* futuram eorum orationem (cf. adn. I 37, 1), pariter in enuntiatione primaria collocatum est atque *τὴν παροῦσαν δύναμιν.* — *πρὶν ... μή.* Usitatior collocatio esset *μὴ πρίν* cet. Cf. adn. IV 4, 1.

§ 2. *προφάσει μὲν ... διανοίᾳ δέ.* Herodot. II 100 *τῷ λόγῳ, νόῳ δέ.* Cf. ibi Valck. Supra 33, 2 *πρόφασιν μὲν ... τὸ δ' ἀληθές,* sed hic addita enuntiata relativa accusativis repugnant. — *ᾗ πυνθάνεσθε,* scil. *ἥκειν αὐτούς.* — *κατοικίσαι ... ἐξοικίσαι.* Adnominatio, quae figura in Hermocratis orationibus aliquotiens legitur (vid. § 4 extr., 79, 2. 3. IV 62, 2), sed eadem alibi quoque delectatur Thuc. Cf. adn. I 33, 3. Frigidam eam hic appellat Dion. Hal. p. 935. — *ἐκεῖ,* in Graecia. — *Λεοντίνων ... Χαλκιδέων ὄντων.* Vid. 3, 3. — *κατὰ τὸ ξυγγενές.* Cf. adn. 50, 4. — *δουλωσαμένους ἔχειν.* Cf. adn. I 29, 5.

§ 3. *ἰδέᾳ*] *τρόπῳ, διανοίᾳ.* Schol. — *ἐκεῖνα,* i. e. *τὰ ἐκεῖ.* — *πειρῶνται.* Audi *σχεῖν.* — *ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι* cet. De re vid. I 94 sq. — *καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι,* et qui praeterea (cf. adn. 71, 2) ab ipsis orti erant socii. Etenim imperium Atheniensibus non soli Iones tradiderunt, sed *Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθερῶντο* (I 95, 2). In his fuerunt maxime Cyclades et aliae insulae, quae coloniae erant Atheniensium; nam *Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν* (I 12, 4, ubi cf. adn.). Ad quos insulanos praeter Iones et Hellespontios maxime hic respici etiam ex

χοι ὡς ἐπὶ τοῦ Μήδου τιμωρίᾳ, τοὺς μὲν λιποστρατίαν, τοὺς δὲ ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν, τοῖς δ' ὡς ἑκάστοις τινὰ εἶχον αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπενεγκόντες κατεστρέψαντο. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα οὔτε οὗτοι τῶν Ἑλλήνων οὔθ' οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν τῷ Μήδῳ ἀντέστησαν, περὶ δὲ οἱ μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως, οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ οὐκ ἀξυνετωτέρου, κακοξυνετωτέρου δέ.

ἔπειτα αἰτιᾶται τοὺς Σικελιώτας ὅτι οὐ ξυστραφέντες Ἀθηναίοις πολεμοῦσιν.

77. Ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων εὐκατηγόρητον οὖσαν πόλιν νῦν ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ

Cap. 76. § 3. λειποστρατίαν aliquot codd. Cf. sd. IV 12, 1. Cap. 77. § 1. τ' om. M. Ar. Chr. Dan. librariique (cf. adn. III 82, 1) Dion. Hal. p. 932. At vid. adn. Tum Aug. Pal. It. Vat.

prox. cap. § 1 extr. et 82, 3 apparet. Kruegeri coniectura ὅσοι ἄλλοι σφῶν opus non est. De ἀπό cf. VII 57, 4 Ἴωνες ὄντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων et II 15, 4. — **τοὺς μὲν λιποστρατίαν.** Accusativus τούς ex κατεστρέψαντο, alter ex ἐπενεγκόντες suspensus est. De re cf. I 99, 1. — **ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν.** Quod fecerant Samii et Milesii. Vid. I 115. — **τοῖς δ'.** „Ad dativum transiit, qui regatur ab ἐπενεγκόντες, et subaudiendum reliquit accusativum αὐτούς mutata structura. Similis locus exstat 77, 2 ὥστε τοὺς μὲν . . . κακουργεῖν, quem vide.“ Haack. — **τινὰ . . . αἰτίαν εὐπρεπῆ.** Sicut τὰς τῶν φόρων καὶ νεῶν ἐκδείας I 99, 1. Sine idonea causa εἶχον del. Krueg. Nam recte ipse ἐπιφέρειν subaudit.

§ 4. **περὶ δὲ οἱ μὲν . . . καταδουλώσεως]** Ἀθηναῖοι δὲ περὶ τοῦ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ μὴ τῷ Μήδῳ καταδουλωθῆναι τοὺς Ἕλληνας. Schol. Egregie conferta est oratio, de qua cf. Matth. Gr. § 390 et adn. VIII 21 et de praepositione a casu suo avulsa insuper adn. I 69, 5. — **ἐπὶ δεσπότου . . . οὐκ ἀξυνετ., κακοξυνετ. δέ.** *Um einen (andern) zwar listigern, aber (zugleich) arglistigern Herrn einzutauschen;* nam prius incisum per λιτότητα in negationibus frequentem dictum est. Possumus quidem etiam sic reddere: *einen andern nicht (etwa) minder listigen, sondern (nur) arglistigern Herrn.* Quod confirmatur usu particularum οὐ . . . δέ eo, qui 78, 1 86, 3. IV 86, 5 alibi invenitur. Sed obstat, quod ξύνεσιν Persarum nusquam praedicatam audimus. Iure autem tacemus eius interpretationem, qui οὐ . . . δέ pro non tam . . . quam et comparativum pro positivo positum esse fingit.

Cap. 77. § 1. **Ἀλλ' οὐ** cet. Haec magnis laudibus ornat Dion. Hal. p. 392. — **τὴν . . . πόλιν . . . ὅσα ἀδικεῖ = ὅσα ἡ πόλις ἀδικεῖ.** Cf. adn. 76, 1. — **ἐν εἰδόσιν.** Ita aliquotiens Thuc. Cf. adn. II 36, 4. — **ἡμᾶς αὐτούς,** i. e. πάντας τοὺς Σικελιώτας. De colloca-

Ἑλλήνων ὡς ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταὐτὰ παρόντα σοφίσματα, Λεοντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις καὶ Ἐγεσταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσὶν οὐδ' Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται, οἳ δεσπότην ἢ Μῆδον ἤ ἕνα γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦνται, ἀλλὰ Δωριῆς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες.
2 ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν καὶ

H. M. Cass. Lugd. Mosqu. ἐκεῖσε. Sed omnia exempla, quibus ἐκεῖσε pro ἐκεῖ legi defendunt, scriptorum non Atticorum sunt. Vid. Steph. Thes. ed. rec. v. ἐκεῖσε p. 411. Cum emphasi autem dicta sunt verba ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες Demosth. IV 40, ubi vid. interpret.

tione pronominum cf. adn. IV 38, 3. — οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς. Σφίσιν αὐτοῖς pro ἀλλήλοις. Vid. Bernh. Synt. p. 273 et adn. IV 25, 9. De re cf. III 10, 5. — ἐφ' ἡμᾶς ταὐτὰ . . . σοφίσματα, easdem artes nobis admotas. Non solum ἔχοντες sed, ut τὲ — καί particularum collocatio ostendit, ἔχοντες παραδείγματα huc pertinet. Documento (*Warnung*) enim iis est non solum Graecorum servitus, sed etiam eaedem fallaciae ipsis atque illis intentae. Male Herwerd. l. l. ὁρῶντες post παρόντα inserit. Artes in Sicilia ab Atheniensibus adhibitae statim quidem ab ipso scriptore explicantur, in universum tamen eaedem fuere atque in Graecia; nam in utraque terra discordiis effectis singulas civitates aggressi sunt. — κατοικίσεις . . . ἐπικουρίας. Haec vocabula Thuc. ideo in plurali posuit, quia significare vult tales fallacias quales sunt Leontinorum restitutio et Segestanorum defensio. — ξυστραφέντες. Non, ut plerumque, conglobati, conferti (cf. adn. II 4, 1), sed coniuncti, sociati. Cf. 91, 2. — οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσίν. Verbum ad praedicatum accommodatum est. Cf. adn. III 26, 5. De pronomine vid. Matth. Gr. § 440, 7. Krueg. § 61, 7 adn. 6. De Ionibus a Doribus contemptis cf. adn. I 124, 1. — Ἑλλησπόντιοι. Hi una cum Ionibus a Medis defecerant (I 89, 2) et una Atheniensibus se adiunxerant, I 95, 1 comprehensi verbis καὶ ὅσοι . . . ἠλευθέρωντο. — νησιῶται. Cf. adn. 76, 3. — μεταβάλλοντες δουλοῦνται. „Brevitas haec est pro . . . κατὰ μεταβολὰς (per vices) ἔχοντες δ.; unus enim non mutatur, sed plures deinceps . . . Δουλοῦνται verteris patiuntur se in servitutem redigi [cf. adn. I 120, 3] . . . Μεταβάλλοντες pro medio est.“ Bau. Cf. Held. ad Plut. Timol. p. 303.

§ 2. ἢ μένομεν, an ideo coniunctis viribus iis non resistimus, quod exspectamus. Itaque hic non exspectandum est futurum aut coniunctivus dubi-

τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται (ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω), διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μέν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς αὑτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν

οὓς ἧσσον It. Laur. Aug. Pal. M. H. K. D. I. E. Cf. adn.

Siculos) nolit (Atheniensis) inter se adiuvare et confirmare. Sed nec *βεβαιώσασθαι* potest id sonare, quod ille eo significari, quanquam nullo exemplo demonstrari posse non negat, credit, et pro *ἧσσον* exspectaretur *οὐ* et *οὓς* nimis obscure dictum esset et minus bene particula *γέ* (*οὕς γε* = *ἐκεῖ τούτους γε*) careret. Accedit quod aoristi infin. ex putandi verbo aptus non praesentis temporis est, ut Haas. intellegit, sed praeteriti. Eadem causa in L. Herbstii (Phil. XVI p. 296 sq.) rationem valet, qui ab Haasio eo tantum differt, quod violenta interpretatione aliam ex postremis verbis sententiam extorsit, quippe quae sic intellegenda esse sibi persuaserit quasi scriptum esset *τὸν δ' Ἀθηναῖον τῇ ἐμῇ προφάσει κολάσασθαι τούτους οὓς βούλεσθαι ἧσσον βεβαιώσασθαι τὴν ἐκείνου φιλίαν*. Dobr. autem atque Pp. verba depravata esse suspicati *βιάσασθαι* coniecerunt. Sed etiam haec emendandi opera frustra consumpta est. Neque enim cognoverunt acerbam ironiam verborum *τὴν ἐκείνου φιλίαν βεβαιώσασθαι* idem atque *ἐκεῖνον καταδουλώσασθαι* valentium; nam subigendo Athenienses illorum amicitiam sibi confirmare volunt. Sententiae igitur cohaerentia haec est: si cui in mentem venit Syracusanos, non se Atheniensibus hostem esse, reputato hos non tam Syracusanorum hostilitatem punire velle quam hac causa simulata cavere, ne ipse hostis sibi exsistere possit. Frustra Weidner (Parerg. p. 12) hanc rationem vituperans postulat, ut ipsa subigendi notio exprimatur, quo sane sublata esset omnis ironia. De *οὐχ ἧσσον*, multo magis, cf. 88, 1.

§ 2. *ἀμφότερα τάδε*, i. e. *τὸ φθονεῖσθαι καὶ τὸ ἄλλους αὐτὰ φοβεῖσθαι*. Cf. Krueg. Gr. § 58, 3 adn. 8. — *τὰ μείζω*, maiores civitates. — *διὰ . . . αὐτά*, i. e. *διὰ ταῦτα*. Cf. adn. IV 64, 1. — *περιγενέσθαι*, i. e. *σωθῆναι*. — *οὐκ ἀνθρ. δυν. βούλησιν ἐλπίζει*. „Ad verbum non humanae facultatis [i. e. non tale, quod in humanam potentiam cadat] desiderium (vel votum) sperat.“ Steph. Recte. Cf. Lob. Paral. Gr. II p. 535. — *οὐ γὰρ οἷόν τε . . . γενέσθαι*, fieri enim non potest, ut idem simul suae voluntatis atque fortunae pariter sit arbiter, i. e., ut quis, quemadmodum concupiscere potest quae velit atque temperare cupiditatem, ita in potestate fortunam suam habeat, ut ne aliud quid aut plus quam quod concupiverit eveniat. Similem sententiam legimus IV 64, 1 *μηδὲ μωρίᾳ φιλονικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι καὶ ἧς οὐκ ἄρχω*

3 γενέσθαι. καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένῳ καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους, οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων, ἐθελήσαντι προσλαβεῖν· λόγῳ μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σῴζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ τὴν αὑτοῦ σω-
4 τηρίαν. καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ὦ Καμαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας, προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ μαλακῶς ὥσπερ νῦν

καὶ ὅτι πε
πάντων το
Καμαριναι
ους εἰκὸς
ξυμμαχεῖν

τύχης. Cf. ibi adn. et de ταμιεύεσθαι VI 18, 3. De impersonali οἷόν τε cf. adn. IV 53, 3.

§ 3. εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, i. e. si non superstites maneamus. Ut hic γνώμῃ ἁμαρτεῖν, ita σφαλῆναι γνώμῃ legimus IV 18, 2, ubi vid., et τῇ γνώμῃ ἁμαρτ. Arri. Anab. I 18, 12, γνώμῃ διαμαρτ. Aristid. II p. 252. Cf. Bernh. Synt. p. 182. — τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθείς. „Male Port. vertit ob sua ipsius mala deploratus. A quo ergo? Aut hoc quid ad causam, ut alii eum deplorent? Medium est ὀλοφύρεσθαι, sign. suis malis dolens, sua incommoda deflens.“ Bau. Ita magno consensu recentiores interpretes. Passive tamen accipi vult Elmsl. ad Eur. Heracl. 757 eique assensus Krueg., et cum hoc verbum deponens medium sit et aliis et ipsi Thucydidi VII 30, 4. II 46, 2. VIII 81, 2, in ὀλοφυρθείς sane passiva vis exspectatur. Quod autem non additum est a quo deploretur, ὀλοφυρθείς potest esse ab omnibus deploratus, in lamentabilem statum adductus. — τάχ' ἂν ἴσως [cf. adn. 10, 4] . . . φθονῆσαι. Scilicet si secundis rebus Syracusani uterentur, horum auxilio a malis se defendere posset. Haec verba non sine ironia dicta sunt. — ἀδύνατον δέ. Audi τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε αὖθις φθονῆσαι, id est per consequens me aliquando denuo florentem videre. — οὐ περὶ . . . ἔργων, cum non de verbis, sed de rebus agatur sive cum non agatur de rebus quales esse dicuntur, sed quales revera sunt. De περί cf. adn. 17, 3. IV 63, 2. — λόγῳ μὲν γὰρ . . . σωτηρίαν explicationem continent verborum οὐ περὶ . . . ἔργων. Sententia enim haec est: non agitur de rebus quales esse dicuntur, sed quales sunt; nam dixerit aliquis se nostram potestatem servaturum esse, sed revera suam servabit salutem. Dionys. Hal. p. 936 hoc οὐδὲ μειρακίῳ προσῆκον ἐπιφώνημα dicit, procul dubio propter obscurum dicendi artificium. Nam superioris quoque enuntiati verba ei visa sunt μειρακιώδη καὶ περίεργα καὶ τῶν λεγομένων αἰνιγμάτων ἀσαφέστερα. Quaesita sane est et iusto obscurior contrariorum ratio.

§ 4. καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας] ἀντὶ τοῦ καὶ μεθ' ἡμᾶς εὐθὺς κινδυνεύσοντας. Schol. Cf. adn. 57, 3. — προορᾶσθαι αὐτά, rem providere. Cf. adn. 40, 2. — ὥσπερ νῦν. Vid. 67, 2 et 75.

ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ, εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν, φαίνεσθαι. ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω οὔθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε.

οὐδὲ ἀρκεῖ δειλίᾳ ἀλογίστῳ μηδετέροις βοηθεῖν.

79. *Δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε ἡμᾶς* 1
καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε λέγοντες ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἥν τις

§ 4. *ἀφίκοιντο* male in optimis libris.

3. — *αὐτοὺς δὲ* ... „Hic verborum ordo: *αὐτοὺς δὲ μᾶλλον φαίνεσθαι παρακελευομένους ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν ἰόντας πρὸς ἡμᾶς ἅπερ, εἰ οἱ Ἀθην. πρῶτον ἀφίκοντο ἐς τὴν Καμαριναίαν, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε.*“ Ae. Port. Latine ad verbum exprimas: sed potius ipsos (sua sponte) ad nos venientes, quae, si in agrum Camarinaeum primum invasissent Athenienses, rogantes nos imploravissetis (vel arcessivissetis), haec similiter nunc quoque hortari, ne quid cederemus. Ad *ἅπερ* ut refertur *ταῦτα*, ita *ταῦτα παρακελευ.* ipsa illustrantur enuntiatione *ὅπως* (*dasz nämlich*) *μηδ. ἐνδ.* Deinde *ἅπερ* ex *δεόμενοι* pendet (cf. adn. I 82, 1), *ταῦτα* autem ex *παρακελευομένους*; dici enim saepe *παρακελεύεσθαί τινι τοιάδε, τοιαῦτα*, similia notum est. Cf. IV 125, 4. De *ἐκ τοῦ ὁμοίου* verbis cf. adn. I 51, 2.

Cap. 79. § 1. *Δειλίᾳ δ' ἴσως* ... *θεραπεύσετε*, sed ignavia (cf. 75, 3 *ὁρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας*) forsitan iustae causae et adversus nos et adversus adventantes consulturi sitis (cf. III 56, 2. 82, 8). Non significatur Camarinaeos a neutrorum partibus stare velle. Nam hoc si voluisset scriptor, utrorumque societatem pro causa afferre debebat atque posthac *λέγοντες ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν καὶ πρὸς Ἀθηναίους* (praeter nos etiam cum Atheniensibus) scribere; deinde proximis non explicatur Camarinaeos iniuste facturos esse, si neutrorum partes sequantur, sed si ad Atheniensium causam se adiunxerint; denique non ea maxime erat suspicio, ne Camarinaei medii essent, sed ne ad Athenienses accederent (75, 3 *μὴ προσχωρῶσι αὐτοῖς κατὰ τὴν προτέραν φιλίαν πεισθέντες*), et *τὸ μηδετέροις βοηθεῖν* infra (80, 1) demum dissuadetur. Itaque perspicuum est veram verborum sententiam hanc esse: forsitan ignavia ad Athenienses vos applicantes iustitiam erga utrosque exhibituri sitis. Absurda sane est haec iustitiae ratio, cum apertum sit in Syracusanos quidem eos nequaquam ita se iustos praebituros esse, sed acerba ironia (cf. adn. 78, 1. 3) usus scriptor ipsam ignaviae iniquitatem oblique hac absurditate castigat. — *ἐπὶ τοῖς φίλοις*] *ἤγουν κατὰ τῶν φίλων*. Schol. Cf. adn. I 40, 6. VI 61, 1. — *τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις*, i.

ἐφ' ὑμᾶς ἴῃ, καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ ὥσπερ νῦν τοὺς πέλας
2 ἀδικῶσιν, ἐπεὶ οὐδ' οἱ Ῥηγῖνοι ὄντες Χαλκιδῆς Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς δ' εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι.
3 ἀλλ' οὐ δίκαιον, ἀμύνειν δὲ καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γάρ, ἢν ἡμεῖς ξυστῶμεν πάντες, δεινή ἐστιν, ἀλλ' ἤν, ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι, τἀναντία διαστῶμεν, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς

Cap. 79. § 3. ὅπερ om. Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Vat. H. M. G., sed in Cass. Cl. Pal. M. G. rec. man. int. vers. scriptum est.

e. ἢν δέ τις τῶν ἐχθρ. Causam traiectionis patet esse vocabula contra posita. Cf. adn. I 10, 2. 68, 1. — βοηθεῖν. Est infinitivus consilii pendens ex ἐποιήσασθε ξυμμαχίαν. — ὅταν ὑπ' ἄλλων. Ex proximo ἀδικῶσιν repete ἀδικῶνται. Cf. Xen. Cyr. IV 4, 13. Kuehn. Gr. max. § 597, 2i. — τοὺς πέλας. Vid. adn. I 32, 1.

§ 2. Ῥηγῖνοι. Vid. 44, 3. — δεινόν, εἰ ἐκεῖνοι μέν ... Plane ut I 35, 3, ubi vid. adn. — τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες, veritatem (veram sententiam) speciosae qua rei (τοῦ ξυγκατοικίζειν) aequitas probatur causae suspicantes. Καλός cum ironia dictnm est ut apud Dem. IX 66 (cf. adn. 12, 1). De δικαιώματος vocabuli vi cf. adn. 80, 2. V 97. — ἀλόγως σωφρονοῦσιν, praeter (cognationis) rationem cauti sunt. Cf. adn. 84, 3. — εὐλόγῳ προφάσει, utentes speciosa excusandi ratione. Haec secundum superiora debet esse τὰ ξυμμαχίαν ὑμῖν εἶναι πρὸς Ἀθηναίους. Dativi εὐλόγῳ προφάσει comparandi sunt cum similibus 8, 4, ubi vid. adn., nec videntur sine praepositione ἐν, quae a libris mss. paene omnibus abest, significare posse cum habeatis probabilem excusationem. — τοὺς μὲν φύσει πολεμίους] ἤγουν τοὺς Ἀθηναίους [ὡς Ἴωνας ὄντας]. Schol. Cf. 80, 3 ἐπιβουλευόμεθα ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων et adn. IV 60, 1. — ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς. Cf. 5, 3.

§ 3. ἀμύνειν δέ. Simul audi τοῖς φύσει ξυγγενέσι, quod non intellexisse Bloomfieldium et alios mirum est. — μὴ φοβεῖσθαι. Hic non ipsum δίκαιον, sed ex eo εἰκός repetendum aut certe illius significationem paululum ... inflexam esse docet Bau. Quare non opus est Bloomfieldii coniectura φοβεῖσθε. Deinde redit adnominatio in ξυστῶμεν et διαστῶμεν. Cf. adn. 76, 2. — τἀναντία, contra, umgekehrt. Cf. adn. III 67, 4.

ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰ ἅπερ, εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφι οἱ Ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταὶ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπο δὲν ἐνδώσομεν, φαίνεσθαι. ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖ γέ πω οὔθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε.

οὐδὲ ἀρκεῖ δειλίᾳ ἀλογίστῳ μηδετέροις βοηθεῖν.

79. Δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε λέ ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἣν ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν

§ 4. ἀφίκοιντο male in optimis libris.

3. — αὐτοὺς δὲ ... „Hic verborum ordo: αὐτοὺς δὲ μᾶλλον φαίνεσθαι παρακελευομένους ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν ἰόντας πρὸς ἡμᾶς ἅπερ, εἰ οἱ Ἀθην. πρῶτον ἀφίκοντο ἐς τὴν Καμαριναίαν, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε." Ae. Port. Latine ad verbum exprimas: sed potius ipsos (sua sponte) ad nos venientes, quae, si in agrum Camarinaeum primum invasissent Athenienses, rogantes nos imploravissetis (vel arcessivissetis), haec similiter nunc quoque hortari, ne quid cederemus. Ad ἅπερ ut refertur ταῦτα, ita ταῦτα παρακελευ. ipsa illustrantur enuntiatione ὅπως (dasz nämlich) μηδ. ἐνδ. Deinde ἅπερ ex δεόμενοι pendet (cf. adn. I 32, 1), ταῦτα autem ex παρακελευομένους; dici enim saepe παρακελεύεσθαί τινι τοιάδε, τοιαῦτα, similia notum est. Cf. IV 125, 4. De ἐκ τοῦ ὁμοίου verbis cf. adn. I 51, 2.

Cap. 79. § 1. Δειλίᾳ δ' ἴσως ... θεραπεύσετε, sed ignavia (cf. 75, 3 ὁρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας) forsitan iustae causae et adversus nos et adversus adventantes consulturi sitis (cf. III 56, 2. 82, 8). Non significatur Cam a neutrorum partibus sta Nam hoc si voluisset utrorumque societatem p afferre debebat atque postl οντες ξυμμαχίαν εἶνα καὶ πρὸς Ἀθηναίους (p nos etiam cum Athen bus) scribere; deinde p non explicatur Camarin iuste facturos esse, si ne partes sequantur, sed Atheniensium causam s xerint; denique non ea erat suspicio, ne Ca medii essent, sed ne a nienses accederent (75 προσχωρῶσι αὐτοῖς κα προτέραν φιλίαν πεισ et τὸ μηδετέροις βοηθ fra (80, 1) demum diss Itaque perspicuum est ve borum sententiam han forsitan ignavia ad Ath vos applicantes iustitia utrosque exhibituri siti surda sane est haec iustiti cum apertum sit in Syr quidem eos nequaquam iustos praebituros ess acerba ironia (cf. adn. 7 usus scriptor ipsam ign iquitatem oblique hac ab castigat. — ἐπὶ τοῖς φ ἤγουν κατὰ τῶν φίλων Cf. adn. I 40, 6. VI 6 τῶν δὲ ἐχθρῶν ἣν

ἐφ' ὑμᾶς ἴῃ, καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ ὥσπερ νῦν τοὺς πέλας
2 ἀδικῶσιν, ἐπεὶ οὐδ' οἱ Ῥηγῖνοι ὄντες Χαλκιδῆς Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς δ' εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι.
3 ἀλλ' οὐ δίκαιον, ἀμύνειν δὲ καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γάρ, ἢν ἡμεῖς ξυστῶμεν πάντες, δεινή ἐστιν, ἀλλ' ἤν, ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι, τἀναντία διαστῶμεν, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς

Cap. 79. § 3. ὅπερ om. Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Vat. H. M. G., sed in Cass. Cl. Pal. M. G. rec. man. int. vers. scriptum est.

e. ἢν δέ τις τῶν ἐχθρ. Causam traiectionis patet esse vocabula contra posita. Cf. adn. I 10, 2. 68, 1. — βοηθεῖν. Est infinitivus consilii pendens ex ἐποιήσασθε ξυμμαχίαν. — ὅταν ὑπ' ἄλλων. Ex proximo ἀδικῶσιν repete ἀδικῶνται. Cf. Xen. Cyr. IV 4, 13. Kuehn. Gr. max. § 597, 2i. — τοὺς πέλας. Vid. adn. I 32, 1.

§ 2. Ῥηγῖνοι. Vid. 44, 3. — δεινόν, εἰ ἐκεῖνοι μέν ... Plane ut I 35, 3, ubi vid. adn. — τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες, veritatem (veram sententiam) speciosae qua rei (τοῦ ξυγκατοικίζειν) aequitas probatur causae suspicantes. Καλός cum ironia dictum est ut apud Dem. IX 66 (cf. adn. 12, 1). De δικαιώματος vocabuli vi cf. adn. 80, 2. V 97. — ἀλόγως σωφρονοῦσιν, praeter (cognationis) rationem cauti sunt. Cf. adn. 84, 3. — εὐλόγῳ προφάσει, utentes speciosa excusandi ratione. Haec secundum superiora debet esse τὰ ξυμμαχίαν ὑμῖν εἶναι πρὸς Ἀθηναίους. Dativi εὐλόγῳ προφάσει comparandi sunt cum similibus 8, 4, ubi vid. adn., nec videntur sine praepositione ἐν, quae a libris mss. paene omnibus abest, significare posse cum habeatis probabilem excusationem. — τοὺς μὲν φύσει πολεμίους] ἤγουν τοὺς Ἀθηναίους [ὡς Ἴωνας ὄντας]. Schol. Cf. 80, 3 ἐπιβουλευόμεθα ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων et adn. IV 60, 1. — ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγενεῖς. Cf. 5, 3.

§ 3. ἀμύνειν δέ. Simul audi τοῖς φύσει ξυγγενέσι, quod non intellexisse Bloomfieldium et alios mirum est. — μὴ φοβεῖσθαι. Hic non ipsum δίκαιον, sed ex eo εἰκός repetendum aut certe illius significationem paululum ... inflexam esse docet Bau. Quare non opus est Bloomfieldii coniectura φοβεῖσθε. Deinde redit adnominatio in ξυστῶμεν et διαστῶμεν. Cf. adn. 76, 2. — τἀναντία, contra, *umgekehrt*. Cf. adn. III 67, 4.

ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες καὶ μάχῃ περιγενόμενο ἔπραξαν ἃ ἐβούλοντο, ἀπῆλθον δὲ διὰ τάχους.

80. Ὥστε οὐκ ἀθρόους γε ὄντας εἰκὸς ἀθυμεῖν ἰέναι δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν προθυμότερον, ἄλλω τε καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρεσομένης ὠφελίας οἳ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ τὸ παράπαν τὰ πολέμια καὶ μὴ ἐκείνην τὴν προμηθίαν δοκεῖν τῳ ἡμῖ μὲν ἴσην εἶναι, ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ μηδετέροι δὴ ὡς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους βοηθεῖν οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον ὥσπερ τῷ δικαιώματί ἐστιν εἰ γὰρ δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας ὅ τε παθὼ σφαλήσεται καὶ ὁ κρατῶν περιέσται, τί ἄλλο ἢ τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι τοὺς δὲ οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς γενέσθαι; καίτο κάλλιον τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα ξυγγενέσ

ἐβούλοντο Ven., vulgo ἠβούλοντο. Cf. sd. II 2, 3 et Stahl Quaest. gram. p. 17.
Cap. 80. § 1. προμήθειαν pars codd. Cf. sd. IV 62, 4. δοκεῖν τῷ codd. Emend. Duker.

Cap. 80. § 1. ἀθρόους γε ὄντας ad utrosque, ἀθυμεῖν ad Camarinaeos potissimum spectat. Cf. adn. I 100, 3. — ἐς τὴν ξυμμαχίαν, ad praestandum auxilium sociale. Cf. V 83, 4 ἔψευστο (per fraudem detrectaverat) τὴν ξυμμαχίαν. Falso igitur Class. in eandem sententiam ἐς τὸ ξυμμαχεῖν scripsit. Aliter dictum est ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν V 30, 5. — οἵ, scil. Πελοποννήσιοι. Cf. adn. 74, 1. — τὰ πολέμια. Cf. adn. IV 80, 3. — καὶ μὴ ... ἀσφαλῆ, et (decet; εἰκός enim ex superioribus repetendum est) non illam prudentiam videri cuiquam et nobis (i. e. in nos, erga nos) aequam et vobis tutam esse. Qualis sit haec prudentia proximis verbis τὸ μηδετέροις ... βοηθεῖν explicatur. Articulum τήν deleri frustra iussit Dobr. Vid. Krueg. Gr. § 61, 7 adn. 2. Xen. Comm. IV 6, 15. — μηδετέροις δή. „Ironiam habet δή, nimirum, si diis placet." Bau. Qui post schol. eandem ironiam seu facetam irrisionem § 2 in verbis φίλους δὴ ὄντας iubet attendi. Cf. adn. III 10, 6.

§ 2. δικαιώματι, *nach dem Rechtsgrunde*. Cf. adn. 79, 2. — δι' ὑμᾶς μὴ συμμαχήσαντας. Schol.: διὰ τὸ ὑμᾶς μηδετέροις συμμαχεῖν. Cf. adn. 3, 3. 70, 1. — ὁ παθών, is qui victus fuerit, ὁ κρατῶν, victor. — τί ἄλλο ἤ. Cf. adn. III 39, 2. — ἠμύνατε ... ἐκωλύσατε. Futura ἀμυνεῖτε et κωλύσετε substituit schol., Latini futuris exacti hic utentur; nam de re, quae olim Syracusanis victis peracta fuerit, dicitur, non de ea, quae huius contionis tempore iam praeterierit. Aoristis igitur transferimur in tempus verborum σφαλήσεται καὶ

προσθεμένους τήν τε κοινὴν ὠφελίαν τῇ Σικελίᾳ
φυλάξαι καὶ τοὺς Ἀθηναίους φίλους δὴ ὄντας
μὴ ἐᾶσαι ἁμαρτεῖν.
3 Ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ Συρακόσιοι ἐκδι- δεήσεις καὶ
διδάσκειν μὲν οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς οὔτε ὑμᾶς παραινέσεις.
οὔτε τοὺς ἄλλους περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον
γιγνώσκετε· δεόμεθα δὲ καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα,
εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ
Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων, προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν
4 Δωριῆς Δωριέων. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς
Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κρατήσουσι,
τῷ δ' αὑτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται, καὶ τῆς νίκης
οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα
λήψονται· καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα, τῆς αἰτίας
τῶν κινδύνων οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε.
5 σκοπεῖτε οὖν καὶ αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν αὐτίκα

περιέσται. — φίλους δὴ ὄντας. Cf. adn. III 26, 2.

§ 3. οὐδὲν ἔργον εἶναι, minime opus esse. Cf. Herod. I 17. III 127. — δεόμεθα, scil. ὑμῶν ταῦτα (ἃ αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον γιγνώσκετε). Deinde μαρτυρόμεθα similiter dictum est ac testari Tac. Hist. II 33. — Δωριέων. Si ante Δωριῆς legeretur, cur praepositio non esset iterata, appareret. Nunc alter genetivus postpositus est concinnitatis et ὁμοιοπτώτου causa, quae perirent, si post ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων aut ὑπὸ ὑμῶν Δωριέων aut ὑπὸ ὑμῶν Δωριέων Δωριῆς legeretur.

§ 4. καὶ εἰ καταστρέψονται. Ante haec minorem distinctionem posuit Class., quod omnia quae usque ad σκοπεῖτε sequuntur verba a μαρτυρόμεθα ὅτι penderent. Nobis in transitu ab oratione obliqua in rectam facto dicendi varietas videtur esse vere Thucydidea. — ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις, vestris consiliis. — τιμηθήσονται. Sollemne est cum passivo sensu futurum τιμήσομαι (II 87, 9). Sed cf. τιμηθήσεται Inscr. Att. II n. 575, τιμηθήσονται ibid. n. 594. Stahl. Quaest. gram. p. 20. — ἆθλον. „Cave pro mascul. acceperis, deceptus τῷ ἄλλον; ἆθλος enim est certamen, ἆθλον praemium certaminis, ut notum.“ Bau. Eum ipsum pro praemio victoriae capient, qui victoriam iis paravit. — τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων, i. e. τοῦ ἡμῖν αἴτιοι τῶν κινδύνων (δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας vel τῇ ὑμετέρᾳ ἀπουσίᾳ § 2) γεγονέναι.

§ 5. τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν. „Τὴν ἀκίνδυνον nunc quidem, in praesenti . . . Neque enim ἀκίνδυνον per se diceret δουλείαν.“ Bau. Insolenter hic adverbium qualitatis ab adiectivo usitato ductum pro hoc adiectivo post articulum positum est, quod alibi in adverbiis loci, temporis, gradus fit. Aliquotiens sic ὡς ἀληθῶς, ut Plat. Alc. I 119d τοὺς ὡς ἀληθῶς ἀνταγωνιστάς. Cf. τὰ δικαίως ἔργα Aristot. Rhet. I 9 et Krueg. Gr. § 50, 8

ἀκινδύνως δουλείαν ἢ κἂν περιγενόμενοι (ἡμῶν τούςδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λα καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γ μένην διαφυγεῖν."

Εὐφήμου ἀντιλογία,

81. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν· (Εὔφημος ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτὴς μετ' αι τοιάδε.

ὃς πρῶτον μὲν ἀπολογεῖται περὶ τῆς ἀρχῆς ὡς εἰκότως οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσιν.

82. „Ἀφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔ ξυμμαχίας ἀνανεώσει, τοῦ δὲ Συρακοσίου x ἁψαμένου ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύ αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεί ποτε πολέμιοι Δωριεῦσίν εἰσιν. ἔχει δὲ καὶ οὕτως· ἡμεῖς Ἴωνες ὄντες Πελοποννησίοις Δωριεῦσι καὶ πλ σιν οὖσι [καὶ] παροικοῦντες ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ τὰ

Cap. 82. § 2. παροικοῦσιν codd., nisi quod καὶ παρο σιν om. Mosq. Cf. adn.
ἥκιστ' ἂν Aug. Cass. Mosqu. C. G. T. pr. Cl.

adn. 15. Non plane similia sunt verba χρημάτων βιαιότερον φορά 85, 2, ubi vid. adn. — κἂν περιγενόμενοι μεθ' ἡμῶν, cum nobiscum etiam facile superaturi sitis. Particula ἄν, ut infra, ad solum participium pertinet. Cum enim αἱρεῖσθαι sit verbum volendi, non dicendi aut putandi, ex eo infinitivus cum ἄν pendere nequit. — τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν, nostras inimicitias, ut τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν, vestram invidiam, Demosth. VI 3. Cf. adn. V 105, 1. — μὴ ἂν . . . γενομένην, i. e. ἢ οὐκ ἂν . . . γένοιτο.

Cap. 81. ὁ δ' Εὔφημος. De articulo, in quo respicitur ad 75, 4, vid. adn. II 67, 2. Euphemi orationem non totam probat Dion. Hal. p. 922.

Cap. 82. § 1. Ἀφικόμεθα. De aoristo cf. adn. I 73, 1. II 60, 1.

§ 2. αὐτὸς εἶπεν. (3. — οὕτως. Hoc explicat quae sequuntur. — Πελο νησίοις . . . αὐτῶν ‹ κουσόμεθα. Qui codd. turam tuentur, mutatam ess tant in gen. αὐτῶν fi orationis post interposit ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ, verba ideo non statim post collocata sint, ut contraria trariis, Ἴωνες ὄντες Πελ νησίοις Δωριεῦσι, clariu ponantur, propter illam iectionem autem postea pro αὐτῶν additum esse, idq genetivo, quia ὑπακούειν ‹ hoc casu et cum dativo c gatur. Sed quanquam v posse eiusdem verbi struc in unius enuntiationis co tate non omnino negamu adn. 85, 2), tamen exemp sunt, quibus probetur id ubi notio aliqua post inte tionem alio verbo repetatu

δικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον, αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκειούμεθα, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα, καὶ ὡς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι

§ 3. οἰκοῦμεν codd. Cf. adn.
ἀμυνόμεθα codd. multi et optimi. Cf. Matth. Gr. § 507, 1.
ἐς pro ὡς codd. Hoc reponendum esse et schol. ἀντὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν ostendit et Cassii Dionis imitatio XLVI 35, 2. LI 22, 6. Emend. Krueg.

enim cognoscatur eiusdem notionis repetitio, non differre consentaneum est casus eorum vocabulorum, quibus illa contineatur. Deinde hic interposita verba adeo non interrumpunt enuntiati ordinem atque progressum, ut additum αὐτῶν molestum sit, omissum minime desideretur. Itaque vitio infectum esse hunc locum nobis persuasum est. Iam Burges ἥκιστα πάντων, omnium minime, coniecit. Sed hoc ad sententiam non satis aptum est, cum de aliis, quorum imperium minus aversati sint Athenienses, hic cogitari nequeat; accedit quod in prosa oratione potius πάντων ἥκιστα quam ἥκιστα πάντων dicitur. Deinde Madv. in Advers. crit. I p. 327 ἥκιστα αὐτοί proposuit. Sed cum hoc quod explicandi causa addit: „primum tantum suam ipsorum libertatem se tueri voluisse Athenienses dicunt, deinde hinc ad principatum et imperium progressos" ipse Th. non dixerit, αὐτοί opposito caret. Eandem quam Madv. mutavit vocem Herw. in Stud. Thuc. p. 89 praeter rationem delet. Contra Class. αὐτῶν non temptandum esse contendit, quod de civitatibus, quae aliarum imperio pareant, ὑπακούειν cum dat. Th. non dixerit. Quod quanquam verum non esse exemplum ab ipso allatum 69, 3 demonstrat, tamen probamus quod αὐτῶν servandi causa παροικοῦντες rescripsit. Nam post οὖσι hoc facile in παροικοῦσιν transiit. Non autem assentimur in eo quod καί particulam ante παροικοῦσιν scriptam violentius ante Πελοποννησίοις transponit. Orto enim παροικοῦσιν haec facillime ex correctura addi poterat. Itaque omissa ea vertas: nos enim, qui Iones sumus, Peloponnesiis, qui Dores et plures sunt, vicini habitantes providimus, ut minime eorum imperio oboediremus.

§ 3. μετὰ τὰ Μηδικά. Haec non tam cum ναῦς κτησάμενοι (cf. I 14, 3 et ibi adn.) quam cum τῆς μὲν . . . ἀπηλλάγημεν cohaerere existimanda sunt. — οὐδὲν προσῆκον. Cf. 84, 1. adn. IV 64, 3. — τῶν ὑπὸ . . . ἡγεμόνες καταστάντες. Cf. I 95. — οἰκειούμεθα. Quod codd. habent οἰκοῦμεν dictum esse volunt pro διάγειν, vitam degere, conferentes II

τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φ
ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον
ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μ
καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθι
ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δουλεία
αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγ

83. *Ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν*
τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφα
τον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότ
τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς ἐβ

§ 4. *δουλεύειν* H., quod, licet *τὸ αὐτό* sequatur, noli pra Cf. adn. et Krueg. Gr. § 58, 3 adn. 7.

37, 1. VI 92, 5. Sed haec notio non solum hic nullius est ad sententiam momenti, sed etiam, ut recte animadvertit Class., exemplis allatis non satis comprobatur. Illis enim locis significatur, quo statu atque rerum condicione aliquis in republica habitet, isque rerum status addito epitheto adverbiali expressus est. Coniecturae tamen, quas fecit Class., *ἰσχύομεν* vel *ἤρκοῦμεν*, prorsus displicent. Alterum enim sic per se dictum vix intellegitur (aliud enim est 84, 3 *αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους*), neutrum litterarum similitudine commendatur aut sententia, quippe quae parum definita sit neque accuratam verbis *τῆς μὲν Δ. . . . ἀπηλλάγημεν* oppositionem efficiat. Multo leniore autem mutatione reponitur quod idem sententiae satisfaciat *οἰκειούμεθα*, scil. *αὐτούς* (cf. 76, 3. 77, 2). Sic enim orator dicit Athenienses eos, qui antea Persis subditi fuerint, impetrato summo imperio s i b i v i n d i c a r e, p r o s u i s (s i b i s u b i e c t i s) h a b e r e. Cf. Herod. I 4 *Ἀσίην οἰκηιεῦνται οἱ Πέρσαι*, Plat. de Rep. 466c *ἅπαντα τὰ ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι*. Non licet etiam minore mutatione *οἰκειοῦμεν* scribere, quod *οἰκειοῦν* est a l i c u i p r o p r i u m t r i b u e r e, non sibi proprium tril (cf. III 65, 3). Medii pa habes I 36, 1. — *φασίν*. 76, 3. — *δεδουλῶσθαι*. perfectum est.

§ 4. *ἐπὶ τὴν μητρ λιν*. Cf. adn. 76, 3. — *ἡμᾶς*. De praepositione appositionem iterata cf. a 53, 1. Matth. Gr. § 59 Krueg. Gr. § 57, 10 adn. 4. Gr. max. § 451, 2. — *οὐκ μησαν*, n o n s u s t i n u e s e i m p e t r a r e n o n p o t u — *δουλείαν . . . ἐβούλ* Simile est IV 29, 2, ubi c

Cap. 83. § 1. *ἄξιο ὄντες κ. τ. λ.*, n o s t r o u t e n t e s (*indem wir da rechtigt sind*) etc. Cf. I Cur utantur, duobus qu quuntur membris *ὅτι τε . . ληνας* et *καὶ διότι . . . ἐβλ* explicatur, ubi inter se refe *ὅτι τε . . . καὶ διότι*. Pr inter se respondent *τὲ ἅμ ἅμα δέ*, ut saepius *τὲ .* (cf. adn. III 52, 2) et *τὲ . . δὲ καί* I 25, 3. — *καὶ καί*, et propterea q u o d. — *τοῦτο δρῶντε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ θυμίαν ἀπροφάσιστον πα μενοι*. Ad hanc quae *δρῶντες* verbis subest sent accommodatur dativus *τῷ Μ*

τον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος
2 ὀρεγόμενοι. καὶ οὐ καλλιεπούμεθα ὡς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέ-
3 ροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσι καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι λόγου μὲν

ἔπειτα δείκνυσιν ὅτι νῦν τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας ἕνεκα ἐς τὴν Σικελίαν πάρεισι.

Cap. 83. § 2. *οὐ καλλιεπούμεθα* F. Bas. Gr. rec. Lugd., *οὐ καλλοεπούμεθα* T. pr. Lugd., reliqui *οὐκ ἄλλο* vel *οὐκ ἄλλῳ ἐπόμεθα*. Cf. Valck. Diatr. in Eur. p. 291.

ταὐτὰ Pal., quod Bauero probatum receperunt Haack. et Class. Sed cf. adn.

Cf. Plat. Legg. 713d *οἷον νῦν ἡμεῖς δρῶμεν* (i. e. *οἵους νῦν ἡμεῖς ἄρχοντας ἐφίσταμεν*) *τοῖς ποιμνίοις* et II 49, 5 *τοῦτο ἔδρασαν* (i. e. *σφᾶς αὐτοὺς ἔρριψαν*) *ἐς φρέατα*. — *τῆς ... ἰσχύος*. Articulo significatur ea potentia, qua opus est.

§ 2. *οὐ καλλιεπούμεθα* cet. Cf. V 89 *ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν κ. τ. λ.* De verbo *καλλιεπεῖσθαι* cf. Pseudo-Plat. Hipparch. 225c. — *εἰκότως ἄρχομεν*. Duae causae, cur iure imperent, afferuntur enuntiatis *ἢ ... καθελόντες* et *ἢ ... κινδυνεύσαντες*. — *τῶνδε*. Significantur Iones atque insulani (82,3). — *ταῦτα*, i. e. *τὸ ἡμᾶς παρεῖναι*. De neutr. plur. cf. adn. 17, 3. Hoc modo intellegendum esse ex ea quae infra (§ 4) sequitur explicatione cognoscitur, ubi Athenienses eo venisse dicuntur securitati suae atque amicorum libertati consulturi. Ita si est, ne praeter sententiae conexum de communibus in universum commodis cogitetur, scriptura *ταὐτά* repudianda est.

§ 3. *ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν ... ὑπονοεῖτε*, contendimus autem haec ex iis (*wir sprechen dies aus auf Grund dessen*), quae hi calumniantur et vos maxime cum nimio metu suspicitis, i. e. non negamus quae hi nobis crimini vertunt et vos maxime timetis atque suspecta habetis (nos socios, qui Persarum imperio subiecti fuerunt, non in libertatem restituisse, sed sub nostram redegisse dicionem), sed concedentes iis ipsis probamus nos incolumitatis tuendae causa cum vestra utilitate huc venisse. De vi verbi *ἀποφαίνειν* cf. VIII 45, 6. Plat. Parm. 129b; *ἐξ ὧν* = *ἐκ τούτων ἅ* et de praepos. *ἐκ* cf. 36, 3; de verbis *ἐπὶ τὸ φοβερώτερον* vid. adn. 34, 7. — *εἰδότες . . . πράσσοντας*. Orator generali enuntiatione exprimit quod de ipsis Camarinaeis cogitat. Cf. adn. 36, 2. De *λόγου*

ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχει
ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε
ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν, καὶ τὰ ἐν
διὰ τὸ αὐτὸ ἥκομεν μετὰ τῶν φίλων ἀσφ
καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ π
δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες.

καὶ ὅτι προσήκουσι σφίσιν οἱ Σικελιῶται,

84. Ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς οὐδὲν προσ
ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σῳζομένων ὑμῶ
διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Σ
κοσίοις ἧσσον ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύ

§ 4. ἥκειν codd. Cf. adn.

ἡδονῇ cf. III 38, 7 et ad παραυτίκα τερπομένους II 41, 4 ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει; τῇ ἐγχειρήσει idem fere est quod τῇ πράξει: ubi rem aggressi sint, actione. Iam vero si scriptoris consilium secuti quae in universum dicuntur ad ipsos Camarinaeos applicamus, haec fere est totius comprehensionis sententia: declaramus nos huc venisse nostrae securitatis causa idque cum vestro commodo atque ea re id probamus, quae ab his crimini nobis datur et vobis maxime timorem ac suspicionem affert, cum persuasum habeamus vos, ubi agendum sit, non speciosis horum criminationibus, sed vestris quae demonstraturi sumus commodis obtemperaturos esse.

§ 4. εἰρήκαμεν spectat ad 82, 3 νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα. — διὰ δέος] ... δέος λέγει τὸ περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας· ταύτης γὰρ ὀρεγόμενοι ὥρμησαν ἐπὶ τὸ ἄρχειν. Schol. Cf. adn. 75, 3. — καὶ τὰ ἐνθάδε ... κωλύσοντες cum antea orator non dixerit (vix enim quisquam τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει 82, 1 haec omnia contineri putaverit, et quod supra § 2 τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα legitur, hoc hic uberius explicatur), non quod in libris traditum es ἥκομεν legendum esse a Deinde μᾶλλον valet pot τοῦτο est τὸ δουλωθῆνι vero sententiae rationem mus, duae totius enuntiati sic sunt conectendae: ut diximus nos illic imp metu commotos obti ita eadem de causa h nimus res cum amici constituturi etc. Ar tandi enim quam supra i rationem ita instituit, u eodem metu, quo illic sec causa socios sibi subiecer hic eorum libertatem tuitur eamque sententiam deinde catius proximo cap., ubi qu tra dici potest refellit, perse

Cap. 84. § 1. Ὑπο μηδείς. Cf. adn. III 13 οὐδὲν προσῆκον, ut 8 γνοὺς ὅτι κ. τ. λ. Ca fertur cur ita opinari v Itaque negatio non ad parti pertinet. — καὶ διὰ Συρακοσίοις, et qui non debiles resistati cusanis. Variavit orat ut eius molestiam (καὶ ... ἀντεχόντων) vitaret. — ad πεμψάντων et βλαπτ simul pertinet. — πεμψα

2 Πελοποννησίοις ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ καὶ τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπηκόους ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες
3 τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεύς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν καὶ χρήματα μόνον φέρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι.

1 85. Ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρον οὐδ' οἰκεῖον ὅ τι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ

in oratione recta respondet futuro exacto Latinorum.

§ 2. **προσήκετε . . . ἡμῖν.** „Non alieni estis nobis, non neglegendi, quia, ut Liv. inquit, per vestrum latus nos petimur.“ Bau. Callide orator hoc verbo hic paulo aliter (personaliter, ut dicunt) usus est atque antea, fingens quodammodo ex illa periculi communione necessitudinem quandam oriri utrorumque, cum cognationis necessitudo, ob quam Camarinaeorum res Atheniensibus curae essent, nulla esset. — **μὴ ὑπηκόους** praedicative = *ὥστε μὴ ὑπηκόους εἶναι.* Pariter *ὡς δυνατωτάτους.* — **τοῖσδε**, i. e. *τοῖς Συρακοσίοις.*

§ 3. **τὰ ἐκεῖ**, in rebus illic (in Graecia) gerendis. — **καὶ αὐτοί.** *Καί* hic esse vel, *auch wohl*, *schon*, adnotat Bau. Deinde de singulari *ὁ Χαλκιδεύς* vid. adn. 78, 1. — **ὃν ἀλόγως . . . ἐλευθεροῦν.** Vid. adn. 76, 2, unde apparet *ἀλόγως* cum tota sententia cohaerere eamque hanc esse: *ὃν ἡμᾶς δουλώσασθαι καὶ τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν ἄλογόν φησι.* Cf. adn. 79, 2. — **ξύμφορος.** Personaliter, ut dicunt, positum est. Cf. VIII 96, 5. — **χρήματα μόνον φέρων.** Non naves. Cf. I 96, 1. Milites tamen suppeditaverunt. Vid. VII 57, 4. — **καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι.** Repete ex superioribus *ξύμφοροι ἡμῖν (εἰσι).*

Cap. 85. § 1. **Ἀνδρὶ δὲ . . . ξυμφέρον.** Similia legimus in colloquio Atheniensium et Meliorum. Vid. maxime V 89. — **οἰκεῖον.** „Oportet hic significet cognatum; nam respicitur ad Chalcidenses Euboeae, quibus quamvis cognatis parum confidere ideoque arma committere non poterant.“ Bloomf. — **πρὸς ἕκαστα**, i. e. *πρὸς ἑκάστους*, ut Dukas. — **μετὰ καιροῦ.** Schol.: *ἐν καιρῷ.* Propr. ita ut observes opportunitatem. Cf. VIII 27, 3. — **τοῦτο.** Hoc illustratur iis, quae sequuntur.

καὶ ὅτι καὶ τοῖς Σικελιώταις λυσιτελεῖ ἡ ξυμμαχία καὶ οὐ σφίσιν ἀπιστεῖν χρή, ἀλλὰ τοῖς Συρακοσίοις.

διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπι δὲ οὐ χρή· καὶ γὰρ τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ὡς ἔκ χρήσιμοι ἐξηγούμεθα, Χίους μὲν καὶ Μηθυμν νεῶν παροκωχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πο χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλλους δὲ καὶ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας καὶ εὐλήπτους, διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις περὶ τὴν Πελοπόννησον. ὥστε καὶ τἀνθάδε πρὸς τὸ λυσιτελοῦν καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακο

Cap. 85. § 2. τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις codd. plurimi et quod vulgo legitur τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους exigua nititur auc Cf. adn.

παροχῇ codd. Phot. παροκωχή· παροχή παρὰ Θ. Cf. Quaest. gram. p. 14.

§ 2. τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ... ἐξηγούμεθα. De dat. cf. III 55, 4. adn. V 47, 7. Quod vero in appositione Χίους κ. τ. λ. est accusativus, de quo cf. I 71, 7, nolumus ideo hic quoque ex vulgata lectione accusativum recipere. Nam multo proclivius erat dat. in accus. quam hunc in illum mutare et certa exstant talis casuum variationis exempla. Cf. enim II 11, 7 πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι ... πάσχοντάς τι ἀηθες ὀργὴ προσπίπτει, ubi πᾶσι et πάσχοντας pariter ad προσπίπτει pertinere Class. intellexit, Eur. Med. 57 ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ λέξαι μολούσῃ δεῦρο δεσποίνης τύχας quaeque ibi a Weckleinio afferuntur exempla Iph. A. 491. Soph. OR. 353. Minus simile est 91, 7. — Χίους καὶ Μηθυμναίους. De illis cf. I 19. III 10, 5. VII 57, 4, de his III 50, 2. VII 57, 5. — νεῶν παροκωχῇ αὐτονόμους. Iidem verbis οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρον, ναῦς δὲ παρέχοντες designantur VII 57, 5. χρημάτων βιαιότερον φορᾷ. Significantur socii φόρον ὑποτελεῖς. Βιαιότερον cum ἐξηγούμεθα iunge. Cf. adn. 77, 2. — ἄλλους δέ. Intellegit Zacynthios et Cephallenios. VII 57, 7. — ἐλευθ „i. e. ἐλευθέρους ὄντ ὥστε εἶναι ἐλευθέρους.' Cf. VII 63, 4 et adn. II 64

§ 3. καὶ ὃ λέγομ Συρακοσίους δέος. perioribus repetenda sun πρός τό. Quaeritur auten sit vis verborum δέος ἐ Nam cum Xenophon A 2, 18 Κῦρος δὲ ἥσθη τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς ρους φόβον ἰδών sic scr ut ὁ εἰς τοὺς βαρβάρους sit metus, qui barbar cutitur, etiam hic δέος ρακοσίους interpretere tin Syracusanis inicie Sed huic explicationi ob quod inania relinquuntur λέγομεν et quod secund periora non id egerunt At ses, ut in timorem Syrac conicerent, sed ut cavere tum, ne sibi essent me Respicitur enim ad 83, ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ ἥκομεν μετὰ τῶν φίλων λῶς καταστησόμενοι. Erg amus Baueri explicatione propter metum de cusanis, ut ἐς sit quod net ad. Cf. Matth. Gr. § Similiter dixit αἰδὼς ἐς

δέος καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν καὶ βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος, οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν.

1 86. *Καὶ ὅτῳ ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ προσσείοντες φόβον ἤ, εἰ περιοψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ*

§ 3. In plerisque libris male *καθίσταται* legitur, in Cass. Aug. Reg. Dan. *καθίστανται*.

Cap. **86.** § 1. In optimis libris mss. male *προσιόντες*.

ναίους Eur. Or. 101. Cf. de *πρός* praep. adnotata 80, 5. — *καθίστασθαι*. Pro subiecto cogites *ἡμᾶς*. — *ὑμῶν*. Non de solis Camarinaeis, sed de omnibus praeter Syracusanos Siciliensibus orator cogitat (cf. 87, 1), ut ostendit *ξυστήσαντες ὑμᾶς*, postquam vos consociaverunt. — *ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ . . . ὑπόπτῳ*, i. e. *ἐπὶ τῇ ἐς ἡμᾶς ὑποψίᾳ*. Cf. adn. 89, 1 et de *ἐπὶ* praep. adn. V 90. — *βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν*, vi aut etiam nullo resistente. Significatur enim *ἐρημία τῶν κωλυσόντων* (Dem. IV 49), quo sensu vocabulo usus est Dem. III 27. Ita recte interpretatus est Class. — *ἄρξαι*. Cf. adn. 6, 1. — *ἀνάγκη δέ*] *ἀνάγκη τὸ ἄρξαι Συρακουσίους τῆς ὅλης Σικελίας*. Schol. — *ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς*, si cum iis consociati eritis. — *οὔτε γὰρ . . . εὐμεταχείριστος*. „Nec enim tantae in unum collatae [rectius coniunctae] vires facile a nobis expugnari poterunt." Acac., cuius explanationem iure commendavit Bau. *Εὐμεταχείριστος* esse propr. *manageable, easy to be handled, easy to deal with* recte docent Bloomf. et Arn., ex quibus ille Xen. Anab. II 6, 20 *ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι*, hic *δυσμεταχείριστος* Herodot. VII 236 comparat.

Cap. **86.** § 1. *τὸ γὰρ πρότερον*. Vid. III 86. — *προσσείοντες φόβον*. „*Προσσείειν* dicuntur pastores, cum frondem manu quatientes pecus quo volunt ducunt. Vid. Casaub. ad Athen. I 19. Hinc fortassis potest duci *προσσείειν φόβον*, quasi dicas metu ostenso aliquo compellere; vel ab iis, qui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant, quod *τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσσείειν* dicit Aelian. V. H. XII 23." Duk. „Abr. quoque censet obversatam Thucydidi esse locutionem *προσσείειν θαλλόν*." Beck. Id „ostendi verbo *ἐπηγάγεσθε* monet Ruhnken. ad Timae. p. 137, qui est de hac formula uberrimus." Goell. Praeter illum exempla huius usus verbi *προσσείειν* adscripserunt Matth. et Pflugk. ad Eur. Hel. 445. Quod autem ad originem translationis attinet, „alienior ab

κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ᾧπερ καὶ ἠξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐ(δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρ ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπι(ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' (εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, νατοι κατασχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀ. φυλακῆς πόλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μ τῆς ἡμετέρας παρουσίας, ἐποικοῦντες ὑμῖν (ἐπιβουλεύουσι καί, ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκά οὐκ ἀνιᾶσιν (ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ Λεοντίνους), καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς (

h. l. fuerit notio τοῦ προσσείειν θαλλόν ut rei gratae atque ad se allicientis, cum hic de re horribili magis et periculosa dicatur." Bloomf. Accedit quod alia quoque cum σείω copulata verba, in quibus de θαλλῷ cogitari non quit, ἀνασείειν et ἐπισείειν, cum subst. φόβον iungi Duk. docuit. Add. Iacobs. ad Attic. p. 16 ed. VI, qui ab aegide quassa hoc dicendi genus repetit. Cf. Lat. incutere metum et adn. V 17, 2. Cum φόβον huic explanationi, superius ἐπηγάγεσθε alteri convenientius sit, Thucydides duas translationes diversas non bene coniunxisse videatur; ἐπάγεσθαι tamen translatum verbum dici vix potest. — ὅτι. Cf. Matth. Gr. § 520 adn. 1 et de coniunctionis collocatione Krueg. Gr. § 56, 1 adn. 6. Paulo ante de infin. cf. adn. I 35, 4.

§ 2. ᾧπερ καί. Cf. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 13. — πρός iunge cum comparativo μείζονι, ut sit ratione habita, si comparaveris. — ὑποπτεύεσθαι, scil. ἡμᾶς.

§ 3. ἡμεῖς μέν γε. De γέ particula sententias iungente cf. adn. III 63, 2. — μὴ μεθ' ὑμῶν = ἄνευ ὑμῶν (cf. adn. IV 130, 6), scil. τῶν Σικελιωτῶν (cf. adn. 85, 3). — κ γασαίμεθα, scil. ὑμᾶ(Σικελιώτας. — κατα Cf. adn. 11, 1. — καὶ ἀ: φυλακῆς ... ἠπειρωτ καὶ οὐ δυνάμενοι φυλ πόλεις μεγάλας καὶ παρα ἠπειρωτικὴν παρεσκευα(τουτέστιν ἱππεῦσι καὶ ἰσχυούσας, αὐτοὶ ν(ὄντες. Schol. Similite(ρῶτις I 35, 5. — τῆς ἡ ρας παρουσίας. „E tractum pro concreto παρόντων." Bau. — (οῦντες. De infesta e(vicinitate, ut VII 27, ἑκάστου, scil. τοῦ ἐπι(ματος. Cf. adn. V 47, 6 probamus rationem eoru(interpretantur cum in (que occasionem nact(Nam gen. ἑκάστου hic in que valere posse non cr Sed forsitan ἕκαστον le(sit. — ἔδειξαν ... τίνους, ediderunt iam eius rei et alia menta et ea quae ad tinos pertinent. De sativis cf. adn. 17, 1 et d(adn. V 39, 3.

§ 4. ἐπὶ τοὺς τ κωλύοντας ... εἰ contra eos qui haec

κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ ξυμμάχων ἀεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν, ὑμῖν δ' οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας ἀμύνασθαι· ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ καὶ σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν.

1 87. Ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε ξυγκεφαλαιώσεις καὶ δεήσεις.
διαβολαῖς ἀναπείθεσθε μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι ἐν κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες ἀξιώσομεν
2 πείθειν. φαμὲν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα, πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι

diverunt et adhuc Siciliam sustentarunt, ne sub eorum dicione esset. Praesentis participia propter rei praeteritae diuturnitatem. Cf. adn. V 75, 3. — *ὡς ἀναισθήτους*, tanquam insipientes ac rerum socordes.

§ 5. *πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν . . . σωτηρίαν*. De collocatione verborum cf. adn. I 35, 4. Deinde *ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις* iunge cum part. *ὑπάρχουσαν*. — *διὰ τὸ πλῆθος*, propter eorum multitudinem, per quam sociis carere possunt. — *παρασχήσειν*. Impersonaliter. Cf. adn. I 120, 3. — *τῷ ὑπόπτῳ*, ob suspicionem. — *ἔτι*, *noch einst*. Schol. *ποτέ*. Cf. Xen. Cyr. IV 2, 10. — *περανεῖ*, proficiet.

Cap. 87. § 1. *εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν*. Similiter *πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ* Plat. Apol. 20d et *ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν* ibid. 17b et iam Hom. Il. XXIV 407 *μοὶ πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον*. Latinos aliter loqui constat. — *ὑποπτευόμεθα*, scil. a vobis ex horum calumniis. Cf. 84, 3. — *ἀξιώσομεν πείθειν*, volemus (id est fere idem quod conabimur. Cf. adn. IV 66, 2) vobis persuadere.

§ 2. *πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν*. „Erat quidem in hac expeditione Atheniensium in Sicilia *πολυπραγμοσύνη* [ob quam saepe male audiebant] reprehendenda; sed legatus Atheniensis hic *πολλὰ πράσσειν* et paulo post *πολυπραγμοσύνην* Atheniensium non magis in vitio videtur ponere quam cum *πολυπράγμονες* prima et propria significatione vocabuli dicuntur quos reipublicae vel cuiusque muneris administratio multis negotiis implicat et multarum re-

ἀκινδύνως δουλείαν ἢ κἂν περιγενόμενοι μεθ' ἡμῶν τούςδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν."

Εὐφήμου ἀντιλογία,

81. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν· ὁ δ' Εὔφημος ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτὴς μετ' αὐτὸν τοιάδε.

ὃς πρῶτον μὲν ἀπολογεῖται περὶ τῆς ἀρχῆς ὡς εἰκότως οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσιν.

82. „Ἀφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει, τοῦ δὲ Συρακοσίου καθαψαμένου ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν ὡς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεί ποτε πολέμιοι τοῖς Δωριεῦσίν εἰσιν. ἔχει δὲ καὶ οὕτως· ἡμεῖς γὰρ Ἴωνες ὄντες Πελοποννησίοις Δωριεῦσι καὶ πλείοσιν οὖσι [καὶ] παροικοῦντες ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ τὰ Μη-

Cap. 82. § 2. παροικοῦσιν codd., nisi quod καὶ παροικοῦσιν om. Mosq. Cf. adn.
ἥκιστ' ἂν Aug. Cass. Mosqu. C. G. T. pr. Cl.

adn. 15. Non plane similia sunt verba χρημάτων βιαιότερον φορά 85, 2, ubi vid. adn. — κἂν περιγενόμενοι μεθ' ἡμῶν, cum nobiscum etiam facile superaturi sitis. Particula ἄν, ut infra, ad solum participium pertinet. Cum enim αἱρεῖσθαι sit verbum volendi, non dicendi aut putandi, ex eo infinitivus cum ἄν pendere nequit. — τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν, nostras inimicitias, ut τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν, vestram invidiam, Demosth. VI 3. Cf. adn. V 105, 1. — μὴ ἂν ... γενομένην, i. e. ἢ οὐκ ἂν ... γένοιτο.

Cap. 81. ὁ δ' Εὔφημος. De articulo, in quo respicitur ad 75, 4, vid. adn. II 67, 2. Euphemi orationem non totam probat Dion. Hal. p. 922.

Cap. 82. § 1. Ἀφικόμεθα. De aoristo cf. adn. I 73, 1. II 60, 1.

§ 2. αὐτὸς εἶπεν. Cf. 80, 3. — οὕτως. Hoc explicatur iis, quae sequuntur. — Πελοποννησίοις ... αὐτῶν ὑπακουσόμεθα. Qui codd. scripturam tuentur, mutatam esse putant in gen. αὐτῶν figuram orationis post interpositionem ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ, quae verba ideo non statim post ὄντες collocata sint, ut contraria contrariis, Ἴωνες ὄντες Πελοποννησίοις Δωριεῦσι, clarius opponantur, propter illam interiectionem autem postea pronomen αὐτῶν additum esse, idque in genetivo, quia ὑπακούειν et cum hoc casu et cum dativo coniungatur. Sed quanquam variare posse eiusdem verbi structuram in unius enuntiationis continuitate non omnino negamus (cf. adn. 85, 2), tamen exempla desunt, quibus probetur id licere ubi notio aliqua post interpositionem alio verbo repetatur. Ut

δικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον, αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκειούμεθα, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα, καὶ ὡς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι

§ 3. οἰκοῦμεν codd. Cf. adn.
ἀμυνόμεθα codd. multi et optimi. Cf. Matth. Gr. § 507, 1.
ἐς pro ὡς codd. Hoc reponendum esse et schol. ἀντὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν ostendit et Cassii Dionis imitatio XLVI 35, 2. LI 22, 6. Emend. Krueg.

enim cognoscatur eiusdem notionis repetitio, non differre consentaneum est casus eorum vocabulorum, quibus illa contineatur. Deinde hic interposita verba adeo non interrumpunt enuntiati ordinem atque progressum, ut additum αὐτῶν molestum sit, omissum minime desideretur. Itaque vitio infectum esse hunc locum nobis persuasum est. Iam Burges ἥκιστα πάντων, omnium minime, coniecit. Sed hoc ad sententiam non satis aptum est, cum de aliis, quorum imperium minus aversati sint Athenienses, hic cogitari nequeat; accedit quod in prosa oratione potius πάντων ἥκιστα quam ἥκιστα πάντων dicitur. Deinde Madv. in Advers. crit. I p. 327 ἥκιστα αὐτοί proposuit. Sed cum hoc quod explicandi causa addit: „primum tantum suam ipsorum libertatem se tueri voluisse Athenienses dicunt, deinde hinc ad principatum et imperium progressos" ipse Th. non dixerit, αὐτοί opposito caret. Eandem quam Madv. mutavit vocem Herw. in Stud. Thuc. p. 89 praeter rationem delet. Contra Class. αὐτῶν non temptandum esse contendit, quod de civitatibus, quae aliarum imperio pareant, ὑπακούειν cum dat. Th. non dixerit. Quod quanquam verum non esse exemplum ab ipso allatum 69, 3 demonstrat, tamen probamus quod αὐτῶν servandi causa παροικοῦντες rescripsit. Nam post οὖσι hoc facile in παροικοῦσιν transiit. Non autem assentimur in eo quod καί particulam ante παροικοῦσιν scriptam violentius ante Πελοποννησίοις transponit. Orto enim παροικοῦσιν haec facillime ex correctura addi poterat. Itaque omissa ea vertas: nos enim, qui Iones sumus, Peloponnesiis, qui Dores et plures sunt, vicini habitantes providimus, ut minime eorum imperio oboediremus.

§ 3. μετὰ τὰ Μηδικά. Haec non tam cum ναῦς κτησάμενοι (cf. I 14, 3 et ibi adn.) quam cum τῆς μὲν . . . ἀπηλλάγημεν cohaerere existimanda sunt. — οὐδὲν προσῆκον. Cf. 84, 1. adn. IV 64, 3. — τῶν ὑπὸ . . . ἡγεμόνες καταστάντες. Cf. I 95. — οἰκειούμεθα. Quod codd. habent οἰκοῦμεν dictum esse volunt pro διάγειν, vitam degere, conferentes II

τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φ
ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον
ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μ
καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθε
ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δουλεία
αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγ

83. Ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν
τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφα
τον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι
τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς ἐβ

§ 4. δουλεύειν H., quod, licet τὸ αὐτό sequatur, noli pra
Cf. adn. et Krueg. Gr. § 58, 3 adn. 7.

37, 1. VI 92, 5. Sed haec notio non solum hic nullius est ad sententiam momenti, sed etiam, ut recte animadvertit Class., exemplis allatis non satis comprobatur. Illis enim locis significatur, quo statu atque rerum condicione aliquis in republica habitet, isque rerum status addito epitheto adverbiali expressus est. Coniecturae tamen, quas fecit Class., ἰσχύομεν vel ἠρκοῦμεν, prorsus displicent. Alterum enim sic per se dictum vix intellegitur (aliud enim est 84, 3 αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους), neutrum litterarum similitudine commendatur aut sententia, quippe quae parum definita sit neque accuratam verbis τῆς μὲν Δ. . . . ἀπηλλάγημεν oppositionem efficiat. Multo leniore autem mutatione reponitur quod idem sententiae satisfaciat οἰκειούμεθα, scil. αὐτούς (cf. 76, 3. 77, 2). Sic enim orator dicit Athenienses eos, qui antea Persis subditi fuerint, impetrato summo imperio sibi vindicare, pro suis (sibi subiectis) habere. Cf. Herod. I 4 Ἀσίην οἰκηιεῦνται οἱ Πέρσαι. Plat. de Rep. 466c ἅπαντα τὰ ἐν τῇ πόλει οἰκειοῦσθαι. Non licet etiam minore mutatione οἰκειοῦμεν scribere, quod οἰκειοῦν est alicui proprium tribuere,

non sibi proprium tril
(cf. III 65, 3). Medii pas
habes I 36, 1. — φασίν.
76, 3. — δεδουλῶσθαι.
perfectum est.
§ 4. ἐπὶ τὴν μητρ
λιν. Cf. adn. 76, 3. —
ἡμᾶς. De praepositione
appositionem iterata cf. ad
53, 1. Matth. Gr. § 595
Krueg. Gr. § 57, 10 adn. 4. l
Gr. max. § 451, 2. — οὐκ
μησαν, non sustinue
se impetrare non potue
— δουλείαν . . . ἐβούλ
Simile est IV 29, 2, ubi cf
Cap. 83. § 1. ἄξιο
ὄντες κ. τ. λ., nostro
utentes (indem wir daz
rechtigt sind) etc. Cf. I
Cur utantur, duobus qua
quuntur membris ὅτι τε . .
ληνας et καὶ διότι . . . ἔβλ
explicatur, ubi inter se refe
ὅτι τε . . . καὶ διότι. Pra
inter se respondent τὲ ἅμ
ἅμα δέ, ut saepius τὲ .
(cf. adn. III 52, 2) et τὲ . .
δὲ καί I 25, 3. — καὶ
καί, et propterea
quod. — τοῦτο δρῶντε
ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ
θυμίαν ἀπροφάσιστον πα
μενοι. Ad hanc quae
δρῶντες verbis subest sente
accommodatur dativus τῷ Μ

τον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος
2 ὀρεγόμενοι. καὶ οὐ καλλιεπούμεθα ὡς ἢ τὸν βάρ-
βαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν ἢ ἐπ'
ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάντων τε
καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ
ἀνεπίφθονον τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορί-
ζεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ
ἐνθάδε παρόντες ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέ-
3 ροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσι
καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε,
εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι λόγου μὲν

Cap. 83. § 2. οὐ καλλιεπούμεθα F. Bas. Gr. rec. Lugd., οὐ καλλοεπούμεθα T. pr. Lugd., reliqui οὐκ ἄλλο vel οὐκ ἄλλῳ ἐπόμεθα. Cf. Valck. Diatr. in Eur. p. 291.
ταὐτὰ Pal., quod Bauero probatum receperunt Haack. et Class. Sed cf. adn.

Cf. Plat. Legg. 713 d οἷον νῦν ἡμεῖς δρῶμεν (i. e. οἵους νῦν ἡμεῖς ἄρχοντας ἐφίσταμεν) τοῖς ποιμνίοις et II 49, 5 τοῦτο ἔδρασαν (i. e. σφᾶς αὐτοὺς ἔρριψαν) ἐς φρέατα. — τῆς ... ἰσχύος. Articulo significatur ea potentia, qua opus est.

§ 2. οὐ καλλιεπούμεθα cet. Cf. V 89 ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν κ. τ. λ. De verbo καλλιεπεῖσθαι cf. Pseudo-Plat. Hipparch. 225 c. — εἰκότως ἄρχομεν. Duae causae, cur iure imperent, afferuntur enuntiatis ἢ ... καθελόντες et ἢ ... κινδυνεύσαντες. — τῶνδε. Significantur Iones atque insulani (82, 3). — ταῦτα, i. e. τὸ ἡμᾶς παρεῖναι. De neutr. plur. cf. adn. 17, 3. Hoc modo intellegendum esse ex ea quae infra (§ 4) sequitur explicatione cognoscitur, ubi Athenienses eo venisse dicuntur securitati suae atque amicorum libertati consulturi. Ita si est, ne praeter sententiae conexum de communibus in universum commodis cogitetur, scriptura ταὐτά repudianda est.

§ 3. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν ... ὑπονοεῖτε, contendimus autem haec ex iis (*wir sprechen dies aus auf Grund dessen*), quae hi calumniantur et vos maxime cum nimio metu suspicitis, i. e. non negamus quae hi nobis crimini vertunt et vos maxime timetis atque suspecta habetis (nos socios, qui Persarum imperio subiecti fuerunt, non in libertatem restituisse, sed sub nostram redegisse dicionem), sed concedentes iis ipsis probamus nos incolumitatis tuendae causa cum vestra utilitate huc venisse. De vi verbi ἀποφαίνειν cf. VIII 45, 6. Plat. Parm. 129 b; ἐξ ὧν = ἐκ τούτων ἃ et de praepos. ἐκ cf. 36, 3; de verbis ἐπὶ τὸ φοβερώτερον vid. adn. 34, 7. — εἰδότες . . . πράσσοντας. Orator generali enuntiatione exprimit quod de ipsis Camarinaeis cogitat. Cf. adn. 36, 2. De λόγου

ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχει[ρήσει] ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν, καὶ τὰ ἐν[θάδε] διὰ τὸ αὐτὸ ἥκομεν μετὰ τῶν φίλων ἀσφ[αλῶς] καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ π[α]θεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες.

καὶ ὅτι προσήκουσι σφίσιν οἱ Σικελιῶται, 84. Ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς οὐδὲν προσ[ῆκον] ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σῳζομένων ὑμῶ[ν καὶ] διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Σ[υρα]κοσίοις ἧσσον ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύ[ναμιν]

§ 4. ἥκειν codd. Cf. adn.

ἡδονῇ cf. III 88, 7 et ad παραυτίκα τερπομένους II 41, 4 ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει; τῇ ἐγχειρήσει idem fere est quod τῇ πράξει: ubi rem aggressi sint, actione. Iam vero si scriptoris consilium secuti quae in universum dicuntur ad ipsos Camarinaeos applicamus, haec fere est totius comprehensionis sententia: declaramus nos huc venisse nostrae securitatis causa idque cum vestro commodo atque ea re id probamus, quae ab his crimini nobis datur et vobis maxime timorem ac suspicionem affert, cum persuasum habeamus vos, ubi agendum sit, non speciosis horum criminationibus, sed vestris quae demonstraturi sumus commodis obtemperaturos esse.

§ 4. εἰρήκαμεν spectat ad 82, 3 νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα. — διὰ δέος] ... δέος λέγει τὸ περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας· ταύτης γὰρ ὀρεγόμενοι ὥρμησαν ἐπὶ τὸ ἄρχειν. Schol. Cf. adn. 75, 3. — καὶ τὰ ἐνθάδε ... κωλύσοντες cum antea orator non dixerit (vix enim quisquam τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει 82, 1 haec omnia contineri putaverit, et quod supra § 2 τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα legitur, hoc hic uberius explicatur), non quod in libris traditum es[t] ἥκομεν legendum esse a[...] Deinde μᾶλλον valet pot[...] τοῦτο est τὸ δουλωθῆνα[ι] vero sententiae rationem [...] mus, duae totius enuntiati sic sunt conectendae: ut diximus nos illic imp[...] metu commotos obti[...] ita eadem de causa h[...] nimus res cum amici[s] constituturi etc. Arg[...] tandi enim quam supra in rationem ita instituit, u[t] eodem metu, quo illic sec[...] causa socios sibi subiecer[...] hic eorum libertatem tnitur eamque sententiam deinde catius proximo cap., ubi quo[d con]tra dici potest refellit, perse[...]

Cap. 84. § 1. Ὑπολάβῃ μηδείς. Cf. adn. III 13 οὐδὲν προσῆκον, ut 8[...] γνοὺς ὅτι κ. τ. λ. Ca[...] fertur cur ita opinari ve[...] Itaque negatio non ad parti[...] pertinet. — καὶ διὰ τ[ὸ ...] Συρακοσίοις, et qui non debiles resistati[s ...] cusanis. Variavit orat[or] ut eius molestiam (καὶ ... ἀντεχόντων) vitaret. — [...] ad πεμψάντων et βλαπτο[...] simul pertinet. — πεμψά[ντων]

2 Πελοποννησίοις ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ καὶ τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπηκόους ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες
3 τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεύς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν καὶ χρήματα μόνον φέρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι.

1 85. Ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρον οὐδ' οἰκεῖον ὅ τι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ ἣν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἣν οἱ ἐχθροὶ

in oratione recta respondet futuro exacto Latinorum.

§ 2. προσήκετε ... ἡμῖν. „Non alieni estis nobis, non neglegendi, quia, ut Liv. inquit, per vestrum latus nos petimur." Bau. Callide orator hoc verbo hic paulo aliter (personaliter, ut dicunt) usus est atque antea, fingens quodammodo ex illa periculi communione necessitudinem quandam oriri utrorumque, cum cognationis necessitudo, ob quam Camarinaeorum res Atheniensibus curae essent, nulla esset. — μὴ ὑπηκόους praedicative = ὥστε μὴ ὑπηκόους εἶναι. Pariter ὡς δυνατωτάτους. — τοῖσδε, i. e. τοῖς Συρακοσίοις.

§ 3. τὰ ἐκεῖ, in rebus illic (in Graecia) gerendis. — καὶ αὐτοί. Καί hic esse vel, *auch wohl*, *schon*, adnotat Bau. Deinde de singulari ὁ Χαλκιδεύς vid. adn. 78, 1. — ὃν ἀλόγως ... ἐλευθεροῦν. Vid. adn. 76, 2, unde apparet ἀλόγως cum tota sententia cohaerere eamque hanc esse: ὃν ἡμᾶς δουλώσασθαι καὶ τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν ἄλογόν φησι. Cf. adn. 79, 2. — ξύμφορος. Personaliter, ut dicunt, positum est. Cf. VIII 96, 5. — χρήματα μόνον φέρων. Non naves. Cf. I 96, 1. Milites tamen suppeditaverunt. Vid. VII 57, 4. — καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι. Repete ex superioribus ξύμφοροι ἡμῖν (εἰσι).

Cap. 85. § 1. Ἀνδρὶ δὲ ... ξυμφέρον. Similia legimus in colloquio Atheniensium et Meliorum. Vid. maxime V 89. — οἰκεῖον. „Oportet hic significet cognatum; nam respicitur ad Chalcidenses Euboeae, quibus quamvis cognatis parum confidere ideoque arma committere non poterant." Bloomf. — πρὸς ἕκαστα, i. e. πρὸς ἑκάστους, ut Dukas. — μετὰ καιροῦ. Schol.: ἐν καιρῷ. Propr. ita ut observes opportunitatem. Cf. VIII 27, 3. — τοῦτο. Hoc illustratur iis, quae sequuntur.

καὶ ὅτι καὶ τοῖς Σικελιώταις λυσιτελεῖ ἡ ξυμμαχία καὶ οὐ σφίσιν ἀπιστεῖν χρή, ἀλλὰ τοῖς Συρακοσίοις.

διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή· καὶ γὰρ τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα, Χίους μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροκωχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πολλοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλλους δὲ καὶ πάνυ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους, διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον. ὥστε καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακοσίους

Cap. 85. § 2. *τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις* codd. plurimi et optimi; quod vulgo legitur *τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους* exigua nititur auctoritate. Cf. adn.

παροχῇ codd. Phot. *παροκωχή· παροχή παρὰ Θ.* Cf. Stahl. Quaest. gram. p. 14.

§ 2. *τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ... ἐξηγούμεθα.* De dat. cf. III 55, 4. adn. V 47, 7. Quod vero in appositione *Χίους κ. τ. λ.* est accusativus, de quo cf. I 71, 7, nolumus ideo hic quoque ex vulgata lectione accusativum recipere. Nam multo proclivius erat dat. in accus. quam hunc in illum mutare et certa exstant talis casuum variationis exempla. Cf. enim II 11, 7 *πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι ... πάσχοντάς τι ἄηθες ὀργὴ προσπίπτει*, ubi *πᾶσι* et *πάσχοντας* pariter ad *προσπίπτει* pertinere Class. intellexit, Eur. Med. 57 *ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ λέξαι μολούσῃ δεῦρο δεσποίνης τύχας* quaeque ibi a Weckleinio afferuntur exempla Iph. A. 491. Soph. OR. 353. Minus simile est 91, 7. — *Χίους καὶ Μηθυμναίους.* De illis cf. I 19. III 10, 5. VII 57, 4, de his III 50, 2. VII 57, 5. — *νεῶν παροκωχῇ αὐτονόμους.* Iidem verbis *οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρον, ναῦς δὲ παρέχοντες* designantur VII 57, 5. *χρημάτων βιαιότερον φορᾷ.* Significantur socii *φόρου ὑποτελεῖς*. *Βιαιότερον* cum *ἐξηγούμεθα* iunge. Cf. adn. 77, 2. — *ἄλλους δέ.* Intellegit Zacynthios et Cephallenios. Vid. VII 57, 7. — *ἐλευθέρως*, „i. e. *ἐλευθέρους ὄντας* vel *ὥστε εἶναι ἐλευθέρους*." Bau. Cf. VII 63, 4 et adn. II 64, 2.

§ 3. *καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακοσίους δέος.* Ex superioribus repetenda sunt verba *πρὸς τό*. Quaeritur autem, quae sit vis verborum *δέος ἔς τινα*. Nam cum Xenophon Anab. I 2, 18 *Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών* sic scripserit, ut *ὁ εἰς τοὺς βαρβάρους φόβος* sit metus, qui barbaris incutitur, etiam hic *δέος ἐς Συρακοσίους* interpretere timorem Syracusanis iniciendum. Sed huic explicationi obstat et quod inania relinquuntur verba *ὃ λέγομεν* et quod secundum superiora non id egerunt Athenienses, ut in timorem Syracusanos conicerent, sed ut caverent tantum, ne sibi essent metuendi. Respicitur enim ad 83, 4 *τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ (δέος) ἥκομεν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι.* Ergo teneamus Baueri explicationem: et propter metum de Syracusanis, ut *ἐς* sit quod attinet ad. Cf. Matth. Gr. § 578c. Similiter dixit *αἰδὼς ἐς Μυκη-*

δέος καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν καὶ βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος, οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν.

1 86. *Καὶ ὅτῳ ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον ἤ, εἰ περιοψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ*

§ 3. In plerisque libris male *καθίσταται* legitur, in Cass. Aug. Reg. Dan. *καθίστανται*.

Cap. **86.** § 1. In optimis libris mss. male *προσιόντες*.

ναίους Eur. Or. 101. Cf. de *πρός* praep. adnotata 80, 5. — *καθίστασθαι.* Pro subiecto cogites *ἡμᾶς*. — *ὑμῶν*. Non de solis Camarinaeis, sed de omnibus praeter Syracusanos Siciliensibus orator cogitat (cf. 87, 1), ut ostendit *ξυστήσαντες ὑμᾶς*, postquam vos consociaverunt. — *ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ . . . ὑπόπτῳ*, i. e. *ἐπὶ τῇ ἐς ἡμᾶς ὑποψίᾳ*. Cf. adn. 89, 1 et de *ἐπὶ* praep. adn. V 90. — *βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν*, vi aut etiam nullo resistente. Significatur enim *ἐρημία τῶν κωλυσόντων* (Dem. IV 49), quo sensu vocabulo usus est Dem. III 27. Ita recte interpretatus est Class. — *ἄρξαι.* Cf. adn. 6, 1. — *ἀνάγκη δέ*] *ἀνάγκη τὸ ἄρξαι Συρακουσίους τῆς ὅλης Σικελίας*. Schol. — *ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς*, si cum iis consociati eritis. — *οὔτε γὰρ . . . εὐμεταχείριστος.* „Nec enim tantae in unum collatae [rectius coniunctae] vires facile a nobis expugnari poterunt." Acac., cuius explanationem iure commendavit Bau. *Εὐμεταχείριστος* esse propr. *manageable, easy to be handled, easy to deal with* recte docent Bloomf. et Arn., ex quibus ille Xen. Anab. II 6, 20 *ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι*, hic *δυσμεταχείριστος* Herodot. VII 236 comparat.

Cap. **86.** § 1. *τὸ γὰρ πρότερον.* Vid. III 86. — *προσείοντες φόβον.* „*Προσείειν* dicuntur pastores, cum frondem manu quatientes pecus quo volunt ducunt. Vid. Casaub. ad Athen. I 19. Hinc fortassis potest duci *προσείειν φόβον*, quasi dicas metu ostenso aliquo compellere; vel ab iis, qui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant, quod *τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσείειν* dicit Aelian. V. H. XII 23." Duk. „Abr. quoque censet obversatam Thucydidi esse locutionem *προσείειν θαλλόν*." Beck. Id „ostendi verbo *ἐπηγάγεσθε* monet Ruhnken. ad Timae. p. 137, qui est de hac formula uberrimus." Goell. Praeter illum exempla huius usus verbi *προσείειν* adscripserunt Matth. et Pflugk. ad Eur. Hel. 445. Quod autem ad originem translationis attinet, „alienior ab

κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ᾧπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν, εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας, ἐποικοῦντες ὑμῖν ἀεί τε ἐπιβουλεύουσι καί, ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου, οὐκ ἀνιᾶσιν (ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ ἐς Λεοντίνους), καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα

h. l. fuerit notio τοῦ προσσείειν θαλλόν ut rei gratae atque ad se allicientis, cum hic de re horribili magis et periculosa dicatur." Bloomf. Accedit quod alia quoque cum σείω copulata verba, in quibus de θαλλῷ cogitari non quit, ἀνασείειν et ἐπισείειν, cum subst. φόβον iungi Duk. docuit. Add. Iacobs. ad Attic. p. 16 ed. VI, qui ab aegide quassa hoc dicendi genus repetit. Cf. Lat. incutere metum et adn. V 17, 2. Cum φόβον huic explanationi, superius ἐπηγάγεσθε alteri convenientius sit, Thucydides duas translationes diversas non bene coniunxisse videatur; ἐπάγεσθαι tamen translatum verbum dici vix potest. — ὅτι. Cf. Matth. Gr. § 520 adn. 1 et de coniunctionis collocatione Krueg. Gr. § 56, 1 adn. 6. Paulo ante de infin. cf. adn. I 35, 4.

§ 2. ᾧπερ καί. Cf. Krueg. Gr. § 69, 32 adn. 13. — πρός iunge cum comparativo μείζονι, ut sit ratione habita, si comparaveris. — ὑποπτεύεσθαι, scil. ἡμᾶς.

§ 3. ἡμεῖς μέν γε. De γέ particula sententias iungente cf. adn. III 63, 2. — μὴ μεθ' ὑμῶν = ἄνευ ὑμῶν (cf. adn. IV 130, 6), scil. τῶν Σικελιωτῶν (cf. adn. 85, 3). — κατεργασαίμεθα, scil. ὑμᾶς, τοὺς Σικελιώτας. — κατασχεῖν. Cf. adn. 11, 1. — καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς ... ἠπειρωτίδων] καὶ οὐ δυνάμενοι φυλάττειν πόλεις μεγάλας καὶ παρασκευὴν ἠπειρωτικὴν παρεσκευασμένας, τουτέστιν ἱππεῦσι καὶ πεζῷ ἰσχυούσας, αὐτοὶ ναυτικοὶ ὄντες. Schol. Similiter ἠπειρῶτις I 35, 5. — τῆς ἡμετέρας παρουσίας. „Est abstractum pro concreto ἡμῶν παρόντων." Bau. — ἐποικοῦντες. De infesta et hostili vicinitate, ut VII 27, 3. — ἑκάστου, scil. τοῦ ἐπιβουλεύματος. Cf. adn. V 47, 6. Non probamus rationem eorum, qui interpretantur cum in quemque occasionem nacti sunt. Nam gen. ἑκάστου hic in quemque valere posse non credimus. Sed forsitan ἕκαστον legendum sit. — ἔδειξαν ... Λεοντίνους, ediderunt autem iam eius rei et alia documenta et ea quae ad Leontinos pertinent. De accusativis cf. adn. 17, 1 et de τὰ ἐς adn. V 39, 3.

§ 4. ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας ... εἶναι, contra eos qui haec impe-

κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ ξυμμάχων ἀεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν, ὑμῖν δ' οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας ἀμύνασθαι· ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ καὶ σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν.

1 87. Ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε ξυγκεφαλαιώσεις καὶ δεήσεις.
διαβολαῖς ἀναπείθεσθε μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι ἐν κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες ἀξιώσομεν
2 πείθειν. φαμὲν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα, πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι

diverunt et adhuc Siciliam sustentarunt, ne sub eorum dicione esset. Praesentis participia propter rei praeteritae diuturnitatem. Cf. adn. V 75, 3. — ὡς ἀναισθήτους, tanquam insipientes ac rerum socordes.

§ 5. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν . . . σωτηρίαν. De collocatione verborum cf. adn. I 35, 4. Deinde ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις iunge cum part. ὑπάρχουσαν. — διὰ τὸ πλῆθος, propter eorum multitudinem, per quam sociis carere possunt. — παρασχήσειν. Impersonaliter. Cf. adn. I 120, 3. — τῷ ὑπόπτῳ, ob suspicionem. — ἔτι, noch einst. Schol. ποτέ. Cf. Xen. Cyr. IV 2, 10. — περανεῖ, proficiet.

Cap. 87. § 1. εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Similiter πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ Plat. Apol. 20d et ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν ibid. 17b et iam Hom. Il. XXIV 407 μοὶ πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον. Latinos aliter loqui constat. — ὑποπτευόμεθα, scil. a vobis ex horum calumniis. Cf. 84, 3. — ἀξιώσομεν πείθειν, volemus (id est fere idem quod conabimur. Cf. adn. IV 66, 2) vobis persuadere.

§ 2. πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν. „Erat quidem in hac expeditione Atheniensium in Sicilia πολυπραγμοσύνη [ob quam saepe male audiebant] reprehendenda; sed legatus Atheniensis hic πολλὰ πράσσειν et paulo post πολυπραγμοσύνην Atheniensium non magis in vitio videtur ponere quam cum πολυπράγμονες prima et propria significatione vocabuli dicuntur quos reipublicae vel cuiusque muneris administratio multis negotiis implicat et multarum re-

πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα, ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ ἥκειν. καὶ ὑμεῖς μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι τῶν ἡμῖν ποιουμένων μήθ' ὡς σωφρονισταί, ὃ χαλεπὸν ἤδη, ἀποτρέπειν πειρᾶσθε, καθ' ὅσον δέ τι ὑμῖν τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τούτῳ ἀπολαβόντες χρήσασθε, καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτά, πολὺ δὲ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ, κἂν ᾧ μὴ ὑπάρχομεν, ὅ τε οἰόμενος ἀδικήσεσθαι καὶ ὁ ἐπιβουλεύων διὰ τὸ ἑτοίμην

Cap. 87. § 4. καὶ pro κἂν codd. Cf. adn. Deinde γρ. ἄρχομεν H. s. v. Cf. schol., qui ἐν πάσῃ γὰρ γῇ καὶ ἧς οὐκ ἄρχομεν, et Vall., qui etiam ubi non imperamus interpretatur. Sed hi fortasse vulgatae hanc sententiam subiciendam esse putaverunt; certe illi scripturae parum favet compositio verborum.

rum varietate distrahit." Duk. — οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δέ. „Perissologiam vocat Abr. et exemplis illustrat. Hic tamen non redundabat infitiatio diversi, sed inserviebat opprobrio revincendo. Nec magis haec fuerit perissologia quam dicentis: non mea, sed tua causa facio; ... aut: non solus, sed cum pluribus adest ... Hanc perissologiam quis dixerit? Immo oratorium plane sit et consilio aptum . . . Cic. Ep. ad Qu. Fr. I 1 init. superioribus litteris non unis, sed pluribus. [Strab. p. 146 οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα.] Amplificationis hoc genus est per diversum." Bau. „Aesch. Choeph. 825 ἥκω μὲν οὐκ ἄκλητος, ἀλλ' ὑπάγγελος." Bloomf.

§ 3. σωφρονισταί. Cf. adn. III 65, 3. — πολυπραγμοσύνης. „Multarum rerum studium πολυπραγμοσύνην appello, quae non potest uno exprimi vocabulo Latino, ut A. Gellius XI 16 docet. Is ibidem πολυπραγμοσύνην ait esse ad multas res aggressionem earumque actionem." Acac. „Utitur autem vocabulo ab inimicis Atheniensium usurpato." Bloomf. Cf. adn. III 61, 1, sed etiam paulo ante adn. — τὸ αὐτό. Ut Lat. idem est item, simul. Cf. IV 17, 1. — τούτῳ ἀπολαβόντες χρήσασθε. Ἀπολαβεῖν esse decerpere, excerpere ex re quod sit in rem tuam adnotat Bau. Cf. Plat. Gorg. 495e περὶ ὅτου βούλει τοῦ σώματος ἀπολαβὼν σκόπει, de Rep. 392e. 420c. Τοῦτο est τὸ προθύμως τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν. Ceterum pro τούτῳ usitatius erat τοῦτο. Vid. adn. I 1, 2 extr., sed etiam ad. II 42, 4 et adn. V 69, 1 et VIII 87, 4.

§ 4. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ. Collocatio verborum iterato πᾶς effecta est. Cf. 79, 2. VII 57, 5. — κἂν ᾧ μὴ ὑπάρχομεν, vel in eo loco, in quo non praesto sumus, non adsumus. Alia hic est praepositionis omissio quam I 28, 2 (plane alienum est quod Class. affert I 6, 5), quod, cum

ὑπεῖναι ἐλπίδα τῷ μὲν ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ' ἡμῶν, τῷ δέ, εἰ ἥξομεν, μὴ ἀδεὲς εἶναι [κινδυνεύειν], ἀμφότεροι ἀναγκάζονται ὁ μὲν ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ' ἀπραγμόνως σῴζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν

ἀδεεῖς codd. Cf. adn.

καί particula gradatio accedat, hoc enuntiatum per se accipiendum, non cum superioribus arcte coniungendum est. Quare κἂν ᾧ recte coniecit Krueg. — ὑπεῖναι ἐλπίδα. Ἐλπίς hic vox media est et exspectationem et boni et mali eventus significat. *Subesse* spem etiam Latini dicunt. De infinitivis qui sequuntur cf. adn. IV 70, 2. — ἀντιτυχεῖν. Ἀντί Haack. explicat spectare ad iniuriam adversarii compensandam auxilio Atheniensium. — μὴ ἀδεὲς εἶναι, rem metuendam, periculosam fore. Cf. Dem. XVI 22 οὐ γὰρ ἔγωγ' ἀδεὲς τοῦθ' ὑπολαμβάνω τῇ πόλει. Quod in libris ms. traditum est ἀδεεῖς εἶναι κινδυνεύειν magna laborat obscuritate. Dubitatur enim, utrum ἀδεεῖς ad Athenienses relatum non metuendos significet, an ad eos qui insidiantur applicatum non metuentes valeat. Sed illud si statuamus, cum interpretandum sit: periculum fore, ne Athenienses metuendi sint, κινδυνεύειν sententiam attenuat. Nam insidiantes exspectant profecto Athenienses, si venerint, sibi metuendos fore, non eius rei tantum periculum futurum esse. Altera autem ratione non solum molestissimus est accus. plur. ἀδεεῖς, qui licet κατὰ σύνεσιν explicetur, tamen sententiae perspicuitati inutiliter officit, sed etiam infinitivus κινδυνεύειν, si eum secundum Krueg. Gr. § 55, 3 adn. 18 positum putas (se verituros esse periclitari. Cf. Xen. Anab. II 4, 3), ad sententiam non convenit, et etiamsi hic κινδυνεύειν idem sit atque μὴ κινδυνεύωσι, ne sic quidem quae evadat sententia idoneam vim habeat, cum insidiantes ipsum periculum exspectent, non periculi metum; nec minus sententia debilitetur, si cum eadem significatione ἀδεεῖς εἶναι a κινδυνεύειν pendere velimus. Accusativi quidem plur. difficultatem sustulerunt Reisk. et Dobr. ἀδεές conicientes, sed restat quod sententiae vim infringat κινδυνεύειν. Nam quod Dobr. intellegit: periculum fore, ne id sit formidabile, tam incerta exspectatione haud facile quisquam, nisi ignavus sit, a conatu desistat. Class. ἀδεεῖ scripsit κινδυνεύειν item servans. Sed licentius interpretatur: sibi timendum esse ne in periculosum nobiscum certamen incidat. Sane vellemus nobis exemplis demonstrasset post verba timendi infinitivum idem valere atque enuntiatum a μή coniunctione pendens (V 103, 3 φοβεῖσθαι in putandi sensum transit, ut ostendit qui sequitur infin. futuri) et ἀδεᾶ εἶναι non solum esse eum qui non timeat (III 10, 4), sed etiam eum cui non timendum sit, et κινδυνεύειν valere posse in periculosum certamen incidere. Nobis ἀδεές placet, modo deleatur quod sententiae vim inepte deminuit κινδυνεύειν, quippe quod locutionis μὴ ἀδεὲς εἶναι interpretamentum esse manifestum sit.

§ 5. ταύτην οὖν τὴν ... ἀσφάλειαν = ταύτην οὖν τὴν ἀσφάλειαν ἣ κοινὴ ... πάρεστι, hanc igitur petenti

μὴ ἀπώσησθε, ἀλλ' ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν [τοῖς Συρακοσίοις] ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀντεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε."

οἱ Καμαριναῖοι ψηφίζονται μηδετέροις ἀμύνειν.

88. Τοιαῦτα δὲ ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ Καμαριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε. τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὖνοι ἦσαν, πλὴν καθ' ὅσον [εἰ] τὴν Σικελίαν ᾤοντο αὐτοὺς δουλώσεσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις

Cap. 88. § 1. καὶ pro εἰ Lugd. Cf. adn.

et vobis communiter nunc oblatam securitatem. — ἐξισώσαντες, scil. τὴν ἀσφάλειαν τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν: postquam eam utrisque aequalem (communem) reddidistis, i. e. postquam nobis pariter atque vobis tutum praesidium societate nobiscum renovata paravistis. Non apte iungitur ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις. Nam quod intransitivum esse volunt ἐξισώσαντες, duobus nititur exemplis. Alterum est Soph. El. 1194 μήτηρ καλεῖται, μητρὶ δ' οὐδὲν ἐξισοῖ, ubi ἐξισοῦν est aequare aliquem, quae significatio hic non admittitur. Alterum V 71, 3 dubium est (cf. adn.), sed licet ad eius similitudinem ἐξισώσαντες hoc loco significare possit ἐξισωθέντες καὶ ὁμοιωθέντες, ut interpretatur schol., tamen postquam pares facti estis reliquis vix tantum valere potest quantum postquam pariter atque reliqui nobiscum societatem fecistis. Nam quod τοὺς ἄλλους ceteros esse volunt, qui cum Atheniensibus societatem inierint (Leontinos Segestanos Catinenses), id ipsum quod explicandi causa addunt nullo modo neque hic indicatum est neque ex reliqua oratione cognoscitur. Quare cum τοῖς ἄλλοις ab ἐξισώσαντες separandum sit, cum ἀντεπιβουλεῦσαι id iungi necesse est et τοῖς Συρακοσίοις scriptoris verbis eximi. Cum enim τοῖς ἄλλοις dicit, ipsos Syracusanos praecipue designat. Nam aliis quoque locis Th. de aliis hominibus in universum loquitur, ubi de certis quibusdam cogitat. Sic 12, 1 τοῦ πέλας ad Athenienses spectat et IV 64, 2 τοὺς ἄλλους potissimum Sicilienses esse quod sequitur ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν ostendit. Herw. Stud. Thuc. p. 89 ἐξ ἴσου σωθέντες coniecit, quod propter aoristi participium sententiae male convenit. — ἀντεπιβουλεῦσαι . . . μεταλάβετε, vicissim insidias aliquando pari modo facere ratione mutata instituite. Ἀντεπιβουλεῦσαι dicit, quod φυλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐπιβουλεύοντας cogitatur; ἀντί τινος μεταλαμβάνειν proprie est aliquid aliqua re permutare (cf. I 120, 3. Isocr. VII 71) et infinitivus hoc verbum similiter sequitur atque μεταγιγνώσκειν I 44, 1, in cuius sententiam hic transit.

Cap. 88. § 1. Τοιαῦτα δέ. Cf. adn. I 44, 1. — πλὴν καθ' ὅσον εἰ. „Redundat εἰ post καθ' ὅσον, ut in εἰ μὴ εἰ." Bau. Neque hoc simile neque quod facilius compares καθ' ὅ τι εἰ V 76, 3, ubi vid. adn. Εἰ Reisk. deleri iussit et Haack. uncis inclusit ex scholio, ubi πλὴν εἰ, ortum ratus. Mire Class. putat εἰ ideo necessarium esse, ne Camarinaei credant Athenienses

*ἀεὶ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι· δεδιότες δ' οὐχ
ἧσσον τοὺς Συρακοσίους ἐγγὺς ὄντας μὴ καὶ ἄνευ
σφῶν περιγένωνται, τί τε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς
ὀλίγους ἱππέας ἔπεμψαν καὶ τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς
ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακοσίοις μᾶλλον ἔργῳ, ὡς
ἂν δύνωνται μετριώτατα, ἐν δὲ τῷ παρόντι, ἵνα
μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι νεῖμαι, ἐπειδὴ
καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀπο-*
2 *κρίνασθαι ἴσα ἀμφοτέροις. καὶ οὕτω βουλευσάμενοι
ἀπεκρίναντο, ἐπειδὴ τυγχάνει ἀμφοτέροις οὖσι
ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ὤν,
εὔορκον δοκεῖν εἶναι σφίσιν ἐν τῷ παρόντι μηδετέ-
ροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον.*
3 *Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρ-* *Ἀθηναῖ[…] καὶ πρὸς τ[…]*

δοκῶσιν εἶναι codd. Emend. Bekk. ex coniectura Dukeri et Valck. ad Eurip. Fragm. p. 77. Valla: ne minoris facere viderentur Athenienses. Vulgatam male tuetur Bernh. Synt. p. 337. Ex ea excidisse *εὔνοι* ab *εἶναι* absorptum minus probabiliter coniecit Dobr.

§ 3. *τὸ καθ'* M. Reg. D. m. Dan. pr. Cass. corr. Aug. „In scriptura manuscriptorum, qui habent *τὸ καθ' ἑαυτούς*, hic sensus est: pro virili vel omni ope, ut hic Valla; ut in *τὸ κατ' ἐμέ* et aliis huius generis. [Cf. Matth. Gr. § 283.] Vulgata tamen satis defendi potest. Herodianus III 1 *ὁ μὲν δὴ Νίγρος οὕτως ἐξήρτυε τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀσφαλέστατα καὶ προμηθέστατα.*" Duk. Respondere infra *τὰ πρὸς τ. Σ.* adnotat Bau.

revera Siciliam subacturos esse. Nam eam opinionem illis non omnino constitisse ipsum *καθ' ὅσον*, quatenus, ostendit. *Καί*, quod pro eo Lugd. habet, pariter non aptum videtur. *Πλὴν καθ' ὅσον* sine illo *εἰ* legimus VI 54, 6. 82, 3. — *κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι.* Solito inter accolas odio Tac. Hist. V 1. Cf. supra IV 92. — *οὐχ ἧσσον.* Cf. adn. 78, 1. — *τοὺς ὀλίγους ἱππέας.* Cf. 67, 2, ubi cum praeter hos sagittarii commemorentur, *καὶ τοξότας* excidisse Krueger coniecit. — *ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται.* „*Ἔργῳ δ' ὡς* Valla." Krueg. *Ὡς δ' ἂν* malebat Abr. Neutra coniectura opus videtur, si superius *μέν* non ad unum *ὑπουργεῖν*, sed ad totum enuntiatum spectare censemus, sic ut *τὸ λοιπὸν ὑπουργεῖν μὲν ἔργῳ* et *ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ ἀποκρίνασθαι* inter se respondeant, ubi non redundare *λόγῳ* ex contrario *ἔργῳ* apparet. — *ἔλασσον ... νεῖμαι*, minus tribuisse. Cf. adn. III 3, 1. Ita igitur Camarinaei respondere instituerunt, ut, cum Syracusanis auxilium mitterent, Athenienses non posthabuisse viderentur.

§ 2. *ἀμφοτέροις ... ξυμμάχοις.* Cf. 75, 3.

Σικελοὺς πράσσουσί τε καὶ στρατεύουσι καὶ ἄλλοσε πέμπουσι περὶ ξυμμαχίας.

τύοντο ἐς τὸν πόλεμον, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἔπρασσον, ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι προσχωρήσονται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικελῶν, ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακοσίων, οὐ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν· τῶν δὲ τὴν μεσόγειαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότερον ἀεὶ ⟨αἱ⟩ οἰκήσεις εὐθύς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν, καὶ σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι καὶ εἰσὶν οἳ καὶ χρή-

§ 4. *οἱ πολλοὶ* codd. Cf. adn.
ἀφεστήκεσαν codd. multi. Cf. ad. IV 26, 7.
μεσόγεαν Mosqu. *μεσόγαιαν* reliqui. Cf. L. Dindorf. praef. ad Polyb. I p. L.

§ 3. *ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατ.*, dum apud Naxum in castris sunt. De re cf. 74, 2, de perfecti participio IV 129, 3. adn. V 55, 4. — *τὰ πρὸς τοὺς Σικελούς.* Cf. II 17, 4. Krueg. Gr. § 50, 5 adn. 12.

§ 4. *πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον.* Audi ἢ ἐν τῇ μεσογείᾳ καὶ τοῖς ὀρεινοῖς. — *οὐ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν.* Servata codd. lectione *οἱ πολλοὶ ἀφίστασθαι* hic non posse sonare deficere et e sententia a contraria *εὐθὺς . . . ἦσαν* non satis diversa colligi potest et ex iis, quae 103, 2 leguntur, certissimum est. Quare hoc verbum interpretantur abhorrere, alienum esse, ut genetivo rei addito dici vidimus ad IV 118, 9. „Omissio genetivi“, inquit Arn., „est quidem memorabilis, sed *τῶν Ἀθηναίων* audiendum est ex iis quae sequuntur *μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν.* Cf. Demosth. XIX 45 *ἐγὼ δὲ ἀφίσταμαι.*“ Sed cum hoc supplementum dure nec sine ambiguitate ex iis quae sequuntur repetatur et *ἀφίστασθαι*, cuius tempus esse *ἀφειστήκεσαν* Bloomfieldium non vidisse mirum est, ubicunque aut solum aut addito genetivo nationis legitur, deficere apud Thucydidem significet, „omnino considerandam opinor coniecturam Guil. Canteri, qui Nov. Lection. VIII 16 pro *οἱ πολλοὶ* reponendum censet *οὐ πολλοί.* Nam verisimile ait esse eos, qui aliorum imperio parebant, difficulter dominos mutare potuisse, eos autem, qui libertate fruebantur, multo se facilius ad quascunque vellent partes contulisse.“ Duk. Hanc emendationem nunc recepimus. — *τῶν τὴν μεσόγειαν ἐχόντων.* Ex his nonnulli nominantur VII 32, 1. — *αὐτόνομοι . . . καὶ πρότερον ἀεὶ ⟨αἱ⟩ οἰκήσεις* cet. „Sic [secundum Abr.] ordinaverim: [αἱ] *δὲ οἰκήσεις τῶν ἐχόντων τὴν μεσόγειαν, οὖσαι καὶ πρότερον ἀεὶ αὐτόνομοι, εὐθὺς ἦσαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων, πλὴν ὀλίγοι (ἄνθρωποι,* per synesin.)“ Bau., qui de *οἰκήσεως* voce comparat I 6, 1. Recte Dukas: *οἰκήσεις δὲ εἶπεν καὶ οὐχὶ πόλεις διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἴσως τείχη, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ἦσαν τυχὸν τοῖς σκηνίταις.* Arn. Platonem (de Legg. 681a) hoc vocabulo usum esse docet de iis domiciliis, quae in primordiis societatis et vitae civilis homines coniunxerint. Articulus Bekk. auctore addendus est, quod numero plurali hic singula Sicu-

5 ματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι
στρατεύοντες τοὺς μὲν προσηνάγκαζον, τοὺς δὲ
καὶ ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, φρουρούς τε πεμπόν-
των καὶ βοηθούντων, ἀπεκωλύοντο· τόν τε χειμῶνα
μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς Νάξου ἐς τὴν Κατάνην καὶ
τὸ στρατόπεδον, ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρα-
6 κοσίων, αὖθις ἀνορθώσαντες διεχείμαζον. καὶ
ἔπεμψαν μὲν ἐς Καρχηδόνα τριήρη περὶ φιλίας,
εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖσθαι, ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς
Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ
αὐτῶν ξυμπολεμεῖν. περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς
Σικελοῖς καὶ ἐς τὴν Ἔγεσταν πέμψαντες ἐκέλευον
ἵππους σφίσιν ὡς πλείστους πέμπειν, καὶ τἆλλα
ἐς τὸν περιτειχισμόν, πλινθία καὶ σίδηρον, ἡτοί-
μαζον, καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ἑξόμενοι τοῦ
πολέμου.
7 Οἱ δ' ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα τῶν Συρακοσίο
Συρακοσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις τούς τε Ἰτα- δὲ Κορίνθ
ψηφίζοντ

§ 5. ἀπεκώλυον codd. Emend. de Doederleinii coniectura in Symb. philol. Helvet. I p. 244 facta Bekk. Activum a Krueg. ad Dion. p. 118 non recte audito προσαναγκάζεσθαι defensum est.

lorum domicilia omnia comprehenduntur. Atque eo nomine diversi sunt loci a Class. ad excusandam articuli omissionem allati (I 3, 1. 11, 1. 12, 3. 23, 1. 4. 36, 2. IV 18, 2. VI 82, 1), ubi post praegressum genetivum articulus abest. Etiam propter interpositum participium hic locus cum illis non est comparandus. Transitus ad masculinum ὀλίγοι, in quo adeo haesit Bloomf. in ed. 2, ut temeraria coniecerit, in vv. πλὴν ὀλίγοι non durior est quam I 7 et in exemplis ibi adscriptis. — εἰσὶν οἳ. „Saepius dicitur ἔστιν οἳ. Sed εἰσὶν οἳ etiam VII 44, 8 et intercedente particula II 49, 8 εἰσὶ δ' οἳ." Duk. Cf. Matth. Gr. § 482 adn. 1. Krueg. Gr. § 61, 5 adn. 1.

§ 5. τοὺς δὲ καὶ . . . ἀπεκωλύοντο. Ad sermonis integritatem efficiendam audienda esse verba (μὴ) προσαναγκάζειν docet Goell. comparans 102, 2 τὸ μὲν προτείχισμα αἱροῦσι . . . αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν, ubi audi αἱρεῖν. Cf. 91, 4. — ὃ κατεκαύθη. Vid. 75, 2.

§ 6. Τυρσηνίαν. Hoc nomen falso nonnulli intellexerunt. „Est Etruria, id est regio ad septentrionem a Tiberi spectans; in meridiem versus a Tiberi generale nomen fuisse Ὀπικὴν supra vidimus 4, 5." Arn. — σίδηρον. Cf. adn. IV 69, 2. — καὶ ὅσα ἔδει cum verbis πλινθία καὶ σίδηρον iunge. Cf. adn. 71, 2. 76, 3.

§ 7. Οἱ δ' ἐς . . . ἀποσταλέντες πρέσβεις. Vid. 73, 2.

τε βοηθεῖν καὶ πρέσβεις ξυναποστέλλουσιν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. ἐκεῖ δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης παραγίγνεται.

λιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν μὴ περιορᾶν τὰ γιγνόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι ὥστε πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν, καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκείνους ξυναναπείθοιεν τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὠφελίαν τινὰ πέμπειν. καὶ οἵ τε ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν ξυμφυγάδων, περαιωθεὶς τότ' εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορτικοῦ ἐκ τῆς Θουρίας ἐς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἐλθών· ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν

§ 9. φορτηγικοῦ, φορτητικοῦ, φορτικοῦ libri, nisi quod φορτηκοῦ M., φορτήγου Lugd. F. Cf. Poll. I 83 φορτίς, φορτηγός, φορτηγικὸν πλοῖον καὶ ὡς Θουκυδίδης φορτικόν.

— *ἐπιβουλευόμενα*. De hoc usu passivi vid. Krueg. Gr. § 52, 5 adn. 5.

§ 8. *ὥστε*. Cf. V 17, 2. VIII 79, 1. Matth. Gr. § 531, 1 adn. 2. — *τὸν ... αὐτοῦ πόλεμον*. Cf. adn. 34, 3. 73, 2.

§ 9. *μετὰ τῶν ξυμφυγάδων*. Qui supra 61, 6 *οἱ ξυνδιαβεβλημένοι* et paulo post *οἱ μετ' αὐτοῦ* vocantur. Ex his unum eodem nomine utentem consobrinum eius fuisse docet Arn. cf. Xen. Hell. I 2, 13. — *τότ' εὐθύς*. *Τότε* est eo quo dixi tempore, et respicitur ad 61, 7. — *ἐς Κυλλήνην ... Λακεδαίμονα*. Argos eum prius se contulisse et inde expostulantibus Atheniensibus Lacedaemonem confugere coactum esse dicit Isocr. XVI 9. Vid. Plut. Alc. 23. Diod. XIII 5, 7. Polyaen. I 40, 6. Iust. V 1. At Nepos Alc. 4 primum Elidem, deinde *Thebas* venit. — *ἔπειτα ὕστερον*. Cf. adn. II 9, 2. — *μεταπεμψάντων*. Cf. adn. I 112, 3. — *τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πρᾶξιν*. Vid. V 61 sqq., etsi Haack. et Bloomf. ad V 43 sqq. putant respici, quod quanquam propter prox. cap. § 3 non improbabile videatur, quae illic geruntur *Μαντινικά* appellari vix possunt. Add. VI 16, 6. „Usitatior constructio *περὶ τὰ Μαντινικά*, ut mox 89, 2.“ Dobr. *Περί* cum accusativo et *περί* cum genetivo iungendum etiam alibi inter se permutantur. Cf. 53, 1. 2. Xen. Memor. I 1, 20. Bernh. Synt. p. 261.

10 πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων τούς τε Κορινθίους καὶ τοὺς Συρακοσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέσβεις πέμπειν ἐς Συρακούσας κωλύοντας μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρμησε λέγων τοιάδε.

1 89. „Ἀναγκαῖον περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ
2 ὑπόπτῳ μου ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἐμῶν προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν κατά τι ἔγκλημα ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα τε καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ διατελοῦντός μου προθύμου ὑμεῖς πρὸς Ἀθη-

λόγος Ἀλκιβιάδου, ὃς πρῶτον μὲν περὶ τῆς ἑαυτοῦ διαβολῆς λέγει

§ 10. κωλύσοντας pauci nec boni codd. Cf. adn.
Cap. 89. § 2. τῶν δ' ἡμῶν codd., mei Valla. Cf. adn.

§ 10. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων. De hac cf. adn. I 67, 3. — τὰ αὐτὰ ... δεομένους. Cf. adn. I 32, 2. — καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων. „Intell. τῶν ἄλλων τῶν ἐν τ. Quippe et Ephori ἐν τέλει." Bau. Est igitur figura orationis ad I 116, 3 illustrata. — κωλύοντας. De praesentis participio cf. adn. III 52, 2. — παρώξυνέ τε ... καὶ ἐξώρμησε. De synonymorum per τὲ καί iunctura cf. ad. IV 41, 2.

Cap. 89. § 1. περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς, de mea criminatione, *von meiner persönlichen Verunglimpfung*, de quo usu possessivi cf. adn. I 38, 2. — ἐς ὑμᾶς iunge cum εἰπεῖν. Cf. adn. I 23, 6. — τῷ ὑπόπτῳ μου] ... διὰ τὸ ὑποπτεύειν με, τῇ κατ' ἐμαυτὸν ὑποψίᾳ. Schol. Cf. 85, 8.

§ 2. τῶν δ' ἐμῶν προγόνων. In codd. scriptura, quam interpretantur nostrorum maiorum, offensioni est collocatio pronominis personalis ἡμῶν, quae ad I 144, 1 et III 22, 6 adnotatis non satis defenditur, atque de gente sua universa Alcibiades aptius infra quam hic loquitur, simpliciter pro singulari autem alibi certe pluralis ἡμεῖς apud Thuc. non legitur. Ob quae omnia placet Haackii coniectura ἐμῶν. In δὴ ἐμῶν, quod Reisk. proposuit, haud iniuria Class. δή displicet. De δέ idem confert I 37, 2. — τὴν προξενίαν ... ἀπειπόντων. Cf. V 43, 2 et Plut. Alc. 14. — ἀναλαμβάνων. Ut imperfectum (vid. adn. I 134, 1), ita praesentis participium non raro de re incepta, quae eventu caruerit, legitur. Cf. adn. 49, 3. Bernh. Synt. p. 370. — τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. De ἐκ praepos. cf. VII 27, 2. Krueg. Gr. § 50, 8 adn. 13. Τὴν περὶ Πύλον ξυμφοράν vocat VII 18, 1. — διατελοῦντος ... προθύμου. Cf. adn. 1

ναίους καταλλασσόμενοι τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθ δύναμιν, δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτι περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ : τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου καὶ ἄλλα ἠναντιούμην ὑμῖν ἐβλάπτεσθε. καὶ νῦν τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν οὐκ εἰκότως ὠργί μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν ἀναπειθέσθι εἴ τις, διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμην μᾶλ χείρω με ἐνόμιζε, μηδ' οὕτως ἡγήσηται ὀρ ἄχθεσθαι. τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεί ποτε διάφ ἐσμεν, πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύ δῆμος ὠνόμασται· καὶ ἀπ' ἐκείνου ξυμπαρέμι ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. ἅμα δὲ τῆς λεως δημοκρατουμένης τὰ πολλὰ ἀνάγκη ἦν παροῦσιν ἕπεσθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἀκολα ἐπειρώμεθα μετριώτεροι ἐς τὰ πολιτικὰ ε ἄλλοι δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι καὶ νῦν

34, 3, nisi quod hic de interpretatione dubitari non potest. — τοῖς . . . ἐμοῖς ἐχθροῖς, Niciae et Lacheti. Cf. V 48, 2. — δι' ἐκείνων πράξαντες, cum per illos (inimicos meos) de pace egissetis. — περιέθετε. Cf. adn. IV 87, 6.

§ 3. πρός τε . . . Cohaerent inter se ἐβλάπτεσθε ὑπ' ἐμοῦ . . . τραπομένου τε καὶ (ἐβλάπτεσθε) ὅσα ἄλλα ἠναντιούμην. — ὅσα ἄλλα. Velut de Epidauro. Cf. V 53 sqq. — εἰ . . . οὐκ εἰκότως. De negatione cf. adn. III 42, 2. Temere Class. οὐκ ἀπεικότως. Nam proxima ostendunt eos, cum Alcibiadi irascerentur, non μετὰ τοῦ ἀληθοῦς rem considerasse et modo de causa irae dixit δικαίως ἐβλάπτεσθε. — διότι καί, i. e. διότι οὐ μόνον ἠναντιούμην ὑμῖν, ἀλλὰ καί. — τῷ δήμῳ προσεκείμην μᾶλλον] τὰ τοῦ δήμου μᾶλλον (audi ἢ τὰ τῶν ὀλίγων) ἐφρόνουν. Schol.

§ 4. διάφοροί ἐσμεν. Gentem Alcmaeonidarum designat, ex qua oriundus erat. Cf. Alc. 1 et Herod. VI 123. — ἐκείνου, ex ea re, scil ἡμᾶς ἀεί ποτε διαφόρους τοῖς τυράννοις. — ξυμι ἔμεινεν, una cum tyrann odio permansit. Cf. ξυνε λυται II 60, 3. Male inte tantur ἡμῖν τε καὶ τοῖς γόνοις ξυμπαρέμεινεν. ipsi quidem πρόγονοι antei sunt memorati. — τοῖς π οῦσιν ἕπεσθαι, praes rerum statui obsequi.

§ 5. τῆς ὑπαρχού ἀκολασίας . . . μετριώ ροι, moderatiores q pro ea intemperantia, in populari imperio invaluerat. Cf. I 76 δικ τεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχο δύναμιν. De genetivo v 84, 3 et ibi adn. Wund Soph. OC. 434, de ἀκολ cf. adn. VIII 64, 5. — ἄ δ' ἦσαν . . . Hos esse eos optimatium causam egerint a Thessalo, Cimonis filio, biadem accusatum esse) cl.

ἐπὶ τὰ πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον· οἵπερ καὶ
6 ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέστημεν, δικαιοῦντες ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασῴζειν· ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές τι, καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσῳ καὶ * *, λοιδορήσαιμι· ἀλλὰ περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας οὐδὲν ἂν καινὸν

Alc. 22 existimat Arnoldus. Sed id iure parum probabile videtur Thirlwallio, qui in Hist. Gr. vol. III p. 467 veram interpretationem petendam docet ex VIII 65, 2, ubi de Androcle contionatore leguntur verba ὅσπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασεν. Significari igitur eos, qui plebi summam licentiam concesserint. Neque tamen separanda est in hac re Thessali accusatio ab Androclis insidiis. Nam hic ipsam illius accusationem adeo consilio et auctoritate sua adiuvit, ut per eum maxime Alcibiades expulsus sit. Cf. Grot. Hist. Gr. VII p. 286 (vers. Germ. IV p. 161). Weisweil. de Caus. Hermoc. p. 66. De ἐξάγειν vid. adn. III 45, 4.

§ 6. **τοῦ ξύμπαντος**, totius reipublicae, non plebis (ὄχλου). — **ἐπεὶ . . . φρονοῦντές τι**, nam popularem quidem statum (qualis esset) intellegebamus omnes, qui sapimus aliquid. Cohaerere ἐπεὶ καὶ ἐγιγνώσκομεν videntur, ut καί valeat *ja auch*. — **καὶ αὐτὸς . . . λοιδορήσαιμι.** Licet ad οὐδενὸς ἂν χεῖρον cogitetur γιγνώσκοιμι atque aut nudus optativus λοιδορήσαιμι explicationem habeat aut ἂν ex superiore membro audiri possit (at ne hoc quidem ad sententiam aptum esse credimus), tamen hiat oratio. Quid enim? Num convicíando populare imperium quale sit cognoscimus? Immo non quo magis id obiurgabimus eo magis cognoscemus, sed quo magis cognoverimus, eo magis obiurgabimus. Si vero, quod ipsa verba indicant, οὐδενὸς ἂν χεῖρον λοιδορήσαιμι iungimus, post ὅσῳ καί lacuna statuenda est. Eandem ostendit schol. καὶ αὐτὸς ἂν ἐγὼ οὐδενὸς ἧττον λοιδορήσαιμι αὐτήν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ὑπ' αὐτῆς ἠδίκημαι. Apte Herw. Stud. Thuc. p. 90 μέγιστα ἐγκλήματα ἔχω supplet. Nimirum cogitari possunt etiam alia similis sententiae verba non minus apta. Facillime negotio Class. huius loci nodum expedivit delens ὅσῳ καί, sed quid sibi vellent vocabula eiecta et unde orta essent non prodidit. Idem eum, qui lacunae signum posuerit, locum non sanasse dicit. Sed ubi locum aliquem mutilatum esse certis causis cognitum est, quid tandem editori restat nisi ut ipsam lacunam denotet? Nempe ipsa scriptoris verba se coniectura assequi posse prudens nemo in talibus de se praedicabit. — **περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας**, de vecordia, de qua inter omnes constat. Similiter Dion. Hal. Ant. VI 61 δημοκρατίαν τὴν ἀμαθεστάτην τῶν ἐν ἀνθρώποις πολιτειῶν. Et ὅμιλον οὐδέν ἐστι ἀξυνετώτερον Megabyzus apud Herodot. III 81. — **καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτήν . . .** Haec vulgo ita interpretantur, ut si pro καί adversandi particula debeat collocari. Quare καίτοι

λέγοιτο· καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτὴν οὐκ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι ὑμῶν πολεμίων προσκαθημένω

ἔπειτα, περὶ ὧν βουλευτέον διδάξων, πρῶτον μὲν τὴν διάνοιαν τοῦ ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦ δηλοῖ.

90. Καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς διαβολὰς τοι ξυνέβη· περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βουλευτέον καὶ εἴ τι πλέον οἶδα, ἐσηγητέον μάθετε ἤδη. ἐ σαμεν ἐς Σικελίαν πρῶτον μέν, εἰ δυναί Σικελιώτας καταστρεψόμενοι, μετὰ δ' ἐκε αὖθις καὶ Ἰταλιώτας, ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδ ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσοντες. εἰ δὲ προχ σειε ταῦτα ἢ πάντα ἢ καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ λοποννήσῳ ἐμέλλομεν ἐπιχειρήσειν, κομίσ ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν προσγενομένην δύ τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ βαρβάρους μισθ μενοι, καὶ Ἴβηρας καὶ ἄλλους τῶν ἐκεῖ ὁμολ μένως νῦν [βαρβάρων] μαχιμωτάτους, τριήρ πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, ι

Cap. 90. § 3. μαχιμωτάτων Mosqu. ex βαρβάρων p praegresso natum. Contra reliquorum librorum consensum quam recipiendum est ad evitandam ὁμολογουμένως νῦν ι orum traiectionem, quam deleto βαρβάρων sustulimus. C

coniecit Krueger ignorans scilicet Bloomfieldii doctrinam, qui καί adeo non raro sic apud optimos Atticos scriptores legi in ed. 2 audet affirmare! Sed „his proprie pergitur in sententia δικαιοῦντες . . . τοῦτο ξυνδιασώζειν; omnia reliqua interpositio quaedam sunt.“ Arn. Itaque minorem interpunctionem ante ἀλλά posuimus.

Cap. 90. § 1. εἴ τι πλέον οἶδα. Cf. adn. V 29, 2. — ἐσηγητέον. Cf. adn. III 20, 1.

§ 2. ἐπλεύσαμεν cet. De re cf. Plut. Nic. 12. Alc. 17 et supra 15, 2. — αὖθις, porro, item. — τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς. Τοὺς ὑπηκόους τῶν Καρχηδονίων interpretatur schol. Esse Sardiniam et Corsicam provincias at-

que fortasse civitatium Carthaginiensibus obno nonnullas adnotat Arn. niam addi vult Bloomf.; s tunc Carthaginiensibus n paruisse satis constat.

§ 3. πολλοὺς δὲ βαρβάρους. Significari eos Carthaginienses mercede cere consueverint, apparet quae sequuntur. — ἄλλ „Od. Mueller Etrusc. I adn. intellegit Celtas.“ — τῶν . . . μαχιμωτά Quod uncis auctore Bel clusimus βαρβάρων non abundat, sed etiam qu ὁμολογουμένως νῦν co ad μαχιμωτάτους referat pedit. Licet enim Th. vc interponere amet (cf. adn. tamen tam implicatae et m quam hic habemus interp nis exemplum nos quiden

σης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα, αἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες καὶ τῷ πεζῷ ἅμα ἐκ γῆς ἐφορμαῖς τῶν πόλεων τὰς μὲν βίᾳ λαβόντες, τὰς δ' ἐντειχισάμενοι ῥᾳδίως ἠλπίζομεν καταπολεμήσειν καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν.
4 χρήματα δὲ καὶ σῖτον, ὥστε εὐπορώτερον γίγνεσθαί τι αὐτῶν, αὐτὰ τὰ προσγενόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ ἄνευ τῆς ἐνθένδε προσόδου παρέξειν.

1 91. Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος ὡς διενοήθημεν ἀκηκόατε· καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἢν δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δέ, εἰ μὴ βοηθήσετε, οὐ περιέσται τἀκεῖ μάθετε ἤδη. εἶτα ὡς, εἰ μὴ βοηθήσουσιν οἱ Πελοποννήσιοι, ταῦτα γενήσεται ἀποφαίνει.
2 Σικελιῶται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν, ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες ἀθρόοι καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο· Συρακόσιοι δὲ μόνοι μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ ἡσσημένοι καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι ἀδύνατοι ἔσονται
3 τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ

οἷς libri inde ortum, quod librarii falso relativum ad proximum ξύλα rettulerunt. Cf. adn.

non novimus. — αἷς pro οἷς rescribendum est, ut fecit Bekk., quod relativum ad τριήρεις refertur. Id et πέριξ πολιορκοῦντες ostendit et oppositum τῷ πεζῷ. — καὶ τῷ πεζῷ ... ἐφορμαῖς, et peditatu pariter a terra impetu facto, i. e. et simul impressionibus a terra peditatu factis. „Consilium Atheniensium fuisse dicit simul et a mari Peloponnesum undique classibus circumdare et a terra pedestribus copiis, per Isthmum scilicet, invadere.“ Duk. Rarum quidem esse nomen ἐφορμῆς, sed praeter Hesych. etiam apud Hom. et Apollon. Rhod. et Oppian. locis in Steph. Thes. ed. rec. indicatis legi adnotat Bloomf. Πολιορκεῖν similiter dictum est atque πολιορκία II 77, 2, ubi vid. adn. Cum πέριξ πολιορκεῖν de Sphacteria IV 14, 5 dicta comparat Bloomf. — ἐντειχισάμενοι, circumvallantes, Britannice *having walled in*. Cf. Dion. Hal. Ant. III 43 ἐντειχίσας τὸν Αὐεντῖνον. — καταπολεμήσειν. Audi αὐτήν.

§ 4. ὥστε εὐπορώτερον ... αὐτῶν, ut aliqua (*manches*. Cf. adn. V 26, 5) ex his commodius peragerentur. Εὔπορος ut 17, 6. Class. αὐτῶν ad χρήματα καὶ σῖτον refert. Sed harum rerum copiam multo gravius διαρκῆ significat.

Cap. **91.** § 1. οἰχομένου. Cf. adn. II 65, 11.

§ 2. ξυστραφέντες ἀθρόοι, in unum coniuncti. Cf. adn. 77, 1.

εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ Σικελία, καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία· καὶ ὃν ἄρτι δυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ἐπικέοι. ὥστε μὴ περὶ τῆς Σικελίας τις οἰ μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοπο σου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει, στρατιά ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε οἵτινες ἐρέται κομισθέντες καὶ ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς, τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄ Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὡς ἂν τούς τε παρόντας τάξῃ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προσαναγκάσῃ. γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσ μᾶλλον καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδεέστερον προσ καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμ

ἔτι δὲ ἅτινα ἀντιμηχανᾶσθαι δεῖ ἐξηγεῖται.

Cap. 91. § 4. ὃς ἂν Cl. Ar. Chr. Ven., quod probat ad Dion. p. 332. Sed in sententia finali enuntiata relativa futuri habent. Cf. Kuehn. Gr. max. § 563, 3b.

§ 5. ἐκπολεμεῖν codd. Hoc verbum apud Th. non v

§ 3. ἔχεται = εἴληπται (cf. Krueg. Gr. § 53, 3 adn. 4), capta tenetur. — διὰ μακροῦ. Cf. δι' ὀλίγου V 14, 1 ibique adn. — ἂν ... ἐπικέσοι. Cf. adn. III 38, 2.

§ 4. περὶ τῆς Σ. ... βουλεύειν, de Sicilia hac consultatione agi. Cf. V 111, 5. Περί praepositione autem cum genetivo iuncta hoc loco indicatur in ea consultatione non solum Siciliam, sed etiam Peloponnesum periclitari atque in discrimine versari (cf. 17, 3) indeque intellegitur subiuncta condicio εἰ μὴ ποιήσετε κ. τ. λ. — τάδε explicatur verbis στρατιάν τε πέμψετε καὶ ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα. Cf. Matth. Gr. § 630, 2e. Krueg. Gr. § 59, 1 adn. 5. — οἵτινες ad στρατιάν refertur. Cf. adn. 80, 1. — αὐτερέται. Cf. adn. I 10, 4. Paulo post καί est etiam. — ὡς ἂν cum coniunct. hoc uno loco apud Th. in sententia finali. Item semel ὅπως ἂν cum optat. VII 65, 2. — τοὺς πα τας ξυντάξῃ. Ad Syr nos, qui disciplinae et arti tari adsuefaciendi erant (4), refertur. — μὴ θέλο Simul audi παρεῖναι. de προσαναγκάζειν cf. a 61, 2.

§ 5. τὰ ἐνθάδε .. πολεμοῦν, hic (in G apertius bellum exci Idem quod hic nunc rescrip verbum in Xen. Hist. Gr. 20 Huds., in Dionys. Antic 16 Kiessl., apud Polyb. 6 L. Dindorf. restituit id apud Dem. I 7. III 7, qu utrobique cod. Σ. ἐκπολε habeat idque in Attici exen bus Harpocr. (cf. sd.) inv praeferendum est, cum no bellum excitandi ibi saria sit. Quod vero Clas πολεμεῖν gravius esse vult πολεμεῖν interpretatus b redintegrare, cum πολ bellum gerere valeat, vi ἐκπολεμεῖν esset a

ἵνα Συρακόσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμέλεσθαι μᾶλλον ἀντέχωσι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι.
6 τειχίζειν δὲ χρὴ Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἀεὶ φοβοῦνται καὶ μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειρᾶσθαι. βεβαιότατα δ' ἄν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ, ἃ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι· εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἑκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπισταμένους φοβεῖσθαι.
7 ἃ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, πολλὰ παρεὶς τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ' αὐτόματα ἥξει· καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται

agnoscere Harpocr., apud quem haec leguntur: *ἐκπολεμῶσαι Δημοσθένης Φιλιππικοῖς ἀντὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆσαι, ὡς καὶ παρὰ Θ. πολλάκις. ἐν μέντοι τοῖς Ἀττικιανοῖς διὰ τοῦ η γράφεται, ὡς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν ς'* (leg. *ε'*) *Ἑλληνικῶν*, quoniam *ἐκπολεμεῖν* ex solo Dem. et Xen. affert. Certe sententia hic *ἐκπολεμοῦν* postulat. Cf. adn.

ἐπιμελῆσθαι Aug., *ἐπιμελησθαι* M., *ἐπιμελεῖσθαι* reliqui. Cf. sd. IV 118, 3.

§ 7. *Λαυρίου* multi codd. Cf. Herodian. II p. 542.

bellum gerere. At bellum, quod acriter geritur, non potest non in aperto geri.

§ 6. *τειχίζειν . . . Δεκέλειαν*. Vid. VII 19. — *διαπεπειρᾶσθαι*, plane expertos esse.

§ 7. *ἐπιτειχίσει*. Cf. adn. I 122, 1. — *κωλύσετε*. Simul audi *ὠφελεῖσθαι*. Cf. adn. 88, 5. — *οἷς τε γὰρ . . . κατεσκεύασται*, nam et ea, quibus ipsorum ager instructus est. Contineri his servos, iumenta, greges, villas, arbores, similia recte affirmat Arn. Cf. VII 27, 5. Ad servos potissimum spectare verba *τὰ δ' αὐτόματα ἥξει* ex eodem loco apparet. Et inanima non posse dici sua sponte ad aliquem vel in alicuius potestatem venire per se satis patet. — *τοῦ Λαυρείου . . . μετάλλων*. De his cf. adn. II 55, 1. — *ἀπὸ . . . δικαστηρίων*] . . . *ταύτης τῆς πάσης προσόδου στερήσεσθαι ἔμελλον οἱ Ἀθηναῖοι, πολεμίων αὐτοῖς ἱδρυμένων ἐν τῇ χώρᾳ καὶ σχολὴν οὐ παρεχόντων δικάζεσθαι*. Schol. Haec interpretatio si vera est, significantur prytanea cum parastasi et paracatabole atque multae. Cf. Boeckh. Oec. civ. I p. 461 sqq. Wachsmuth. Ant. Gr. II p. 101 sq.

εὐθὺς ἀποστερήσονται, μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης, οἳ τὰ παρ' ὑμῶν νομίσαντες ἤδη κατὰ κράτος πολεμεῖσθαι ὀλιγωρήσουσι.

Herm. Ant. Gr. I § 140. Schoem. Ant. Gr. I p. 513. Sed „de iustitio cogitari cum scholiasta, quem Boeckh. [l. l. p. 461] secutus est, vetat cum probabilitate historia. Cogites velim causam praetorum, qui pugnarunt ad Arginusas. Litium numerum post munitam Deceleam decrevisse iure forsitan [propter continuam militiam, qualis VII 28, 2. VIII 69, 1 describitur, cum Class.] statuas. Verum hoc nihil ad rem. Dicit enim Th. ὅσα ... ὠφελοῦνται [i.e. omnem quem ... habent reditum]". Herwerd. Stud. Thuc. p. 155. Accedit quod praepositione semel posita coniunctum esse hunc reditum cum eo quem agri praebent indicatur. Plane diversa autem atque separata est pecunia, quae ex iudiciis conficitur. Quae cum ita sint, nobis probabilitatem videtur habere Meinekii (Herm. III p. 359) et Madvigii (Adv. crit. I p. 328) coniectura δεκατευτηρίων. Volumus autem haec esse portitoria (τελώνια), ubi decumae, quae ex locatis agris publicis redibant (cf. Boeckh. l. l. p. 415 sq. 443 sq. II p. 51 sq.), solvebantur. Nam de portoriis maritimis ideo cogitari nequit, quod mari Athenienses munita Decelea intercludi non poterant. Atque pariter de agro publico, qui praeter decumam etiam pecunia locabatur, ἀπὸ γῆς accipiendum est, quoniam toto hoc loco de publico reditu agitur. Quod autem Boeckh. l. l. I p. 443 δεκατευτήρια dicit ad sola portoria maritima pertinuisse, quia ad haec tantum accipienda talibus opus fuerit, non intellegimus, cur ad reliqua vectigalia minus opus fuerint τελώνια. Pollux quidem ubi (IX 28) de his, in quibus etiam δεκατευτήρια affert, exposuit, pergit καὶ οἱ τούτοις ἐφεστηκότες τελῶναι, ita ut ea omnibus publicanis destinata fuisse facile appareat. Decumae autem ex agris publicis ut reliqua vectigalia publicanis locabantur. — μάλιστα δὲ τῆς ... προσόδου. De diversa verbi ἀποστερεῖσθαι structura cf. Eur. Troad. 374 ἔθνῃσκον οὐ γῆς ὅρι' ἀποστερούμενοι οὐδ' ὑψίπυργον πατρίδος et adn. 85, 2. — διαφορουμένης. „Schol. recte explanat διηνεκῶς φερομένης. Propemodum eadem significatione 100, 3 legitur. [At ibi est nihil nisi perferre, transferre.] Apud alios scriptores praeter Th. διαφορέω semper significat diripio [vel dissipo], nisi quod Dio Cass. L 34, 6 eo usus est vi Thucydidea respiciens, ut videtur, ad 100, 3". Bloomf. Itaque hic aut est constanter ferre aut omnino perferre, afferre. Pessime Madv. l. l. διαπορευσομένης, εἰ. Neque futuro opus est, quoniam διαφορουμένης eiusdem temporis est atque ἀποστερήσονται, neque apta condicio, cum intellegendum sit οἵ, ἣν Δεκέλειαν τειχίσητε, ... ὀλιγωρήσουσι, et διαπορεύειν πρόσοδον non minus singulare quam διαφορεῖν. — τὰ παρ' ὑμῶν ... πολεμεῖσθαι, bellum a vobis acriter iam administrari. Cf. adn. III 6, 2 et Krueg. Gr. § 52, 3 adn. 4. Ad ὀλιγωρήσουσι audi ἐκείνων (τῶν Ἀθηναίων) aut τοῦ διαφορεῖν τὴν πρόσοδον.

1 92. Γίγνεσθαι δέ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει καὶ
προθυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστιν, ὦ Λακεδαιμόνιοι,
ἐπεὶ ὥς γε δυνατά (καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι οἶμαι
2 γνώμης) πάνυ θαρσῶ. καὶ χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ
δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πο-
λεμιωτάτων, φιλόπολίς ποτε δοκῶν εἶναι, νῦν
ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι, οὐδὲ ὑποπτεύεσθαί μου ἐς
3 τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν τὸν λόγον. φυγάς τε
γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας καὶ οὐ
τῆς ὑμετέρας, ἢν πείθησθέ μοι, ὠφελίας· καὶ
πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους που βλά-
ψαντες ὑμεῖς ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκάσαντες
4 πολεμίους γενέσθαι. τό τε φιλόπολι οὐκ ἐν ᾧ
ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτεύθην.

ἐπίλογοι, ἐν οἷς τήν τε ἑαυτοῦ προθυμίαν ἀνεπίκλητον εἶναι πάλιν διὰ βραχέων διδάσκει καὶ Λακεδαιμονίοις παραινεῖ.

Cap. 92. § 2. χεῖρον Cass. Aug. Pal. It. Vat. aliique nonnulli, quod minus aptum videtur.

Cap. 92. § 1. ἐν ὑμῖν, in vestra potestate.

§ 2. φιλόπολις. Cf. adn. II 60, 5. — ἐγκρατῶς] ἀντὶ τοῦ καρτερῶς. Schol. — οὐδέ. Ἀξιῶ repetendum ἀπὸ κοινοῦ. — ἐς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν, *wegen meines Emigranteneifers*. De ἐς cf. VIII 88 ἐς τὴν Ἀθηναίων φιλίαν διαβάλλειν et Matth. Gr. § 578d.

§ 3. φυγὰς ... ὠφελίας, exsul enim sum improbitatis illorum, qui me expulerunt, non vestrae... utilitatis, i. e. effugi improbitatem illorum, sed a vestra utilitate non sum alienus, vestrae utilitati non adversus, οὐ φεύγω τὸ ὠφελεῖν ὑμᾶς. (Schol.) Lusum verborum hic habemus satis frigidum et magis argutum quam ad probandum aptum, sed quo fraudulenta oratoris calliditas egregie exprimatur. Cf. adn. III 13, 1. — καὶ πολεμιώτεροι ...] οὐχ οὕτως ὑμᾶς ἡγοῦμαι πολεμίους ὡς Ἀθηναίους· ὑμεῖς μὲν γὰρ εἴ τι ἐβλάψατε, ἐχθροὶ ὄντες ἐλυπήσατε· οἱ δ' Ἀθηναῖοι φίλον ὄντα κατηνάγκασαν ἐχθρὸν γενέσθαι. Schol. Proprie aut in altero enuntiato ἀλλ' οἱ sequi debebat aut verba sic collocanda erant: καὶ οἱ ... βλάψαντες, ὑμεῖς, οὐ πολεμιώτεροι ἢ οἱ .... Sed cf. IV 62, 2. Ceteroqui animadvertendus est inversus refutationis ordo. Nam haec verba ad μετὰ τῶν πολεμιωτάτων respiciunt.

§ 4. τό τε φιλόπολι ...] φιλόπολις [φησίν] οὐ νῦν εἰμι, ἡνίκα ἀδικοῦμαι, ἀλλὰ τότε (audi ἦν) ὅτε ἀσφαλῶς ἐπολιτευόμην. Schol. „Hoc ... probarim vel propter ἐπολιτεύθην praeterito sensu ad Athenas referendum; neque enim Spartae iam ἐπολιτεύθη, ut civis egerat, Alcibiades; ... ἀδικοῦμαι autem praesens recte habet, quia cum maxime vexabatur Athenis. Et patriam quasi duplicem et tempora bina distinguit, aequam illam antehac, nunc iniquam, tuta haec olim, iam infesta." Bau. De πολιτεύειν et πολιτεύεσθαι cf. Krueg. Gr. § 52, 8 adn. 7. —

οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι,
πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι. καὶ
φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὃς ἂν τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ ἐπίῃ, ἀλλ' ὃς ἂν ἐκ
παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν πειραθῇ αὐτὴν
ἀναλαβεῖν. οὕτως ἐμοί τε ἀξιῶ ὑμᾶς καὶ ἐς κίν- 5
δυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι,
ὦ Λακεδαιμόνιοι, γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑφ'
ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον ὡς, εἰ πολέμιός
γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, κἂν φίλος ὢν ἱκανῶς
ὠφελοίην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ'
ὑμέτερα ᾔκαζον, καὶ αὐτοὺς νῦν, νομίσαντας περὶ
μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλεύεσθαι, μὴ
ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀτ-
τικὴν στρατείαν, ἵνα τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ
ξυμπαραγενόμενοι μεγάλα σώσητε καὶ Ἀθηναίων
τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθ-
έλητε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε
καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος ἑκούσης καὶ οὐ βίᾳ, κατ'
εὔνοιαν δὲ ἡγῆσθε."

§ 5. ἔμοιγε codd. „Legendum ἐμοί τε, quod opponatur illi καὶ αὐτούς." Bekk.

κἂν Vat. H., καὶ ἂν reliqui. Ceterum quoniam illae duae membranae inde ab hoc loco non raro ab omnibus reliquis dissentiunt, quae in iis leguntur, etiam ubi improbanda videntur, diligentius adnotabimus quam aliarum membranarum dissensum in hac editione commemorandum putavimus.

ἡγῆσθε Vat. H., reliqui ἡγήσησθε aut ἡγήσεσθε. Praesens aoristo in actione vel condicione diuturna praestat et aeque cum οἰκῆτε convenit atque καθέλητε cum σώσητε.

τὴν οὐκ οὖσαν. Herw. l. l. p. 90 οὐκέτ' οὖσαν, quo vel propter ἀνα— non opus esse putamus. Ceteroqui ne quis de Sparta pro patria recuperanda cogitet, monemus et obstare totius argumentationis rationem (vult enim demonstrare se non iniuste facere Athenas cum infestissimis hostibus aggredientem) et quod sequitur αὐτὴν (τὴν ἑαυτοῦ, ἣν ἀπώλεσεν) ἀναλαβεῖν. — καὶ φιλόπολις ... Cum argumentatione Isocratem XVI 12—14 confert Arn.

§ 5. οὕτως. Cf. adn. I 76, 2. — προβαλλόμενον. Προβάλλειν hic est proferre, iactare, dictitare. Cf. adn. I 73, 2. — εἰ ... ἔβλαπτον. Cf. adn. III 32, 2. — ὅσῳ. Cf. adn. III 11, 1. — τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ ..., i. e. βραχεῖ μορίῳ τῶν ὑμετέρων στρατιωτῶν ξυμπαραγενόμενοι τὰ ἐκεῖ σώσητε μεγάλα, i. e.

1 93. Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ
Λακεδαιμόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρό-
τερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δ'
ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐπερρώσθη-
σαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ καὶ νομί-
σαντες παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι·
2 ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προσεῖχον ἤδη
τὸν νοῦν καὶ τὸ παραυτίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σι-
κελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν
Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακο-
σίοις ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων
βουλευόμενον ποιεῖν ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μά-
3 λιστα καὶ τάχιστά τις ὠφελία ἥξει τοῖς ἐκεῖ. ὁ
δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλευέν
οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίνην, τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευά-
ζεσθαι ὅσας διανοοῦνται πέμπειν καί, ὅταν και-
ρὸς ᾖ, ἑτοίμας εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι
ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος.

Λακεδαιμόνιοι πρός τε πόλεμον τὴν γνώμην ἔχουσι καὶ Γύλιππον κελεύουσι παρασκευάζεσθαι ὡς ἐς τὴν Σικελίαν πλευσόμενον

grosz erhaltet. De βραχεῖ μορίῳ copiarum partem significante cf. II 39, 2 ἤν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι et Xen. Cyr. V 4, 20 ἐλάττονι ἔτι μορίῳ. Similiter Germani *Abteilung* dicunt sine ullo complemento. De adiectivi usu proleptico, qui invenitur in σῴζειν μεγάλα, cf. adn. II 75, 6. V 29, 1. — οἰκῆτε. Vid. adn. 82, 3.

Cap. 93. § 1. μέλλοντες ...καὶ περιορώμενοι, sed adhuc cunctantes et circumspectantes. Nam sic „si vertes, apte hoc dicetur de illis, quorum a Thuc. fit mentio, qui sc. dubio erant animo et haesitabant. Sic Cic. Tusc. I [30, 73] dubitans, circumspectans, haesitans.“ Steph. in Thes. s. h. v. Cf. adn. IV 73, 1 et VI 103. — διδάξαντος . . . καὶ νομίσαντες. Cf. adn. I 65, 1 et de καί adn. I 1, 1.

§ 2. πέμπειν. Infinitivus similiter hic post νοῦν προσέχειν atque post νοῦν ἔχειν Soph. El. 1014. — Κλεανδρίδου. De hoc vid. adn. 104, 2. — προστάξαντες ἄρχοντα. Cf. adn. III 26, 1. — μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων. Cum legatis Syracusanorum et Corinthiorum tunc Spartae commorantibus. Vid. 88, 7—9. — ποιεῖν ὅπῃ, propr. operam dare quomodo, i. e. ut. Sic I 65, 2 ἔπρασσεν ὅπῃ γενήσεται, ubi cf. adn. — ἐκ τῶν παρόντων. Cf. adn. III 29, 2. — μάλιστα, optime, certissime.

§ 3. Ἀσίνην. Messeniam (IV 13, 1) an Laconicam (IV 54, 4)? Illud probabilius. — τὰς δὲ λοιπάς. De his vid. 104, 1. VII 18, 4. 19, 5. — ἀνεχώρουν, scil. legati Syracusanorum et Corinthiorum. Super imperfecto, nisi eo paulatim alios post alios legatos redisse significatur, consule adn. I 26, 1.

ἐς δ' Ἀθήνας ἀφικνεῖται ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης.

Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης 4
τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραφεν.

στρατεία Ἀθηναίων ἐπὶ Μέγαρα, Κεντόριπα καὶ ἄλλα πολίσματα Σικελίας. οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἱππῆς παραγίγνονται.

94. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ τοῦ ἐπι- 1
γιγνομένου θέρους οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων [τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ], οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου, ὥσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀνα-
στήσαντες Συρακόσιοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀπο- 2
βάντες δὲ ἐδῄωσαν τούς τε ἀγροὺς καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρακοσίων καὶ οὐχ ἑλόντες αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμὸν τό τε πεδίον ἀναβάντες

Cap. 94. § 2. τοὺς ἀγροὺς Vat. H. Gr. Cf. adn.

§ 4. ἡ ἐκ ... τῶν Ἀθηναίων. Vid. 74, 2. — τὴν ... τροφήν, pecuniam alimentariam (χρήματα). Infra 94, 4 pro τροφῇ commemorantur CCC talenta. Cf. Diod. XIII 6, 6. 7. Sic Demostheni (IV 28) quoque τροφή valet idem quod σιτηρέσιον.

Cap. 94. § 1. Ἅμα δὲ ... θέρους. Cf. adn. V 40, 1. — τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ suspecta sunt Kruegero. Sane hoc adeo per se intellegitur, ut additum molestiam faciat. — οὕς, scil. Megarenses. Cf. adn. 74, 1. — ὥσπερ ... εἴρηται. Vid. 4, 2.

§ 2. τούς τε ἀγρούς. Leviter traiecta est particula, quasi sine verbo καὶ ... τὸ πεδίον secuturum sit. Cf. adn. I 16. — ἔρυμά τι. „Illud ἔρυμα esse φρούριον τῆς Μεγαρίδος existimat Cluver, quem vide in Sic. p. 184.“ Huds. Cf. 75, 1. — Τηρίαν. Cf. adn. 50, 3. — ἀναβάντες. Pervenerant Athenienses iam πεζῇ ad ostia Teriae, in cuius convalle ascenderunt, i. e. aliquantum in interiora regionis profecti sunt. Τὸ πεδίον est τὸ τοῦ Τηρίου πεδίον. Class. ἀποβάντες scripsit, quod verbum κομίζεσθαι ostenderet copias rursus in naves impositas esse itaque πεζῇ iter a castello ad oram significaret; etiam αὖθις demonstrare παρακομισθέντες idem esse atque supra παρέπλευσαν. Sed αὖθις ad παρά refertur utrique verbo commune; κομίζεσθαι autem etiam de terrestri itinere dicitur (III 114, 4), et etiamsi non diceretur, tamen simile zeugma statuere possemus atque IV 24, 4; deinde παρακομισθέντες non potest simul iter ad oram et praeter oram factum indicare, ita ut illud significet πεζῇ παρακ., hoc ναυσὶ παρακ. Patet ἀναβάντες ad solas ter-

ἐδῄουν καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν
Συρακοσίων περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς καὶ
ἀποκτείναντές τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες
3 ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς
Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρα-
τιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα, Σικελῶν πόλισμα,
καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ ἀπῇσαν, πιμπράν-
τες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν
4 Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην καταλαμ-
βάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ
σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησομένων, καὶ
ἱπποτοξότας τριάκοντα καὶ τάλαντα ἀργυρίου
τριακόσια.

1 95. Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ ἐπ' Ἄργος στρα- στρατεῖαι Λακεδαιμο-
τεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλ- νίων καὶ Ἀρ-
θον, σεισμοῦ δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀρ- γείων. στάσι
γεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν Θεσπιέων.
ὅμορον οὖσαν λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν
ἔλαβον, ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε
2 καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ
θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρ-
χὰς ἔχουσιν οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ βοηθησάντων

restres copias spectare. — *τισὶν οὐ πολλοῖς*. Vid. adn. IV 72, 4.

§ 3. *Κεντόριπα*. De huius oppidi situ cf. Strab. p. 272 *κεῖται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν* et Holm. Hist. Sic. I p. 68. — *ἅμα*, i. e. dum discedunt. — *Ἰνησσαίων*. De Inessa vide supra III 103, 1. — *Ὑβλαίων*, Hyblae Geleatidis seu maioris incolarum. Cf. adn. 62, 5.

§ 4. *τούς τε ἱππέας*. Cf. 93, 4. — *ἄνευ τῶν ἵππων*, sine equis *suis*. — *ὡς ... πορισθησομένων*. Cf. adn. IV 14, 5.

Cap. 95. § 1. *Κλεωνῶν*. Vid. adn. V 67, 2. Ut autem bene hic nominari Cleonas potuisse intellegas, Lacedaemonii non recta ex suo agro per Thyreatidem in Argolidem, sed, ut V 58, 2, per Arcadiam Phliuntem profecti esse existimandi sunt. — *σεισμοῦ ... ἀπεχώρησαν*. Cf. III 89, 1. — *Θυρεᾶτιν*. Cf. II 27, 2. — *οὐκ ἔλασσον*. Cf. Matth. Gr. § 455 adn. 4. Krueg. Gr. § 49, 2 adn. 8. Frustra igitur *ἢ πέντε* Herw. Stud. Thuc. p. 90.

§ 2. *οὐ κατέσχεν*, non obtinuit, propositum assecutus est. Cf. adn. 39, 2. Lys.

ἐς δ' Ἀθήνας ἀφικνεῖται ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης.

Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης 4 τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

στρατεία Ἀθηναίων ἐπὶ Μέγαρα, Κεντόριπα καὶ ἄλλα πολίσματα Σικελίας. οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἱππῆς παραγίγνονται.

94. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ τοῦ ἐπι- 1 γιγνομένου θέρους οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων [τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ], οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου, ὥσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀναστήσαντες Συρακόσιοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀπο- 2 βάντες δὲ ἐδῄωσαν τούς τε ἀγροὺς καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρακοσίων καὶ οὐχ ἑλόντες αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμὸν τό τε πεδίον ἀναβάντες

Cap. 94. § 2. τοὺς ἀγροὺς Vat. H. Gr. Cf. adn.

§ 4. ἡ ἐκ ... τῶν Ἀθηναίων. Vid. 74, 2. — τὴν ... τροφήν, pecuniam alimentariam (χρήματα). Infra 94, 4 pro τροφῇ commemorantur CCC talenta. Cf. Diod. XIII 6, 6. 7. Sic Demostheni (IV 28) quoque τροφή valet idem quod σιτηρέσιον.

Cap. 94. § 1. Ἅμα δὲ ... θέρους. Cf. adn. V 40, 1. — τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ suspecta sunt Kruegero. Sane hoc adeo per se intellegitur, ut additum molestiam faciat. — οὕς, scil. Megarenses. Cf. adn. 74, 1. — ὥσπερ ... εἴρηται. Vid. 4, 2.

§ 2. τούς τε ἀγρούς. Leviter traiecta est particula, quasi sine verbo καὶ ... τὸ πεδίον secuturum sit. Cf. adn. I 16. — ἔρυμά τι. „Illud ἔρυμα esse φρούριον τῆς Μεγαρίδος existimat Cluver, quem vide in Sic. p. 184.“ Huds. Cf. 75, 1. — Τηρίαν. Cf. adn. 50, 3. — ἀναβάντες. Pervenerant Athenienses iam πεζῇ ad ostia Teriae, in cuius convalle ascenderunt, i. e. aliquantum in interiora regionis profecti sunt. Τὸ πεδίον est τὸ τοῦ Τηρίου πεδίον. Class. ἀποβάντες scripsit, quod verbum κομίζεσθαι ostenderet copias rursus in naves impositas esse itaque πεζῇ iter a castello ad oram significaret; etiam αὖθις demonstrare παρακομισθέντες idem esse atque supra παρέπλευσαν. Sed αὖθις ad παρά refertur utrique verbo commune; κομίζεσθαι autem etiam de terrestri itinere dicitur (III 114, 4), et etiamsi non diceretur, tamen simile zeugma statuere possemus atque IV 24, 4; deinde παρακομισθέντες non potest simul iter ad oram et praeter oram factum indicare, ita ut illud significet πεζῇ παρακ., hoc ναυσὶ παρακ. Patet ἀναβάντες ad solas ter-

ἐδῄουν καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν
Συρακοσίων περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς καὶ
ἀποκτείναντές τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες
3 ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς
Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρα-
τιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα, Σικελῶν πόλισμα,
καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ ἀπῇσαν, πιμπράν-
τες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν
4 Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην καταλαμ-
βάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ
σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησομένων, καὶ
ἱπποτοξότας τριάκοντα καὶ τάλαντα ἀργυρίου
τριακόσια.

1 95. Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ ἐπ' Ἄργος στρα- στρατεῖαι
τεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλ- Λακεδαιμονίων καὶ Ἀ[ρ-]
θον, σεισμοῦ δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀρ- γείων. στάσ[ις]
γεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν Θεσπιέων.
ὅμορον οὖσαν λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν
ἔλαβον, ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε
2 καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ
θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρ-
χὰς ἔχουσιν οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ βοηθησάντων

restres copias spectare. — τισὶν οὐ πολλοῖς. Vid. adn. IV 72, 4.

§ 3. Κεντόριπα. De huius oppidi situ cf. Strab. p. 272 κεῖται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν et Holm. Hist. Sic. I p. 68. — ἅμα, i. e. dum discedunt. — Ἰνησσαίων. De Inessa vide supra III 103, 1. — Ὑβλαίων, Hyblae Geleatidis seu maioris incolarum. Cf. adn. 62, 5.

§ 4. τούς τε ἱππέας. Cf. 93, 4. — ἄνευ τῶν ἵππων, sine equis *suis*. — ὡς ... πορισθησομένων. Cf. adn. IV 14, 5.

Cap. 95. § 1. Κλεωνῶν. Vid. adn. V 67, 2. Ut autem bene hic nominari Cleonas potuisse intellegas, Lacedaemonii non recta ex suo agro per Thyreatidem in Argolidem, sed, ut V 58, 2, per Arcadiam Phliuntem profecti esse existimandi sunt. — σεισμοῦ ... ἀπεχώρησαν. Cf. III 89, 1. — Θυρεᾶτιν. Cf. II 27, 2. — οὐκ ἔλασσον. Cf. Matth. Gr. § 455 adn. 4. Krueg. Gr. § 49, 2 adn. 3. Frustra igitur ἢ πέντε Herw. Stud. Thuc. p. 90.

§ 2. οὐ κατέσχεν, non obtinuit, propositum assecutus est. Cf. adn. 39, 2. Lys.

Θηβαίων οἱ μὲν ξυνελήφθησαν, οἱ δ' ἐξέπεσον Ἀθήναζε.

οἱ μὲν Συρακόσιοι τῶν Ἐπιπολῶν τὰς προσβάσεις διανοοῦνται φυλάσσειν.

96. Καὶ οἱ Συρακόσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὡς 1
ἐπύθοντο τούς [τε] ἱππέας ἥκοντας τοῖς Ἀθηναίοις
καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίσαντες,
ἐὰν μὴ τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι,
χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως
εὐθὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς, οὐδ' εἰ
κρατοῖντο μάχῃ, ἀποτειχισθῆναι, διενοοῦντο τὰς
προσβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ
ταῦτα λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι· οὐ
γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι. ἐξῆρται γὰρ 2

Cap. 95. § 2. Ἀθηναίων pro Θηβαίων multi codd. ἐξέφυγον Vat. H. pro ἐξέπεσον, sed ex interpretatione. Cf. schol. in adn. adscriptum et adn. VII 71, 6.

Cap. 96. § 1. τε om. Vat. H., tuetur tamen Hartung. de Part. I p. 117. Sed non memorantur ut supra 94, 4 alii, de quibus quid compererint, et si ita interpretaris, quasi post ἥκοντας particula scripta sit, non Thucydidea est haec traiectio. Itaque nisi καὶ ἱπποτοξότας (cf. 94, 4) excidisse mavis, lectio Vat. H. praeferenda est.

ταῦτα Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Reg. Gr. E. Mosqu. M., reliqui ταύτας, quo non est opus. Vid. adn. II 69, 1 et V 27, 1.

§ 2. ἐξήρτηται codd., ἐξῆρται schol. Cf. adn.

III 42. — **ἐξέπεσον**, evaserunt. Ἐξελθόντες ἔφυγον εἰς τὰς Ἀθήνας recte schol.

Cap. 96. § 1. **Ἐπιπολῶν**. Epipolarum descriptionem exhibent Cluv. Sic. p. 148 sq. Letronn. Syrac. p. 44 sqq. Goell. de sit. Syrac. p. 58 sqq. Holm. Hist. Sic. II p. 31 sq. Ab Achradina occidentem versus triangulari forma haec elata planities paulatim assurgit in acuminatum Euryeli cacumen fastigata atque septentrionem et meridiem versus in praeceps abrupta. — **εὐθύς** insolentius de loco dictum est pro εὐθύ. Cf. tamen adn. VIII 1, 2. Similiter ἄντικρυς de loco positum vidimus 49, 1. — **τὰς προσβάσεις αὐτῶν**. His aditibus in Epipolas per rupes hunc locum circumdantes ascendebatur. Tres esse in Neapoli recentiore sive Temenite docet Leak. apud Bloomf. ed. 2 vol. II p. 676. Sed per hos ne Athenienses ascenderent, timendum non erat. Alios, de quibus hic maxime cogitandum, ad Euryelum pertinuisse ex 97, 2. VII 2, 4. 43, 3. 45, 1 apparet. Pendet diligentior loci definitio ex situ Euryeli, prope quem hos aditus fuisse ex 97, 2 iure conicias. — **δυνηθῆναι**. Simul audi ἀναβῆναι ἐνόμισαν, hoc ex διενοοῦντο. Cf. adn. IV 3, 2.

§ 2. **ἐξῆρται**. Hic schol. adnotat: μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξῆρθαι καὶ μετεωρίσθαι ἀκουέσθω, οὔσης τῆς διανοίας τοιᾶσδε· τὸ γὰρ ἄλλο χωρίον πλὴν προσβάσεων ἅπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ κρημνῶδες καὶ ἐπικέκλιται πρὸς τὴν πόλιν ὥστε καταφανὲς ἔσωθεν εἶναι. Sed ea

τὸ ἄλλο χωρίον καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφανὲς πᾶν ἔσω· καὶ ὠνόμασται ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπολαί.
3 καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ ἐς τὸν λειμῶνα ⟨τὸν⟩ παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ (ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑρμοκράτη στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν ἀρχήν) ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο καὶ ἑξακο-

§ 3. sexcenti Vall.; ἑπτακοσίους codd. si non omnes,

explicatio ad traditam scripturam ἐξήρτηται male applicatur. Nam ἐξηρτῆσθαι nusquam altum et proclivem esse significat et omnibus locis, ubi aliquid ἐξαρτᾶσθαι dicitur, unde illud pendeat aut indicatur aut cogitari potest. Afferuntur quidem ad defendendam librorum scripturam Plut. Ant. 46 τὰ μεγάλα πεδία τῶν λόφων τούτων ἐξήρτηται et Strab. p. 290 ἐξήρτηται γὰρ ἡ χώρα (Germania) πρὸς νότον; sed apud Plut. ἐξήρτηται vim cohaerendi habet et apud Strab. ex certissima Casauboni emendatione (nam elata quidem est Germania versus meridiem, sed non proclivis, verum talis septentrionem versus) editores ἐξῆρται receperunt. Neque Latinorum suspensus, quod item allegatur (cf. Verg. Aen. VIII 190), proclivem, sed sublimem altitudinem indicat. Verum schol. ne legisse quidem ἐξήρτηται credimus, sed ἐξῆρται. Nam errat Class., cum eum ne ἐξῆρται legatur monere dicit. Neque enim falso legi, sed intellegi vetat. Non autem timendum erat, ne quis ἐξήρτηται eadem atque ἐξῆρται vi acciperet, quoniam sententia plane diversa sunt ἐξαίρω et ἐξαρτάω. Tum vero ita demum perspici potest, quid sibi velit schol. interpretatio, si eum ἐξῆρται legisse statuimus, ita ut animadvertat hoc verbum hic non altitudinem aequaliter elatam (haec enim est μετέωρος), sed descendentem atque inclinantem significare. Atque hoc modo et vera et perspicua est schol. adnotatio. Quod autem Krueg. dici censet reliquam regionem cum Epipolis cohaerere, τὸ ἄλλο χωρίον ipsas Epipolas praeter τὰς προσβάσεις esse ex § 1 elucet. Quae cum ita sint, scripturam a schol. memoratam Thucydidi reddidimus. — ἐπιφανὲς ... ἔσω. Schol. καταφανὲς ἔσωθεν, ut V 10, 2 ἐπιφανὴς ἔξωθεν. Neque vero ideo verba temptanda sunt; recte enim Port. introrsus patens, *nach innen hin sichtbar;* namque mutatus est spectantis locus, ut aliquotiens. Vid. adn. I 64, 1 et VII 19, 2. — ἐπιπολῆς, supra. Cf. Lob. ad Phryn. p. 126.

§ 3. τὸν λειμῶνα ⟨τὸν⟩ παρὰ τὸν Ἄναπον. Cum παρὰ τὸν Ἀ. non ad ἐξελθόντες, sed ad τὸν λειμῶνα pertineat, articulus iterandus est. Dissimile est propter insequens αὗται I 51, 4 itemque VI 55, 1, de quo cf. adn. De hoc prato ad sinistram Anapi ripam („adversus ostium Cyanae, opinor, et paludes" Goell.) ponendo praeter 97, 2. 3 vid. Cluv. Sic. p. 176. Dorv. Sic. p. 191. Letr. Syr. p. 61. De Anapo ipso cf. 66, 2. — αὐτοῖς. Cf. adn. III 98, 1. — οἱ ... στρατηγοί. Vid. 72, 5. 73, 1. — ἐξέτασιν ... ὅπλων. Cf. adn. IV 74, 3.

καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπο Συρακοσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξῇσαν αὐι χωρήσαντες φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδι μησαν ἐπ' ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶι δρῶν πρὸς τὰ Μέγαρα, ὅπως εἴη αι προΐοιεν ἢ μαχούμενοι ἢ τειχιοῦντ σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθήκη.

ὕστερον δ' ἄλλων ἱππέων ἐλθόντων αὐτοῖς τὸν κύκλον τειχίζουσι καὶ ἱπποκρατοῦσι.

98. Καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτο τε Ἐγέστης ἱππῆς τριακόσιοι καὶ Ναξίων καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ἑκατόν ναίων ὑπῆρχον πεντήκοντα καὶ διακόσ πους τοὺς μὲν παρ' Ἐγεσταίων καὶ ἔλαβον, τοὺς δ' ἐπρίαντο, καὶ ξύμπε κοντα καὶ ἑξακόσιοι ἱππῆς ξυνελέγησαι στήσαντες ἐν τῷ Λαβδάλῳ φυλακὴν ἐχ τὴν Συκῆν οἱ Ἀθηναῖοι, ἵναπερ καθεζό

Cap. 97. § 5. προσίοιεν codd., prodirent, sententiam convenit, Valla.
Cap. 98. § 1. ἱππῆς Vat. H. Valla, reliqui
§ 2. Τυκὴν corr. Aug., Συκὴν Gr. Cf. Stepl καὶ ἄλλη Συκῆ (sic optimus cod. Rhedig., reliq σίον Συρακουσῶν.

§ 5. ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ... Ἐπιπολῶν. Ἄκρος essetne hic summus an extremus et Labdalum cui loco nunc responderet, utrum ei, qui nunc Belvedere, an ei, qui Latomie del Buffalaro diceretur, an tertio cuidam non procul ab hoc imo illorum trium tumulorum sito, disceptarunt. Vid. Letr. p. 46. Kephalid. l. d. Dorv. l. d. p. 182. Sed ἄκρος hic non posse summus esse ex eo cognoscitur, quod Athenienses Labdalum ex Syca, quae in medio Epipolarum erat, conspicere non poterant (cf. VII 3, 4). Hinc effici, ut Labdalum in extremo margine septentrionali Epipolarum paulo depressiore situm fuerit, docet Holm. l. l. p. 387. De re cf. Diod. XIII 7, 4. —

ὁρῶν πρὸς
Hinc in semp
margine Labdal
cognoscitur. I
94, 1. 4, 1. —
σιν. Cf. adn. 48
Cap. 98. § 1
στης . . . ὡς ἑ
gestanorum equi
sentiens Diodoru
culorum equites
quaginta advenis
universos equit
octingentos.
§ 2. Συκῆν
postea fuit Sy
quam, quod in
num antiquum l
natam esse Cice
53, 119, signifi
Sic. p. 151 et Le
opinati sunt mult

σαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. καὶ ἔκπληξιν τοῖς Συρακοσίοις παρέσχον τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας·

quoniam Thucydides cetera eiusmodi nomina Attice flexit, sicut Nesum et Euryelum de aliis Syracusarum partibus dixit, eum in hoc nomine Doricam flexionem retinuisse non est verisimile. Deinde si hoc fecisset, praeter consonantes etiam vocalem eum servare consentaneum erat. Denique, quod gravissimum est, Dores, si a singulari σά, quod Megarensium proprium esse docet Ahrens. de Dial. Dor. p. 277, discesseris, non ponunt σ pro τ, immo sexcenties τ pro σ. Cf. Ahr. l. d. p. 59 sqq. Itaque certe Τυκήν requiri videtur. Cf. sd. Sed quanquam κιτών et κύτρα Siculis adscribuntur a Greg. Cor. p. 341, haec ad vitiosam plebis pronuntiationem referri Ahr. l. d. p. 82 suspicatur. Et commentum doctorum de nomine Tyca solo Livio XXIV 21, 7 niti videtur, ubi libri fluctuant et nunc Tycha legitur, ut constanter apud Cic. l. d. et Steph. Byz. in v. Τύχη. „Ego", inquit Ahr. l. d. p. 64 hanc partem Syracusarum, ut oppidum e regione Byzantii situm e ficu nomen invenisse coniciens, „aut Ciceronem de appellationis origine errare aut ipsos Siculos mala etymologia deceptos nominis formam paululum immutasse et fortasse ea ipsa de causa Fortunae aedem in ea parte exstruxisse certum habeo. Nam e Τύχα neque Τύκα fieri poterat et multo minus Σύκα." Leakius apud Bloomf. l. l. p. 678 Sycam prope meridionales Epipolarum scopulos collocandam esse putat. Sed hic falsa verborum 99, 1 (cf. adn.) interpretatione ut ita statueret adductus est, eiusque opinio ideo reicienda videtur esse, quia Athenienses demum 101, 1 ἀπὸ τοῦ κύκλου τειχίζειν τὸν κρημνὸν ὃς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ legemus.

In medio fere Epipolarum Sycam sitam fuisse consentiunt Arn. Grot. Hist. Gr. VII p. 340. 557 (vers. germ. IV p. 191. 701. Holm l. l. p. 387. Cf. 99, 3. 101, 1. — ἐτείχισαν. De omnibus operibus, quibus Syracusas claudere (ἀποτειχίζειν) et circummunire (περιτειχίζειν) Athenienses temptarunt (ἀποτειχίσμασι, περιτειχίσμασι), et de tota hac obsidione Syracusarum vid. maxime Letr. Syrac. p. 78 sqq., Goell. Syrac. p. 92 sqq. et ad c. 96, Arn. in excursibus vol. II, Popp. in Syracusarum obsidionis bello Pelop. factae parte priore (Francof. 1837), Dunbar in libello „*an attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*", Leak. apud Bloomf. l. d. p. 675 sqq. Grot. Hist. Gr. cap. 59 et 60 cum appendice, Meinshausen. in libello vol. I p. LIV nominato, Holm. Hist. Sic. II p. 31—61. 382—401. — ἐτείχισαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. Hic κύκλον non circummunitionem universam, sed castellum quoddam esse in similitudinem orbis aedificatum, quod effecerit mediam partem operum ab Atheniensibus contra Syracusas exstructorum, cum aor. ἐτείχισαν ostendit opus perfectum indicans, cum circummunitio non perfecta sit, tum 102, 2, ubi Nicias propter infirmitatem in eo relictus esse dicitur. Rem uberius explanavit Did. Cf. Holm. l. l. p. 387 sq. Articulum inde nobis videmur explicare posse, quod urbium circummunitiones a talibus castellis ordiri soliti sint. Cf. τὴν πυλίδα 100, 1. Alioqui in promptu est ἐτειχίσαντο κύκλον conicere. Cf. I 11, 1. III 105, 1. — ἔκπληξιν. Φόβον substituit Diod. XIII 7, 4; consternationem interpretatur Bloomf. Cf. adn. IV 14, 3.

καὶ ἐπεξελθόντες μάχην διενοοῦντο ɪ μὴ περιορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαραταδσομέ οἱ τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ ὡς ἑώ(στράτευμα διεσπασμένον τε καὶ οὐ ῥᾳ σόμενον, ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν τινὸς τῶν ἱππέων· οὗτοι δὲ ὑπομένο τοὺς Ἀθηναίους λιθοφορεῖν τε καὶ ἀπ μακροτέραν. καὶ τῶν Ἀθηναίων φυ ὁπλιτῶν καὶ οἱ ἱππῆς μετ' αὐτῶν πάντ τοὺς τῶν Συρακοσίων ἱππέας προσβ ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ τροπαῖον τῆς ἔστησαν.

τῶν δ' Ἀθηναίων τὸ πρὸς βορέαν τεῖχος τειχιζόντων οἱ

99. Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἐτείχιζ ναίων τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου ɪ λίθους καὶ ξύλα ξυμφοροῦντες παρέβι

§ 3. διεσπασμένον non esse dissipatum, sed disiunctum, distractum contra Portum docet Bau. — μακροτέραν. Cf. Aristid. I p. 273 μακροτέραν ἀπογίγνεσθαι. Ita dictum est, ut in positivo saepe μακράν, cuius comparativus Xenophonti est μακρότερον, quod vulgo hic quoque invitis membranis legebatur. De ἀποσκίδνασθαι cf. Lob. ad Buttm. Gr. II p. 70.

§ 4. φυλὴ μία. „Adnotat hic Acacius e Sigonio de Republ. Athen. IV 5 Athenienses in sua quemque tribu instructos in acie adversus hostes pugnasse. Hoc bene ostendit Sigonius ex Herodot. VI 111 de pugna Marathonia et ex Plut. Arist. [c. 5]. . . . Eandem rationem etiam alios in bellis secutos esse credibile est. Cf. de Messeniis Thuc. III 90, 2 et paulo post hic 100, 1 de Syracusanis." Duk. Cf. Herm. Ant. Gr. I § 152, 11. Schoemann, Antiqu. Gr. I p. 450. — τινάς. Συχνούς dicit Diod. XIII 7, 5.

Cap. 99. § 1. οἱ μέν est. Haec non ita intellegenda esse, ut alios τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος, al versus murum mus, quam expl est Leakius l. apparet, quod ɪ septentrionem ɪ circummunitioni dionale exstru coepisse 101, 1 Peius etiam D addita lapides brachio circumr ridiem versus gnificat, quod s τὸν Τρώγιλον Recte igitur ɪ tiam hanc esse murum ipsum ɪ per id spatium lapides et mat in Trogilum ve designatur initi soluti. — τὸ τοῦ κύκλου ɪ ab orbe castɪ trionem spec 98, 2. Itaque A ubi κύκλον exs tentrionem, i. e. munitionem du ξύλα. Materi exeitandas turre

Τρώγιλον καλούμενον ἀεί, ἧπερ βραχύτατον ἐγίγνετο αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπὶ τὴν ἑτέραν
2 θάλασσαν τὸ ἀποτείχισμα. οἱ δὲ Συρακόσιοι οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους τῶν στρατηγῶν ἐσηγησαμένου μάχαις μὲν πανδημεὶ πρὸς Ἀθηναίους οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν, ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι ᾗ ἐκεῖνοι ἔμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος καί, εἰ φθάσειαν, ἀποκλῄσεις γίγνεσθαι, καὶ ἅμα καὶ ἐν τούτῳ, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοὺς τῆς στρατιᾶς· καὶ φθάνειν ἂν αὐτοὶ σταυροῖς

Συρακόσιοι ὑποτειχίζουσιν ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες.

cusanorum munitione § 3 memorantur, uti voluisse conicit Bloomf. Sed probabiliter primum aditum obsaepturi et vallum magis quam murum exstructuri erant. Cf. II 75. — **παρέβαλλον.** Cf. adn. II 77, 3. — **τὸν Τρώγιλον καλούμενον.** „Scala Graeca est Trogiliorum portus, qui commemoratur a Livio [XXV 23, 10], et Trogilum probabile est nomen fuisse totius suburbii adiacentis septentrionali Syracusarum muro infra vicos recentiores Targiam et Targettam, quae nomina ex illo potuerunt corrumpi.“ Leak. l. d. p. 678. — **ἧπερ . . . ἀποτείχισμα,** i. e. qua parte brevissime murus urbem circumvallaturus a magno portu ad alterum mare (quod est e regione Trogili) effici ab iis poterat. *Ἀποτείχισμα* est murus aedificandus, quo urbs circumvalletur, qui murus *περιτείχισμα* dicitur in simillimis verbis 101, 1.

§ 2. **ὑποτειχίζειν,** exstruere murum, qui intercipiat hostilem. Primum ex Syracusanorum operibus quia infra *κύκλον* Atheniensium ductum est aut certe incepit (cf. § 3 et ibi adn.), *ὑποτείχισμα* 100, 1 bis appellatur, complectens *ἐγκάρσιον τεῖχος* (§ 3) et *σταύρωμα* (100). Alterum *σταύρωμα καὶ τάφρος* erat sine muro (101, 3); tertium constans ex muro simplici sine vallis (VII 4, 1. 11, 3), quia *παρῳκοδομήθη καὶ παρῆλθε τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν*, nominatur *παρατείχισμα* (VII 11, 3. 42, 4. 43, 1. 5), quod non recte quartum a nonnullis dicitur. Vid. adn. VII 5, 1. — **εἰ φθάσειαν,** scil. *ἄγοντες τὸ τεῖχος*, i. e. si murum, priusquam impedirentur, perficerent. — **ἀποκλῄσεις γίγνεσθαι,** scil. *σφῶν* (Syracusanorum) *ἔμελλον.* Cf. adn. 42, 1. Non significatur murum Atheniensibus obstrui, quod ii volunt, qui ab *ἄμεινον εἶναι* haec verba pendere volunt. Nam ad impediendam Atheniensium *τείχισιν* ea referri vocabuli *ἀπόκλησις* significatio non patitur (cf. IV 85, 3. VII 60, 1). Cum universum Syracusanorum consilium significetur, non ea tantum quae mox narratur *ὑποτείχισις* spectetur, quoniam a castelli orbe in utramque partem Syracusae intercludi poterant, non opus esse putamus Class. coniectura *ἀπόκλησις.* — **ἐν τούτῳ,** *ἐν τῷ ὑποτειχίζειν.* — **εἰ ἐπιβοηθοῖεν,** si contra se (ad impediendam *ὑποτείχισιν*) copias mitterent. Cf. 100, 1. — **μέρος ἀντιπέμπειν** ab *ἄμεινον εἶναι* pendet. Inutilis igitur est Bekkeri coniectura *αὐτοῖς* et Kruegeri *αὐτοί.* — **καὶ φθάνειν ἂν . . . τὰς**

προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους, ἐκι πανομένους τοῦ ἔργου πάντας [ἂν] τρέπεσθαι. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες ἀ

Cap. 99. § 2. φθάνειν αὐτοὶ προκαταλα σταυροῖς Vat. H., φθάνειν ἂν τοῖς σταυροῖς προκ reliqui. Cf. adn.

ἀνακανομένους pro ἂν πανομένους Vat. requiescentes.

ἂν uncis inclusum om. Vat. H.

ἐφόδους, atque se ipsos prius vallis Atheniensium impetus facile praeversuros esse, i. e. si ita facerent, se ipsos vallis defixis prius muro obstruendo praesidium parare posse quam hostes facto impetu quominus obstrueretur impedirent. De καί coniunctione cf. adn. IV 52, 3, de pleonasmo verborum φθάνειν προκαταλαμβάνοντες adn. 57, 2, de verbo προκαταλαμβάνειν I 57, 6. Nolumus ἐφόδους esse faciliores aditus. Nam in Epipolarum quidem edita planitie, ubi primum hostibus circummunientibus occurrendum erat, locorum facilium et difficilium diversitatem non novimus. Cf. Grot. l. l. p. 343 (vers germ. p. 193). Codicum autem discrepantiam revocandam esse putamus ad scripturam a nobis nunc restitutam. Nam αὐτοί aptissimum est ad oppositum ἐκείνους et, cum non omnes eiusmodi muros vallis firmatos fuisse tertium Syracusanorum opus ostendat, quod vallis caruisse modo diximus, τοῖς σταυροῖς propter articulum displicet. Ceterum ex ἄμεινον ἐδόκει εἶναι hic audiendum est ἐνόμιζον. Cf. adn. IV 52, 3.

§ 3. ἐτείχιζον ... ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες. De situ huius muri multum atque in contraria est disputatum. Aut enim eum in partem a cyclo ad meridiem spectantem ductum putant idque aut per ipsas Epipolas aut infra eas, ut Leak. Arn. Grot. l. l. et in append., Holm. l. l. p. 389 sqq. Class., aut in p septentriones s tum esse, ut Dunbar, Meinsh posterius extra positum esse dul cum Syracusan vellent ἢ ἐκεῖνι τὸ τεῖχος, Athen septentriones ver rent, huic procul obstruxerunt. l valet quod conti quod arbores τ ciderunt ad turr non minus fieri aversum latus r Quod vero poste cusani a muro r τείχισμα τὸ περ confugerunt, non nitam hac fuga sed in exterior tionem, intra erat quaeque s Epipolarum lat (τεῖχος παρὰ π Ἐπιπολὰς ὁρῶν eo ipso quod in munitionem, non nitam Th. eos in reliquum illius trionale eos se r Restat ut unde ceperit accurati Patet κάτωθεν accipiendum ess cusanorum parte sit. Cum aut urbem ab occide Syracusani ab o iverunt. Si autem

τέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου τῶν Ἀθηναίων ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τάς τε ἐλάας ἐκκόπτοντες τοῦ τεμένους καὶ πύργους ξυλίνους
4 καθιστάντες. αἱ δὲ νῆες τῶν Ἀθηναίων οὔπω ἐκ τῆς Θάψου περιεπεπλεύκεσαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, ἀλλ' ἔτι οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν θάλασσαν· κατὰ γῆν δὲ ἐκ τῆς Θάψου οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο.

1 100. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακοσίοις ἀρκούντως ἐδόκει ἔχειν ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσματος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [αὐτοὺς] οὐκ ἦλθον κωλύσοντες, φοβούμενοι μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾷον μάχωνται καὶ ἅμα τὴν καθ' αὑτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι, οἱ μὲν Συρακόσιοι φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι

τῶν δὲ πλ[...] στων ἐς τὴ[ν] πόλιν ἀπε[λ]θόντων ἡ [τοῦ] ὑποτειχίσ[ματος] αὐτῶν καθ[αι]ρεῖται κα[ὶ] τὸ σταύρω[μα] ἀνασπᾶται

Cap. **100.** § 1. *αὐτοὺς* om. Vat. H. Dan. *φοβούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι* Vat. H. schol. ex interpret.

cusanorum urbem *κάτωθεν τοῦ κύκλου* determinare mavis, eadem regione inter hanc et castellum Atheniensium minimum erat intervallum et rectam regionem in talibus indiciis sequi solemus. Itaque *κάτωθεν τοῦ κύκλου* nobis est ex loco, qui infra castelli orbem orientem versus erat. Neque vero recta via ad ipsum orbem murus dirigebatur, sed, ut hostium munitionem hinc exorsam praecluderet, obliquus (*ἐγκάρσιος*) inter occasum solis et septentriones spectabat. Simili modo ad eiusdem partis circummunitionem impediendam postea tertium Syracusanorum opus exstructum est. Ita si res est, non ab ipsius urbis moenibus Syracusanorum murus initium cepit, sed ab eius munitione exteriore, quod idem de tertio eorum opere certissimum est (cf. VII 4, 1). Nimirum ipsa urbs illa tanquam parte adiecta amplificata erat neque minus hoc *προτείχισμα* ad urbem pertinebat quam cycli *προτείχισμα* (cf. adn. 102, 2) ad cyclum.

§ 4. Iis quae hac § narrantur explicatur, cur tum quidem Syracusanis non cavendum fuerit, ne ab altera parte portum magnum versus circumcluderentur. Nam mare etiam iis liberum erat et Athenienses murum ad magnum portum tum demum perducere poterant, postquam eum classe occupaverunt. Cf. 103, 1.

Cap. **100.** § 1. *Ἐπειδὴ δέ* cet. Apodosis incipit a verbis *οἱ μὲν Συρακ.* — *ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσματος.* Ex his verbis atque extremis huius capitis totum munimentum Syracusanorum hostili muro oppositum (*ὑποτείχισμα*) partim vallum (*σταύρωμα*) partim opus saxeum sive murum (*οἰκοδόμημα, τεῖχος ἐγκάρσιον*) fuisse cognoscitur. — *ἐπειγόμενοι.* Cf. adn. III 2, 3. — *φυλήν.* Cf. adn. 98, 4. Numerus

τούς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἳ ἐς τὴν : μηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν καὶ τηρήσαντες τούς τε ἄλλους Συρ σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ καί τινι πόλιν ἀποκεχωρηκότας καὶ τοὺς ἐν τ ἀμελῶς φυλάσσοντας, τριακοσίους μὲ λογάδας καὶ τῶν ψιλῶν τινας ἐκλεκ νους προύταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιν ὑποτείχισμα· ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλ θοῖεν, ἐχώρουν, ἡ δὲ μετὰ τοῦ ἑτ σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. καὶ

ἐπιλέκτους Vat. H.
πυραμίδα Vat. H.

tribuum Syracusanarum, quas commemorant etiam Plut. Nic. 14 et Liv. XXV 23, 14, non est notus. — τούς τε ὀχετοὺς . . . ἠγμένοι ἦσαν. De transpositis genetivis ποτοῦ ὕδατος cf. adn. II 45, 1. Horum aquae ductuum etiam nunc reliquiae satis multae exstant, ex quibus eorum situs descripsit Schubring. in Philol. XXII p. 577 sqq. Aqua ex Thymbride monte in Epipolas prope Euryalum deducta per complures deinde fistulas dividebatur. Has tum Athenienses interciderunt. — τούς τε ἄλλους Συρακοσίους, tribus ad murum et vallum custodiendum relictae reliquos homines praeter τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι. — τῷ σταυρώματι. „Σταύρωμα patet fuisse vallum praeiacens ὑποτειχίσματι atque aditum eius defendens. Cf. 99, 2.“ Arn. — ὡπλισμένους, cum eos gravi armatura instruxissent. Cf. adn. III 27, 1. — προύταξαν, a fronte collocarunt, primam aciem fecerunt. Sequitur infinitivus consilii. — ἐπιβοηθοῖεν, scil. οἱ ἐν τῇ πόλει. Cf. adn. 99, 2. — τὸ σταύρωμα τὸ

παρὰ τὴν :
muro a Syr
haec portula
Temenitam i
qui infra πρ
τὸν Τεμενίτ
huius προτε
alibi non c
etiamsi exstiti
exercitus part
τὴν πόλιν con
l. l. p. 391. S
ματι portulan
culus facile it
omni tali mu
statuimus (cf.
id ipsum vel
sentaneum es
altera muri pa
venire non p
muro aut trans
Huius autem p
culiari quadam
fuisse ideo p
haec a reliqu
In qua ὑπο
portula fuisset
dem indicio Tl
vix errabimus
eo loco, ubi
προτείχισμα
bant, eam fuis
in medio mu

οἱ τριακόσιοι αἱροῦσι τὸ σταύρωμα· καὶ οἱ φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυγον ἐς τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. καὶ αὐτοῖς ξυνεσέπεσον οἱ διώκοντες, καὶ ἐντὸς γενόμενοι βίᾳ ἐξεκρούσθησαν
3 *πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων· καὶ τῶν Ἀργείων τινὲς αὐτόθι καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στρατιὰ τήν τε ὑποτείχισιν καθεῖλον καὶ τὸ σταύρωμα ἀνέσπασαν καὶ διεφόρησαν τοὺς σταυροὺς παρ' ἑαυτούς, καὶ τροπαῖον ἔστησαν.*

1 101. *Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθηναῖοι ⟨ἐς⟩ τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους, ὃς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα*

§ 2. *περιπροτείχισμα* Vat. H.

aggressi vallum ceperunt (§ 2), eam fuisse ea de causa non probatur, quod ad eam qua saepta erat valli partem alia exercitus pars separatim missa est. Certe huius rei quae fuerit ratio facilius cognoscitur, si in extrema hac muri parte portula fuit. Occupata autem portula Athenienses procul dubio impedire volebant, ne, cum trecenti a fronte murum aggrederentur, *οἱ κατὰ σκηνὰς ὄντες*, quos pone murum in tentoriis fuisse credimus, per portulam muri custodibus auxilio venirent. Pariter alia exercitus pars, ne ab urbe succurrentes murum aggredientibus a tergo supervenirent, obsistebat.

§ 2 *τὸ σταύρωμα*, scil. *τοῦ ὑποτειχίσματος*. — *τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην*. Esse murum, quo Temenites circumdatus fuerit (cf. 75, 1), consentiunt recentiores interpretes. Differt *προτείχισμα* 102, 2. — *οἱ διώκοντες*. Inter hos etiam aliquot ex iis videntur fuisse, qui ad portulae vallum contenderant. Nam Argivi quidem, quos cecidisse mox comperiemus, cum milites gravis armaturae essent (43, 2), non cum trecentis Atheniensibus fuerunt, quos delecti tantum levis armaturae milites comitati sunt (§ 1).

§ 3. *ἐπαναχωρήσασα*. Post eiectos persequentes totus exercitus se recepit. Cf. adn. III 108, 3. — *τὴν . . . ὑποτείχισιν*. Cum hic discernatur a *σταυρώματι*, non potest complecti *τὸ οἰκοδόμημα* et *τὸ σταύρωμα*, ut *ὑποτείχισμα* § 1, sed solum oportet sit *οἰκοδόμημα*, i. e. *τεῖχος ἐγκάρσιον*, potior munitionis pars. Ita recte Did. — *διεφόρησαν*, transtulerunt. Cf. adn. 91, 7. Schol. *διεκόμισαν*.

Cap. **101.** § 1. *Τῇ δ' ὑστεραίᾳ* cet. „Postridie pugnam commissam Athenienses, qui prius brachium circummunitionis in septentrionem . . . spectans et ad Trogilum perducendum (*τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος* 99, 1) exstruere coeperant, ab altera parte . . . profecti alterum [s. meridionale] brachium erigere orsi sunt.“ Did. — *ἀπὸ τοῦ κύκλου*, a cyclo profecti, procedentes. Cf. adn. 98, 2. — *τὸν κρημνόν*. Est pars crepidinis australis Epipolarum valde praerupta, Temeniti contigua. Sed accusativus obiecti cum *ἐτείχιζον* iunctus hic ferri

διὰ τοῦ ἕλους, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ σταύρωμα πάλιν αἱροῦσι. μάχη ἐπὶ τῷ Ἀνάπῳ, ἐν ῇ Λάμαχος ἀποθνήσκει.

ὁρᾷ καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγν διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τι περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν θόντες καὶ αὐτοὶ ἀπεσταύρουν αὖθ ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ μέσου τοῦ ἕλους ἅμα παρώρυσσον, ὅπως μὴ οἷόν τε ναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχ ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐπιχειροῦσιν αὖθις τῷ τῶν Συρακοσι ματι καὶ τάφρῳ, τὰς μὲν ναῦς κελεύ πλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέγα τῶν Συρακοσίων, αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρο ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν καὶ δ ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον, θύρ πλατέα ἐπιθέντες καὶ ἐπ' αὐτῶν δι

Cap. **101.** § 3. δι' pro ἐπ' Vat. H. Ceteri

nequit. Nam quod Class. vertit murum per crepidinem ducere, τειχίζειν τι de loco dictum est aliquid munire, moenibus circumdare (91, 6. VII 4, 4. 26, 2), et murum non per crepidinem, sed ad crepidinem ductum esse infra § 3 ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο ostendit. Hinc postea (103, 1) usque ad magnum portum duplicem murum exstruxerunt. — ὃς ... ὁρᾷ. Port.: quae (rupes) ab hac Epipolarum parte magnum portum versus vergit. In proximo καί haesit Bau., quia non nova designatio loci afferretur. Sed nova est brevissimi intervalli significatio. — τοῦ ἕλους. „Lysimelea palus est [cf. VII 53, 2], quae quanquam olim maior quam nunc fuerit, mensibus sex hibernis adhuc satis late patet et cum mari in medio circiter eo spatio, quod est inter angulum magni portus eum, ubi Achradinae murum puto finitum esse, et ostium Anapi, coniungitur." Leak. p. 679.

§ 2. αὖθις. 3. — ἀπὸ τῆ ab ipsius ur Nam eius προτε polas non exten adn. 99, 3. Qu bitur opus ex stabat nec muru in insequenti § τάφρος dicitur.

§ 3. τὸ πρ νόν, scil. ματος. — αὖθ Syracusanorum gressi erant. — ἕλους, idque IV 16, 1) per haec proprie cum διαβαδίσ minus fiat, a αὐτῶν obstare scriptorem, ut e eum ἐπιθέντες tamen hoc com cedat. Sed cogi (τῷ πηλώδει κ ἐπιθέντες. Te Thuc. p. 91 δια πλατέα. Sig

αἱροῦσιν ἅμα ἔσω τό τε σταύρωμα πλὴν ὀλίγου καὶ τὴν τάφρον, καὶ ὕστερον καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἷλον.
4 *καὶ μάχη ἐγένετο, καὶ [ἐν αὐτῇ] ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν ἔφευγον, οἱ δ' ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ παρὰ τὸν ποταμόν. καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλῄσασθαι τῆς διαβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες δρόμῳ ἠπείγοντο πρὸς*
5 *τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ Συρακόσιοι (ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα) ὁμόσε χωροῦσι τοῖς τριακοσίοις τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ προσπεσόντων αὐτῶν*
6 *ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλὴ τοῦ κέρως. ἰδὼν δὲ ὁ Λάμαχος παρεβοήθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυτῶν μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν καὶ τοὺς Ἀργείους παραλαβών, καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινὰ καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων ἀποθνήσκει αὐτός τε καὶ πέντε ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ*

καὶ ὕστερον ex Vat. H. Vall. addidit Bekk.

§ 4. *ἐν αὐτῇ* om. Pal., ante *καὶ* ponit Vat., *καὶ* om. H. Dicitur *μάχῃ νικᾶν, κρατεῖν*, non *ἐν μάχῃ*. Cf. praeterea I 105, 1. 2. III 74, 1. *ἔφευγον* Vat. H., *ἔφυγον* reliqui. Certe de iis, qui ad amnem fugiebant, illud aptius dicitur. Nam horum fugae eventus posthac demum narratur.

§ 5. *φυλακὴ* codd. „Velim doceri, quaenam in pugna sit *πρώτη φυλακή* cornuum. Interim suspicari licebit fortassis legendum esse *φυλή*. Vid. adn. ad 98, 4. Valla et Portus hic vertunt cohortem, ut supra *φυλήν*.“ Duk. Hanc suspicionem recentiores editores assensu suo confirmarunt.

§ 4. *ἔφευγον*, in fugam se convertebant. — *παρὰ τὸν ποταμόν*, propter fluvium, iuxta fl. Anapum, ut confugerent in Olympieum a Syracusanis occupatum (cf. 75, 1). — *πρὸς τὴν γέφυραν*. Non est is pons, quem Athenienses prius intersciderant, sed is, qui Olympieum via Helorina ferebat. Cf. adn. 66, 2.

§ 5. *ἐσβάλλουσιν*. Ita dictum est, ut 70, 3.

§ 6. *ἑαυτῶν*. Pluralis respicit simul ad Athenienses. Cf. adn. V 71, 3. — *τοὺς Ἀργείους*. Cf. 43, 2. — *ἐπιδιαβάς*. Abr. recte explicat *διαβὰς ἐπ' αὐτούς*, Syracusanos scil. — *μονωθεὶς μετ' ὀλίγων*. Talia verba aliquotiens coniungi docent Wessel. ad Herodot. VI 15 et Blomf. Gloss. ad Aesch. Pers. 740. — *ἀποθνήσκει*. Diod. XIII 8, 1 et Iust. IV 4, 9 eum post Gylippi adventum cecidisse memorant, cum Th. consentit rem fusius narrans

τούτους μὲν οἱ Συρακόσιοι εὐθὺς κατὰ φθάνουσιν ἁρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμο ἀσφαλές, αὐτοὶ δὲ ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων ἀπεχώρουν.

ἐν τούτῳ δὲ καὶ τῷ κύκλῳ προσβάλλουσιν οἱ Συρακόσιοι, ἀλλ' ἀποτυχόντες ἐς τὴν πόλιν πάντες ἀποχωροῦσι.

102. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ πρὸς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγόντες ὡς ἑώρων ταῦτα μενα, αὐτοί τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνι σαντες ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶ ναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἡγούμει μον αἱρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλεθρον χισμα αὐτῶν αἱροῦσι καὶ διεπόρθησαν, α τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν (ἔτυχε γὰρ δι' ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος)· τὰς γὰρ ι καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβε

§ 6. ἀναρπάσαντες καὶ διαβιβάσαντες Vat. H., ι interpr. Cf. adn.

Plut. Nic. 18. — εὐθὺς κατὰ τάχος. Cf. εὐθὺς παραχρῆμα in Schaef. Appar. ad Demosth. IV p. 451 et apud Haas. ad Xen. Remp. Lac. 8, 4, repente subito, subito ex tempore, repente e vestigio Plaut. Mil. Gl. II 2, 21. Cic. de Div. I 33, 72. in Caecil. 17, 57. — ἁρπάσαντες raptim tollendi vim habet. Cf. Xen. Anab. VI 1, 8 ἁρπάσας τὰ ὅπλα = armis raptim sublatis. Per breviloquentiam autem adiuncto πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές simul cogitatur καὶ κομίσαντες. Cf. adn. 4, 1.

Cap. 102. § 1. οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν . . . καταφυγόντες. Genetivus non ad πόλιν referendus est, sed ad vv. οἱ καταφ. Cf. adn. III 22, 5. VI 62, 5. Respicitur autem ad 101, 4. — τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπ. Cf. adn. 98, 2.

§ 2. προτείχισμα, exteriorem munitionem (τοῦ κύκλου). Did.: un ment avancé du cyc aenus I 39, 3 προπύ nus apte vocat. Aliu χισμα cognovimus 10 cur exstructum videatu paulo post adn. — δ σεν. Simul audi αἱρε διαπορθηθῆναι. Cf. — ἔτυχε γάρ cet. tiato, cur Nicias rem potuerit, altero ab γάρ quomodo prohibuerit, Cf. adn. I 91, 3. III 2 ἀσθένειαν. Vid. V τὰς γὰρ μηχανάς hoc stratagemate cf. d. et Plut. Nic. 18. sunt scalae atque a menta ad τειχισμόν neque enim oppugnat obsidionem parabant. nomine etiam V 7, 5 ma ficari vidimus. — ὅσ ταβεβλημένα. Ea da sunt ligna, quibus ι ad Trogilum usque erant. Cf. 99, 1. Et i

ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυνάτους ἐσομένους ἐρημίᾳ ἀνδρῶν ἄλλῳ τρόπῳ
3 περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη οὕτως· οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ Συρακόσιοι διὰ τὸ πῦρ, ἀλλ' ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρός τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανῄει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου, ὥσπερ εἴρητο, κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν
4 λιμένα. ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν κατὰ τάχος ἀπῇσαν καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ τῶν Συρακοσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρούσης σφίσι δυνάμεως ἱκανοὶ γενέσθαι κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν.

1 103. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Συρακοσίοις καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πεζοῦ, ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῷ

Συράκουσ οὺν μέχρι θαλάσσης πλῷ τείχ ἀποτειχίζ ται. Ἀθην ων μὲν ε θήνεια, Συρακοσίων ἀπορία.

Cap. 102. § 3. ἀποδιωξόντων It. Aug. Pal. M. Cl. Ven. Cass. Bas. Gr. E. K. m. Cf. adn.
§ 4. κατὰ τάχος verba post ἀπῇσαν collocantur in Vat. et H.

nas atque materiam non intra propugnaculum, quod Polyaenus l. d. tradit, sed inter hoc et κύκλον fuisse ex ipsa Thucydidis narratione cognoscitur. Est tamen verum eodem propugnaculo illas res atque operarios a Syracusanis defensos esse, quo ipso consilio exstructum putant Arn. et Leak. — τοὺς ὑπηρέτας. In munitione relicti ministri ὁπλιτῶν videntur esse. Cf. adn. III 17, 3. — ὡς ἔγνω . . . περιγενέσθαι. Dicit scriptor, quia non affuerint milites (ἄνδρες), ministros non aliter nisi incendio potuisse τὸν κύκλον servare.

§ 3. κάτωθεν = ἀπὸ τῆς πόλεως. Cf. § 1. — ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ, cum reppulissent eos qui ibi (πρὸς τῇ πόλει § 1) se iis opposuerant. — ὥσπερ εἴρητο, ut imperatum erat. Cf. 101, 3.

§ 4. οἱ ἄνωθεν. De similibus cf. adn. I 62, 4. — μή. Cf. adn. V 49, 5. — ἀπό. Vid. adn. I 91, 7 et V 89.

Cap. 103. § 1. καὶ αὐτόν frustra deleta cupit Krueg. Cf. 101, 6 αὐτός τε καὶ πέντε ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ. — σφίσι. Cf. adn. I 20, 1. — τοῦ ναυτικοῦ. Classis stationem cepit in recessu (μυχῷ) portus. Vid. VII 4, 4. — ἀπετείχιζον . . . τείχει διπλῷ. „Interpretes confundunt διπλοῦν τεῖχος cum nominibus κύκλος, ἀποτείχισμα,

τοὺς Συρακοσίους. τὰ δ' ἐπιτήδεια τιᾷ ἐσήγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθ δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι ναίοις, οἳ πρότερον περιεωρῶντο, καὶ ἐ σηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς. καὶ τι χώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας. καὶ γὰρ οἱ πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγι αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσι οὐδεμία ἧκε, τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφ ἐποιοῦντο ξυμβατικοὺς καὶ πρὸς τὸν Νι γὰρ δὴ μόνος εἶχε Λαμάχου τεθνεῶτος καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγίγνετο, οἱ

Cap. 103. § 2. Σικελιωτῶν male Vat. H. πάντα προυχώρει Vat. H., quod Class. sine idone Alia, quae iis prospere successerunt, proximis verbi ἐλπίδα Vat. H. F., quod probandum esset, si κατὰ γνώμην, κατὰ νοῦν, ex animi sententia, Sed bene Portus et Bau.: reliqua sic succedeb ipsis ostenderent seu eos prospera etiam sperare iuberent. Itaque ἐς de effectu dictum e cf. adn. V 111, 5.

al. Cf. ad c. 98. Ita in imagine Syracusarum a Letr. delineata... duplicem murum a Trogilo usque ad oram maritimam magno portui vicinam indicatum videmus. At hic primum Thucydides mentionem facit τοῦ διπλοῦ τείχους, qui murus parva erat pars operum Atheniensium ab Epipolarum praeruptis partibus (ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους) incipiens atque paene usque ad mare magni portus pertinens; totum spatium duplici muro occupatum non amplius quam septem vel octo stadiorum erat (VII 2.)" Did. Cf. adn. VII 2, 4. Per planitiem autem, in qua iam Olympiei praesidium tergis obsidentium imminebat, quia facillime auxilia advenire possent, ibi duplicem murum Athenienses exstruxisse sunt existimandi. Ἀπὸ τῶν Ἐπιπ. καὶ τοῦ κρημν. vertas ab Epipolis et quidem

earum praerup Cf. 101, 1. 3.
§ 2. τὰ δ' ἐπ De re cf. Plut. τῆς Ἰταλίας π Cf. Plat. Phaed. θεν ἐκ τοῦ σώμ ἐκ del. Herw. l. τερον περιεω antea circums tanquam eventun vel tanquam ince iungerent, q. d. ctantes cun Steph. Cf. adn. 93, 1. VII 33, supra 88, 3. 4. νίας. Cf. 88,
§ 3. σφίσιν adn. IV 25, 9. ἐποιοῦντο ξ ita instituerur cem conciliar rent.
§ 4. κύρωσι

ἀνθρώπων ἀπορούντων καὶ μᾶλλον ἢ πρὶν πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γάρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν ἐς ἀλλήλους εἶχον, καὶ τοὺς στρατηγούς τε ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη ἔπαυσαν, ὡς ἢ δυστυχίᾳ ἢ προδοσίᾳ τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνθείλοντο, Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ Τελλίαν.

1 104. Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναὶ καὶ πᾶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσι, τῆς μὲν Σικελίας οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ Γύλιππος, τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περιποιῆσαι αὐτὸς μὲν καὶ Πυθὴν ὁ Κορίνθιος ναυσὶ δυοῖν μὲν Λακωνικαῖν, δυοῖν δὲ Κορινθίαιν ὅτι τάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰόνιον ἐς Τάραντα,

ἐν δὲ το
Γύλιππος
Πυθὴν
ρακοσίοις
ηθοῦντες
Τάραντ
περαιοῦν
ἐντεῦθεν
ἄραντες
μάζοντα

§ 4. ἀπὸ M. Cl. Ven. C. Lugd. corr. Aug. At vid. Matth. Gr. § 592 β' p. 1394.
τε post στρατηγούς om. Ar. Cf. adn.
Εὐρυκλέα Vat. H. Cf. adn.

lum Gorgiae et Leontinis scholiastam Plat. Gorg. 450b non recte tribuere et ex hoc loco et ex usu recentiorum (vid. Pap. Lex.) intellegitur; quare errat Stallb. ibid. ad 450d καὶ τὸ κῦρος. — τοὺς στρατηγούς, nominatos 73, 1. Καὶ ... τέ Class. falso interpretatur et etiam (cf. ad. 44, 3). Nam τέ ad totam enuntiationem τοὺς στρατηγοὺς ἔπαυσαν pertinens (cf. 70, 4) insequenti καί respondet. — Ἡρακλείδην. Eundem, qui 73, 1 commemoratus sit, Lysimachi filium, esse credit Schneid. ad Xen. Hell. I 2, 8. Quod verum esse non potest, quia alios in locum eorum, quibus imperium abrogatum est, surrogasse dicuntur Syracusani. Videtur igitur esse is, qui a Xen. l. d. Heraclides Aristogenis filius, collega Euclis Hipponis filii, quem Euclem Thucydideum esse vix dubium est, appellatur.

Cap. 104. § 1. ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος cet. Cum his quoque cf. Plut. Nic. 18. — ὁ Λακεδ. Cf. ad. VII 11, 2. — αἱ ... νῆες. Cf. 93, 3. — ἐφοίτων. Attende hoc verbum de re inanimi positum. Cf. VIII 18, 1 et adn. I 4. — ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι, in idem mendacium congruentes, in eundem modum ementitae. — Πυθήν. A Diodoro Πύθης vocatur. Thucydides sibi constat VII 1, 1. — τὸν Ἰό-

οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς ταῖς σφετέραις ‹ καδίας δύο καὶ Ἀμπρακιώτιδας τρεῖς ρώσαντες ὕστερον ἔμελλον πλεύσεσθαι. Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θου τον πρεσβευσάμενος καὶ τὴν τοῦ πατρὸ σάμενος πολιτείαν καὶ οὐ δυνάμενος αὐτ αγαγέσθαι, ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν πασθεὶς ὑπ' ἀνέμου [κατὰ τὸν Τεριναῖο

Cap. 104. § 1. πληρώσαντες It. M. F. Sed ‹ § 2. καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἀνανεωσάμενος π H. idemque Valla perperam interpretatus est ren memoria patris in administranda republica; κατὰ τὴν τοῦ πατρός ποτε πολιτείαν. Cf. adn.

νιον. Vid. ad. III 107, 1. — πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα . . . προσπληρώσαντες. „Προσπλ. pleonasmum habet, quia iam praecedit πρὸς ταῖς σφετέραις; tametsi et nos *auszer*, *über ihre Schiffe noch dazu.*" Bau. Sic προσπληροῦν ἔτι VII 34, 1, προσπληροῦν ἄλλας VIII 10, 3. Cf. adn. I 23, 4. 133. VI 73, 2. Ceterum decem Corinthiorum navibus duas cum Gylippo profectas contineri apparet inde, quod infra VII 7, 1 praeter Gongyli navem adveniunt tantum duodecim. Add. VIII 13.

§ 2. Θουρίαν. In hac urbe erat factio Atheniensibus contraria. Cf. VII 33, 6 et ibi adn. et de ipso nomine supra ad 61, 7 dicta. — πρεσβευσάμενος. Errant qui putant ipsum Gylippum legatum profectum esse. An suus ipsius legatus fuit? Et verum est Ammonii (p. 120) praeceptum, qui πρεσβεύεσθαι esse legatos mittere, πρεσβεύειν legatum esse, legatum profisci docet. Nam ad illam significationem revocandum est quod πρεσβεύεσθαι nonnunquam in universum agere valet (I 31, 3. V 39, 2. VIII 89, 2); proprie enim est per legatos agere. — καὶ . . . πολιτείαν. Recepimus Vaticani scripturam,

quam non interpo milia exempla V 4 παλαιὰν προξενί ἀνανεώσασθαι (‹ τὴν προξενίαν ἀ et VII 33, 4 ἀν τινα παλαιὰν φ dunt. Atque ex scriptura ad οὐ δι τοὺς προσαγαγέσ tandi causa κατὰ τρός ποτε πολι adscriptum esse et verba illatum illam visse. Ad πρεσβευ id minus aptum es attinet, Gylippi pa das, qui in expe ticam facta (I 114 Plistoanacti adules arius adiunctus fi accusatus est, quo ruptus regi ut de Thriasio rediret su pitis damnatus Th vitam degit (Plut. 28. Diod. XIII 10 civitate donatus e scil. ἐκ Τάραντο τὸν Τεριναῖο Sinus Terinaeus, Plin. H. N. III 5 72, Tyrrheni (hodie *G* *femia*). Gylippus Tarento in hunc si non potuit, ubi ne ei erat negotii et ‹

ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας κατὰ βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα τῷ Τάραντι προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς ὅσαι μάλιστα ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἀνελκύ-
3 σας ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας πυθόμενος αὐτὸν προσπλέοντα ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπαθον, καὶ λῃστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν καὶ οὐδεμίαν φυλακήν πω ἐποιεῖτο.

μάλιστα ante ἐπόνησαν om. omnes praeter Vat. H.

§ 3. προσπλέοντα Vat. H., reliqui πλέοντα. Illud confirmatur verbis Plut. Nic. 18 οὐδένα τοῦ Γυλίππου λόγον ἔσχε προσπλέοντος οὐδὲ φυλακὴν ἐποιήσατο καταίροντος.

ἐποιοῦντο Vat. H. Sed vulgata ad Niciam referenda comprobatur verbis Plutarchi modo adscriptis.

tendere, aut circa universam Siciliam aut per fretum Siculum navigandum erat. Tam periculosum autem iter, quod navibus tempestate quassatis denuo ei suscipiendum fuisset, ut Tarentum rediret, ne uno quidem verbo a Thucydide significatum esse prorsus non est credibile, praesertim cum diligenter secundam navigationem Gylippi exponat VII 1. Itaque Gylippum non fuisse in sinu Terinaeo omnes interpretes fatentur. At Arnoldus, ne quid hic depravatum putandum sit, vulgatam interpretatur: cum esset e regione sinus Ter. Concedit quidem mentione sinus Terinaei in contraria Italiae parte siti narrationem mire esse perplexam, sed suspicatur rem explicandam esse peculiaribus quibusdam illorum locorum rationibus, de quibus, nisi oram Calabriae atque ventorum flatus in hac regione diligenter noveris, nihil dixeris. Isque persuasit Bloomfieldio in ed. 2. At licet κατά eam vim habeat (cf. ad. I 33, 3) tamen ineptum est locum, quem naves Gylippi in sinu Tarentino tenuerint, definire mentione facta sinus Terinaei in contrario litore Italiae siti. Itaque quod ne haec quidem interpretatio librorum memoriae praesidio esset, Poppo antehac Ταραντῖνον coniecit. Sed id vix quisquam hoc loco aut consilio aut errore in Τεριναῖον mutavisset. Quare nihil restare videtur nisi ut cum Goellero haec verba secludamus, quo simul pronomen relativum ad nomen suum propius accedit. Aut ad ταύτῃ aut ad κατὰ βορέαν ab interprete parum prudenti videntur adscripta esse. — ὃς ἐκπνεῖ . . . μέγας. Ita Soph. Ai. 1148 ἐκπνεύσας μέγας χειμών, Pseudo-Eurip. in Rhes. 323 ἐξώστης Ἄρης . . . μέγας πνέων. Cf. adn. II 5, 2. — κατὰ βορέαν ἑστηκώς, στάσιμος ὢν καὶ διηνεκής, ut recte interpretatur schol., constanter e boreae regione spirans. „Cf. Aristaen. II 11 τοῦ δὲ πνεύματος ἔνθεν ἑστηκότος, Herodot. VI 140 ἐτησίων ἀνέμων κατεστηκότων, Poll. I 110 ἀνέμου ἑστηκότος." Bloomf. — ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, defertur in altum. — καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα, et rursus (*in der entgegengesetzten Richtung* Class.) acerrima tempestate iactatus.

§ 3. τὸ πλῆθος, paucitatem. Cf. adn. IV 10, 5. — παρεσκευασμένους. Trans-

καταδρομαὶ Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν ἀποβάντες τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους σπονδὰς φανερῶς λύουσιν.

105. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος λον αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τῆς ; πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις τρ ναυσὶν ἐβοήθησαν, αἵπερ τὰς σπονδὰς q τατα τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς πρότερον μὲν γὰρ λῃστείαις ἐκ Πύλου κ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον ἢ ἐς τ κωνικὴν ἀποβαίνοντες μετά τε Ἀργείων κα τινέων ξυνεπολέμουν, καὶ πολλάκις Ἀργει λευόντων ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις Λακωνικὴν καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶι σαντας ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελον· τότε δὲ Πι ρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρ ἀποβάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν κα

Cap. 105. § 1. τὰς post φανερώτατα om. omne Vat. H.

§ 2. ξυνεπολέμουν Vat. H.; reliqui ἐπολέμουν. πολεμεῖν μετά τινος cum alii dicunt tum ipse Thucyd Cf. adn. II 67, 3. Πολεμεῖν μετά τινος quidem etiam ε auxiliando legitur, velut I 59, 2. II 15, 1; sed hanc (praepositio facile hic omitti potuit, ut paulo ante πρός in προ(ἔχοντας male Vat. H.

Λιμέραν aliquot libri. Cf. ad. IV 56, 2.

Πρασιὰς Vat. recte, ut videtur; nam ita II 56, 6. ' Aristoph. Pac. 241 et Atticae urbs VIII 95, 1 vocatur, alii nonnulli, ut Scylax § 47 et Ptolemaeus III 16, 10, gularem tuentur. Cf. Herodian. I p. 294. Singularis au

itus a navibus ad nautas Gylippi. Vid. adn. I 110, 4.

Cap. 105. § 1. τὸ Ἄργος, i. e. τὴν Ἀργείαν, ut § 3. Cf. adn. II 2, 1 et IV 118, 4. — αἵπερ . . . ἔλυσαν. Ad hanc rem respicit Andoc. III 31.

§ 2. λῃστείαις ἐκ Πύλου. Cf. V 115, 2. — ὅσον . . . ἀπελθεῖν, ut appulsi tantum armata manu in Laconicam et minimam eius partem secum populati abirent, i. e. ut, priusquam abirent, appellerentur tantum . . . et . . . popularentur. „Ne forte μόνον putes esse glos-

sema adverbii praeced Arist. Vesp. 1288. L Herw. l. l. p. 92. Ort cutio videtur ex contrac genere. Cf. adn. I 1 ὅσα μή. De totius au tiati conformatione (Synt. § 176b. — Π ρου. Estne is, qui p ditionem Siculam exsil tus erat an alius? (3. — Λαισποδίου. 86, 9. „Ad hunc, ut ludit Aristophanes A' Hnds. — ἀρχόντο ἡγουμένων, στρατηγο Ἐπίδαυρον τὴν Λ Vid. adn. IV 56, 2.